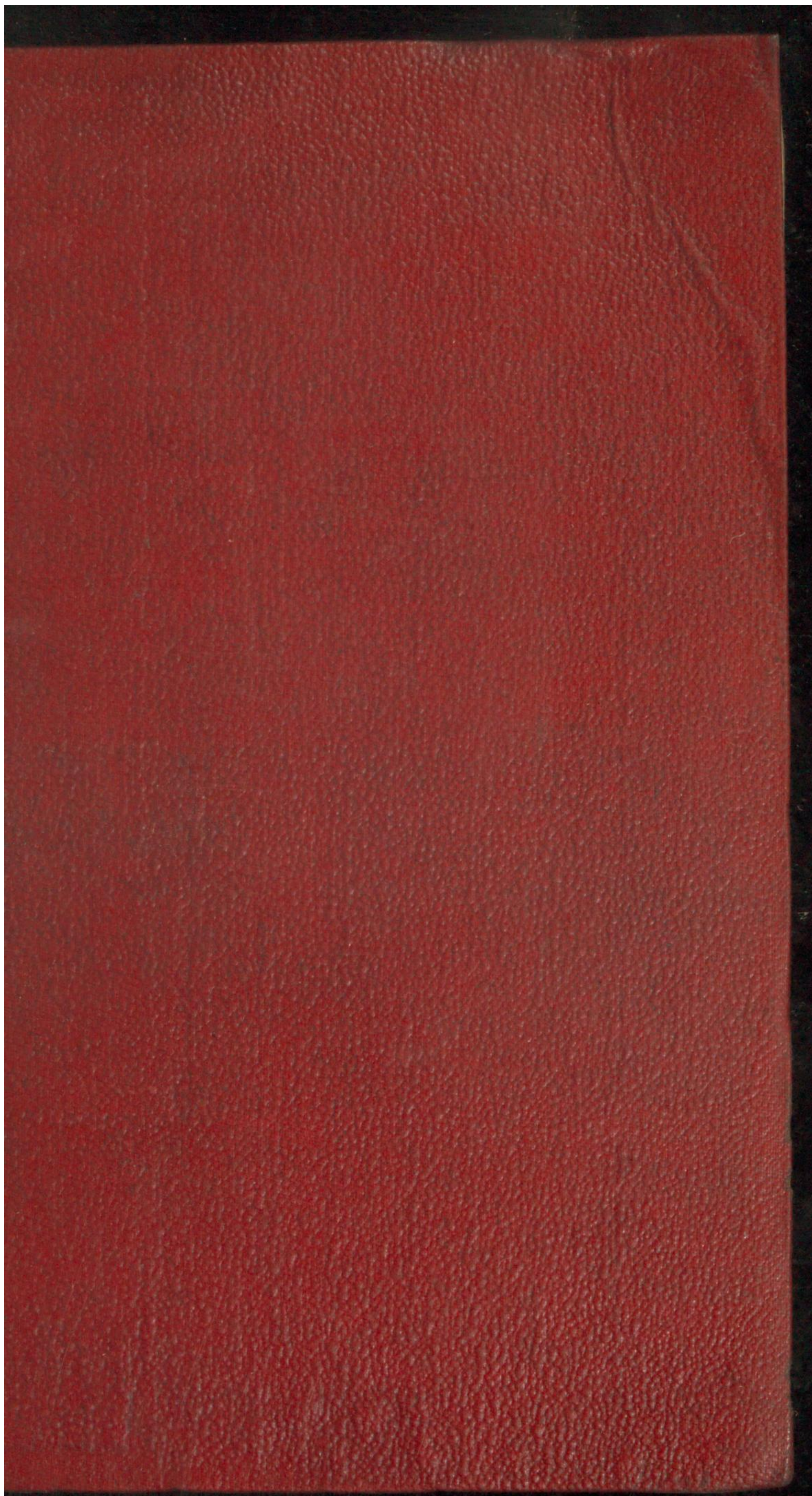
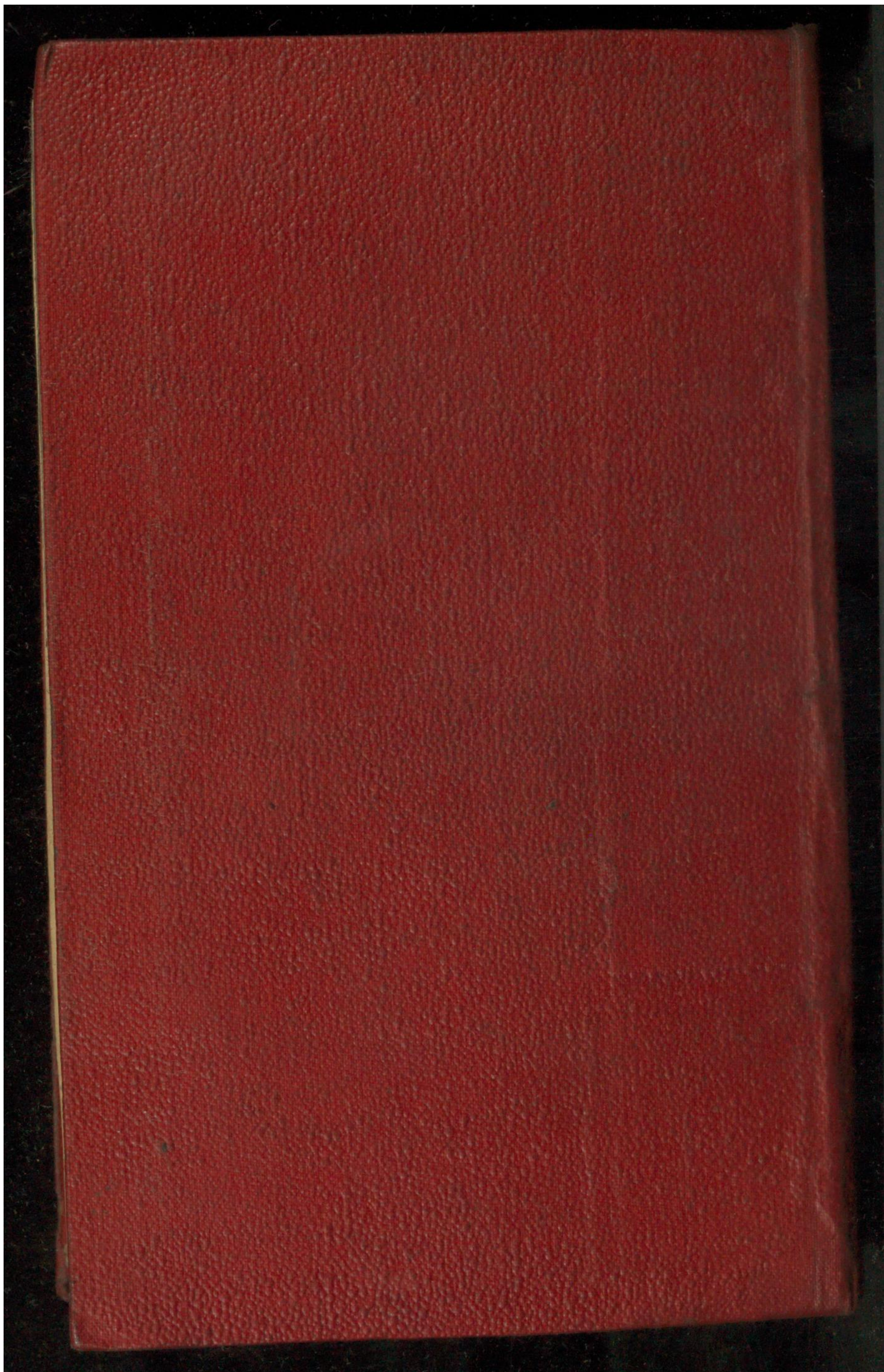
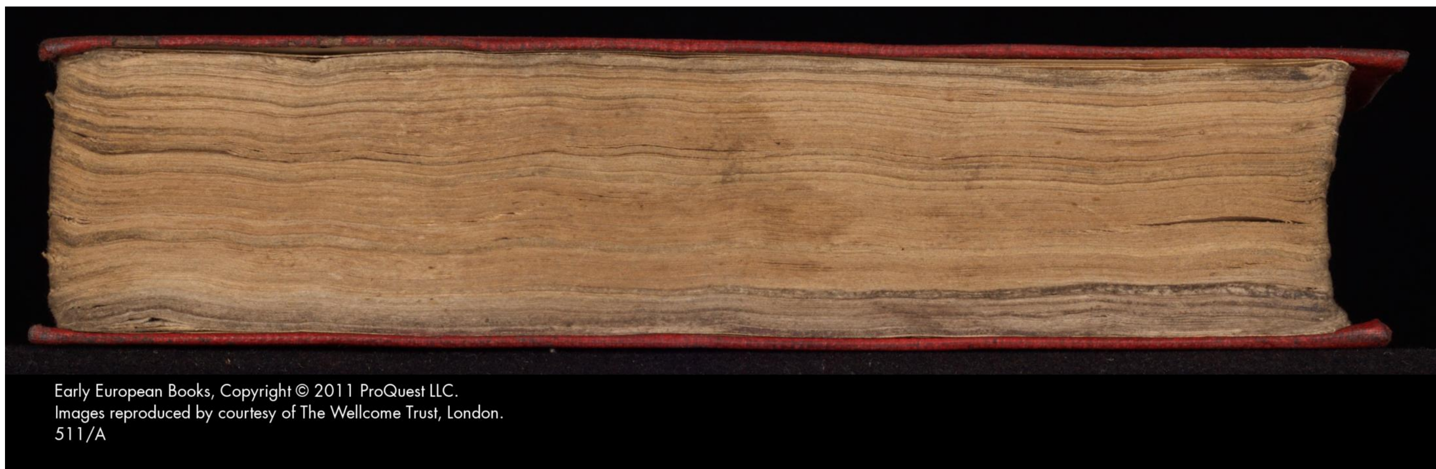

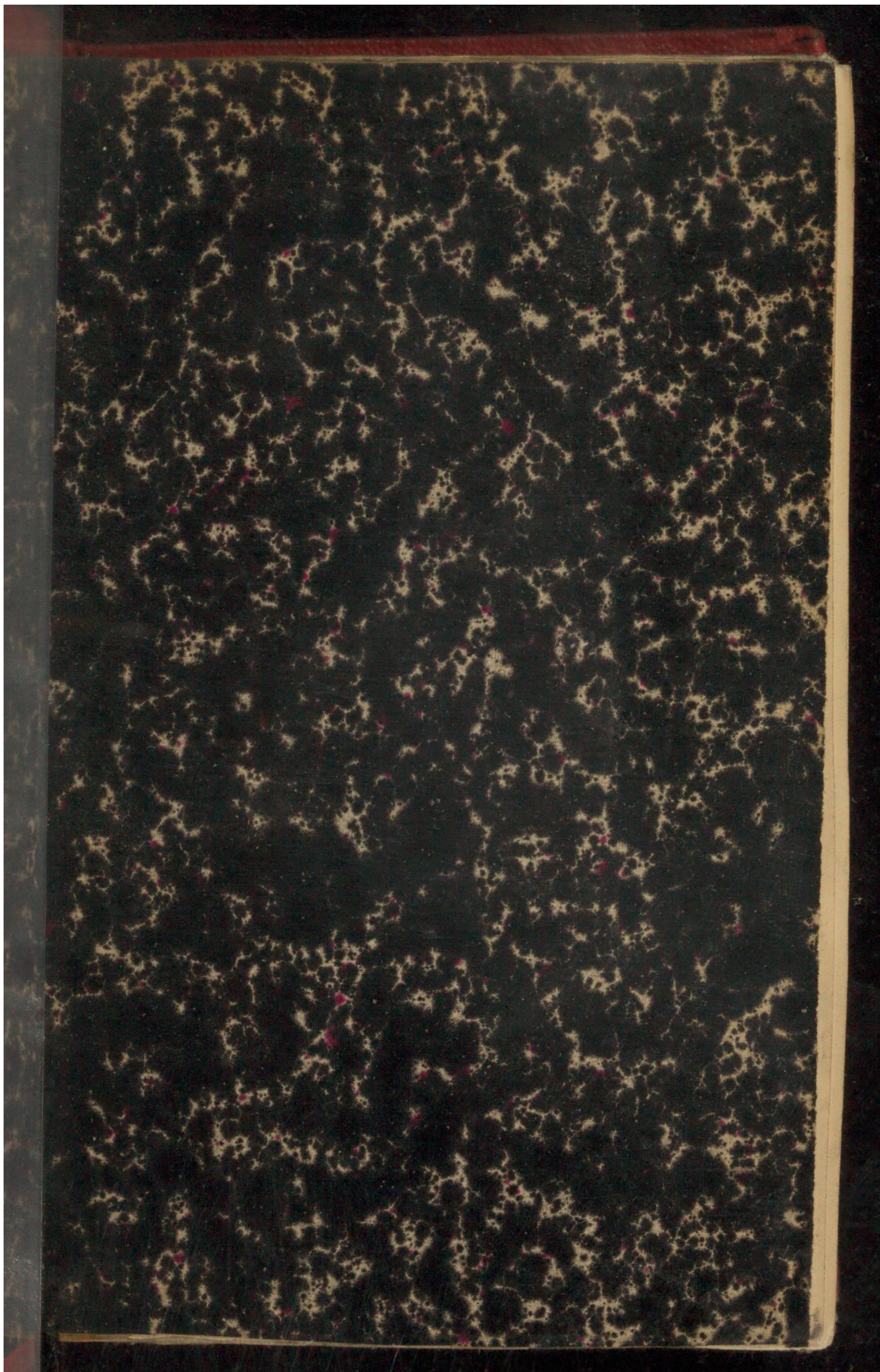

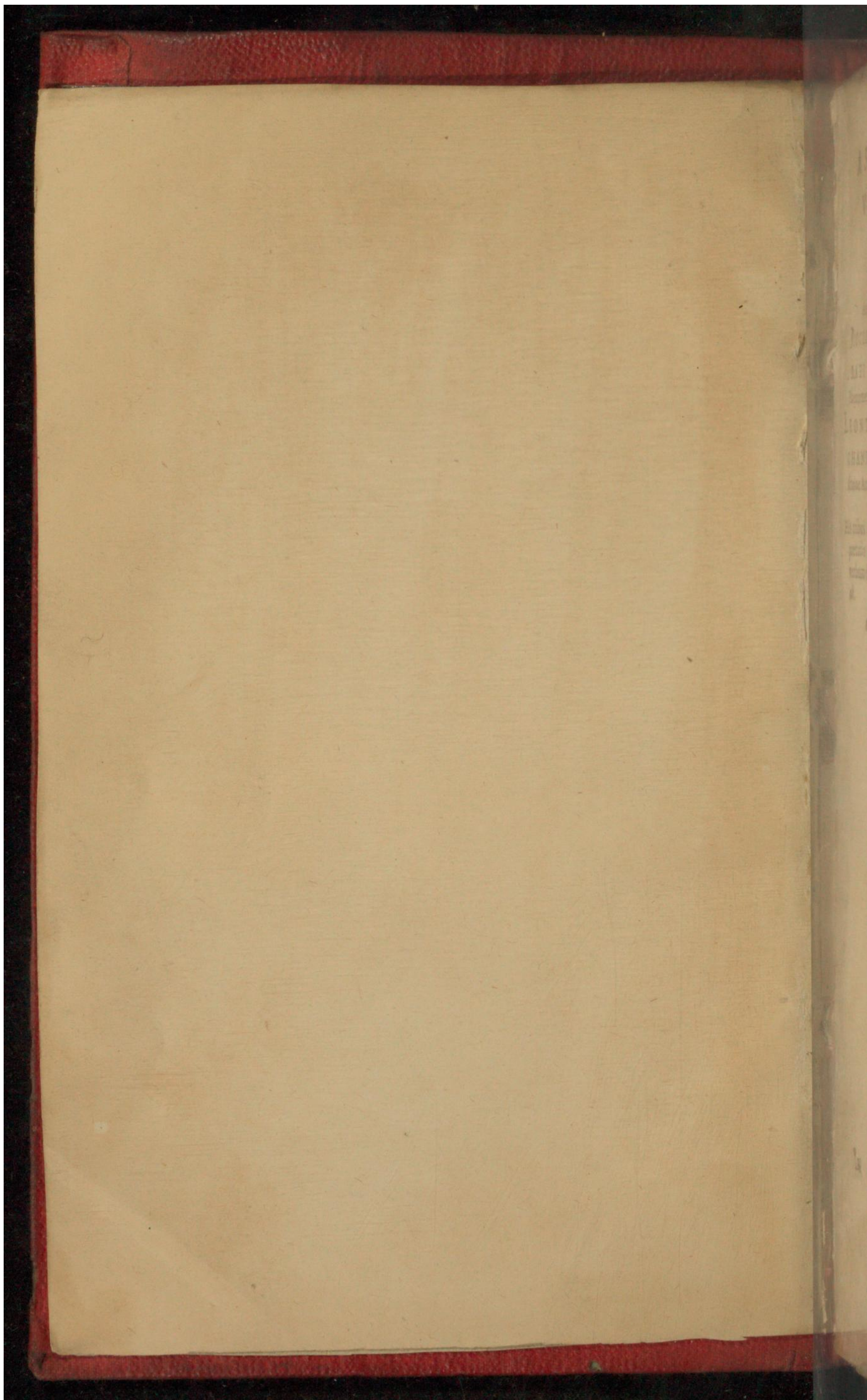

ASTRONOMICA Veterum Scripta

ASTRONOMICA VETERVM SCRIPTA ISAGOGICA GRÆCA & Latina.

Auct. Græci,

PROCLI SPHÆRA.

ARATI SOLENSIS Phęnomena, & Prognostica.

LEONTIVS MECHANICVS de constructione Arateæ Sphæræ.

His tribus adiuncta est interpretatio Latina, in qua verbum de verbo expressum est.

Latini.

ARATEA Phænomena cum poetica interpretatione M. T. CICERONIS, FESTI RVFI Auieni GERMANICI CÆS. cũ cõmentariis incerti auct.

VETERVM Poetarum Fragmenta Astronomica.

C. IVLI HYGINI Poeticon Astronomicon.

OPVS non Astronomiæ solum, sed & Poeseos studiosis apprime vtile.

IN OFFICINA SANCTANDREANA, CIƆ IƆ LXXXIX

ΠΡΟΚΛΟΥ

ΣΦΑΙΡΑ.

PROCLI

SPHAERA.

A

ΠΡΟΚΛΟΥ ΒΙΟΣ

ἐκ τῶν Σουίδα.

Πρόκλος ὁ λύκιος, μαθητὴς συριανοῦ, ἀκουστὴς καὶ πλουτάρχου τοῦ νεστορίου τοῦ φιλοσόφου, καὶ αὐτὸς φιλόσοφος πλατωνικός. οὗτος προέστη τῆς ἐν ἀθήναις φιλοσόφου σχολῆς, καὶ αὐτοῦ μαθητὴς καὶ διάδοχος χρηματίζει μαρῖνος ὁ νεαπολίτης. ἔγραψε πάνυ πολλὰ φιλόσοφά τε καὶ γραμματικά· ὑπόμνημα εἰς ὅλον τὸν ὅμηρον. ὑπόμνημα εἰς τὰ ἡσιόδου ἔργα καὶ ἡμέρας. περὶ χρηστομαθίας βιβλία ν'. περὶ ἀγωγῆς β'. εἰς τὴν πολιτείαν πλάτωνος βιβλία δ'. εἰς τὴν ὀρφέως θεολογίαν. συμφωνίαν ὀρφέως, πυθαγόρου καὶ πλάτωνος. περὶ τὰ λόγια βιβλία ι'. περὶ τῶν παρ' ὁμήρου θεῶν. ἐπιχειρήματα κατὰ χριστιανῶν ιή. οὗτός ἐστι πρόκλος, ὁ δεύτερος μετὰ πορφύριον κατὰ χριστιανῶν τὴν μιαρὰν καὶ ἐφύβριστον αὐτοῦ γλῶσσαν κινήσας. πρὸς ὃν ἔγραψεν ἰωάννης ὁ ἐπικληθεὶς φιλόπονος, πάνυ θαυμασίως ὑπαντήσας κατὰ τῶν ιή ἐπιχειρημάτων αὐτοῦ· καὶ δείξας αὐτὸν καὶ τοῖς ἑλληνικοῖς, ἐφ' οἷς μέγα ἐφρόνει, ἀμαθῆ καὶ ἀνόητον. ἔγραψε πρόκλος μητρωακὴν βίβλον· ἣν εἴ τις μετὰ χεῖρας λάβοι, ὄψεται ὡς οὐκ ἄνευ θείας κατακωχῆς τὴν περὶ τὸν θεὸν θεολογίαν ἐξέφηνεν ἅπασαν, ὥστε μηκέτι θράττεσθαι τὴν ἀκοὴν ἐκ τῶν ἀπεμφαινόντων θρήνων.

ΠΡΟ-

PROCLI VITA,
ex Suida.

PRoclus *Lycius discipulus Syriani, auditor Plutarchi Nestorij Philosophi, ipse quoque Philosophus Platonicus. Præfuit scholæ Philosophicæ Athenis. Eius discipulus & successor perhibetur fuisse Marinus Neapolitanus. Scripsit valde multa philosophica & Grammatica. Commentarios in totum Homerum. Commentarios in Hesiodi opera & dies. De ratione bona & vtilia discendi, libros tres. De educatione, duos. In remp. Platonis libros quatuor. In Orphei theologiam. Conuenientiam Orphei, Pythagoræ, & Platonis. De oraculis libros decem. De Dijs Homericis. Contra Christianos Epicheiremata octodecim. Hic est ille Proclus, qui alter a Porphyrio linguam impuram & contumeliosam strinxit in Christianos. Contra quem scripsit Ioannes cognominatus Philoponus plane mirum in modũ refellens octodecim ista Epicheiremata, simul ostendens illum Græcæ doctrinæ, qua se iactabat, imperitum esse. Scripsit Proclus Metroacum librum, quem qui in manus sumpserit, is videbit quod non sine diuino afflatu theologiam illam omnem ediderit, vt non amplius turbetur auditus dissonis lamentationibus.*

PROCLI SPHÆRA, THOMA LINACRO BRITANNO INTERPRETE.

De Axi & Polis.

AXis mundi vocatur dimetiens ipſius, circa quam voluitur. Axis extrema, poli mundi ſeu vertices ſunt nominati: horum alter ſeptentrionalis, alter auſtrinus dicitur. Septentrionalis, qui ſemper in noſtra habitatione apparet: Auſtrinus contra, qui ſemper, vt ad noſtrum horizonta conditur. Sunt tamen in terra loca quædam, in quibus polus, qui ſemper nobis conſpicuus eſt, iis qui ibi degunt haud quaquam cernitur. Qui vero nobis perpetuo occultus eſt, iiſdem conſpicuus euadit. Rurſus quoque locum quempiam in terris inuenies, vbi ambo poli æquabilem in horizonte ſitum habent.

De circulis ſphæræ.

Circulorum ſphæræ, alij paralleli ſiue æquidiſtãtes ſunt, alij obliqui, alij per polos ducti. Aequidiſtantes ſunt, quib. iidem cum mundo poli ſunt. Sunt autem ij numero quinque: Septentrionalis, Solſtitialis, Aequator, Brumalis, Antarcticus. Septentrionalis igitur circulus is eſt, qui omniũ quos perpetuo cernimus, plane maximus eſt, quique horizonta ſolo puncto contingit, totus ſupra terram interceptus. In hoc quæcunque clauduntur aſtra, nec ortum nec occaſum norũt, ſed circa polum verti tota nocte cernuntur. Porro is circulus in noſtro tractu, a priore maioris

ΠΡΟΚΛΟΥ ΣΦΑΙΡΑ.

Περὶ ἄξωνος καὶ πόλων.

Ἄξων καλεῖται τοῦ κόσμου, ἡ διάμετρος αὐτοῦ, περὶ ἣν στρέφεται. τὰ δὲ πέρατα τοῦ ἄξωνος, πόλοι λέγονται τοῦ κόσμου. τῶν δὲ πόλων, ὁ μὲν λέγεται βόρειος, ὁ δὲ νότιος. βόρειος μὲν, ὁ διὰ παντὸς φαινόμενος, ὡς πρὸς τὴν ἡμετέραν οἴκησιν· νότιος δὲ, ὁ διὰ παντὸς ἀόρατος ὡς πρὸς τὸν ἡμέτερον ὁρίζοντα. εἰσὶ μέντοι τόποι τινὲς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου συμβαίνει τὸν παρ' ἡμῖν πόλον τὸν ἀεὶ φανερὸν, ἐκείνοις ἀόρατον εἶναι· τὸν δὲ παρ' ἡμῖν πόλον ἀόρατον, ἐκείνοις φανερὸν εἶναι. καὶ πάλιν, ἐστί τις τόπος ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου δύο πόλοι ὁμοίως ἐπὶ τοῦ ὁρίζοντος κεῖνται.

Περὶ σφαίρας κύκλων.

Τῶν δὴ ἐν τῇ σφαίρᾳ κύκλων, οἱ μέν εἰσι παράλληλοι, οἱ δὲ λοξοὶ, οἱ δὲ διὰ τῶν πόλων. παράλληλοι μὲν, οἱ τοὺς αὐτοὺς πόλους ἔχοντες τῷ κόσμῳ. εἰσὶ δὲ παράλληλοι κύκλοι πέντε, ἀρκτικὸς, θερινὸς τροπικὸς, ἰσημερινὸς, χειμερινὸς τροπικὸς, ἀνταρκτικός. ἀρκτικὸς μὲν οὖν ἐστι κύκλος ὁ μέγιστος τῶν ἀεὶ θεωρουμένων κύκλων, ὁ ἐφαπτόμενος τοῦ ὁρίζοντος καθ' ἓν σημεῖον, καὶ ὅλος ὑπὲρ γῆν ἀπολαμβανόμενος. ἐν ᾧ τὰ κείμενα τῶν ἄστρων, οὔτε δύσιν οὔτ' ἀνατολὴν ποιεῖται, ἀλλὰ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς περὶ τὸν πόλον στρεφόμενα θεωρεῖται. οὗτος δὲ ὁ κύκλος ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς οἰκουμένῃ ὑπὸ τοῦ ἐμπροσθίου ποδὸς τῆς μεγάλης ἄρκτου περιγράφεται. Θερινὸς δὲ τροπικὸς κύκλος ἐστὶν ὁ βορειότατος τῶν ὑπὸ τοῦ

ἡλίου γραφομένων κύκλων. ἐφ' οὗ γινόμενος ὁ ἥλιος τὴν θερινὴν τροπὴν ποιεῖται. ἐν ᾗ ἡ μεγίστη μὲν πασῶν τῶν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἡμέρα, ἐλαχίστη δὲ ἡ νὺξ γίνεται. μετὰ μέντοι τὴν θερινὴν τροπὴν, οὐκέτι πρὸς τὰς ἄρκτους παροδεύων ὁ ἥλιος θεωρεῖται, ἀλλ' ἐπὶ θάτερα μέρη τρέπεται τοῦ κόσμου· διὸ κέκληται τροπικός. Ἰσημερινὸς δὲ κύκλος ἐστὶν ὁ μέγιστος τῶν πέντε παραλλήλων κύκλων, ὁ διχοτομούμενος ὑπὸ τοῦ ὁρίζοντος, ὥστε ἡμικύκλιον μὲν ὑπὲρ γῆν ἀπολαμβάνεσθαι, ἡμικύκλιον δὲ ὑπὸ τὸν ὁρίζοντα. ἐφ' οὗ γινόμενος ὁ ἥλιος τὰς ἰσημερίας ποιεῖται, τήν τ' ἐαρινὴν καὶ τὴν φθινοπωρινήν. χειμερινὸς δὲ τροπικὸς κύκλος ἐστὶν ὁ νοτιώτατος τῶν ὑπὸ τοῦ ἡλίου γραφομένων κύκλων, κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ κόσμου γινομένην περιστροφήν, ἐφ' οὗ γινόμενος ὁ ἥλιος τὴν χειμερινὴν τροπὴν ποιεῖται. ἐν ᾗ ἡ μεγίστη μὲν πασῶν τῶν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ νὺξ ἐπιτελεῖται· ἐλαχίστη δὲ ἡμέρα. μετὰ μέντοι τὴν χειμερινὴν τροπὴν, οὐκέτι πρὸς μεσημβρίαν παροδεύων ὁ ἥλιος θεωρεῖται, ἀλλ' ἐπὶ θάτερα μέρη τρέπεται τοῦ κόσμου, διὸ κέκληται καὶ οὗτος τροπικός. ἀνταρκτικὸς δὲ ἐστὶ κύκλος ἴσος καὶ παράλληλος τῷ ἀρκτικῷ, καὶ ἐφαπτόμενος τοῦ ὁρίζοντος καθ' ἓν σημεῖον, καὶ ὅλος ὑπὸ γῆν ἀπολαμβανόμενος, ἐν ᾧ τὰ κείμενα τῶν ἄστρων διὰ παντὸς ἡμῖν ἐστὶν ἀόρατα. Τῶν δὲ προειρημένων ε κύκλων, μέγιστος μέν ἐστιν ὁ ἰσημερινὸς, ἑξῆς δὲ οἱ τροπικοί· ἐλάχιστοι δὲ, ὡς πρὸς τὴν ἡμετέραν οἴκησιν, οἱ ἀρκτικοί. τούτους δὲ τοὺς κύ-

κλους

vrſæ pede deſcribitur. Solſtitialis autẽ circulus is eſt, qui õniũ, qui a ſole deſcribũtur, maxime ſeptẽtrionalis habetur. In quẽ cum ſe ſol receperit, æſtiuã reciprocationem peragit: longiſſimuſque totius anni dies, breuiſſimaque nox exit. Poſt hanc autem reciprocationem nequaquam vltra ſeptentriones verſus ſolem progredi, quin potius ad diuerſa mundi regredi cernas. vnde & tropico Græce nomen. Æquator circulus is eſt, qui maximus æquidiſtantium circulorum ſtatuitur: ita nimirum ab horizonte diſſectus, vt alter eius ſemicirculus ſupra terram, alter ſub terra condatur. In hoc ſol duplex æquinoctium, vernum autumnaleque facit. Brumalis circulus is eſt, qui omnium circulorum, qui a ſole mundi circumactu deſcribuntur, maxime ad auſtrum pertinet. In quo ſol brumalem reciprocationem facit: maximaque totius anni nox, minimusque dies efficitur. Poſt hanc metam nequaquam vltra progreditur ſol, ſed ad alteras mundi partes reuertitur: vnde tropicus hic quoque, quaſi verſilis appellatur. Antarcticus vero circulus æqualis & æquidiſtans ſeptemtrionali circulo eſt, & horizonta vno puncto contingens, totus præterea ſub terris merſus: in quo ſita aſtra ſemper nobis occulta manent. Maximus autem ex quinque memoratis circulis eſt æquator, deinde tropici. Minimi vero (quod ad noſtram habitationẽ dixerim) arctici. Porro hos

circulos citra omnem latitudinem intelligi conuenit ratione cognoſcibiles ex aſtrorum ſitu, & eodem dioptræ obtutu & noſtro intellectu deliniatos. Senſu enim vnus lacteus diſcerni in cœlo poteſt: reliqui omnes ratione.

Cur quinque duntaxat æquidiſtantes in ſphæra.

Quinque vero æquidiſtantes duntaxat circuli deſcribi in ſphæra ſolent: quod tamen non eo valet, quaſi ij ſoli in mundo æquidiſtantes ſint: quippe cum ſol quotidie æquidiſtantem æquatori circulum (quod ſenſu animaduerti licet) mundi rotatu peragat. Quo fit vt bis centum octuaginta duos æquidiſtantes circulos intra tropicos deſcribat: totidem enim dies intra reciprocationes numerantur. quin & ſtellæ ipſæ vniuerſæ in æquidiſtantibus circulis quotidie feruntur. Non tamen hi omnes in ſphæram adhibentur. Qui tametſi multis alijs rebus in aſtrologia conducant (ſiquidem fieri nequit, vt vel aſtra probe in ſphæra locentur ſine omnibus æquidiſtantibus circulis, vel examuſſim dierum noctiumque magnitudines ſine ijsdem inueniantur) tamen quod ad prima aſtrologiæ rudimenta non adeo vtiles exiſtimati ſunt, parum viſum eſt eos in ſphæram adſcribi. Quinque vero æquidiſtantes circuli ob certa compendia, quę aſtrologiæ tyroni-

κλους δεῖ νοεῖν ἀπλατεῖς, λόγῳ θεωρητοὺς, ἐκ τῆς τῶν ἄστρων θέσεως καὶ τῆς αὐτῆς διόπτρας θεωρίας, καὶ τῆς ἡμετέρας ἐπινοίας διατυπουμένους. μόνος γὰρ ἐν τῷ κόσμῳ κύκλος ἐστὶν αἰσθητὸς ὁ τοῦ γάλακτος. οἱ δὲ λοιποὶ λόγῳ εἰσὶ θεωρητοί.

Διὰ τί πέντε μόνον παράλληλοι ἐν τῇ σφαίρᾳ κύκλοι.

Πέντε δὲ παράλληλοι μόνοι καταγράφονται κύκλοι εἰς τὴν σφαῖραν, οὐ διὰ τὸ μόνον τούτους ἐν τῷ κόσμῳ παραλλήλους εἶναι, ὁ γὰρ ἥλιος καθ' ἑκάστην ἡμέραν ὡς πρὸς αἴσθησιν κύκλον παράλληλον περιστρέφεται τοῦ ἰσημερινοῦ κατὰ τὴν τοῦ κόσμου γινομένην περιστροφὴν, ὥστε μεταξὺ τῶν τροπικῶν κύκλων ρπβ' δὶς κύκλους παραλλήλους γράφεσθαι ὑπὸ τοῦ ἡλίου. τοσαῦται γὰρ ἡμέραι εἰσὶν αἱ μεταξὺ τῶν τροπῶν. φέρονται δὲ καὶ πάντες οἱ ἀστέρες ἐπὶ παραλλήλων κύκλων καθ' ἑκάστην ἡμέραν. οὐ τοι συγκαταγράφονται δὲ οὕτως πάντες εἰς τὴν σφαῖραν, διὰ τὸ πρὸς ἄλλας πραγματείας τῶν ἐν τῇ ἀστρολογίᾳ πολλὰ συμβάλλεσθαι. οὐδὲ γὰρ καταστερηθῆναι δυνατὸν καλῶς τὴν σφαῖραν ἄνευ πάντων τῶν παραλλήλων κύκλων, οὐδὲ τὰ μεγέθη καὶ τῶν νυκτῶν τῶν ἡμερῶν τε ἀκριβῶς εὑρεθῆναι ἄνευ τῶν προειρημένων κύκλων. πρὸς μέντοι τὴν πρώτην εἰσαγωγὴν τῆς ἀστρολογίας οὐδὲν ἀποτέλεσμα φερόμενοι, οὐ καταγράφονται ἐν τῇ σφαίρᾳ. οἱ δὲ πέντε παράλληλοι κύκλοι, διὰ τὸ ἀποτελέσματά τινα προσφέρεσθαι διωρισμένα εἰς τὴν πρώτην

εἰσαγωγὴν τῆς ἀστρολογίας, κατεγράφησαν εἰς τὴν σφαῖραν. ὁ μὲν γὰρ ἀρκτικὸς κύκλος ἀφορίζει τὰ ἀεὶ θεωρούμενα τῶν ἄστρων. ὁ δὲ θερινὸς τροπικὸς κύκλος τὴν τροπὴν περιέχει, καὶ πέρας ἐστὶ τῆς τοῦ ἡλίου πρὸς ἄρκτον μεταβάσεως. ὁ δὲ ἰσημερινὸς κύκλος τὰς ἰσημερίας περιέχει. ὁ δὲ χειμερινὸς τροπικὸς κύκλος τέρμα ἐστὶ τῆς πρὸς μεσημβρίαν προσόδου τῷ ἡλίῳ, καὶ τὴν χειμερινὴν τροπὴν περιέχει. ὁ δὲ ἀνταρκτικὸς κύκλος τὰ μὴ θεωρούμενα τῶν ἄστρων ἀφορίζει. ἔχοντες οὖν κεφάλαια ὡρισμένα, καὶ ἀποτελέσματα πρὸς τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ἀστρολογίας, εὐλόγως κατεγράφησαν εἰς τὴν σφαῖραν.

Περὶ ἐπιφανείας καὶ κρύψεως τῶν πέντε παραλλήλων κύκλων.

Τῶν δὲ προειρημένων πέντε παραλλήλων κύκλων, ὁ μὲν ἀρκτικὸς κύκλος ὅλος ὑπὲρ γῆν ἀπολαμβάνεται· ὁ δὲ θερινὸς τροπικὸς κύκλος εἰς δύο μέρη ἄνισα τέμνεται ὑπὸ τοῦ ὁρίζοντος. καὶ τὸ μὲν μεῖζον τμῆμα ὑπὲρ γῆν ἀπολαμβάνεται, τὸ δὲ ἔλασσον ὑπὸ τὴν γῆν. οὐ κατὰ πᾶσαν δὲ χώραν καὶ πόλιν ὁμοίως ὁ θερινὸς τροπικὸς κύκλος τέμνεται ὑπὸ τοῦ ὁρίζοντος, ἀλλὰ παρὰ τὰς τῶν κλιμάτων παραλλαγάς, διάφορον τὴν τῶν τμημάτων ὑπεροχὴν συμβαίνει γίνεσθαι. καὶ τοῖς μὲν πρὸς ἄρκτον μᾶλλον ἡμῶν οἰκοῦσιν εἰς ἀνισώτερα μέρη συμβαίνει τέμνεσθαι τὸν θερινὸν ὑπὸ τοῦ ὁρίζοντος. καὶ πέρας ἐστὶ χώρα τις, ἐν ᾗ ὅλος ὁ θερινὸς τροπικὸς κύκλος ὑπὲρ γῆν γίνεται. τοῖς δὲ πρὸς μεσημβρίαν μᾶλλον

tyronibus afferunt, optimo iure in ſphæram ſunt adhibiti. Septemtrionalis enim aſtra, quę nobis perpetuo cernuntur, definit. Solſtitialis tropicus, ſolis receptationem continet, finisque eiusdem ad boream tranſitus. Æquator circulus æquinoctia complectitur: Brumalis tropicus ſolis ad auſtrum progreſſi meta eſt, & brumalem eius reciprocationem in ſe habet. Antarcticus circulus aſtra, quæ noſtrum conſpectum fugiũt, determinat. Itaque cum ijs qui primis aſtrologiæ rudimentis imbuendi ſunt, certa emolumẽta ſuggerant, merito in ſphæram coniectos quis dubitet?

De occultatione & emerſu quinque æquidiſtantium.

Verum ex memoratis quinque æquidiſtantibus circulis, Arcticus ſane ſupra terram totus exiſtit: Solſtitialis autem tropicus bipertito ab horizonte ſcinditur, maiore eius parte ſupra terram conſpicua, minore ſubter occulta. Neque tamen in omni tractu, vrbeve ſimiliter circulus hic ab horizonte ſecatur, ſed pro climatum varietate, variam ſectionum exuperantiam ſortitur: ijs quoque qui propius ſeptemtriones agunt, inæquabilius ab horizonte ſcinditur: nec finis, donec eo loci ventum ſit, vbi totus ſupra terram emineat. Qui vero ad auſtrum magis

vergunt, ijs profecto per æquabiliores partes ab horizonte diuiditur: donec ad plagam quandam ventum ſit, nobis certe auſtralem, in qua tropicus ab horizonte per æquas partes ſecatur. At in noſtra habitatione, ita ſolſtitialis ab horizonte ſcinditur, vt vniuerſo circulo per octo partes diſſecto, quinque ſupra terram appareant, tres ſub terra lateant. Sane ad hoc clima direxiſſe ſtylum Aratus videtur, cum Phænomena conſcriberet. In quibus cum de ſolſtitiali tropico diſſerit, ita ait:

Huius in octonis diſſecti partibus, alta
Terrarum inuiſunt quinque, tres ima frequentãt,
Alterni & Phœbi reditus celebrantur eodem.

Ex hac diuiſione ſequitur, maximum diem horarum æquinoctialium quindecim eſſe, noctem vero nouem. In Rhodio autem horizonte ita tropicus ab horizonte dirimitur, vt cum circulus vniuerſus in octo & quadraginta partes ſecetur, vnde triginta ſectiones ſupra horizontem appareant, vnde viginti ſub terra lateant. Ex qua diuiſione fit vt apud Rhodios longiſſimus dies horas æquinoctiales quatuordecim habeat, nox nouem, additis hinc inde ſemiſſibus vnius horæ ſingulis. Æquator vero circulus per vniuerſum terrarum orbem ita ab horizonte diuiditur, vt ſemicirculus eius ſupra terrã extet, ſemicirculus ſub terra linquatur. Quo fit, vt in hoc circulo ęquinoctia fiãt. Brumalis autem

tropi-

ἡμῶν οἰκοῦσιν, εἰς ἰσώτερα μέρη ὁ θερινὸς τροπικὸς κύκλος ὑπὸ τοῦ ὁρίζοντος τέμνεται. καὶ πέρας ἐστὶ χώρα τις πρὸς μεσημβρίαν ἡμῶν κειμένη, ἐν ᾗ διχοτομεῖται ὁ θερινὸς τροπικὸς κύκλος ὑπὸ τοῦ ὁρίζοντος. κατὰ δὲ τὴν ἡμετέραν οἴκησιν ὁ θερινὸς τροπικὸς ὑπὸ τοῦ ὁρίζοντος τέμνεται οὕτως, ὥστε τοῦ ὅλου κύκλου διαιρουμένου εἰς η μέρη, ε μὲν τμήματα ὑπὲρ γῆν ἀπολαμβάνεσθαι, γ δὲ ὑπὸ γῆν. πρὸς δὲ τοῦτο τὸ κλίμα δοκεῖ καὶ ὁ Ἄρατος συντεταχέναι τὴν τῶν Φαινομένων πραγματείαν. περὶ γὰρ τοῦ θερινοῦ τροπικοῦ κύκλου διαλεγόμενος φησὶν οὕτως·

Τοῦ μὲν ὅσον τε μάλιστα δι᾽ ὀκτὼ μετρηθέντος,
Πέντε μὲν ἐνδιαστρέφεται καθ᾽ ὑπέρτατα γαίης,
Τὰ τρία δ᾽ ἐν περάτῃ. θέρεος δέ οἱ ἐντροπαί εἰσιν.

Ἐκ δὲ ταύτης τῆς διαιρέσεως ἀκολουθεῖ τὴν μεγίστην ἡμέραν ὡρῶν ἰσημερινῶν γίνεσθαι ιέ, τὴν δὲ νύκτα ὡρῶν ἰσημερινῶν θ΄. ἐν δὲ τῷ κατὰ Ῥόδον ὁρίζοντι, ὁ θερινὸς τροπικὸς κύκλος ὑπὸ τοῦ ὁρίζοντος τέμνεται οὕτως, ὥστε τοῦ ὅλου κύκλου διῃρημένου εἰς μέρη μή, τὰ μὲν κ΄ καὶ θ΄ τμήματα ὑπὲρ τὸν ὁρίζοντα ἀπολαμβάνεσθαι, τὰ δὲ ιθ ὑπὸ γῆν. ἐκ δὲ τῆς διαιρέσεως ταύτης ἀκολουθεῖ τὴν μεγίστην ἡμέραν ἐν Ῥόδῳ γίνεσθαι ὡρῶν ἰσημερινῶν ιδ΄ καὶ ἥμισυ, τὴν δὲ νύκτα ὡρῶν ἰσημερινῶν θ΄ καὶ ἥμισυ. ὁ δὲ ἰσημερινὸς κύκλος καθ᾽ ὅλην τὴν οἰκουμένην διχοτομεῖται ὑπὸ τοῦ ὁρίζοντος, ὥστε ἡμικύκλιον μὲν ὑπὲρ γῆν ἀπολαμβάνεσθαι, ἡμικύκλιον δὲ ὑπὸ γῆν. δι᾽ ἣν αἰτίαν ἐπὶ τοῦ κύκλου τούτου αἱ ἰσημερίαι γίνονται. ὁ δὲ χειμερινὸς τροπικὸς

κύκλος

κύκλος ὑπὸ τοῦ ὁρίζοντος τέμνεται οὕτως, ὥς τε τὸ μὲν ἔλασσον τμῆμα ὑπὲρ γῆν γίνεσθαι, τὸ δὲ μεῖζον ὑπὸ γῆν. ἡ δ᾽ ἀνισότης τῶν τμημάτων τὴν αὐτὴν παραλλαγὴν ἔχει ἐπὶ πάντων τῶν κλιμάτων ἣν ἐγίνετο καὶ ἐπὶ τοῦ θερινοῦ τροπικοῦ κύκλου. διὰ παντὸς γὰρ τὰ ἐναλλὰξ τμήματα τῶν τροπικῶν κύκλων ἴσα ἀλλήλοις ἐστί· δι᾽ ἣν αἰτίαν ἡ μεγίστη ἡμερινὴ [περιφέρεια] ἴση ἐστὶ τῇ μεγίστῃ νυκτερινῇ· καὶ ἡ ἐλαχίστη ἡμερινὴ, ἴση τῇ ἐλαχίστῃ νυκτερινῇ. ὁ δὲ ἀνταρκτικὸς κύκλος ὅλος ὑπὸ τὸν ὁρίζοντα κρύπτεται.

Περὶ μεγέθους τῶν πέντε παραλλήλων κύκλων.

Τῶν δὲ προειρημένων πέντε παραλλήλων κύκλων, τινῶν μὲν τὰ μεγέθη ἐφ᾽ ὅλην τὴν οἰκουμένην διαμένει τὰ αὐτὰ, τινῶν δὲ τὰ αὐτὰ μεγέθη μεταπίπτει παρὰ τὰ κλίματα, καὶ οἷς μὲν μείζονες, οἷς δὲ ἐλάττονες οἱ κύκλοι γίνονται. οἱ μὲν γὰρ τροπικοὶ κύκλοι καὶ ὁ ἰσημερινὸς καθ᾽ ὅλην τὴν οἰκουμένην ἴσοι εἰσὶ τοῖς μεγέθεσιν· οἱ δὲ ἀρκτικοὶ μεταπίπτουσι κατὰ τὰ μεγέθη, καὶ οἷς μὲν μείζονες, οἷς δὲ ἐλάττονες γίνονται. Τοῖς μὲν γὰρ πρὸς ἄρκτον οἰκοῦσι μείζονες οἱ ἀρκτικοὶ κύκλοι γίνονται. τοῦ γὰρ πόλου μετεωροτέρου φαινομένου, ἀνάγκη καὶ τὸν ἀρκτικὸν κύκλον τὸν ἐφαπτόμενον τοῦ ὁρίζοντος, μείζονα ἀεὶ μάλιστα γίνεσθαι. τοῖς δ᾽ ἔτι πρὸς ἄρκτον οἰκοῦσι γίνεται ποτὲ ὁ θερινὸς τροπικὸς κύκλος ἀρκτικός. ὥς τε τοὺς δύο κύκλους ἐφαρμόσαι ἀλλήλοις τὸν θερινὸν τροπικὸν κύκλον καὶ τὸν ἀρκτικὸν, καὶ μίαν ἀναλαβεῖν τάξιν. πρὸς δὲ τοὺς ἀρκτικωτέρους τόπους καὶ τοῦ θερινοῦ τροπικοῦ κύκλου μείζονες

tropic⁹ ea ratione ab horizõte interſectus eſt, vt minor e ſectionib⁹ ſupra terram habeatur, maior ſub terra. Inæquabilitas vero ſectionum eandẽ in omnibus climatibus varietatem habet, quam etiam in ſolſtitiali tropico diximus: ſemper enim reſpondentes ex aduerſo tropicorum ſectiones æquales inter ſe ſunt. Eoque fit, vt maximus dies maximæ nocti, & minimus dies minimæ nocti æqualis euadat. Antarcticus autem circulus totus ſub horizonte latet.

De magnitudine æquidiſtantium.

Sed ex quinque iam memoratis circulis, quorundam magnitudines per vniuerſum terrarum orbem eædem ſibi conſtant, nonnullorum pro climatibus mutantur, alijſque maiores alijs minores circuli euadunt. Tropici enim & æquator pares per totum orbem magnitudines ſeruant: Arctici magnitudine euariãt, cum alibi maiores alibi minores cernantur. Quippe ijs qui ſeptemtriones verſus degunt, maiores ſeptemtrionales fiunt, cum polo magis in altum ſublato arcticum circulum, qui horizonta contingit, neceſſe ſit aſſidue maiorem fieri. His vero qui magis etiam ad ſeptemtriones vergunt, interdum ſolſtitialis tropicus in arcticum plane abit: fitque vt duo circuli, ſeptemtrionalis, tropicusque coeant, pro vnoque habeantur. Adeo cũ magis etiã ad ſeptẽtriones acceditur, maiores ſolſtitiali

tropico

ſeptemtrionales redduntur. Nec finis donc eo ventum ſit, vbi polus ſupra verticem conſpicitur, ſeptemtrionalis in horizontis locum cedit, eique in mundi rotatu coniungitur, æquatoris plane magnitudine: fitque vt tres circuli ſeptemtrionalis, æquator, & horizon, eundem ſitum poſitumque obtineant. Rurſus autem ij qui ad auſtrum habitant, poli humiliores fiunt ſeptemtrionales vero circuli minores. Finis autem decrementi eſt, locus ad auſtrum nobis ſitus ſub æquatore, in quo poli ſub horizonte habentur, ſeptemtrionales autem circuli prorſus euanuere. Ita ex quinque æquidiſtantibus tres denique ſuperant, nempe cum æquatore, tropici duo. Neque enim ob ea quæ dicta ſunt, quinque perpetuo æquidiſtantes exiſtimandum, ſed pro noſtra habitatione numerum eorum exiſtere: quippe quibusdam in horizontibus tres duntaxat æquidiſtantes inuenias. Sunt ſane & ſupra terram habitationes, quarum prima eſt, in qua ſolſtitialis circulus, qui horizonta contingit, & pro arctico plane habetur: ſecunda, quam ſub polo appellant: tertia de qua paulo ante retulimus, quam ſub æquatore nominant.

De ordine æquidiſtantium.

Quocirca nec ordo quinq; ęquidiſtantiũ circu-

lorum

ζονες οἱ ἀρκτικοὶ κύκλοι γίνονται. πέρας δέ ἐστι χώρα τις πρὸς ἄρκτον κειμένη, ἐν ᾗ ὁ μὲν πόλος κατὰ κορυφὴν γίνεται. ὁ δὲ ἀρκτικὸς κύκλος τὴν τοῦ ὁρίζοντος ἐπέχει τάξιν, καὶ ἀφαρμόζει αὐτῷ μετὰ τὴν στροφὴν τοῦ κόσμου, καὶ τὸ αὐτὸ μέγεθος λαμβάνει τῷ ἰσημερινῷ, ὥστε τοὺς τρεῖς κύκλους τὸν ἀρκτικὸν καὶ τὸν ἰσημερινὸν καὶ τὸν ὁρίζοντα, τὴν αὐτὴν τάξιν καὶ θέσιν λαμβάνειν. πάλιν δὲ τοῖς πρὸς μεσημβρίαν οἰκοῦσιν, οἱ μὲν πόλοι ταπεινότεροι γίνονται· οἱ δὲ ἀρκτικοὶ κύκλοι ἐλάσσονες. καὶ πέρας ἐστί τις χώρα πρὸς μεσημβρίαν ἡμῶν κειμένη, αὐτὴ δέ ἐστιν ἡ λεγομένη ὑπὸ τὸν ἰσημερινὸν, ἐν ᾗ οἱ μὲν πόλοι ὑπὸ τὸν ὁρίζοντα γίνονται, οἱ δὲ ἀρκτικοὶ κύκλοι καθ' ὅλου αἰροῦνται, ὥστε ἀντὶ τῶν πέντε παραλλήλων κύκλων τρεῖς παραλλήλους γίνεσθαι, τούς τε τροπικοὺς καὶ τὸν ἰσημερινόν. διὰ γὰρ τὰ προειρημένα οὐχ ὑποληπτέον καθολικῶς γίνεσθαι τοὺς πέντε παραλλήλους, ἀλλ' ὡς πρὸς τὴν ἡμετέραν οἴκησιν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἐκκεῖσθαι εἰσὶ γάρ τινες ὁρίζοντες ἐν οἷς τρεῖς μόνοι παράλληλοι γίνονται κύκλοι εἰσὶ δὲ οἰκήσεις ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν πρώτη μὲν οἴκησις, παρ' οἷς ὁ θερινὸς τροπικὸς κύκλος ἐφάπτεται τοῦ ὁρίζοντος, καὶ τὴν τοῦ ἀρκτικοῦ κύκλου τάξιν λαμβάνει. δευτέρα δὲ οἴκησις, ἡ λεγομένη ὑπὸ τῶν πόλων. τρίτη δὲ ἐστὶν οἴκησις, ὑπὲρ ἧς μικρὸν πρότερον εἰρήκαμεν, ἡ προσαγορευομένη ὑπὸ τὸν ἰσημερινόν.

Περὶ τάξεως τῶν πέντε παραλλήλων κύκλων.

Ὅθεν οὐθ' ἡ τάξις τῶν πέντε παραλλήλων κύκλων

ἡ αὐτὴ παρὰ πᾶσιν ἐστίν. ἀλλ' ἐν μὲν τῇ καθ' ἡμᾶς οἰκουμένῃ, πρῶτος μὲν ὀνομάζεται ἀρκτικός, δεύτερος δὲ ὁ θερινὸς τροπικός. εἶτα ἰσημερινὸς, καὶ χειμερινός. πέμπτος δὲ, ὁ ἀνταρκτικός. τοῖς δὲ πρὸς ἄρκτον μᾶλλον ἡμῶν οἰκοῦσιν, γίνεται ποτὲ πρῶτος, ὁ θερινὸς τροπικὸς, δεύτερος δὲ ὁ ἀρκτικὸς, τρίτος δὲ ὁ ἰσημερινὸς, τέταρτος δὲ ὁ ἀνταρκτικὸς, πέμπτος δὲ ὁ χειμερινὸς τροπικός. παρ' οἷς γὰρ ὁ ἀρκτικὸς κύκλος μείζων γίνεται τοῦ θερινοῦ τροπικοῦ, ἀνάγκη τὴν προειρημένην τάξιν ὑπάρχειν.

Περὶ δυνάμεως τῶν πέντε παραλλήλων κύκλων.

Ὁμοίως δὲ οὐδ' αἱ δυνάμεις τῶν πέντε παραλλήλων κύκλων αἱ αὐταί εἰσιν. ὁ γὰρ παρ' ἡμῖν θερινὸς τροπικὸς κύκλος, τοῖς ἀντίποσιν χειμερινὸς τροπικὸς κύκλος γίνεται. ὁ δὲ παρ' ἐκείνοις θερινὸς τροπικὸς κύκλος, παρ' ἡμῖν γίνεται χειμερινὸς τροπικός. τοῖς δὲ ὑπὸ τὸν ἰσημερινὸν οἰκοῦσι, τῇ μὲν δυνάμει οἱ τρεῖς κύκλοι θερινοὶ εἰσὶ τροπικοί. ὑπ' αὐτὴν γὰρ τὴν πάροδον τοῦ ἡλίου κεῖνται. τῇ δὲ πρὸς ἀλλήλους παραλλαγῇ γένοιτ' ἂν θερινὸς μὲν τροπικὸς, ὁ παρ' ἡμῖν ἰσημερινός. χειμερινοὶ δὲ οἱ δύο τροπικοί. φύσει γὰρ λέγοιτ' ἂν καὶ καθολικῶς πρὸς ἅπασαν τὴν οἰκουμένην θερινὸς τροπικὸς κύκλος ὑπάρχειν, ὁ ἔγγιστα τῆς οἰκήσεως ὑπάρχων. δι' ἣν αἰτίαν τοῖς ὑπὸ τὸν ἰσημερινὸν οἰκοῦσι θερινὸς τροπικὸς γίνεται ὁ ἰσημερινός. τότε γὰρ αὐτοῖς κατὰ κορυφὴν γίνεται ὁ ἥλιος. ἰσημερινοὶ δὲ κύκλοι γίνονται παρ' αὐτοῖς πάντες οἱ παράλληλοι, ἰσημερία γὰρ διὰ παντός ἐστι παρ' αὐτοῖς.

orum idem apud omnes eſt: ſed in noſtro tractu primum ſane ſeptentrionalem dixeris, ſecundum ſolſtitialem, tertium æquatorem, quartum brumalem, quintum antarcticum. At iis qui propius quam nos ſeptentriones incolunt, primus interdum ſolſtitialis tropicus numeratur, ſecundus ſeptẽtrionalis, tertius æquator, quartus antarcticus, quintus brumalis circulus. Cum namque ſeptentrionalis ſolſtitialis capacior euadit, neceſſe eſt memoratum ordinem ſeruari.

De poteſtate æquidiſtantium.

Iam vero nec poteſtates eorundem æquidiſtantium eædem. Nam qui nobis ſolſtitialis circulus habetur, Antipodibus certe brumalis efficitur: cõtra, qui illis ſolſtitialis eſt, nobis brumalis redditur. Sed qui ſub æquatore degunt, iis vniuerſi tres circuli viribus plane ſolſtitiales ſunt, vtpote ſub ipſam ſolis orbitam incolentibus. Quanquam ſi ad ſe inuicem conferantur, qui nobis pro æquatore ſtatuitur, ſolſtitialis vicem obtinet: ambo vero tropici pro brumalibus cenſentur. Namque is demum natura ſolſtitialis circulus, perpetuaque ratione in toto terrarum orbe dici poteſt, qui proxime habitationem habetur. Quo fit, vt iis qui ſub æquatore agunt, æquator ipſe pro ſolſtitiali ſtatuatur: vtpote in quo ſol ſupra verticem agitur: pro æquatoribus autem

omnes æquidiſtantes circuli, velut per æqu[...] partes ab horizonte diſſecti.

De interuallo æquidiſtantium.

Sed nec interualla circulorum in toto orbe [...] ſe inuicem ſtata ſunt: verum pro ſphærarum deſcriptione ad hunc modum diſpenſari ſolent. Diuiſo in ſexaginta partes meridiano quoque circulo, ſeptentrionalis circulus a polo ſexageſimarum partium ſex interuallo deſcribitur. Idem in alteram partem a ſolſtitiali circulo ſexageſimarum partium quinque interuallo notatur. Aequator ab vtroque tropicorum ſexageſimis quaternis diſtat. Brumalis circulus ab antarctico ſexageſimis quinque. Antarcticus a polo ſexageſimis ſex. Neque tamen in omni plaga vrbeve eandem intercapedinem inter ſe ſeruant: ſed tropici ab æquatore parem in omni inclinatione diſtantiam vendicant. Idem autem ab arcticis non parem per omnes horizonta, ſed alibi minorem, alibi maiorem. Ita demum & arctici poli non parem in quauis inclinatione diſtantiam ſeruant, ſed alibi maiorem, alibi minorem habent. Sphæræ tamen omnes ad Græciæ horizonta deſcribuntur.

De coluris.

Sunt & per polos ducti circuli, quos non nulli coluros vocant. Iis accidit, vt in ambitus ſuos mundi polos recipiant. Coluri

autem

πάντες γὰρ οἱ παράλληλοι κύκλοι διχοτομοῦνται ὑπὸ τοῦ ὁρίζοντος.

Περὶ διαστάσεως τῶν πέντε παραλλήλων κύκλων.

Οὐδὲ αἱ διαστάσεις αἱ ἀπ' ἀλλήλων τοῖς κύκλοις αἱ αὐταὶ διαμένουσι καθ' ὅλην τὴν οἰκουμένην, ἀλλὰ πρὸς τὴν καταγραφὴν τῶν σφαιρῶν διαιροῦνται οὕτως, τοῦ παντὸς μεσημβρινοῦ κύκλου διαιρουμένου εἰς μέρη ξ', ὁ ἀρκτικὸς ἀπὸ τοῦ πόλου καταγράφεται ἀπέχων ξξς'. ὁ δ' αὐτὸς ἐπὶ θάτερα μέρη ἀπὸ τοῦ θερινοῦ καταγράφεται, ἀπέχων ξξε'. ὁ δὲ ἰσημερινὸς, ἀφ' ἑκατέρων τῶν τροπικῶν ξξδ'. ὁ δὲ χειμερινὸς τροπικὸς κύκλος ἀπὸ τοῦ ἀνταρκτικοῦ ἀπέχων ξξε'. ὁ δὲ ἀνταρκτικὸς ἀπὸ τοῦ πόλου ξξς'. κατὰ πᾶσαν δὲ χώραν καὶ πόλιν οὐ τὰς αὐτὰς διαστάσεις ἔχουσιν ἀπ' ἀλλήλων οἱ κύκλοι. ἀλλ' οἱ μὲν τροπικοὶ ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ κατὰ πᾶν ἔγκλιμα τὴν αὐτὴν ἀπόστασιν ἔχουσιν. οἱ δὲ τροπικοὶ κύκλοι ἀπὸ τῶν ἀρκτικῶν οὐ τὴν αὐτὴν ἔχουσι διάστασιν κατὰ πάντας τοὺς ὁρίζοντας, ἀλλ' οἱ μὲν ἔλασσον, οἱ δὲ πλεῖον διεστᾶσιν· ὁμοίως δὲ οἱ ἀρκτικοὶ ἀπὸ τῶν πόλων οὐ τὴν ἴσην ἀπόστασιν ἔχουσι κατὰ πᾶν ἔγκλιμα, ἀλλ' οἱ μὲν ἐλάττω, οἱ δὲ πλείω. καταγράφονται μέντοι πᾶσαι αἱ σφαῖραι πρὸς τὸν ἐν τῇ ἑλλάδι ὁρίζοντα.

Περὶ κολούρων κύκλων.

Διὰ τῶν πόλων δέ εἰσι κύκλοι ὑπό τινων κόλουροι προσαγορευόμενοι, οἷς συμβέβηκεν ὑπὸ τῶν ἰδίων περιφερειῶν τὰς τοῦ κόσμου πόλους ἔχειν. κόλου-

ροι δὲ κέκληνται, διὰ τὸ μέρη τινὰ ἀθεώρητα αὐτο
γίνεσθαι. οἱ μὲν γὰρ λοιποὶ κύκλοι κατὰ τὴν περιστροφ
τοῦ κόσμου ὅλοι θεωροῦνται. τῶν δὲ κολούρων κύκλ
μέρη τινά ἐστι ἀθεώρητα, τὰ ἀπὸ τοῦ ἀνταρκτικοῦ ὑπ
τὸν ὁρίζοντα ἀπολαμβανόμενα. γράφονται δὲ οὗ
οἱ κύκλοι διὰ τῶν τροπικῶν σημείων, καὶ εἰς μέρ
λ' ἴσα διαιροῦσι τὸν διὰ μέσων τῶν ζῳδίων κύκλω

Περὶ ζῳδιακοῦ κύκλου.

Λοξὸς δέ ἐστι κύκλος, ὁ τῶν ιβ' ζῳδίων. αὐτὸς δὲ ἐ
τριῶν κύκλων παραλλήλων συνέστηκεν· ὧν οἱ μὲν τ
πλάτος ἀφορίζειν λέγονται τοῦ ζῳδιακοῦ κύκλου
ὁ δὲ διὰ μέσων τῶν ζῳδίων καλεῖται. οὗτος δὲ ἐφάπτε
δύο κύκλων ἴσων καὶ παραλλήλων, τοῦ μὲν θερινοῦ τρο
πικοῦ κατὰ τὴν τοῦ καρκίνου πρώτην μοῖραν, τοῦ δὲ χει
μερινοῦ τροπικοῦ κατὰ τὴν τοῦ αἰγωκέρωτος πρώτην μοί
ραν. τὸ δὲ πλάτος τοῦ ζῳδιακοῦ κύκλου ἐστὶ μοῖρα
ιβ'. λοξὸς δὲ κέκληται ὁ ζῳδιακὸς κύκλος, διὰ τ
τέμνειν τοὺς παραλλήλους κύκλους.

Περὶ ὁρίζοντος.

Ὁρίζων δὲ ἐστὶ κύκλος, ὁ διορίζων ἡμῖν τό, τε φα
νερὸν καὶ τὸ ἀφανὲς μέρος τοῦ κόσμου, καὶ διχοτο
μῶν τὴν ὅλην σφαῖραν τοῦ κόσμου, ὥς τε ἡμισφαί
ριον μὲν ὑπὲρ γῆν ἀπολαμβάνεσθαι, ἡμισφαίριο
δὲ ὑπὸ γῆν. εἰσὶ δὲ ὁρίζοντες δύο, εἷς μὲν ὁ αἰσθητὸς
ἕτερος δὲ ὁ λόγῳ θεωρητός. αἰσθητὸς μὲν οὖν ἐστὶ
ὁρίζων, ὁ ὑπὸ τῆς ἡμετέρας ὄψεως περιγραφόμενος
κατὰ τὸν ἀποπερματισμὸν τῆς ὁράσεως, ὡς οὐ μείζονα τὴ
διάμετρον ἔχειν σταδίων δισχιλίων. ὁ δὲ λόγῳ θεω-

ρητὸς

autem dicti sunt, quod partes aliquas in se minime conspectas habent. Reliqui enim circuli in mundi circumactu integri cernuntur: sed colurorum partes quæpiam, quæ videlicet ab arctico sub horizonte latent, cerni non possunt. Signantur autem ij circuli per tropica puncta, diuiduntque per duas æquas partes circulum, qui per media signiferi ducitur.

De signifero.

Obliquus circulus is est, qui duodecim signa continet, ex tribus æquidistantibus circulis constans: quorum duo latitudinem signiferi determinant, vnus per media signa ductus vocatur: hic adeo duos pares & æquidistantes circulos attingit, solstitialem in prima Cancri parte, brumalem in Capricorni principio. Latitudo signiferi continet partes duodecim. Dictus est autem hic circulus obliquus, quod æquidistantes ad inæquales angulos intersecet.

De horizonte.

Horizon vero circulus est, qui conspectam mundi partem ab inconspecta dirimit. Itaque in duas partes vniuersam sphæram secat, vt alterum hemisphærium supra terram, alterum sub terra relinquat. Est vero horizon duplex, alter qui sensu vsurpatur, alter qui sola ratione percipitur. Ergo sensilis horizon est, qui a nostro visu in termino visionis circumscribitur. Hic adeo non amplius duum milium stadiorum demetientem habet. Qui autem ratione per-

cipitur, ad fixarum ſtellarum ſphæram pertine
mundumque totum in duo ſecat. Nec vero pe
omnem tractum vrbemve idem horizon eſt: ſe
ſenſu idem quadringẽtis fere ſtadiis manet. Qu
fit, vt dierum longitudo, & clima, & apparen
tiæ omnes eædem ſibi conſtent. Aucto ver
ſtadiorum numero, pro habitationis diuerſita
te Horizon, clima, omnes denique apparentia
mutantur. Conuenit tamen, vt habitationis vl
tra quadringenta ſtadia mutationem ad auſtrun
boreamve accipiamus. Siquidem qui eundem æ
quidiſtantem incolunt, in quamlibet magnc
ſtadiorum numero horizonta quidem diuerſum
habent, clima vero idem, & apparentias omnes
ſimiles. Dierum tamen exitus initiaque haud-
quaquam iis qui eundem æquidiſtantem habi-
tant, eodem temporis momento euenient.
Verum ſi exactæ rationis examini ſtare veli-
mus, pro quolibet puncto, in quauis orbis
parte mutati ſitus Horizon, Clima, & apparen-
tiæ omnes euariant. Horizon vero ea ratione
in ſphærarum deſcriptionem non adhibetur,
quod reliqui circuli omnes ab ortu ad occaſum
circumacto mundo vna rapiuntur, Horizon
ſuapte natura quietem amat, eodem ſem-
per ſeruato ſitu. Si ita horizon in ſphæ-
ras adderetur, circumactis iis, etiam cum
moue-

ητὸς ὁρίζων ἐστίν. ὁ μέχρι τῆς τῶν ἀπλανῶν ὁράσεως
ἀστέρων σφαίρας διήκων, καὶ διχοτομῶν τὸν ὅλον κό-
σμον. οὐ κατὰ πᾶσαν δὲ χώραν καὶ πόλιν ὁ αὐτός ἐστιν
ὁρίζων, ἀλλὰ πρὸς μὲν τὴν αἴσθησιν σχεδὸν ἐπὶ στα-
δίους τετρακοσίους ὁ αὐτὸς ὁρίζων διαμένει ὥστε καὶ
τὰ μεγέθη τῶν ἡμερῶν, καὶ τὸ κλίμα, καὶ πάντα τὰ
φαινόμενα, τὰ αὐτὰ διαμένειν. πλειόνων δὲ στα-
δίων γινομένων κατὰ τὴν παραλλαγὴν τῆς οἰκήσεως, ἕτε-
ρος ὁρίζων γίνεται κατὰ τὸ κλίμα διαφέρων, καὶ πάν-
τα τὰ φαινόμενα μεταπίπτει. δεῖ μέντοι γε τὴν πα-
ραλλαγὴν τῆς οἰκήσεως τὴν ὑπὲρ τετρακοσίους στα-
δίους διαλαμβάνεσθαι κατὰ τὴν πρὸς ἄρκτον μεσημ-
βρίαν τε πάροδον. τοῖς μὲν γὰρ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ παραλλή-
λου οἰκοῦσιν ἀπὸ μυρίων σταδίων ὑπάρχουσιν, ὁ μὲν ὁρί-
ζων ἐστὶ διάφορος, τὸ δὲ κλίμα τὸ αὐτό, καὶ πάντα τὰ
φαινόμενα παραπλήσια. αἱ μέντοι ἀρχαὶ καὶ τελευ-
ταὶ αἱ τῶν ἡμερῶν οὐχ ἅμα πᾶσιν ἔσονται τοῖς ἐπὶ τοῦ
αὐτοῦ παραλλήλου οἰκοῦσι. κατὰ δὲ τὴν πρὸς τὸν λόγον
ἀκρίβειαν, ἅμα τῷ στιγμιαίαν πάροδον γίνεσθαι καθ'
ὁποιονοῦν μέρος τοῦ κόσμου, μεταπίπτει καὶ ὁ ὁρίζων καὶ
τὸ ἔγκλιμα, καὶ πάντα τὰ φαινόμενα διάφορα. οὐ
καταγράφεται δὲ ὁ ὁρίζων ἐν ταῖς σφαίραις δι' αἰτίαν
τοιαύτην, ὅτι οἱ μὲν λοιποὶ κύκλοι πάντες, φερομένου
τοῦ κόσμου ἀπ' ἀνατολῶν ἐπὶ τὴν δύσιν, συμπεριστρέ-
φονται καὶ αὐτοὶ τῇ τοῦ κόσμου κινήσει. ὁ δὲ ὁρίζων ἐστὶ
φύσει ἀκίνητος, τὴν αὐτὴν τάξιν διαφυλάττων διὰ
παντός. εἰ οὖν κατεγράφοντο οἱ ὁρίζοντες ἐν ταῖς σφαί-
ραις, στρεφομένων αὐτῶν, συνέβαινεν ἂν τὸν ὁρίζοντα
κινεῖ-

κινεῖσθαι, καὶ κατὰ κορυφὴν ποτὲ γίνεσθαι, ὅπερ ἐστὶν ἀδύνατον, καὶ ἀλλότριον τοῦ σφαιρικοῦ λόγου. ὑπὸ μέντοι γε τῆς σφαιρικῆς θήκης ἡ τοῦ ὁρίζοντος θέσις κατανοεῖται.

Περὶ τῶν μεσημβρινῶν κύκλων.

Μεσημβρινὸς δέ ἐστι κύκλος, ὁ διὰ τῶν τοῦ κόσμου πόλων καὶ τοῦ κατὰ κορυφὴν σημείου γραφόμενος κύκλος, ἐφ' οὗ γινόμενος ὁ ἥλιος τὰ μέσα τῶν ἡμερῶν καὶ τὰ μέσα τῶν νυκτῶν ποιεῖται. καὶ οὗτος δέ ἐστι ὁ κύκλος ἀκίνητος ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ τὴν αὐτὴν τάξιν διαφυλάσσων ἐν ὅλῃ τῇ τοῦ κόσμου περιστροφῇ οὐ καταγράφεται ὑπ' οὗτος ὁ κύκλος ἐν ταῖς κατηστεριζομέναις σφαίραις, διὰ τὸ καὶ ἀκίνητος εἶναι καὶ μηδεμίαν ἐπιδέχεσθαι μετάπτωσιν. ἀλλὰ πρὸς μὲν τὴν αἴσθησιν σχεδὸν ἐπὶ σταδίους τριακοσίους ὁ αὐτὸς μεσημβρινὸς διαμένει. πρὸς δὲ τὴν ἐν τῷ λόγῳ ἀκρίβειαν, ἅμα τῷ τὴν παροῦσαν γίνεσθαι πάροδον, ἢ πρὸς ἀνατολὴν, ἢ πρὸς δύσιν, ἕτερος γίνεται μεσημβρινός. κατὰ μὲν γὰρ πρὸς ἄρκτον καὶ μεσημβρίαν πάροδον, κἂν μεταξὺ μυρίοι στάδιοι ὑπάρχωσιν, αὐτὸς μένει μεσημβρινός. κατὰ δὲ τὴν ἀπ' ἀνατολῆς πρὸς δύσιν πάροδον, διαφοραὶ μεσημβρινῶν.

Περὶ γαλακτικοῦ κύκλου.

Λοξὸς δέ ἐστι κύκλος καὶ ὁ τοῦ γάλακτος. οὗτος μὲν οὖν μείζονι πλάτει λελόξωται τῷ τροπικῷ κύκλῳ. συνέστηκε δὲ ἐκ βραχυμερίας νεφελοειδοῦς, καὶ ἐστιν ἐν τῷ κόσμῳ μόνος θεωρητός. οὐχ ὥρισται δὲ αὐτοῦ τὸ πλάτος, ἀλλὰ κατὰ μέν τινα μέρη πλα-

πύτε-

moueri, & nonnunquam ſupra verticem eſſe acciderét. Id quod certe tum captum omnem ſuperat, tum a ſphæræ ratione abhorret. Verum non incommode ſitus eius ab alueo, in quo ſphæra reuoluitur, intelligi ſolet.

De meridianis circulis.

Meridianus circulus eſt, qui per mundi polos & punctum quod nobis ſupra verticem eminet, ducitur. In quem cum ſol incidit, medios dies, mediaſque noctes efficit. Hic etiam circulus, immotus in mundo eſt, vno eodemque in tota mundi vertigine ſeruato poſitu. Nec in ſphæris, qui aſtris inſigniuntur, adſcribitur, quod & immotus ſit, & nullam mutationem recipiat: Sed (quod ſenſu vſurpari poſſit) trecentis fere ſtadiis idem meridianus manet. Rationis tamen ſcrupuloſiore indagine ad quemuis greſſum, qui ortum verſus occaſumve dirigitur, nouus meridianus notatur. Ad auſtrum enim boreamve quantumuis progrediare, etiam ſi decem milium ſtadiorum interuallum interſit, idem meridianus ſeruatur: cum ab ortu ad occaſum itur, mutatur.

De lacteo circulo.

Obliquus etiam eſt & lacteus circulus: Hic itaque ſupra tropicos obliquatus cernitur. Conſtat autem ex tenui nebuloſa ſubſtantia: Vnus certe cœleſtium circulorum conſpicuus: nec certa latitudine definitus, ſed aliqua ſui parte latiore,

tiore, aliqua anguſtiore: Quo minus equidem in pleraſque ſphæras adſcribi ſolet. Eſt autem vnus e numero maximorum circulorum: quippe cum maximi circuli in ſphæris dicantur, quibus idem centrum cum ſphæra eſt. Sunt porro maximi circuli ſeptem: Aequator, Signifer qui per media ſigna ducitur, qui per polos ducitur, cuiuſque habitationis Horizon, Meridianus, Lacteus.

De quinque zonis.

Totius terræ ſuperficies ſphærica eſt, & diuiditur in zonas quinque. Ex quibus duæ ſunt, quæ circa polos deſcribuntur: frigidæ dictæ, quod maxime abſunt a ſolis orbita: Eædem ob frigoris iniuriam parum habitatæ. Determinantur autem polos verſus arcticis circulis. Quæ vero poſt has deinceps habentur, quod mediocriter ad prætereuntem ſolem ſunt ſitæ, temperatæ appellantur: habentque in cælo limites arcticos, tropicoſque circulos, quibus interiacent. Reliqua, quæ inter memoratas quatuor medium locum tenet, quod ſub ipſo ſolis tranſitu iacet, torrida nuncupatur: a terreſtri æquatore in duas partes diuiſa: Is porro ſub mundi æquatore porrigitur. Sed ex temperatis altera a noſtri orbis hominibus incolitur, ipſa longa prope centum milibus ſtadiorum, lata fere dimidio.

De ſignis cœleſtibus.

Signa ſtellis inſignita diuidũtur in partes tres

Quæ-

τύτερός ἐστιν, κατὰ δέ τινα στενότερος, δι᾽ ἣν αἰτίαν ἐν ταῖς πλείσταις σφαίραις οὐδὲ καταγράφεται ὁ τοῦ γάλακτος κύκλος. ἔστι δὲ οὗτος τῶν μεγίστων κύκλων. μέγιστοι γὰρ ἐν σφαίραις λέγονται κύκλοι, οἱ τὸ αὐτὸ κέντρον ἔχοντες τῇ σφαίρᾳ. εἰσὶ δὲ μέγιστοι κύκλοι ἑπτὰ, ἰσημερινὸς, ζωδιακὸς, ὁ διὰ μέσων τῶν ζωδίων, ὁ διὰ τῶν πόλων, ὁ καθ᾽ ἑκάστην οἴκησιν ὁρίζων, ὁ μεσημβρινὸς, ὁ τοῦ γάλακτος.

Περὶ τῶν πέντε ζωνῶν.

Η τῆς συμπάσης ἐπιφάνεια σφαιροειδὴς ὑπάρχουσα, διαιρεῖται εἰς ζώνας πέντε. ὧν δύο μὲν αἱ περὶ τοὺς πόλους· πορρώτατω δὲ κείμεναι τῆς τοῦ ἡλίου παρόδου, κατεψυγμένα λέγονται, καὶ ἀοίκητοι διὰ τὸ ψύχος εἰσίν. ἀφορίζονται δὲ ὑπὸ τῶν ἀρκτικῶν πρὸς τοὺς πόλους. αἱ δὲ τούτων ἑξῆς, συμμέτρως μὲν κείμεναι πρὸς τὴν τοῦ ἡλίου πάροδον, εὔκρατοι καλοῦνται. ἀφορίζονται δ᾽ αὗται ὑπὸ τῶν ἐν τῷ κόσμῳ ἀρκτικῶν καὶ τροπικῶν κύκλων, μεταξὺ κείμεναι αὐτῶν. ἡ δὲ λοιπὴ, μέση τῶν προειρημένων κειμένη δ᾽, ὑπ᾽ αὐτὴν τὴν τοῦ ἡλίου πάροδον, διακεκαυμένη καλεῖται. διχοτομεῖται δ᾽ αὕτη ὑπὸ τοῦ ἐν τῇ γῇ ἰσημερινοῦ κύκλου, ὃς κεῖται ὑπὸ τὸν ἐν τῷ κόσμῳ ἰσημερινὸν κύκλον. τῶν δὲ εὐκράτων δύο ζωνῶν, ἡ ὑπὸ τῶν ἐν τῇ καθ᾽ ἡμᾶς οἰκουμένῃ κατοικεῖσθαι συμβέβηκεν, ἐπὶ μὲν τὸ μῆκος οὖσα ὡς ἔγγιστα περὶ δέκα μυριάδας σταδίων, ἐπὶ δὲ τὸ πλάτος ὡς ἔγγιστα τὸ ἥμισυ.

Περὶ τῶν κατηστερισμένων ζωδίων.

Τὰ κατηστερισμένα ζώδια διαιρεῖται εἰς μέρη

τρία.

τρία. ἃ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου κεῖται, ἃ δὲ λέγεται βόρεια, ἃ δὲ προσαγορεύεται νότια. τὰ μὲν οὖν ἐπὶ τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου κείμενα, ἐστὶ τὰ ιβ΄ ζώδια ὧν τὰς ὀνομασίας προειρήκαμεν ἐν ἄλλοις. καὶ ἐν τοῖς ιβ΄ ζωδίοις, τινὲς ἀστέρες διὰ τὰς ἐπ᾽ αὐτοῖς γινομένας ἐπισημασίας, ἰδίας προσηγορίας ἠξιωμένοι εἰσίν. οἱ μὲν γὰρ ἐπὶ τοῦ ταύρου, ἐπὶ τοῦ νώτου αὐτοῦ κείμενοι ἀστέρες, τὸν ἀριθμὸν ἕξ, καλοῦνται πλειάδες. οἱ δὲ ἐπὶ τοῦ βουκράνου τοῦ ταύρου, κείμενοι ἀστέρες, τὸν ἀριθμὸν καὶ αὐτοὶ ε΄, καλοῦνται ὑάδες. ὁ δὲ προηγούμενος τῶν ποδῶν τῶν διδύμων ἀστὴρ, προσαγορεύεται πρόπους. οἱ δὲ ἐν τῷ καρκίνῳ νεφελώδει συστροφῇ ἐοικότες, καλοῦνται φάτνη. οἱ δὲ πλησίον αὐτῆς δύο ἀστέρες κείμενοι, ὄνοι προσαγορεύονται. ὁ δὲ ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ λέοντος κείμενος λαμπρὸς ἀστὴρ ὁμωνύμως τῷ τόπῳ ἐφ᾽ οὗ κεῖται, καρδία λέοντος προσαγορεύεται. ὑπὸ δέ τινων βασιλίσκος καλεῖται, ὅτι δοκοῦσιν οἱ περὶ τὸν τόπον τοῦτον γενόμενοι, βασιλικὸν ἔχειν τὸ γενέθλιον. ὁ δὲ ἐν ἄκρᾳ τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ τῆς παρθένου κείμενος λαμπρὸς ἀστὴρ, στάχυς προσαγορεύεται. ὁ δὲ παρὰ τὴν δεξιὰν τῆς παρθένου πτέρυγα κείμενος ἀστερίσκος, προτρυγητὴς ὀνομάζεται. οἱ δὲ ἐν ἄκρᾳ τῇ δεξιᾷ χειρὶ τοῦ ὑδροχόου τέσσαρες ἀστέρες, κάλπη καλοῦνται. οἱ δὲ ἀπὸ τῶν οὐραίων μερῶν τῶν ἰχθύων κατὰ τὸ ἑξῆς κείμενοι ἀστέρες, λίνοι προσαγορεύονται. εἰσὶ δὲ ἐν μὲν τῷ νοτίῳ λίνῳ ἀστέρες θ΄, ἐν δὲ τῷ βορείῳ λίνῳ ε΄. ὁ δὲ ἐν ἄκρῳ τῷ λίνῳ κείμενος λαμπρὸς ἀστὴρ, σύνδεσμον προσαγορεύεται. βόρεια δέ ἐστιν ὅσα ἐστὶ τῶν

ζωδίων

Quædam enim in signifero locata sunt, quædam septentrionalia vocantur, quædam austrina. Quæ itaque in signifero sita sunt, duodecim animalia sunt, quorum nomenclaturas alibi diximus. In iis duodecim stellæ quædam sunt, quæ ob quasdam quas referunt notas, proprias appellationes meruerunt. Siquidem sex numero, quæ in tauri dorso visuntur, Pleiades nominantur. Quinque vero, quæ in capite tauri cernuntur, Hyades dicuntur. Stella vero, qnæ pedes geminorum præcedit, Propus quasi prępes vocatur. Quæ vero in Cancro nubeculam referunt, Præsepe vocant. At duæ quæ iuxta Præsepe collocatæ sunt, Aselli dicuntur. Prænitens autem sidus, quod in corde leonis notatur, simili cum loco nomine leonis cor dicitur, a nonnullis regia stella, quod qui sub ea nascuntur, regiam natiuitatem sint nacti. Sed quæ in virginis summa sinistra manu hęret, fulgida sane stella spicam nominant. Stellula vero quę iuxta virginis dextram alam figitur, Protrygetes dicitur. At quatuor stellę, quę in summa Aquarij dextra visuntur, Vrnæ nomen habent. Quæ vero a piscium caudæ partibus sitæ deinceps sunt, Græce lini, Latine lineæ, vel, vt quibusdam placet, lineolæ nuncupantur. Sunt itaque in austrina linea stellæ nouem, in septentrionali quinque. Sed præfulgens sidus, quod in summa linea conspicitur, Græce syndesmos, Latine nodus nuncupatur. Septentrionalia sunt, quęcunque ad septen-

septentrionem signiferi situm habent: Sunt autem hæc: Vrsa maior, Vrsa minor, Draco qui inter Vrsas locatur. Arctophylax, Corona, Engonasin, Serpentarius, Serpens, Lyra, Auis, Sagitta, Aquila, Delphinus, Protome hippi, hoc est prior equi portio, iuxta Hipparchum, equus, Cepheus, Casiepeia, Andromeda, Perseus, Auriga, Deltotő, & qui postea a Callimacho in astra relatus est, Berenices crinis. In iis rursus stellæ quædam, ob notas quasdam integras, quas in se continét proprias appellationes sunt sortitæ. Nam insigne sydus, quod supra media Arctophylacis crura iacet, Arcturus appellatur. Clara autem stella, quæ iuxta Lyram posita est, totius signi nomine Lyra dicitur. Quæ vero in Persei summa sinistra spectantur, Gorgonæ nomen habent: Sed quæ in summa eius dextra notantur, stellulæ certe crebræ paruæque, falcem conficiunt. At illustre sydus, quod in aurigę sinistro humero cernimus, Capram nominamus. Duas vero exiguas stellas, quæ in summa eiusdem aurigæ manu figuntur, Hœdos dicimus. Austrina signa sunt, quæcúque ad meridionalem signiferi partem sunt posita. Eorum nomina hæc sunt: Orion, Procyő, Lepus, Argo, Hydra, Cratera, Coruus, Centaurus, Fera quam centaurus tenet, Thyrsolochus quem cẽtaurus præfert, Thuribulű, Austrinus piscis, Cetus, Aqua quæ ab Aquario funditur, Flumen quod ab Orione defluit. Australis corona, quam nőnulli Vraniscum vocauere, ac si a cælo diminutiuum declines: & iuxta Hipparchum caduceus. In iis quoque stellæ quędam propria sibi nomina vendicauere.

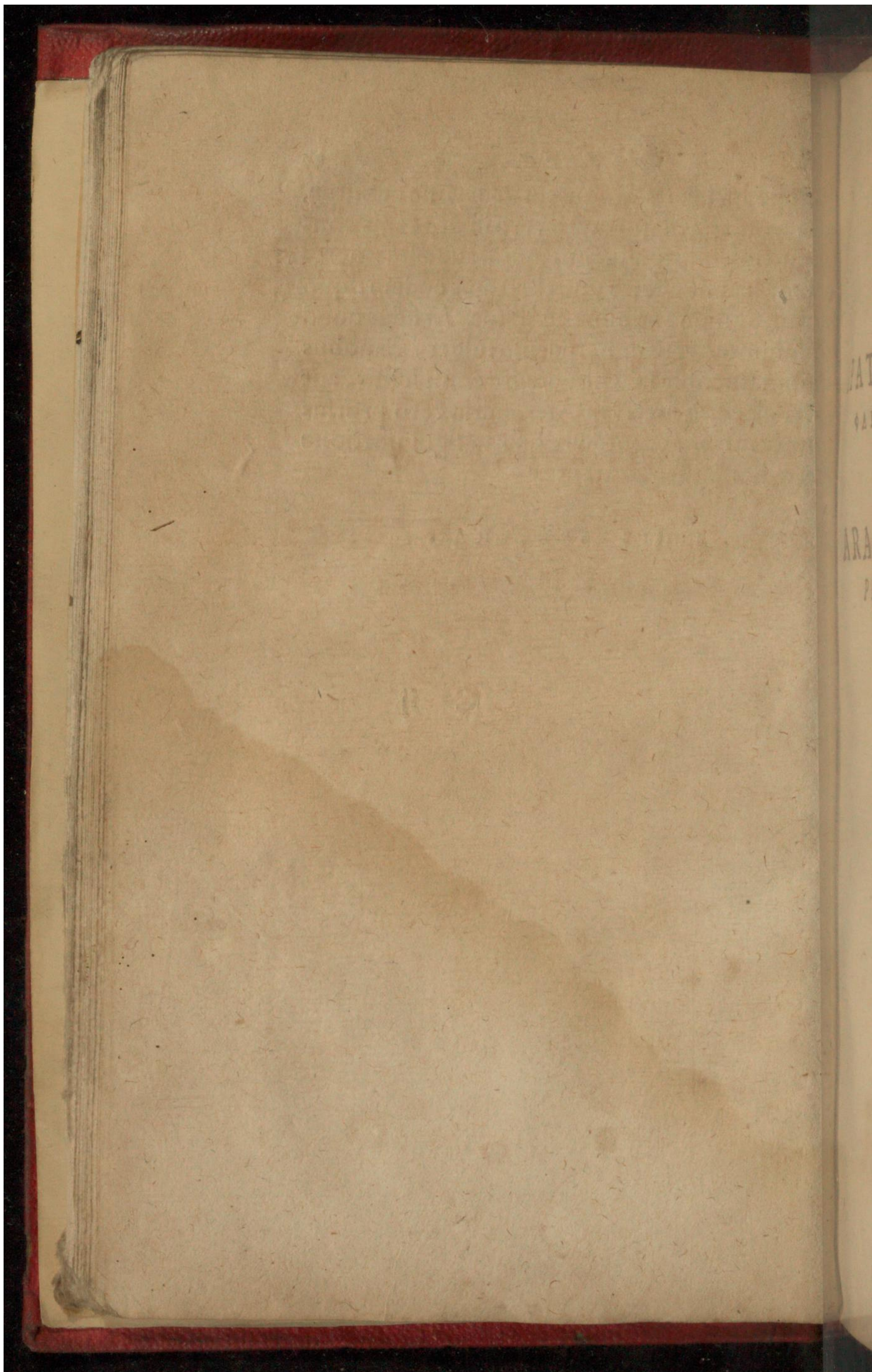
ζῳδίων κύκλου πρὸς ἄρκτους κεῖται. ἔστι δὲ τάδε. ἡ μεγάλη ἄρκτος, ἡ μικρά, δράκων ὁ διὰ τῶν ἄρκτων, ἀρκτοφύλαξ, στέφανος, ἐνγόνασιν, ὀφιοῦχος, ὄφις, λύρα, ὄρνις, οἰστός, ἀετός, δέλφις, προτομὴ ἵππου, καθ' Ἵππαρχον ἵππος, κηφεύς, κασσιέπεια, ἀνδρομέδα, περσεύς, ἡνίοχος, δελτωτόν. καὶ ὁ ὕστερον κατηστερισμένος ὑπὸ Καλλιμάχου Βερενίκης πλόκαμος. πάλιν δὲ καὶ ἐν τούτοις ἀστέρες τινὲς ἰδίας ἔχουσι προσηγορίας διὰ τὰς ὁλοχερεῖς ἐπ' αὐτοῖς γινομένας ἐπισημασίας. ὁ μὲν γὰρ ἀνὰ μέσον τῶν σκελῶν τοῦ ἀρκτοφύλακος κείμενος ἐπίσημος ἀστήρ, ἀρκτοῦρος ὀνομάζεται. ὁ δὲ παρὰ τὴν λύραν κείμενος λαμπρὸς ἀστήρ, ὁμωνύμως ὅλῳ τῷ ζῳδίῳ λύρα προσαγορεύεται. οἱ δὲ ἐν ἀριστερᾷ ἄκρᾳ χειρὶ τοῦ Περσέως κείμενοι ἀστέρες, γοργόνιοι καλοῦνται. οἱ δὲ ἐν ἄκρᾳ τῇ δεξιᾷ χειρὶ τοῦ Περσέως κείμενοι ἀστερίσκοι πυκνοὶ καὶ μικροί, εἰς τὴν ἅρπην καταστερίζονται. ὁ δὲ ἐν τῷ εὐωνύμῳ ὤμῳ τοῦ ἡνιόχου κείμενος λαμπρὸς ἀστήρ, αἲξ προσαγορεύεται. οἱ δὲ ἐν ἄκρᾳ τῇ αὐτῇ χειρὶ ἀστερίσκοι δύο, ἔριφοι καλοῦνται. νότια δέ ἐστιν ὅσα τοῦ τῶν ζῳδίων κύκλου πρὸς μεσημβρίαν κεῖται. ἔστι δὲ τάδε, ὠρίων, προκύων, λαγωός, ἀργώ, ὕδρος, κρατήρ, κόραξ, κένταυρος, θηρίον, ὃ κρατεῖ ὁ κένταυρος, θυρσολόγχος ὃν κρατεῖ ὁ κένταυρος, θυμιατήριον, νότιος ἰχθύς, κῆτος, ὕδωρ τὸ ἀπὸ τοῦ ὑδροχόου. ποταμὸς ὁ τοῦ ὠρίωνος, νότιος, στέφανος, ὑπό τινων οὐρανίσκος προσαγορευόμενος, κηρύκιον, καθ' Ἵππαρχον. πάλιν δὲ καὶ ἐν τούτοις τινὲς ἀστέρες ἰδίας ἔχουσι προσηγορίας.

ὁ μὲν γὰρ ἐν τῷ προκύωνι ὢν λαμπρὸς ἀστὴρ, προκύων καλεῖται. ὁ δὲ ἐν τῷ στόματι τοῦ κυνὸς λαμπρὸς ἀστὴρ, ὃς δοκεῖ τὴν ἐπίτασιν τῶν καυμάτων ποιεῖν ὁμωνύμως ὅλῳ τῷ ζωδίῳ, κύων προσαγορεύεται. ὁ δὲ ἐν ἄκρῳ τῷ πηδαλίῳ τῆς ἀργοῦς κείμενος λαμπρὸς ἀστὴρ, κάνωβος ὀνομάζεται. οὗτος μὲν ἐν Ῥόδῳ μόλις θεώρητός ἐστιν, ἢ παντελῶς ἀφ' ὑψηλῶν τόπων ὁρατός. ἐν Ἀλεξανδρείᾳ δὲ ἐστὶ παντελῶς ἀφανής. σχεδὸν γὰρ τέταρτον μέρος ζωδίου ἀπὸ τοῦ ὁρίζοντος μετεωρισμένος φαίνεται.

Τέλος τῆς τοῦ Πρόκλου σφαίρας.

quippe lucida ſtella, quæ in Procyone cernitur, Procyon appellatur: quæ vero in ore canis conſpicuo ſplendore aſpicitur, quodque æſtus incrementa ſecum afferre putatur, canis eodem, quo totum ſignum, nomine cenſetur. At ſidus quod in ſummo Argus gubernaculo fulget, Canobus nominatur. hic in Rhodo ægre conſpicitur, aut certe ab editis locis: in Alexandria vero prorſus non cernitur, vtpote vix quarta ſigni portione ſupra horizontem extante.

FINIS SPHAERAE.

ΑΡΑΤΟΥ ΣΟΛΕΩΣ

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΔΙΟΣΗΜΕΙΑ.

ARATI SOLENSIS

PHÆNOMENA ET PROGNOSTICA.

ΓΕΝΟΣ ΑΡΑΤΟΥ
καὶ βίος.

ΑΡΑΤΟΣ ὁ ποιητής, πατρὸς μὲν ἦν Ἀθηνοδώρου, μητρὸς δὲ Λητοφίλας. ἀδελφοὺς δὲ ἔσχε τρεῖς, Μύρην καὶ Καλιόνδαν καὶ Ἀθηνόδωρον, ὁμώνυμον τῷ πατρί· μέμνηται δὲ αὐτοῦ τῶν ἀδελφῶν ἐν ταῖς εἰς αὐτὸν ἀναφερομέναις ἐπιστολαῖς. Ἀσκληπιάδης δὲ ὁ Μυρλεανὸς ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ περὶ γραμματικῶν, Ταρσέα φησὶν αὐτὸν γεγονέναι, ἀλλ᾽ οὐ Σολέα, Καλλιμάχου, πολυίστορος ἀνδρὸς καὶ ἀξιοπίστου Σολέα λέγοντος αὐτὸν γεγονέναι διὰ τούτων, ἀλλ᾽ ὀκνέω μὴ τὸ τ᾽ μὲν κράτος τῶν ἐπέων ὁ Σολεὺς ἀπεμάξατο, καὶ τῶν ἄλλων σχεδὸν πάντων. οἱ δὲ Σόλοι, πόλις ἐπιφανεστάτη τῆς Κιλικίας, ἀφ᾽ ἧς πολλοὶ κἀγαθοὶ γεγόνασιν ἄνδρες. καλεῖται δὲ νῦν, Πομπηϊούπολις. εἰσὶ δὲ καὶ ἕτεροι Σόλοι τῆς Κύπρου. ἀλλ᾽ οἱ μὲν Κύπριοι Σόλιοι καλοῦνται· οἱ δὲ Κιλίκιοι, Σολεῖς· ὡς καὶ διὰ τοῦ προκειμένου καλλιμαχείου παραδείγματος δῆλον. οὐδὲν δὲ θαυμαστὸν εἰ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος διάφορα τῶν πολιτῶν τὰ ὀνόματα, καὶ γὰρ Σάϊς πόλις ἐστὶν ἐν Θράκῃ, καὶ ἑτέρα ταύτῃ ὁμώνυμος ἐν Αἰγύπτῳ, ἀλλ᾽ ἀπὸ μὲν τῆς ἐν Αἰγύπτῳ οἱ πολῖται Σαΐται καλοῦνται, οἱ δὲ τῆς Θράκης, Σάιοι, ὡς καὶ Ἀρχίλοχος φησίν,

Ἀσπίδι μὲν Σαΐων τις ἀγάλλεται, ἣν παρὰ θάμνῳ
Ει τὸς ἀμώμητον κάλλιπον, οὐκ ἐθέλων.

καὶ πάλιν Ἀθῆναι μέν εἰσι τῆς Ἀττικῆς, εἰσὶ δὲ καὶ

τῆς

τῆς Εὐβοίας Ἀθηναίων δαΐδαις μέμνηται ἐν Γλαύκῳ ποντίῳ Αἰσχύλος,

Κἄπειτ' Ἀθήνας δαΐδας παρ' ἐκπερσῶν.

ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἐν τῇ Ἀττικῇ οἱ πολῖται Ἀθηναῖοι, ἀπὸ δὲ τῶν ἐν Εὐβοίᾳ Ἀθηνῆται λέγονται. ὥσπερ Ἐρατοσθένης φησὶν ἐν τῷ πρώτῳ γεωγραφουμένων. οὕτως οὖν καὶ ἀπὸ τῶν ἐν Κιλικίᾳ Σόλων, οἱ πολῖται Σολεῖς· ἀπὸ δὲ τῶν ἐν Κύπρῳ Σόλιοι. μέμνηται δὲ τούτων Σόλων ἐν ταῖς ἐλεγείαις ταῖς πρὸς Κυπράνορα τὸν βασιλέα· ὃς συμβουλευθεὶς ὑπὸ Σόλωνος κτίσαι τὴν πόλιν, χάριν τοῦ ἀνδρὸς Σόλους ὠνόμασεν· ἀμοιβὴν ταύτην νέμων τῆς συμβουλῆς αὐτῷ. λέγει δὲ ὁ Σόλων οὕτως,

Νῦν δὲ σὺ μὲν Σολίοισι πολὺν χρόνον ἐνθάδ' ἀνάσσων,
Τήνδε πόλιν ναίοις καὶ γένος ὑμέτερον.
Αὐτὰρ ἐμὲ ξὺν νηὶ θοῇ κλεινῆς ἀπὸ νήσου
Ἀσκηθῆ πέμποι Κύπρις ἰοστέφανος.

γέγονε δὲ ὁ Ἄρατος κατὰ Ἀντίγονον, τὸν τῆς Μακεδονίας βασιλέα, ὃς ἐπεκαλεῖτο Γονατᾶς. ἦν δὲ υἱὸς Δημητρίου τοῦ πολιορκητοῦ. καὶ γυναῖκα εἶχε Φίλαν τὴν Σελεύκου καὶ Στρατονίκης θυγατέρα. ἦν δὲ φιλόλογος γενόμενος καὶ περὶ ποιητικὴν ἐσπουδακὼς, περὶ πολλοῦ ἐποιήσατο πολλοὺς μὲν καὶ ἄλλους τῶν πεπαιδευμένων ἔχειν παρ' αὐτῷ. καὶ δὴ καὶ τὸν Ἄρατον, ὃς παρὰ τῷ βασιλεῖ γενόμενος καὶ εὐδοκιμήσας ἔν τε τῇ ἄλλῃ πολυμαθείᾳ καὶ ποιητικῇ, προετράπη ὑπ' αὐτοῦ τὰ Φαινόμενα γράψαι, τοῦ βασιλέως, Εὐδόξου ἐπιγραφόμενον βιβλίον κατόπτρου δόντος

αὐτῷ καὶ ἀξιώσαντος τὰ ἐν αὐτῷ καταλογάδην λ
χθέντα περὶ τῶν Φαινομένων μέτρῳ εἶναι. καὶ ἅμ
εἰπόντος ὡς εὐδοξότερον ποιεῖς τὸν Εὔδοξον, ἐκτείν
τὰ παρ' αὐτῷ κείμενα μέτρῳ. γέγονε δὲ Ἀντίγονος
κατὰ τὴν ρκέ ὀλυμπιάδα, καθ' ὃν χρόνον ἤκμασε
Ἄρατος, καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Αἰτωλός. μέμνηται δὲ τοῦ κα
τόπερ Εὐδόξου καὶ Ἀντιγόνου, Ἀλεξάνδρου τοῦ Αἰτωλ
καὶ ὡς ἠξιώθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως γράψαι, ἐν ταῖς ἰδίαι
ἐπιστολαῖς Ἄρατος. λέγεται δὲ ἐσχολακέναι Διονυ
σίῳ τῷ Ἡρακλειώτῃ. ἔτι τὴν Ὀδύσσειαν δὲ διώρθω
καὶ καλεῖταί τις διόρθωσις οὕτως ἀράτειος, ὡς ἀριστά
χειος, καὶ ἀριστοφάνειος. τινὲς δὲ αὐτὸν εἰς Συρίαν ἐ
ληλυθέναι φασί, καὶ γεγονέναι παρ' Ἀντιόχῳ, καὶ ἠξιῶ
σθαι ὑπ' αὐτοῦ ὥστε τὴν Ἰλιάδα διορθώσασθαι διὰ τ
ὑπὸ πολλῶν λελυμάνθαι. οἱ δὲ λέγοντες Νίκανδρο
τὸν Κολοφώνιον μετὰ Ἄρατον Ἀντιγόνῳ συγκεχρονι-
κέναι, καὶ Ἄρατον μὴ εἶναι ἐπιστήμονα τῶν οὐρανίων,
μήτε Νίκανδρον τῶν ἰατρικῶν (λέγουσι γὰρ ὡς ἄρα ὁ
Ἀντίγονος Ἀράτῳ μὲν ὄντι ἰατρῷ, ἐπέταξε τὰ Φαι-
νόμενα γράψαι· Νικάνδρῳ δὲ ἀστρολόγῳ ὑπάρχον-
τι, τὰ θηριακὰ καὶ τὰ ἀλεξιφάρμακα, ὅθεν καὶ ἑκάτε-
ρον αὐτῶν ἐσφάλθαι κατολισθαίνοντα ἐπὶ τὰ ἴδια
τῆς τέχνης) ψεύδονται. ἀγνοοῦσι γὰρ ὡς οὐ συνήκμασε
τῷ Ἀράτῳ Νίκανδρος, ἀλλ' ἔστιν αὐτοῦ πολὺ νεώτερος·
Ἀντίγονος γάρ, ᾧ συνεγένετο Ἄρατος, κατὰ τὸν πρῶτον καὶ
δεύτερον γέγονε Πτολεμαῖον· Νίκανδρος δὲ κατὰ τὸν
πέμπτον. μέμνηται γοῦν αὐτοῦ καὶ Καλλίμαχος ὡς
πρεσβυτέρου, οὐ μόνον ἐν τοῖς ἐπιγράμμασιν, ἀλλὰ καὶ

ἐν τοῖς

τοῖς πρὸς Πραξιφάνην, πάνυ ἐπαινῶν αὐτὸν ὡς λυμαθῆ καὶ ἄριστον ποιητήν. γέγονε δὲ ὁ Ἄρατος ζηλωτὴς Ἡσιόδου, ὡς καὶ Καλλίμαχος παρεσημήνατο τῷ διὰ τοῦ εἰς αὐτὸν ἐπιγράμματος, οὕτως.

Ἡσιόδου δ' ἄεισμα καὶ ὁ τρόπος οὐ τὸν ἀοιδὸν
* Ἔσχατον, ἀλλ' ὀκνέω μὴ τὸ μελιχρότατον
Τῶν ἐπέων ὁ Σολεὺς ἀπεμάξατο. χαίρετε λεπταὶ
Ῥήσεις Ἀρήτου σύντονος ἀγρυπνίης.

γέγραφε δὲ καὶ ἄλλα ποιήματα περί τε Ὁμήρου καὶ Ἰλιάδος, οὐ μόνον τὰ Φαινόμενα καὶ ὀστολογίαν καὶ ἰατρικὰς δυνάμεις· καὶ εἰς Πᾶνα ὕμνον· καὶ εἰς Μύρην τὸν ἀδελφὸν ἐπικήδειον καὶ διοσημείας· καὶ Σκυθικὸν· καὶ κατὰ λεπτὸν ἄλλα. ἐπιτετευγμένως γὰρ αὐτῷ ἐγράφη τὰ Φαινόμενα ὡς παρευδοκιμηθῆναι πάντας ὑπὸ Ἀράτου. καὶ γὰρ Εὔδοξος ὁ Κνίδιος ἔγραψε Φαινόμενα, καὶ Λάσος, ὁ Μάγνης οὐχ ὁ Ἑρμιονεύς, ἀλλ' ὁμώνυμος ἄλλος Λάσῳ τῷ Ἑρμιονεῖ, καὶ Ἕρμιππος, καὶ Ἡγησιάναξ, καὶ Ἀριστοφάνης ὁ Βυζάντιος, καὶ ἄλλοι πολλοί. ὧν καὶ Πτολεμαῖος μέμνηται ὁ βασιλεὺς ἰδιοφυέσιν οὕτως,

Πάνθ' Ἡγησιάναξ τε καὶ Ἕρμιππος κατ' αἴθρην
Τείρεα, καὶ πολλοὶ ταῦτα τὰ Φαινόμενα
Βίβλοις ἐγκατέθεντο, ἀπὸ σκοποῦ δ' ἀφάμαρτον.
Ἀλλὰ τοῦ λεπτολόγου σκῆπτρον Ἄρατος ἔχει.

καὶ ἄλλοι γὰρ πολλοὶ γεγόνασιν Ἄρατοι, ἄνδρες ἐλλόγιμοι ἱστοριογράφοι· ὥσπερ ὁ Κνίδιος, οὗ φέρονται Αἰγυπτιακὰ ἱστορικὰ συγγράμματα· καὶ τρίτος ἐπισημότατος Σικυώνιος, οὗ ἐστιν ἡ πολύβιβλος

ἱστορία

ἱστορία ὑπὲρ τὰ λ' βιβλία ἔχουσα. τὰς δὲ Ἀρά
ἐπιστολὰς, ὧν ἀνωτέρω ἐμνήσθημεν, πάντων χ
συμφωνούντων τὰς εἰς αὐτὸν ἀναφερομένας α
εἶναι, καὶ ὁμολογούντων γνησίας αὐτὰς, μόνο

ARATI VITA.

ARatus patre natus est Athenodoro, ma Lenodora, in vrbe Ciliciæ dicta Soloe, a S lone Lindii filio, quæ nunc Pompeiopolis v catur. Vixit tempore Ptolemæi Philadelphi, a ditor Dionysij Heracleotæ. Familiaris fuit An gono Macedonum regi, eiusque vxori Philæ, c æuus Alexandro Ætolo, Callimacho, Menand & Philetæ. Fratres habuit tres, Myrin, Calon dam, & Athenodorum, qui primus Zoilo Ho mericæ poesis reprehensori contradixisse fertu Cum autem Athenis operam daret Persio ph losopho, profectusque cum eo in Macedoniam illuc accersito ab Antigono, venisset ad Antigo ni & Philæ nuptias, illis probatus reliquum ib tempus cõtriuit. Fuit Antigonus filius Demetri Poliorcetæ, suscepitque regnum circa centesi mam quintam olympiada, quando Ptolemæus Philadelphus in Ægypto regnabat. Quare quod quidã dictitant vixisse illum eodem tempore quo Nicander Colophonius Theriacorũ scriptor, & vtrunq; alteri sua scripta examinanda exhibuisse,

hunc

πολλωνίδης ὁ Κηφεὺς ἐν τῷ ὀγδόῳ περὶ καπεψευσμένης ἱστορίας, οὐκ εἶναι αὐτὰς Αράτου φησὶν, ἀλλὰ Σωσιθέου πόλλωνος. τοῦ δὲ αὐτοῦ τούτου φησιν εἶναι ἐπιγεγραμμένας Εὐριπίδου ἐπιστολάς.

ΑΛΛΩΣ.

ΑΡΑΤΟΣ, πατρὸς μὲν ἦν Αθηνοδώρου, μητρὸς δὲ Ληνοδώρας, ἐκ Σόλων τῆς Κιλικίας· ὠνόμασται δὲ ἡ πόλις ἀπὸ Σόλωνος τοῦ Λινδίου. ἔστι δὲ νῦν Πομπηϊούπολις. ἦν δὲ ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου, καὶ ἐσχόλασε Διονυσίῳ τῷ Ηρακλεώτῃ. συνῆν Αντιγόνῳ τῷ Μακεδόνων βασιλεῖ, καὶ Φίλα τῇ τούτου γαμετῇ. συνήκμασε δὲ Αλεξάνδρῳ τῷ Αἰτωλῷ, καὶ Καλλιμάχῳ, καὶ Μενάνδρῳ, καὶ Φιλητᾷ. ἀδελφοὺς δὲ εἶχε τρεῖς, Μύριν, Καλώνδαν, καὶ Αθηνόδωρον, ὃς πρῶτος ἀντειπεῖν λέγεται Ζωΐλῳ, τῷ κατὰ τῆς Ομηρικῆς ποιήσεως γράψαντι. σχολάσας δὲ ὁ Αρατος Περσαίῳ τῷ φιλοσόφῳ Αθήνησι, καὶ συνελθὼν αὐτῷ εἰς Μακεδονίαν μεταπεμφθέντι ὑπ' Αντιγόνου, καὶ παρελθὼν εἰς τὸν Αντιγόνου καὶ Φίλας γάμον, καὶ εὐδοκιμήσας, τὸ λοιπὸν τοῦ χρόνου, διέτριψεν ἐκεῖσε. ἦν δὲ ὁ Αντίγονος υἱὸς Δημητρίου τοῦ πολιορκητοῦ, καὶ παρέλαβε τὴν ἀρχὴν περὶ ἑκατοστὴν καὶ πέμπτην ὀλυμπιάδα, καθ' ἣν Πτολεμαῖος ὁ Φιλάδελφος Αἰγύπτου ἐβασίλευσεν. ὥστε καὶ θρυλλούμενόν ἐστιν ὑπό τινων, ὡς ἦν κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον Νικάνδρῳ τῷ Κολοφωνίῳ, τῷ τὰ θηριακὰ γράψαντι. λέγουσί τε προτεῖναι ἀλλήλοις, ὁ μὲν,

ὁ μὲν, Νικάνδρῳ σκέψασθαι τὰ φαινόμενα· ὁ δὲ, Ἀ
τῷ τὰ θηριακά. τοῦτο δὲ καταφανῶς ἐστὶ ψεῦδος·
γὰρ Νίκανδρος δώδεκα ὅλαις ὀλυμπιάσι νεώτε
φαίνεται. ἔνιοι δέ φασι τὸν Ἄρατον Μνασέου πατρὸς
γονέναι, Ἀριστοθήρου δέ τινος μαθηματικοῦ διακοῦσ
ἰατρὸν δὲ προηγουμένως καὶ ποιητὴν γενέσθαι ἐν τοῖς Ἀ
τιγόνου βασιλείοις. Γηραιῷ δὲ τῷ Κυρηναίῳ ἐπεβά
λετο, παρ' οὗ καὶ ἐπιγράμματος ἠξιώθη. συνήκμα
δὲ Νικάνδρῳ μαθηματικῷ, καὶ αὐτῷ Κολοφωνίῳ,
ρατεύοντι ἅμα αὐτόν. ζηλωτὴν δέ φασι τοῦτον γε
θαι Ὁμήρου· οἱ δὲ, Ἡσιόδου μᾶλλον.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ ΑΡΑΤΟΥ.

ΠΡΩΤΟΝ μὲν, ἀπαγγέλλει προοίμιον εἰς
Δία· δεύτερον δὲ, διεξέρχεται τὴν τῶν φαινομένω
ἀπλανῶν διακόσμησιν, εἰς τρία μέρη διελὼν αὐ-
τήν. ἓν μὲν, τὸ ἐντὸς τοῦ ἀρκτικοῦ φαινομένου ἀεὶ ὑπὲ
γῆν· ἔπειτα, στερεὰ δύο ἀνατέλλοντα καὶ δύνοντα· τ
μὲν, βόρειον, τὸ μεταξὺ τοῦ ἀρκτικοῦ καὶ ζωδιακοῦ· τὸ
νότιον, τὸ μεταξὺ ζωδιακοῦ καὶ ἀνταρκτικοῦ. ἀπαγγέλλ
δὲ ἕκαστον κατὰ μῆκος, καὶ κατὰ πλάτος, τὰ μὲν μήκη,
ἀπὸ ἀνατολῶν ἰὼν ἐπὶ δυσμὰς διὰ τῶν προανα-
τελλόντων, μέχρις ἂν ἐπανέλθῃ. Τὰ δὲ πλάτη, ἀπὸ
τοῦ βορείου ἐπὶ τὸ νότιον. κατὰ μῆκος μὲν οὖν, τὸν βόρειον
τόπον, ἀπὸ τοῦ ἐν γόνασι καὶ ὀφιούχου εἰς τὸ πρόσθεν
ἀεὶ μέχρι τῶν αὐτῶν κύκλων ἀπαγγέλλει· τὸν δὲ νότιον,
ἀπὸ ὠρίωνος, καὶ κυνὸς, καὶ ἀργοῦς ὁμοίως μέχρι τῶν
αὐτῶν.

nc illi ſua Theriaca, & illum huic ſua Phæno-
ena, manifeſte falſum eſt. Nicandrum enim
lodecim totis olympiadibus poſteriorem fuiſſe
paret. Sunt qui dicant Aratum Mnaſea patre
nitum audiuiſſe Ariſtotherum quendam phi-
lophum, initio medicum egiſſe & poetam in
la Antigoni, familiariter vſum Geræo Cyre-
ſi, a quo & epigrammate honoratus ſit; æqua-
m fuiſſe Nicandri mathematici, & eiuſdem
olophonij, qui & ægrotum curauerit. Æmu-
m fuiſſe aiunt Homeri, aut potius Heſiodi.

ARGVMENTVM APPARENTIVM ARATI.

Initio operis præfatur Iouem. Deinde per-
enſet apparentium fixorum ſeu inerrantium
ellarum pulcram illam diſpoſitionem, in tres
am partes diſtribuens: vnam quidem, quæ ar-
tico concluditur circulo, ſemper ſupra hori-
ontem apparente: reliquas vero duas conti-
enter orientes & occidentes, alteram Boreiam
nter Arcticum circulum & Zodiacum: alteram
uſtrinam, inter Zodiacum & circulum antarcti-
um. Deſcribit autem ſingulas ſecundum longi-
udinem & latitudinem: longitudines proſequēs
b ortu ad occaſum per prius orientia, donec eo-
lem redierint: latitudines a ſeptentrione in au-
trum. Secundum longitudinem igitur boreiam
lagam ab Ingeniculo Hercule & a Serpentario
n priora & antecedentia continue exponit, do-
nec ad eoſdem reditum ſit circulos: auſtrinā pla-
gam eodē ab Orione, Cane, & Argo, quoad eodē

redierit.

redierit. Secundum latitudinem autem plagam boream ab arctico vſque ad zodiacum: auſtrinam deinceps a zodiaco vſque ad antarcticum, alias quidem ſtellas diſponens ordināſque ſingulatim, alias vero aceruatim & per cognationes quaſdam probabiliter complectens. Abſoluta inerrantium diſpoſitione mentionem facit quinque Planetarum, coaptatos ſingulorum orbes tātum enumerans; pleniorem eorum traditionem, quæ difficilior ſit, non auſus ſuſcipere. Optat exponendis inerrantium circulis & ſignis ſufficiat, inerrantiumque circulos, maximeque neceſſarios quatuor dicit, duos tropicos, vnum æquatorem, quartum Zodiacum. Obiter & quaſi exempli vice adiicit circulum lacteum. Poſt hæc ſingulorum ortus & occaſus ediſſerit, eo modo vt ſingula Zodiaci ſigna recenſeat, cum illis ſimul orientia & occidentia, incipiens a Cancri ortu veſpertino. Duobus autem modis hæc proſequitur: aliquando prius commemorans, quæ ſimul oriuntur, poſterius quæ ex aduerſo occidunt: aliquando vice verſa prius quæ ex aduerſo occidunt, poſterius quę vna oriuntur, quo modo magis vtitur quam priore.

Dehinc recenſet ſigna a Ioue proficiſcentia, vt vocant, præmiſſoque proœmio, exponit ſigna tempeſtatis turbidæ & ſerenæ, primum quæ Luna dat: deinde quæ Sol, tertio quæ ſidus, quod præſepe nominatur. Poſt docet ſigna mixta tem-

των. κατὰ πλάτος δὲ, τὸν μετὰ βόρειον, ἀπ' ἀρ-
κτικοῦ μέχρι ζωδιακοῦ. τὸν δὲ νότιον, ἐξῆς ἀπὸ ζωδια-
κοῦ μέχρι τοῦ ἀνταρκτικοῦ, συντάσσων, τὰ μὲν ἐξῆς
καθ' ἕν, τὰ δὲ κατ' ἴλας καὶ συγγενείας τινὰς εὐλόγως
συλλαμβάνων. συντελέσας δὲ τὴν διάθεσιν τῶν
ἀπλανῶν, μετὰ ταῦτα περὶ τῶν πέντε πλανήτων λέ-
γει καὶ ἐξῆς ἁρμόσας τοὺς κύκλους ἑκάστων, ἀπαγγέλ-
λειν ἀπαναίνεται μὲν τοὺς τῶν πλανωμένων, καὶ οὐ θαρ-
ρεῖν λέγειν ὡς χαλεπόν. εὔχεται δὲ ἱκανὸς γίνεσθαι
τῶν ἀπλανῶν τάτε κύκλα, τάτε αἰθέρια σήματα
εἰπεῖν, καὶ τοὺς ἀναγκαιοτάτους κύκλους τῶν
ἀπλανῶν τέσσαρας λέγει· δύο μὲν τροπικοὺς, ἕνα δὲ
ἰσημερινὸν, τέταρτον δὲ τὸν ζωδιακόν. πάρεργον δὲ καὶ
ἐν παραδείγματος μέρει, αὐτὸν τὸν γαλαξίαν
παραβέβληται. μετὰ ταῦτα δὲ, ἀνατολὰς ἑκάστων
καὶ δύσεις ἀπαγγέλλει, χρώμενος τῷ τρόπῳ, δι' οὗ
ἅπαστα τὰ ἐν τῷ ζωδιακῷ καταλέγει, συνανατέλλον-
τα καὶ ἀντιδύνοντα, ἀρξάμενος ἀπὸ ἑσπερινῆς
ἀνατολῆς καρκίνου. κατὰ δύο δὲ τρόπους ταῦτα διεξέρ-
χεται· ὁτὲ μὲν, πρότερα τὰ συνανατέλλοντα, καὶ δεύ-
τερα τὰ ἀντιδύνοντα· ὁτὲ δὲ τοὐναντίον πρότερα μὲν
τὰ ἀντιδύνοντα, ὕστερα δὲ τὰ συνανατέλλοντα. καὶ
τῷ μᾶλλον τῷ τρόπῳ πλεονάζει, ἤπερ τῷ προ-
τέρῳ. μετὰ ταῦτα δὲ, καὶ περὶ διοσημείων διεξέρχεται. καὶ
πρῶτον μὲν, προοίμιον αὐτοῖς ἀπαγγέλλει. μετὰ ταῦτα
δὲ, σημεῖα λέγει χειμῶνος καὶ εὐδίας. πρῶτον μὲν, ὅσα
σελήνη παρέχει· δεύτερον δὲ ὅσα ἥλιος· τρίτον δὲ, ὅσα
ἡ καλουμένη Φάτνη· μετὰ ταῦτα, ἀπαγγέλλει σημεῖα
σύμμικτα

σύμμικτα, χειμῶνος, καὶ εὐδίας, καὶ θρεμμάτ
καὶ ἀρότων, ὅσα δηλοῖ τά τε μετέωρα καὶ τὰ ἐπίγε
φυτά τε καὶ ζῶα, καὶ ὅσα τούτοις παραπλήσια· τὰ μ
σεμνότερα· τὰ δὲ, φαυλότερα. κοσμεῖ δὲ τὰ φαυλ
τερα σεμνότητι, διχῶς· ποτὲ μὲν, ἀναμίσγων τὰ σε
νότερα· ποτὲ δὲ, ἀπολογούμενος, καὶ τὴν χρείαν αὐτ
εἶναι λέγει ἀναγκαίαν. καλῶς δὲ ὠνόμασται
Φαινόμενα· πρῶτον μὲν, ὅτι τὰ ἐν τῷ ἀνταρκτικῷ
λέγει τὰ ἀφανῆ τοῦ οὐρανοῦ· οὐ γὰρ ἴσμεν· ἀλλὰ μόν
λέγει τὰ ἐν τοῖς φανεροῖς, τὰ μεταξὺ τοῦ τε ἀρκτικ
καὶ τοῦ βορείου πόλου· δεύτερον δὲ, ὅτι περὶ μεγεθ
καὶ διαστημάτων οὐ διαλέγεται· τρίτον, ὅτι περὶ τ
ὑποθεόντων πλανωμένων, καὶ τῶν ἀκριβῶν κύκλ
οὐ περιεργάζεται, καθάπερ ἄλλοι πράγματα ἀσαφ
καὶ στοχαστικὰ καὶ ἄδηλα κατὰ τὸ πλεῖστον λέγοντες· ἀλ-
λὰ παραιρεῖται, οὑτωσὶ λέγων,

Οὐκέτι θαρσαλέως κείνων ἐγώ· ἐν τούτοις γὰρ, τ
μὲν τῶν πλανωμένων φησὶ λέγειν μὴ θαῤῥεῖν, τὰ
τῶν ἀπλανῶν εὔχεται ἱκανὸς γενέσθαι εἰπεῖν· περ
τούτοις δὲ, ὅτι καὶ τὰ τῶν ἄλλων, καὶ τῶν ἐν τέλει κατα-
λεχθέντων σημείων, τὰ μὲν φαινόμενα λέγει, τὰ
δὲ αἰτίας ἑκάστων ἀφανεῖς οὔσας παρίησι, καὶ στοχασ-
μοὺς ἀδήλους οὐ διεξέρχεται, καθάπερ οἱ φιλό-
σοφοι.

mixta tempestatis turbidæ & serenæ, tum quæ ad pecudes, quæ arationem attinent, existentia in sublimi, in terra, in plantis, in animalibus, aliaque his similia, quædam grauiora, quædam leuiora. Leuioribus addit aliquid momenti & ponderis bifariam, nunc admiscens eis grauiora, nunc ipsa excusans, vsumque eorum prædicans necessarium. Bene autem nominata sunt Phænomena, id est, apparentia; primum quia tradit stellas, quæ in circulo arctico sunt, non partes cæli absconditas (ignoramus enim has) sed solummodo stellas, quæ manifestæ sunt, inter arcticum circulum & boreium polum: secundo quia nihil de earum magnitudinibus & distantiis disserit: tertio, quia de subter firmamentum currentibus planetis eorumque orbibus haud curiose laborat sicut alij, res plerunque incertas, coniecturales & obscuras asserentes, sed excusat se, inquiens, *His ego non sum par.* Quo significat se tractationem planetarum vel erronum capessere non audere. De fixis stellis optat vt sufficienter dicere possit, aitque signa cum alia, tum quæ sub finem enarrat, euidentia quidem esse, sed causas singulorum tanquam latentes prætermittit, coniecturas dubias, vt philosophi faciunt, proferre nolens.

ΑΡΑΤΟΥ ΣΟΛΕΩΣ

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ.

Ἐκ Διὸς ἀρχώμεσθα, τὸν οὐδέποτ' ἄνδρες ἐῶμεν
Ἄῤῥητον. μεσταὶ δὲ Διὸς πᾶσαι μὲν ἀγυιαὶ,
Πᾶσαι δ' ἀνθρώπων ἀγοραί· μεστὴ δὲ θάλασσα,
Καὶ λιμένες· πάντη δὲ Διὸς κεχρήμεθα πάντες.
Τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν. ὁ δ' ἤπιος ἀνθρώποισι
Δεξιὰ σημαίνει· λαοὺς δ' ἐπὶ ἔργον ἐγείρει,
Μιμνήσκων βιότοιο· λέγει δ' ὅτε βῶλος ἀρίστη
Βουσί τε καὶ μακέλῃσι· λέγει δ' ὅτε δεξιαὶ ὧραι
Καὶ φυτὰ γυρῶσαι, καὶ σπέρματα πάντα βαλέσθαι.
Αὐτὸς γὰρ τά γε σήματ' ἐν οὐρανῷ ἐστήριξεν,
Ἄστρα διακρίνας· ἐσκέψατο δ' εἰς ἐνιαυτὸν
Ἀστέρας, οἵκε μάλιστα τετυγμένα σημαίνοιεν
Ἀνδράσιν, ὡράων, ὄφρ' ἔμπεδα πάντα φύωνται·
Τῷ μιν ἀεὶ πρῶτόν τε καὶ ὕστατον ἱλάσκονται.
Χαῖρε πάτερ, μέγα θαῦμα, μέγ' ἀνθρώποισιν ὄνειαρ,
Αὐτὸς, καὶ προτέρη γενεή· χαίροιτε δὲ μοῦσαι,
Μειλίχιαι μάλα πᾶσαι· ἐμοίγε μὲν ἀστέρας εἰπεῖν.
Εἰ θέμις, εὐχομένῳ, τεκμήρατε πᾶσαν ἀοιδήν.
Οἱ μὲν ὁμῶς πολέες τε καὶ ἄλλυδις ἄλλοι ἐόντες,
Οὐρανῷ ἕλκονται πάντ' ἤματα συνεχὲς αἰεί.
Αὐτὰρ ὅγ' οὐδ' ὀλίγον μετανίσσεται· ἀλλὰ μάλ' αὔτως

ARATI SOLENSIS APPARENTIA.

A Ioue principium: quem nunquam mittimus ipſi
Infatū. plena vero Iouis omnia quidē compita,
Omnes vero hominum cœtus: plenū vero mare,
Et portus. vbique autē Ioue indigemus omnes.
Huius etenim genus ſumus. Hic vero beneuolus hominibus
Cōmoda ſignificat: populos autē ad opus excitat
Commonens victus: prædicat item, quando gleba optima
Bobusque & ligonibus: prædicat inquam, quando ſecunda tempora,
Et plantas ſcrobibus infodere, & ſemina quælibet iacere.
Ipſe enim ſigna in cœlo firmauit,
Sidera diſpertitus: prouidit vero ad annum
Stellas, quæ potiſſimum faciunda indicarent
Hominib⁹, temporū, quo ſtata cūcta naſcerētur.
Eoq; ipſum ſemper primumq; & vltimū placant.
Salue pater, magna admiratio, magna hominibus vtilitas,
Ipſe & prior generatio. Saluete vero Muſæ
Suauiſſimæ omnes, mihi quidem ſtellas dicere,
Si fas, optanti, promite omnem cantum.
Hæ quidē ſimul multæq;, & alibi aliæ exiſtentes
Cœlo voluuntur omnibus diebus continuo per æuum.
At ne tantillum quidem circumuertitur; ſed plane immobiliter

Axis ſemper firmatus eſt: habetq; æquilancia omnino
In medio terrã: circa autem cælum hũc ſe ve
Etiam ipſum terminant duo poli vtrinque:
Verum ille quidem non cõſpicuus, hic vero positus eſt e Borea
Ex alto ſupra Oceanum. Duæ autem ipſum cumtenentes
Vrſæ, vna currunt: eoque vocantur plauſtra.
Quæ ſcilicet capita quidẽ ad lũbos ſemper hab
Inuerſim: ſemper vero reſupinæ circũferuntu
Viciſſim in humeros verſæ (ſi credere dignum
E Creta vero illæ Iouis magni beneficio
Cœlũ aſcenderunt: quia ipſum olim infantiẽte
Dicto in odoro montem prope Idæum,
Antro impoſuerunt, atque nutrierunt per ann
Dictæi Curetes, quando Saturnum fallebant:
Qui hanc quidẽ Cynoſuram cognomine dicun
Alterã vero Helicen. Helice quidem viri Achi
In mari ſignant, quo oporteat naues dirigere:
Altera vero Phœnices fiſi, perſulcant mare.
At Helice quidem clara eſt, ac obſeruatu parata
Multa lucens Helice, prima a nocte:
Altera vero obſcura quidem, ſed nautis aptior
Minori enim tota circumuerſatur orbe.
Hac quoque Sidonii rectiſſime nauigant.
Has vero per ambas, qualis fluuii decurſus
Volutatur (horrendum ingens) draco circum-circa diſtractus,
Immẽſus. verũ ei' ex vtraque parte ſpiræ hærent
Vrſæ, cæruleo ſeruatæ Oceano.
Sed hic alteram quidẽ extrema emetitur cauda,

Alteram

ξων αἰὲν ἄρηρεν· ἔχει δ' ἀτάλαντον ἁπάντη
μεσσηγὺς γαῖαν· περὶ δ' οὐρανὸς αὐτὸν ἀγινεῖ.
καί μιν πειραίνουσι δύω πόλοι ἀμφοτέρωθεν·
ἀλλ' ὁ μὲν οὐκ ἐπίοπτος· ὁ δ' ἀντίος ἐκ βορέαο,
ὑψόθεν ὠκεανοῖο. δύω δέ μιν ἀμφὶς ἔχουσαι
ἄρκτοι ἅμα τροχόωσι τὸ δὴ καλέονται ἅμαξαι·
αἱ δή τοι κεφαλὰς μὲν ἐπ' ἰξύας αἰὲν ἔχουσιν
ἀλλήλων· αἰεὶ δὲ κατωμάδιαι φορέονται,
ἔμπαλιν εἰς ὤμους τετραμμέναι. εἰ ἐτεὸν δὴ,
Κρήτηθεν κεῖναι δὲ Διὸς μεγάλου ἰότητι,
οὐρανὸν εἰσανέβησαν, ὅ μιν τότε κουρίζοντα
Λύκτῳ ἐν εὐώδει ὄρεος σχεδὸν Ἰδαίοιο
ἄντρῳ ἐγκατέθεντο, καὶ ἔτρεφον εἰς ἐνιαυτὸν,
Δικταῖοι κούρητες ὅτε Κρόνον ἐψεύδοντο·
Οἱ τὴν μὲν, κυνόσουραν ἐπίκλησιν καλέουσι,
Τὴν δ' ἑτέρην, ἑλίκην. ἑλίκῃ γε μὲν ἄνδρες ἀχαιοὶ
Εἰν ἁλὶ τεκμαίρονται, ἵνα χρὴ νῆας ἀγινεῖν·
Τῇ δ' ἄρα φοίνικες πίσυνοι, περόωσι θάλασσαν.
Ἀλλ' ἡ μὲν, καθαρὴ καὶ ἐπιφράσσασθαι ἑτοίμη,
Πολλὴ φαινομένη ἑλίκη πρώτης ἀπὸ νυκτός·
Ἡ δ' ἑτέρη, ὀλίγη μὲν, ἀτὰρ ναύτῃσιν ἀρείων·
Μειοτέρῃ γὰρ πᾶσα περιστρέφεται στροφάλιγγι·
Τῇ καὶ σιδόνιοι ἰθύντατα ναυτίλλονται.
Τὰς δὲ δι' ἀμφοτέρας, οἵη ποταμοῖο ἀπορρὼξ,
Εἰλεῖται, μέγα θαῦμα, δράκων περί τ' ἀμφί τ' ἐαγὼς
Μυρίος· αἱ δ' ἄρα οἱ σπείρης ἑκάτερθε φύονται
Ἄρκτοι, κυανέου πεφυλαγμέναι ὠκεανοῖο.
Αὐτὰρ ὅγ' ἄλλην μὲν νεάτῃ ἀποτέμνεται οὐρῇ·

Αλλην δὲ σπείρῃ περιτέμνεται· ἡ μέν οἱ ἄκρη
Οὐρὴ πὰρ κεφαλὴν ἑλίκης ἀναπαύεται ἄρκτου·
Σπείρῃ δ' ἐν κυνόσουρα κάρη ἔχει· ἡ δὲ κατ' αὐτὴν
Εἱλεῖται κεφαλὴν, καὶ οἱ ποδὸς ἔρχεται ἄχρις.
Εκ δ' αὖτις παλίνορσος ἀνατρέχει· οὐ μὲν ἐκείνῃ
Οἰόθεν, οὐδ' οἶος κεφαλῇ ἐπιλάμπεται ἀστὴρ,
Αλλὰ δύο κροτάφοις, δύο δ' ὄμμασιν, εἷς δ' ὑπένερθεν
Εσχατιὴν ἐπέχει γένυος δεινοῖο πελώρου.
Λοξὸν δ' ἐστὶ κάρη, νεύοντι δὲ πάμπαν ἔοικεν
Ακρην εἰς ἑλίκης οὐρήν· μάλα δ' ἐστὶ κατ' ἰθὺ
Καὶ στόμα καὶ κροτάφοιο τὰ δεξιὰ νεάτῳ οὐρῇ·
Κείνη που κεφαλὴ τῇ νέχεται, ἧχί περ ἄκραι
Μίσγονται δύσιές τε καὶ ἀντολαὶ ἀλλήλῃσι.
Τῇ δ' αὐτοῦ, μογέοντι κυλίνδεται ἀνδρὶ ἐοικὸς
Εἴδωλον, τὸ μὲν οὔτις ἐπίσταται ἀμφαδὸν εἰπεῖν,
Οὐδ' ᾧ τινι κρέμαται κεῖνος πόνῳ· ἀλλά μιν αὔτως
Εν γόνασιν καλέουσι· τὸ δ' αὖτ' ἐν γούνασι κάμνον
Οκλάζοντι ἔοικεν· ἐπ' ἀμφοτέρων δέ οἱ ὤμων
Χεῖρες ἀείρονται. τάνυται γέ μεν ἄλλυδις ἄλλη
Οσσον ἐς ὀργυιήν· μέσσῳ δ' ἐφύπερθε καρήνῳ
Δεξιτεροῦ, ποδὸς ἄκρον ἔχει, σκολιοῖο δράκοντος.
Αὐτοῦ κἀκεῖνος στέφανος, τὸν ἀγαυὸν ἔθηκε
Σῆμ' ἔμεναι Διόνυσος, ἀποιχομένης Α'ριάδνης.
Νώτῳ ὑποστρέφεται κεκμηκότος εἰδώλοιο.
Νώτῳ μὲν στέφανος πελάει, κεφαλῇ γέ μεν ἄκρῃ
Σκέπτεο πὰρ κεφαλὴν ὀφιούχου· ἐκ δ' ἄρ' ἐκείνης
Αὐτὸν ἐπιφράσσαιο φαεινόμενον ὀφιοῦχον.

Τοῖος

lterã vero ſpira circũſcribit: ei quidem ſumma
ʾauda ad caput Helices quieſcit Vrſæ:
n ſpira vero Cynoſura caput habet: hæc autẽ circum ipſum
ʾyratur caput, eique ad pedem venit vſque.
ʾurſus vero retrofugus recurrit, non quidẽ illa
ʾx ſola parte: neque ſola in capite ſplendet ſtella,
ʾed duæ in temporibus, duæ vero in oculis: vnus autem inferius
Extremitatem occupat genæ horrendi monſtri.
Incuruum autem eſt caput, nutanti vero prorſus aſſimilatum eſt
Extremam in Helices caudam: omnino vero ſunt ex directo
Et os & temporis dextera extremæ caudæ:
Illud ferme caput hac natat, vbi quidẽ extremi
Miſcentur occaſusque & ortus ſibi inuicem.
Hoc vero prope laboranti voluitur viro ſimile
Idolũ, quod quidem nemo ſcit manifeſto dicere:
Neque cui incumbat ille labori. ſed ipſum vulgo
Engonaſi vocant: eo quod in genubus laborans
Geniculanti ſimile eſt: ſuper ambobus vero ei humeris
Manus eleuantur: diſtenditur certe hinc inde
Quãtũ ad manuũ paſſũ: medio vero ſuper capite
Dextri pedis imum habet tortuoſi draconis.
Ibidem & illa corona, quam lucidum poſuit
Signum eſſe Bacchus morientis Ariadnæ,
Humero ſubuoluitur fatigati idoli. (ſummũ
Humero quidem Corona vicina eſt, caput vero
Obſerua iuxta caput Serpentarij: ex illo nanque
Ipſum deprehendas licet ſplendidũ Serpentariũ,

Quales sibi capiti subiacentes clari humeri
Apparent. ij quidem etiam plena luna
Cōspicuæ essent: sed manus nō admodū æquales
Tenuis nanq; hinc inde exit splendor:
Attamen etiam illæ contemplabiles: non enim
modicæ sunt.
Ambæ autē serpēte fatigātur: qui quidē medium
Inuoluit Serpentariū: hic verò constanter apteque innixus
Pedibus conterit magnam feram ambobus
Scorpium, oculoque & in pectore calcans
Rectus: sed ei serpēs ambas voluitur per manus,
Dexterā modicus, sinistrā vero superne multus.
Atq; ei sane Coronam attingunt supremæ genæ.
Subter spiram autem magnas inquire Chelas:
Sed hę quidē luminū indigę, nequaquā splēdidæ.
At post Helicen circumfertur auriganti similis
Arctophylax, quem quidem homines cognominant Booten,
Eo quod plaustrū cōtrectare videtur Vrsæ. (ipse
Atq; adeo totus perspicuꝰ est. sub zona vero sibi
Præ alijs Arcturus obuoluitur lucida stella.
Verum ambobus sub pedibus obseruato bubulci
Virginem, quæ quidem in manibus gerit spicam
splendidam.
Siue igitur Astræi illa proles, quem vtiq; ferunt
Astrorum primęuorū patrē esse, siue cuispiā alius,
Secura versetur. fabula certe incidit alia
Hominibus, quod fere in terra cōuersata quondam sit.
(vnquam virorum,
Veniebat autem hominum in conspectum: nec
Nec vnquam veterū recusabat cœtus mulierum;
Sed

Τοῖοι οἱ κεφαλῇ ὑποκείμενοι ἀγλαοὶ ὦμοι
Εἴδονται· κεῖνοί γε καὶ ἂν διχόμηνι σελήνῃ,
Εἰσωποὶ τελέθοιεν· ἀτὰρ χέρες οὐ μάλα ἶσαι·
Λεπτὴ γὰρ τῇ καὶ τῇ ἐξεπιδέδρομεν αἴγλη·
Ἀλλ' ἔμπης κἀκεῖναι ἐπόψιαι, οὐ γὰρ ἐλαφραί·
Ἀμφότεραι δ' ὄφιος πεπονείαται, ὅς ῥά τε μέσσον
Δινεύει ὀφιοῦχον· ὁ δ' ἐμμενὲς εὖ ἐπαρηρὼς
Ποσσὶν ἐπιθλίβει μέγα θηρίον ἀμφοτέροισιν
Σκορπίον· ὀφθαλμῷ τε καὶ ἐν θώρηκι βεβηκὼς
Ὀρθός. ἀτάρ οἱ ὄφις γε δύο στρέφεται μετὰ χερσὶ
Δεξιτερῇ ὀλίγος, σκαιῇ γε μὲν ὑψόθι πολλός.
Καὶ δή οἱ στεφάνῳ παρακέκλιται ἄκρα γένεια·
Νειόθι δὲ σπείρης μεγάλας ἐπιμαίεο χηλάς·
Ἀλλ' αἱ μὲν, φαέων ἐπιδευέες, οὐδὲν ἀγαυαί.
Ἐξόπιθεν δ' ἑλίκης φέρεται ἐλάοντι ἐοικὼς
Ἀρκτοφύλαξ· τόν ῥ' ἄνδρες ἐπικλείουσι βοώτην,
Οὕνεχ' ἁμαξαίης ἐπαφώμενος εἴδεται ἄρκτου·
Καὶ μάλα πᾶς ἀρίδηλος· ὑπὸ ζώνῃ δέ οἱ αὐτὸς
Ἐξ ἄλλων ἀρκτοῦρος ἑλίσσεται ἀμφαδὸν ἀστήρ.
Ἀμφοτέροισι δὲ ποσσὶν ὑποσκέψαιο βοώτου
Παρθένον, ἥ ῥ' ἐν χερσὶ φέρει στάχυν αἰγλήεντα·
Εἴτ' οὖν ἀστραίου κείνη γένος (ὅν ῥά τέ φασιν
Ἄστρων ἀρχαίων πατέρ' ἔμμεναι·) εἴτε τευ ἄλλου,
Εὔκηλος φορέοιτο· λόγος γε μὴν ἐντρέχει ἄλλος
Ἀνθρώποις, ὡς δῆθεν ἐπιχθονίη πάρος ἦεν.
Ἤρχετο δ' ἀνθρώπων κατεναντίη· οὐδέποτ' ἀνδρῶν,
Οὐδέποτ' ἀρχαίων ἠνήνατο φῦλα γυναικῶν,

Ἀλλ'

Ἀλλ' ἀναμὶξ ἐκάθητο, καὶ ἀθανάτη περ ἐοῦσα·
Καί ἑ δίκην καλέεσκον· ἀγειρομένη δὲ γέροντας,
Ἠέ που εἰν ἀγορῇ, ἢ εὐρυχόρῳ ἐν ἀγυιῇ
Δημοτέρας ἤειδεν ἐπισπέρχουσα θέμιστας.
Οὔπω λευγαλέου τότε νείκεος ἠπίσταντο,
Οὐδὲ διακρίσιος περιμεμφέος, οὐδὲ κυδοιμοῦ·
Αὔτως δ' ἔζωον. χαλεπὴ δ' ἀπέκειτο θάλασσα,
Καὶ βίον οὔπω νῆες ἀπόπροθεν ἠγίνεσκον·
Ἀλλὰ βόες καὶ ἄροτρα· καὶ αὐτὴ πότνια λαῶν
Μυρία πάντα παρεῖχε δίκη δώτειρα δικαίων.
Τόφρ' ἦν, ὄφρ' ἔτι γαῖα γένος χρύσειον ἔφερβεν·
Ἀργυρέῳ δ' ὀλίγη τε, καὶ οὐκέτι πάμπαν ἑτοίμη
Ὡμίλει, ποθέουσα παλαιῶν ἤθεα λαῶν.
Ἀλλ' ἔμπης ἔτι κεῖνο κατ' ἀργύρεον γένος ἦεν.
Ἤρχετο δ' ἐξ ὀρέων ἐπιδείελος ἠχηέντων
Μουνάξ. οὐ δὴ τῷ ἐπεμίσγετο μειλιχίοισιν.
Ἀλλ' ὁπότ' ἀνθρώπων μεγάλας πλήσαιτο κολώνας,
Ἠπείλει δ' ἤπειτα καθαπτομένη κακότητος,
Οὐδ' ἔτ' ἔφη εἰσωπὸς ἐλεύσεσθαι καλέουσιν.
Οἵην χρύσειοι πατέρες γενεὴν ἐλίποντο
Χειροτέρην· ὑμεῖς δὲ κακώτερα τ' ἐξείεσθε.
Καὶ δή που πόλεμοι, καὶ δὴ καὶ ἀνάρσιον αἷμα
Ἔσσεται ἀνθρώποισι· κακοῦ δ' ἐπικείσεται ἄλγος.
Ὣς εἰποῦσ', ὀρέων ἐπεμαίετο. τοὺς δ' ἄρα λαοὺς
Εἰς αὐτὴν ἔτι πάμπαν ἐλίμπανε παπταίνοντας.
Ἀλλ' ὅτε δὴ κἀκεῖνοι ἐτέθνασαν, οἱ δ' ἐγένοντο,

Χαλκείη

ed permixtim considebat, quamuis immortalis esset. (autem senes,
tque ipsam Iusticiam vocabant. Congregans
ut alicubi in foro, aut propatulo in compito,
iuiles canebat studiosa leges.
Nondum perniciosam tunc litem norant,
Nec disceptationẽ contentiosam, neq; seditionẽ
ed simpliciter viuebant. periculosum autem procul aberat mare,
Atque victũ nondũ naues e longinquo ducebant,
Sed boues & aratra, etiam ipsa domina populorũ
Copiosa omnia suppeditabat iusticia datrix iustorum.
Tam diu aderat, quam diu item terra genus aureum fouebat. (parata
Argenteo autem raraq; & non amplius omnino
Cõuersabatur, desiderãs veterũ mores populorũ.
Veruntamen adhuc illo argenteo seculo erat:
Sed veniebat e montibus vespertina argutis
Solitaria: neq; cuiquã congrediebatur blanditijs.
Verũ quando hominũ magnas impleuisset vrbes,
Increpabat subinde, carpens malitiam.
Neque amplius, inquit, visendam me dabo venire rogantibus.
Mirum quam aurei patres seculum reliquerint
Deterius: vos autẽ peiora generabitis.
Tũc scilicet bella atq; etiã promiscue fusus cruor
Futur⁹ est hominib⁹: malo autẽ impẽdebit dolor.
Sic locuta montes repetebat. Verũ populos
In ipsam adhuc, prorsus deserebat, oculos coniicientes.
Cæterũ quando etiam illi obierunt, alij nati sunt,
Aenea

Aenea ætas, prioribus perniciosiores hominu
Qui primi maleficũ fabricarunt gladium (ric
Viatoriũ: primi etiã boues edere cœperũt oper
Atque tũc exosa iustitia illorũ genus hominum
Volauit sub cælum: eamque forte occupauit re
gionem,
Vbi nocturna adhuc cernitur hominibus
Virgo, vicine existẽs perspicuo bubulco. (stell
Cuius super ambobus humeris circumuertitu
Ad dexteram alam: Præuindemiator autem vo
catur: (dori
Tanta quidem magnitudine, taliq; insidẽs splen
Qualis etiã magnæ sub cauda lucet vrsæ.
Ardẽs profecto illa: ardentes etiã ei cominus sunt
Stellæ, nec forsan hasce contuitus, tibi inquisi
tione opus fuerit.
Qualis ei ante pedes fertur claraque magnaque,
Vna quidem sub humeris, vna item lumbotenus
obeuntium, (vero omnes
Alia præterea posterioribus sub genubus. Aliæ
Mediocres alibi, alia sine nomẽclatura ferũtur.
Capiti autẽ ei Gemini, mediæ vero Cãcer subest:
At pedibus sub ambobus Leo clare lucet.
Ibi quidem solis ardentissimi sunt cursus:
Atque tum spicarum vacua apparent arua,
Sole primum accedente Leonem.
Tunc etiam susurrantes Etesiæ, vastum Pontum
Glomerati irruunt. nauigatio autem nõ amplius
remis
Tẽpestiua est: magnæ mihi placerent tunc naues:
Contra ventum vero, gubernacula rectores te-
neant oportet.

Porro

Χαλκείη γενεὴ, προτέρων ὀλοώτεροι ἄνδρες,
Οἳ πρῶτοι κακόεργον ἐχαλκεύσαντο μάχαιραν
Εἰνοδίην, πρῶτοι δὲ βοῶν ἐπάσαντ᾽ ἀροτήρων·
Καὶ τότε μισήσασα δίκη κείνων γένος ἀνδρῶν,
Ἔπταθ᾽ ὑπουρανίη· ταύτην δ᾽ ἄρα νάσσατο χώ-
ρην
Ἧχί περ ἐννυχίη ἔτι φαίνεται ἀνθρώποισι
Παρθένος, ἐγγὺς ἐοῦσα πολυσκέπτοιο βοώτου.
Τῆς ὑπὲρ ἀμφοτέρων ὤμων εἱλίσσεται ἀστὴρ
Δεξιτερῇ πτέρυγι· προτρυγητὴρ δ᾽ αὖτε καλεῖται·
Τόσσος μὲν μεγέθει, τοίῃ δ᾽ ἐγκείμενος αἴγλῃ,
Οἷος καὶ μεγάλης οὐρὴν ὑποφαίνεται ἄρκτου.
Δεινὴ γὰρ κείνη, δεινοὶ δὲ οἱ ἐγγύθεν εἰσὶν
Ἀστέρες· οὐκ ἂν τούς γε ἰδὼν ἐπιτεκμήραιο,
Οἷος οἱ πρὸ ποδῶν φέρεται καλός τε μέγας τε·
Εἷς μὲν ὑπ᾽ ὠμαίων, εἷς δ᾽ ἰξυόθεν κατιόντων,
Ἄλλος δ᾽ οὐραίοις ὑπὸ γουνάσιν· ἀλλ᾽ ἄρα πάντες
Ἁπλόοι, ἄλλοθεν ἄλλος ἀνωνυμίῃ φορέονται.
Κρατὶ δὲ οἱ δίδυμοι· μέσσῃ δ᾽ ὑπὸ καρκίνος ἐστί.
Ποσσὶ δ᾽ ὑπ᾽ ἀμφοτέροισι λέων ὑπὸ καλὰ φαεί-
νει.
Ἔνθα μὲν ἠελίοιο θερείταταί εἰσι κέλευθοι.
Αἱ δέ που ἀσταχύων κενεαὶ φαίνονται ἄρουραι,
Ἠελίου τὰ πρῶτα συνερχομένοιο λέοντι.
Τῆμος καὶ κελάδοντες ἐτησίαι εὐρέϊ πόντῳ
Ἀθρόοι ἐμπίπτουσιν· ὁ δὲ πλόος οὐκ ἔτι κώπαις
Ὥριος· εὐρεῖαί μοι ἀρέσκοιεν τότε νῆες.
Εἰς ἄνεμον δὲ τὰ πηδὰ κυβερνητῆρες ἔχοιεν.

Εἰ δέ τοι ἡνίοχόν τε καὶ ἀστέρας ἡνιόχοιο
Σκέπτεσθαι δοκέοι, καί τοι φάτις ἤλυθεν αἰγὸς
Αὐτῆς, ἠδ' ἐρίφων, οἵτ' εἰν ἁλὶ πορφυρούσῃ
Πολλάκις ἐσκέψαντο κεδαιομένους ἀνθρώπους,
Αὐτὸν μέν μιν ἅπαντα μέγαν διδύμων ἐπὶ λαιὰ
Κεκλιμένον δήεις. ἑλίκης δέ οἱ ἄκρα κάρηνα
Αντία δινεῖται. σκαιῷ δ' ἐπελήλαται ὤμῳ
Αἲξ ἱερὴ, τὴν μέν τε λόγος Διὶ μαζὸν ἐπισχεῖν:
Ὠλενίην δέ μιν αἶγα Διὸς καλέουσ' ὑποφῆται:
Ἀλλ' ἡ μὲν, πολλή τε καὶ ἀγλαή· οἱ δέ οἱ αὐτοῦ
Λεπτὰ φαείνονται ἔριφοι καρπὸν κατὰ χειρός.
Πὰρ ποσὶ δ' ἡνιόχου, κεραὸν πεπτηότα ταῦρον
Μαίεσθαι. τὰ δέ οἱ μάλ' ἐοικότα σήματα κεῖ-
ται.
Τοίη ἡ κεφαλὴ διακέκριται· οὐδέ τις ἄλλῳ
Σήματι τεκμήραιτο κάρη βοὸς, οἷά μιν αὐτοὶ
Ἀστέρες ἀμφοτέρωθεν ἐλισσόμενοι τυπόωσι·
Καὶ λίην κείνων ὄνομ' εἴρεται· οὐδέ τοι αὔτως
Νήκουστοι ὑάδες. ταὶ μέν ῥ' ἐπὶ παντὶ μετώπῳ
Ταύρου βεβλέαται· λαιοῦ δὲ κεράατος ἄκρον,
Καὶ πόδα δεξιτερὸν παρακειμένου ἡνιόχοιο,
Εἷς ἀστὴρ ἐπέχει· συνεληλάμενοι δὲ φέρονται·
Ἀλλ' αἰεὶ ταῦρος προφερέστερος ἡνιόχοιο
Εἰς ἑτέρην καταβῆναι, ὁμηλυσίῃ περ ἀνελθών.
Οὐδ' ἄρα Κηφῆος μογερὸν γένος Ἰασίδαο
Αὔτως ἄρρητον κατακείσεται· ἀλλ' ἄρα καὶ τῶν
Οὐρανὸν εἰς ὄνομ' ἦλθεν, ἐπεὶ Διὸς ἐγγύθεν ἦσαν.
Αὐτὸς μὲν κατόπισθεν ἐὼν κυνοσουρίδος ἄρκτου
Κηφεύς.

ꝛrro ſi tibi Aurigam & ſtellas Aurigæ
ꝛntẽplari videatur, etiã mentio inciderit Capræ
ius, atque Hœdorum (qui in mare nigreſcente
ꝛpe contuiti ſunt iactatos homines)
ꝛm quidẽ ipſum totum & ingentem Gemino-
rum ſub læua (caput
ꝛclinatum inuenies. Helices autem ei ſummum
regione obuerſatur, verũ ſiniſtro ſuperincum-
bit humero
apra religioſa, quam fabula eſt Ioui mammam
præbuiſſe. (uates.
ꝛleniam vero ipſam Capram Iouis vocant ſub-
ꝛtq; hæc quidẽ multaq; & ſplẽdida: verũ ei ibidẽ
ꝛbſcure lucent Hœdi in iunctura manus.
ꝛrope pedes autẽ Aurigæ cornutum expanſum
Taurum
ꝛcrutare, atq; ei valde cõſimilia indicia ponũtur.
Quale ipſi caput interſtinctum eſt; neque quis-
piam alio (ipſæ
Argumento coniectarit caput bouis, qualiter id
Stellæ vtrinque circumductæ configurant;
Etiã crebro eorũ nomẽ memoratur: neque adeo
Incelebres Hyades, quæ ſcilicet per totã frontem
Tauri ſparſæ ſunt. ſiniſtri autẽ cornu ſummitatẽ
Et pedem dextrum adiacentem Aurigæ
Vnica ſtella cõplectitur: ſimul agitati itẽ ferũtur:
Attamen ſemper Taurus pronior Auriga (ortꝰ.
In occaſum deſcẽdendo, pari aſcẽſu alioquin ex-
Neque certe Cephei ærumnoſa familia Iaſidæ
Omnino ignobilis iacebit: quinetiam horum
In cælũ nomẽ puenit: ſiquidẽ Iouis cognati erãt.
Ipſe quidem a tergo exiſtens Cynoſuræ vrſæ
Cepheus,

Cepheus, ambas manus pandenti similis.
Tanta ei linea ab extrema tenditur cauda
In pedes ambos, quanta a pede in pedem ten
Cæterum a cingulo parumper respicere pot
Primam petens flexuram magni draconis.
Ante hũc autẽ infœlix voluitur, nõ admodũ m
Nocte lucens plenilunari, Cassiepia.
Neque enim ipsam multæ & frequentes, illust
Stellæ, quæ eam totam sparsim componunt.
Qualem vero sera ianuam intus munitam
Biforibus concurrentes reuerberant vectes,
Tales singulatim subiectæ figurant
Stellæ: atq; hæc itidẽ modicis tendit ab humer
Passum: diceres profecto angi proprer filiam.
Ibi nanque & illud obuoluitur triste simulacru
Amdromedæ, sub matre constellatum. haud t
multum opinor
Noctem disquirere, quo mox potius intuearis:
Tam clarum ei caput est, tam clari itẽ ei vtrinqu
Humeri, & pedes extremi, & cincturæ omnes.
Etiamnum & illic secundũ brachia propansa est
Vincula item ei admota sunt etiam in cœlo: reti-
nentur autem
Illic expassæ omnibus diebus manus illæ.
Sed enim ei etiam supra caput ingens volutatur
equus
Ventre extremo: communis autem fulget stella:
Huius quidem in vmbilico, illius vero in extre-
mo capite.
Præterea autem tres aliæ intra latera & armos
Equi signant distanter æqualia spacia, (mile,
Claræ & magnæ, verum caput ei haudquaquã si-
Neque

φεὺς, ἀμφοτέρας χεῖρας τανύοντι ἐοικώς·
οἱ στάθμη νεάτης ἀποτείνεται ὐρῆς,
πόδας ἀμφοτέρους, ὅση ποδὸς ἐς πόδα τείνει.
υτὰρ ἀπὸ ζώνης ὀλίγον κε μεταβλέψειας,
ώτην ἱέμενος καμπὴν μεγάλοιο δράκοντος·
ῦ δ' ἄρα δαιμονίη προκυλίνδεται οὐ μάλα πολλή,
υκτὶ φαεινομένη παμμηνίδι κασσιέπεια·
ὐ γάρ μιν πολλοὶ καὶ ἐπημοιβοὶ γανόωσιν
στέρες, οἵ μιν πᾶσαν ἐπιρρήδην στιχόωσιν.
ην δὲ κληῗδι θύρην ἔντοσθ' ἀραρυῖαν
ικλίδ' ἐπιπλήσσοντες ἀνακρούουσιν ὀχῆες,
οῖόν τοι μουνὰξ ὑποκείμενοι ἰνδάλλονται
στέρες· ἡ δ' αὔτως ὀλίγων ἀποτείνεται ὤμων
ργυιήν· φαίης κεν ἀνιάζειν ἐπὶ παιδί.
ὐτοῦ γὰρ κἀκεῖνο κυλίνδεται αἰνὸν ἄγαλμα
νδρομέδης ὑπὸ μητρὶ κεκασμένον. οὔ σε μάλ' οἴω
ύκτα περισκέψασθαι, ἵν' αὐτίκα μᾶλλον ἴδηαι.
οίη οἱ κεφαλή, τοῖοι δέ οἱ ἀμφοτέρωθεν
μοι, καὶ πόδες ἀκρότατοι, καὶ ζώματα πάντα.
λλ' ἔμπης κἀκεῖθι διωλενίη τετάνυσται·
εσμὰ δέ οἱ κεῖται καὶ ἐν οὐρανῷ. αἱ δ' ἀνέχονται
ὐτοῦ πεπταμέναι πάντ' ἤματα χεῖρες ἐκεῖναι.
λλ' ἄρα οἱ καὶ κρατὶ πέλωρ ἐπελήλαται ἵππος
αστέρι νειαίρῃ. ξυνεὸς δ' ἐπιλάμπεται ἀστήρ.
οῦ μέν, ἐπ' ὀμφαλίῳ· τῆς δ', ἐσχατόωντι καρήνῳ.
οἱ δ' ἄρ' ἔτι τρεῖς ἄλλοι ἐπὶ πλευράς τε καὶ ὤμους
ππου, δεικανόωσι διασταδὸν ἶσα πέλεθρα,
καλοὶ καὶ μεγάλοι· κεφαλὴ δέ οἱ οὐδὲν ὁμοίη,

Οὐδ' αὐχὴν, δολιχός περ ἐών. ἀτὰρ ἔσχατος
ἀστὴρ
Αἰθομένης γένυος καί κεν προτέροις ἐρίσειε
Τέτρασιν, οἵ μιν ἔχουσι περίσκεπτοι μάλ' ἐόντες.
Οὐδ' ὅγε τετράπος ἐστίν· ἀπ' ὀμφαλίοιο γὰρ ἄκρου
Μεσσόθεν ἡμιτελὴς περιτέλλεται ἱερὸς ἵππος.
Κεῖνον δὴ καὶ φασὶ καθ' ὑψηλοῦ ἑλικῶνος
Καλὸν ὕδωρ ἀγαγεῖν εὐαλδέος ἵππου κρήνης.
Οὐ γάρ πω ἑλικὼν ἄκρως κατελείβετο πηγαῖς·
Ἀλλ' ἵππος μιν ἔτυψε· τὸ δ' ἀθρόον αὐτόθεν ὕδωρ
Ἐξέχυτο πληγῇ προτέρου ποδός. οἱ δὲ νομῆες
Πρῶτοι κεῖνο ποτὸν διεφήμισαν ἵππου κρήνην.
Ἀλλὰ τὸ μὲν, πέτρης ἀπολείβεται, οὐδέποτ' αὐτὸ
Θεσπιέων ἀνδρῶν ἑκὰς ὄψεαι. αὐτὰρ ὁ ἵππος
Ἐνδιὸς εἰλεῖται· καίτοι, πάρα θηήσασθαι,
Αὐτοῦ καὶ κριοῖο θοώταταί εἰσι κέλευθοι,
Ὅς ῥά τε καὶ μήκιστα διωκόμενος περὶ κύκλα,
Οὐδὲν ἀφαυρότερον τροχάει κυνοσουρίδος ἄρκτου
Αὐτὸς μὲν νωθὴς καὶ ἀνάστερος, οἷα σελήνῃ
Σκέψασθαι. ζώνῃ δ' ἂν ὅμως ἐπιτεκμήραιο
Ἀνδρομέδης· ὀλίγον γὰρ ὑπ' αὐτὴν ἐστήρικται.
Μεσσόθι δὲ τρίβει μέγαν οὐρανὸν, ἧχί περ ἄκραι
Χηλαὶ, καὶ ζώνη περιτέλλεται ὠρίωνος.
Ἔστι δέ τοι καὶ ἔτ' ἄλλο τετυγμένον ἐγγύθι σῆμα,
Νειόθεν ἀνδρομέδης· τὸ δ' ἐπὶ τρισὶν ἐστάθμηται
Δελτωτὸν πλευρῇσιν, ἰσαιομένῃσιν ἐοικὸς
Ἀμφοτέρῃς· ἡ δ' οὔτι τόση, μάλα δ' ἐστὶν ἑτοίμη
Εὑρέσθαι· περὶ γὰρ πολέων εὐάστερός ἐστι

Τῶν

que ceruix, longa alioqui existens: tamen ex-
rema stella
gentis genæ etiamnum prioribus cõcertaret
atuor, quę ipsum continent, conspicuæ plane
xistentes. (extremo
c vero hic quadrupes est: ab vmbilico nanque
nidio semiperfectus exoritur sacer equus.
nc etiam aiunt in excelso Helicone
chram aquam produxisse largi equi fontis.
c vnquam enim Helicon summus destillarat
ontibus:
rũ equus ipsum feriit, atq; copiosa inde aqua
usa est ictu prioris pedis. pastores autem
mi hunc potum appellarunt equi fontem.
que hic quidem e rupe stillat, nec modo ipsum
Thespiẽsibus viris lõge cernes. Cæterũ equus
cœlo obuersatur. Atque (prope spectato)
c etiam Arietis celerrimi sunt cursus:
i sane vel longissimos agitatus per orbes,
hilo segnius currit Cynosura vrsa,
e quidẽ lãguidus & obscurus, quasi *plena* luna
piciatur. verũtamen per cingulum deprehen-
dere poteris
ndromedæ: haud lõge enim sub ipsam situs est.
medio autem terit magnũ cœlum, vbi summæ
helæ, & cingulus circumagitur Orionis.
t vero adhuc aliud dispositum prope signum
ubter Andromedã: id autẽ in tria dimensum est
eltotum latera, æqualibus assimilatum
uobus: tertium vero non tantum, tamen ad-
modum facile est
uentu: præmultis enim fulgidum est

Quibus

Quibus paululũ Arietis auſtraliores ſtellæ ſ
Illæ vero adhuc anterius. Præterea autem in p
curſibus auſtri
Piſces: ſed ſemper alter propior altero:
Atque magis Boreã recenter deſcendentẽ ſe
Ab ambobus vero ipſis tenduntur quaſi vinc
E caudis vtrinque ſequenter in vnũ coeuntib
Et hæc quidem vna ſtella connectit, claraqu
magnaque:
Quã vtique etiã colligaturã ſubcaudinam voc
Porro Andromedæ humerus ſiniſter piſcis eſt
Index ſeptentrionalioris: admodum nanque
vicine eſt.
Ambo autem pedes ſponſum indicare poteru
Perſea, qui quidẽ ei ſẽper ob humeros voluũti
Verũ hic in boreali parte fertur maximus alior
Atque ei dextera quidem ad lecticam protẽſa
Socrinæ ſellæ: in pedibus autem velut perſequ
Veſtigia diſtendit, fatigatus in dio patre.
At ei prope ſiniſtrum genu aceruatim omnes
Pleiades feruntur. nec vero adeo ſpacioſus vn
uerſas
Locus continet: atq; ipſæ inſpiciendo languida
Septẽgradæ autẽ eæ ab hominibus celebrantur
Sex ſolæ quamuis exiſtant conſpicuæ oculis.
Nec certe vnquam periit ignota ex cœlo ſtella,
Ex quo a primordio audimus: ſed plane fabuloſe
Dicitur. porro ſeptem illæ nominatim vocãtur,
Alcyone, Meropeque, Celænoque, Electraque,
Et Sterope, & Taygeta, & veneranda Maia.
Hæ quidem ſimul modicæ & obſcuræ: tamen ce-
lebres

Mane

ὀλίγον κείνου νοτιώτεροι ἀστέρες εἰσίν·
ἄρ ἔτι προτέρω. ἔτι δ' ἐν προβολῇσι νότοιο
ύες· ἀλλ' αἰεὶ ἕτερος προφερέστερος ἄλλου.
μᾶλλον Βορέαο νέον κατιόντος ἀκούει.
φοτέρων δέ σφεων ἀποτείνεται ἠΰτε δεσμὰ
αίων ἑκάτερθεν ἐπισχερὼ εἰς ἓν ἰόντων·
τὰ μὲν, εἷς ἀστὴρ ἐπέχει καλός τε μέγας τε,
ά τε καὶ σύνδεσμον ὑπούραιον καλέουσιν.
ρομέδης δέ τοι ὦμος ἀριστερὸς ἰχθύος ἔστω
μα Βορειοτέρου· μάλα γάρ νύ οἱ ἐγγύθεν ἐστίν.
φότεροι δὲ πόδες γαμβροῦ ἐπισημαίνοιεν
σέως, οἵ ῥά οἱ αἰὲν ἐπωμάδιοι φορέονται.
ὰρ ὅγ' ἐν Βορέῳ φέρεται περιμήκετος ἄλλων.
οἱ δεξιτερὴ μὲν ἐπὶ κλισμὸν τετάνυσται
θερίου δίφροιο· τὰ δ' ἐν ποσὶν οἷα διώκων
ια μηκύνει, κεκονισμένος ἐν Διῒ πατρί.
χι δέ οἱ σκαιῆς ἐπιγουνίδος ἤλιθα πᾶσαι
ηϊάδες φορέονται. ὁ δ' οὐ μάλα πολλὸς ἁπάσας
ρος ἔχει, καὶ δ' αὐταὶ ἐπισκέψασθαι ἀφαυ-
ραί.
άποροι δὴ ταί γε μετ' ἀνθρώπους ὑδέονται,
οἷαί περ ἐοῦσαι ἐπόψιαι ὀφθαλμοῖσιν.
μέν πως ἀπόλωλεν ἀπευθὴς ἐκ Διὸς ἀστήρ.
οὗ καὶ γενεῆθεν ἀκούομεν· ἀλλὰ μάλ' αὔτως
εται· ἑπτὰ δὲ κεῖναι ἐπιρρήδην καλέονται,
κυόνη, Μερόπη τε, Κελαινώ τ', Ἠλέκτρη τε,
ὶ Στεροπὴ καὶ Τηϋγέτη, καὶ πότνια Μαῖα.
μὲν, ὁμῶς ὀλίγαι καὶ ἀφεγγέες, ἀλλ' ὀνομασταὶ

Ηρι, καὶ ἑσπέριαι, Ζεὺς δ' αἴτιος, εἱλίσσονται,
Ος σφισι καὶ θέρεος καὶ χείματος ἀρχομένοιο
Σημαίνειν ἐκέλευσεν, ἐπερχομένου τ' ἀρότοιο.
Καὶ χέλυς, ἥτ' ὀλίγη· τὴν δ' ἄρ' ἔτι καὶ παρὰ λίκνῳ
Ἑρμείας ἐτόρησε, λύρην δέ μιν εἶπε λέγεσθαι·
Καδδ' ἔθετο προπάροιθεν ἀπευθέος εἰδώλοιο
Οὐρανὸν εἰσαναγών· τὸ δ' ἐπὶ σκελέεσσι πέτηλον
Γούνατι οἱ σκαιῷ πελάει. κεφαλὴ γέ μεν ἄκρη
Ἀντιπέρην ὄρνιθος ἑλίσσεται· ἡ δὲ, μεσηγὺ
Ὀρνιθέης κεφαλῆς, καὶ γούνατος ἐστήρικται.
Ἤτοι γὰρ καὶ Ζηνὶ παρατρέχει αἰόλος ὄρνις·
Ἀλλ' ὁ μὲν, ἠερόεις· τὰ δέ οἱ ἐπιτετρήχυνται
Ἄστρασιν οὔτι λίην μεγάλοις, ἀτὰρ οὐ μὲν ἀφαυροῖς.
Αὐτὰρ ὅγ' εὐδιόωντι ποτὴν ὄρνιθι ἐοικὼς,
Οὔριος εἰς ἑτέρην φέρεται κατὰ δεξιὰ χειρὸς
Κηφέος, ταρσοῖο τὰ δεξιὰ πείρατα τείνων.
Λαιῇ δὲ πτέρυγι σκαρθμὸς παρακέκλιται ἵππου.
Τὸν δὲ μεταοκαίροντα δύ' ἰχθύες ἀμφινέμονται
Ἵππον· πὰρ δ' ἄρα οἱ κεφαλῇ χεὶρ ὑδροχόοιο
Δεξιτερὴ τετάνυσται· ὁ δ' ὀπίτερος αἰγοκερῆος
Τέλλεται. αὐτὰρ ὅγε πρότερος καὶ νειόθι μᾶλλον
Κέκλιται αἰγόκερως, ἵνα τρέπετ' ἠελίοιο.
Μὴ κείνῳ ἐνὶ μηνὶ περικλύζοιο θαλάσσης,
Πεπταμένῳ πελάγει κεχρημένος, οὔτε κεν ἠοῖ
Πολλὴν πειρήνειας, ἐπεὶ ταχινώταταί εἰσιν·
Οὔτ' ἄν τοι νυκτὸς πεφοβημένῳ ἐγγύθεν ἠὼς
Ἔλθοι, ἢ μάλα πολλὰ βοωμένῳ· οἱ δ' ἀλεγεινοὶ
Τῆμος ἐπιρρήσσουσι νότοι, ὁπότ' αἰγοκερῆϊ

Συμ-

[...]ne & veſpertinæ (Ioue autore) circũaguntur:
[...]i eis æſtatem & hiemem inſtantem
[...]nificare præcepit, aduenientéque arationem.
[...]eterea teſtudo, quæ parua: quam etiamdum ad cunam
[...]ercurius cõpegit: Lyram vero eã iuſſit vocari:
[...]llocauit autem ante ignotum idolum,
[...]cœlum transferens, atque in cruribus volatile
[...]nu ei ſiniſtro appropinquat, caput certe ſummum
[...]egione Cygni circumuoluitur: illa vero inter
[...]ygninum caput & genu ſita eſt.
[...]rro etiam in cœlo volat varius ales:
[...]rum is quidem obſcurus: alæ autem ei exaſperatæ ſunt
[...]ellis non adeo magnis, tamẽ neque languidis.
[...]d hic tranquillanti volatum aui ſimilis,
[...]cauda in occaſum fertur, contra dextram manũ
[...]ephei, vnguis dexteras extremitates tendens.
[...]æuæ vero alæ vngula acclinata eſt Equi.
[...]uem item ſubſultantem duo piſces circundant
[...]quum. atqui ei prope caput manus Aquarij
[...]extera extenſa eſt: is autẽ poſterior Capricorno
[...]ritur. cæterum prior & remote magis
[...]nclinatus eſt Capricornus, vbi vertitur ſolis curſus.
[...]aud illo in menſe fluctuoſi maris
[...]aſto pelago vſus, vel certe die
[...]ultã viam confeceris, quoniã breuiſſimi ſunt:
[...]el forte noctu exterrito prope dies
[...]enerit, etiam valde multum clamanti. periculoſi autem
[...]unc irrumpunt Auſtri, quando Capricorno

Cooritur sol. tunc sane frigus ex aere est
Nautæ rigenti perniciosius. Veruntamen
Iam totum annum sub carinis mare
Nigrescit. Similes autem vrinatoribus mergis
Sæpenumero e nauibus mare circumspiciente
Sedemus ad litora cõuersi: illa vero adhuc proc
Alluũtur: modicũ autẽ lignũ mortem prohibe
At vero in priore mense mari multa passus,
Arcum quando sol incendat, & rectorem arcu
Sub vesperam nauem reducito, fidens non am
plius nocti.
Indicium autẽ tibi illius temporis & mensis illiu
Scorpius exoriens esto extrema sub nocte:
Quãdoquidẽ magnũ arcũ attrahit prope acule
Sagittarius: sed aliquantũ anterior consistit ips
Scorpius exoriens: ille vero ascendit confestim
admodum.
Tum quoque caput Cynosurę in extremo noctis
Excelse valde fertur: occidit autẽ ante matutinũ
Cumulatus Oriõ: Cepheus vero a manu ad lũbũ
Est item quædam vlterius iacta alia sagitta,
Ipsa absque arcu: atque illi aduolitat Cygnus
Propius Boreæ. Vicine item ei alius ales,
Non tãtus magnitudine, tempestuosus sane ma-
re egrediendo,
Nocte decedente: atque ipsum vocant Aquilam.
Delphinus autem nõ admodum magnus appro-
pinquat Capricorno,
Medio obscurus: quatuor vero ei circumiacent
Stellæ, adiectim duæ, iuxta duæ volantes:
Atque hæc quidem Boream & vagationem solis
Interfusa sunt. Porro remote oriuntur alia
Multa

υμφέρετ' ἠέλιος· τότε δὴ κρύος ἐκ διός ἐστι
ναύτῃ μαλκιόωντι κακώτερον. ἀλλὰ καὶ ἔμπης
ἤδη πάντ' ἐνιαυτὸν ὑπὸ στείρῃσι θάλασσα
ορφύρει· ἴκελοι δὲ κολυμβίσιν αἰθυίῃσι,
ολλάκις ἐκ νηῶν πέλαγος περιπαπταίνοντες,
ἥμεθ' ἐπ' αἰγιαλοὺς τετραμμένοι· οἱ δ' ἔπι πόρσω
λύζονται, ὀλίγον δὲ διὰ ξύλον ἄϊδ' ἐρύκει.
αὶ δ' ἂν ἐπὶ προτέρῳ γε θαλάσσῃ πολλὰ πεπονθὼς,
όξον ὅτ' ἠέλιος καίῃ καὶ ῥύτορα τόξου
σπέριος κατάγοιο, πεποιθὼς οὐκέτι νυκτί.
ῆμα δέ τοι κείνης ὥρης καὶ μηνὸς ἐκείνου,
κορπίος ἀντέλλων εἴη πυμάτης ἐπὶ νυκτός.
τοι γὰρ μέγα τόξον ἀνέλκεται ἐγγύθι κέντρου
οξευτής· ὀλίγον δὲ παροίτερος ἵσταται αὐτοῦ
κορπίος ἀντέλλων· ὁ δ' ἀνέρχεται αὐτίκα μᾶλλον.
ῆμος καὶ κεφαλὴ κυνοσούριδος ἀκρόθι νυκτὸς
ψι μάλα τροχάει· ὁ δὲ, δύεται ἠῶθι πρὸ
ρίων ὤμων, κηφεὺς δ' ἀπὸ χειρὸς ἐπ' ἰξύν.
στι δέ τις προτέρω βεβλημένος ἄλλος ὀϊστὸς
ὐτὸς ἄτερ τόξου. ὁ δέ οἱ παραπέπταται ὄρνις
σσότερον βορέω. σχεδόθεν δέ οἱ ἄλλος ἀήτης,
ὐ τόσσος μεγέθει· χαλεπὸς γε μὲν ἐξ ἁλὸς ἐλθεῖν.
υκτὸς ἀπερχομένης· καί μιν καλέουσιν ἀητόν.
ελφὶς δ' οὐ μάλα πολλὸς ἐπιτρέχει αἰγοκερῆι.
εσσόθεν ἠερόεις· τὰ δέ οἱ περὶ τέσσαρα κεῖται
λήνεα παρβολάδην δύο πὰρ δύο πεπτηῶτα.
αὶ τὰ μὲν οὖν βορέω καὶ ἁλήσιος ἠελίοιο
εσσηγὺς κέχυται· τὰ δὲ νειόθι τέλλεται ἄλλα

Πολλὰ

Πολλὰ μεταξὺ νότοιο καὶ ἠελίοιο κελεύθου.
Λοξὸς μὲν ταύροιο τομῇ ὑποκέκλιται αὐτὸς
Ὠρίων· μὴ κεῖνον ὅτις καθαρῇ ἐπὶ νυκτὶ
Ὑψοῦ πεπτηῶτα παρέρχεται, ἀλλὰ πεποίθοι,
Οὐρανὸν εἰσανιδὼν, περιφέρτερα θηήσασθαι.
Τοῖος καὶ φρουρὸς ἀειρομένῳ ὑπὸ νώτῳ
Φαίνεται ἀμφοτέροισι κύων ὑπὸ ποσσὶ βεβηκὼς,
Ποικίλος, ἀλλ' οὐ πάντα πεφασμένος, ἀλλὰ κατ' αὐ
Γαστέρα κυάνεος περιτέλλεται. ἡ δέ οἱ ἄκρη
Ἀστέρι βέβληται δεινῷ γένυς, ὅς ῥα μάλιστα
Ὀξέα σειριάει· καί μιν καλέουσ' ἄνθρωποι
Σείριον· οὐκ ἔτι κεῖνον ἅμ' ἠελίῳ ἀνιόντα,
Φυταλιαὶ ψεύδονται, ἀναλδέα φυλλιόωσαι.
Ῥεῖα γὰρ οὖν ἔκρινε διὰ στίχας ὀξὺς ἀΐξας·
Καὶ τὰ μὲν, ἔρρωσεν· τῶν δὲ, φλόον ὤλεσε πάντα.
Κείνου καὶ κατιόντος ἀκούομεν· οἱ δὲ οἱ ἄλλοι
Σῆμ' ἔμεναι μελέεσσιν ἐλαφρότεροι περίκεινται.
Ποσσὶν δ' Ὠρίωνος ὑπ' ἀμφοτέροισι λαγωὸς
Ἐμμενὲς ἤματα πάντα διώκεται. αὐτὰρ ὅγ' αἰεὶ
Σείριος ἐξόπιθεν φέρεται μετιόντι ἐοικὼς,
Καί οἱ ἐπαντέλλει, καί μιν κατιόντα διώκει.
Ἡ δὲ κυνὸς μεγάλοιο κατ' οὐρὴν ἕλκεται Ἀργὼ
Πρυμνόθεν· οὐ γὰρ τῇ γε κατὰ χρέος εἰσὶ κέλευθοι,
Ἀλλ' ὄπιθεν φέρεται τετραμμένη, οἷα καὶ αὐταὶ
Νῆες, ὅταν δὴ ναῦται ἐπιστρέψωσι κορώνην,
Ὅρμον ἐσερχόμενοι· τὴν δ' αὐτίκα πᾶς ἀνακόπτει
Νῆα, παλιρροθίη δὲ καθάπτεται ἠπείροιο·
Ὡς ἥγε πρύμνηθεν Ἰησονὶς ἕλκεται Ἀργώ.

Καὶ

Multa inter Austrum & solis orbitam.
Obliquus quidem Tauri sectioni subiacet ipse
Orion. Non illum quis serena in nocte
Sublime volitantem præterit: sed confidat
Cœlum intuens, promptius contemplari.
Talis & custos elato sub dorso
Lucet ambobus Canis sub pedibus sistens
Varius, at nō penitus illustratus. verū circa ipsum
Ventrem obscurus obuersatur. Sed ei summum
Stella insignitum est feruida mentum, quæ quidem maxime
Vehementer exiccat. atq; ipsum vocant homines
Sirium. non amplius illum cum sole orientem
Arbores fallunt sine humore frondentes.
Facile siquidem discernit per ordines, acutus penetrans:
Et quasdam consolidat, quarundam vero corticem perdit omnem.
Illū etiam occidentem sentimus. cæterum ei aliæ
Quæ signū sint mēbris, languidiores circūiacent.
Pedibus autem Orionis sub ambobus Lepus
Incessanter omnibus diebus fugatur. at semper
Sirius a tergo fertur insequenti similis:
Etiam ei cooritur, atque ipsum occidentem insectatur.
At Canis magni contra caudam voluitur Argo
A puppi: non enim huic ex more sunt cursus,
Sed retro agitatur versa: ceu etiam ipsæ
Naues, cum nautæ inuertunt rostrum,
Portū appellantes, atque subito quilibet resulcat
Nauem, retrograda vero attingit continentem:
Sic a puppi Iasonica trahitur Argo.

Atque quibusdam in partibus obſcura & ſi
ſtellis (ſicut ad ipſum
Malũ a prora) fertur:in aliis vero tota ſplendid
Etiam ei gubernaculum ſubmiſſum fultum eſt
Pedibus ſub poſteris Canis antecedentis.
Cæterum (etſi admodum eminus volitantem)
Andromedam grandis Cetus aduenienſ vrget.
Porro hæc Thracij ſub ventum Boreæ
Inclinata fertur:at ei Auſter infeſtum circumagi
Cetum, ſub Arieteque & Piſcibus ambobus,
Paululum ſuper fluuio iacentem ſtellato.
(Mirum nanque quales etiam illæ deorum ſub
pedibus ferantur
Reliquiæ Eridani luctuoſi fluuij)
Etiã hic quidem Orionis ſub ſiniſtrũ pedẽ tendit.
Vincula autem caudina, quibus Piſces extremi
tenentur,
Ambo coeunt, a caudis deſcendentes,
Beluinum vero poſt dorſum cõmixtim feruntur,
In vnum ducta: vnica etiam ſtella terminantur
Ceti, quæ eius primæ inſidet ſpinæ.
Quæ autem modica magnitudine, modico item
inſitæ fulgori
In medio gubernaculi & Ceti voluuntur,
Glauci volitantes ſub lateribus Leporis,
Ignotæ ſunt: non enim illæ conflati ſimulacri
Sparſæ ſunt membris ſimiles, qualia multa
Ex ordine incedentia perambulãt eaſdẽ ſemitas
Completis annis: quæ quiſpiam hominum non
amplius ſuperſtitum (appellare,
Obſeruauit, & excogitauit vniuerſa nominatim
Cumulatim imaginatus:non enim potuit omniũ
Ceu

ιεὶ τὰ μὲν ἠερίη καὶ ἀνάστερος οἷα παρ' αὐτὸν
ὸν ἀπὸ πρώρης φέρεται, τὰ δὲ πᾶσα φαεινή·
καί οἱ πηδάλιον κεχαλασμένον ἐστήρικται
οσσὶν ὑπ' οὐραίοισι κυνὸς προπάροιθεν ἰόντος.
ὴν δὲ καὶ οὐκ ὀλίγον περ ἀποπρόθι πεπτηυῖαν
νδρομέδην, μέγα κῆτος ἐπερχόμενον κατεπείγει·
μὲν γὰρ θρήϊκος ὑπὸ πνοιῇ βορέαο
εκλιμένη φέρεται· τὸ δέ οἱ νότος ἐχθρὸν ἀγινεῖ
ῆτος, ὑπὸ κριῷ τε καὶ ἰχθύσιν ἀμφοτέροισι
αιὸν ὑπὲρ ποταμοῦ βεβλημένον ἀστερόεντος.
ῖον γὰρ κἀκεῖνο θεῶν ὑπὸ ποσσὶ φορεῖται
είψανον ἠριδανοῖο πολυκλαύστου ποταμοῖο.
αὶ τὸ μὲν, ὠρίωνος ὑπὸ σκαιὸν πόδα τείνει·
εσμοὶ δ' οὐραῖοι, τοῖς ἰχθύες ἄκροι ἔχονται,
μφω συμφορέονται, ἀπ' οὐραίων κατιόντες·
ητείης δ' ὄπιθεν λοφιῆς ἐπιμὶξ φορέονται,
ὶς ἓν ἐλαυνόμενοι· ἑνὶ δ' ἀστέρι πειραίνονται
ήτεος, ὃς κείνου πρώτῃ ἐπίκειται ἀκάνθῃ·
ὶ δ' ὀλίγῳ μέτρῳ, ὀλίγῃ δ' ἐγκείμενοι αἴγλῃ,
Μεσσόθι πηδαλίου καὶ κήτεος εἱλίσσονται,
λαυκοῦ πεπτηῶτες ὑπὸ πλευρῇσι λαγωοῦ
ώνυμοι· οὐ γάρ τοί γε τετυγμένου εἰδώλοιο
εβλέαται μελέεσσιν ἐοικότες, οἷά τε πολλὰ
ξείης στιχόωντα παρέρχεται αὐτὰ κέλευθα
νυμένων ἐτέων. τά τις ἀνδρῶν οὐκέτ' ἐόντων
φράσατ' ἠδ' ἐνόησεν ἅπαντ' ὀνομαστὶ καλέσσαι,
ἤλιθα μορφώσας· οὐ γάρ κε δυνήσατο πάντων

Οἷά τε κεκριμένων ὄνομ' εἰπεῖν, οὐδὲ δαῆναι·
Πολλοὶ γὰρ πάντῃ, πολέων δ' ἐπὶ ἶσα πέλονται
Μέτρα τε καὶ χροιὴ, πάντες γε μὲν ἀμφιέλικτοι·
Τῷ καὶ ὁμηγερέας γε ἐείσατο ποιήσασθαι
Ἀστέρας, ὄφρ' ἐπὶ τάξ' ἄλλῳ παρακείμενος ἄλλος
Εἴδεα σημαίνοιεν· ἄφαρ δ' ὀνομαστὰ γένοιτο
Ἄστρα. καὶ οὐκέτι νῦν ὑπὸ θαύματι τέλλεται ἀστήρ·
Ἀλλ' οἱ μὲν, καθαροῖς ἐναρηρότες εἰδώλοισι
Φαίνονται. τὰ δ' ἔνερθε διωκομένοιο λαγωοῦ
Πάντα μάλ' ἠερόεντα, καὶ οὐκ ὀνομαστὰ φέρονται.
Νειόθι δ' αἰγοκερῆος ὑπὸ πνοιῇσι νότοιο,
Ἰχθὺς ἐς κῆτος τετραμμένος ᾐώρηται,
Οἶος ἀπὸ προτέρων· νότιον δέ ἑ κικλήσκουσιν.
Ἄλλοι δὲ σποράδην ὑποκείμενοι ὑδροχοῆϊ
Κήτεος αἰθερίοιο καὶ ἰχθύος ἠερέθονται
Μεσσόθι, νωχελέες καὶ ἀνώνυμοι· ἐγγύθι δὲ σφῶν
Δεξιτερῆς ἀπὸ χειρὸς ἀγαυοῦ ὑδροχόοιο,
Οἵη τίς τ' ὀλίγη χύσις ὕδατος ἔνθα καὶ ἔνθα
Σκιδναμένου, χαροποὶ καὶ ἀναλδέες εἱλίσσονται.
Ἐν δέ σφιν δύο μᾶλλον ἐρειδόμενοι φορέονται
Ἀστέρες, οὔτε τι πολλὸν ἀπήοροι, οὐδὲ μάλ' ἐγγύς·
Εἷς μὲν, ὑπ' ἀμφοτέροισι ποσὶν καλός τε μέγας τε
Ὑδροχόου· ὁ δὲ, κυανέου ὑπὸ κήτεος οὐρῇ·
Τοὺς πάντας καλέουσιν ὕδωρ. ὀλίγοι γε μὲν ἄλλοι
Νειόθι τοξευτῆρος ὑπὸ προτέροισι πόδεσσι
Δινωτοὶ κύκλοι περιηγέες εἱλίσσονται.
Αὐτὰρ ὑπ' αἰθομένῳ κέντρῳ τέραος μεγάλοιο
Σκορπίου, ἄγχι νότοιο θυτήριον αἰωρεῖται.

eu distinctarum nomen dicere, neque discere.
Iultæ nanque passim, multarum insuper æqua-
les existunt (cumuolubiles.
Iagnitudinesque & color : omnes vtique cir-
uare & simul collectas visum fuit facere
ellas, vt ordinatim aliæ adiacens alia
nagines effigiarent, moxque nominabilia fierēt
stra: atque haud amplius nunc cum admiratio-
ne oritur stella,
ed hæ quidem conspicuis insignitæ imaginibus
ernuntur. Porro subter impetitum Leporem
mnia plane obscura sunt, & sine nomine fe-
runtur.
nfra autem Capricornum sub flatibus Austri
iscis contra Cetum versus in alto natat,
nicus præter priores: Austrinum autem ipsum
liæ item sparsim subiectę Aquario (appellāt.
Cetum cælestem & Piscem pendent
nter, languidæ & ignotæ: at iuxta eas
Dextra a manu splendidi Aquarij,
(Qualis quædam fusio aquæ huc & illuc
sparsæ) nitidulæ & paruæ circumuoluuntur.
nter ipsas autem duæ magis firmæ feruntur
stellæ, nec multū distātes, neque admodū vicinę:
Vna quidem sub ambobus pedibus pulchraque
magnaque
Aquarij, altera vero obscuri sub Ceti cauda:
Quas omnes vocant aquam. Paruæ profecto aliæ
Vltra Sagittarium sub prioribus pedibus
Volubiles coronæ circumactæ voluuntur.
At sub flagrante aculeo monstri magni
Scorpij, prope Austrum, Ara in cœlo pendet.
Quam

Quam certe modicum quidẽ ad tempus in a
exiſtentem
Senties: e regione enim eleuatur Arcturi.
At huic quidẽ admodũ multũ ſublimes ſunt
Arcturo, illa vero citius ſub veſperũ mare rec
Sed & per hanc Aram primæua Nox,
Hominum deplorans calamitatẽ, tẽpeſtatis fer
Marinum certum ſignum. Periclitantes enim
Naues dolori ſunt. alicunde item alia docet
Signa, commiſerans disiactatos homines.
Idcirco ne mihi pelago, nubibus obductis aliis
Opta in medio hoc apparere cælo aſtrum,
Ipſum quidem innubilum & ſplendidum: qu
ſuperne magis
Turbida nube preſſum, ſicut frequenter
Vrgetur ſurgente autumnali Borea:
Sępe nanque & hoc ſuper Auſtro ſignũ ſuborn
Ipſa Nox, miſeris gratificans nautis.
Qui ſi quidem obſecuti fuerint certa ſignificãt
Statim facilia omnia, etiam ſi quid egerint,
Mox leuior eſt labor. Sin autem naui
Ex alto impegerit vehemens venti procella
Plane improuiſa, atque vela omnia turbauerit:
Interdũ quidem omnino ſubmerſim nauigant
Interdum vero (modo Iouem appropinquãten
nacti ſint
Supplices, etiam vis Boreæ ſuperauerit venti)
Multa valde paſſi, ſimul reuiſunt
Seſe ſuper nauem. Auſtrum autem ſub ſigno ill
Metue, donec Boream deſerenantem ſenſeris.
Si vero ab occidentali quidem mari Centaur
abſuerit

Hu-

ἢ δή τοι ὀλίγον μὲν ἐπὶ χρόνον ὑψόθ' ἐόντος
ὄψεαι· ἀντιπέρην γὰρ ἀείρεται ἀρκτούροιο·
καὶ τῷ μὲν μάλα πολλὰ μετήοροί εἰσι κέλευθοι
ἀρκτούρῳ· τὸ δὲ θᾶσσον ὑφ' ἑσπερίην ἅλα νεῖται.
ἀλλ' ἄρα καὶ περὶ κεῖνο θυτήριον ἀρχαίη νὺξ
ἀνθρώπων κλαίουσα πόνον, χειμῶνος ἔθηκεν
εἰνάλιον μέγα σῆμα· κεδαιόμεναι γὰρ ἐκείνῃ
νῆες ἀπὸ φρενός εἰσι· τὰ δ' ἄλλοθεν ἄλλα πιφάσκει
σήματ', ἐποικτείρουσα πολυρροθίους ἀνθρώπους.
τῷ μή μοι πελάγει νεφέων εἰλυμμένον ἄλλων
εὔχεο μεσσόθι κεῖνο φαήμεναι οὐρανῷ ἄστρον,
αὐτὸ μὲν ἀνέφελόν τε καὶ ἀγλαὸν, ὕψι δὲ μᾶλλον
κυμαίνοντι νέφει πεπιεσμένον, οἷά τε πολλὰ
θλίβετ' ἀνατέλλοντος ὀπωρινοῦ Βορέαο·
πολλάκι γὰρ καὶ τοῦτο νότῳ ἔπι σῆμα τιτύσκει
νὺξ αὐτὴ, μογεροῖσι χαριζομένη ναύτῃσιν.
οἱ δ' εἰ μέν κε πίθωνται ἐναίσιμα σημαινούσῃ,
ἶψά τε κοῦφά τε πάντα, καὶ ἄρτια ποιήσωνται,
αὐτίκ' ἐλαφρότερος πέλεται πόνος· εἰ δέ κε νηῒ
ὑψόθεν ἐμπλήξῃ δεινὴ ἀνέμοιο θύελλα
αὕτως ἀπρόφατος, τὰ δὲ λαίφεα πάντα ταράξῃ,
ἄλλοτε μὲν καὶ πάμπαν ὑπόβρυχα ναυτίλλονται·
ἄλλοτε δ', αἴ κε Διὸς παρανισσομένοιο τύχωσιν
εὐχόμενοι, Βορέω δὲ παρατρέψει ἀνέμοιο·
πολλὰ μάλ' ὀτλήσαντες, ὁμῶς πάλιν ἐσκέψαντο
ἀλλήλους ἐπὶ νηΐ. νότον δ' ἐπὶ σήματι τούτῳ
δείδιθι μέχρι Βορῆος ἀπαστράψαντος ἴδηαι.
εἰ δέ κεν ἑσπερίης μὲν ἁλὸς κενταύρου ἀπείη

Ωμος, ὅσον προτέρης· ὀλίγη δέ μιν εἰλύοι ἀχλ
Αὐτὸν, ἀτὰρ μετόπισθεν ἐοικότα σήματα τεύχοι
Νὺξ ἐπὶ παμφανόωντι θυτηρίῳ, ὅ σε μάλα χρὴ
Ες νότον, ἀλλ' εὔροιο περισκοπέειν ἀνέμοιο.
Δήεις δ' ἄστρον ἐκεῖνο δύω ὑποκείμενον ἄλλοις
Τοῦ γάρ τοι, τὰ μὲν ἀνδρὶ ἐοικότα, νειόθι κεῖται
Σκορπίου· ἱππούραια δ' ὑπὸ σφίσι χηλαὶ ἔχουσ
Αὐτὰρ ὁ δεξιτερὴν αἰεὶ τανύοντι ἔοικεν,
Αντία δινωτοῖο θυτηρίου. ἐν δέ οἱ ἀπρὶξ
Αλλο μάλ' ἐσφήκωται, ἐληλάμενον διὰ χειρὸς
Θηρίον· ὡς γάρ μιν προτέρον ἐπεφημίξαντο.
Αλλ' ἔτι γάρ τε καὶ ἄλλο περαιόθεν ἕλκεται
στρον·
Υδρην μιν καλέουσι· τὸ δὲ, ζώοντι ἐοικὸς
Ηνεκὲς εἰλεῖται· καί οἱ κεφαλὴ ὑπὸ μέσσον
Καρκίνον ἱκνεῖται· σπείρη δ' ὑπὸ σῶμα λέοντος
Οὐρὴ δὲ κρέμαται ὑπὲρ αὐτοῦ κενταύροιο·
Μέσσῃ δὲ σπείρῃ κρητήρ· πυμάτῃ δ' ἐπίκειται
Εἴδωλον κόρακος, σπείρην κόπτοντι ἐοικός.
Ναὶ μὴν καὶ προκύων διδύμοις ὑπὸ καλὰ φαείν
Ταῦτά κε θηήσαιο, παρερχομένων ἐνιαυτῶν,
Εξείης παλίνωρα· τὰ γὰρ καὶ πάντα μάλ' αὔτως
Οὐρανῷ εὖ ἐνάρηρεν ἀγάλματα νυκτὸς ἰούσης.
Οἱ δ' ἐπιμὶξ ἄλλοι πέντ' ἀστέρες, οὐδὲν ὁμοῖοι
Πάντοθεν εἰδώλων δυοκαίδεκα δινεύονται.
Οὐκ ἂν ἔτ' εἰς ἄλλους ὁρόων ἐπιτεκμήραιο
Κείνων, ᾗχι κέονται, ἐπεὶ πάντες μετανάσται.
Μακροὶ δὲ σφέων εἰσὶν ἑλισσομένων ἐνιαυτοὶ,

Μακρα

umerus, quantum a priori: modica autem eum occulerit nebula
ſum, inſuper autem eadem ſigna faciat
ox cũ omnino lucida Ara, minime te oportet
uper Auſtro, ſed circa Eurũ ſpeculari ventum.
uenies autem ſidus hoc duobus ſuppoſitũ aliis:
uius enim partes homini aſſimilatæ, infra iacẽt
orpium, poſteriores vero equinas ſub ſe Chelæ habent.
t is dextram continuo pandenti aſſimilatus eſt
ontra rotundam Aram. In eo item ſtrictim
lia valde prenſa eſt ducta per manum
ra: ſic nanque ipſam priores appellarunt.
ræterea quoque aliud eminus voluitur ſidus:
Hydram eam vocant.) id vero viuo ſimile
onge volutatur: atque ei caput ſub medium
ancrũ pergit: volumẽ vero ſub corpus Leonis:
auda autem pendet ſuper ipſo Centauro.
orro medio volumini Crater, extremo autem inſidet
imulacrum Corui, ſpiram mordenti ſimile.
cilicet & Procyon ſub Geminis clare lucet.
læc ſane ſpeculari poteris decurrentibus annis
x ordine ſuis horis redeuntia: ea nanque omnia valde ſtate
œlo apte infixa ſunt ſimulacra nocte labente.
t promiſcue aliæ quinque ſtellę, haudquaquam ſtabiles
ndique per ſigna duodecim verſantur.
Nõ itidem alias intuẽdo cõiecturã facere poteris
larũ, vbi ſitæ ſint: quoniã omnes vagabũdæ ſunt.
ongi autem earum ſunt reuolutarum anni:

Sera item ſigna poſita ſunt e longinquo in vnu
commeantium.
Nec quicquã confidens harũ ego, potens fuer
Fixarum & circulos & in cælo ſigna referre.
Porro hi quidem ponuntur ſimiles verſatilibu
Quatuor, quorum maxime deſiderium comm
ditasque accidit
Statuta obſeruanti complentium ſe annorum.
Indicia autẽ aptiſſime omnib9 affatim circũiac
Multaque & vicine vbique coniuncta omnia:
At ipſi ſtati & aptati ſibi inuicem
Omnes etiam magnitudine duo duobus corre
ſpondent.
Porro ſi quando nocte clara, cum omnes lucida
Stellas hominibus oſtendit ætheria Nox,
Neque vlla languida fertur prima luna,
Verum per caliginem lucent perſpicue omnia,
Si quando certe tunc item in animum veneri
admiratio
Cõtemplanti vndique exornatũ ſpacioſo circul
Cælũ, vel ſi quis hunc aſtans alius monſtrauerit
Illum conſtellatum orbem, lac ipſum vocant,
Huic ſane colore ſimilis, nullus pręterea circulu
Verſatur: ſed magnitudine tãti quatuor exiſtẽtiũ
Duo, duo vero ipſis multũ minores obuoluũtur
Quorum vnus quidem vicine eſt decidẽti Boreæ:
In eo autem ambo capita Geminorum feruntur.
In eo etiam genua ſita ſunt aptati Aurigæ:
Læua item tibia, & ſiniſter humerus in eo
Perſei: Andromedæ autẽ mediam ſupra cubitum
Dexterã cõtinet: ei quidẽ vola ſuperne poſita eſt
Vicinius Boreæ, Auſtro vero inclinat9 eſt cubit9,

Vn-

...κρὰ δὲ σήματα κεῖται ἀπόπροθεν εἰς ἓν ἰόντων·
οὐδέ τι θαρσαλέος κείνων ἐγώ, ἄρκιος εἴην
ἀπλανέων τά τε κύκλα τά τ' αἰθέρι σήματ' ἐνισπεῖν.
...οι μέν, τάγε κεῖτ' ἐναλίγκια δινωτοῖσι
...σσαρα, τῶν κε μάλιστα ποθὴ ὄφελός τε γένοιτο
...έτρα περισκοπέοντι ἀνυομένων ἐνιαυτῶν.
...ήματα δ' εὖ μάλα πᾶσιν ἐπιῤῥήδην περίκειται
...λλά τε, καὶ σχεδόθεν πάντη συνεργμένα πάντα·
...ιτοὶ δ' ἀπλανέες καὶ ἀρηρότες ἀλλήλοισι
...έντες· ἀτὰρ μέτρῳ γε δύω δυσὶν ἀντιφέρονται.
...ποτέ τοι νυκτὸς καθαρῆς ὅτε πάντας ἀγαυοὺς
...στέρας ἀνθρώποις ἐπιδείκνυται οὐρανίη νύξ·
...ιδέ τις ἀδρανέων φέρεται νεομήνι σελήνῃ,
...λλὰ τάγε κνέφαος διαφαίνεται ὀξέα πάντα·
...ποτέ τοι, τῆμος δὲ περὶ φρένας ἵκετο θαῦμα,
...κεψαμένῳ πάντη κεκεασμένον εὐρέϊ κύκλῳ
...ρανόν· εἰ καί τις τοι ὑποστὰς ἄλλος ἔδειξε,
...ῖνο περιγληνὲς τροχαλόν· γάλα μιν καλέουσι.
...ῷ δή τοι χροιὴν μὲν ἀλίγκιος, οὐκέτι κύκλος
...νεῖται· τὰ δὲ μέτρα τόσοι πισύρων περ ἐόντων
...δύο· τοὶ δὲ σφέων μέγα μείονες εἱλίσσονται.
...ῶν, ὁ μὲν ἐγγύθεν ἐστὶ κατερχομένου Βορέαο.
...δέ οἱ ἀμφότεραι κεφαλαὶ διδύμων φορέονται·
...δὲ τὰ γούνατα κεῖται ἀρηρότος ἡνιόχοιο.
...αιὴ δὲ κνήμη καὶ ἀριστερὸς ὦμος ἐπ' αὐτῷ
...ερσέος. ἀνδρομέδης δὲ μέσην ἀγκῶνος ὕπερθεν
...εξιτερὴν ἐπέχει· τὸ μέν οἱ θέναρ ὑψόθι κεῖται,
...ροσώτερον Βορέῳ γε, νότῳ δ' ἐπικέκλιται ἀγκών.

Ὁπλαὶ δ' ἵππειοι, καὶ ὑπαύχενον ὀρνίθειον
Ἀκρῃ σὺν κεφαλῇ, καλοί τ' ὀφιούχεοι ὦμοι,
Αὐτὸν δινεύονται, ἐληλάμενοι περὶ κύκλον.
Ἡ δ' ὀλίγον φέρεται νοτιωτέρη, οὐδ' ἐπιβάλλει
Παρθένος· ἀλλὰ λέων καὶ καρκίνος. οἱ μὲν ἄρ' ἄμφω
Ἑξείης κέαται βεβολημένοι· αὐτὰρ ὁ κύκλος,
Τὸν μὲν ὑπὸ στῆθος καὶ γαστέρα, μέχρι παρ' αἰδῶ
Τέμνει· τὸν δὲ διηνεκέως ὑπένερθε χελείου
Καρκίνον, ἧχι μάλιστα διχαιόμενόν κε νοήσῃς
Ὀρθὸν, ἵν' ὀφθαλμοὶ κύκλου ἑκάτερθεν ἴοιεν.
Τοῦ μὲν, ὅσον τε μάλιστα δι' ὀκτὼ μετρηθέντος,
Πέντε μὲν ἔνδια στρέφεται καθ' ὑπέρτατα γαίης.
Τὰ τρία δ' ἐν περάτῃ· θέρεος δέ οἱ ἐν τροπαί εἰσιν.
Ἀλλ' ὁ μὲν, ἐν βορέῳ περὶ καρκίνον ἐστήρικται.
Ἄλλος δ' ἀντιόωντι νότῳ μέσον αἰγοκερῆα
Τέμνει, καὶ πόδας ὑδροχόου, καὶ κήτεος οὐρήν.
Ἐν δέ οἱ ἐστὶ λαγωός· ἀτὰρ κυνὸς οὐ μάλα πολλὴν
Αἴνυται, ἀλλ' ὁπόσην ἐπέχει ποσίν· ἐν δέ οἱ ἀργὼ,
Καὶ μέγα κενταύροιο μετάφρενον· ἐν δέ τε κέντρον
Σκορπίου, ἐν καὶ τόξον ἀγαυοῦ τοξευτῆρος·
Τὸν πύματον καθαροῖο παρερχόμενος βορέαο
Ἐς νότον ἠέλιος φέρεται· τρέπεται γε μὲν αὐτοῦ
Χειμέριος· καί οἱ, τρία μὲν περιτέλλεται ὕψου
Τῶν ὀκτὼ, τὰ δὲ πέντε κατώρυχα δινεύονται.
Μεσσόθι δ' ἀμφοτέρων, ὅσσος πολιοῖο γάλακτος,
Γαῖαν ὑποστρέφεται κύκλος διχάοντι ἐοικώς·
Ἐν δέ οἱ ἤματα νυξὶν ἰσαίεται ἀμφοτέρῃσι,
Φθίνοντος θέρεος, τότε δ' εἴαρος ἱσταμένοιο·

Σῆμα

gulæ inquam Equinæ,& collum Cygninum
mmo cũ capite, clarique Serpẽtariani humeri
um voluuntur agitati circum orbem.
ro aliquanto fertur auſtralior, neque attingit
go: ſed Leo & Cancer. hi quidem ambo
ordine iacent distracti: ſed circulus
onem quidem ſub pectore & ventre vſque ad
cat, continue vero ſub teſta (pudenda
ncrum, vbi maxime in duas ſectum videas
cte, vt oculi a circulo vtrinque eant.
c ſane (quantus quantus eſt) per octo partes
menſo, (terræ,
inque quidem diurna voluuntur in ſupremis
es vero in parte inferna, æſtatis autem in ipſo
conuerſiones ſunt.
d hic quidem in Borea circa Cãcrum fixus eſt.
i⁹ autẽ in oppoſito Auſtro mediũ Capricornũ
cat, & pedes Aquarij, & Ceti caudam.
eſt quoque ei Lepus: cęterum Canis non valde
magnam partem (ei Argo,
fert, ſed quantum cõtinet pedibus. ineſt item
magna Centauri ſcapula: ineſt etiam aculeus
orpij, & arcus lucidi Sagittarij.
uem extremum ſereni præteriens Boreæ
auſtrum ſol agitur: vertitur profecto ibi
ybernus, atque ei tres quidem circumuoluun-
tur ſuperne
cto partiũ: quinq; vero ſubterraneæ verſantur.
t in medio amborum, quantus Cani lactis,
ubter terrã voluitur circulus, bipartiẽt ſimilis:
eo autem dies noctibus æquantur vtriſque,
ecreſcentis æſtus, veriſque inſtantis.

Sed ſignum ei Aries, Taurique genua ponunt
Aries quidem ſecundum lõgitudinem deduct
per circulum,
Tauri vero crurum quanta apparet geniculati
Ineſt quoque ei cingulus præfulgidi Orionis:
Flexuraque flagrantis Hydræ ineſt ipſi, & tenu
Crater, ineſt vero Coruus: inſunt etiam ſtellæ
valde multæ
Chelarũ: in hoc itẽ ſerpentariana genua ferũtu
Non tamen Aquilam intercipit, ſed ei vicine
Iouis volitat magnus nuncius: etiam iuxta ipſu
Equinum caput & collum voluuntur.
Hos quidem adiectim rectos circumpellit axis,
In medio omnes tenens. At quartus fixus eſt
Obliquus in ambobus, qui quidẽ vtrinque tenẽ
E regione tropici: medius autem ipſum in me
dio ſecat.
Haud facile Mineruæ manibus edoctus aliquis,
Aliter compegerit volubiles orbes,
Talesq; & tãtos omnes rotabiliter circũuolens,
Sicut hi in ætheria regione obliquo coaptati cir-
culo, (nibus.
Ab aurora ad noctem impelluntur diebus om-
Atque ij quidem oriunturque, & ex aduerſo in-
ferne occidunt (cuiusvis
Omnes æquidiſtanter: vnus autem ipſorum eſt
Ordinatim vtrinque deſcenſus aſcenſusque.
Verũ obliquus orbis Oceani tãtã pertrãſit aquã,
Quantum a Capricorno aſcendente maxime
Cancrũ ad aſcẽdentem voluitur, quantũ vbilibet
Exoriens continet, tantum certe alibi occidens.
Quantum autem ocularis radij demetit viſus,

Sexies

ἦμα δ' οἱ κριὸς, ταύροιό τε γούνατα κεῖται·
ριὸς μὲν κατὰ μῆκος ἐληλάμενος διὰ κύκλου·
ταύρου δὲ σκελέων, ὅση περιφαίνεται ὀκλάξ.
ἐν δέ τε οἱ ζώνη εὐφεγγέος ὠρίωνος·
καμπή τ' αἰθομένης ὕδρης ἔνι οἱ, καὶ ἐλαφρὸς
ρητὴρ. ἐν δὲ κόραξ· ἔνι δ' ἀστέρες οὐ μάλα πολλοὶ
χηλάων· ἐν τῷ δ' ὀφιούχεα γοῦνα φορεῖται.
οὐ μὴν αἰητοῦ ἀπαμείρεται· ἀλλά οἱ ἐγγὺς
ζηνὸς ἀητεῖται μέγας ἄγγελος. ἠδὲ κατ' αὐτὸν
ἱππείη κεφαλὴ καὶ ὑπαύχενον εἱλίσσονται.
τοὺς μὲν, παρβολάδην ὀρθοὺς περιβάλλεται ἄξων,
μεσσόθι πάντας ἔχων. ὁ δὲ τέτρατος ἐσφήκωται
ἄκρος ἐν ἀμφοτέροις· οἱ μέν ῥ' ἑκάτερθεν ἔχουσιν
ὑπέρλην τροπικοί· μέσος δέ ἑ μεσσόθι τέμνει.
οὐκ ἂν Ἀθηναίης χειρῶν δεδιδαγμένος ἀνὴρ
ἄλλη κολλήσαιτο κυλινδόμενα τροχάλεια,
οἷά τε καὶ τόσα πάντα περισφαιρηδὸν ἑλίσσων,
ὥς τά γ' ἐν αἰθερίᾳ πλαγίῳ συναρηρότα κύκλῳ,
ἐξ ἠοῦς ἐπὶ νύκτα διώκεται ἤματα πάντα.
καὶ τὰ μὲν, ἀντέλλει τε καὶ ἄντια νειόθι δύει
πάντα παραβλήδην· μία δὲ σφεών ἐστιν ἑκάστου
εἰς ἑκάτερθε κατηλυσίη ἄνοδός τε.
αὐτὰρ ὅγ' ὠκεανοῦ τόσον παραμείβεται ὕδωρ,
ὅσον ἀπ' αἰγοκερῆος ἀνερχομένοιο μάλιστα,
καρκίνον εἰς ἀνιόντα κυλίνδεται, ὅσον ἅπαντι
ἀντέλλων ἐπέχει, τόσον γέ μεν ἄλλοθι δύων·
ὅσον δ' ὀφθαλμοῖο βολῆς ἀποτέμνεται αὐγὴ,

Ἑξάκις

Εξάκις ἂν τόσ' ἡμῖν ὑποδράμοι. αὐτὰρ ἑκάστη
Ισὴ μετρηθεῖσα, δύω περιτέμνεται ἄστρα.
Ζώδιον δέ ἑ κύκλον ἐπίκλησιν καλέουσι.
Τῷ ἔνι καρκίνος ἐστὶ, λέων τ' ἐπὶ τῷ, καὶ ὑπ'
αὐτὸν
Παρθένος· αἱ δ' ἐπὶ οἱ χηλαὶ, καὶ σκορπίος αὐτὸς
Τοξευτής τε καὶ αἰγόκερως· ἐπὶ δ' αἰγοκερῆι
Υδροχόος· δύο δ' αὐτὸν ἐπὶ ἰχθύες ἀστερόωνται·
Τοὺς δὲ μέτα κριὸς, ταῦρός τ' ἐπὶ τῷ, δίδυμοί τε.
Εν τοῖς ἠέλιος φέρεται δυοκαίδεκα πᾶσι,
Πάντ' ἐνιαυτὸν ἄγων· καί οἱ περὶ τοῦτον ἰόντι
Κύκλον, ἀέξονται πᾶσαι ἐπικάρπιοι ὧραι.
Τοῦ δ' ὅσον κοίλοιο κατ' ὠκεανοῖο δύηται,
Τόσον ὑπὲρ γαίης φέρεται· πάσῃ δ' ἐπὶ νυκτὶ
Εξ αἰεὶ δύουσι δυωδεκάδος κύκλοιο.
Τόσσαι δ' ἀντέλλουσι· τόσον δ' ἐπὶ μῆκος ἑκάστη
Νὺξ αἰεὶ τετάνυσται, ὅσον τέ περ ἥμισυ κύκλου
Αρχομένης ἀπὸ νυκτὸς, ἀείρεται ὑψόθι γαίης.
Οὔ κεν ἀπόβλητον δεδοκημένῳ ἤματος εἴη,
Μοιράων σκέπτεσθαι ὅτ' ἀντέλλῃσιν ἑκάστη.
Αἰεὶ γὰρ τάων γε μιῇ συνανέρχεται αὐτὸς
Ηέλιος· τὰς δ' ἄν γε περισκέψαιο μάλιστα
Εἰς αὐτὰς ὁρόων· ἀτὰρ εἰ νεφέεσσι μέλαιναι
Γίνοντ', ἢ ὄρεος κεκρυμμέναι ἀντέλλοιεν,
Σήματ' ἐπερχομένοισιν ἀρηρότα ποιήσασθαι·
Αὐτὸς δ' ἂν μάλα τοι κεράων ἑκάτερθε διδοίη
Ωκεανὸς, τά τε πολλὰ περιστρέφεται ἑοῖ αὐτῷ,
Νειόθεν ὁππήμος κείνων φορέῃσιν ἑκάστην.

Οὔ οἱ

ſexies tantundem nobis ſubtermeauerit, at quę-
uis portio
ęqualis diuiſa duo circumſecat aſtra.
Animalem vero circulum cognomento dicunt.
In quo Cancer eſt, Leoque iuxta ipſum, & ſub eo
Virgo, atque prope eam Chelæ, & Scorpius ipſe,
Sagittariusque, & Capricornus: at iuxta Capri-
cornum
Aquarius, duo item ipſum Piſces conſtellant.
Hos autem poſt Aries, Taurusque iuxta hunc
Didymique,
In quibus ſol fertur duodecim omnibus,
Totum annũ deducens: etiam ei circa hũc eunti
circulũ augeſcũt omnes frugiferæ tempeſtates.
Huius itẽ quantũ concauũ ſub Oceanũ occidat,
Tantum ſupra terrã fertur: omni autem in nocte
Sex ſemper occidunt duodenarij circuli,
Tot item oriuntur. Tantam autem ad longitudi-
nem quælibet
Nox ſemper protẽſa eſt, quã lõgi dimidiũ circuli
Incipiente a nocte eleuatur ſupra terram.
Nec ſane cõtemnendum obſeruanti diem fuerit
partium conſiderare, quando oriatur quælibet;
Semper enim harum vni cooritur ipſe
Sol. Has vero deprehenderis maxime,
Has intuens. verum ſi nubibus obſcuræ
fiant, vel monte occultatæ oriantur,
Indicia coorientibus idonea facito:
Ipſe autem aſſiduo tibi a cornibus vtrinque dare
poterit
Oceanus, quæ multa circumuoluuntur ſibi ipſi,
Ab infero quum illarum voluat vnamquamque.
Haud

Haud ei omnino ignota, cum Cancer oriatur,
Astra vtrinque agitata circumiacent:
Hæc quidẽ occidentia, illa vero de oriente ascẽdentia: (Iam pisc
Occidit certe corona, occidit itẽ secundũ scap
Dimidiũ quidẽ videris sublime, dimidiũ vero
Extremitates submittunt descendentis Coron
Sed hic retro versus, secundum alias quidem partes nondum
Ventre extremo, secundum superiores vero nocte fertur. (Serpentariu
Quinetiam vsq; in humeros deducit laboriosu
Cancer a genubus: deducit autem serpentem a collum vsque.
Nec vero amplius Arctophylax fuerit multu vtrinque,
Minor diurnus, ad maius vero nocturnus iam:
Quatuor enim partibus iã descendentẽ Booten
Oceanus excipit. At hic cum luce satiatus sit,
Vespere itẽ continet plus dimidio noctis labẽtis
Tum quando sole descendente occidat.
Illæ etiam noctes sero occidenti dicuntur.
Sic hæc quidem occidunt. At oppositus haud illucidus, (bus splendidus
Sed pulchre quidẽ cingulo, pulchre vero ambo-
Humeris Orion, ense quidem fortiter fisus,
Totũ ferens fluuiũ, a cornu protenditur altero.
Orienti vero Leoni omnia quidẽ subterferũtur,
Cãcro quæ occidebãt: etiã Aquila. Verũ geniculatim (dextrum
Sedens alias quidem partes iam, sed genu & pedẽ
Nondum procelloso subteruoluit Oceano.

Oritur

οἱ ἀφαυρότατοι, ὅτε καρκίνος ἀντέλλησιν,
έρες ἀμφοτέρωθεν ἑλισσόμενοι περίκειται,
μὲν δυώοντες, τοὶ δ' ἐξ ἑτέρης ἀνιόντες.
ύει μὲν στέφανος, δυώει δὲ κατὰ ῥάχιν ἰχθύς·
ισυ μέν κεν ἴδηαι μετήορον, ἥμισυ δ' ἤδη
απιαὶ βάλλουσι κατερχομένου στεφάνοιο·
τὰρ ὅγ' ἐξόπιθεν τετραμμένος· ἄλλα μὲν οὔπω
στέρι νειαίρῃ, τὰ δ' ὑπέρτερα νυκτὶ φορεῖται·
δὲ καὶ εἰς ὤμους κατάγει μογερὸν ὀφιοῦχον
ρκίνος ἐκ γονάτων· κατάγει δ' ὄφιν αὐχένος
ἐγγύς.
δ' ἂν ἔτ' ἀρκτοφύλαξ εἴη πολὺς ἀμφοτέρω-
θεν
ίων ἠμάτιος, τὸ δ' ἐπὶ πλέον ἔννυχος ἤδη·
τρασι γὰρ μοίραις ἤδη κατιόντα βοώτην
κεανὸς δέχεται· ὁ δ' ἐπὴν φάεος κορέσηται,
λυτῷ ἐπέχει πλεῖον δίχα νυκτὸς ἰούσης,
ος ὅτ' ἠελίοιο κατερχομένοιο δύηται.
ναί τι καὶ νύκτες ἐποψὲ δύοντι λέγονται.
, οἱ μὲν, δυώουσιν· ὁ δ' ἀντίος, οὐδὲν ἀεικὴς,
λ' εὖ μὲν ζώνῃ, εὖ δ' ἀμφοτέροισι φαεινὸς
μοις, ὠρίων, ξίφεός γε μὲν ἶφι πεποιθὼς,
ντα φέρων ποταμὸν, κέραος παρατείνεται ἄλ-
λου.
χομένῳ δὲ λέοντι, τὰ μὲν κατὰ πάντα φέρονται
ρκίνῳ ὅσσ' ἐδύοντο· καὶ αἰετός. αὐτὰρ ὅγε γνὺξ
μενος, ἄλλα μὲν ἤδη, ἀτὰρ γόνυ καὶ πόδα λαιὸν
πω κυμαίνοντος ὑποστρέφει ὠκεανοῖο·

Αὐτέλ-

Ἀντέλλει δ᾽ ὕδρης κεφαλὴ, χαροπός τε λαγωὸς,
Καὶ προκύων, πρότεροί τε πόδες κυνὸς αἰθομένοιο
Οὐ μὲν θὴν ὀλίγους γαίης ὑπὸ νείατα βάλλει
Παρθένος ἀντέλλουσα· λύρη τότε κυλληναίη,
Καὶ δελφὶς δύουσι, καὶ εὐποίητος ὀϊστός·
Σὺν τοῖς, ὄρνιθος πρῶτα πτερὰ μέσφι παρ᾽ αὐτὴν
Οὐρὴν, καὶ ποταμοῖο παρηορίαι σκιόωνται.
Δύει δ᾽ ἱππείη κεφαλὴ, δύει δὲ καὶ αὐχήν·
Ἀντέλλει δ᾽, ὕδρη μὲν, ἐπὶ πλέον ἄχρι παρ᾽ αὐτὸν
Κρητῆρα· φθάμενος δὲ κύων πόδας αἴνυται ἄλλους
Ἕλκων ἐξόπιθεν πρύμναν πολυτειρέος ἀργοῦς.
Ἡ δὲ θέει γαίης ἴσον διχόωσα κατ᾽, αὐτὸν
Παρθένος ἦμος ἅπασα περαιόθεν ἄρτι γένηται.
Οὐδ᾽ ἂν ἐπερχόμεναι χηλαὶ καὶ λεπτὰ φάουσαι,
Ἄφραστοι παρίοιεν· ἐπεὶ μέγα σῆμα βοώτης
Ἀθρόος ἀντέλλει βεβολημένος ἀρκτούροιο.
Ἀργὼ δ᾽ οὐ μάλα πᾶσα μετήορος ἔσσεται ἤδη,
Ἀλλ᾽ ὕδρη· κέχυται γὰρ ἐν οὐρανῷ ἤλιθα πολλή
Οὐρῆς ἂν δεέοιτο, μόνον δ᾽ ἐπὶ χηλαὶ ἄγουσι·
Δεινὸν ἐφεστηῶτ᾽ ὀφιοῦχεα· τοῦ μὲν ἔπειτα
Δεξιτερὴν κνήμην αὐτῆς ἐπιγουνίδος ἄχρις
Αἰεὶ γνὺξ, αἰεὶ δὲ λύρῃ παραπεπληῶτος.
Ὃν ἦνα τοῦτον ἄϊστον ὑπουρανίων εἰδώλων
Ἀμφότερον δύνοντα καὶ ἐξ ἑτέρης ἀνιόντα,
Πολλάκις αὐτονυχεὶ θηεύμεθα. τοῦ μὲν ἄρ᾽ οἴη
Κνήμη σὺν χηλῇσι φαείνεται ἀμφοτέρῃσιν.
Αὐτὸς δ᾽ ἐς κεφαλὴν ἔτι που τετραμμένος ἄλλῃ,
Σκορπίον ἀντέλλοντα μένει καὶ ῥύτορα τόξου.

Oritur autem Hydræ caput, glaucusque Lepus:
Et Procyon, prioresque pedes Canis ardentis.
Nec certe pauca ſidera terræ ſub infima mittit
Virgo exoriens. Lyra tunc Cyllenæa,
Et Delphinus occidunt, & fabrefacta ſagitta.
Cum quibus Cygni priores pēnæ vſque ad ipſam
Caudam, & Fluuij extremitates occultantur.
Occidit item equinū caput, occidit etiā collum.
Oritur vero Hydra amplius vſque ad ipſum
Craterem: præueniens vero Canis pedes arripit
Trahēs a tergo puppim ſtellatæ Argus. (alios,
Hæc autem currit ſupra terram malū dimidiata,
Et iuxta ipſum
Virgo quando vniuerſa ab infero iam euaſerit.
Nec forte exorientes Chelæ, & tenuiter lucētes
Ignotæ præterierint: quoniā ingens ſidus Bootes
Cumulatus oritur, interſtinctus Arcturo.
Virgo autem non plane tota ſublimis erit modo,
Sed Hydra: fuſa eſt enim in cælo abunde multa:
Cauda indiguerit ſaltem. Chelæ item adducunt
Conſtāter innixum Serpētarium: ipſius quidem
conſequenter
Dexteram tibiam vſque ad ipſum genu
Semper geniculātis, ſemper item Lyræ acclinati.
Quem eundem ignotum inter cæleſtes imagines
Vtrobique occidentem, & ex altera parte aſcen-
dentem
Sæpe eadem nocte conſpicimus. huius quidem
ſola
Tibia cum Chelis apparet ambabus:
Ipſe vero in caput adhuc aliquo verſus, alia
Scorpium orientem manet, & tentorem arcus:

Hi nanque ipſum ferunt: Scorpius quidem me-
dium,aliaque omnia:
Manum vero ei læuam,ſimulque cum capite an-
cus aduoluit.
Atque is quidem ſic trifariam per omnia mem-
bratim circumfertur.
Dimidiũ vero Coronæ, & ipſam extremã cau-
Centauri proferunt exorientes adhuc Chelæ.
Tunc poſt demerſum caput occidit Equus:
Et prioris auis attrahitur extrema cauda.
Occidit item Andromedæ caput: atque ei ma-
gnum monſtrum
Ceti turbid⁹ immittit Auſter.e regione vero ip
Cepheus de ſeptentrione ingẽti manu cohort
Atque Cetus quidem in dorſum verſus, vſque
ipſum (1
Occidit: ſed Cepheus capite, & manu, & hum
At curuaturæ Eridani, iamprimum exoriente
Scorpio,inciderint latefluum Oceanum,
Qui etiam exoriens terret magnum Orionem.
Diana æque ferat: veterum ſermo: qui ipſum fa-
bulati ſunt
Arripuiſſe peplo in Chio,quando feras omnes
Fortis Orion valida cædebat claua,
Venationis adminiſtrãs illi gratiam Oenopion
Illa autem ei ex ipſa immiſit feram aliam
Inſula, diffringens medios vtrinque colles.
Scorpium, qui quidem ipſum vulnerauit & occi-
dit grandem exiſtentem
Maior præcellens:quoniam Dianam læſit ipſam
Quare etiam aiunt ab imo veniente
Scorpio,Orionem ad terræ extrema fugere.
Neque

γάρ μιν φορέουσιν, ὁ μὲν μέσον, ἄλλά τε πάντα·
ρα δέ οἱ σκαιὴν κεφαλῇ θ' ἅμα τόξον ἀγινεῖ·
λ' ὁ μὲν, ὡς τρίχα πάντα καταμελεῖσι φορεῖται·
ισου ἢ στεφάνοιο καὶ αὐτὴν ἔσχατον οὐρὴν
ταύρου φορέουσιν ἀνερχόμεναι ἔτι χηλαί.
ος ἀποιχομένην κεφαλὴν μεταδύεται ἵπ-
πος,
ὶ προτέρου ὄρνιθος ἐφέλκεται ἔσχατος οὐρή.
ύει δ' ἀνδρομέδης κεφαλή· τὸ δέ οἱ μέγα δεῖγμα
τος ἠερόεις ἐπάγει νότος, ἀντία δ' αὐτὸς
φεὺς ἐκ βορέω μεγάλῃ ἀνὰ χειρὶ κελεύων·
ὶ τὸ μὲν ἐς λοφιὴν τετραμμένον ἄχρι παρ' αὐτὴν
ύει· αὐτὰρ κηφεὺς κεφαλῇ, καὶ χειρὶ, καὶ ὤμῳ.
μπαὶ δ' ἂν ποταμοῖο, καὶ αὐτίκ' ἐπερχομέ-
νοιο
ορπίου, ἐμπίπτοιεν εὐῤῥόου ὠκεανοῖο,
καὶ ἐπερχόμενος, φοβέει μέγαν ὠρίωνα.
τεμις ἱλήκοι· προτέρων λόγος, οἵ μιν ἔφαντο
κῆσαι πέπλοιο χίῳ, ὅτε θηρία πάντα
ρτερὸς ὠρίων στιβαρῇ ἐπέκοπτε κορύνῃ,
ρης ἀρνύμενος, κείνῳ χάριν οἰνοπίωνι.
δέ οἱ ἐξ αὐτῆς ἐπετείνατο θηρίον ἄλλο
ήσου, ἀναῤῥήξασα μέσας ἑκάτερθε κολώνας,
κορπίον, ὅς ῥά μιν οὖτα, καὶ ἔκτανε πολλὸν ἐόντα,
λειότερος προφανείς· ἐπεὶ ἄρτεμιν ἤκαχεν αὐ-
τήν.
οὕνεκα δὴ καὶ φασὶ περαιόθεν ἐρχομένοιο
κορπίου, ὠρίωνα περὶ χθονὸς ἔσχατα φεύγειν.

Οὐδὲ μὲν Ἀνδρομέδης καὶ κήτεος ὅσσ' ἐλέλειπτο
Κείνου δ' ἀντέλλοντος ἀποδεέες, ἀλλ' ἄρα κ
Πανσυδίῃ φεύγουσιν· ὁ δ' αὖ ζώνῃ τότε κηφεὺς
Γαῖαν ἐπιξύει, τὰ μὲν εἰς κεφαλὴν μάλα πάν
Βάπτων ὠκεανοῖο· τὰ δ' οὐ θέμις, ἀλλὰ τά γ' αὐ
Ἄρκτοι κωλύουσι πόδας καὶ γοῦνα καὶ ἰξύν.
Ἡ δὲ καὶ αὐτὴ παιδὸς ἐπείγεται εἰδώλοιο
Δειλὴ Κασσιέπεια· τὰ δ' οὐκέτι οἱ κατὰ κόσμον
Φαίνεται, ἐκ δίφροιο πόδες καὶ χεῖρες ὕπερθεν·
Ἀλλ' ἥ γ' εἰς κεφαλὴν ἴση δύετ' ἀρνευτῆρι
Μειρομένη γονάτων· ἐπεὶ οὐκ ἄρ' ἔμελλεν ἐκείνη
Δωρίδι καὶ Πανόπῃ μεγάλων ἄτερ ἰσώσασθαι.
Ἡ μὲν ἄρ' εἰς ἑτέρην φέρεται· τὰ δὲ νειόθι μᾶλλον
Οὐρανὸς ἀντιφέρει· στεφάνοιό τε δεύτερα κύκλ
Ὕδρης τ' ἐσχατιὴν, φορέει τ' ἐπὶ κενταύροιο
Σῶμά τε καὶ κεφαλὴν, καὶ θηρίον ὅ ῥ' ἐνὶ χειρὶ
Δεξιτερῇ κένταυρος ἔχει. τοὶ δ' αὖθι μένουσι
Τόξον ἐπερχόμενον πρότεροι πόδες ἱππότα φωρός.
Τόξῳ καὶ σπείρῃ ὄφιος, καὶ σῶμ' ὀφιούχου
Ἀντέλλει ἐπιόντι. καρήατα δ' αὐτὸς ἀγινεῖ
Σκορπίος ἀντέλλων, ἀνάγει δ' αὐτὰς ὀφιούχου
Χεῖρας, καὶ προτέρην ὄφεος πολυτειρέος αὐγή
Τοῦ γε μὲν ἐν γόνασιν· περὶ γὰρ τετραμμένος αἰεὶ
Ἀντέλλει, τότε μὲν περάτης ἐξέρχεται ἄλλα
Γυῖά τε, καὶ ζώνη, καὶ στήθεα πάντα καὶ ὦμοι,
Δεξιτερῇ σὺν χειρί. κάρη δ' ἑτέρης μετὰ χειρὸς
Τόξῳ ἀνέρχονται καὶ τοξότῃ ἀντέλλοντι.

Σει

ꝗe quidem Andromedę & Ceti quęcunque
ꝗcta sunt
ꝗoriente, ignota: ſed etiam hæc
ꝗeratim fugiunt. cingulo itē tunc Cepheus
ꝗm adradit, quę quidem ad caput ſunt plane
ꝗnia
ꝗens Oceano, reliqua non licet. ſed hæc qui-
ꝗn ipſæ
ꝗrohibent, pedes, & genua, & lumbum.
ꝗ: ipſa filiæ vrgetur ſimulacro
ꝗa Caſſiepia: verum haud ei decore
ꝗrent e ſella pedes, & manus deſuper:
ꝗæc in caput ſimilis occidit vrinatori,
ꝗa a genubus: ſiquidem non poterat illa
ꝗdi & Panopæ magnis ſine malis conferri.
ꝗquidē in occaſū fertur: ſed illa ab imo magis
ꝗm affert, Coronæque ſecundos orbes,
ꝗæque extremitatem: offertque Centauri
ꝗusque & caput, & beſtiolam quam in manu
ꝗra Centaurus habet. at illic expectant
ꝗm ſuborientem priores pedes inequitantis
ꝗgantis. (tarij
ꝗ Arcu etiā ſpira ſerpētis, & corpus Serpen-
ꝗur aſcendente, capita autem ipſe agitat
ꝗpius exoriens: reducit autē ipſas Serpentarij
ꝗus, atque priorē ſerpentis cōſtellati fulgorē.
ꝗs quidē Engonaſi (ſiquidē obuerſus ſemper
ꝗur) tunc ſane ab imo egrediuntur alia,
ꝗbraque, & cingulus, & pectora tota, & hu-
ꝗeri,
ꝗtra cum manu: ſed caput altera cum manu
ꝗarcu aſcendunt & Sagittario exoriente.

Cum quibus mercurialisque Lyra, & ad p
vſque
Cepheus ab eo agitatur Oceano.
Tum etiam magni Canis omnes micantiæ
Occidunt, & omnes partes deſcendunt Ori
Omnes quidem mutilæ impetiti Leporis.
At non Aurigæ Hœdi, neque Olenia capra
Statim decedunt, quæ ei magnam per manu
Lucent, atque ei a membris diſcreta ſunt ali
Ad commouendum tempeſtates, quando
cooriantur.
Sed hæc quidẽ, caputq;, & aliã manũ & luml
Capricornus aſcendens deducit, infima
omnia (Per
Sub ipſo Sagittario occidunt. Neque amp
Neque ſumma roſtra manent ſtellatæ Argus
Sed Perſeus quidẽ (præter genuque pedemq
Dextrum) occidit: ipſius puppis vero quãtum
circumactum:
Ipſa autem ſub Capricorno deſcendit orient
Tũ quoq; minor Canis occidit. Sed oriũtur a
Olor, Aquilaque, alatæque ſagittæ,
Aſtra, & auſtrinæ Aræ ſacra Hydra.
Equus autem Aquario recenter exoriente,
Pedibusque & capite ſurſum voluitur: e regio
autem Equi
A cauda Centaurum attrahit ſiderea nox:
Sed non ei poteſt caput, neque latos humeros
Ipſo cum thorace vorare, at rutilæ Hydræ
Collarem ſubducit ſpiram, & omnem fronten
Hæc autẽ a poſterioribus multa manet. ſed etia
hanc

C

ις ἑρμαίη τε λύρη, καὶ στῆθος ἄχρις,
εὺς ἠῶος παρελαύνεται ὠκεανοῖο.
ος καὶ μεγάλοιο κυνὸς πᾶσαι ἀμαρυγαὶ
σιν, καὶ πάντα κατέρχεται ὠρίωνος.
τα γε μὴν ἀτέλεστα διωκομένοιο λαγωοῦ.
οὐχ ἡνιόχῳ ἔριφοι, οὐδ' ὠλενίη αἴξ
ς ἀπέρχονται· τὰ δέ οἱ μεγάλην ἀνὰ χεῖρα
πονται, καὶ οἱ μελέων διακέκριται ἄλλων
ται χειμῶνας, ὅτ' ἠελίῳ συνίωσιν.
ὰ τὰ μὲν, κεφαλήν τε, καὶ ἄλλην χεῖρα, καὶ
ξὺν
κερως ἀνιὼν κατάγει· τὰ δὲ νείατα πάντα
ῷ τοξευτῆρι κατέρχεται· οὐδέ τι περσεὺς,
έ τι ἄκρα κόρυμβα μένει πολυτερπέος ἀργοῦς.
' ἤτοι περσεὺς μὲν, ἄτερ γουνός τε ποδός τε
ιτεροῦ δύεται· πρύμνης δ' ὅσον ἐς περιαγήν·
ὴ δ' αἰγοκερῆϊ κατέρχεται ἀντέλλοντι.
ος καὶ προκύων δύεται, τὰ δ' ἀνέρχεται
ἄλλα,
ς τ', αἰητός τε, τά τε πτερόεντος ὀϊστοῦ
εα, καὶ νοτίου θυτηρίου ἱερὸς ὕδρη.
ος δ' ὑδροχόοιο νέον περιτελλομένοιο,
σί τε καὶ κεφαλῇ ἀνελίσσεται· ἀντία δ' ἵππου
ρῆς κένταυρον ἐφέλκεται ἀστερίη νύξ.
λ' οὔ οἱ δύναται κεφαλὴν, οὐδ' εὐρέας ὤμους
τῷ σὺν θώρηκι χαδεῖν, ἀλλ' αἴθοπος ὕδρης
χενίην κατάγει σπείρην, καὶ πάντα μέτωπα.
, καὶ ἐξόπιθεν πολλὴ μένει· ἀλλ' ἄρα καὶ τὴν

Αὐτῷ κενταύρῳ ὁπότ' ἰχθύες ἀντέλλωσιν
Ἀθρόον ἐμφέρεται· ὁ δ' ἐπ' ἰχθύσιν ἔρχεται ἰχθ
Αὐτῷ κυανέῳ ὑποκείμενος αἰγοκερῆϊ·
Οὔτι γ' ἄδην, ὀλίγον δὲ δυωδεκάδα μένει ἄλλ
Οὕτω καὶ μογεραὶ χεῖρες, καὶ γοῦνα, καὶ ὦμο
Ἀνδρομέδης δίχα πάντα, τὰ μὲν πάρος, ἄλλα δ'
Τείνεται, ὠκεανοῖο νέον ὁπότε προγένωνται
Ἰχθύες ἀμφότεροι, τὰ μέν οἱ κατὰ δεξιὰ χειρὸς
Αὐτοὶ ἐφέλκονται, τὰ δ' ἀριστερὰ νειόθεν ἕλκ
Κριὸς ἀνερχόμενος. οὗ καὶ περιτελλομένοιο
Ἑσπερόθεν κεν ἴδοιο θυτήριον· αὐτὰρ ἐν ἄλλῃ
Περσέος ἀντέλλοντος ὅσον κεφαλήν τε καὶ ὤμο
Αὐτὴ δὲ ζώνη, καί κ' ἀμφήριστα πέλοιτο
Ἢ κριῷ λήγοντι φαείνεται, ἢ ἐπὶ ταύρῳ,
Σὺν τῷ πανσυδίῃ ἀνελίσσεται· οὐδ' ὅγε ταύρου
Λείπεται ἀντέλλοντος, ἐπεὶ μάλα οἱ συναρηρὼς
Ἡνίοχος φέρεται· μοίρῃ γε μὲν οὐκ ἐπὶ ταύτῃ
Ἀθρόος ἀντέλλει· δίδυμοι δέ μιν οὖλον ἄγουσιν
Ἀλλ' ἔριφοι, λαιοῦ τε θέναρ ποδὸς, αἰγὶ σὺν αὐτῇ
Ταύρῳ συμφορέονται· ὅτε λοφιή τε καὶ οὐρὴ
Κήτεος αἰθερίοιο περαιόθεν ἀντέλλωσι.
Δύνει δ' ἀρκτοφύλαξ ἤδη πρώτῃ τότε μοίρῃ,
Τάων αἱ πίσυρες μὲν, ἄτερ χειρὸς κατάγουσι
Λαιῆς· ἡ δ' αὐτῷ μεγάλη ὑποτέλλεται ἄρκτος.
Ἀμφότεροι δὲ πόδες καταδυομένου ὀφιούχου,
Μέσφ' αὐτῶν γονάτων. διδύμοις ἐπὶ σῆμα τετύχ
Ἐξ ἑτέρης ἀνιοῦσι· τότ' οὐκέτι κήτεος οὐδὲν
Ἕλκεται ἀμφοτέρωθεν, ὅλον δέ μιν ὄψεαι ἤδη.

In ipſo Centauro, quando Piſces oriantur,
mulatim infert. at ſub Piſcibus oritur Piſcis
obſcuro ſubiectus Capricorno:
id quidem plene: parumper enim ſignum ex-
ectat aliud.
etiam laſſæ manus, & genua, & humeri
dromedę dimidiatim omnia, hæc quidem an-
e, alia vero poſt
tingunt, ex Oceano primũ quando prodeunt
ces ambo: dexteram quidem ei manum
i [piſces] attrahunt: at ſiniſtram ab imo trahit
ies aſcendens. Quo etiam oriente,
occaſu cõſpexeris Arã: cæterũ in altera parte
rſei orientis tantum caput & humeros.
e autem cingulus etiam ambiguum fuerit
ſub Ariete deſinente luceat, an ſub Tauro:
m quo cumulatim aduoluitur. nec itẽ Tauro
nquitur oriente, quoniam valde ei coniunctus
riga fertur: ſigno tamen haud ſub illo
enus oritur: Gemini autẽ ipſum totũ proferũt.
Hœdi, ſiniſtrique planta pedis, Capra cũ ipſa
auro cooriuntur, quando dorſumque & cauda
eti cæleſtis ab imo oriantur.
ccidit autẽ Arctophylax iam primo tunc ſigno,
uorum quatuor quidem præter manum de-
ducunt
æuam: ſed ſub ipſo magna oritur Vrſa.
t ambo pedes occidentis Serpentarij
ſque ad ipſa genua Geminis in ſignum ſunto
b altera parte orientibus. Tunc non amplius
Ceti quicquam
Voluitur vtrinque, totũ vero ipſum videbis iam.

Iam quoque fluuij primo mari egredientem
Curuaturam, in ſereno pelago cõſpexerit nau
Ipſum Orionem expectans, ſicubi ei ſignum
Vel noctis menſuram, vel nauigationis nunci
poſſit. (prædica
Vbique enim iſtiusmodi multa dij hominib

PROGNOSTICA.

NOn vides, modica quidem quando corn
bus Luna
Ab occaſu appareat, quod inchoantem ſignific
Menſem, quando prima ſpargatur inde lux,
Sic vt vmbram creet, quod ad quartũ diẽ tendi
Octauum in dimidietatibus, medium menſe
plena facie,
Semper autem alias atque alias declinans fronte
Dicat quota menſis oriatur aurora?
Terminos ſane noctium illa duodecim ſigna
Sufficientia ſunt indicare, quæ item longum i
annum; (plantandi
Tempus quidem arandi nouales, tẽpus quoque
E Ioue iam omnia oſtenſa vbivis ſunt.
Etenim quispiam naui pluuioſam tempeſtatem
Animaduertit, vel vehementis memor Arcturi,
Vel quarundam aliarũ, quę ab Oceano tolluntur
Stellæ diluculo, quæque prima adhuc nocte,
Siquidem illas omnes transit per annum
Sol longam orbitam ductans, alias autem aliam
Accedet, nunc quidem oriens, nunc vero viciſ-
ſim occidens.
Alia item aliam ſtella inſpicit auroram.
Cognoſcis hæc & tu. concinunt enim iam

Nouem

δὴ ποταμοῦ πρώτης ἁλὸς ἐξανιοῦσαν
αὐτὴν ἐν καθαρῷ πελάγει σκέψαιτό κε ναύτης,
ὃν ἐπ' ὠρίωνα μένων, εἴ οἱ πόθι σῆμα
ηκτος μέτρον γ' ἠὲ πλόου ἀγγείλειε·
τη γὰρ τά γε πολλὰ θεοῦ γ' ἄνδρεσσι λέγουσιν.

ΔΙΟΣΗΜΕΙΑ.

ΟΥΧ ὁράᾳς. ὀλίγη μὲν ὅταν κεραέσσι σελήνη
Εσπερόθεν φαίνηται, ἀεξομένοιο διδάσκει
μηνός· ὅτε πρώτη ἀποσκίδναται αὐτόθεν αὐγὴ
σον ἐπισκιάειν, ἐπὶ τέτρατον ἦμαρ ἰοῦσα·
ὼ δ', ἐν διχάσι· διχόμηνα δὲ παντὶ προσώ-
πῳ.
δ' ἄλλοθεν ἄλλα παρακλίνουσα μέτωπα
ὁπος αἴη μηνὸς περιτέλλεται ἠώς;
α γε μὴν κύκλων, κεῖναι δυοκαίδεκα μοῖραι
σιαι ἐξειπεῖν· τὰ δέ που μέγαν εἰς ἐνιαυτόν,
μέντ' ἀρόσαι νειοῦς, ὥρη ἦ φυτεῦσαι,
διος ἤδη πάντα πεφασμένα πάντοθι κεῖται.
ὶ μέν τις καὶ νηὶ πολυκλύστου χειμῶνος
ράσσατ', ἢ δεινοῦ μεμνημένος ἀρκτούροιο.
τέων ἄλλων, οἵτ' ὠκεανοῦ ἀρύονται
ρες ἀμφιλύκης, οἵτε πρώτης ἔτι νυκτός·
ὶ γὰρ τοὺς πάντας ἀμείβεται εἰς ἐνιαυτὸν
λιος μέγαν ὄγμον ἐλαύνων, ἄλλοτε δ' ἄλλῳ
πελάσει, τοτὲ μέν τ' ἀνιὼν, τοτέ δ' αὐτίκα δυώων·
λος δ' ἀλλοίην ἀστὴρ ἐπιδέρκεται ἠῶ.
ώσκεις τάδε καὶ σύ· τὰ γὰρ συναείδεται ἤδη

Εννεα-

Εννεακαιδεκα κύκλα φαεινοῦ ἠελίοιο,
Οσσα τ' ἀπὸ ζώνης εἰς ἔσχατον ὠρίωνα
Νὺξ ἐπιδινεῖται, κύνα τε θρασὺν ὠρίωνος.
Οἵ τε Ποσειδάωνος ὁρώμενοι, ἢ Διὸς αὐτοῦ
Αστέρες, ἀνθρώποισι τετυγμένα σημαίνουσι.
Τῶν κείνων πεπόνησο. μέλει δέ τοι, εἴποτε νηῒ
Πιστεύεις εὑρεῖν ὅσα που κεχρημένα κεῖται
Σήματα χειμερίοις ἀνέμοις, ἢ λαίλαπι πόντου.
Μόχθος μὲν τ' ὀλίγος, τὸ δὲ μυρίον αὐτίκ' ὄνει
Γίνετ' ἐπιφροσύνης αἰεὶ πεφυλαγμένῳ ἀνδρί.
Αὐτὸς μὲν τὰ πρῶτα σαώτερος, εὖ δὲ καὶ ἄλλον
Παρειπὼν, ὤνησεν ὅτ' ἐγγύθεν ὤρορε χειμών.
Πολλάκι γὰρ καί τίς τε γαληναίῃ ὑπὸ νυκτὶ
Νῆα περιστέλλει πεφοβημένος ἦρι θαλάσσης.
Αλλοτε μὲν τρίτον ἦμαρ ἐπιτρέχει, ἄλλοτε πέμπ
Αλλοτε δ' ἀπρόφατον κακὸν ἵκετο. πάντα γὰρ οὔ
Εκ Διὸς ἄνθρωποι γινώσκομεν, ἀλλ' ἔτι πολλὰ
Κέκρυπται. τῶν αἴ κε θέλῃ, καὶ ἐσαυτίκα δώσει
Ζεύς. ὁ γὰρ οὖν γενεὴν ἀνδρῶν ἀναφανδὸν ὀφέλλει
Πάντοθεν εἰδόμενος, πάντῃ δ' ὅγε σήματα φαίνω
Αλλα δέ που ἐρέει, ἢ που διχόωσα σελήνη
Πλήθουσ' ἀμφοτέρωθεν, ἢ αὐτίκα πεπληθυῖα,
Αλλα δ' ἀνερχόμενος. τότε δ' ἄκρῃ νυκτὶ κελεύω
Ηέλιος. τὰ δέ τοι καὶ ἀπ' ἄλλων ἔσσεται ἄλλα
Σήματα καὶ περὶ νυκτὶ καὶ ἤματι ποιήσασθαι.
Σκέπτεο δὲ πρῶτον κεράων ἑκάτερθε σελήνην.
Αλλοτε γάρ τ' ἄλλη μιν ἐπιγράφει ἕσπερος αἴγλη
Αλλοτε δ' ἀλλοῖαι μορφαὶ κερόωσι σελήνην

Εὐθὺς

Nouem & decem circuli lucidi ſolis;
Quotquot etiã a Zona ad extremum Orionem
Nox obuoluit, Canemque audacem Orionis.
Etiam Neptuni conſpectæ, aut Iouis ipſius
Stellæ, hominibus euentus ſignificant.
Idcirco illis operam da. Curæ item ſit tibi, ſi quã- do naui
Te credis, deprehendere quæcunque debita po- nuntur
Signa hybernis ventis, aut turbini maris.
Labor quidẽ paruus, ingẽs vero mox cõmoditas
Fit diligentiæ ſemper cauto viro:
Ipſe quidem primum tutior, probe vero & alium
Admonens, iuuat quando mox irruat tempeſtas.
Sæpe enim vel quiſpiam ſerena ſub nocte
Nauem ſubducit, metuens mane pelagus.
Alias quidem ad tertiũ diem durat, alias quintũ:
Quandoque vero improuiſum malum ſubit. Omnia enim nondum
A Ioue mortales didicimus. verum adhuc multa
Occulta ſunt: quorum aliqua cum libuerit, etiam in poſterum dabit
Iupiter: hic enim genus hominum aperte iuuat,
Vndiq; cõſpectus: paſſim vero hic ſigna oſtẽdẽs,
Quædam autẽ indicat, vel alicubi dimidiata luna
Augeſcens vtrinque, vel iam aucta:
Quædã itẽ exoriẽs: tũ vero ſumma nocte indicãs
Sol: ſed etiam ab aliis licebit alia
Signa & per noctem & diem facere.
Obſerua autem primũ a cornibus vtrinque lunã.
Alias enim alio ipſam depingit veſper⁹ ſplẽdore:
Alias vero aliæ facies miſcent lunam

Primum crescentem, hæ quidem tertio, illæ ve
quarto:
Quibus & de mense instante perquirere pote
Rara quidē puraque circa tertium diem existe
Serena fuerit: rara vero & probe admodū rub
Ventosa: crassa autem & obtusis cornibus,
Quartum a tertio lumen debile habens,
Aut Austro hebetatur, aut pluuia prope existē
Sin autem in ambobus cornibus tertium die
agens,
Neque nutet, neque resupina luceat,
Sed recta vtrinque inclinent cornua,
Occidentales venti illam post noctē agitarentu
At si eodem modo recta, & quartum diem agat,
Certe pluuiam collectam indicat.
Sin autem ei cornuum superius apte nutet,
Expecta Boream: cum vero resupinet, Austrum.
Verum quando triduanam totus orbis circum
ambiat
Vndique rubens, valde tunc tempestas fuerit:
Maiore autē tempestate rubētius colorari solet
Aspice item ad plenāque, & vtrinque dimidiatā,
Tum crescentem, tum ad cornu rursus euntem,
Atq; eius ex colore signa capesse mēsis cuiusvis.
Omnino enim pura cū sit, serenitatē obseruato:
Omnino vero rubens, coniicito venti meatus.
Alias aliter nigricans, coniicito pluuiam.
Signa autem nō omnibus diebus omnia eueniūt:
Sed quæ quidem tertio quartoque fuerint,
Vsque ad dimidiatam, a dimidiata quidem vsque
ad ipsam (menstrua,
Significant semimenstruam: atque rursus e semi-
Ad

τὺς ἀεξομένην, αἱ μὲν, τρίτῃ· αἱ δὲ, τετάρτῃ·
ων καὶ περὶ μηνὸς ἐφεςαότος κε πύθοιο.
πτὴ μὲν καθαρή τε περὶ τρίτον ἦμαρ ἐοῦσα,
διός κ' εἴη· λεπτὴ δὲ καὶ εὖ μάλ' ἐρευθὴς,
ευματίη· παχίων δὲ καὶ ἀμβλείῃσι κεραίαις,
τρατον ἐκ τριτάτοιο φόως ἀμενηνὸν ἔχουσα,
νότῳ ἀμβλύνεται, ἢ ὕδατος ἐγγὺς ἐόντος.
δέ κ' ἐπ' ἀμφοτέρων κεράων τρίτον ἦμαρ ἄγουσα,
ήτέ τι νευστάζοι, μήθ' ὑπτιόωσα φαείνοι,
λλ' ὀρθαὶ ἑκάτερθε περιγνάμπτωσι κεραῖαι,
πέριοί κ' ἄνεμοι κείνην μετὰ νύκτα φέροιντο.
δ' αὔτως ὀρθὴ καὶ τέτρατον ἦμαρ ἀγινοῖ,
τ' ἂν χειμῶνος συναγειρομένοιο διδάσκοι.
δέ κέν οἱ κεράων τὸ μετήορον εὖ ἐπινεύοι,
ειδέχθαι βορέω· ὅτε δ' ὑπτιάῃσι, νότοιο.
ὐτὰρ ἐπὴν τριτόωσαν ὅλος περὶ κύκλος ἑλίσσῃ,
άντῃ ἐρευθόμενος, μάλα κεν τότε χείμερος εἴη.
είζονι δ' ἂν χειμῶνι, πυρώτερα φοινίσσοιτο.
κέπτεο δ' ἐς πληθύν τε καὶ ἀμφότερον διχόωσαν,
μὲν ἀεξομένην, ἢ δ' ἐς κέρας αὖθις ἰοῦσαν.
αί οἱ ἐπὶ χροιῇ τεκμαίρεο μηνὸς ἑκάστου·
άντῃ γὰρ καθαρῇ κε μάλ' εὔδια τεκμήραιο·
άντα δ' ἐρευθομένη, δοκέειν ἀνέμοιο κελεύθους·
λλοθι δ' ἄλλο μελαινομένη, δοκέειν ὑετοῖο.
ήματα δ' οὔτ' ἂρ πᾶσιν ἐπ' ἤμασι πάντα τέτυκται.
λλ' ὅσα μὲν τριτάτῃ τετρατάῃ τε πέλονται,
έσφα διχαιομένης, διχάδος γε μὲν ἄχρις ἐπ' αὐτῆς
ημαίνει διχόμηνον· ἀτὰρ πάλιν ἐκ διχομήνης,

Ἐς διχάδα φθιμένην. ἔχεται δέ οἱ αὐτίκα τετρὰς
Μηνὸς ἀποιχομένου· τῇ δὲ τριτάτῃ, ἀπιόντος.
Εἰ δέ κέ μιν περὶ πᾶσαν ἅλωαι κυκλώσωνται
Ἢ τρεῖς, ἠὲ δύω περικείμεναι, ἠὲ μί' οἴη,
Τῇ μὲν ἰῇ ἀνέμοιο γαληναίης τε δοκεύειν·
Ῥηγνυμένῃ, ἀνέμοιο· μαραινομένῃ δὲ, γαλήνης.
Ταὶ δύο δ' ἂν χειμῶνι περιτροχάοιτο σελήνῃ·
Μείζονα δ' ἂν χειμῶνα φέροι τριέλικτος ἅλως,
Καὶ μᾶλλον μελανεῦσα· καὶ εἰ ῥηγνύατο, μᾶλλον.
Καὶ τὰ μὲν οὖν ἐπὶ μηνὶ σεληναίης τε πύθοιο.
Ἠελίοιο δέ τοι μελέτω ἑκάτερθεν ἰόντος·
Ἠελίῳ καὶ μᾶλλον ἐοικότα σήματα κεῖται,
Ἀμφότερον, δύνοντι, καὶ ἐκ περάτης ἀνιόντι·
Μή οἱ ποικίλλοιτο νέον βάλλοντος ἀρούραις
Κύκλος, ὅτ' εὐδίου κεχρημένος ἤματος εἴης,
Μηδέ τι σῆμα φέροι, φαίνοιτο δὲ λιτὸς ἁπάντῃ.
Εἰ δ' αὔτως καθαρόν μιν ἔχοι βουλύσιος ὥρη,
Δύνοι δ' ἀνέφελος μαλακὴν ὑποδείελος αἴγλην,
Καὶ μὲν ἐπερχομένης ἠοῦς ἔθ' ὑπεύδιος εἴη·
Ἀλλ' οὐχ ὁππότε κοῖλος ἐειδόμενος περιτέλλῃ,
Οὐδ' ὁπότ' ἀκτίνων, αἱ μὲν νότον, αἱ δὲ βορῆα
Σχιζόμεναι βάλλωσι, τὰ δ' αὖ περὶ μέσσα φαείνῃ,
Ἀλλά που ἢ ὑετοῖο διέρχεται ἢ ἀνέμοιο.
Σκέπτεο δ', εἴ κέ τοι αὐγαὶ ὑπεῖεν αὖ ἠελίοιο
Αὐτὸν ἐς ἠέλιον· τοῦ γὰρ σκοπιαὶ καὶ ἄρισται.
Εἴ τί που ἢ καὶ ἔρευθος ἐπιτρέχει, οἷά τε πολλὰ

Ἑλκο-

dimidiatam decreſcentem: habetur vero eius
nox quarta
ſis decedentis, poſt hanc autẽ tertia abeũtis:
autem ipſam totam circi ambiant
tres, aut duo circumiacentes, aut vnus ſolus:
vnũ quidem, ventũ, ſerenitatẽque obſerua;
ſciſſum, ventũ; merceſcentẽ vero, ſerenitatẽ.
autem ſi tempeſtate ambierint lunam:
orem vero tempeſtatem afferre ſolet tripli-
atus circus,
n magis nigricans, tum ſi frangatur magis.
; hæc quidẽ in menſe lunaq; deprehenderis.
is item tibi cura ſit vtrinque euntis:
i etiam magis nota ſigna ponuntur
obique, occidenti, & ex imo aſcendenti:
eius varietur primum tangentis arua
culus, quando ſereni indigus diei fueris:
que aliquam notam ferat, ſed appareat vnico-
lor vbique. (tempus,
tem plane purum ipſum habeat veſpertinum
cumbatque innubilus, blando poſtmeridia-
nus fulgore,
uidẽ ſubſequẽte aurora adhuc ſerenus fuerit:
non, quando cauus apparens exoriatur,
que quando ex radiis quidam Auſtrum, qui-
dam Boream
iſſi tangant, media autem lucida ſint:
d tum vel pluuiam oſtẽndit, vel ventum.
pice autem, ſi etiam ſubeant radij ſolis,
ſum in ſolem: huius enim obſeruationes opti-
mæ ſunt.
quando vel rubor incidit, vt ſæpe

Attra-

Attractis nubibus rubescit alicunde aliter,
Aut si quando nigrescet: & tibi hæc quidem
uiæ sunto
Signa futuræ, rubea vero omnia venti.
Porro si ambobus simul coloratus fuerit,
Et sane pluuiā ferret, & ventis obnoxius pāc
Si vero eius oriētis, aut vicissim occidētis
Radij coeant, & circa vnum locum crassesca
Aut quandoq; nubibus pressus, vel cū ad au
Veniat a nocte, vel ab aurora ad noctem,
Pluuijs delabentibus peraguntur dies illi.
Nec item, cum ei modica nubes præoriatu
Hāc vero post radijs variatus ipse eleuatus fu
Immemor esto pluuiæ. Magnus autem cum
circum orbis
Fere flaccescenti similis dilatetur
Primum exorientis, & mox decrescat,
Serenus sane agatur: etiā si quando pluuiæ te
pore
Palluerit occumbens. At pluuia diurna
Facta, postea nubes circumspicito:
Atque occidentem conuersus ad solem,
Si quidem obscuret nigricanti similis
Solem nubes, circum ipsam autem hinc inde
Radij interuoluti findantur,
Certe adhuc in auroram operimento indig
esses.
At si hic quidem innubilus se submergat flu
vespero,
Descendenti vero nubes & abeunti
Vicine existant rubicundæ, haud te valde oport
Cras, neque per noctem timere de pluuia.
Verum

μένων νεφέων ἐρυθραίνεται ἄλλοθεν ἄλλα·
ου μελανεῖ· καί σοι τὰ μὲν, ὕδατος ἔσω
κιτα μέλλοντος· τὰ δ' ἐρευθέα πάντ', ἀνέ-
μοιο.
μὲν ἀμφοτέροις ἅμυδις κεχρωσμένος εἴη,
μεν ὕδωρ φορέοι, καὶ ὑπηνέμιος τανύοιτο.
οί ἀνιόντος, ἢ αὐτίκα δυομένοιο
ῖνες σωίωσι, καὶ ἀμφ' ἑνὶ πεπλήθωσιν,
τε καὶ νεφέων πεπιεσμένος, ἢ ὅτ' ἐς ἠῶ
ται παρὰ νυκτὸς, ἢ ἐξ ἠοῦς ἐπὶ νύκτα,
ί κεν κατιόντι παρατρέχοι ἤματα κεῖνα.
δ' ὅτέ οἱ ὀλίγη νεφέλη πάρος ἀντέλλῃσι,
δὲ μετ' ἀκτίνων κεχρωσμένος αὐτὸς ἀερθῇ.
ησεῖν ὑετοῖο· πολὺς δ' ὅτε οἱ περὶ κύκλος
τηκομένῳ ἐναλίγκιος εὐρυνῆται,
τον ἀνερχομένοιο, καὶ ἂψ ἐπὶ μεῖον ἴησιν,
ός κε φέροιτο· καὶ εἴποτε χείματος ὥρῃ,
ήσῃ καλιών. ἀτὰρ ὕδατος ἠμερινοῖο
μένου, κατόπιθε περὶ νέφεα σκοπέεσθαι.
δὴ δυομένου τετραμμένος ἠελίοιο,
μὲν ὑποσκιάῃσι μελαινομένη εἰκυῖα
ιον νεφέλη, ταὶ δ' ἀμφί μιν ἔνθα καὶ ἔνθα
ῖνες μεσσηγὺς ἑλισσόμεναι διχόωνται,
αν ἔτ' εἰς ἠῶ σκέπαος κεχρημένος εἴης.
δ' ὁ μὲν ἀνέφελος βάπτοι ῥόου ἑσπερίοιο,
ἱ δὲ κατερχομένου νεφέλαι καὶ οἰχομένοιο
ησίον ἑστήκωσιν ἐρευθέες, οὔ σε μάλα χρὴ
ερον οὐδ' ἐπὶ νυκτὶ περιτρομέειν ὑετοῖο.

Ἀλλ' ὁπότ' ἠελίοιο μαραινομένῃσιν ὁμοῖαι
Ἐξαπίνης ἀκτῖνες ἀπ' οὐρανόθεν τανύωνται,
Οἷον ἀμαλδιώονται, ὅτε σκιάῃσι κατ' ἰθὺ
Ἱσταμένη γαίης τε καὶ ἠελίοιο σελήνη·
Οὐδ' ὅτε οἱ ἐπέχοντι φαινήμεναι ἠῶθι πρὸ
Φαίνονται νεφέλαι ὑπερευθέες, ἄλλοθεν ἄλλη,
Ἀῤῥαντοι γίνονται ἐπ' ἤματι κείνῳ ἄρουραι.
Μηδ' αὔτως ἔτ' ἐόντι πέρην ὁπότε προταθεῖσαι
Ἀκτῖνες φαίνονται ἐπίσκιοι ἠῶθι πρὸ,
Ὕδατος ἢ ἀνέμοιο κατισσομένου λελαθέσθαι.
Ἀλλ' εἰ μὲν κεῖναι μᾶλλον κνέφαος φορέοιντο
Ἀκτῖνες, μᾶλλόν κεν ἐφ' ὕδατι σημαίνοιεν.
Εἰ δ' ὀλίγος τεινύοιτο περὶ δνόφος ἀκτίνεσσιν,
Οἷόν που μαλακαὶ νεφέλαι φορέουσι μάλιστα,
Ἦτ' ἂν ἐπερχομένοιο περιδνοφέοιντ' ἀνέμοιο.
Οὐδὲ μὲν ἠελίου σχεδόθεν μελανεῦσαι ἁλωαὶ,
Εὔδιοι· ἀσσότεραι δὲ, καὶ ἀστεμφὲς μελανεῦσαι,
Μᾶλλον χειμέριαι· δύο δ' ἂν χαλεπώτεραί εἰσι.
Σκέπτεο δ' ἢ ἀνιόντος, ἢ αὐτίκα δυομένοιο,
Εἴ πού οἱ νεφέων τὰ παρήλια κικλήσκονται,
Ἢ νότου, ἠὲ βορῆος ἐρεύθεται, ἢ ἑκάτερθεν,
Μηδ' οὕτω σκοπιὴν ταύτην ἀμενηνὰ φυλάσσειν·
Οὐ γὰρ ὅτ' ἀμφοτέρωθεν ὁμοῦ περὶ μέσσον ἔχωσιν
Ἠέλιον κεῖναι νεφέλαι σχεδὸν ὠκεανοῖο,
Γίγνεται ἀμβολίη, διόθεν χειμῶνος ἰόντος·
Εἴγε μὲν ἐκ βορέαο μίη οἴη φοινίσσοιτο
Ἐκ βορέω πνοιάς κε φέροι, νοτίη δὲ νότοιο.
Ἢ καί που ῥαθάμιγγες ἐπιτροχόωσ' ὑετοῖο.

Εσπε-

...am quando solis marcescentibus similes
...mplo radij a cœlo protenduntur
...ut euanescunt quando obumbret ex directo
...as terræque & solis luna)
...que quando ei moranti lucere ante auroram,
...parent nubes subrubeæ, alibi alia,
...da fiunt in die illo arua.
...que pari modo adhuc existenti inferne, quan-
...o prætensi
...lii apparent obscuri ante auroram,
...uiæ aut venti irruituri obliuiscere.
...ro si illi magis caligine inuoluantur
...dii, magis certe de pluuia monerent.
... autem modica extẽdatur caligo circũ radios,
...alem nonnunquam teneræ nubes ferunt ma-
...xime,
...rte adueniente obtenebrari solent vento.
...que quidẽ prope solem nigrescentes coronæ,
...reni: viciniores vero & impense nigrescentes,
...agis tempestuosi: duo autem sæuiores fuerint.
...onsidera autem, vel orientis, vel vicissim occi-
... dentis
...cubi eius nubes, quas parelia vocant,
...ut ab austro aut borea rubescant, aut vtrinque:
...eque adeo obseruationẽ hanc friuole custodi:
...on enim, cum vtrinque simul medium circun
... dent
...olem illæ nubes prope Oceanum,
... it dilatio e cœlo pluuiæ venientis.
...i vero e Borea vna sola rubescat,
... Borea flatus ferre solet: austrina vero, Austro:
...Aut sicubi guttæ decidant, pluuiæ

Occidentalibus etiã magis certa deprehende[...]
Ab occidente nanque ſigna ſumuntur inua[...]
biliter ſemper.
Intuere quoque præſepe, id quidem tenui ſin[...]
Nubeculæ, Boreale ſub Cancro verſatur:
At circa ipſum duæ parum lucentes feruntur [...]
Stellæ, nec multum diſtantes, neq; valde vici[...]
Sed quam maxime cubitum puta:
Vna quidem apud Boream eſt, Auſtro vero [...]
propinquat altera. (ſepe e[...]
Atque hæ quidẽ vocantur aſini: mediũ autẽpr[...]
Quod etiam confeſtim cœlo ſereno
Fit euanidum totum: atque vtrinque coeunte[...]
Stellæ ſibiinuicem vicine apparent.
Non modica tempeſtate tunc inundant arua.
Si autẽ nigreſcat, rurſus vero eodẽ colore exiſt[...]
Stellæ ambæ, de pluuia ſane ſignum dare ſolen[...]
Si vero hic qui eſt e Borea præſepis languid[...]
ſplendeat, (dus ſi[...]
Modice tenebraſcens, auſtrinus vero aſellus luci[...]
Obſeruato ventum Auſtrum: Boream vero vald[...]
oportet
E contra tenebraſcente, lucenteque, obſeruare [...]
Atqui ſignum venti etiam intumeſcens mare
Eſto, & multum margines inſonantes,
Litoraque marina, cum ſerena arguta
Fiunt, cacuminaque ſonantia montis ſumma.
Quinetiam ad terram cum ardeola non rite
E mari veniat, voce multum perſtrepens,
Commoto ſane mare ſuperferatur vento.
Interdum etiam fulicæ, cum ſerenæ volitent,
Contra futuros ventos glomeratim feruntur.

ελοις καὶ μᾶλλον ἀληθέα τεκμήραιο·
ερόθεν γὰρ ὁμῶς σημαίνεται ἔμμενες αἰεί.
κέπτεο καὶ φάτνην· ἡ μέν τ' ὀλίγη εἰκυῖα
λύι Βορραίη ὑπὸ καρκίνῳ, ἡγηλάζει·
φὶ δέ μιν δύο λεπτὰ φαεινόμενοι φορέονται
ερες, οὔτέ τι πολλὸν ἀπήοροι, οὔτε μάλ' ἐγγύς,
' ὅσσον τε μάλιστα πυγούσιον οἰήσασθαι·
μὲν πὰρ Βορέαο, νότῳ δ' ἐπιέρχεται ἄλλος·
τοὶ μὲν καλέονται ὄνοι· μέσση δέ τε φάτνη,
καὶ ἐξαπίνης πάντη διὸς εὐδιάοντος,
τ' ἄφαντος ὅλη· τοὶ δ' ἀμφοτέρωθεν ἰόντες
έρες, ἀλλήλων αὐτοσχεδὸν ἰνδάλλονται·
κ ὀλίγῳ χειμῶνι τότε κλύζονται ἄρουραι.
δὲ μελαίνηται, τοὶ δ' αὐτίκ' ἐοικότες ὦσιν
έρες ἀμφότεροι περὶ χ' ὕδατι σημαίνοιεν·
δ' ὁ μὲν ἐκ Βορέω φάτνης ἀμενηνὰ φαείνῃ
πτὸν ἐπαχλυόων, νότιος δ' ὄνος ἀγλαὸς εἴη,
δέχθαι ἀνέμοιο νότου. Βορέω δὲ μάλα χρὴ
παλιν ἀχλυόεντι φαεινομένῳ τε δοκεύειν.
μα δέ τοι ἀνέμοιο καὶ οἰδαίνουσα θάλασσα,
νέσθω· καὶ μακρὸν ἐπ' αἰγιαλοὶ βοόωντες,
ταί τ' εἰνάλιοι, ὁπότ' εὔδιοι ἠχήεσσαι
γνονται, κορυφαί τε βοώμεναι οὔρεος ἄκραι.
ὶ δ' ἂν ἐπὶ ξηρὴν ὅτ' ἐρωδιὸς οὐ κατὰ κόσμον
ξ ἁλὸς ἔρχηται φωνῇ περὶ πολλὰ λεληκώς,
νυμένου κε θάλασσαν ὑπερφορέοιτ' ἀνέμοιο.
ί ποτε καὶ κέπφοι, ὁπότ' εὔδιοι ποτέωνται,
ντία μελλόντων ἀνέμων εἰληδὰ φέρονται.

Πολλάκι δ᾽ ἀγριάδες νῆσσαι, ἢ εἰν ἁλὶ δῖναι
Αἴθυιαι χερσαῖα τινάσσονται πτερύγεσσιν·
Η νεφέλη ὄρεος μηκύνεται ἐν κορυφῇσιν.
Ηδη καὶ πάπποι, λευκῆς γήρειον ἀκάνθης,
Σῆμ᾽ ἐγένοντ᾽ ἀνέμου, κωφῆς ἁλὸς ὁππότε πολλοὶ
Ακρον ἐπιπλείωσι, τὰ μὲν πάρος, ἄλλα δ᾽ ὀπίσσω.
Καὶ θέρεος βρονταί τε καὶ ἀστραπαὶ ἔνθεν ἴωσιν,
Ενθεν ἐπερχομένοιο περισκοπέειν ἀνέμοιο·
Καὶ διὰ νύκτα μέλαιναν ὅτ᾽ ἀστέρες ἀΐσσωσι
Ταρφέα, τοὶ δ᾽ ὄπιθεν ῥυμοὶ ὑπολευκαίνωνται.
Δειδέχθαι κείνοις αὐτὴν ὁδὸν ἐρχομένοιο
Πνεύματος· εἰ δέ κεν ἄλλοι ἐναντίον ἀΐσσωσιν
Αλλοις ἐξ ἄλλων μερέων, τότε δὴ πεφύλαξο
Παντοίων ἀνέμων, οἵτ᾽ ἄκριτοί εἰσι μάλιστα·
Ακριτα δὲ πνείουσιν ἐπ᾽ ἀνδράσι τεκμήρασθαι.
Αὐτὰρ ὅτ᾽ ἐξ εὔροιο καὶ ἐκ νότου ἀστράπτῃσιν,
Αλλοτε δ᾽ ἐκ ζεφύροιο, καὶ ἄλλοτε πὰρ βορέαο,
Δὴ τότε τις πελάγει ἔνι δείδιε ναυτίλος ἀνὴρ,
Μή μιν, τῇ μὲν ἔχῃ πέλαγος, τῇ δ᾽ ἐκ διὸς ὕδωρ·
Υδασι γὰρ τοσσαίδε περὶ στεροπαὶ φορέονται.
Πολλάκι δ᾽ ἐρχομένων ὑετῶν νέφεα προπάροιθεν
Οἷα μάλιστα πόκοισιν ἐοικότα ἰνδάλλονται·
Η διδύμη ἔζωσε διὰ μέγαν οὐρανὸν ἶρις·
Η καί που τις ἅλωα μελαινομένην ἔχει ἀστήρ.
Πολλάκι λιμναῖαι ἢ εἰνάλιαι ὄρνιθες
Απλήστως κλύζονται ἐνιέμεναι ὑδάτεσσιν·
Η λίμνην περὶ δηθὰ χελιδόνες ἀΐσσονται
Γαστέρι τύπτουσαι αὔτως εἰλυμένον ὕδωρ·

Ημαλ-

item agreſtes anates, aut in mari vrinatores
gi, terras quatiunt alis:
nubes montis elongatur in verticibus.
etiam decidui flores, albi ſenium cardui,
cium fiunt venti, muti maris quando multi
mum ſupernatant, partim ante, partim poſt
m æſtatis tonitruaque & fulgura vnde eant,
advenientem obſerua ventum.
n per noctem atram cum ſtellæ præcipites
uant
bro, a tergo vero tractus ſubalbeſcant,
cipito per illas eadem via venientem
ntum. Sin autem aliæ contrario ruant
ijs ex alijs partibus, tunc vtique obſeruato
nniuarios ventos, qui confuſi ſunt maxime,
nfuſi item ſpirant hominibus obſeruando.
eterum cum ex Euro & ex Auſtro fulguret,
um etiam e Zephyro, & interdum a Borea,
erte tunc quiſpiam in pelago timuerit nauita:
lim ne ipſum partim teneret pelagus, partim
cæli pluuia:
uper pluuia enim tot fulgura feruntur.
æpenumero item venientibus pluuiis nubes
prius
t plurimum velleribus ſimiles apparent,
ut gemina circumcingit magnum cælum iris,
Vel etiamnum aliqua aream nigricantem habet
ſtella:
Sæpe paluſtres aut marinæ aues
Inſaturabiliter ſe immergunt, deſiderantes aquã:
Aut paludem circum hirundines agitantur
Ventre verberantes incaſſum conuolutam vndã:

Aut magis miseræ progenies, hydris esca,
Indidem ex aqua patres coaxant ranularum,
Aut vlulat mane solitaria bubo:
Aut alicubi etiam garrula ad litus prominen
Tempestate instante terræ subsidit cornix:
Etiamsi quando flumini se immergit vsque summos
Humeros a capite, vel etiã plane tota subte
Vel frequẽs versatur prope vndã crasse croci
Etiam boues iam ante pluuiam cælestem,
Cælum intuiti, ab æthere mox sentiunt.
Etiam cauo formicæ foramine oua omnia
Ocyus efferunt: atque cumulatim cernũtur
Muros asserpentes: atque obeuntes vermes
Illi, quos vocant atræ intestina terræ.
Etiam pulli volucres, quæ gallo prognatæ sunt
Studiose pedunculos quærunt, pipiũtque mai re voce,
Sicut stillans strepit super aquam aqua.
Quandoque etiam genera coruorum, & turm graculorum,
Pluuiæ venientis e cælo signum fiunt,
Visi gregatim, & accipitrum instar
Garrientes. Etiamnum corui magnas guttas
Voce imitantur simul pluuia veniente:
Vel quandoque etiam crocitantes graui congeminа voce,
Multũ constrepitant, quatientes alas frequentes.
Etiã anates domestici, & subtectis degẽtes gracu-(li,
Venientes super pinnacula, quatiunt alis:
Aut ad aquam festinat ardea, acute vociferans.
Quorum tibi nullum friuolum obseruãti pluuiã
Esto.

ᾶλλον δειλαὶ γενεαὶ, ὕδροισιν ὄνειαρ,
θεν ἐξ ὕδατος πατέρες βοόωσι γυρίνων·
ύζει ὀρθρινὸν ἐρημαίη ὀλολυγών·
ου καὶ λακέρυζα παρ' ἠιόνι προὐχούσῃ
ίου ἀρχομένου χέρσῳ ὑπέκυψε κορώνη·
ου καὶ ποταμοῖο ἐβάψατο μέχρι παρ' ἄκρους
ους ἐκ κεφαλῆς· ἢ καὶ μάλα πᾶσα κολυμβᾷ,
λλὴ στρέφεται παρ' ὕδωρ παχέα κρώζουσα.
βόες ἤδη τοι πάρος ὕδατος εὐδίοιο,
ανὸν εἰσανιδόντες, ἀπ' αἰθέρος ὠσφρήσαντο.
κοίλης μύρμηκες ὀχῆς ἐξ ὤεα πάντα
σσον ἀνηνέγκαντο· καὶ ἀθρόον ὦφθεν ἴουλοι
χη ἀνέρποντες· καὶ πλαζόμενοι σκώληκες
νοι, τοὺς καλέουσι μελαίνης ἔντερα γαίης.
ιθαὶ ὄρνιθες, ταὶ ἀλέκτορος ἐξεγένοντο,
ἐφθειρίσαντο καὶ ἔκρωξαν μάλα φωνῇ,
ν τε σταλάον ψοφέει ἐπὶ ὕδατι ὕδωρ.
ποτε καὶ γενεαὶ κοράκων, καὶ φῦλα κολοιῶν,
ατος ἐρχομένοιο διὸς πάρα σῆμ' ἐγένοντο,
ινόμενοι ἀγεληδὰ, καὶ ἰρήκεσσιν ὁμοῖον
εγξάμενοι· καί που κόρακες δίους σταλαγμοὺς
ωνῇ ἐμιμήσαντο σὺν ὕδατος ἐρχομένοιο·
ποτὲ καὶ κρώξαντε βαρείῃ δισσάκι φωνῇ
ακρὸν ἐπιρροιζεῦσι, τιναξάμενοι πτερὰ πυκνά·
αὶ νῆσσαι οἰκουροὶ, ὑπωρόφιοί τε κολοιοὶ
χόμενοι κατὰ γεῖσα, τινάσσονται πτερύγεσσιν·
ἐπὶ κῦμα διώκει ἐρωδιὸς ὀξὺ λεληκώς·
ῶν τοι μηδὲν ἀπόβλητον πεφυλαγμένῳ ὕδωρ

Γινέσθω. μηδ' εἴ κεν ἐπὶ πλέον ἠὲ πάροιθεν
Δάκνωσιν μυῖαι, καὶ ἐφ' αἵματος ἱμείρωνται·
Η λύχνοιο μύκητες ἀγείρωνται περὶ μύξαις,
Νύκτα κατὰ σκοτίην· μηδ' ἢν ὑπὸ χείματος ὥρῃ
Λύχνων ἄλλοτε μέν τε φάος κατὰ κόσμον ὀρώρῃ,
Αλλοτε δ' ἀίσσωσιν ἀπὸ φλόγες ἠύτε κοῦφαι
Πομφόλυγες· μηδ' εἴ κεν ἐπαυτόφι μαρμαίρωσιν
Ακτῖνες· μηδ' ἢν θέρεος μέγα πεπταμένοιο
Νησαῖοι ὄρνιθες ἐπασσύτεροι φορέωνται.
Μηδὲ σύ γ' ἢ χύτρης ἠὲ τρίποδος πυριβήτεω
Σπινθῆρες ὅτ' ἔωσι περιπλέονες, λελαθέσθαι·
Μηδὲ κατὰ σποδιὴν ὁπότ' ἄνθρακος αἰθομένοιο
Λάμπηται περὶ σήματ' ἐοικότα κεγχρείοισιν·
Αλλ' ἐπὶ καὶ τὰ δόκευε περισκοπέων ὑετοῖο.
Εἰ γέ μεν ἠερόεσσα πάρεξ ὄρεος μεγάλοιο
Πυθμένα τείνηται νεφέλη, ἄκραι δὲ κολῶναι
Φαίνωνται καθαραὶ, μάλα κεν τόθ' ὑπεύδιος εἴης.
Εὔδιός κ' εἴης, καὶ ὅτε πλατέος περὶ πόντου
Φαίνηται χθαμαλὴ νεφέλη, μηδ' ὑψόθι κύρῃ,
Αλλ' αὐτοῦ πλαταμῶνι παραθλίβηται ὁμοίη.
Σκέπτεο δ', εὔδιος μὲν ἐὼν ἐπὶ χείματι μᾶλλον·
Εἰς δὲ γαληναίην χειμῶνόθεν· εὖ δὲ μάλα χρὴ,
Ες Φάτνην ὁράαν, τὴν καρκίνος ἀμφιελίσσει,
Πρῶτα καθαιρομένην πάσης ὑπένερθεν ὀμίχλης·
Κείνη γὰρ φθίνοντι καθαίρεται ἐν χειμῶνι.
Καὶ φλόγες ἡσύχιαι λύχνων, καὶ νυκτερίη γλαὺξ
Ησυχον ἀείδουσα, μαραινομένου χειμῶνος
Γινέσθω τοι σῆμα, καὶ ἥσυχα ποικίλλουσα,

Nec item si amplius quam ante
deant muscæ, & sanguinem desiderent:
lucernæ fungi congregentur circa labium
tem per caliginosam. Neque si sub hyemis
mpore
ernarum alias quidē lumē debite moueatur,
s vero delabantur flammæ, ceu leues
pullæ: neque si ad ipsam lucernam splendeāt
ij: neque si æstate multum volitante
tes aues accumulatiores obuersentur:
que tu si ab olla aut tripode in igne stante
ntillæ cum fuerint perplures obliuiscere:
que per cinerem, quando carbone ardente
endeant circumcirca signa similia cenchris:
d ad hæc etiam spectato obseruans pluuiam.
terum si obscura per montis magni
llē extendatur nebula, summa vero cacumina
pareant pura, valde tunc serenus fueris.
renus sane fueris etiam, quando vastum circa
pontum
deatur humilis nebula, neque in alto existat,
d inibi planiciei maritimæ deprimatur similis.
espice vero serenus cū sis, ad tēpestatem magis:
d serenitatem vero, e tempestate: diligenter
vero oportet
d præsepe respicere, quod Cancer circūuoluit,
ecens purgatum ab omni subtus nebula:
lud nanque pereunte purgatur sub tempestate.
tiam flammæ quietæ lucernarum, & nocturna
noctua
Tranquille canens marcescentis tempestatis
Esto tibi signum, & tranquille varians

Tempore vespertino crocitet garrula corn
Item corui priuati & solitarij vociferantes
Ingeminanter, at postea turmatim clamitan
Frequentius vero congregati, quando c
memores sint,
Voce pleni: lętari etiam quis putauerit:
Sic enim vociferantur iucundantium in mo
Sæpe itē arboris per ramos, quādoq; super ip
Vbi cubant etiam reduces alas excutiunt.
Præterea grues blandam ante serenitatem
Secure pandere solent vnicum volatum greg
tim omnes,
Neque retroacti sereni ferri solent.
Cum autem e cœlo lucidus fulgor hebetetur,
Neque alicunde nubes pressæ obuient,
Neque alicunde caligo alia succedat, neque lu
Sed astra extemplo plane languida ferantur.
Nō amplius tibi hoc signum ad serenitatem p
natur, (dam exista
Sed ad tempestatem specta. Etiam quando qu
Eodem in loco nubes, aliæ vero iuxta ipsas,
Hæ quidē prætereūtes, illæ vero a tergo ferātu
Etiā anseres cum clangore festinantes ad pastu
Tempestatis certum signum etiā nouem ætate
viuens cornix,
Noctu cornicans: & sero clamantes monedulæ
Et passer mane pirpitans: & volucres omnes
E mari fugientes: & orchilus, & erithacus
Subiens caua foramina: & turmæ graculorum
A pastu venientes sicco ad serotinum lustrum.
Neque sane sufflauæ, magna tempestate instante,
Ante facere solent pabulum faui apes,

Sed

πελέῃ κρώζῃ πολύφωνος κορώνη,
ράκες μοῦνοι μὲν, ἐρημαῖοι βοόωντες
ἄκις, αὐτὰρ ἔπειτα μεταθρόα κεκλήγοντες·
ότεροι δ' ἀγεληδὸν ἐπὴν κοίτοιο μέδωνται,
ἔμπλειοι· χαίρειν κέ τις ὠίσσαιτο,
ὰ μὲν, βοόωσι, λιγαινομένοισιν ὁμοῖα.
ὰ δὲ δενδρείοιο περὶ φλόον ἄλλοτ' ἐπ' αὐτὸν
ε κείουσιν καὶ ὑπότροποι ἀπτερύονται. (λήνης
δ' ἄν που γέρανοι, μαλακῆς προπάροιθε γα-
αλέως τανύσαιεν ἕνα δρόμον ἤλιθα πᾶσαι·
παλιρρόθιοί κεν ὑπεύδιοι φορέοιντο·
δ' οὐρανόθεν καθαρὸν φάος ἀμβλυνῆται.
ποθεν νεφέλαι πεπιεσμέναι ἀντιόωσιν,
ποθεν ζόφος ἄλλος ὑποτρέχῃ, οὐδὲ σελήνη·
ὰ τάγ' ἐξαπίνης αὕτως ἀμενηνὰ φέρωνται,
έτι τοι τόδε σῆμα γαληναίης ἐπικείσθω,
ἐπὶ χεῖμα δόκευε· καὶ ὁππότε, ταὶ μὲν ἐῶσιν
ῇ ἐν χώρῃ νεφέλαι, ταὶ δ' ἄλλαι ἐπ' αὐτῇς,
μὲν ἀμειβόμεναι, ταὶ δ' ἐξόπιθεν φορέονται.
χῆνες κλαγγηδὸν ἐπειγόμεναι βρωμοῖο.
μῶνος μέγα σῆμα καὶ ἐννεάγηρα κορώνη
ύκτερον ἀείδουσα, καὶ ὀψὲ βοῶντε κολοιοί,
σπίνος ἠῷ σπίζων, καὶ ὄρνεα πάντα
πελάγους φεύγοντα, καὶ ὀρχίλος, ἢ καὶ ἐριθεὺς
ύων ἐς κοίλας ὀχεὰς, καὶ φῦλα κολοιῶν
νομοῦ ἐρχόμενα τραφεροῦ, ἐπὶ ὄψιον αὖλιν.
δ' ἂν ἐπιξουθαὶ μεγάλου χειμῶνος ἰόντος
όσσω ποιήσαιντο νομὸν κηροῖο μέλισσαι,

Ἀλλ᾽ αὐτοῦ μέλιτός τε καὶ ἔργων εἱλίσσονται.
Οὐδ᾽ ὕψου γεράνων μακραὶ στίχες αὐτὰ κέλευθα
Τείνονται· στροφάδες δὲ παλιμπετὲς ἀπονέονται.
Μηδ᾽ ὅτε νηνεμίη ἐν ἀράχνια λεπτὰ φέρηται,
Καὶ φλόγες αἰθύσσωσι μαραινομένοιο λύχνοιο,
Ἢ πῦρ αὔηται ἀσποδιῆ, καὶ ὑπεύδια λύχνα,
Πιστεύειν χειμῶνι. τί τοι λέγω ὅσσα πέλονται
Σήματ᾽ ἐπ᾽ ἀνθρώπους· δὴ γὰρ καὶ ἀεικέι τέφρῃ
Αὐτοῦ πηγνυμένῃ νιφετοῦ ἐπιτεκμήραιο·
Καὶ λύχνῳ χιόνος, κέγχροις ὅτ᾽ ἐοικότα πάντῃ
Κύκλῳ σήματ᾽ ἔχῃ πυριλαμπὴς ἐγγύθι μύξα·
Ἄνθρακι δὲ ζώοντι, χαλάζης, ὁππότε λαμπρὸς
Αὐτὸς ἐείδηται· μέσσῳ δέ οἱ ἠΰτε λεπτὴ
Φαίνηται νεφέλη, πυρὸς ἔνδοθεν αἰθομένοιο.
Πρῖνοι δ᾽ οὐ καρποῖο κατηχθέες, οὐδὲ μέλαιναι
Σχῖνοι, ἀπείρητοι· πάντῃ δέ τε πολλὸς ἀλωεὺς
Αἰεὶ παπταίνει, μή οἱ θέρος ἐκ χερὸς ἔρρῃ·
Πρῖνοι μὲν θαμινῆς ἀκύλου κατὰ μέτρον ἔχουσαι,
Χειμῶνός κε λέγοιεν, ἐπὶ πλέον ἰσχύσοντος·
Μηδὲ ἄδην ἔκπαγλα περιβρίθοιεν ἁπάντῃ,
Τηλοτέρω δ᾽ αὐχμοῖο συνασταχύοιεν ἄρουραι.
Τριπλόα δὲ σχῖνος κυέει· τρισσαὶ δέ γε αὖξαι
Γίνονται καρποῖο· φέρει δέ τε σήματ᾽ ἑκάστη
Ἑξείης ἀρότῳ· καὶ γάρ τ᾽ ἀροτήσιον ὥρην
Τριπλόα μείρονται, μέσσην, καὶ ἐπ᾽ ἀμφότερ᾽ ἄκρα,
Πρῶτος μὲν πρώτην ἄροσιν, μέσσος δέ τε μέσσην

latus melleque & ſtructuris occupantur.
ue in alto gruum elongati ordines easdẽ vias
lunt, conuerſi vero reuolanter abſiſtunt.
ue quando in ventorum tranquillitate ara-
æ graciles ferantur,
mmæ flagrent marceſcentis lucernæ,
ignis lambat cinere, & ſerenæ lucernæ,
le tẽpeſtati. Quid tibi refero quæcunq; ſunt
cia per homines? Siquidem vel vili cinere
n concreto niuem obſerues licet:
m per lucernam niuem, milio cum ſimiles
ndique (chnium:
umcirca notas habet candicans prope elly-
bone autem ardẽte, grandinẽ, quãdo candẽs
videatur: in medio vero ipſo velut tenuis
pareat nebula, igne intus candente.
: vero ilices fructu onuſtæ, neque nigræ
tiſci ſine ſigno ſunt. Paſſim autem frequens
gricola
ntinuo circumſpicit, ne ei æſtas e manu fluat.
es quidẽ frequẽtis glandis non parũ ferentes,
emem certe nunciare ſolent haud leuiter in-
aleſcentem.
que nimis inſolẽter grauidæ fiãt vndiquaque:
magis procul a ſquallore ſpicis compleantur
rua. (incrementa
ibus vicibus vero lentiſcus fœtificat, tria item
nt fructus: fert autem indicia quoduis
ordine arationi. Etenim arandi tempus
ifariam diuidunt, mediũ, & vtrinque extremũ.
imus quidem primam arationem, medius vero
mediam

Fructu

Fructus denũciat, vltimam autem vltimus al
Quem enim pulcherrime fœtificans lent
tulerit,
Illi præ aliis aratio frugifera extiterit:
Minutissimo vero, modica: at medio, media.
Sic etiam flos trifariam scillæ cum superetur,
Signa aduertito similiter messis.
Quæcunque vero in lentisci arator obseru
fructu,
Eadem etiam in scillæ deprehendit flore albo
Sed cum vespæ autumni tempore glomera
multæ
Passim constipatę fuerint, etiam vespertinas a
Pleiades, dixerit quis subsecuturam hyemem
Qualis in vespis conglomeratur itidem turbo.
Fœminæ item sues, fœminæ oues, & capræ
Cum redeant a pastu, maribus omnibus
Admissis, rursus mutuo coeant:
Ex hoc & vespis multã hyemem prædicere sol
Tarde autẽ coeuntibus capris, ouibusq; suibus
Gaudet pauper vir: quia ei parum calenti
Serenum monstrant coactæ annum.
Gaudet etiã gruum cateruis tempestiuus arat
Tempestiue venientibus: intempestiuus vero,
diuerso magis:
Pari modo enim hyemes consequuntur grues,
Cito quidem magis, & constipatim venientes,
Cito: sed quando sero & non gregatim visæ
Maius volant ad tempus, neque simul multæ,
Dilatio hyemis promouet serotina opera.
Sin autem boues & oues post plenum autumnũ
Terrã cornupetant, capita vero ventum Boream
Contra

...πὸς ἀπαγγέλλει, πυμάτην γε μὲν ἔσχατος ἄλλων.
...να γὰρ κάλλιστα λοχαίη σχῖνος ἄρηται,
...ου γ' ἐξ ἄλλων ἄροσις πολυλήιος εἴη·
...δέ γ' ἀφαυροτάτῳ, ὀλίγη, μέσσῳ δέ τε μέσση.
...ως δ' ἀνθέρικος τριχθὰ σκύλλης ὑπεραρθῇ,
...ατ' ἐπιφράσσασθαι ὁμοίιον ἀμήτοιο.
...σα δ' ἐπὶ σχίνου ἀροτὴρ ἐπιφράσσατο καρπῷ,
...σα καὶ ἐν σκύλλης τεκμαίρεται ἄνθεϊ λευκῷ.
...ὴρ ὅτε σφῆκες μετοπωρινὸν ἤλιθα πολλοὶ
...τη βεβρίθωσι, καὶ ἑσπερίων προπάροιθεν
...ιάδων, εἴποι τις ἐπερχόμενον χειμῶνα,
... ἐπὶ σφήκεσσιν ἑλίσσεται αὐτίκα δῖνος.
...λειαι δὲ σύες, θήλεια δὲ μῆλα καὶ αἶγες,
...πότ' ἀναστρωφῶσιν ὀχῆς, τὰ δέ γ' ἄρρενα πάντα.
...ξάμεναι πάλιν αὖτις ἀναβλήδην ὀχέωνται,
...τῷ καὶ σφήκεσσι μέγαν χειμῶνα λέγοιεν.
...ὲ δὲ μισγομένων αἰγῶν, μήλων τε, συῶν τε
...ρει ἄνολβος ἀνήρ, ὅ οἱ οὐ μάλα θαλπιόωντι
...ιον φαίνουσι βιβαιόμεναι ἐνιαυτόν.
...ίρει καὶ γεράνων ἀγέλαις ὡραῖος ἀροτρεὺς
...ιον ἐρχομέναις· ὁ δ' ἀώριος αὐτίκα μᾶλλον·
...τως γὰρ χειμῶνες ἐπέρχονται γεράνοισι·
...ώια μὲν καὶ μᾶλλον ὁμιλαδὸν ἐρχομένῃσι,
...ώιον· αὐτὰρ ὅτ' ὀψὲ καὶ οὐκ ἀγεληδὰ φανεῖσαι,
...λειότερον φορέωνται ἐπὶ χρόνον, οὐδ' ἅμα πολλαί,
...βολίη χειμῶνος ὀφέλλεται ὕστερα ἔργα.
...ἢ βόες, καὶ μῆλα μετὰ βρίθουσαν ὀπώρην,
...αῖαν ὀρύσσωσιν, κεφαλὰς δ' ἀνέμοιο βορῆος

Αντία τείνωσιν μάλα κεν τότε χείμαρον αὐταὶ
Πληϊάδες χειμῶνα κατερχόμεναι φορέοιεν·
Μηδὲ λίην ὀρύχοιεν, ἐπεὶ μέγας οὐ κατὰ κόσμον
Γίνεται, οὔτε φυτοῖς χειμὼν φίλος, οὔτ᾽ ἀρότοισι
Αλλὰ χιὼν εἴη πολλὴ μεγάλαις ἐπ᾽ ἀρούραις,
Μήπω κεκριμένῃ μηδὲ βλωθρῇ ἐπὶ ποίῃ,
Οφρά τις εὐετύῃ χαίρῃ ποτιδέγμενος ἀνήρ·
Μηδ᾽ εἶεν καθύπερθεν ἐοικότες ἀστέρες αἰεὶ,
Μήθ᾽ εἷς, μήτε δύω, μηδὲ πλέονες κομόωντες·
Πολλοὶ γὰρ κομόωσιν ἐπ᾽ αὐχμηρῷ ἐνιαυτῷ.
Οὐδὲ μὲν ὀρνίθων ἀγέλαις ἠπειρόθεν ἀνὴρ,
Εκ νήσων ὅτε πολλαὶ ἐπιπλήσσωσιν ἀρούραις
Ερχομένου θέρεος χαίρει· περιδείδιε δ᾽ αἰνῶς
Αμήτῳ, μή οἱ κενεὸς καὶ ἀχυρμιὸς ἔλθῃ
Αὐχμῷ ἀνιηθείς. χαίρει δέ που αἰπόλος ἀνὴρ
Αὐταῖς ὀρνίθεσσιν, ἐπὴν κατὰ μέτρον ἴωσιν,
Ελπόμενος μετέπειτα πολυγλαγέος ἐνιαυτοῦ
Οὕτω γὰρ μογεροὶ καὶ ἀλήμονες ἄλλοθεν ἄλλοι
Ζώομεν ἄνθρωποι τὰ δὲ πὰρ ποσὶ πάντες ἑτοῖμοι
Σήματ᾽ ἐπιγνῶναι, καὶ ἐς αὐτίκα ποιήσασθαι.
Αρνασι μὲν χειμῶνας ἐτεκμήραντο νομῆες,
Ες νομὸν ὁππότε μᾶλλον ἐπειγόμενοι τροχόωσιν·
Αλλοι δ᾽ ἐξ ἀγέλης κριοὶ, ἄλλοι δὲ καὶ ἀμνοὶ
Εἰνόδιοι παίζωσιν ἐρειδόμενοι κεράεσσιν·
Η ὁπότ᾽ ἄλλοθεν ἄλλοι ἀναπλήσσωσι πόδεσσι
Τέτρασιν οἱ κοῦφοι, κεραοὶ γε μὲν ἀμφοτέροισιν.
Η καὶ ὅτ᾽ ἐξ ἀγέλης ἀεκούσια κινήσωσι,
Δείελον εἰσελάοντες ὁμῶς· τὰ δὲ πάντοθι ποίης

Δάκν

ꝫtra tendant, valde tunc tempeſtuoſam ipſæ
des hyemem occidentes afferre ſolent.
ero nimium fodiant, quoniam magna & im-
oderata
neque plãtis hyemis grata, neq; arationibus;
nix eſto multa ſpacioſis in aruis,
um diſcreta, neque grandi in ſegete,
quilibet anni feracitate gaudere poſſit
uens vir.
item fuerint deſuper viſæ ſtellæ ſemper
vna, vel duæ, vel plures comatæ:
tæ enim comantur in arido anno.
que quidem volucrum agminibus in conti-
ente degens vir
nſulis cum multæ irruant arua
iente tempeſtate gaudet, timet vero anxie
ſi, ne ei vacua & ſine granis veniat
allore læſa: gaudet vero opilio
s volucribus, cum non omnino paucę veniãt,
m capiens ſequentis lacte abundantis anni.
enim ærumnoſi & inſtabiles alibi alij
imus homines: atque ea quæ ante pedes ſunt;
omnes parati
na cognoſcere, & in poſterũ capere. (ſtores,
nis quidẽ tẽpeſtates obſeruare ſoliti ſunt pa-
pabulum cum magis feſtinantes currant:
j etiam e grege arietes, alij item agnelli
tinere ludant, innixi cornibus.
t quando alibi alij referiant pedibus,
uatuor leues, cornuti vero duobus.
l quãdo aliqui e grege inuite moueãtur (bant
eſpere ad ſtabulũ redeuntes ſimul, vndiq; her-

Arrodant crebris impetiti lapillis. (me...
Sed & a bobus signa capere solent agricolæ ...
Surgẽtis tẽpestatis: siquidẽ boues quãdo vn...
Lingua posteriorum pedum circumlingant ...
Aut stabulo latere super dextero iaceant ext...
Ad differendam arationẽ peritus spectat ara...
Etiã quando mugientes plus solito congreg...
Veniẽtes ad stabulũ boues vespertino temp...
Tristes, e prato vitulæ & pastu:
Tũc indicant ante tempestatẽ se cupere satu...
Neque capræ ilicis studiosæ circum ramos, ...
Serenæ sunt: neque sues in luto furentes.
Item lupus, quando alte solus ab aliis eiulet, ...
Aut quando agricolarum parum cautus viro...
Opera accedat, tegmine indigenti similis
Vicine hominibus, vt ei lectus ibi sit,
Ad tertiã exoriẽtem aurorã tempestatẽ obsc...
Sic etiam prioribus in signis coniecturam fac...
Futurorum ventorũ, aut tempestatis, aut plu...
Aut præsentem, aut post præsentem, aut tert... denique ad auroram.
At vero neque mures vociferantes, si quãdo ... quentius
Sereni saliunt, similes tripudiantibus,
Sine significatione habiti sunt veteribus ho... nibus:
Neque canes: etenim canis fodere consueuit ... dibus
Ambobus, tempestatem instantem sentiens.
Quin ex aqua etiam cancer egredi solet, terra
Tempestate futura accingendo se itineri.
Etiam mures domestici lectulum sternentes

Cu...

κωσιν πυκνῇσι κελευόμενα λιθάκεσσιν.
δ βοῶν ἐπύθοντ᾽ ἀρόται καὶ βουκόλοι ἄνδρες,
υένου χειμῶνος· ἐπεὶ βόες ὁππότε χηλὰς
σῃ ὑπωμαίοιο ποδὸς περιλιχμήσωνται,
ῳ πλευρὰς ἐπὶ δεξιτερὰς τανύσωνται,
λίην ἀρότοιο γέρων ἐπιέλπετ᾽ ἀροτρεύς.
ὅτε μυκηθμοῖο περίπλειοι ἀγέρωνται,
μεναι σταθμόνδε βόες βουλύσιον ὥρην,
ραὶ λειμῶνος πόριες καὶ βουβοσίοιο,
κα τεκμαίρονται ἀχείμεροι ἐμπλήσεσθαι.
᾽ αἶγες πρίνοιο περισπεύδουσαι ἀκάνθαις,
ι, οὐδὲ σύες φορυτῷ ἐπιμεργαίνουσαι.
λύκος ὁππότε μακρὰ μονόλυκος ὠρύηται·
ἀροτρήων ὀλίγον πεφυλαγμένος ἀνδρῶν
, κατέρχηται σκέπαος χατέοντι ἐοικὼς
θεν ἀνθρώπων, ἵνα οἱ λέχος αὐτόθεν εἴη,
περιτελλομένης ἠοῦς, χειμῶνα δοκεύειν.
ω καὶ προτέροις ἐπὶ σήμασι τεκμήραιο
ομένων ἀνέμων, ἢ χείματος, ἢ ὑετοῖο,
ην, ἢὲ μετ᾽ αὐτὴν, ἢ τριτάτην ἔτ᾽ ἐς ἠῶ.
ὰ γὰρ οὐδὲ μύες τετριγότες, εἴποτε μᾶλλον
ιοι ἐσκίρτησαν, ἐοικότες ὀρχηθμοῖσιν,
επτοι ἐγένοντο παλαιοτέροις ἀνθρώποις·
ὲ κύνες· καὶ γάρ τε κύων ὠρύξατο ποσσὶν
φοτέροις, χειμῶνος ἐπερχομένοιο δοκεύων.
μὴν ἐξ ὕδατος καὶ καρκίνος ᾤχετο χέρσῳ
μῶνος μέλλοντος ἐπαΐσσεσθαι ὁδοῖο.
ὶ μύες ἡμέριοι ποσσὶ στιβάδα στρωφῶντες

Κοίτης ἱμείρονται, ὅτ' ὄμβρου σήματα φαίνοι.
Κἀκεῖνοι χειμῶνα μύες τότε μαντεύονται.
Τῶν μηδὲν κατόκνησο, καλὸν δ' ἐπὶ σήματι σῆμ
Σκέπτεσθαι, μᾶλλον δὲ δυοῖν εἰς ταὐτὸν ἰόντοιν,
Ἐλπωρὴ τελέθοι· τριτάτῳ δέ κε θαρσήσειας.
Αἰεὶ δ' ἂν περιόντος ἀριθμοίης ἐνιαυτοῦ
Σήματα συμβάλλων εἴπου καὶ ἐπ' ἀστέρι τοίη
Ἠὼς ἀντέλλοντι κατέρχεται, ἢ κατιόντι
Ὁπποῖον καὶ σῆμα λέγοι. μάλα δ' ἄρκιον εἴη
Φράζεσθαι φθίνοντος, ἐφισταμένοιό τε μηνὸς
Τετράδας ἀμφοτέρας· αἱ γάρ τ' ἄμυδις συνιόντων
Μηνῶν πείρατ' ἔχουσιν, ὅτε σφαλερώτατος αἰθ
Ὀκτὼ νυξὶ πέλει χήτει χαροποῖο σελήνης.
Τῶν ἄμυδις πάντων ἐσκεμμένος εἰς ἐνιαυτὸν,
Οὐδέποτε σχεδίως κεν ἐπ' αἰθέρι τεκμήραιο.

ΛΕΟΔ

itum d siderant, cũ pluuię signum appareat:
li tempestatem mures tunc vaticinantur.
orum nullum fastidito, bonum vero est cum
gno signum
eruare: magis vero duobus in vnum tenden-
bus
s esto: tertio autem confidas licet.
nper item prętereunti numerare poteris anni
na, conferens sicubi etiam sub stella talis
rora exoriente transeat, vel occidente,
ale etiam signum nunciet. Impense vero ido-
neum fuerit
ntemplari decrescentis instantisque mensis
artas vtrasque: hæ enim simul coeuntium
ensium terminos habent, cum maxime du-
bius æther
cto noctibus est defectu pulchræ aspectu
Lunæ.
næ simul omnia contemplatus ad annum,
aud vnquam leuiter super æthere significabis.

FINIS ARATI APPARENTIVM
& prognosticorum.

LEONTII MECHANICI
fabricatione Arateiæ ſphæræ.

QVum pridem, honeſte Theodore, fort officina operarer, quærebas an quæp ratio compendiaria eſſet fabricandi ſphær Arati,ita vt quæ in ea animalia ſunt & ſigna, beant tum inter ſe, tum ad circulos in ipſa ſcriptos, & ad partes Zodiaci orientes poſitu ſitumque iis,quæ ab Arato dicuntur, congruu Fabricabar enim tunc forte talem quādam ſph ram Elpidio Scholaſtico,viro pręſtanti & diſc di cupido. Ortaque tunc diſputatione, ego tac bam. Nunc vero quando & tu & alij quidam mici me hortamini, vt ſententiam meam ea re ſcripto edam,ſatisfaciam voluntati tuæ. Ce tum autem ſit iis qui primum ſcripta Arati leg re aggrediuntur, eius doctrinam apprime eſ vtilem, ſi modo intelligant quæ dicuntur. On nes enim, vt ſcis, ſphæræ, quæ nunc habentu in nonnullis, vt conſentaneum eſt, a Ptolemæ in plurimis vero ab Arato diſcrepant. Quapro pter maxime qui primum Arati ſcripta legun partim difficulter intelligunt quæ dicuntur, par tim prorſus aſſequi non valent; licet tales ſphæ ræ ad plane intelligendum Aratum excogitata ſint, & ob id ab ipſo Arateiæ cognominentur, tametſi in plurimis, vt diximus, ei non cōueniūt. Idcirco & nos conabimur, quantum fieri poteſt,

hanc

ΟΝΤΙΟΥ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ,

περὶ κατασκευῆς ἀρατείας σφαίρας.

ΡΩΗΝ, ὦ καλὲ Θεόδωρε, ἐτυγχάνομεν ἐν τῷ μηχανικῷ ἐργαστηρίῳ ἐργαζόμενοι, καὶ ἐπυ-θάνου τίς εἴη μέθοδος, δι' ἧς δυνατὸν ἀρατείαν σφαῖ-σκευάσαι, οὕτως ὥστε τὰ ἐν αὐτῇ ζώδια πρὸς ά τε καὶ πρὸς τοὺς ἐν τῇ σφαίρᾳ γραφομένους ους, καὶ ἔτι πρὸς ἀνατέλλοντα μέρη τοῦ ζωδια-σιν ἔχειν σύμφωνον τοῖς ὑπὸ τοῦ Ἀράτου λεγο-· ἐτύγχανον γὰρ καὶ τοιαύτην τινὰ σφαῖραν ἐρ-εν Ἐλπιδίῳ τῷ σχολαστικῷ ἀνδρὶ ἀξιολό-ου καὶ φιλομαθεῖ. ἐγὼ δὲ τότε σχολῆς τινὸς ἐγλε-ης, οὐδὲν ἔφην· νῦν δὲ ἐπεὶ καὶ σὺ καὶ ἄλλοι τινὲς ταίρων παρακαλοῦσι καὶ λόγον τινὰ περὶ τούτου αι, ἔρχομαι τὴν σὴν προθυμίαν ἐκτελῶν. ἔστω λον ὅτι τοῖς πρώτοις μάλιστα ἀναγινώσκουσι τὰ εια, χρήσιμος ὁ λόγος εἴγε μέλλοιεν καὶ τὰ μενα καταλαμβάνειν. πᾶσαι γὰρ, ὡς οἶσθα, αἱ φορόμεναι σφαῖραι, Πτολεμαίῳ μὲν, ὡς εἰκὸς ν, Ἀράτῳ δὲ κατὰ τὸ πλεῖστον οὐ συμφωνοῦσιν· ὥστε ρώτως μάλιστα ἀναγινωσκόντων τὰ ἀράτεια, ὲν δυσχερῶς ἐφικνεῖσθαι τῶν λεγομένων, τινὰς δὲ δ' ὅλως παρακολουθεῖν δύνασθαι. καίτοι ἐπενοή-ν μὲν αἱ τοιαῦται σφαῖραι, πρὸς τὸ νοεῖν σαφῶς ρατον, διὸ δὴ καὶ παρωνύμως ἀπ' αὐτοῦ λέγονται. ὼς καὶ ἔφαμεν ἐν τοῖς πλείστοις αὐτῷ οὐ συμφωνοῦ-ὸ δὴ καὶ ἡμεῖς πειρασόμεθα, ὡς μάλιστα δυνατὸν,

καὶ ἐπὶ

καὶ ἐπὶ πλεῖστον τῶν ἄλλων σύμφωνον τὴν ὑποκει
νην σφαῖραν κατασκευάσαι. ἰστέον δὲ ὅτι τὰ π
ἄστρων τῷ Ἀράτῳ εἰρημένα, οὐ πάνυ καλῶς ε
ὡς ἔστιν ἔκ τε τῶν Ἱππάρχῳ καὶ Πτολεμαίῳ συ
τεταγμένων, περὶ τούτων μαθεῖν. αἴτιον δέ, πρῶτον
ἐπεὶ καὶ τὰ Εὐδόξου οἷς μάλιστα ἠκολούθησεν ὁ Ἀρ
οὐ λίαν ὀρθῶς εἴληπται· ἔπειτα δέ, ὅτι καὶ οὐ πε
ἀκριβὲς, ὡς φησὶ Σπόρος ὁ ὑπομνηματιστής, ἀ
πρὸς τὸ χρήσιμον τοῖς ναυτιλλομένοις, ταῦτα
διαγέγραπται. εἰκότως τε ὁλοσχερέστερον περὶ τ
διαλαμβάνει· καὶ γὰρ καὶ οἱ πλωϊζόμενοι οὐ διὰ μηχ
κῶν ὀργάνων, καὶ ἀκριβῶς, ἀλλὰ διὰ ψιλῆς ἀνα
ψεως, καὶ παχυμερῶς τὴν τῶν ἀστέρων θέσιν ἐμε
ἐπισκοπεῖν· ὥστε καὶ ἡ κατασκευαζομένη σφαῖρα π
μὲν ἄκραν ἀλήθειαν οὐδαμῶς, πρὸς δὲ κατὰ λῆψιν
ἀρατείων, καὶ πάνυ χρήσιμος. ῥᾴδιον δὲ γνόντες ἄ
τὰ ἀράτεια, τά τε μὴ καλῶς ἐν αὐτοῖς ἔχοντα, καὶ α
χει ἀληθείας λέγοντός τινος καταμαθεῖν. ὥστε καὶ π
τὴν ἀλήθειαν διὰ μέσου τινὸς συμβάλλεται ὁ λόγ
ἀλλὰ μὴν οὔτε ἐκεῖνο λαθεῖν χρὴ, ὅτι τὸν περὶ τῶν ἀ
ρων λόγον, εἰς τρία μέρη διαιρεῖ ὁ Ἄρατος. καὶ ἐν μὲν
πρώτῳ διδάσκει περὶ τῆς πρὸς ἄλληλα αὐτῶν θέσει
ὥστε ὅταν λέγῃ ὅτι αἱ ἄρκτοι κεῖνται τὰς κεφαλ
ἔχουσαι ἐπὶ τὰς ἀλλήλων ἰξύας νευούσας· ἐν δὲ τῷ δ
τέρῳ, περὶ τῆς νοουμένης αὐτῶν ὑπὸ τῆς τῶν κύκλων
μῆς ἢ ὁποιασοῦν αὐτῶν πρὸς τοὺς κύκλους σχέσεως, οἱ
ὑπὸ ὑποδείγματος, τομῆς μὲν, ὅτι οἱ δίδυμοι τέμνον
ὑπὸ τοῦ θερινοῦ τροπικοῦ κατὰ τὰς κεφαλάς· σχέσεως

ac ipſam ſphæram plurimum præ aliis aptam
congruam fabrefacere. Sciendum vero quæ
ſideribus Aratus dixit, non omnino recte di-
xiſſe, id quod ex illis, quæ Hipparchus & Pto-
lemæus de his compoſuere, apparet. Cuius rei
una cauſa eſt, quod Eudoxum potiſſimum ſe-
cutus eſt, qui non omnia ſatis bene comprehen-
dit. Altera, quod non tam ad ipſam accuratam
artis perfectionem, vt Sporus commentator
ait, quam ad vtilitatem nautarum hæc deſcripta
ſint, & plane probabiliter ea tractauerit. Naui-
gantes enim non mechanicis inſtrumentis ex-
quiſite, ſed ſimplici ſuſpectu & craſſo modo ſtel-
larum poſitum conſiderare ſolent. Vt proinde
ita fabrefacta ſphæra neutiquam ad ſummam
exactitatem, ad intelligendum vero ſphæram Ara-
ti valde vtilis fuerit. Facilius autẽ ea perdiſcitur,
ſi ex viua voce præceptoris, iis quæ recta quæ
non continet cognitis, hæc adhibita fuerit,
quaſi per hoc medium vox docentis iuuetur.
Nec ignorandum quod Aratus librum de ſide-
ribus in tres partes diſtribuit, in prima docens
de mutuo eorum ſitu, veluti cum dicit, quod
Vrſæ ſic collocatæ ſint, vt vtriuſque caput ver-
ſum ad alterius clunes: In ſecunda parte agit
de eorum imaginaria ſectione, quæ fit a cir-
culis, & de quauis eorum ad illos habitu-
dine, Exempli gratia de ſectione: Geminorum
capita ſecantur a tropico æſtiuo: De habitudine,
Aquila

Aquila est propinquus æquatori. In tertia p… docet de eorum statu ad partes Zodiaci, ve… quod oriente Cancro occidat dimidium Co… næ, & orientibus Chelis oriatur dimidium e… dem: & quod oriente Ariete Turibulum c… spiciatur in occasu, & alia his similia. Ita v… vnumquodque signum omnino conuenien… ordinare voluerimus, opus sit tria illa apud A… tum loca considerare & scrutari, dicantne qu… piam per partes hasce de animali seu signo, … quo quęritur, siue per vnam, siue per duas, s… etiam per tres. Quod si tale de signo aliquo d… contingat, tum ille omnes in codicillis vel ch… tula consignandæ sunt, & ad vsum paran… Declarationis ergo proponamus Serpe… tarium.

Huius enim in tribus illis locis facit mentio… In prima enim parte ait, quod stet erectus, c… put habens prope caput Herculis, pedes sup… pectore & oculis Scorpij, & quod medium ci… gat Serpens, manibusque eius implicitus sit, de… træ quidem modicus, sinistræ vero multus su… sum porrectus: & quod maxillæ Serpentis adi… ceant Coronæ. Præterea quod habeat stell… in humeris splendidiores, in manibus obscurio… res: Tum quod sub volumine Serpentis sin… Chelæ, quod secetur & traiiciatur ab hybern… tropico in cruribus, ab æquatore in humeris…

In terti…

ἀετὸς ἐγγύς ἐστι τοῦ ἰσημερινοῦ. ἐν δὲ τῷ λοιπῷ,
τῆς γινομένης αὐτῶν πρὸς τὰ ἀνατέλλοντα μέ-
ζω διακοῦ στάσεως· οἷον, ὅτι καρκίνου μὲν ἀνα-
λοντος, δύνει τὸ ἥμισυ τοῦ στεφάνου· χηλῶν δὲ ἀ-
ελλουσῶν, ἀνατέλλει τὸ ἥμισυ αὐτοῦ· καὶ ὅτι κριοῦ
τέλλοντος, τὸ θυμιατήριον ὁρᾶται ἐπὶ δύσιν, καὶ
παραπλήσια. ὥστε ἂν θελήσωμεν ἕκαστον τῶν
ίων κατὰ πάντα συμφώνως ἐντάξαι, δεήσει τοῖς
ὶ τόποις ἐντυγχάνοντας ἐπισκέψασθαι, εἴτι
μεν ται περὶ τοῦ ζητουμένου ζωδίου, καὶ κατὰ μέρος ἐν τῷ
ἤτοι καὶ ἐν τοῖς δυσὶν, ἢ καὶ ἐν τρισὶ τμήμασιν, ἐὰν
ω τύχῃ περὶ αὐτοῦ τὰ λεγόμενα, εἰς ἓν συναγαγόν-
ς ἔν τινι πτυχίῳ, ἤτοι σχεδαρίῳ, πρὸς τὸ ἕτοιμον
διάστασθαι, οἷον σαφηνείας ἕνεκεν τῶν λεγομένων
ῖν, ἐπὶ τοῦ ὀφιούχου ὁ λόγος.

Τούτων καὶ γὰρ ἐν τοῖς τρισὶ τόποις μέμνηται, ἐπειδὴ
νυν ἐν τῷ πρώτῳ μέρει λέγει περὶ αὐτοῦ, ὅτι ὁ ὀφιοῦ-
χος κεῖται ὀρθὸς, τὴν μὲν κεφαλὴν ἔχων πρὸς τὴν
φαλὴν τοῦ ἐνγόνασι· τοὺς δὲ πόδας ἐπὶ τοῦ θώρα-
κος τοῦ σκορπίου καὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ, καὶ ὅτι περὶ τὸ μέσον
λεῖται ὁ ὄφις, καὶ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ στρέφεται, ὀλίγος
ἐν τῇ δεξιᾷ, πολὺς δὲ εἰς τὸ ὕψος τῇ ἀριστερᾷ· καὶ ὅτι
ὲ γένεια τοῦ κατ' αὐτὸν ὄφεως, παράκειται τῷ στε-
φάνῳ. ἔτι δὲ ὅτι ἔχει ἀστέρας, ἐπὶ μὲν τῶν ὤμων
λαμπροὺς, ἐπὶ δὲ τῶν χειρῶν ἔλαττον λαμπρούς·
καὶ ὅτι ὑποκάτω τῆς σπείρας τοῦ ὄφεως εἰσιν αἱ χη-
λαὶ, καὶ τέμνεται μὲν ὑπὸ τοῦ χειμερινοῦ τροπικοῦ κατὰ
οὺς ὤμους, ὑπὸ δὲ τοῦ ἰσημερινοῦ κατὰ τὰ γόνατα·

ἐν δὲ τῷ τρίτῳ, πάλιν ἀπορράδην, ὅτι καρκίνου με ἀτέλλοντος, δύει ἀπὸ γόνατος ἕως τῶν ὤμων πάγων τὸν ὄφιν ἕως ἐγγὺς τοῦ αὐχένος. σκορπί ἀνατέλλοντος, ἀνατέλλουσιν αἱ κεφαλαὶ αὐτῶν χεῖρες τοῦ ὀφιούχου, καὶ ἡ προτέρα καμπὴ τοῦ ὄφ τοξότου δὲ ἀνατέλλοντος, ἀνατέλλει ἡ σπεῖρα τοῦ ὄφ καὶ τὸ σῶμα τοῦ ὀφιούχου. πάντα ταῦτα συναγαγόν ἔν τινι τόπῳ ἀπογραψώμεθα. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ ἄλλων ποιητέον· πρόκειται γὰρ ἐπὶ ταῖς ἐφόδοις ἀκόπως τοὺς ἐντυγχάνοντας παρασκευάζειν. τὰ περὶ τῶν ἄλλων ζῳδίων ἑκάστου τὰ κατὰ μέ λεγόμενα εἰς ἓν συνάψαντες ὁμοίως τοῖς ἐπὶ ὀφιούχου εἰρημένοις, ἐν τῷ τέλει τοῦ λόγου παρ θήσομεν. κἀκεῖνο μέντοι χρήσιμον ὂν πρὸς τὸ προ μενον, καλῶς ἔχει παραβάλλειν, ὅτι ἓξ ἐν ταῖς ἀ τείαις σφαίραις κύκλους ἐντακτέον· πρῶτον, μέγιστον τῶν ἀεὶ φανερῶν, τὸν καὶ ἀρκτικὸν ὀνομα μενον· δεύτερον, τὸν θερινὸν τροπικόν· τρίτον, ἰσημερινόν· τέταρτον, τὸν χειμερινὸν τροπικόν· πέ πτον, τὸν μέγιστον τῶν ἀειφανῶν, τὸν καὶ ἀνταρκτι προσαγορευόμενον· ἕκτον, τὸν ζῳδιακὸν, τὸν καὶ ἐφ πτόμενον τῶν τροπικῶν· περὶ μὲν γὰρ τῶν τεσσάρ λέγω δὴ τοῦ θερινοῦ, καὶ ἰσημερινοῦ, καὶ τοῦ χειμερ καὶ τοῦ ζῳδιακοῦ, πολλὴν ποιεῖται λόγον. περὶ δὲ τῶν λο πῶν, ἐναργῶς μὲν οὐ μέμνηται· ἐξ ὧν δέ φησι περὶ δράκοντος, ὅτι ἐκείνου ἡ κεφαλὴ, κατ᾽ ἐκεῖνο τὸ μέρ ἐστὶ τοῦ οὐρανοῦ, καθ᾽ ὃ αἵ τε ἀνατολαὶ καὶ αἱ δύσε μίγνυνται ἀλλήλοις, δῆλον ποιεῖται, ὅτι τὴν κεφαλὴ

τοῦ δρά

rtia parte rurſus paſſim dicit, quod oriente
ro occidat Serpentarius a genibus vſque
meros, deducens ſecum Serpentem ferme
ad ceruicem: Scorpio autem oriente o-
ur amborum capita, manus Serpentarij cum
e flexu Serpentis: Sagittario oriente oriatur
Serpentis & corpus Serpentarij. Omnia
collecta aliquo loco notemus. Itidem de ce-
faciendum. Propoſitum enim nobis eſt le-
es præparare, via eis facili patefacta: & de
quis ſignis ſingulis per partes ab Arato dicta
in vnum contrahentes, itidem vt de Ser-
tario factum eſt, in fine huius ſcripti adde-
. Etiam hoc vtile eſt ad propoſitum adii-
, quod ſex circuli in Arateia ſphæra conſti-
e oporteat: primum qui maximus ſemper
s apparet, quem arcticum appellamus, ſe-
dum tropicum æſtiuum, tertium æquino-
lem, quartum tropicum hybernum, quin-
qui maximus ſemper totus occultatur, &
arcticus dicitur, ſextum Zodiacum, qui
nque attingit tropicum. De horum qua-
r, nempe de duobus tropicis, de æquatore
Zodiaco plurima verba facit, reliquorum
reſſe non meminit. Quod autem de Dracone
it eius caput eſſe in illo cæli loco, vbi ortus &
caſus inter ſe miſcentur, eo ſignificat caput
Draco-

Draconis in circumferentia circuli omn
ſemper apparentium maximi conſtituen
eſſe. Is enim circulus ſolus in conuerſion
tangit & ſtringit id horizontis punctum bor
verſus, in quo hemicyclia horizontis orie
le & occidentale committuntur. Deinde c
tetur antarcticum ſimilem eſſe & æqualem
ctico. Poteſt etiam aliter de hiſce duobus
culis ex Arati poemate diſſeri. Lacteus circ
non effingatur in ſphæra, quandoquidem
multam eius facit mentionem propter vari
tem. Quod autem varius ſit, operoſiorem
poſtulet collocationem, conſtat ex illis,
Ptolemæus libro octauo Conſtructionis c
memorat. Quia nec æquabilis eſt nec ord
tus, ſed latitudine & colore, denſitate & po
differens. Vtrunque tropicum diſtare ab æq
tore, qui maximus eſt, oportet ſecundum P
lemæi determinationem in libro quarto C
ſtructionis partes vigintiquatuor: vtrunque
tem reliquorum, arcticum dico & antarcticu
a ſuo polo ſphæræ partes quadraginta vnam
modo arcus tropici ſupra horizontē exſtans, h
eſt maximus dies, partiū illarū erit quinque, q
rū totus tropicus & totus dies naturalis eſt oc
Nam tali ſphæræ poſitione tanta longiſſimi d
quantitas ſeruatur, ſicut paulo poſt diſcem
His expoſitis veniamus ad propoſitū. Baſis igit
eſt abſis illa columellis ſuſtētata, quæ horizōte
tepr

κοντος ἐν τῷ μεγίστῳ τῶν ἀεὶ φανερῶν βού-
εῖναι. οὗτος γὰρ καὶ μόνος διὰ τῆς βορείας κοι-
νῆς τοῦ τε ἀνατολικοῦ ἡμικυκλίου τοῦ ὁρίζοντος, καὶ
κοῦ τὴν περιφορὰν ποιεῖται. ἀπὸ δὲ τούτου καὶ τὸν
κτικὸν, ὅμοιόν τε καὶ ἴσον ὄντα τῷ ἀρκτικῷ ἐννο-
δυνατόν δέ ἐστι καὶ ἑτέρως περὶ τῶν δύο κύκλων
ν, ἐξ αὐτῶν πάλιν τῶν ἀρατείων παραμυθή-
τὴν δὲ τοῦ γάλακτος ζώνην, οὐκ ἐνλακτέον, ἐπει-
ὸς τῷ ποικίλην εἶναι, οὐδὲ πολλὴν περὶ αὐτῆς
λλει μνήμην. ὅτι δὲ ποικίλη ἐστὶ, καὶ περιεργοτέ-
τι στάσεως δεομένη, δῆλον ἐξ ὧν καὶ Πτολεμαῖος
ὀγδόῳ βιβλίῳ τῆς συντάξεώς φησιν· οὐ γὰρ ὁμα-
ἐστιν, οὐδὲ τεταγμένη, ἀλλὰ καὶ τῷ πλάτει, καὶ τῷ
ατι, καὶ τῇ πυκνότητι, καὶ τῇ θέσει, διάφορος.
ἑκάτερον μὲν τῶν τροπικῶν, ἀπέχειν τοῦ ἰσημερι-
γίστου ὄντος τὰς δεδειγμένας τῷ Πτολεμαίῳ
πεπρώτῳ βιβλίῳ τῆς συντάξεως, μοίρας κδ· ἑκά-
ε τῶν ἄλλων, λέγω δὴ τόν τε ἀρκτικὸν καὶ τὸν ἀνταρ-
, ἀπέχειν τοῦ καθ' ἑαυτὸν πόλου τῆς σφαίρας,
ς μα. εἴγε μέλλει συμφώνως τῷ Ἀράτῳ τὸ ὑπὲρ
μῆμα τοῦ θερινοῦ, τουτέστιν ἡ μεγίστη ἡμέρα, τοι-
εῖναι πέντε· οἷον, ὅλος ὁ θερινὸς, τουτέστιν ὅλον
θήμερον, ὀκτώ. κατὰ γὰρ τὴν τοιαύτην θέσιν τῆς
ρας, καὶ τὸ τοσόνδε μέγεθος τῆς μεγίστης ἡμέρας
ται, ὡς ὀλίγῳ ὕστερον μαθησόμεθα. τούτων δὲ
ἡμῖν διειλημμένων, ἔλθωμεν ἐπὶ τὸ προκείμε-
τάσις μὲν οὖν ἡ ἐπὶ τοῖς κίοσιν ἴτυς, ἡ δὴ καὶ ὁρί-
ς τάξιν ποιεῖται· καὶ ἕτερος δὲ, ἴσος μὲν τῇ

βάσει, καὶ φέρων τὴν σφαῖραν κρικῶν. μεσημ-
δὲ λέγεται τάξιν ἐπέχων, ὁμοίως μὲν ταῖς ἐν ταῖς ἀ-
σφαίραις γίνονται· ἐπιμελῶς δὲ καὶ τεχνικῶς σ-
ὥστε τὴν σφαῖραν πάντοθεν μὲν ἴσον ἀπέχειν
κοίλης ἐπιφανείας τοῦ τε ὁρίζοντος καὶ τοῦ μεσημ-
νοῦ· διχοτομεῖσθαι δὲ ὑπὸ τῆς ἄνωθεν τοῦ ὁρίζ-
ἐπιφανείας. τοῦτο δὲ ἔσται, ἐὰν καὶ ὁ μεσημβρινὸς
τε καὶ κατὰ διάμετρον τὴν σφαῖραν δίχα τέμν-
ὁρίζοντα, καὶ αὐτὸς διχοτομεῖται ὑπὸ τῆς ἄνωθε-
ρίζοντος ἐπιφανείας. ἔχοντες δὲ πρότερον τοῦ
γῆν ἐσομένου ἡμικυκλίου, ὡς ἔθος, μίαν πλευρ-
θείαις γραμμαῖς κατὰ διάμετρον κειμέναις ε-
μοίρας διῃρημένην, τουτέστιν εἰς ρπ' ἴσα τμήματα
τὴν τῶν ἐξαρμάτων, ἤτοι κλιμάτων ἐπίγνωσιν. καὶ χρ-
ποιοῦντες τὴν σφαῖραν, ἐὰν ᾖ ξυλίνη, καὶ παραπλάσαντες
τὴν μὲν γύψῳ ἢ κηρίῳ, ὥστε καὶ τὰς ἐν αὐτῇ ῥαγ-
ἐὰν ἄρα τύχωσι, θεραπεῦσαι. ἔπειτα δὲ ξηρα-
νοῦ τούτου δηλαδὴ καὶ ἄλλῳ βαθεῖ τινὶ χρώματι
λείψαντες, οἷον τῷ καλουμένῳ λαζουρίῳ, ἀφισ-
δηλονότι μετὰ τὸ ξηρανθῆναι, ἐπὶ τοῦ διῃρημέ-
μεσημβρινοῦ ἡμικρικίου ἀπὸ τοῦ βορείου πόλου, μ-
μά. καταντίθεμεν κατὰ τοῦ ἑτέρου τέρατος παρὰ τ-
μά μοιρῶν διαστάσεως, τουτέστι κατὰ τῆς ἀφοριζού-
τῇ διῃρημένῃ τοῦ ἡμικρικίου πλευρᾷ τὴν τῶν μά μ-
περιφέρειαν, βελόνην τινά, ὀρθὴν μὲν πρὸς τὴν
τὴν καὶ τὴν κοίλην τοῦ ἡμικρικίου ἐπιφάνειαν, τ-
νεύουσαν ἐπὶ τὸ μέσον τῆς σφαίρας· τέμνουσαν δὲ
ποσὸν καὶ διεισδύνουσαν τὰ περὶ τὴν σφαῖραν χρώ-

refentat. Alius circulus æqualis basi fert
ram armillarum, estq; vice meridiani. Fiunt
rculi similiter in hac atque in aliis sphæris;
enter vero & artificialiter ita vt sphæra vn-
æquabiliter distet a concaua superficie ho-
tis & meridiani, & in partes dispescatur du-
uales a superiore horizontis superficie. Id
fiet si meridianus sphæram mediam hori-
emque bifariam secundum diametrum se-
ipse vicissim horizontis superiore superfi-
odem modo secetur. Sit deinde hemicycli-
eridiani, vt assolet, supra horizontem ex-
, in vno latere rectis lineolis ad centrum
directis, & secundum eius diametrum
s diuisum, paribus sectionibus in centum
ginta partes, ad eleuationem poli clima-
que rationem cognoscendam. Coloretur
e incrustetur sphæra gypso aut cerussa, si
a est, vt eius rimulæ & lacunulæ, si quæ fue-
compleantur complanenturque. Post sicca-
oc colore alioque ei crassiore inducto, qua-
, quem lazurium vocant, & hoc quoque
to, numeremus in meridiani semicirculo a-
boreio quadraginta vnam partes. Quæ vbi
antur, ibi per postremam, & a polo longissi-
distantem, figatur acus per meridianum ad
ulos æquales in vtraq; eius superficie conue-
concaua, nempe directa ad centrū sphæræ,
liquo vsque in colorem sphæræ inductum

intrans. Qua acu manente immota, ſi circ
gerimus ſphæram vna reuolutione, vt
punctum, a quo reuolutio cœpit, eodem,
licet ad meridianum redierit, detornaue
circulum reſpondentem ſecundum Aratu
culo arctico. Quoniam ſecundum hunc, v
ximus, abeſt circulus arcticus a polo borei
tes 41. Itidem interuallo 90 partium a pol
boreio ſiue auſtrino deſcribemus Æquat
Rurſum ab auſtrino polo diſtantiâ partiū 4
ſcribemus circulū antarcticū æqualem ac
lem arctico. Ad hæc interſtitio viginti qu
partiū ab Æquatore, in linea eum directa t
eūte, ſignabimus boream verſus tropicum
uum, auſtrum verſus tropicum hibernum.
rum enim vterq;, vti diximus, diſtat ab æqu
partibus viginti quatuor. Rurſum interuall
ginti quatuor partiū in meridiani ſemicirc
polo boreio numeratarū, quantū & tropici
quatore abſunt, capiamus aliquod punctū i
perficie ſphæræ, quod ſit pro polo zodiaci: a
per polum boreium ducatur circuli maxim
tus ſeu arcus ad tropicū Cancri, ad deſignan
in eo punctū, per quod deſcribemus zodia
alterum quoque tropicum ex aduerſo attin
tem, bipertiendumque æqualiter ab æquat
Vbi porro eum diuiſerimus in duodecim pa
æquales, factis dodecatemoriorum initiis ab
terſectionibus, quas capit ab æquatore, & a c
tactibus vtriuſque tropici, deſignabimus
circulos colore alio aliquo, quam quo ſph
eſt obducta, ſcribentes albo vel alio fort

co

...ρα ταύτης μενούσης ἀκινήτου περιστρέψωμεν
...αίραν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό, τουτέστιν ἐπὶ
...ιοφὴν αὐτὴν κινήσωμεν, ἐκτορνευθήσεται ἡ-
...λος τὴν αὐτὴν τάξιν ἔχων καὶ ὁμοταγὴς τῷ
...Αρκτικῷ κύκλῳ· καὶ γὰρ κατὰ τοῦτον, ὡς
...ν, ὁ ἀρκτικὸς κύκλος ἀπέχει ἀπὸ Βορείου πό-
...ρας μα. ὁμοίως δὲ ἀποστάντες, ἀπὸ μὲν τοῦ Βο-
...ρείου πόλου μοίρας ἐννενήκοντα, γράψομεν τὸν
...κινόν· ἀπὸ δὲ τοῦ νοτίου, μοίρας πάλιν μα, γράψο-
... ἀνταρκτικὸν ἴσον τε καὶ ὅμοιον ὄντα τῷ ἀρκτικῷ.
...φιστάντες μοίρας κδ ἀπὸ τοῦ κατὰ τὸν ἰσημερινὸν
...ς, ἐπὶ μὲν τὸ Βόρειον μέρος χαράξομεν τὸν
...ν τροπικόν· ἐπὶ δὲ τὸ νότιον, τὸν χειμερινὸν
...κόν· καὶ γὰρ καὶ τούτων ἑκάτερος, ὡς ἔφαμεν, ἀπ-
...πὸ τοῦ ἰσημερινοῦ, μοίρας κδ. πάλιν δὲ ἀποστάν-
...ὸ τοῦ αὐτοῦ ἡμικυκλίου καὶ ἀπὸ τοῦ Βορείου πόλου, μοί-
...δ, ὅσον καὶ οἱ τροπικοὶ ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ διεστή-
...λάβωμεν τι σημεῖον ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς
...ρας, ᾧ πόλῳ χρησάμενοι, διαστήματι δὲ τῇ τοῦ
...πλευρᾷ τοῦ εἰς τὸν μέγιστον κύκλον ἐγγραφομέ-
...ψομεν δὲ διὰ τοῦ διαβήτου τοῦ λεγομένου καρκί-
... ζωδιακὸν κύκλον, ἐφαπτόμενον δηλονότι τῶν
...κῶν, διχοτομούμενον δὲ ὑπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ. ὃν εἰς
...α μερίσαντες τὰς ἀρχὰς τῶν δωδεκατημορίων,
...ε τῶν κατὰ τὸν ἰσημερινὸν αὐτοῦ τομῶν, καὶ τὴν πρὸς
...ροπικοῖς αὐτοῦ ἐπαφὴν ποιησάμενοι, σημειωσό-
..., τοὺς μὲν ἓξ κύκλους ἑτέρῳ τινὶ παρὰ τῷ βαθεῖ
...ματι· γράψομέν τε λευκῷ τινι εἰ τύχοι, καὶ ξαρίῳ

χρώματι, πρὸς τὸ μετὰ τὴν χρείαν δὲ χερῶς
λειφθῆναι δύνασθαι, πρὸς μὲν τῇ πρὸς τὸν θ
ἐπαφῇ τὸ τοῦ καρκίνου ὄνομα, διὰ τὸ ἐνταῦθα
χὴν εἶναι τοῦ κατὰ καρκίνον δωδεκατημορίου· π
τῇ ἐφεξῆς διαιρέσει καὶ ἐπ' ἀνατολὴν τὸ τοῦ λε
ὄνομα, ἐπεὶ ἐστὶν αὐτὴ ἡ διαίρεσις, πέρας μὲν ἐστὶ
κίνου, ἀρχὴ δὲ τοῦ κατὰ τὸν καρκίνον δωδεκατημορίου
δὲ τῇ τρίτῃ πάλιν καὶ ἐπ' ἀνατολὰς τὸ τῆς παρθέν
οὕτως ἐφεξῆς ἀκολούθως ἕως οὗ πάντων τῶν δωδε
μορίων τὰ ὀνόματα, κατὰ τὸν οἰκεῖον τρόπον σημειωσ
τούτων οὕτως ἐχόντων, ἐὰν χαλάσωμεν τὸν κατὰ
σημβρινὸν διὰ τῆς ἐπὶ τοῦ ὁρίζοντος ἐντομῶν
λαδὴ εἰς τὴν βάσιν οὕτως, ὥστε ἑκάτερον τῶν μ
κύκλων, τουτέστι τόν τε ἀρκτικὸν καὶ τὸν ἀνταρκτικὸν, σ
μένης τῆς σφαίρας ἅπτεσθαι τῆς ἄνω τοῦ ὁρίζοντος
φανείας, καὶ τῆς κάτω· ἀλλὰ τὸν μὲν ἀρκτικὸν τῆς α
δὲ ἀνταρκτικὸν τῆς κάτω, δῆλον ὅτι ὁ θερινὸς ἐστὶ
μερινὸς, ἑκάτερος διαιρεθήσεται ὑπὸ τῆς ἄνω
ὁρίζοντος ἐπιφανείας καὶ τῆς κάτω, κατὰ λόγον
πρὸς τὶς θ', τουτέστιν, ἔσται, ἐπὶ μὲν τοῦ θερινοῦ
κοῦ, τὸ μὲν ὑπὲρ τὸν ὁρίζοντα καὶ ὡσανεὶ τῆς ἡμέρας
ματα τοιούτων ιε' ὡρῶν· οἷον, ἐστὶν ὅλος ὁ κύκλος
τέστι τὸ νυχθήμερον, κδ'· τὸ δὲ ὑπὸ τὸν ὁρίζοντα
νυκτὸς διάστημα, ὡρῶν θ'· ἐπὶ δὲ τοῦ χειμερινοῦ,
πάλιν· τὸ μὲν ὑπὲρ γῆν, θ'· τὸ δὲ ὑπὸ γῆν,
γὰρ τὴν τοιαύτην θέσιν τῆς σφαίρας, τουτέστιν ἐφ
μέγιστος τῶν ἀεὶ φαινομένων κύκλων, μὰ μοῖραν
τοῦ πόλου διέστηκε ἐστὶ τοιαύτη τομὴ τῶν κύκλων γίν

re (qui post vsum deletilis sit) ad contactum
uuum tropici æstiui & zodiaci, nomen can-
quia ibi initium est dodecatemorii Cancri:
equentem distinctionem orientem versus
men Leonis, quia hæc distinctio finis est Can-
& principium dodecatemorii sequẽtis Can-
m: rursus ad tertiam distinctionem orien-
versus nomen virginis, atque ita deinceps,
ad omnium dodecatemoriorum nomina
ito loco notata fuerint. Quibus ita paratis,
eridianum mouerimus in horizontis inter-
ionibus, & in sua basi, ita vt vterque mino-
n circulorum, puta arcticus & antarcticus,
umuoluta sphæra attingat horizontem, hic
s superficiem infra, ille supra, manifestum
, quod ambo tunc tropici diuidentur ab ho-
ontis supera & infera superficie, ea ratione,
a sunt qũindecim ad nouem, hoc est, erit æsti-
tropici segmentum supra horizontem, arcus
licet diurnus, horarum talium quindecim,
alium totus circulus, scilicet dies naturalis,
viginti quatuor: segmentum sub horizon-
, & noctis spacium, horarum nouem. Con-
in tropico hyberno segmentum supra
rram erit nouem, infra quindecim. Secun-
um hanc enim sphæræ positionem, nem-
vt maximus perpetuo apparentium cir-
ulorum quadraginta vna partibus a polo se
xtendat, fit hæc talis circulorum sectio,

id quod demonstrat Ptolemæus in secũdo Cō-
structionis. Eadem autem est ratio quinde-
ad nouem, quæ quinque ad tria. Nam quin-
continent ternarium totum & eius bessem,
sicut 15 continent nouenarium totum,
eius bessem, sex. Vt proinde secundum h-
sphæræ positionem, qualium partium segm-
tum tropici æstiui supra horizontem est q-
que, talium quod infra, sit trium: & quali-
segmentum tropici hiberni supra horizo-
tem est trium, talium quod infra, sit octo
hoc iis quæ Aratus tradit consonum est.
sistente meridiano ad eum, quem diximus n-
dum, basi; si conuerterimus sphæram, vs-
dum principium dodecatemorii Cancri oria-
per planum & superficiem superam horizo-
tis, fixerimusque sphæram immobilem cera v-
resina, describemus rursus in ea circulum tra-
euntem per principium Cancri in eodem pl-
no vbique æquabilem factum horizonti, s-
cundum dicti dodecatemorii ortum. Descri-
bemus autem eum acu circumducta per t-
tum horizontis ambitum, ita eam admouen-
tes, vt quem inscribimus sphæræ circulum,
in eodem, vt diximus, plano sit, quo horizon-
tis supera superficies. Paruis etiam literis no-
tabimus super semisse huius circuli oriental-
CANCRI ORIENS: super semisse occidentali
CANCRI OCCIDENS, ad significandum hi-
literis circuli semissibus superscriptis, quod
hoc

ικνυσιν ὁ Πτολεμαῖος ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ τῆς
ξεως. ὁ αὐτὸς λόγος ἐστὶ τῶν ιέ πρὸς τὰ θ΄· καὶ
πρὸς τὰ τρία· καὶ γὰρ ὁ πέντε ἔχει ὅλον τε τὸν γ΄, καὶ
οιρον αὐτοῦ, τὰ δύο· ὥσπερ ὁ ιέ ἔχει ὅλον τὸν θ΄, καὶ
οιρον αὐτοῦ τὰ ἕξ. ὥστε κατὰ τὴν τοιαύτην θέσιν τῆς
ρας, οἷον μὲν ἐπὶ τοῦ θερινοῦ τροπικοῦ τὸ ὑπὲρ
μῆμα έ, τοιοῦτον τὸ ὑπὸ γῆν, γ΄· οἷον δὲ ἐπὶ τοῦ
ινοῦ, τὸ ὑπὲρ γῆν τρίτον, τοιοῦτον τὸ ὑπὸ γῆν
φώνως τοῖς ὑπὸ τοῦ Ἀράτου λεγομένοις. ἐπελ-
ρεις τὴν βάσιν κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον τοῦ ἰσημερι-
περιστρέψαιμεν τὴν σφαῖραν, ἕως οὗ ἡ ἀρχὴ τοῦ κατὰ
ρκίνον δωδεκατημορίου ἀνατείλῃ ἐν τῷ αὐτῷ
δῳ γινομένη τῇ ἄνω τοῦ ὁρίζοντος ἐπιφανείᾳ,
λισάμενοί τε τὴν σφαῖραν, τουτέστι κηρῷ ἤ τι-
τῳ ἀκινητόν τε αὐτὴν ποιήσαντες, γράψομεν
ἐν τῇ σφαίρᾳ κύκλον ἐρχόμενον διὰ τῆς ἀρ-
οῦ καρκίνου, ὁμοταγῆ δὲ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ ἐπιπέδῳ
ενον, πάντοτε τῷ ὁρίζοντι κατὰ τὴν τοῦ εἰρημένου
κατημορίου ἀνατολήν· γράφομεν δὲ αὐτὸν βε-
ινὶ, περιφέροντες μὲν αὐτὴν, καθ' ὅλης τῆς τοῦ ὁ-
ος περιφερείας. οὕτως δ' αὐτὴν σχηματίζον-
τε τὸν δι' αὐτῆς ἐγγραφόμενον ἐν τῇ σφαίρᾳ κύ-
ἐν τῷ αὐτῷ, ὡς ἔφαμεν, ἐπιπέδῳ γινέσθαι τῇ ἀ-
ὁρίζοντος ἐπιφανείᾳ. ἐπιγράψαντες τὸν κύ-
διὰ ὀλίγων γραμμάτων, κατὰ μὲν τὸ ἀνατολικὸν
ἡμικύκλιον, Καρκίνου ἀνατολικόν· κατὰ δὲ τὸ δυ-
Καρκίνου δυτικὸν, τουτέστι σημειωσάμενοι ἐπὶ τῶν
κλίων, καὶ γράψαντες γράμματά τινα, οἷον ὅτι,

τοῦτο μέν ἐστι τὸ κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ καρκίνου ... τέστιν ὅταν ἡ ἀρχὴ τοῦ κατὰ τὸν καρκίνον δωδεκατημο... ἀνατείλῃ. ποῖον μὲν τῆς σφαίρας ἡμισφαίριον ὑ... γῆν ἐστί, ποῖον δὲ ὑπὸ γῆν. γράψομεν δὲ ἐπὶ τ... κυκλίων τὰ γράμματα.

ΠΩΣ ΔΕΙ ΙΣΤΑΝ ΣΦΑΙΡΑΝ.

Ο ΒΟΥΛΟΜΕΝΟΣ ὁμοίως τῷ κόσμῳ ... ναι τὴν σφαῖραν, τὸν πόλον τῆς σφαίρας πρὸς βο... τρεπέτω. ὁ βουλόμενος τὴν φορὰν ποιεῖν τοῦ ... νοῦ, ὑπὸ τῇ δεξιᾷ τὸν πόλον ἔχων, στρεφέτω ἀφ᾽ ἑ... εἰς τοὐναντίον τὴν σφαῖραν. ὁ θέλων ποιεῖν ... πλασιν στρεφέτω αὐτὸν εἰς τοὐναντίον. Οἱ μὲν, ... περιγράφουσι τοῦ ποιήματος τὰ φαινόμενα· οἱ ... κριβεῖς, τὴν διάθεσιν καὶ κίνησιν τῆς σφαίρας. ἡ μ... διάθεσις, διασαφεῖ τὸ ποίημα· τὸ δὲ ποίημα ... τὰ φαινόμενα· ἀλλὰ καὶ ἡ κίνησις καὶ ἡ θέσις τῆς σφ... ρας, τὰς ἀρχὰς καὶ ἀναφορὰς ὅλων τῶν φαινομ... περιέχουσι, καὶ πᾶσιν ἑξῆς τὴν θεωρίαν σαφῆ, καὶ ἐτ... παρέχουσι πάντως καὶ συνεπομένην. Ομηρον μὲν ... δος γραφέων βλάπτει, τῶν βιβλιογράφων· Αρατ... δύο, βιβλιογράφων τε καὶ ζωγράφων· ὧν τὰ ἁμαρ... ματα, τὸ Αράτου θεωρημάτων ἐγκλήματα ποιοῦσ... κουφότεροι, διὰ τὴν ἄγνοιαν τοῦ παντὸς λόγου κ... ἀληθείας περὶ σφαίρας. Σφαῖρα ἐστὶ σχῆμα στερ... ὑπὸ μιᾶς ἐπιφανείας περιεχόμενον, πρὸς ἣν ... ἑνὸς σημείου τῶν ἐντὸς τῆς σφαίρας κειμένων, πᾶσαι... προσπίπτουσαι εὐθεῖαι πρὸς τὴν αὐτῆς περιφέρει... ἀλλήλαις εἰσὶν ἴσαι. τὸ δὲ σημεῖον τοῦτο κέντρον καλ... ται, ὅ ἐστιν ἡ γῆ. Κύκλοι παράλληλοι πέντε, ἀρκτῶο...

ſit circa ortum Cancri, id eſt, quando prin-
pium dodecatemorii Cancri oritur, quale tum
miſphærium ſit ſupra terram, quale infra.

Deſunt plurima.

Quomodo ſphæra ſtatuenda ſit.

Qui ſphæram congruenter mundo ſtatuere
e, is polum ſphæræ ad ſeptentrionem vertat.
cæli agitationem & motum repræſentare
e, is polum ad dextram habens, voluat ſphæ-
a a ſe in aduerſum: qui vero contrarium de-
nſtrare vult, is voluat eam ad ſe. Imperitiores
cribunt phænomena (id eſt apparentia) ante
ricationem ſphæræ: ſolertiores vero præ-
ttunt his ideam & motum ſphæræ. Idea enim
æræ monſtrat eius fabricationem, fabricatio
endit phænomena. Sed & poſitus & motus
æræ principia & aſcenſus omnium phæno-
enorum complectitur, totamque deinceps
culationem manifeſtam, paratam & conſe-
entem præſtat.

Porro Homero vnum ſcribentium genus no-
t, videlicet librarii: Arato autem, præter libra-
os, etiam pictores. Quorum errori vitia in A-
ti theorematibus extantia imputantur, ceu
mnis rationis & veritatis ſphęrę ignaris. Sphęra
t figura ſolida, vna ſuperficie contēta, in quam
vno puncto eorum quæ intra ſphæram ſunt
mnes rectæ lineæ incidētes inter ſe ſunt æqua-
s. Id punctum centrum appellatur, quod
t terra. Circuli paralleli quinque, Arctous

qui & Boreius, ſemper apparens: Tropicus æ-
uus, quando Sol in Cancro eſt: Æquator, quan-
do Sol in Ariete eſt: Tropicus hibernus, quan-
do Sol in Capricorno: Antarcticus, qui & au-
ſtrinus. Ibi quæ zona vocatur. Circuli obliq.
zodiacus & lacteus. Extrema axis vocantur po-
li. Horizon eſt, qui diſcernit hemiſphæriu
quod eminet ſupra terram ab eo quod latet in-
fra. Axis dicitur, quia circum eum cœlum rota-
tur: Poli, quoniam circum eos cælum verſatu
Axem hunc aiunt eſſe, quem poeta Atlante
vocat. Cælum eſt quod continet omnia præte
quam ſeſe. Hemiſphærium vnum eſt ſupra te
ram, alterum infra: cœlum omni tempore co
uertitur & mouetur. Tantum autem extat ha
cœli pars ſupra terram, quantum oppoſita ter
pars, videlicet tartarus hinc abeſt: vlterius a
illa parte ſubterranea vbi tartarus eſt, alterũ cœ
hemiſphæriũ tantundẽ diſtat. Heſiodus enim
natura loquens, inquit, Nouem noctes totiden
que dies ferrea incus cœlitus delapſa, decimo di
ad terram peruenerit. Deinde quod ad æqua
lem profunditatem terræ, inquit: Nouem que
que noctes totidemque dies ferrea incus a terr
cadens, decimo ad tartarum peruenerit. Erg
quod a tartaro eſt interſtitium vſque ad cœli he
miſphærium ſubterraneum, æquat profundita
tem terræ, ita vt per triginta dies incus ſuo caſu
emetiri poſſit axem mundi ab vno eius extremo
ad alterum. Conuertitur & defertur cælum ab
oriente in occidentem.

Diuiſio

βόρειος, καὶ ἀειφανής· θερινὸς τροπικὸς, ὅτε ὁ ἥ-
καρκίνῳ· ἰσημερινὸς, ὅτε ὁ ἥλιος κριῷ· χειμερι-
τροπικὸς, ὅτε ὁ ἥλιος αἰγοκέρωτι· ἀνταρκτικὸς, ὁ
τιος, ἔνθα ἡ καλουμένη ζώνη. κύκλοι λοξοὶ, ὁ ζω-
κὸς, καὶ ὁ γαλαξίας. τὰ πέρατα τοῦ ἄξονος ἐκαλέ-
εν, πόλοι καλοῦνται· ὁρίζων, ὁ τέμνων τό τε ὑπὲρ
ἡμισφαίριον, καὶ τὸ ὑπὸ γῆν. καὶ ἄξων λέγεται,
περὶ αὐτὸν ὁ οὐρανὸς ἄγεται. πόλοι δὲ ἐπεὶ περὶ
ὓς ὁ οὐρανὸς πολεῖται καὶ στρέφεται. τοῦτον δὲ τὸν ἄξο-
λασὶν εἶναι, τὸν παρὰ τῷ ποιητῇ Ατλαντα καλοῦ-
ν. Οὐρανὸς δὲ ἐστὶν ὁ περιέχων τὰ πάντα, πλὴν
οῦ. σφαιρόν ἐστιν ὑπὲρ γῆν, τὸ δὲ ἕτερον ὑπὸ
διὰ πάσης δὲ ὥρας στρέφεται καὶ κινεῖται. τοσοῦ-
δὲ τὸ ὑπὲρ γῆν μέρος τοῦ οὐρανοῦ ἀπέχει τῆς γῆς,
καὶ ἡ γῆ πρὸς τὸ ἕτερον μέρος, ἤγουν τὸν τάρταρον·
ἐκ τοῦ μέρους ἐκείνου, τοῦ ταρτάρου, τοῦ ὑπὸ τὴν
ἄλλο μέρος τοῦ οὐρανοῦ πάλιν ὁμοίως διέστηκεν·
Ἡσίοδος φυσικευόμενός φησιν,

Ἐννέα γὰρ νύκτας τε καὶ ἤματα χάλκεος ἄκμων,
Οὐρανόθεν κατιὼν, δεκάτῃ δ᾽ ἐς γαῖαν ἵκοιτο.

πρὸς τὸ ἴσον βάθος τῆς γῆς·

νέα δ᾽ αὖ νύκτας τε καὶ ἤματα χάλκεος ἄκμων,
αίηθεν κατιὼν, δεκάτῃ ἐς τάρταρ᾽ ἵκοιτο. Λοιπὸν
υν καὶ τὸ ἀπὸ ταρτάρου ἕως τοῦ ὑπὸ γῆν ἡμισφαι-
διατεῖνον, μέγεθος τοσοῦτόν ἐστιν, ὅσον τὸ τῆς γῆς
θος, ὥστε διὰ τριάκοντα ἡμερῶν, τὰς δύο ἀρχὰς
ἄξονος δυνάσθαι διανύσαι τὸν ἄκμονα. στρέφεται δὲ
καταφέρεται ἐπὶ δυσμὰς ὁ οὐρανὸς ἀπὸ ἀνατολῶν.

ΔΙΑΙΡΕ-

ΔΙΑΙΡΕΣΙΣ ΤΗΣ ΣΦΑΙΡΑΣ.

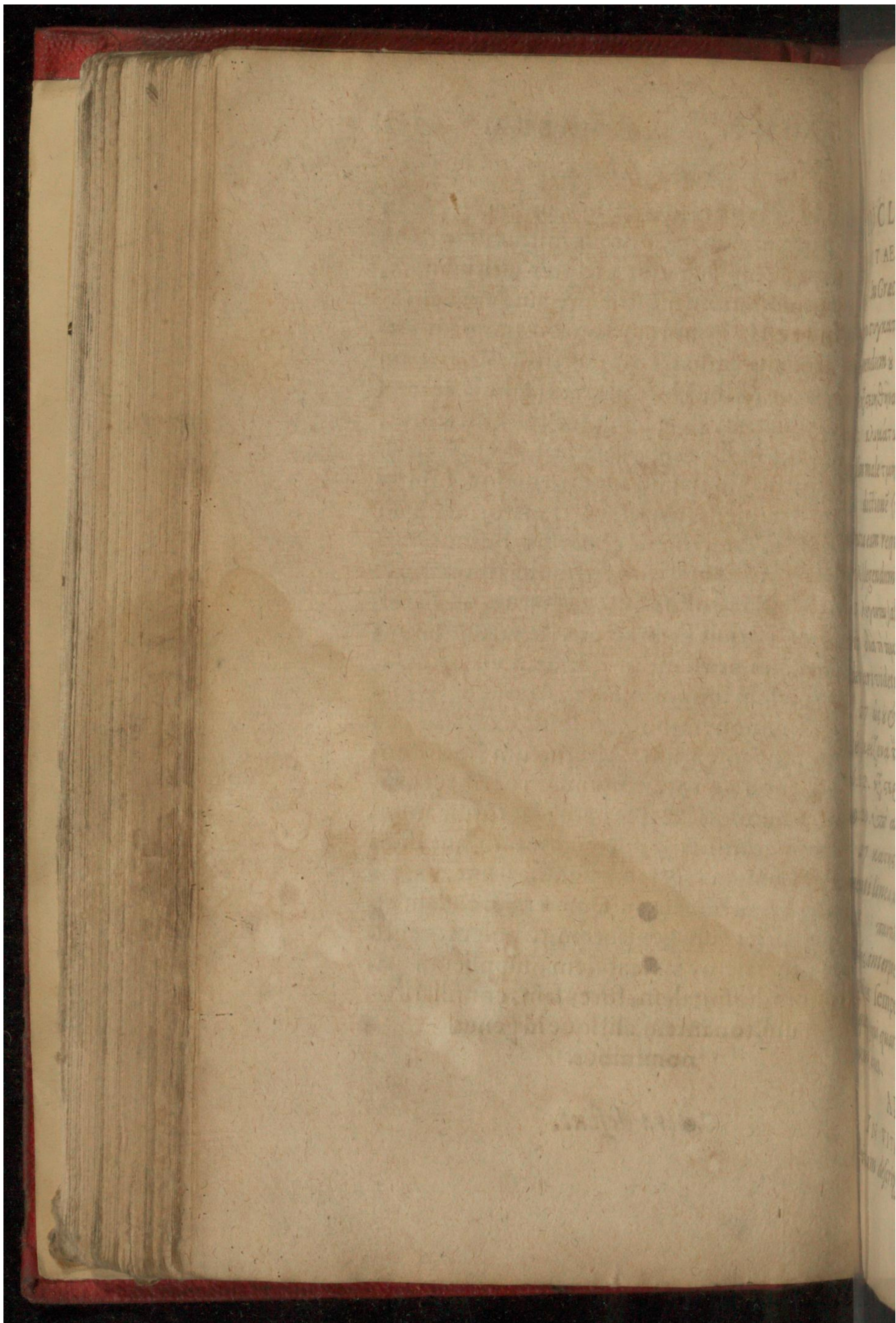
ΔΙΑΙΡΕΙΤΑΙ ἡ σφαῖρα, εἴς τε τὰ νότια
βόρεια, καὶ τὰ βορείων βορειότερα· ἐξ ὧν καὶ τὴν ἀρ
ποιεῖται, ἢ καθ' ὃ ὑψηλὰ ὄντα, φανερά εἰσιν· ἢ
τὴν καθ' ἡμᾶς οἰκουμένην· ἢ πρὸς λιμὴν τοῦ
ἐκεῖθεν ἤρξατο· ὁ γὰρ ἀρκτικὸς κύκλος περιέχ
ἄρκτους, καὶ τὸν δράκοντα· περὶ ὧν φέρεται ἱστορία
Δία ἐν Κρήτῃ τεχθέντα, δύο νύμφαι ἐκεῖσε αὐ
φον· καὶ ἡ μὲν, Ελίκη ὠνομάζετο· ἡ δὲ Κυνόσουρα
νου δὲ ἐπελθόντος ποτὲ, ὁ Ζεὺς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα π
λογισάμενος τὰς μὲν νύμφας μετέβαλεν εἰ
κτους, αὐτὸς δὲ εἰς δράκοντα μετεβέβλητο· εἶτα
βασιλείας ἀντιλαβόμενος, τὸ σχῆμα ἀνεστ
φημὶ δὴ τὰς νύμφας καὶ ἑαυτόν. Ζητεῖται δὲ πό
ὁ Ζεὺς σῶμα, ἢ πρᾶγμά ἐστι· καὶ πότερον ψυχὴ, ἢ
ἢ κρείττων τις δύναμις, καὶ ὑπερουράνιος, καὶ ἀ
τος καθ' ἑαυτόν. ὁ γάρτοι Αρατος κατὰ τὴν κοινὴν
ξαν εἴρηκε τοῦ Διὸς τοὔνομα, ὡς ἂν τῶν ὄντων β
δυοῖν δὲ θάτερον, ἢ ὅτι δι' ὅλου τοῦ κόσμου ἡ πρόνοια
ρει τοῦ θείου, καὶ αὐτὸς διὰ παντὸς ἔρχεται τοῦ κό
συνέχων αὐτόν· ἢ κατὰ μὲν τὰς ἐπωνυμίας αἰνι
αὐτοῦ, ἃς ἐφ' ἑκάστῃ πράξει εἰς θεὸν ἀναφέροντ
ἀρχαῖοι, τὰ καλῶς γινόμενα ὡς εἰσὶ, φασὶ, γινέ

φράτριος, ὁμόγνιος, ἑταιρεῖος, φίλιος, ἱ
σιος, ξένιος, ἀγοραῖος, βουλαῖος,
βρονταῖος, καὶ τὰ ὅμοια.

Diuisio sphæræ.

Diiditur sphæra in austrina, in boreia, & in
boreia. A magis boreiis initium facit Ara
l quia cõspicua sunt propter altitudinem,
ia habitationi nostræ propinqua: vel ex-
inde est in honorem Iouis. Quoniam cir-
arcticus ambas complectitur Vrsas cum
one, de quibus hæc narratur fabula. Iouem
eta natum, duæ nymphæ ibi nutrierunt,
im vna Helice appellata fuit, altera Cynos-
Saturno aliquando superueniente, Iupiter
m decipiens nymphas transformauit in
, ipse in Draconem cõuersus. Postmodum
us regno figuras illas, nymphas inquam, &
nter sidera collocauit. Cæterum quæritur,
piter corpus sit an actus, & vtrum anima
ens, an præstantior quædam vis extra su-
ae cœlum immota per se. Aratus enim iux-
gi opinionem, nomen Iouis expressit ceu
m fundamentum. Alterutrum horũ duo-
est, quod aut totum mundum permeet pro-
ntia numinis, & ipse peruadat totum mun-
eum continens: aut cognominibus illius
per ænigma, & recte significarunt, vnam-
nque rem bonam ad Deum referendam es-
pellantes eum genitorem, tribulem, genti-
n, socialem, amicabilem, supplicum pa-
onum, hospitalem, forensem, consiliari-
um, tonantem, aliisque id genus
nominibus.

Cætera desunt.

PROCLI SPHÆRAM
NOTAE BREVES.

…w.17. *In Græcis menda est, legendumque* ,ὅ τι συγκαταγράφον) δὲ ἔτι π. *vel pro* …ponendum ὃ

….κὴ σερηθῆναι) *melius forte* κὴ στερηθῆναι

… κλιμάτων) *ita reposuimus, quum* …im *male* τμημάτων.

… *dictionē* (περιφέρεια) *inseruimus, quod* …ia *eam requirere omnino videbatur.*

…) *legendum* δ'

… λέγονται) *al.* λέγε), *male.*

… διὰ τὸ τέμνειν) λόξως *aut tale aliquid de*…i *videtur, ut sit,* διὰ τὸ λοξῶς τέμ.

…ὡς ὃ &c.) *legit D. Vuitekindus* …ίζονα τ διάμετρον ἔχει σαδ.

… κὴ στε…ζομέναις) *alij* κατεστηριζ.

… ἐπ' αὐτήν) *al. non recte* ἐπ' αὐτ.

… κατηστερισμένων) *al.* κατεστηριγμένων *& se*…i *linea,* κατεστηριγμένα

… παντελῶς ἀφανής) *imo* παντελῶς ἀει… *interpretare itaque:* In Alexādria vero …us semper cernitur, vel conspicuus est. …e *qui quarta signi portione supra horizon*…xtet.

AD ARATVM.

…N VITA 38.2. Λητοφίλας) *alter qui eius* …n *descripsit, habet* Λῃνοδώρας

3 Καλιόνδαν) *alter rectius* Καλώνδαν.

9 ἀλλ' ὀκνέω μὴ τοῦτο &c.) *locus corruptissimus, quem ex sequentibus sic restituo,*

--ἀλλ' ὀκνέω μὴ τὸ μελιχρότατον

Τῶν ἐπέων &c.

39. 1. Ἀθηναίων δαΐδαις) *legendum* ἐπὶ δὲ καὶ τ[...] Εὐβοίας Ἀθηνῶν Διάδων μέμνηται) &c. *huius oppidi ab Atheniensibus conditi meminit Strab[o] initio libri x. post, in* Δαΐδας *iterum peccatum.*

40. 6. κατόπλου) ἐνόπλου *mentionem facit Hi[...]*

41. 6. Ἔσχατον) *lego ex eo quod superius habuimus*

Ἔσχατον, ἀλλ' ὀκνέω μὴ τὸ μελιχρότατον

21 Ἕρμιππος κατ' αἴθρην) *lego* τὰ κατ' αἴθρ[...] *ut metri ratio postulat.*

23 ἀπὸ σκοποῦ δ') *legit VVitekindu[s]* σκοποῦ οἱ δ'. *& seq. vers.* τὸ λεπτολόγου σκ[...]πτρον &c.

51. 2. αὐτον) *versat seipsum cælum. scribitu[r] &* αὐτὸν, *spiritu leni, ut sit* περὶ αὐτὸν τὸν ἄξονα ὁ οὐρανὸς πάντα τὰ ἄστρα ἀγινεῖ. *ne cum imperiti[s] grammaticis dicas circumagit cælum axem.*

28. ἀποτέμνεται) *scribitur &* ἀποτείνεται, *&* ἐπιτείνεται), *ut habet* M. S *Palat. & Hipparchus utramque lectionem agnoscit Theon.*

52 2 ἀναπαύεται) ἀποπαύεται, *Hipparch.*

12 Κείνη που κεφαλὴ τῇ νήχεται) *in Hipp.* Κείνη παρ κεφαλῇ τῇ νείσσεται) ἧχι περ

16 *pro* ᾧ τιν, *quidam* ᾧ τινι, *metro repugnante.*

20 μέ

20 μέσσῳ δ' ἐφύπερθε καρήνῳ) *reddit ratio-* [n]*em Hipparchus cur ita legendum, non autem* μέσσου καρήνου

22 *Si* ἀγαυὸν *legas, ad* στέφανον, *si* ἀγαυὸς *ad* [Δ]ιόνυσσον *referes.*

24 ὑποστρέφεται) *al.* ἐπιστρέφ.

26 ὀφιούχου) *Hip.* ὀφιούχεο, *& inf.* ὀφιούχεον

[.]3. ἴσαι) *al.* εἴσαι

14 φαέων ἐπιδευέες) *Attalus apud Hippar-* [c]*hum* ἐπιμεμφέες *quoque agnoscit.*

20 ὑποσκέψαιο) *Hip.* ὑποσκέπτοιο βοώτεω.

[.]4 ἤειδεν) *ita* M.S. *Palat. antea* ἤδειδεν, *male.*

6 περιμεμφέος) *al.* πολυμεμφέος

9 βόες καὶ ἄροτρα) *al.* καὶ *desiderabatur.*

[.]17 Απλόοι) ἀπλόοι, τουτέστιν ἀκατονόμαστοί [ε]ἰσιν. ἢ ἀπλόοι, οὓς οὐδεὶς πλέει, *inquit Theon.*

19 ὑπ' ἀμφοτέροισι) *lege cum Hipp. & manu-* [sc]*riptis Palat.* ὀπισθοτέροισι.

[.]5. *Hip.* Πρώτης δ' ἱέμενος καμπὴν σκολίοιο δρ.

12 Τοῖον τοι) *al.* τοιοῦτοι, *al.* τοῖοι οἱ.

24 ξυνεὸς) *al.* ξυνὸς ἐπ.

[.]14 Ενδιος) *al.* Εν διὸς. *& inf.* θηήσαιο

21 ἤχι) ἦχι

26. Αμφοτέρης) ἀμφοτέραις. ἀμφοτέρησ' *lego* [cu]*m apostropho.*

67.11 ἐπισημαίνοιεν) *in Hipp.* ἐπιδινεύονται.

27 ὅμως) *al.* ὁμῶς

68.16. Κηφῆος,) *Hipp.* Κηφείης,

72.6 Τοῖος καὶ φρουρὸς) *lege cum* M. S. Τοῖός τε καὶ. *alioqui versus claudicat.*

10 δεινῷ) *Parisiense exempl.* δεινή.

21 διώκει) *al.* δοκεύει.

25 ἐπιτρέψωσι) *al.* ἐπιστρέψ.

27 παλιρροθίη) παλιρροθίῃ *etiã tertio casu legit Theon, dum interpretatur,* τῇ εἰς τοὐναντίον κωπηλασίᾳ καθορμίζεται τῇ ἠπείρῳ.

75.1. ἀνάστερος οἷα) *Hipparch. pro* οἷα *habet* ἄχρι, *quemadmodum in uno* M.S. *Palatino.*

24 Βεβλέαται) *al.* Βέβληνται

27. κε δυνήσαιτο) *in Hipp.* γ' ἐδυνήσατο

76.1. Οἷα τε) *lege potius cum exemplaribus Palat. & Hipparcho* Οἷό θι κεκρ.

2 δ' ἐπὶ) *ita Hipparchus. in* M.S. *Palat.* δέ τοι *& sequenti versu pro* γέ μεν *Hipp.* τέ μεν

4 γε ἐείσατο) *Hipp.* οἱ ἐείσατο

7 ὑπὸ θαυ-) *Hipp.* ἐν θαύματι λάμπεται

12 ἠώρηται) *al.* ἠωρεῖται,

79.1. ὀλίγον μὲν) *al* ὀλίγον περ

3 Καὶ τῷ) *ita hæc leguntur apud Hipparchum:* Καὶ τοῦ μὲν μάλα πάγχυ μ. ει. κ. Αρκτούρου

7. Εἰνάλιον) *al* Εἰναλίου

10 εἰλυμμένον) *al.* εἰλυμμένων. *quid si* εἰλυμμένῳ?

79 18 καὶ ἄρτια) *ita ex duobus* M.S. *Palat. reposuimus, cũ prius in lib. editis legeretur,* ἀν τῇ, *vel* ἄντι, *excepto Stephani. ubi recte.*

24 παρατρέψῃ) *al* παραστρέψῃ

26 ἐπὶ νῆα) al. ἐπὶ νηὶ, & recte.
.1. εἰλύοι) Hipp. εἰλύει.
6 γάρ τοι) Hip. δή τοι. & mox pro ἔχουσιν, ἄγουσιν
9 δινωτοῖο) Hipp. δὴ νωτοῖο
11 πρότερον) H. Steph. πρότεροι
.2 Οὐδέτι) al. Οὐ κέτι
6 ἀνυομένων) al. πλανωμενάων
9 ἀπλανέες) ita Basil Paris & H. Steph. &
t paucis absoluã, editi lib. quos vidi omnes: quin
Theon ipse. secus Hipparchus: qui tamen huius
ci geminam refert lectionem, Αὐτοὶ δ' ἀ-
λατέες. &, Αὐτοὶ δὲ πλατέες. posterior Attalo
agis probatur; cuius sententiã confutat Hip.
13 νεόμηνι) διχόμηνι legendum, ut habent
ædam exempla. & ita legisse Theon videtur.
17 τοι ὑποστὰς) male in editis τοῦθ' ὕπος.
21 μέγα μείονες) recte Basiliensis. Morelius
ruersa sententia, μέγ' ἀμείνονες. cuius ἀλογι-
ι etiam Stephano imposuit. vide Græcũ Scho-
sten & Hipparchum.
βορέαο) al. Βορέοιο sic & Hipp.
25 ἐπ' αὐτῷ) semel aut iterum αὐτοῦ apud Hipp.
27 Βορέω γε) apud illum ipsum Βορέαο, νότῳ
84 9. νοήσης) Hipp. νοήσαις
11 καθ' ὑπέρτατα) idem καὶ ὑπέρτερα
16 ὑδροχόου) a' ὑδρ χόου
19 ἐν δέ τε) Hipp. δὲ τὸ κ. & sequenti versu
ἀγαυοῦ, ἐλαφροῦ

27 ἰσαίεται) al. ἰσαίνεται)

28 τότε δ') al. τοῦτ'

87.7 γουῦα φορεῖται) in Hipp. γούνατα κεῖται

8 ἀλλά οἱ) ibid. ἀλλὰ μάλ'

9 κατ' αὐτὸν) ibid. κατ' αὐτοὺς

23 ὠκεανοῦ τόσσον) al. ὠκεανοῖο τόσον, nec

27 ἀποτέμνεται) in Hipparcho, ἀποτείνεται)

88. 1 τόσσ' ἡμῖν) ibid. τόσσῃ μὶν

2 περι τέμνεται)) Morel. παρτέμνεται)

7 δ' αὐτὸν) M.S. αὐτῷ

12 διώηται) apud Hipp. δύηται

18 pro δεδοκημένῳ, habet δεδοκειμένῳ Hip

19 pro singulari pluralem hoc loco habet

ἀντέλλωσιν ἕκασται

22 εἰ νεφέεσσι &c.) ibid ἢν νεφ. μ. γίνοιντ'

26 alij sic distinguunt: αὐτῷ Νειόθεν ὁπω

91. 8. κυκλι φορεῖται)) in Hipp. κυκλοφορεῖται.

13 pro ἤδη legitur ἄμυδις apud eundem.

92 17 ἔσσεται) ibid. ἵσταται eleganter

19 μόνον) ibid. μόνην

20 ἐφεστηῶτ') Morel. ἀφεστηῶτ' non place

21 Δεξιτερὴν) al. δεξιτερὰν

95.8 δεῖγμα) M.S. δεῖμα. quod huic loco gis conuenit, quam illud δεῖγμα.

19 ἀρνύμενος) al. αἰνύμενος. & sequenti su πετείλατο

24 ἐρχομένοιο) Steph ἀρχομένοιο prius pr

96.24 τότε) Morel. ὅτε

99

99. 19 νοτίϰ lege cum M. S. νοτίοιο vt consulas metro & mox eodem auctore, ἔδρη pro ὕδρη.

100. 4 δυωδεκάδα μένει) M. S: δυωδεκάδ' ἔμμενει.

7 ὠκεανοῖο νέον ὀπ.) vltima in νέον lōga, vt ante μογερὸν ὀφιοῦχον. excusat cæsura. in Hipparcho tamen νέον δ' ὀπ.

14 Η κριῷ λήγοντι) Hunc locum voluit corrigere Attalus hoc modo:

Ἢ κριῷ ἀνιόντι φαείνεται, ἢ ἐπὶ ταύρῳ, vel,

Ἢ κριῷ λήγουσα φαείνεται-

huius correctionem reprehendit Hipparchus.

16 συναρηρῶς al. συναρηγώς.

20 ὅτε) hic putat legēdum doctiss. Vvitekindus noster ὅτεν.

22 τότε μοίρη) Hipp. ἐπὶ μ.

23 πίσυρες μὲν, ἄτερ) idem, μι νάπερ

24 In M. S.

ἠδ' αὐτοῦ μεγάλη ἐπιτέλλεται ἄρκτῳ. Festus, Iuge manet (nempe sinistra manu Arctophylacis) celsusque super subducitur vrsus.

103. 1 πρώτης) M. S. πρώτην

5 θεοί γ' ἄνδ) al. θεοὶ ἄνδ.

12 Εἴρη) al. Εἴρει

104. 6 μέλοι. alij. & pro τοι (vt habet M. S.) του.

7 εὑρεῖν) Morel. & Steph. ἐρεῖν. vt in vno M. S. & pro κεχρημένα, κεκριμένα

21 pro του, M. S. τοι

107. 2 ἐφεστεῶτος) al. ἐφεστῶτος

16 ἑλίοσῃ) al. ἑλίοσοι

25 al. ἄρα π.

26 *legendum videtur, inquit VVitekindus,* τριτάτη τε τεταρταίη τε. *solet enim* τε *geminari, & metrum id exigit.*

108.1 M.S δέχεται ἢ μὲν αὐτίκα

10 τε πύθοιο) *Morel* κε πύθ.

19 *pro* μὲν *al.* κεν. *& sequenti versu, pro* περιτέλλῃ, περιτέλλοι

24 al. ὑπείκωσ' ἠελίοιο.

111.6 εἰδέ οἱ ἀνιόντος) Εἰ δέ οἱ ἢ ἀνιόντος

112.28 Η καὶ πϐ) *al.* Εἰ καί πϐ, *al.* Εὖθ' ὅτε καὶ

115.3 εἰκυῖα) *al* ἐοικυῖα

8 Εἰς μὲν πὰρ) *Basil.* εἰς μὲν βορρέιαο

17 Λεπτὸν) *Steph.* Λεπτὸς

116.6 Ακρον) *Steph. & Morel.* Ακροι

119.25 νῆσσαι οἰκϐροὶ) *male diuisit Interpres hanc dictionem* οἱ κϐροὶ, *reddiditque anates pulli.*

120.7 ἐπαυτόφι) *al. diuidunt* ἐπ' αὐτόφι

123.1. πολύφωνος) *al.* πολύφωνα, *recte.*

8 ἀπλερύονται) M.S. αὖ πλερύονται

12 ὀρανόθεν) *al.* ἀστερόθεν. *vt & interpr. Gr.*

23 ἠῶ ἀσπίζων) ἠῶα σπίζων *ex Eustathio legendum videtur, qui Iliad.* ξ, *ait,* λέγει) ἄλλως μέν τοι κατ' ὀνοματοποιΐαν καὶ ὁ σπίνος σπίζων ἐῶα παρὰ τῷ Αράτῳ.

27 ἐπιξϐθαὶ) *diuisit Morelius* ἐπὶ ξϐθαὶ, *vt sit* ἐπιόντος *per tmesin.*

4. 5 μαρμαινομένοιο) M.S. μαρμαινομέναι
10 νιφετοῦ) al. νιφετῷ
25 ἄκρα) al. ἄκρας
127. 7 ῥινοῦ) Morel. ῥῖνον
131. 13 μονώλυκος) al. μονόλυκος, al. μονόλλυκος.
24. ὠρύξατο) al. ὠρέξατο, id est ἐξέτεινεν.

CEPORINI ANNOTATIVNCVLAE IN ARATI phænomena.

48. 12 τετυγμένα) *Facta, faciunda: alij euen-*
. quæ quouis tẽpore facienda sunt, prædicerẽt.
51. 11. ὅμιν τότε κουρίζοντα) ὅτι μιν.
52. 12 κείνη που κεφαλὴ τῇ νήχεται) *Caput Dra*
is pertingit vsque ad maximum circulum,
per apparentem habitantibus clima Mace-
iæ seu Hellesponti. Sub hoc circulo miscentur
remi ortus & occasus. Nã quæ proxime sunt
ra hunc circulum occidere, quæ extra semper
arere incipiunt. Veteres astronomi, sicut Pro-
, hunc circulum Arcticum vocauere: atque
gione Austri maximum semper occultorum
tarcticum. At neoterici iam istos circulos per
um Zodiaci circum polum mundi descriptos
lligunt. Quo fit vt isti duo circuli omnibus
itantibus apud iuniores stati maneant, apud
res secundum climatum diuersitatẽ varient.

52.17. ἐνγόνασι) In genubus. Hoc ignotum ſi- gnũ aliis nominibus vocat, γνὺξ ἥμενον αἰεὶ, γνὺξ ἐπὶ σκελέεσσι πέτηλον, κεκμηκὸς εἴδωλον, ἀπευθὲς εἴδωλον.

55.2 λιπόμηνι) Medio menſe, id eſt, plena luna, cuius luce aſtra obſcurantur. Veteres Græci menſem augmento decrementoque lunæ directè ãputare ſolebant, ſicuti in Heſiodi ſcholiis oſtẽdimus: vnde tempore ſemeſtri ſemper neceſſe erat, lunæ apparere orbem plenum.

56.4 ἤδειδεν) Lego ἤδειξεν, pro ἔδειξεν. Nunquam enim memini me legiſſe ἤδειδεν.

63.10 ἔντοσθ' ἀραρυῖαν) Laconicæ ianuæ comparat, quæ intus binis valuis ſe claudebat: cuius mẽtio etiam fit apud Homerum.

68.8 ἀντιπέρην abſolute.

68.14 εὐδιόωντι ποτῷ) Immotis alis in aere pẽdenti.

76.26 δινωτοὶ κύκλοι περιηγέες εἱλίσσοντ')) Eas ſtellas alij Coronam auſtrinam appellant.

79.24 Βορέω δὲ παρατρέψειαν ἀνέμοιο) ὁ Βορέας τοῦ Βορέου, τοῦ Βορέεω Ionice, per ſynæreſin Βορέω: ſicut τοῦ αἰνείεω αἰνείω. Et ſubintelligendum more Attico ἴς.

80.28 μακροὶ δὲ σφέων &c. Annum Platonis indicat, de quo apud Ciceronẽ in sõnio Scipionis.

83.4 ἤτοι μὲν τάγε κεῖτ' ἀλίγκια δινωτοῖσι πέσσα &c.) Tantũ quatuor ſphæræ circulorum mentionem

tionem facit Aratus duorum tropicorum, Aequinoctialis & Zodiaci. Quippe cum hi potissimũ conferant ad annorũ statuta seruanda. quintum autẽ Lacteum velut superuacaneũ subiũgit.

84 11 τȣ̃ μὲν &c.) Notandum Aratum & Proclum ad clima quintũ in quo maximus dies quindecim, minima nox nouẽ horarum est, suas sphæras direxisse. Cũ autẽ Tropicus Cancri sicut quilibet alius circulus παράλληλος æquatori in die naturali, id est, xxiiii horis, suũ ambitũ cõficiat, necesse est vnãquãq; de octo partibus tribus horis ortũ suũ absoluere. Si.n. xxiiii per octo diuiseris, singulis octonis tria contribuẽtur. iã octo partiũ quinque diei adscriptæ, quindecim horas faciunt; tres vero nocti nouem. Siquidem ter quinque, quindecim producunt, ter tria vero nouem. Eadem ratione Tropicus Capricorni maximam noctem & minimum diem efficit.

87.11 τοὺς μὲν πὰρ βολάδην) πὰρ βολάδην & παρα βλήδην. παραλλήλως, æquidistanter.

87.27 ὅσσον δ᾽ ὀφθαλμοῖο βολῆς) visualis linea a terra, hoc est centro mundi, ad eiusdem circumferentiam ducta, sexies sexangulariter in circumferentia habetur. Id autem commode per circinum, quo circũferentiam scripsisti, eundem inuariatum per eandẽ ducẽdo monstrabis. Dein singulas portiones in duas æquas secando, habebis δωδεκατημόριον, hoc est, duodecim signe

Zodiaci, μοίρας, τομὰς, δυοδεκάδας, ἄστρα, ζώδια.

91 12 μείων ἠμάλιος) Minor ſupra, maior vero ſub horizonte. Bootes ingens ſignũ in ſeptentrione lentius ad occaſum tendẽs, quatuor ſignis Zodiaci, Chelis, Scorpio, Sagittario, & Capricorno cooccidit. Is quoque ſoli occũbenti condeſcendens, vltra mediam noctem in occaſu moratur: nam quodlibet ſignum Zodiaci duas horas occaſu ſuo abſoluit, tria vero ſex. Hic autem cũ Capricorno quarto ſigno totus demũ occũbit. Vnde noctes in quibus veſpere occidere incipit, ſero occidere dicũtur Quin Homerus ὀψὲ δύοντα eundẽ appellat.

103 l. vlt. τὰ γὰρ συναείδεται ἤδη) Refert Arati commentator, iſtis temporibus aſtronomos tabulas publice in vrbibus ſuſpendiſſe, quib. vſque ad decimum nonum annũ durantibus, quatuor anni partium initia & fines, pluuias & ventos, aliaque ad vitã cõducentia monſtrabãt. Præterea ſingulari obſeruatione vſos circa Orionẽ & Canẽ.

104. 4 οἵτε ποσειδάωνος ὁρώμενοι) Neptuni ſtellæ, quæ ſuo ortu vel occaſu tempeſtatem ſerenitatemue nuntiant: Iouis, quæ agrorum culturam.

FINIS.

errata quædam obiter obſeruata ſic corrige.

52. 12. νήχεται 59 18 καρκίνος ἐστι 25. lin. 27. σφαι- 28. ὁρίζοντα 63. 3. ὅστη. 92. 12. diſtingue διχόωσι, κατ' αὐτὸν 72. 25 ἐπιτρέψωσι 123. 1. πολύφωνος

ARATI PHAE-
NOMENA.

M. T. CICERONE INTERPRETE.

AB IOVE *musarum primordia.*

*

Ergo vt oculis assidue videmus, sine vlla mutatione aut varietate,

Cætera labuntur celeri cælestia motu,
Cum cæloque simul noctesque diesque feruntur.

*

Extremusque adeo duplici de cardine vertex
Dicitur esse Polus. *

Hunc circum Arcti duæ feruntur, nunquam occidentes.

Ex his altera apud Graios Cynosura vocatur,
Altera dicitur esse Helice. *

Cuius quidem clarissimas stellas totis noctibus cernimus,

Quas nostri Septem soliti vocitare triones.

Paribusque stellis similiter distinctis, eundem cæli verticem lustrat parua Cynosura. *

Hac fidunt duce nocturna Phœnices in alto.
Sed prior illa, magis stellis distincta refulget,
Et late prima confestim a nocte videtur.
Hæc vero, parua est, sed nautis vsus in hac est:
Nam cursu interiori breui conuertitur orbe.

Et quo sit earum stellarum admirabilior aspectus, *

Has inter, veluti rapido cum gurgite flumen,
Toruus Draco serpit subter superaque reuoluens
Sese, conficiensque sinus e corpore flexos.

Eius cum totius est præclara species, in pri-
mis suspicienda est figura capitis atque ar-
dor oculorum.

Huic non vna modo caput ornans stella relucet,
Verum tempora sunt duplici fulgore notata,
E trucibusque oculis duo feruida lumina flagrant,
Atque vno mentum radianti sidere lucet:
Obstipum caput & tereti ceruice reflexum
Obtutum in cauda maioris figere dicas.

Et reliquum quidem corpus Draconis toti
noctibus cernimus. *

Quod caput hic paulum sese subitoque recondit,
Ortus vbi atque obitus partem miscentur in vnam.

Id autem caput *

Attingens defessa velut mœrentis imago.
Vertitur * quam quidem Græ-
Ἐν γόνασιν vocitant, genibus quod nixa feratur.
Hic illa eximia posita est fulgore corona.

Atque hæc quidem a tergo

* *propter, caput Anguitenentis*
Quem claro perhibent ὀφιοῦχον nomine Graij.
Huic supera duplices humeros affixa videtur
Stella micans tali specie, talique nitore.
Hic pressu duplici palmarum continet Anguem
Eius & ipse manet religatus corpore toto.
Nanque virum medium Serpens sub pectora cingit:
Ille tamen nitens grauiter vestigia ponit,
Atque oculos vrget pedibus pectusque Nepai.

Septen-

Septentriones autem ſequitur
Arctophylax vulgo qui dicitur eſſe Bootes,
Quod quaſi temone adiunctam præ ſe quatit Arcton.
Huic Booti enim
* *Subter præcordia fixa tenetur*
Stella micans radiis, Arcturus nomine claro.
* Cui ſubiecta fertur
Spicum illuſtre tenens ſplendenti corpore Virgo.

*

Malebant tenui contenti viuere cultu.

*

Ferrea tum vero proles exorta repente eſt:
Auſaque funeſtum prima eſt fabricarier enſem,
Et guſtare manu victum domitumque iuuencum.

*

Et natos Geminos inuiſes ſub caput Arcti.
Subiectus mediæ eſt Cancer: pedibusque tenetur
Magnus leo tremulam quatiens e corpore flammam.

*

Nauibus aſſumptis fluitantia quærere apluſtra

*

Auriga
Sub læua geminorum obductus parte feretur,
Aduerſum caput huic Helice truculenta tuetur.
At Capra læuum humerum clara obtinet. *
Verum hæc eſt magno atque illuſtri prædita ſigno.
Contra, hœdi exiguum iaciunt mortalibus ignem.
Cuius ſub pedibus *
Corniger eſt valido connixus corpore Taurus.
* Eius caput ſtellis conſperſum eſt frequentibus:
Has Græci ſtellas ὑάδας vocitare ſuerunt.

* Minorem autem Septentrionem Cepheus passis palmis a tergo subsequitur:

Nanque ipsum ad tergum Cynosuræ vertitur arcti.

* Hunc antecedit

Obscura specie stellarum Cassiepeia.

*

Hanc autem illustri versatur corpore propter
Andromeda, aufugiens aspectum mæsta parentis.
Huic Equus ille iubam quatiens fulgore micanti
Summa contingit caput aluo, stellaque iungens
Vna tenet duplices communi lumine formas,
Æternum ex astris cupiens connectere nodum.

*

Exin contortis Aries cum cornibus hæret.

*

E quibus hinc subter possis cognoscere fultum.
Iam cœli mediam partem terit, vt prius illæ
Chelæ, cum pectus quod cernitur Orionis.
Et prope conspicies paruum sub pectore claro
Andromedæ signum, Δελτωτὸν dicere Graij
Quod soliti, simili quia forma littera claret.
Huic spatio ductum simili latus extat vtrunque,
At non tertia pars lateris. nam non minor illis,
Sed stellis longe densis præclara relucet.
Inferior paulo est Aries, & flamen ad austri
Inclinatior. Atque etiam vehementius illi
Pisces, quorum alter paulo prolabitur ante,
Et magis horrisonis Aquilonis tangitur alis.
At quæ horum e caudis duplices velut esse catenæ
Dicuntur, sua diuersæ per limina serpunt,
Atque vna tandem in stella communiter hærent,
Quem veteres soliti cælestem dicere Nodum.

Andro-

Andromedæ læuo ex humero si quæsere perges,
Adpositum poteris supera cognoscere piscem.
E pedibus natum summo Ioue Persea vises,
Quos humeris retinet defixo corpore Perseus,
Qua summa ab regione Aquilonis flamina pulsant.
Hic dextram ad sedes intendit Cassiepeiæ,
Diuersosque pedes vinctos talaribus aptis,
Puluerulentus uti de terra lapsus repente,
In cælum victor magnum sub culmina portat.
At propter læuum genus omni ex parte locatas
Paruas Vergilias tenui cum luce videbis.
Hæ septem vulgo perhibentur more vetusto
Stellæ, cernuntur vero sex vndique paruæ:
At non interiisse putari conuenit vnam,
Sed frustra temere a vulgo ratione sine vlla
Septem dicier, vt veteres statuere poetæ,
Æterno cunctas æuo qui nomine dignant:
Alcyone, Meropeque, Celeno, Taygeteque,
Electra, Steropeque, simul sanctissima Maia.
Hæ tenues paruo labentes lumine lucent,
At magnum nomen signi clarúmque vocatur,
Propterea quod ad æstatis primordia claret,
Et post hiberni præpandens temporis ortus,
Admonet vt mandent mortales semina terris.
Inde Fides leniter posita & conuexa videtur,
Mercurius paruus manibus quam dicitur olim
Infirmis fabricatus, in alta sede locasse.
Hæc genus ad læuum Nisi delapsa resedit,
Atque inter flexum genus & caput Alitis hæsit.
Nanque est Ales auis, lato sub tegmine cæli
Quæ volat, & serpens geminis secat aëra pennis.
Altera pars huic obscura est & luminis expers,

Altera nec paruis nec claris lucibus ardet,
Sed mediocre iacit quotiens e corpore lumen.
Hac dextram Cephei dextro pede pellere palmam
Gestit. iam vero clinata est vngula vehemens
Fortis Equi, propter pennati corporis alam.
Ipse autem labens geminis Equus ille tenetur
Piscibus. huic ceruix dextra mulcetur Aquari.
Serius hæc obitus terrai iussit equinis,
Quam gelidum valido de corpore frigus anhelans
Corpore semifero magno Capricornus in orbe,
Quem cum perpetuo vestiuit lumine Titan,
Brumali flectens contorquet tempore cursum.
Hoc caue te ponto studeas committere mense:
Nam non longinquum spatium labere diurnum:
Non hiberna cito voluetur curriculo nox:
Humida non sese vestris aurora querelis
Ocyus ostendet, clari prænuncia solis:
At validis æquor pulsabit viribus auster:
Tum fixum tremulo quatietur frigore corpus:
Sed tamen anni iam labuntur tempore toto,
Nec cui signorum cedunt, neque flamina vitant,
Nec metuunt canos minitanti murmure fluctus.
Atque etiam supero naui pelagoque vagato,
Mense, Sagittipotens solus tum sustinet orbem.
Nam iam, cum minus exiguo lux tempore præsto est,
Hoc signum veniens poterunt prænoscere nautæ.
Iam prope præcipiti ante licebit visere nocti,
Vt sese ostendens emergat Scorpius alte.
Posteriore trahens flexum vi corporis Arcum.
Iam supera cernes Arcti caput esse minoris,
Et magis erectum ad summum versarier orbem.
Tum sese Orion toto iam corpore condit

Extrema

Extrema prope nocte, & Cepheus conditur ante
Lumborum tenus a palma depulsus ad vndas.
Hic missore vacans, fulgens iacet vna sagitta,
Quam propter nitens penna conuoluitur ales,
Et clinata magis paulo est Aquilonis ad auras.
At propter se Aquila ardenti cum corpore portat,
Igniferum mulgens tremebundis ęthera pennis,
Non nimis ingenti cum corpore, sed graue mestis
Ostendit nautis perturbans ęquora signum.
Tum magni curuus Capricorni corpora propter
Delphinus iacet, haud nimio lustratus nitore,
Pręter quadruplices stellas in fronte locatas,
Quas interuallum binas disterminat vnum:
Cętera pars late tenui cum lumine serpit.
Illę quę fulgent luces ex ore corusco,
Sunt inter partes gelidas aquilone locatę,
Atque inter spacium & lati vestigia solis.
At pars inferior Delphini fusca videtur
Inter solis iter, simul inter flamina venti,
Viribus erumpit qua summi spiritus Austri.
Exinde Orion obliquo corpore nitens,
Inferiora tenet truculenti corpora Tauri.
Quem qui suspiciet in cęlum nocte serena,
Late dispersum non viderit, abdita vero
Cętera se speret cognoscere signa potesse.
Nanque pedes subter, rutilo cum lumine claret
Feruidus ille Canis, stellarum luce refulgens.
Hunc tegit obscurus subter pręcordia vesper,
Nec toto spirans rabido de corpore flammam,
Æstiferos validis erumpit flatibus ignes:
Totus ab ore micans iacitur mortalibus ardor.
Hic vbi se pariter cum sole in culmina cęli

Extulit, haud patitur foliorum tegmine frustra
Suspensos animos arbusta ornata tenere.
Nam quorum stirpes tellus amplexa prehendit,
Hæc augens anima vitali flamine mulcet:
At quorum nequeunt radices findere terras,
Denudat foliis ramos, & cortice truncos.
Hunc propter, subterque pedes quos diximus ante,
Oriona, iacet leuipes Lepus: hic fugit, ictus
Horrificos metuens rostri tremebundus acuti:
Nam Canis infesto sequitur vestigia cursu,
Præcipitantem agitans, oriens iam denique paulum,
Curriculum nunquam defesso corpore sedans.
At Canis ad caudam serpens prolabitur Argo,
Conuersam præ se portans cum lumine puppim:
Non aliæ naues vt in alto ponere proras
Ante solent, rostro Neptunia prata secantes,
Sed conuersa retro cæli semper loca portat,
Sicut cum cœptant tutos constringere portus,
Obuertunt nauem magno cum pondere nautæ,
Aduersamque trahunt optata ad littora puppim:
Sic conuersa vetus super æthera vertitur Argo,
Atque vsque a prora ad celsum sine lumine malum,
A malo ad puppim cum lumine clara videtur,
Inde gubernaclum disperso lumine fulgens,
Clari posteriora Canis vestigia condit.
Exin semotam procul in tutoque locatam
Andromedam, tamen explorans fera quæsere Pistrix
Pergit, & vsque sitam validas aquilonis ad auras
Cærula vestigat, finita in partibus austri.
Hanc Aries tegit, & squammosi corpore Pisces,
Fluminis illustris tangentem corpore ripas.
Nanque etiam Eridanum cernes in parte locatum
Cæli,

Cæli, funestum magnis cum viribus amnem,
Quem lachrimis mœstæ Phaetontis sæpe sorores
Sparserunt, letum mœrenti voce canentes.
Hunc Orionis sub læua cernere planta
Serpentem poteris: proceraque Vincla videbis
Quæ retinent Pisces, caudarum parte locata,
Flumine mixta retro ad Pistricis terga reuerti.
Hic vna stella nectuntur, quam iacit ex se
Pistrix e spina valida cum luce refulgens.
xinde exiguæ tenui cum lumine multæ
nter Pistricem fusæ sparsæque videntur
itque gubernaclum stellæ, quas contegit omnis
ormidans acrem morsum Lepus. his neque nomen,
Nec formam veteres certam statuisse videntur.
Nam quæ sideribus claris Natura poliuit,
t vario pinxit distinguens lumine formas,
æc ille astrorum custos ratione notauit,
gnaque signauit cœlestia nomine vero:
as autem quæ sunt paruo sub culmine fusæ,
nsimili specie stellas parilique nitore,
Non potuit nobis nota clarare figura.
Exinde, Australem soliti quem dicere Piscem,
luitur inferior Capricorno versus ad austrum,
stricem obseruans, procul illis piscibus hærens:
It prope conspicies, experteis nominis omnes,
er Pistricem, & Piscem quem diximus Austri,
llas sub pedibus stratas radiantis AquarI.
opter Aquarius obscurum dextra rigat amnem,
iguo qui stellarum candore nitescit.
ultis tamen his duo late lumina fulgent.
um sub magni pedibus cernetur AquarI:
od superest, gelido delapsum lumine fontis,

Spiniferam subter caudam Pistricis adhæsit.
Hæ tenues stellæ perhibentur nomine Aquai.
Hic aliæ volitant paruo cum lumine claræ,
Atque priora pedum subeunt vestigia magni
Arcitenentis, & obscuræ sine nomine condunt.
Inde Nepæ cernes propter fulgentis acumen,
Aram, quam flatu permulcet spiritus austri,
Exiguo superûm quæ lumina tempore tranat:
Nam procul Arcturo est aduersa parte locata.
Arcturo magnum spacium supera dedit, orbem
Iuppiter hunc paruum inferiori in parte locauit.
Hæc tamen æterno inuisens loca curriculo Nox,
Signa dedit nautis, cuncti quæ noscere possent,
Commiserans hominum metuendos vndique casus.
Nam cum fulgentem cernes sine nubibus atris
Aram sub media cæli regione locatam,
A summa parte obscura caligine tectam,
Tum validis fugito deuitans viribus austrum.
Quem si prospiciens vitaueris, omnia caute
Armamenta locans, tuto labere per vndas:
Sin grauis inciderit vehementi flamine ventus,
Perfringet celsos defixo robore malos:
Vt res nulla feras possit mulcere procellas,
Ni parte ex aquilonis opacam pellere nubem
Cœperit, & subitis auris diduxerit Ara.
Sin humeros medio in cælo Centaurus habebit,
Ipseque cærulea contectus nube feretur,
Atque Aram tenui caligans vestiet vmbra,
Ad signorum obitum vis est metuenda fauonI.
Ille autem Centaurus in alta sede locatus,
Qua sese clarum collucens Scorpios infert,
Hac subter, partem præportans ipse virilem,
Cedit,

Cedit, equi partes properans coniungere Chelis.
Hic dextram porgens, quadrupes qua vasta tenetur,
Quam nemo certo donauit nomine Graiûm,
Tendit, & illustrem truculentus cedit ad Aram.
Hic sese infernis de partibus erigit Hydra,
Præcipiti lapsu flexo cum corpore serpens.
Hæc caput atque oculos torquens ad terga Nepai,
Conuexoque sinu subiens inferna Leonis,
Centaurum leni contingit lubrica cauda.
In medioque sinu fulgens Cratera relucet:
Extremum nitens plumato corpore Coruus,
Rostro tundit. Et hic, Geminis est ille sub ipsis
Ante canem, Graio Procyon qui nomine fertur.
Hæc sunt quæ visens nocturno tempore signa,
Legitimo cernes cælum lustrantia cursu.
Nam quæ per bis sex Signorum labier orbes
Quinque solent stellæ, simili ratione notari
Non possunt: quia quæ faciunt vestigia cursu,
Non eodem semper spacio portata teruntur.
Sic malunt errare vagæ per nubila cæli,
Atque suos vario motu metirier orbes.
Hæc faciunt magnos longinqui temporis annos,
Cum redeunt ad idem cæli sub tegmine signum.
Quorum ego nunc nequeo totos euoluere cursus:
Verum hæc quæ semper certo voluuntur in orbe
Fixa simul magnos edam * gentibus orbes.
Quattuor æterno lustrantes lumine mundum,
Orbes stelligeri portantes signa feruntur,
Amplexi terra cæli sub tegmine fulti,
E quibus annorum volitantia lumina nosces,
Quæ densis distincta licebit cernere signis:
Tum multos orbes magno cum lumine latos

Vinctos inter se, & nodis cælestibus aptos:
Atque pari spacio duo cernes esse duobus.
Nam si nocturno cognoscens tempore cælum,
Cum neque caligans detersit sidera nubes,
Nec pleno stellas superauit lumine Luna,
Vidisti magnum candentem serpere Circum,
Lacteus hic nimio fulgens candore notatur.
Hic non perpetuum detexens conficit orbem,
Sed spatio multum superis præstare duobus
Dicitur, & late cæli lustrare cauernas.
Quorum alter tangens aquilonis vertitur auras,
Ora petens Geminorum: illustratum genus ardens
In sese retinens Aurigæ portat vtrunque.
Hunc sura læua Perseus humeroque sinistro
Tangit. ad Andromedam hic dextra de parte tenetur,
Imponitque pedes duplices Equus, & simul ales
Ponit Auis caput, & clinato corpore tergum:
Anguitenens humeris connititur: illa recedens
Austrum consequitur deuitans corpore Virgo.
At vero totum spacium conuestit & orbis
Magnus Leo, & claro collucens lumine Cancer,
In quo consistens conuertit curriculum Sol
Æstiuus, medio distinguens corpore cursus.
Hic totus medius circo disiungitur ipso:
Pectoribus validis atque aluo possidet orbem.

*

Hunc octo in partes diuisum noscere circum,
Si potes, inuenies supero conuertier orbe
Quinque pari spacio partes treis esse relictas,
Tempore nocturno quas vis inferna frequentet.
Alter ab infernis cancro connectitur austris.
Distribuens medium subter secat hic Capricornum,

At-

Atque pedes gelidum riuum fundentis AquarI,
Cæruleæque feram caudam Pistricis, & illum
Fulgentem Leporē, inde pedes Canis, & simul amplam
Argolicam retinet crebro cum lumine Nauem:
Tergaque Centauri, atque Nepai portat acumen:
Inde sagittarI defixum possidet arcum.
Hunc a clarisonis auris aquilonis ad austrum
Condens postremum tangit rota feruida Solis:
xinde in superas brumali tempore flexu
e recipit sedes. huic orbi quinque tributæ
Nocturnæ partes, supera tres luce dicantur.
Hosce inter, mediam in partem retinere videtur
Tantus quantus erit collucens Lacteus orbis,
quo autumnali atque iterum sol lumine verno
xæquat spacium lucis cum tempore noctis.
Nunc retinens Aries sublucet corpore totus,
tque genu flexo Taurus connititur ingens:
rion claro contingens pectore fertur,
ydra tenet flexu Crateram, Coruus adhæret,
paucæ Chelis stellæ, simul Anguitenentis
nt genua, & summi Iouis ales nuncius instat:
ropter Equus capite & ceruicum lumine tangit.
osce æquo spacio deiunctos sustinet axis,
r medios summo cæli de vertice tranans.
Ille autem claro quartus cum lumine Circus,
rtibus extremis extremos continet orbes,
imul a medio media de parte secatur,
tque obliquus in his nitens cum lumine fertur:
emo cui sancta manu doctissima Pallas
rtem ipsa dedit fabricæ rationibus artem,
n tornare cate contortos possiet Orbes,
am sunt in cælo diuino lumine flexi,

Terram cingentes, ornantes lumine mundum,
Culmine transuerso retinentes sydera fulta.
Quattuor hi motu cuncti voluuntur eodem:
Sed tantum supera terras semper tenet ille
Curriculum, oblique inflexus tribus Orbibus vnus.
Quanto est diuisus Cancer spacio a Capricorno,
Ac subter terras spacium par esse necesse est.
Et quantos radios iacimus de lumine nostro,
Queis luna conuexum cœli tangimus orbem,
Sex tanta poterunt sub eum succedere partes,
Bina pari spacio cælestia signa tenentes.
Zodiacum hunc Græci vocitant, nostrique Latini
Orbem Signiferum perhibebunt nomine vero:
Nam gerit hic voluens bis sex ardentia signa.
Æstifer est pandens feruentia sidera Cancer:
Hunc subter fulgens cedit vis torua Leonis,
Quem rutilo sequitur collucens corpore Virgo.
Exin proiectæ claro cum lumine Chelæ,
Ipsaque consequitur lucens vis magna Nepai.
Inde Sagittipotens dextra flexum tenet arcum.
Post hunc ore fero Capricornus vadere pergit.
Humidus inde loci collucet Aquarius orbem.
Exin squammiferi serpentes ludere Pisces:
Queis comes est Aries obscuro lumine labens,
Inflexoque genu proiecto corpore Taurus,
Et Gemini clarum iactantes lucibus ignem.
Hæc Sol æterno conuestit lumine lustrans,
Annua conficiens vertentia tempora cursu.
Hic quantum terris conuexus pellitur orbis,
Tantundem ille patens supera mortalibus exstat.
Sex omni semper cedunt labentia nocte:
Tot cælum iussu fugientia signa reuisunt.

Hoc spacium tranans cæcis nox conficit umbris,
Quod supera terras prima de nocte relictum est,
Signifer ex orbe & signorum ordine fultum.
Quod si Solis aues certos cognoscere cursus,
Ortus Signorum nocturno tempore vises:
Nam semper Signum exoriens Titan trahit vnum.
Sin autem officiens signis mons obstruet altus,
Aut adiment lucem cæca caligine nubes,
Certas ipse notas cæli de tegmine sumes,
Ortus atque obitus omneis cognoscere possis.
Quæ simul existant cernes, quæ tempore eodem
Præcipitent obitum nocturno tempore nosces.
Iam simul vt supero se toto lumine Cancer
Extulit, extemplo cedit delapsa Corona.
Et loca conuisit cauda tenus infra Piscis.
Dimidiam retinens stellis distincta Corona
Partem etiam supera, atque alia de parte repulsa est:
Quam tamen insequitur Piscis, nec totus ad vmbras
Tractus, sed supero contectus corpore cedit.
Atq; humeros vsque a genibus Cancrumque recondit
Anguitenens, validis magnum a ceruicibus Anguem.
...m vero Arctophylax non æqua parte secatur:
Nam breuior clara cæli de parte videtur,
Amplior infernas depulsus possidet vmbras.
Quattuor hic obiens secum deducere signa
...gnifero solet ex orbi, tum serius ille
...um supera sese satiauit luce, recedit,
...ost mediam labens claro cum corpore noctem.
...æc obscura tenens conuestit sidera tellus:
...t parte ex alia claris cum lucibus errat.
...rion humeris & lato pectore fulgens,
...t dextra retinens non cassum luminis ensem.

Sed cum de terris vis est patefacta Leonis,
Omnia quæ Cancer præclaro detulit ortu,
Cedunt obscurata, simul vis maior Aeti
Pellitur: ac flexo considens corpore Nisus
Iam supero ferme depulsus lumine, cedit:
Sed læuum genus atque illustrem linquit in altum
Plantam. tum contra exoritur clarum caput Hydræ,
Et Lepus, & Procyon, qui sese feruidus infert
Ante canem: inde Canis vestigia prima videntur.
Non pauca e cælo depellens signa repente
Exoritur candens illustria lumina Virgo.
Cedit clara Fides Cyllenia: mergitur vnda
Delphinus, simul obtegitur depulsa Sagitta:
Atque Auis ad summam caudam, primasque recedit
Pinnas, & magnus pariter delabitur Amnis.
Hic Equus a capite & longa ceruice latescit.
Longius exoritur iam claro corpore Serpens,
Crateraque tenus lucet mortalibus Hydra.
Inde pedes Canis ostendit iam posteriores,
Et post ipse trahit claro cum lumine puppim:
Insequitur labens per cæli numina Nauis:
Hæc medium ostendit radiato stipite malum:
Et iamiam toto processit corpore Virgo.
At cum procedunt obscuro corpore Chelæ,
Existit pariter larga cum luce Bootes,
Cuius in aduersum est Arcturus corpore fixus,
Totaque iam supera fulgens prolabitur Argo,
Hydraque, quod late cælo dispersa tenetur,
Nondum tota latet, non caudam contegit vmbra.
Iam dextrum genus, & decoratam lumine suram
Erigit ille vagans vulgato nomine Nisus,
Quem nocte extinctum atque exortum vidimus vna

Per-

Persæpe, vt paruum tranans geminauerit orbem.
Hic genus & suram cum Chelis erigit alte:
Ipse autem præceps obscura nocte tenetur
Dum Nepa & Arcitenens inuisant lumina cæli.
Nam secum medium pandet Nepa, tollere vero
In cælum totum exoriens conabitur Arcus.
Hic tribus elatus cum signis corpore toto
Iacet: at exoritur media de parte Corona,
Caudaque Centauri extremo candore refulget.
Hic se iam totum cæcas Equus abdit in vmbras,
Quem rutila fulgens pluma præteruolat Ales:
Occidit Andromedæ clarum caput, & fera Pistrix
Labitur horribiles epulas funesta requirens.
Hanc contra Cepheus non cessat tendere palmas.
Ia vsque ad spinam mergens se cærula condit:
At Cepheus caput atque humeros palmasque reclinat.
Cum vero vis est vehemens exorta Nepai,
Ante fusa volat. per terras fama vagatur,
quondam Orion manibus violasse Dianam
icitur, excelsis errans in collibus amens,
uos tenet, Ægæo defixa in gurgite Echineis,
rachia cui viridi conuestit tegmine vitis.
feras vecors amenti corde necabat,
Enopionis auens epulas cœnare nitentes:
At vero pedibus subito perculsa Dianæ
ula discessit, disiectaque saxa reuellens
rculit, & cæcas lustrauit luce lacunas:
uibus ingenti existit cum corpore præse
rpios infestus præportans flebile acumen.
c valido cupide venantem perculit ictu,
Mortiferum in venas figens per vulnera virus:
grauimoriens constrauit corpore terram.

Quare cum magnis sese Nepa lucibus effert,
Orion fugiens commendat corpora terris.
Tum vero fugit Andromeda, & Neptunia Pistrix
Tota latet, cedit conuerso corpore Cepheus,
Extremas medio contingens corpore terras.
Hic caput & superas potis est demergere partes,
Infera lumborum nunquam conuestiet vmbra:
Nam retinent Arcti lustrantes lumine suras.
Labitur illa simul gnatam lacrymosa requirens
Cassiepeia, neque ex cælo depulsa decore
Fertur: nam verso contingens vertice primum
Terras, post humeros euersa sede refertur.
Hanc illi tribuunt pœnam Nereides almæ,
Cum quibus, vt perhibent, ausa est contendere forma.
Hæc obit inclinata: at pars exorta Coronæ est
Altera, cum caudaque omnis iam panditur Hydra.
At caput & totum sese Centaurus opacis
Eripit e tenebris, linquens vestigia parua
Ante pedum contecta: simul cum lumina pandit
Ipse feram dextra retinet. Prolabitur inde
Anguitenens capite & manibus: profert simul Anguis
Iam caput & summum flexo de corpore lumen.
Hic ille exoritur conuerso corpore Nisus,
Aluum, crura, humeros, simul & præcordia lustrans,
Et dextra radios læto cum lumine iactans.
Inde Sagittipotens superas cum visere luces
Institit, emergit Nisi caput: & simul effert
Sese clara Fides, & promit corpore Cepheus.
Feruidus ille Canis toto cum corpore cedit,
Abditur Orion, obit & Lepus abditus vmbra.
Inferiora cadunt Aurigæ lumina lapsu.
Inde obiens Capricornus ab alto, lumine pellit

Auri-

Aurigam, instantemque Capram, paruos simul Hœdos,
Et magnam, antiquo depellit nomine Nauem,
Crus dextrumque pedem linquens, obit infera Perseus
In loca, tum cedens a puppi linquitur Argo.
Obruitur Procyon, emergunt Alites vna,
Et volucris terris existit clara Sagitta.

* PROGNOSTICA.

* *Vt cum*
Luna means Hyperionis officit orbi,
Stinguuntur radij cæca caligine tecti.

*

Ast autem tenui quæ candent lumine Phatnæ

*

Atque etiam ventos præmonstrat sæpe futuros
Inflatum mare, cum subito penitusque tumescit,
Saxaque cana salis niueo spumata liquore,
Tristificas certant Neptuno reddere voces:
Aut densus stridor cum celso e vertice montis
Ortus adaugescit scopulorum sæpe repulsu.
Cana fulix itidem fugiens e gurgite ponti,
Nunciat horribiles clamans instare procellas,
Haud modicos tremulo fundens e gutture cantus.

*

Vos quoque signa videtis aquai dulcis alumnæ
Cum clamore paratis inanes fundere voces,
Absurdoque sono fontes & stagna cietis.

Quis est qui ranunculos hoc videre suspicari possit?

Sæpe etiam pertriste canit de pectore carmen,
Et matutinis acredula vocibus instat,
Vocibus instat, & assiduas iacit ore querelas,
Cum primum gelidos rores aurora remittit.

Fuſcaque nonnunquam curſans per littora cornix,
Demerſit caput, & fluctum ceruice recepit.
Mollipedesque boues ſpectantes lumina cæli
Naribus humiferum duxere ex aëre ſuccum.

*

Iam vero ſemper viridis ſemperque grauata,
Lentiſcus triplici ſolita grandeſcere fœtu,
Ter fruges fundens, tria tempora monſtrat arandi.

Ne hoc quidem quæro, cur hæc arbor vna ter floreat, aut cur arandi maturitatem ad signum floris accommodet.

CÆTERA DESIDERANTVR.

ARATI

ARATI PHÆNOMENA, RVFO FESTO AVIENO PARAPHRASTE.

CARMINIS inceptor mihi Iuppiter: auspice terras
Linquo Ioue, excelsam reserat dux Iuppiter æthram:
Imus in astra, Iouis monitu: Iouis omine cælum,
Et Iouis imperio mortalibus æthera pando.
Hic statio, hic sedes primi patris, iste paterni
Principium motus, vis fulminis iste corusci,
Vita elementorum, mundi calor, ætheris ignis,
Astrorumque vigor, perpes substantia lucis,
Et numerus celsi modulaminis: hic tener aer,
Materiæque grauis concretio, succus ab alto
Corporibus cælo, cunctarum alimonia rerum,
Flos & flamma animæ, qui discurrente meatu,
Mentis primigenæ penetralia dura resoluens,
Impleuit largo venas operatus amore,
Ordinis vt proprij fœdus daret iste, calorem:
Quo digesta capax solidaret semina mundus,
Inseruit rite hunc primum, medium, atque secundum.
Vox secreta canit sibi. nam permixtus vtrinque,
Et fultus sese geminum latus, vnus & idem est
Auctor agendorum, proprijque patrator amoris,
Et mundi vere pastor sacer, hic chaos altum
Lumine perrumpit: tenebrarum hic vincula primus
Soluit, & ipse parens rerum fluitantia fixit:
Hic dispersa locis statuit primordia iustis:
Hic digestorum speciem dedit, iste colorem
Imposuit rebus, sexuque immixtus vtroque,

Atque æui pariter gemini, simul omnia lustrans
Sufficit alterno res semine: rerum opifex hic,
Hic altor rerum, rex mundi, celsa potestas
Ætheris atque Erebi, pigra inclinatio nodi,
Insociabilium discretio iusta deorum,
Cuius & extremum tellus opus, ignea cuius
Lumina sunt late. sol, & soror: ille diei
Tendat vt infusi rutilum iubar, altera noctis
Vt face flammanti tenebrosos rumpat amictus:
Nec desit genitis pater vllo in tempore rebus.
Istius ille anni pulcher chorus, alta vt hebescat
Terra gelu, ver vt blandis adrideat aruis,
Puluerulenta siti tellurem vt torreat æstas,
Et grauis autumni redeat fœtura parentis:
Hoc duce per tumidi ferimur freta gurgitis, isto
Præceptore solum grauibus versamus aratris:
Iste modum statuit signis, hic rebus honorem
Infundit, tenebris hic interlabitur æthra:
Viscera, & æternos animat genitabilis artus.
Denique ne longum marcentia corda iacerent,
Mundanique ortus mens immemor, omnia sensim
Vilia conciperet; neque se subduceret vnquam,
Fontis in æterni primordia, quo velut amnis,
Quem festina citis vrget Natura fluentis,
Lapsu continuo ruituræ in corpora nostra
Prorumpunt animæ, seriemque per æthera nectunt.
Hic primum Cnidij radium senis intulit astris,
Mortalemque loqui docuit conuexa deorum,
Cur Hyperionios Nepa circumflecteret ignes,
Autumni reditu: cur sub gelido Capricorno
Bruma pruinosi iuga tristia solueret anni:
Cur spacium lucis, madidæ cur tempora noctis

Libra

Libra celerque Aries demerso pondere Olympi
Æquarent, qua parte Polus sublimior alto
Cardine cæruleas Thetidis non tangeret vndas:
Quis Polus vmbrifero lateat decliuis in axe,
Et vaga pallanti cur signa errore ferantur:
Quæ rursum ingenio numerisque Solensibus idem
Iuppiter efferri melius dedit incola tauri,
Musa vt Cecropios raperetur & Aonas agros.
Me quoque nunc similis stimulat furor edere versu
Tempora, cum duris versare ligonibus arua
Conueniat, cum veliuolo dare carbasa ponto,
Et cum victicomo crinem tondere Lyæo.
O mihi nota adyti iam numina Parnassei,
O per multa operum mea semper cura Camœnæ,
Iam placet in superum visus sustollere cælum,
Atque oculis reserare viam per sidera: maior,
Maior agit mentem solito deus, ampla patescit
Cirrha mihi, & totis se Helicon inspirat ab antris.

ARCTOS.

OMNIA *quæ flãmis pingunt radiantibus æthram,*
Nox & agit, verso ceu fixa trahuntur Olympo:
At non cuncta tamen Signorum in lege putanda:
Nam numeris & honore carens micat omnibus ignis,
Et rutilo cunctis flagrat coma flammea crine:
Sed quia non certa formarum in luce notantur
Omnia, sideribus cassum fit cætera volgus.
Mobilis en etiam mundi se machina versat,
Ponderis & proprij trahit inclinatio cælum:
Sed non axis item curui vertigine fertur
Ætheris, vt stilus instabili conuoluitur orbi,
Luce manente tenusque procul sacra viscera cæli

Perforat, & mediæ molem terræ tenet: illum
Non prolixa dies, non incumbentis Olympi
Cursus agit, motatue loco labor, ut semel hærens
Constitit, & ferri se circum cuncta remisit.
NEC minus extremo dispar polus: Oceano pars
Sublime erigitur, subit altera mersa sub vndas
Pars Erebum, & nigri iacet hæc ut conscia Ditis:
Hic notus, horriferis aquilonibus illa rigescunt.
Hac teres in gemina stridit vertigine cardo.
Alter in obtutum facilis latet, alter & alto
Deprimitur barathro. Sed qua sublimior axis
Tethyos vndosæ linquit cetosa fluenta,
Contemplare sacras ut mundus subiit Arctos.
Sic astrum dici Cnidius dedit, Ausone easdem
Voce feras Vrsasque & Plaustra vocare solemus:
Fabula nanque Vrsas, species dat Plaustra videri.
Has pater omnipotens nemorosi in valle Lycei
Adsuetas duris quondam venatibus, æthræ
Intulit, & rapto genitricis flore sacrauit:
Vel ceu fama dehinc docet altera, Creta vbi fluctu
Tunditur insanis late circunsona cauris,
Iuppiter has idem rerum memor indultarum,
Et custoditæ referens pia dona salutis,
Cum puer agrestes inter Curetas, & inter
Dictææ longum latuit crepitacula rupis,
Scandere flammigerum victor permisit Olympum,
Nescia signa salis, nocturnique inscia casus,
Hospita & insanis aquilonibus: haud tamen ollis
Ora, vel aduerso sunt obuia pectora motu:
Versa Lycaoniis sed suspectatur in vrsis
Forma super: pariterque polo vestigia librant,
In spinam & flammis ardentia dorsa iacentes.

Sic

Sic Iouis altrices teretem prope cardinis axem,
In caput, inque humeros Helice Cynosuraque versæ,
Præscia venturis dant semper signa procellis.
Nanque Helice Graios, Tyrios Cynosura per altum
Parua regit: non vlla facem succenderit vnquam
Stella prior, neque flammigeros edixerit ortus
Ante alia, immerso cum iam Titanius orbe
Imbuit & tremulo Tartesia terga rubore,
Cressia quam flammans inter primordia noctis
Maior agat, vultusque sacros ostendat Olympo.
Illa licet paruo iaceat temone per æthram,
Verior, infidum tamen est currentibus æquor.
Cardine nam toto conuertitur. haud mora, longos
Pigra tenet gyros, neque ceu mollita parumper
Flectitur, aut tardo cohibet cunctamina lapsu,
Denique Sidoniis dux est Cynosura carinis:
Rectior vndoso cursus sulcatur in æstu.
INTER vtranque dehinc præclari nominis Arcton
Ceu circumflexo sinuantur flumina lapsu,
Squãmeus agmen agẽs Draco voluitur, atq; obit ambas
Spirarum curuis anfractibus: hunc quoque, vt artus
Longius effusum, spaciosa volumina tendunt.
Compta Lycaoniis includunt Plaustra choreis:
Qua caput est Helices, fundunt sese vltima monstri
Agmina, & hac cæli vix cauda in parte quiescit:
Altera qua spiræ sinus est, sublime reponit
Verticis, & curuo ceu circunclusa Dracone,
In dorsum alterius dorso iacet Anguis ab ore
Vertitur, ac longe postremam lapsus in Arcton,
Rursum maioris repetit confinia signi.
Nec quæ stella caput flammarum insignit honore,
Sola micat, solaue rubent incendia crista:

Sed ſetoſa duplex adolet duo tempora fulgor,
Et duo ſub geminis oculi fulgoribus ardent.
Vnicus ignis item mento æſtuat, ipſaque forma
Verticis in nutum veluti curuata parumper,
Qua per dimenſos demittitur ordo meatus,
Flectitur, atque Helices caudam ſpectare videtur,
Cuius in extremum ſpacio propiore per æthram,
Sibila protenti ſuccedunt ora Draconis.
Quin ſuper illa etiam ſumma confinia caudæ
Stella ſubit, dextri quæ temporis igne coruſcans,
Æmula vicinis accendit lumina flammis:
At decliue caput vertexque obliquior aſtris,
Hac in parte ſacri procumbere cernitur axis:
Qua pater Oceanus rutili reparatus Eoi,
Occaſus ortusque ſolo moderante coercet,
Et gemina alternæ miſcet diuortia metæ.

EN GONASIN.

INDE pruinoſo ſi lumen abuſque Dracone,
In conuexa feras, oculosque in proxima mundi
Declines, qua parte globo tumet altior ortus,
Illa laboranti ſimilis ſuccedet imago:
Protinus expertem quam quondam dixit Aratus
Nominis, & cuius latuit quoque cauſa laboris:
Panyaſi ſed nota tamen, ceu longior ætas
Eruit excuſſis arcana exordia rebus.
Nam dura immodici memorat ſub lege tyranni,
Amphitryoniaden primæuo in flore iuuentæ,
Qua cedunt medij longe ſecreta diei,
Heſperidum veniſſe locos, atque aurea mala,
Inſcia quæ lenti ſemper cuſtodia ſomni
Seruabat, carpſiſſe manu: poſtquam ille nouercæ

nsaturatæ odiis serpens victoris ab ictu,
pirarumque sinus, & fortia vincula laxans,
)ccubuit, sic membra genu subnixa sinistro,
ustentasse ferunt, sic insedisse labore
Deuictum fama est: ac tum Tirynthius, Æthræ
nclytus & solio fultus sublime paterno est.
uppiter hanc speciem, miseratus acerba laborum,
Reddidit, & talem cerni permisit Olympo.
n manus ipsa Dei violenta in verbera pendens
rigitur, dextræque de hinc impressio plantæ
empora deculcat maculosi prona Draconis.

CORONA.

POPLITE *succidui qua sideris ampla patescunt*
erga, dehinc mersumque iacet sublime humerorum,
Aspice ceu rutilis vibret lux Gnosia flammis,
Hæc quondam Bacchi monumentum fulget amoris:
Hæc Ariadnæi capitis testatur honorem.
rina ter illustrant hanc lumina, parsque Coronæ
erpentem vicina subit, qua sibila in Arcton
)ra Draco inclinans stridet flabris aquilonis:
ost tergum Nixi pars voluitur, ac velut hærens
Rursum defessi reseratur nuncia signi.

OPHIVCHVS.

ISTIVS *extremo sub vertice, vertice quippe*
ideris Innixi, clarum nosces Ophiuchum.
riccæi sidus stat nominis, & cui pingui
hure Epidaureæ fumant altaria sedis.
n styga decursis Parcarum ab origine fusis
Merserat Hippolytum sors vltima: iamque per imas
ocyti tenebras & stagna nigrantia Ditis,
ortitor ille Charon Thesidæ fata vehebat.

Hic immaturi sed enim miseratus acerbum
Leti supplicium, Neptunique aspera iussa,
Algentes artus Erebo procul intimo ab vsque
Suscitat, atque animæ rursum tepefacta calore
Viscera, mundanas reuocat medicator in oras.
Non tulit omnipotens ortu cuiquam generato
Deucalioneo, fas esse nouissima fata
Vincere, & incassum decurrere pensa sororum:
Moxque trisulca polo iaculatus fulmina celso,
Et super aëriæ vibrans incendia flammæ,
Morte repertorem medicinæ audacis in vmbras
Deiicit: ac gnato reparans solatia Phœbo,
Asperaque extincti miseratus fata nepotis,
Surgere nocturno iubet inter sidera motu.
Hic ergo insignes ardens venas Ophiuchus,
Hic rigidos artus formæ Anguitenentis honore
Arduus, hic tantos humeris vibrantibus ignes
Euomit, vt pleno cum Luna nitescit in orbe,
Menstruaque ingenti iam tempora diuidit ortu,
Nequaquam lentis obscurior ex humeris lux
Marceat: at manibus non compar flamma rubescit.
Nam suffusa leuis resplendent vltima luce:
Sed cerni sunt prompta tamen: postremaque parco
Igne micant. ille angue manum consertus vtranque
Erigitur, serpensque dehinc elabitur ambas
Flexilis, & medium cingit spiris Ophiuchum:
Quem super hærentem plantarum mole duarum
Scorpios ingeminas effusus viscera parteis,
Afflictusque oculos, maculosaque pectora pressus,
Sustinet. attiguas euoluitur Anguis in auras,
Agmine non æquo, neque tanta volumina compar.
Nam qua dextra manus sinuoso affigitur Angui,
Par-

*arcius ab domino terga explicat, altera porro
urimus, ac multo per læuum pondere lapsus
nditus: & rutilo qua lux sedet ignea mento,
que Ariadnææ sese vicina coronæ
bricus inclinat. post spreta brachia quondam
rmidata truci suspexeris Orioni:
ec concessa etenim curuis mercatio velis.
uc falcata Hiodij repserunt cornua monstri,
lereæ nimium facis indiga: nanque hebes ollis
is & obtuso marcent incendia crine.*

BOOTES.

CALLISTO *rutilat stellis, quibus vtque sirinam
rona sit effigiem, quo cardine torqueat axem,
mper in occiduis attollens lampada flammis
rctophylax, siue, vt veteres cecinere, Bootes,
mosa Arcadici testans commenta tyranni.
licet instanti similis, similisque minanti
erga Helices iuxta premat arduus, haud tamē vnquā
picturatæ plaustrum procurrere matris
s datur, antiqui quoniam contagio in illo
iminis, & veterum prohibetur culpa malorum.
ec minus in membris lux olim maxima vibrat
mnibus, ardet apex capiti, micat ignea late
extera flammam, humeri flammam mouet instar
ter vtrunque femur, qua se confinia lucis
iducunt pedibus, maior qua luminis auras
erberat, & rutilo sidus magis æstuat astro.
am locus Arcturo sacer * adscribitur, illinc
Aurea qua summos adstringunt cingula amictus,
bria flammanti consurgit stella rubore.*

VIRGO.

QVA protenduntur vestigia summa Bootis,
Quaque per immensum circunflagrantibus astris,
Circulus obliquo late iacet Astriger orbe,
Contemplare sacros subiectæ Virginis artus.
Quam te quã memorem, siue est genitor tibi summus
Iuppiter ex Themide in terras demissa parente:
Seu patris Astræi clarum es genus, aurea cuius
Sidera sunt proles, & qui pro munere morum
Inculpabilium nomen dedit omnibus astris:
Aut Pelusiaci magis es dea littoris Isis,
Digna Poli consors, & cura latrantis Anubis:
Seu tu diua Ceres, sic nam tibi flagrat arista,
Et ceu Siriaco torretur spica calore:
Protentata manu ter quæ pernicibus alis,
Nec sat certa gradum, viduataque vertice summo
Fluxipilæ vestis vestigia, lubricum vt æuum
Sors agat, & subitis obrepat mobile fatum
Temporibus, precor in terras procul æthere ab alto
Flecte oculos, placidamque meis venerabilis oro
Pande sacris aurem. Tu cum sincera priorum
Vita hominum nullis ageret sub legibus æuum,
Aureaque innocuos seruarent secula mores
Sponte sua, nec criminibus via prompta pateret,
Inter confusos populorum libera cœtus
Versabare libens, nullique obnoxia culpæ
Corda inhibens media, casto res more tenebas:
Nullus telluri limes datus, indice nullo
Culta secabantur, neque iam discretio campum
Metiri in dominos monstrauerat: omnia rerum
Vsurpantis erant, promiscua thura per agros
Præstiterant cunctis communia cuncta videri.

Deni-

enique cum placidas crebro Dea viſeret vrbes,
ectaque iuſta virûm paſſim ſuccederet illa,
ruentus late pelagi natura, ſalumque
luctibus inſtabile, & glauci vada turgida ponti,
ua ſenior cano nutrit ſub gurgite Nereus
elphines virides, & phyſeteras anhelos,
norata ſuo ſecluſaque fine iacebant.
ulla fides vndis, tumido commercia fluctu
ulla petebantur, neque longis nauita terris
inuare ratem ius fecerat, exul vt oris
mnibus externas veheret per inhoſpita gazas
Equora, & inſano penderet ſæpe profundo
mnia: ſed cunctis naſci dabat aurea terris
ſtitia, & nullo diſcreuerat aëre regna.
At poſtquam argento deformis viluit ætas
grius in terras os inclinabat honeſtum
m Dea, vix ſummos adlabens denique montes,
m cedente die Phœbus ſub nocte propinqua
ciduus pronos vrgeret in æquora currus,
urpandam oculis ſe dabat ad currentum:
on vt feſſa virûm repararet gaudia vultu,
d crepula vt late vomeret conuicia voce.
arcite vile genus, lacrymis aiebat obortis:
uſa querelarum veſtrum eſt ſcelus, aurea quondam
dice me veſtri vixerunt ſecla parentes.
egener in vobis animus, ſolertia vobis
eruigil, arte noua vitam traducere mos eſt:
mne auum ſtudiis excuditis: hinc quoque rurſum,
roh pudor atque dolor, naſcetur vilior ætas.
t lacerata genas ibit Bellona per vrbes
aucia, vt inſidas agitent certamina mentes.
Hac vbi per mœſto rauco congeſſerat ore,

Alite procursu sese in conuexa ferebat
Protinus, atque oculos fugiens exosa sequentum
Linquebat cœtus hominum. ruit hæc quoque rursum
Viuendi series, ac successere pudendo
Ærea secla habitu: fraus ilicet, & furor ardens,
Atque cruentus amor chalybis, segnisque libido,
Et malesuada lucri rabies subit omnia, terror
Degener, ac mœstæ facies formidinis implet:
Secreti immodicus vada gurgitis vltima versat
Tiphys: Agenoreo color hinc mentirier ostro
Incipit, Assyriumque bibunt noua vellera succum,
Ebria vt extremo splendescat lana veneno,
Sic iusta in populos mox Virginis inculpatæ
Exarsere odia, & cælum pernicibus intrat
Diua alis, spaciumque sibi subuecta per auras,
Vnde procul terras summa vix cerneret æthra,
Propter anhela libens late capit astra Bootis.
Istivs extremis humerorum partibus vrget
Stella facem, qualique rubent incendia flamma,
Quæ subiecta procul caudam maioris ad Vrsæ
Vertice brumalis circumuoluuntur Olympi:
Talis vtrique modo simul & fulgore micat lux
Plurima: quippe procul clare fax ardet in Arcton.
Nec contemplandi labor anxius, omnia primis
Obuia ceu vibrant obtutibus, vnus ob ora
Quæ sunt prima fere vestigia, præminet ignis:
Altera qua pedibus regio est clunalibus, ardet
Stella itidem, genibusque dehinc se tertia promit,
Æmula qua rutilæ flagrant confinia caudæ.
Non tamen his species, non sunt cognomina certa,
Sed permixta simul vulgi vice conuoluuntur.

GEMI-

GEMINI.

ILLA quidem supero conserta relabitur axe,
iscia piscosi semper salis, ipsius autem
ubiectos capiti Geminos tibi cernere fas est,
partanam Geminos sobolem, prolemque tonantis
gregiam, & proprio post reddita numina cælo.
Nam Lacedæmoniis Mars cum caluisset Aphidnis,
estora Cecropij tulit inclementia belli:
At frater lucemque & fata superstitis æui
cosus, sortem lacrymis efflagitat æquam:
rotinus alternæ germanos tempore vitæ
uppiter attollit, cælique in celsa receptans
Æternæ flagrare facis iubet ignibus ambo.

CANCER.

ALVO Helices Cãcer subuoluitur: astraq; Cancro
no nouercales ut semper proderet iras,
æstitit. hic etenim Lernæi gurgitis Hydram
reret Alcides cum flammiger ausus in ipsum
pere victorem, qua duro concaua dorso
gmina curuantur, geminus micat ardor in auras:
os dixere Asinos, ortos Thesprotide terra.
sidus Lenææ tuum disterminat aer
assior. hos itidem qualis præsepibus esse
rma solet, dispar Chelarum flamma coruscat.
anque tribus stellis adoletur dextera Cancro:
ua duas pigro succendit fomite flammas.
ua postrema pedum rutilant vestigia in Arcto,
Maxima flammigeri mundus trahit ora Leonis.
Membra dehinc longi qua sese semita cæli
rima protendit, torrentur fomite acuto
gula, & assiduis ardet Leo viscera flammis.
Hic Hyperionij flagrat via solis, & isto

Se duce cærulei referunt momenta caloris.
Tunc succisa Ceres statim cum mergite culmi
Construitur, flauos tondentur semina crines
Omnia, & aduectas late coquit area messes.
Tunc & Threicij repetunt animosa aquilones
Flabra polo, tunc Oceanum stata flamina cæli
Propellunt pelagus: longis hoc tempore in anni
Ocia sunt remis: pontus vehit ipse carinas.

AVRIGA.

AVRIGATOREM par sit quoque cura videre
Nanque tuas aures implebit fabula solers
Cretæi pecoris: hæc lac memoratur alumno
Infudisse Ioui Capra, nutrix dicta tonantis.
Stelligero subuecta polo est: ille impiger autem
Pulcher Erichthonius, currus & quattuor olim
Iunxit equos, pronus qui non procul in Geminorum
Læua iacet, fusoque super se corpore tendit
Plurimus, atque Helices caput inclinatur ab ore.
Ille quidem in spacium membra explicat: at Capra læu
Fixa humero clare sustollitur: ipsius autem
Fine manus paruas Hœdorum suspice flammas.
Qui postquam Oceano sese expediere sonoro,
Sæua procellosis immittunt flabra fluentis,
Vt spumosa truci pulsentur littora fluctu,
Et vaga cæruleas inuoluant æquora puppes.

TAVRVS.

NEC minus Aurigæ qua sunt vestigia curui,
Cornigeri late tenduntur pectora Tauri.
Illic setosam pecoris perquirere frontem
Esto memor: flexo iacet illic crure, minaces
In terram figens oculos: tum cætera signa
Flammarum similem procul inter sidera formam
Osten-

Ostentare valent: gemino sic cornua ductu
Erigit ætherij rigor ignis & ignis vtrinque.
Sic camuris ardet protractibus, haud tibi signis
Perquirenda aliis pecoris frons æqua resurget:
Oceano proprio Taurum deprenderis ore.
Cornua sic vera sub imagine curua dehiscunt:
Sic media creber pecori frontem asperat ignis:
Sic Hyades Tauri toto procul ore coruscant.
At boream læuo qua Taurus acumine pulsat,
Desuper aurigæ dexter pes imminet astro.
Vna pedem Aurigæ dextrum cornuque sinistrum
Stella tenet pecoris: simul in conuexa feruntur:
Sed prior occidui Taurus subit æquoris vndas.

CEPHEVS.

NEC *mea musa senem tacitum Cephea relinquet:*
Nam idem quoque summa poli Cephea reuoluunt:
Quum quin etiam rutilæ pater intulit æthræ,
Donauitque polo. tergum Cynosuridos Vrsæ
Post habitat, geminasque manus a pectore tendit.
At diducta pedes tamen huic mensura seniles
Diuidit, extrema quantum pede distat ab Vrsa.
Non eget huius enim sedes sacra numinis hilum.

CASSIEPEIA.

RVRSVM *decliui si visum tramite vergas,*
Proxima tibi vt flexi linquatur spira Draconis,
Infortunatam spectabis Cassiepeiam.
Sed nec multa tamen, cum cælum lumine toto
Luna replet, tetram vt superet fax aurea noctem,
Occurret genitrix oculis quærentibus: adsunt
Lucida mœrenti, tenuis rubet ignis, & ægre
Lux hebes est matri: vix qualem Caria quondam
Mouerat intrantem per claustra tenacia clauem,

Formatur stellis distantibus: inque humeros vix
Tenditur angustos, natæ fera fata retundunt.

ANDROMEDA.

NANQVE subest, teretisque poli simul orbe notatur,
Andromeda incendi, quæ semper luce coruscans
Sponte oculos in membra rapit: face denique vertex
Ardet anhelanti, geminamque per aëra fundunt
Lucem humeri, & summis lux æstuat ignea plantis:
Ignea quinetiam per cælum singula flagrant
Andromedæ, & toto vibrant in corpore flammæ.
Sed tamen hic etiam viuax est pœna dolenti:
Nam diducta vlnas magna distendit in æthra,
Vinculaque in cælo retinent quoque tenuia, quippe
Brachia contortis adstringunt nubila nodis.

EQVVS.

RVRSVS odorato quæ vertex crine tumescit,
Andromedæ capiti succingitur indiga pleni
Aluus Equi, summo quam fax in vertice vibrat
Virginis, inque auras cornu vice surgit acuti.
Ipsa sub abscisso late micat aurea ventre,
Cornipedis simul hunc lux indiscreta renectit,
Communique rubent duo semper sidera flamma.
Treis latus atque armos aliæ pecoris pinxere, *
Et spacio disiuncta pari fax æmula flagrat.
Plurimus ignis inest, vasto globus æstuat orbe.
Sed non & capiti similis rubor, ipsaque ceruix
Quamuis procero surgat iuba maxima collo,
Languida marcenti vix est spectabilis igne.
Vltima quæ mento sese explicat, haud minor illa
Quattuor est primis quæ formam lumine claro
Cornipedis simulant: non hinc Equus integer artus,
Non quadrupes cælo sustollitur, at tenus aluo

Erigitur, media iam cætera pone negantur,
Et quatit ætherias primis modo cruribus auras.
Nunc hunc Aonio quondam memorant Helicone
Inclita post Lyciæ redeuntem bella Chimæræ,
Mystica qua rupes doctis obmurmurat antris,
Herbarum carpsisse comas, & gramine odoro
Expleuisse famem, sed cum sitis arida fauces
Vreret, ac nullo manaret gurges hiatu,
Illisisse pedem, cornuque excita repente
Lympha camœnalem fudit procul Hippocrenen.
Aones hoc latici posuerunt nomen equino
Pastores: strepit hæc placido inter saxa susurro,
Atque Helicone cadens sese sitientibus herbis
Inserit, Ascræas donec vaga gurgite valles
Viuificet, rigat has animas & Thespia pubes
Semper, & in latices inhiat gens fontis alumni.
Ast Equus alterno redit inter sidera motu,
Oceanique salo caput exerit, haud tibi magni
Cura laboris erit cælo spectare sereno
Cornipedem: micat ille procul flagrantibus astris,
Et perfusa recens educit pectora ponto.

ARIES.

TVNC *celer ille Aries, longi qui limitis orbe*
Æthera percurrens, nunquam Cynosurides Vrsæ
Segnior ablapsu conuertitur, haud procul astro
Visus Equi, magno celsum secat aëra motu.
Parcior hic rutilæ semper facis, indigus ignis
Spectatur iusti. nam quanti luminis astra
Esse solent, aciem quibus aurea Luna retundit,
Marcida lanigeri tantum se forma sub auras
Exerit: in tenui quanquam primordia Phœben
Orbe habeant, nulloque decus dea proferat ore.

Sed licet hunc oculis frustra sectere per æthram,
(Nam semper propriis caret ignibus) en tibi propter
Andromedæ claro rutilantia cingula in astro
Suspectanda patent. vocat ingens baltheus vltro
Quærentem, non longa Aries statione locatus,
In conuexa redit paruo se tramite: subter
Distinet & medio cælum citus ordine currit,
Vltima Chelarum qua brachia, quaque corusco
Circulus axe means rutilum secat Oriona.

DELTOTON.

Est etiam Graio quod semper nomine nostri,
Deltoton memorant: simile est latus istud vtrunque:
Porrigitur summum signo caput: angulus arctat,
Et gemini suprema iugi vicinia mordet.
Tertia quæ stantes sustentat linea ductus,
Parcior, haud simili sese sub limite tendit,
Et contracta modum gemina face flammigerarum
Stellarum superat. quin & quæ subter in astro
Lanati marcent pecoris, pluuioque tepescunt
Iam vicina noto, minor istic linea luce
Et fulgore facis præuertitur: at locus olli
Post tergum Andromedæ, sic se tulit ordo dicatus.

PISCES.

Hinc si vicino flectaris lumina visu,
Inque notum sensim boreali ab cardine doctus
Inclinere oculos, proles tibi tertia Pisces
Surgent Bombycij: sedes data quippe duobus
Piscibus, ingenti qua celsam circulus æthram
Orbe secat, tendit qua penna extrema sinistræ
Ales equus, mundo qua pectora Laniger alto
Vrget, & aduerso surgentem corpore Taurum
Respicit, hinc medio signantur sidere Pisces:

Quorum

Quorum alius rigida consurgit in aëra forma
Celsior, & boream propior sapit alter aquarum,
Troicus haurit aquas, funditque ephebus ab vrna:
Pone auidus iacet in notialia nubila pronus.
Sed tamen hi late stellis ex ordine fusis
Nectuntur caudas, & lenta trahuntur vtraque
Vincula, per cælum coeunt quæ cingula rursum,
Et rutilo confixa quasi super igne tenentur,
Cælestem memorat quem solers Græcia Nodum.

PERSEVS.

Ex humero Andromedæ læuo quoque noscere Pisce,
Qui rigidum celsi suspectat cardinis axem,
Perfacile est: vlnæ nam proximus iste sinistræ
Cærulus erigitur. Quin & vestigia propter
Persea sub volucri par est tibi quærere forma
In caput inque humeros rotat ægram machina mundi
Andromedam: ThreicI nam sub flabris aquilonis,
Nititur alato vindex pede, maxima cuius
Dextera mœrentis solium prope Cassiepeiæ,
Tenditur, ingentique dehinc vestigia passu
Pulueruleenta quasi cano procul aere pandit.

PLEIADES.

PLEIADES femoris pariter sub fine sinistri
Perseus protollit: locus has habet arctior omnes
Connexas. lentæ facis haud procul istas
...tentat rutili lux sideris, ægra sororum
...umina, nec claro flagrat rubor aureus astro.
...s genitor, vero si fluxit fabula fonte,
...enus Atlas, subiit celsæ qui pondera molis,
...lifer, atque humero magnum super æthera torquet.
...ma vetus septem memorat genitore creatas

Longæuo: sex se rutila inter sidera tantum
Sustollunt. septem fert fabula prisca sororum
Nomina, sex sese tenui sub lumine reddunt,
Electra, Alcyone, Celano, Taygeteque,
Et Sterope, Meropeque, simul famosaque Maia.
Prole dei cerni sex solas carmine Mynthes
Asserit: Electram cælo abscessisse profundo
Ob formidatum memorat prius Oriona.
Pars ait Idææ deflentem incendia Troiæ,
Et numerosa suæ lugentem funera gentis,
Electram tetris mæstam dare nubibus orbem,
Sæpius obscuris caput vt sit cincta tenebris:
Nonnunquam Oceani tamen istam surgere ab vndis,
In conuexa poli, sed sede carere sororum:
Atque os discretum procul edere destitutam,
Germanoque choro sobolis lacerata ruinis,
Diffusamque comas cerni, crinisque soluti
Monstrari effigiem: diros hos fama cometas
Commemorat tristi procul istos surgere forma.
Vultum ardere diu, perfundere crinibus æthram,
Sanguine sub pingui rutiloque rubere cruore.
Quin Meropen addit postquam Sisyphëia vincla,
Et thalamos sæuo sortita est omine diuûm,
Indignam aëria credunt mage sede fuisse.
Sic anceps numeri fit fabula, sexque per æthram,
Vergilias cerni tenet vsus, sed simul omnes
Arctauere globum: ter in auras angulus exit
Flammiger, & mixtis Atlantides ignibus ardent,
Nec tamen est famæ similis vigor, ampla sorores
Fabula nobilitat: modus ollis parcus, & ignis
Vix tenui longe face fit spectabilis istas
Alterno redeunt cum bina crepuscula mundo,

Se.

Seu nox australes adolet cum cærula flammas,
Seu matutinus cum sidera disiicit ortus,
Conuolui cælo summæ pater annuit æthræ.
Nec minus arenti cum crine attollitur æstus,
Et cum cana comas redit anno bruma rigenti,
Tempora designant. nam si se gurgite tollunt
Vergiliæ, curuas in flaua noualia falces
Exercere dies: si condunt æquore flammas,
Tellurem presso proscindere tempus aratro.

LYRA.

Est Chelys illa dehinc, tenero qua lusit in æuo
Mercurius, curua religans testudine chordas,
Vt Parnasseo munus memorabile Phœbo
Formaret neruis opifex deus. hanc vbi rursum
Concentus superi compleuit pulcher Apollo,
Orphea Pangæo docuit gestare sub antro.
Hic iam fila nouem docta in modulamina mouit,
Musarum ad speciem: Musa satus ille repertor
Carmina Pleiadum numero deduxerat: at cum
Impia Bassaridum carpsisset dextera vatem,
Et deuota virum tegeret Libethra peremptum,
Intulit hanc cælo miseratus Iuppiter artem
Præstantis iuuenis, pecudes qui & flumina vates
Flexerat: Adnixi qua semet sidera porro
Sustollunt, læuum propter Chelys hæc femur adstat.
Aduolat ast aliud latus Ales, & ore canoros
Tenditur ad neruos, media est Lyra sede dicata
Cycneo capiti, & curuo contermina signo.

CYGNVS.

NANQVE & sidereis Cycnus secat æthera pennis

Donatus cælo, non claro lucidus astro,
Sed tamen os flagrans, & guttura longa coruscans,
Grandibus haud equidem stellis, non his tamen atris
Obscurisue micat, trahit in conuexa volatum
Perfacilem, & dextro late Cep[illegible]ida dextram
Radens remigio, summa ad vestigia læuam
Declinatur Equi: sic magno præpes Olympo
Subuehitur, subit occidui sic marmoris vndas.

AQVARIVS.

NAM post Cornipedem flagrant duo sidera Pisces
Pisces Bombycij: caput autem subter equinum
Laomedontiadæ se dextera tendit ephebi.
Ipse dehinc longos insignis Aquarius artus,
Adstat ad hirsuti caudam pulcher Capricorni.

CAPRICORNVS.

IMVS vt australi descendit circulus axe
Signifer, inque notum rutili cadit orbita solis,
Hispida setosi marcet species Capricorni.
Huc cum Threicio veniens a cardine Phœbus,
Vertit iter, pulsusque deum, mirabile dictu,
Brumalis redigit, non tum mihi longa phaselis
Æquora tententur, non tum freta turbida pinu
Quis petat: angusto decurrit tramite nanque
Parua dies, vastoque dehinc deprensus in alto,
Nequicquam pigræ clamarit sidera lucis:
Interea totis notus acer sæuiet vndis,
Excitumque salum verret notus. aurea solis
Cum rota corrigeri sidus pepulit Capricorni,
Tum dirum cælo frigus redit: aspera nautis
Tunc sunt fluctiuagis: tamen isti sæpe malorum
Immemores, agitant totos in fluctibus annos,
Mergorum & focæ similes: trahit vnda pauentes,

Ac retrahit: quærunt oculis distantia longe
Littora, & in pontum cogunt lucra semper hiantes.

SAGITTARIVS.

PAR metus ex pelago tibi sit quoque, sole Sagitta
Cum leuis adflatur, cum lux in arundine flagrat,
Ignis mundani cum tela extrema coquuntur,
Cumque Sagittiferi torret vapor aureus Arcus.
Tum quoque si piceam spectaris surgere noctem,
Informem tetris tellurem vt vestiat alis,
Littus ama, fuge solers cærula tegmina noctis,
Exitiumque sali, rabidique pericula ponti
Anteueni, iam solue memor vaga carbasa malo,
Iam prolixarum iaceat rigor antennarum.
Mensis at infausti vel duri sideris index
Corpus exoriens sit tempore noctis adultæ.
Hic matutino veniens procul æquore cælum
Exigit e pelago, telum trahit vltima cauda.
Cunctatur pigro post tergum sidera iuxta,
Arcitenens tardos & gurgite liberat artus.
Tum Cynosura & iam maturæ in tempore noctis
Altius in boream sustollitur, abditus autem
Orion redeunte die, tum brachia Cepheus,
Protentasque manus, mediamque immergitur aluum.

SAGITTA.

QVIN norunt alia superûm conuexa Sagittam:
Sed tamen hæc arcu tereti caret, inscia nerui:
Inscia nam domini est: cælum super aduolat ales,
Ales Olor, sed Threicio conterminus axi,
Cana pruinosas extendit colla sub Arctos.

AQVILA.

ARMIGER hanc etiam Iouis aduolat, arbiter ignis

Ætherij, sed membra minor: procul hic tamen alto
Cum redit a pelago, & mouet in conuexa volatum,
Fine tenebrarum, summaque in margine noctis,
Spumosum late mare subruit, omnia cæli,
Omnia terrarum mox flabra procacia verrunt.

DELPHIS.

TVM curuus caudam subit inter sidera Delphis,
Dux Neptune tui quondam super æquor amoris.
Hic iam detrusæ in latebras procul Amphitrites,
Arduus occiduos humeris vbi sustinet axes
Pleiadum genitor, perruperat hic vagus omni
Gurgite dilectam domino maris vltimo ab orbe.
Mollis dorsa tulit: breue signo corpus in astris,
Et super auritum ponto surgit Capricornum:
Hic medios artus teter stupet, altera porro
Quattuor illustrat facibus rubor aureus, atque
Bis gemino discreta situ micat ignipotens lux.
Omnia quæ soli & rigido interfusa aquiloni,
Ætheris incurui moles rotat, inque frequentes
Occasus ortusque trahit moderator Olympi,
Sunt digesta mihi, quæ rursum limite abusque
Sese Hyperionio, pluuialis concaua in austri
Dimittunt, tetram donec notus ambiat æthram,
Dicere Romuleo connitor carmine solers.

ORION.

SVBTRAHIT obliquo qua sese circulus orbe
Signifer, in borean australes egerit vmbras:
Ut medij iam mole poli fera pectora Tauri,
Suscipit Orion: neque quisquam nocte serena
Transierit, celso late se cardine pandit,
Auratumque rubens dimittit baltheus ensem.

SIRIVS.

TALIS & ipse virum gemina ad vestigia custos
sequitur, sic flammigero distinguitur astro
Etheriæ Canis ille plagæ, cui plurimus ardor
Estuat in mento, multus rubor imbuit ora,
ridit anhelanti face pestifer aëra motu,
rret & immodicis terras coquit ignibus astri.
ic varios ardet stellis rutilantibus artus:
d non est similis cunctis vigor: undique quippe
lluus cyanea est, mento grauis effluit ardor,
ui formidato sub nomine Sirius æthram
rit: huic rutilos si sol adflexerit axes,
uantus corporibus, quantus labor imminet agris:
Marcebunt sata cuncta: diu nanque indiga succi
qua iacent, cedunt, valido penetrata calori,
c decoctorum languebunt germina florum:
a autem interno quæ sunt animata vigore,
prius attollit blandusque illabitur herbas
rius, & dulci nutrit tepefacta sereno.
lunc hunc flammanti cum primum vibrat ab ortu,
luribus atque animo capimus procul. altera si qua
ellarum fulgent, rutilant quæ plurima, longi
ellua fert lateris, neque multa luce coruscant,
t designandis tantum sunt addita membris.

LEPVS.

PARVVLVS in stellis Lepus est quoque: nanque vbi magnus
micat Orion gemina ad vestigia subter
rgetur cursu rutili Canis: ille per æthram
ffugit instantem, premit autem Sirius ore.
Auritum primis emittit gurges ab vndis:
Ille minax pauidum super editur, & procul idem

Cum Lepus occiduum sese inclinauit in æquor,
More latebrarum repetens freta, Sirius alto
Defluit ab cælo, mersumque per humida quærit.

ARGO.

MAGNVS *Iasoniam cauda Canis extrahit Argo*
Puppe refulgentem: neque enim se Thessala cymba
Solenni in faciem monstro mouet extima puppis.
Surgunt oceano velut alto a gurgite nautæ,
Cum portum tenuere auidi, volitantia raptim
Sipara conuertunt, tergoque in curua remulco
Littora certatim subeunt simul, illa marinas
Iam defuncta vias, procul imi littoris algas
Pone subit, terramque tenens secura quiescit:
Sic Argo rutilam tantum inter sidera puppim
Ducitur, occultat rigido tenus altera malo.
Sponte gubernaclum puppis dimittit in vndas,
Celsior, ac merso descendit in æquora clauo.

CETOS.

DISTANTEM *Andromedã prolixi tramite mundi*
Perterret Cetos. nam Threicij prope flabra
Andromedam boreæ celso rotat æthere cardo.
Bellua dira noto vehitur: trahit auster in arcto
Ora inimica salo: nam qua se laniger alto
Cælo Aries tollit, qua Piscibus astra duobus
Augentur, rutilat subter Nereia Pistrix,
Efflua percurrens non multi fluminis astra.
Illa memor longæ formidinis, illa duorum
Inter signa tenax, horret squalentia monstri
Terga procul, pauidumque super caput inserit vndis.

FLVMEN.

QVIN & *cæruleo flumen quoque gurgite manans*

Astra inter sedesque deum, pars æquoris esse
Credidit Ausonij: nanque hunc dixere priores
Eridanum, Venetos late qui lapsus in agros,
Alpino Adriacos impellit gurgite fluctus.
Hic fusum cælo quondam Phaethonta sub vndas
Excepit senior, leue cum sensere iugales
Ætherij rectoris onus, cumque ignifer axis
Tramite sub mundi mortales spreuit habenas,
Diis data tum late texere incendia terras.
Astra vorax ignis, flammæ sola cuncta coquebant,
Donec fata sui miseratus Iuppiter orbis,
Redderet ætherij Phœbo moderamina cursus.
Illum prolixis duræ Phaetontides vlnis
Planxerunt, rediit supero pax aurea mundo.
Eridanumque senem nutu Iouis omniparentis
Astra receperunt: Pharium pars altera Nilum
Commemorat, largo segetes quod nutriat amni,
Arentisque locos, vnda fœcundat alumna,
Vel quod de medij prolapsus parte diei,
Vastus in æquoreas pelagi sese inferat vndas.
Ille pedem læuum rutili subit Orionis,
Fusaque quæ geminos adstringunt vincula pisces,
Eridani coeunt anfractibus, vt procul ille
Tenditur effusi vi gurgitis: huc quoque cristæ
Cedit apex, summa qua lux Pistrice coruscat
Desuper, & flamma caudarum cingula figit.

PISCIS MAIOR.

INTER demissum procul in vada cærula clauum
Puppis Iasoniæ depictaque terga carinæ,
Et Pistrim vndicolam, Leporis qua tenditur aluus
Stellarum creber rutilat rubor, haud tamen istis
Vel lux multa micat, vel sit memorabile nomen:

Nulla etenim forma flammarum Iuppiter ignes
Discreuit, nullos simulant hæc corporis artus,
Qualia digesto mundus sacer ordine voluit,
Semper in antiquum retrahens iter omnia secum
Seclorum serie longa. istas denique signant
Interualla faces, similis quoque lux habet omnis,
Par modus, occasu pariter referuntur & ortu,
Ne exspectanda forent ponto quod sola carerent,
Cætera descriptis aptantur singula membris,
Formarum flagrans leporem, qua Sirius vrget
Languida, nec certo sub nomine cuncta feruntur:
Vltra setosi rursum speciem Capricorni,
Cardinis immersi qua sunt australia flabra,
In Pistrim horrificam conuersus viscera piscis
Subuehitur. notium vocat istum Græcia piscem.
Stellæ aliæ mundo qua pulcher Aquarius instat,
Et qua cristato consurgit bellua dorso,
Vsque sub aërij rutilantia sidera Piscis,
Sunt mediæ flammæ steriles ac lucis egenæ:
Nam passim ignoti vice vulgi semet in æthram
Protollunt dextram, sed tantum propter ephebi
Pocula, quem diuûm mensis gestare loquuntur,
Efflua se species liquidarum fundit aquarum
Partes in geminas: lux illic clara duabus
Est solum facibus, non hæ spaciosa per æthram
Interualla tenent, neque lumen lumine forte
Collidunt, vni Phrygium nam subter ephebum
Ardet apex, alij qua curuam bellua caudam
Terminat insignis, læto vomitur globus igni.
Cunctis nomen Aqua est, quæ stellæ denique propter
Ora Sagittigeri, qua se vestigia prima

Cor

Cornipedis simulant, circumuoluuntur Olympo
Queis face sub tenui tenebrosus marceat ignis.

ARA.

ECCE venenatæ qua Scorpius agmine caudæ
Plurimus erigitur, tepidumque supermicat austrum,
Paruulus hic Aram locus exprimit. hoc satis arcto
Tempore suspicies mundo rutilante referri.
Iam polus aduerso qui tollitur axe Bootis,
Quantum suspenso vada linquit turbida cælo
Oceani, tantum in sibimet contraria tendit.
Arcturum vertex leuat arduus, imbrifer austri
Aram cardo premit: breuis olli semita cæli,
Occasusque celer, tamen isto luciparens nox
ata hominum miserata prius, miserata labores,
erta procellarum statuit procedere signa,
Ne tibi cum denso conducitur aëre cælum,
nter nimbiferas nubes spectabilis exstet
ra poli, longa ut glomerent circumque supraque
eta pruinarum se vellera, qualia tristi
guntur vento, terraque excita per æthram
Nubila conceptos effundunt desuper imbres.
on Aræ, non sit tali sub tempore vertex
arior hoc: nam sæpe nouum prænoscere signo
Nox docuit, noctis siquis præcepta sequatur,
cassum Zephyri voluunt mare: si quis at ista
espuat, incautas percellent flabra carinas:
ix, scis, sera Jouem subeat miseratio rerum,
gra salus nautis redeat fluitantibus alto.
rtior ast ollis veniet spes, axe supremo
boreæ stringat rutili coma fulguris auras.
is signis austri raptabunt flabra fluentum,
onec de boreæ rutilum iubar euicet axe.

At si Centaurum medio sub tramite cæli
Videris, vt fluctu tantum discedat eoo,
Quantum adit occasum, sit tectus desuper autem
Nube humerum, & cælo sint omnia signa priora,
Eurus erit, verret salsi vada gurgitis eurus.

CENTAVRVS.

CONTEMPLATOR *enim geminæ rutilantia formæ*
Viscera, quod signis subtexit membra duobus.
Nam qua parte hominem quadrupes sustollit equin
Ventre superstantem, versatur Scorpius ingens:
At qua cornipedem media vir fundit ab aluo,
Curua venenati sunt tantum brachia signi.
Ille autem dextram protendere visus ad Aram
Cælicolum, iustæ persoluit munera vitæ,
Agrestemque manu prædam gerit: hic vbi celso
Pelion adsurgit dorso, nemorosaque late
Inserit aeriis iuga nubibus, arbiter æqui
Egerat Alcidæ legum post bella magister.

HYDRA.

DESVPER *ingenti sese agmine porrigit Hydra,*
Quæ prolata salo longe latus explicat æthra.
In Cancrum protenta caput, caudamque feroci
Centauro inclinat, transit spaciosa Leonis
Viscera, & ingenti sub Virgine summa quiescit.
Quinetiam spirare putes, sic agmina cælo
Lubrica conuoluit, sic spiras pendula torquet,
Sic & flammigero linguam iacit ore trisulcam.
Spirarum medio gestat Cratera coruscum,
Vltima cæruleum sustentant agmina Coruum,
Ales vt intento fodiat vaga viscera rostro.

PROCYON.

VLTIMVS *est Procyon Geminorum subditus astro*

Ore micans rutilo, trina face viscera lucens.
Ista volutatos cernuntur cuncta per annos,
Hæc vehit Oceanus pater omnia, mersaque rursus
Hauriet Oceanus, trahit ingens machina cæli,
Cuncta superpingunt rutilam sua sidera noctem.

PLANETÆ.

QVINQVE itidẽ stellæ, similis quibus haud sit imago,
Nec quas formarum doctus notet adfixarum,
Per bissena poli volitant rutilantia signa.
Nullus eas alio pacto deprendere certet:
Tam vaga per totam cunctis via defluit æthram,
Semper & aduerso referuntur tramite mundi.
Mundus ab Eoo trahitur reparabilis alto,
Pronus Atlantei procul in vada cærula pontis:
Illæ in subiecti cogunt iter ætheris orbem,
Nitentes in summa poli, motuque feruntur
Aduerso Solis radiis, ceu cum vada cymbam
Prona vehunt, si quis prora nitatur ab alta
In puppim proferre pedem, via carpitur olli
Cursibus inceptis contraria: vis tamen istis
Obuia, labenti semper sustollitur æthræ,
Vnicaque in Solis adolent incendia flammis,
Longa volutandis tamen ollis tempora currunt,
Pigraque se referunt, sedes sortita priores
Omnia: non illas animis audacibus ergo,
Carmine non cæco tentauimus, hoc satis vnum
Musa mihi, satis hoc longi labor egerit æui,
Si defixarum cursus & signa retexam.

CIRCVLI.

QVATTVOR aerios Zonæ cinxere meatus:
Quattuor has cursus & tempora nosse volentem
Scire sat est. quin signa etiam sunt quattuor istis

Plurima, quæ Zonis hærentia conuoluuntur.
Ipsæ inconcussa retinentur sede per annos,
Mutuaque implexa sibimet consortia mordent:
At modus in binis protenditur. Aëra, pepli
Sidera nocturni, si suspectare libebit:
Nec scindunt medium Phœbëia lumina mensem,
Languet vt in stellis species hebes, omnia cæli
Illustrante dea, ac flammas superante minores.
Orbe sed haud pleno sinit igni feruere acuto
Sidera, candentis speciem super inspice Lactis
Protendi cælo: color olli nomen ab ortu
Primigeno statuit se, Zonam Græcia solers
Concelebrat, nostro sic Baltheus ore notatur.
Non isti forma similis, similisue colore
Circulus est alius: modus & mensura duobus,
Est compar solis: alios duo parcior arctat
Linea, nec multa trahit istos ambitus æthra.
HORVM alius duri cum soluunt flabra aquilon
Et cum præcipitant borealia flamina sese,
Axe Lycaonio iacet obuius: hic Geminorum
Sunt capita, hic genua Aurigæ defixa quiescunt:
Circulus hic idem retinet pede Persea læuo,
Atque sinistro humero cubito tenus: hic quoque dext
Sustinet Andromedæ manus extima, desuper acri
Subrigitur boreæ, cubito inclinatur in austrum
Mœrens Andromeda: hic celeris vestigia summa
Præstringuntur Equi, præstringitur Ales ab ipso
Verticis extremo: secat hic humeros Ophiuchi
Circulus, & secum flagrantia dorsa reuoluit:
Erigone tepidum sese summittit in austrum,
Virgineusque pudens Zonæ superimminet artus.
Sed Leo, sed Cancer borealis tramite cæli

Viscer

Viscera protendunt, at circulus ima calentis
Pectora perque aluum procul in postrema Leonis
Succedit: secat ast alius per viscera plana,
Et medio subter caua tegmina diuidit orbem,
Lumina recludens altrinsecus. orbita porro
Ista poli partes si discernatur in octo,
Quinque superuoluit se partibus: at tribus alti
Intrat stagna sali: sol istinc flammiger æthram,
Iam relegit, pulsusque deus semel ordine facto
Flectitur æstiuo, neque celsum semita in axem
Sideris erigitur, via rursum nota iugales
Suscipit, inque notum rutilæ redit orbita solis.
Circulus iste quidem Cancro tenus adiacet axe.
SEMPER in occiduo procul alter cardine in austrū
Diuidit imbriferi corpus medium Capricorni,
Idæique pedes pueri, postremaque caudæ
Cærulea, breuis hic lepus, hic canis artus
Conditur extremos: hic Thessala cernitur Argo:
Hic Centaureæ feræ molis terga secantur:
Hic venenatæ disiecta volumina caudæ
Amputat: hic arcu protenditur ampla Sagitta.
Vltimus hic Phæbo locus est, vbi lapsus in austrum
Pellitur, albenti cum canent tempora brumæ:
Sideris hic metæ procul istuc cælite cursu,
Axe sereniferi descendit Sol aquilonis.
Partibus iste tribus tantum se circulus effert,
Quinque latet, creperi succendens stagna profundi.
INTER vtrunq; dehinc quantus iacet ambitus illis
Zonarum, cani speciem quæ lactis in æthra
Cernitur, ingenti se tramite linea tendens,
Diuidit ima noti, discernit & alta aquilonis:
Hic luci modus & tenebris sub lege magistra

Pensatur, nox æqua diem subit æmula, Phœbus
Lumina substituit paribusque reuoluitur horis,
Vel cum summa æstas coquit agri viscera hiantis,
Vel cum floricomo iam tellus vere mouetur.
Ast isti celsæ qua tramite panditur æthræ,
Indicium est Aries: hunc totum linea quippe
Sustinet: hic Tauri curuantur crura minacis,
Et rutilat stellis hic baltheus Orionis.
Spira Anguis leuis hic, craterque tenacia corui
Ora inhiant: hic sunt flexarum denique flammæ
Chelarum: genua hic rigidi vibrant Ophiuchi.
Nec Iouis armigero caret Alite: nanque per ipsum
Fulua Aquila est caput. hic Equus eminet, hicq; comāti
Ceruice erigitur claræ dator Hippocrenes.
Treis omnes recte contentos tramite cæli,
Distantesque pari spacio sibi transigit axis,
Omnibus & medius vt circumfunditur idem.
DESVPER *obliqua est aliis via, quartus & iste*
Stringitur arctatus Zonarum mole duarum
Quas ab diuersa mundi regione locatas
Scire repercussi momentum diximus astri.
Hunc alius medium medius secat, haud dea Pallas,
Vel licet hæc cunctos præcellat acumine diuos,
Compingat parili sic lubrica plaustra meatu,
Implicet vt spaciis sibimet distantibus orbes,
Qualia deuexo nectuntur ab ordine cuncta,
Vrgenturque viam similem, noctesque diesque,
Lucis ab exortu procul in vada Calpetitana.
Nanque Titaneo cum sunt elata profundo,
Rursus in occiduos merguntur singula fluctus
Ordine partito. similis nascentibus ortus:
Scandendi lex vna mouet. par denique lapsus

Omni-

Omnibus, & simili conduntur sidera casu.
Ille autem oceani tantum descendit in æquor,
Quantum ab cæruleo distat Cancro Capricornus:
Et quam multus item est vbi gurgite protulit ortum,
Tantus in aduersas itidem est cum labitur vndas,
Signifer in spacium quantum deducitur oræ
Ambitus extremæ. puncti vice terra locanda est,
Vnde acies oculis cum tenditur, hæc quoque puncti
Sedem habet. hoc signo procurrit missa per auras
Signiferi in summum, medio de tramite si quis
Dirigat obtutus agilis procul, hosque locorum
Defessos longo spacio tener amputet aër,
Id quod contenti visus abscinditur vltro
Si qui in signiferi patulum circunferat orbem,
Sex olli partes magnæ dabit ambitus oræ.
Ast hæ dimensa spacij sic lege locantur,
Binaque decisis includunt partibus astra.
OLLI Cancer inest, Leo flammifer, Attica Virgo,
Brachia sunt itidem Chelarum, & Scorpius ipse,
Arcitenens: setosa dehinc species Capricorni
Voluitur, auratam protendit Aquarius vrnam.
Cum duo sunt Pisces, Aries, Taurus, Geminique.
His se bissenis sol admouet, hisque recurrens
Omnibus absoluit totos reparabilis annos:
Quæ cum signiferi graditur sol aureus orbem,
Singula frugiparos attollunt tempora vultus.
ILLIVS oceano quantum submergitur alto,
Tantum telluris supereminet, omnibus iste
Noctibus illabens pelago sex inserit astra,
Sex reparat: tanto nox humida tempore semper
Tenditur, extulerit quantum se circulus vndis.
AT si scire velis, mora lucem quanta retentet,

Et quanto nox atra sibi trahat ocia lapsu,
Quæ procul oceano consurgunt signa notato:
Horum semper enim comes est Titanius vni:
Horum prima oculis memor incunabula quære
Luminis ipsa, vagi captans venatibus ipsa,
Ipsa notans mundo quæ sic se nubibus abdent.
Aut si consurgunt, vt tellus sæpe tumescit,
Occultata iugo, prætentaque rupe latebunt,
Prompta via est aliis venientum tempora signis
Noscere.nanque ipso deprenderis indice cuncta
Oceano, magnam qua circum amplectitur vndis
Tellurem, curuet celando vt littora mundo,
Latius atque sinu patuli salis hauriat astra,
Istius indicium præbebunt cornua semper,
Vel matutino qua perstrepit aëre fluctu,
Acer Atlantei vel qua furit æquoris æstus.
NAM non obscuræ, cum Cancer commouet ortum,
Oceano stellæ circunuoluentur vtroque
In freta labentes, aut quæ rursus eoi
Parte ferunt mundi. Minoæ clara Coronæ
Serta cadent, austri tergo cadet incola Piscis:
Hunc medium pendere tamen, mediumque sub vndas
Cedere per spinam rutila labente Corona
Semper suspicies: at tergi plurima versum
Ventre tenus summo supera inter sidera cernes:
Os & colla dehinc & pectora vasta per æquor
Mersantur. premit ab genibus celsos Ophiuchum
Vsque humeros Cancer: Cancer premit ortus & Anguẽ,
Agmine qua vasto fluit ad caput aspera ceruix:
Qua tumet & spiris, qua turgent pectora, primis.
Parte nec Arcturus distabit multus vtraque:
Iam minor in superis, iam viscera plurimus alto

ōnditur: hunc etenim consortem quattuor astris
ccanus recipit. satur hic vix luminis Amni
edit, & inspiciens tandem conuexa relinquit.
um iam plus mediis nox inclinabitur horis,
um labente die Phœbo comes ibit in vndas:
a quidem vasti conduntur gurgitis alto:
ntra autem nulli concedit sideris ortu
rion rutilans ardentia cingula late,
flagrans humeros, & splendens ense corusco,
idanumque trahens alio se littore promit.
ADVENIENTE dehinc villoso colla Leone,
mnia quæ Cancro sese emergente per æthram
tulerant, abeunt: quin & Iouis Ales in vndas
nditur, & totis raptim petit æquora pennis.
l Nixus genibus replicato luce residens
plite, iam superi cælatur corporis artus.
on tamen iste genu, non læuam gurgite plantam
cultitur, non oceanus vorat omnia signi.
oserit Hydra caput, claro Lepus exsilit ortu,
Procyon, primique pedes Canis ignicomantis.
ERIGONE salsis cum vultum exegerit vndis,
is vt patuli iam conscia permeet æthram,
strorum numerosa premit. nam Virgine eoa
surgente, freto cedit Lyra Cyllenæa,
lit Delphinus pelago, ceditque Sagitta,
maque pennarum pars canum condit Olorem:
c iam cauda salum superat: vix lumine parco
inet Eridanus, ponti procul efflua tingit.
tur Sonipes caput impiger, ardua ceruix
hyos ima petit salsæ, iubar ora madescit.
dra superpositum procul in cratera mouetur:
te alia & liber vestigia Sirius ardet:

Vltima cæruleo producens æquore puppim,
Illa micat, maloque tenus sese exerit Argo,
Cum iam virgineos æther vehit altior artus.
NEC cum flagratas emittunt marmora Chelas,
Sideris expertes & clara luce carentes,
Non est nota dies, aut est ignobilis ortus:
Nanque his indicium proprio fert ore Bootes
Plurimus exoriens, Arcturumque eminus alto
Cardine succendit: iam celso Thessala puppis
Æthere subuehitur: iam mundo funditur Hydra
Longior, extremæque polum subit indiga caudæ:
Curua Chij cælo consurgunt brachia signi.
Inspice ceu dextra referatur ab æquore planta,
Inque Genu tantum nixus pede proferat ortum.
Iste Lyræ rutilat conterminus, atque sub vndis
Hic tenebris petit occidui vaga cærula ponti,
Et mox oceano reparatur clarus eoo.
Cum Chelis igitur pede tantum promitur vno:
Ipse dehinc versus procul in caput, vltima monstri
Terga manet, manet Arcitenens dum spicula cælo
Exerat, & supera vibret bellator in æthra.
Hoc sidus reuehunt Chelæ, crus Scorpius ipse,
Cætera cum medio, læuam, & caput, oraque rursum
Arcus agit. tribus hic tandem memorantia membra
Partibus erigitur, tria totum denique signa
Absoluunt pelago. mediæ tum serta Coronæ,
Ex qua Centauro diffunditur extima cauda,
Prima venenati cum repunt brachia monstri,
Surgunt oceano iam gurgite, & vltima Cycni,
Et caput acris Equi premit æquora: iam procul ista
Marmoris occidui penitus petiere profundum,
Hausta salo: caput Andromedæ freta vasta receptant:

c formidatam deuexi cardine mundi
uctigeni ſpeciem monſtri ſuperinuehit auſter.
d boreæ de parte trucis velut aggere ab alto
roſpiciens ſuperi ſubiecto verticis axe,
tentusque procul ſpecie, vaga brachia Cepheus
erit, & ſæuam pelagi monet adfore peſtem.
t tamen verſa in fluuium poſtrema profundo,
ngitur ab ſpina capiti quæ proxima ſummo eſt,
idique ſuccedens Cepheus, & verticem & vlnas
erſatur patulus. Quin & tum Scorpius acer
ſcitur oceano, quicquid per ſidera aquarum
d ſpeciem Eridanus pater expuit, abditur altæ
thye, & occidui tegitur Padus æquore ponti.
rpius ingentem perterritat Oriona,
ſerpens pelago. vetus, o Latonia virgo,
bula, nec noſtro ſtruimus mendacia verſu
ima, neque obduri compegi germinis: ætas
ma dedit populis. cæcus mos mentis acerbæ,
modicusque furor ſceleris penetrauerat œſtro
ia corda viri: tabuerunt dira medullis
tinus in mediis incendia: plurimus ardor
ctore flagrauit. tene improbus ille, procaxque,
dea, te dura valuit contingere dextra?
n ſacrata Chij nemora, & frondentia late
chia lucorum, cum ſiluæ colla comasque
uotæ tibimet manus impia demolita eſt.
dax haud facinus donum foret Oenopioni:
na ſed immodico merces ſtetit illicet auſu.
m dea nubiferi perrumpens viſcera montis,
um antris animal ſæuos vomit hoſtis in artus.
vt falcatis monſtrum petit Oriona
rſibus, & totas in membra ferocia chelas

Intulit, ille mali pœnas luit. ista furori
Præmia debentur, sunt hæc commercia læsis
Semper numinibus. metus hic, metus acer in astro
Permanet, & primo cum Scorpius editur ortu,
Orion trepido terræ petit extima cursu.
Nec minus Andromedæ quicquid volitabit in æthram
Et si quid Pistrix reliquum conuexa vehebant,
Hoc oriente ruunt: omnes procul in vada terror
Ingerit, & cunctos pauor vnus in æquora cogit.
Cepheus ipse caput, distentaque brachia vasto
Induitur ponto: tellurem cingula radunt.
Extima, & oceano mersantur pectora rauco
Sola senis, reliquum polus ast a littore versat.
Semper in occiduo genitrix quoque Cassiepeia
Sidera præcipitis sequitur labentia natæ,
Deformemque trahit procul in vada cæca ruinam.
Prona caputque solo, solio vestigia ab alto
Sustollit miseranda: superquatit ira furorque,
Doridos & Panopes post fata nouissima matrum:
Ac memor has pœnas dolor exigit. omnia fluctus
Hæc simul occiduos subeunt. tamen altera in vndis
Sufficit, inque vicem lapsorum multa reportat.
Tempore nanque isto reliquæ se serta Coronæ
Expediunt pelago, postremique agminis Hydram
Erigitur caudam: caput, & turgentia membra
Centauro exsuperant: manus effert dextera prædam
Siluarum. nam prima feræ vestigia mollis,
Arcum sera manent: Arcu redeunte per æthram
Protulit, incipiunt reliquum Serpentis & artus
Anguitenentis: item fert primis fluctibus Arcus
Amborum capita, & primis geminas Ophiuchi:
Ac primam rutili spiram Serpentis eoo

Scor-

corpius oceano surgens agitat. pede Nixi,
)uem procul auersu n semper salis altera mittunt,
unc artus medij, tum pectora vasta humerusque,
Dexteraque vlnarum spumosi gurgitis æstu
rocedunt. Pariter caput & manus altera porro,
ota sagittiferi cum vibrant astra, feruntur:
Mercurialis item Lyra voluitur, altaque Cepheus
ardine sustollens vestigia: gurgite nondum
ectora liber agit, sed pectora mersus in vndas,
laustra Lycaoniæ pulsat pede desuper Vrsæ.
empore non alio magni Canis ignea cedunt
idera: protentum freta iam procul Oriona
Iauserunt pelago, toto Lepus occidit astro,
um quoque & oceano fugientem Sirius vrget.
ed non Aurigam, cum gurgitis ille profundi
ma petit, pedibus Capra mox, Hœdiue sequuntur:
sta polo rutilant, illum vada liuida condunt:
Iæc membris discreta aliis, exstantiaque alte
æuum humerum & summæ sese attollentia palmæ
ernuntur, donec labenti congrada soli,
idere deuexo freta late cærula turbent.
NANQVE manũ Aurigæ, reliquũ celsumq; corusci
)erticis, & dorso qua spina attollitur alto,
)eprimit hirsuti sidus surgens Capricorni.
Membra Sagittigero cedunt postrema reuecto.
am non alatus remoratur sidera Perseus
ëris in spaciis, neque clauum vendicat Argo.
Alluuione sato Perseus pede denique dextro,
Atque genu libero, mersatur cætera ponto.
Argo quod curuis puppim superattrahit oris,
ingitur, & duro tingit vada cærula dorso.
psa dehinc manet exortum Cilicis Capricorni:

Totaque cum pelago cælo descendit ab alto,
Æquora cum Procyon, gressum sectatus herilem,
Intrat, & oceano permutat celsa profundo.
Hæc habet occidui plaga gurgitis, ista sonoro
Supprimit vnda salo. rursum procul erigit æthra
Cycnum, Aquilamque Iouis. surgunt flāmata Sagit
Sidera, perque notum rutila tum numinis Ara,
Delphinum paruas promit Capricornus in auras,
ET matutino cum surgit Aquarius orbe,
Os Equus atque pedes nouus exerit: ecce cadentis
Parte poli trahit occiduum nox atra sub æquor
Centaurum cauda, sed non caput, aut humerorum
Vasta simul recipit: persistit pectore celso
Cornipedis species, & cælum vertice fulcit.
Ora dehinc Serpens, & prima volumina tantum
Conditur: ingentis late tamen agmina caudæ
Pone trahit: subit ista solum, subit æquora rursum
Integer oceani, cum se Centaurus in vndas
Iecerit, atque nouo vibrarint sidere Pisces.
His in summa poli surgentibus, ille per austrum
Piscis item planta, quem pulcher Aquarius vrget,
Redditur, haud toto tamen hic se corpore promit:
Sed manet alterius venientis tempora signi:
Parte latet, partem supera in conuexa sonoris
Fluctibus absoluit pelagi: sic brachia mœstæ
Andromedæ, sic crura dehinc humerique nitentes
Paulatim recauo redeunt maris aurea cælo.
Postquam adolent Pisces incendia, denique Pisces
Cum rutilant, mundo dextram hæc attollet in vlnam,
Læuaque virginei rursum se corporis edunt.
PHRIXEI & postquam pecoris proruperit ortus,
Australem hic aries Aram procul admouet vndis
Gur

Gurgitis occidui: qua lux redit, excitat idem
Persea proceri sustollere verticis astra,
Et claros fulgere humeros: ac cætera nondum
Sunt exempta solo, quin totum hoc inuida veri
Natura ambigua rerum ratione reliquit,
Extimius an reliquos Aries produceret artus:
Perseos, an Tauro freta pelleret adsurgente
Hoc vna cælum, subit integer haud ipse vlla
Viscera, nascentis noua Tauri deserit astra.
Quippe huius flammis Aurigæ sidus inhæret:
Nec tamen hunc totum sustollit Taurus in æthram:
Aurigam salsis euoluunt fluctibus omnem
Surgentes Gemini, Tauro, Capra, plantaque læua
Nempe hœdi euadit, cum primum rursus ab vndis
Cetosa in superum referuntur viscera cælum.
Nam caudæ & cristæ rigor arduus aëra celsum
Tunc repetunt, diri cum sidera gurgite monstri
Voluit præcipitis teres inclinatio mundi,
Eminus ingentem condit pars prima Bootem.
Quattuor hic etenim signis surgentibus altum
Vix penetrat pelagus, neque summa totus ab æthra
Labitur Arcturus. manus olli quippe sinistra
Iuge manet, celsisque super subducitur Vrsis.
AT cum iam pedibus repetit fluctus Ophiuchus,
Vt genua oceanus vasto procul æquore condat,
Signum erit voa Geminos procedere parte:
Nec lateri Pistrix cuiquam vicina videtur,
Sed iam tota super sustollitur: exuit atram
Iam pelagus speciem, nec adhuc tamen extima sorbent.
Quid ne nascentis suspectat nauita ponto
Agmina prima Padi cælo tum feruere aperto?
Vicinasque faces rutili manet Orionis,

Curricula vt solers vero mox indice discat,
Certa tenebrarum, possitque fideliter astro
Explorare notos & tuto carbasa ponto?
Credo, ni desit magnorum congrua cura,
Prompta via est ipso cognoscere talia semper,
Præceptore Ioue, & cælo tibi signa magistri
Omnia ducentur: monet alta Iuppiter æthra
Singula nos, facilis veram dedit arbiter artem,
Ne tempestatum primordia cæca laterent.

PROGNOSTICA.

Nonne vides, primũ cum Phœbe in cornua surgit
Tenuia, & angusto lumen iacit ore per æthram,
Decedente die, pronoque ab tramite solis,
Promat vt ingressus solers tibi tempora mensis?
Nanque facem quarti sibimet profitebitur ignis,
Corpora cum primum perfundens lumine nostra,
In subiecta soli tenuem porrexerit vmbram.
Ast orbis medij si cedat Cynthia formam,
Octauos ortus, octauaque plaustra docebit.
Denique cum toto dea iam surrexerit ore,
Integer vt magni resplendeat ambitus orbis,
Effluxisse sibi medij iam tempora mensis,
Monstrabit cælo: pleni cum rursus egena
Oris eat, tanto procedens lumine formæ,
Inserit aëriis quantum dea nubibus ignes,
Esse senescentis sibimet dispendia mensis
Illa docet, quibus in rutili confinia fratris
Tertia vix mundo superest via: cum minus autem
Vmbrarum excludit, sunt tales quattuor ortus
Marcentis Lunæ, quales sub mense renato
Quattuor exsurgunt languentis luminis vmbræ:

Atque

Atque his octonas includunt ordine luces.
Interiectorum numerum quoque nosse dierum
Prompta via est, proprio semper dea proditur orbe,
Scandat quanta polum, quoties temone iugales
Strinxerit, & quanto iam tramite liquerit vndas.
At decedentis postrema crepuscula noctis,
Bis sex signa tibi quæ versat Signifer orbis
Monstrabunt cursu: nam Phœbus singula mutat,
Semper & alterno succedit in omnia lapsu,
Conficiens iter ætherium: nunc igneus istud
Astrum adolet flammis, alij nunc aurea Titan
Lumina miscetur, vel cum deuexus in vndas
Labitur, & rebus formam absumpsere tenebræ:
Vel matutino redit incunabula linquens
Cum pelago, & rebus suffudit luce colores.
Sic diuersa diem comitantur sidera semper.
Non ego nunc longo redeuntia sidera motu
In priscas memorem sedes, habet ista priorum
Pagina, & incerta rerum ratione feruntur.
Nam quæ Solem hiberna nouem putat æthere volui,
Vt Lunæ spacium redeat, vetus Harpalus ipsam
Ocyus in sedes momentaque prisca reducit.
Illius ad numeros prolixa decennia rursum
Adiecisse Meton Cecropia dicitur arte,
Inseditque animis, tenuit rem Græcia solers,
Protinus & longos inuentum misit in annos.
Sed primæua Meton exordia sumpsit ab anno,
Torreret rutilo cum Phœbus sidere Cancrum,
Cingula cum veheret pelagus procul Orionis,
Et cum cæruleo flagraret Sirius astro.
Hoc vt fons est, vnde & duxit tempora Lunæ
Nauita, quo longum facilitate curr[illegible]et æquor,

Æquora ruris amans, telluri farra parenti
Crederet: ingenti petat hæc indagine semper,
Seu qui vela salo, seu qui dat semina terræ.
Nec mora discendi, brevis hic labor, & breue tempus
Poscitur: innumeros habet autem industria fructus.
Vtilitas te certa manet, prænoscere motus
Si libet aerios, & tempestatibus ipsis
Edere principium: te primum sponte procellis
Arcebis rabidis, te rursum principe fluctus
Vitabunt alij, si certis singula signis
Tempora discernas. nam mundi cardine verso,
Ut stata raucisoni redit indignatio ponti.
Sæpe etenim quanquam tranquillæ noctis amictu
Mitia protenti requiescant terga profundi,
Doctus securam subducit ab æquore classem
Nauita, & Actæa retinet statione phaselum,
Cum matutinæ præsensit signa procellæ.
Nanque alias cælo cum tertia lumina Phœbus
Exerit, ille sali fuit implicabilis horror,
Adfore quem pelago comitem sibi dixerat astrum:
Crebro quinta dehinc lux commouet Amphitriten:
Sæpe inopina mali clades ruit. omnia certis
Indiciis tibi Luna dabit, seu lucis vtrinque
Cæsa facem, seu cum teretem concrescit in orbem.
Sol quoque venturas aperit tibi sæpe procellas,
Sidera producens, & cum sale sidera condit.
Nec minus ex aliis aderit cognoscere motus
Æquoris, & magnos cæli callere tumultus,
Quos det certa dies, quæ longi tempora mensis,
Astrorumque vice & mundi ratione trahantur.
Aeris immadidum quiddam tellure creatum
Spiramenta vomunt, vis hoc cum fundit in auras

Vena-

Venarum, occulte patulo prætexitur agro
In subiectum oculis, terramque supernatat omnem,
Multaque materies, quam cum calor ignicomantum
Hausit stellarum, superas subducit in auras,
Et concreta diu compingit nubila mundo.
Si minor hæc madidi substantia cespite ab imo
Subrigitur, tenues nebulæ caligine fusæ
Tenduntur cælo: vis autem siccior olli
Cum fuit, in celeres dissoluit vndique ventos,
Vicinumque sibi flabris dominantibus vltro
Aera propellit, si maior protinus humor
Consurrexit humo, pluuias quoque nubila fundunt,
Et pluuiis late calor est pater. hic super imbres
Exprimit, & ducta feruentis ut obice mundi
Respuit humorem: si molles, magna vtriusque
Occurset sibimet velut obuia, cominus agris
Compulsa aërio fragor intonat, amplaque latè
Murmura discurrunt pariter crepitantibus a...
Hic inflictus item, diuersorumque per æthram
Sæpe superna furens, illisos fulguris ignes
Excludit, rutilis totamque volantibus æthram
Præstringit flammis: & cælum sulfure odorat.
Omnibus his genitrix tellus, & cespite ab imo
Ducuntur superi motus: ipsa ignea mundi
Lumina, flammigero Phœbus temone coruscans,
Et quæ noctiuagos attollit Luna iugales,
His peperere malis exordia. nanque deorsum
Mouit humum cum forte calor, laxata repentè
Spiramenta soli venas procul altaque pandunt
Viscera telluris: bibit imum terra calorem
Desuper, & madidum tepefactus cespes anhelat.
Aeris hos motus, rabiemque volubilis vndæ,

Flabra procellarum, mundani tramitis iras,
Præsentire decet. cape solers singula mente,
Præceptisque virûm sitientia pectora pande.
CYNTHIA *cum primum cælo noua cornua promit,*
Cautus vtrinque deam circunspice: nanque reuectæ
Nequaquam semper similis lux imbuit ortum:
Sed species diuersa trahit, varioque notatur
Formarum primi cum surgit luminis igne,
Tertia cum rutilat, cum maior sideris æthram
Scandit, & aerias quarta face luminat oras,
Ingredientis erit plene tibi nuncia mensis.
Hæc castigato si tertia fulserit ortu,
Pura sit, vt fœdis ab sordibus adfore dices,
Clara, serena diu. tenui surrexerit autem
Si face, & ignito suppinxerit ora rubore,
Turbida certantes conuerrent æquora cauri:
Luminis ista dehinc si crassior, atque retusis
Cornibus ingreditur, si quarti sideris ortu
Percussi vt tenuem prætendat corporis vmbram,
Imbribus aut zephyris hebetabitur, arguet vltro
Flabra noti, aut pluuias. nam crassus desuper aer
Cornua cæca premens, notus vuidus aera cogit.
Tertia si rursum protollat Cynthia currus,
Sic subrecta faces & acumina tenta coruscans,
Vt nec curua quasi declinet cornua, nec tum
Fusa supinatum diducat lumen in auras,
Occiduo Zephyrum prædicet surgere mundo,
Aut Libyæ de parte notum. sin quattuor autem
Cynthia curriculis cælum subit, atque coruscis
Cornibus immodice prostantibus vsserit ignes,
Vix prolixa salum ciet, ocyus omnia cauri
Marmora conuoluent, fera verrent flabra profundum:

Istius

Istius in boream quod se sustollit acumen:
Si curuum specie velut annuat, adfore cælo
Sæua procellosi prædicet flabra aquilonis.
Nanque hoc vrgeri sese adserit, hocque grauari
Indice: rursus eo veniet notus, hanc vbi partem
Pone supinari conspexeris, inque reclinem
Sponte habitum: pandi nam subrigit auster acumen
Inferiore plaga. si Lunam tertius ortus
Proferat, atque deæ conuoluat circulus oras,
Suffusus rutilo, mox tempestate sonora
Spumosum late pelagus canescere cernes.
Maior & hæc rauci versabit gurgitis vndas,
Ipsa quoque immodice si vultum Luna rubescat.
CONTEMPLATOR *item, seu plenum luminis orbem*
Cynthia distendit, seu cum teres ambitus olli
Ceditur, & mediæ velut indiga lucis, vtrinque
Sustinet obductæ sibimet dispendia formæ.
Cornua prima replens, & cornua fessa dehiscens
Induit, & qualem procedens ore colorem
Hinc perpende oculis, ipso monitore dierum
Signa tene, ac totum discerne in tempora mensem.
Non vnum deprensa diem tibi signa loquuntur,
Nec vulgo in cunctis adsunt præcepta diebus:
Sed quæ signa nouo dederit nox tertia motu,
Quartaue sustollat medios dum Cynthia vultus,
Durabunt cælo: medio quæ edixerit ore,
Ignes in plenos: hinc in dispendia rursus
Altera prouisa signantur tempora Lunæ.
Illa dehinc donec germani luminis ignis
Accedat Phœbæ, mensis postrema notabunt.
Hoc quod protento vehit ingens mundus inani,
Aera nomen habet: quod spirat cespite tellus,

Nubila dicuntur: cælum ſuper aula deorum,
Axea compactum conuoluitur. hîc ſua certis
Sunt loca numinibus: borealis verticis alta
Regia Saturni: qua ſiccior annus anhelat,
Æſtatis rutilo, calida ſtat Iuppiter æthra:
Immodicus terram qua deſuper ignis adurit,
Gradiuo incolitur: brumalis pulſus habenas
Qua Solis redigit, pulchro Venus obtinet aſtro.
Aſt vbi demerſo latet ater circulus orbe,
Ceſſit Mercurio locus imbrifer: his ſuper amplas
Quinque tenens Zonas, certo via feruida Solis
Limite decurrit, cum Lunam nubila propter,
Exhalantis humi qua ſpiramenta madeſcunt
Ima, vehunt cæli, luxit dum fruſtra frequenter,
Deſuper in nubes rutilantis lampade Lunæ.
Paſcitur humore, & varias dea lumine formas
Exprimit incerto: ſic crebro denique Phœbo
Nubibus ambiri cum ſubſint nubila, Lunæ
Creditur, hanc quoties includere circulus ergo
Spectatur, proprio ſuccedunt ordine ſigna:
Ille alias trino cum voluit tramite Lunam,
Et geminis plerunque meat, ſolet vnicus idem
Cingere. Si ſimplex circunuerſabitur orbis,
Signa procellarum certiſſima, ſigna ſereni
Præferet: abruptus ſubito prænunciat euros:
Marceſcens tenui ſenſim caligine, & æthra
Digeſtus patula, docet vndis adfore pacem.
Si duo ſe Lunæ circunfudere, repente
Maxima vis pontum, vis verret maxima terras,
Maioresque dehinc agitabunt ſtagna procellæ.
Si trinus rutilum conſtrinxerit ambitus orbem,
Et magis immodica formidine ſæuiet auſter,

Zona-

Zonarum teter fuerit ſi tractus in æthra,
Denique diſrumpant ſi ſeſe cingula Lunæ,
Vltima tempeſtas ruet imi gurgitis æſtum.
SOLIS *quinetiam, Solis tibi cura videndi*
Sit potior, Solem melius præuiſa ſequuntur,
Aſtrorumque duci monſtrata tenacius hærent:
Siue ille occiduas vergat decliuis in vndas,
Seu ſe luciferis reparabilis exerat oris.
Iſtius ingentes radij, caliginis atrum,
Et nebuloſarum tractus piceos tenebrarum
Lumine diſpiciunt, cum per chaos vmbriferum vis
Flammea peruaſit, cum ſemper noctis amictus
Inſerit aëriæ fulgor facis: ille calorque
Pigr[illegible]ouet, ſimulac rutilis torpentia flammis
Sol ſopita animet, Sol dura obſtacula primus
Curru adamanteo reſerat pater, effIua Phœbus
Igne inhibet, Phœbus radiis denſata relaxat.
At cum flammigeri cedit vis inclita Solis
Lucis egens, craſſaque deus latet obice nubis,
Et cælo & pelago magnos ait adfore motus.
Non hic cum primos educet gurgite vultus,
Ceu picturato diuerſos ore colores,
Proferat: haud etenim tali tibi Sole reuecto,
Mitia iam cæli fas exſpectare ſerena.
Et ſi tranquillo conuexa cucurrerit auſtro,
Indideritque facem ponto deus integer, atra
Nube carens, purusque coma, & ſplendidus orbe,
Conuenit eoæ faciem præſumere lucis.
Sed non ora cauo ſimilis medioque recedens
Orbe, quaſi vel ſi radios discingitur vltro,
Figat vt auſtralem porrecto ſidere partem,
Aut boreæ rigidi iaculetur luminis igne,

Et vento & pluuiis reparata in luce carebit.
DENIQVE per flammas procul atque incendia, Solis
Ipsa dei cedunt blandi si lumina, solers
Tende oculos, certa hoc ducentur signa magistro.
Et ne sanguineus late rubor induat ora,
Qualia protractu vaga nubila sæpe rubescunt:
Aut ne labenti piceus color abdat amictu
Lampada, quære diu, si tetro crassior orbe est,
Vuescet pluuiis tellus, inflataque celsas
Aggere deuicto superabunt flumina ripas.
Ignea si fulgor præcurrit plurimus ora,
Flamina crebra salis quatient vada, flumina terras
Conuerrent omnes, & duri flabra aquilonis,
Siluarumque comas, & celsa cacumina flectent.
Vis simul amborum si vultum Solis oberret,
Cuncta noti quatient, imbres procul arua rigabunt.
ECCE alias primo nascentis Solis in ortu,
Vel cum præcipites pelago deus inserit ignes,
Vt coëunt radij nebuloso: cætera quippe
Pars Hyperioniæ rutilat facis, hicque comarum
Vis confusa micans mundo sua lumina præstat:
Hic globus ater item liuentia nubila cogit,
Nonnunquam crasso nebularum tectus amictu,
In conuexa redit, tum cælo rursus aperto
Cum ruit, opposita vultum caligine condit:
Omnibus his signis in terram defluit imber
Plurimus. Interdum tenuis præuertere nubes
Visa deum: hæc celeris si præsurrexerit ortum,
Ipseque pone sequens radiorum luce carere
Cernatur, nimbis ingentibus arua madebunt.
At matutini si Phœbum in littoris acta
Maiorem solito produxerit, atque per æthram
Marcenti

Marcenti similis defluxerit extimus orbis,
Alta dehinc scandens minuat iubar igniferum Sol,
Pura serena aderunt: nanque olli gurgitis aër
Crassior in modicum surgens diffuderat orbem.
Et iam si tenero sustollens tramite cæli
Oblitum iusti iubar attrahit, hic quoque magnis
Cum madefacta die sub tempestatibus horret
Pallidus hora cadens promittet pura serena:
Displosis etenim per apertam nubibus æthram
Ora laboranti similis languentia pallet:
Et disiectarum moles late nebularum
Indicat exuti faciem clarescere mundi.
Quin nascente die venturos conuenit imbres
Noscere, cum proni procul ad confinia cæli
Deferri piceo spectaris nubila tractu.
Et cum declinant radij se partem in vtranque,
Lucis in occasu, nox vt ferat algida rores,
Imber erit. Puras si Phœbus condit habenas,
Et Calpetano tranquillum gurgite lumen
Tingat, ac in lapsu nubes ignita sequatur,
Noxque diesque dehinc venturi rursus eoi
Nimborum expertes & tempestatibus atris
Durabunt. Sed cum radiis marcentibus ardor
Languet, & in tenui tenduntur acumine frustra
Phœbei crines, nimbos aget atra procella.
Talis & obducti cernetur forma diei,
Qualem fraternos subtexens Luna iugales
Lucem hebetat: subit hæc superi sacra lumina Solis
Inferior, mediaque inter stans lampadis orbe,
Arcet flammigeræ radium facis: aut tibi rursum
Cum matutinos molitur lucifer ortus,
Ebria sanguineæ subuoluant vellera nubes.

Nanque grauis cælo fundetur protinus imber.
NEC si Sole procul rutila inter stagna morante
Emineant radij, radios quoque crassior umbra
Contegat, ille dies pluuiis ventoque carebit.
Quin erit imber item, si Solem circulus ater
Ambiat exortum: maior se denique nimbus
Vrgebit cælo, maior sola perluet imber:
Circunfusa adeo si cingula nescia solui
Seruarent tetræ speciem torpentia molis.
SÆPE etiam Phœbo nubes percussa rubescit,
Et meditata dei formam, procul igne recepto
Concipit effigiem, simulato luminis orbe.
Id qua parte poli spectaueris, adfore ab ipsa
Parte tene ventos: tamen hac tamen omnia semper
Decedente die melius ventura docebunt.
CONVENIT hic etiam paruum Præsepe notare:
Id nubi nomen, quæ Cancro obuoluitur alto:
Græcia docta dedit: duo propter denique Asellos
Suspice, quorum alius Septem vicina trioni
Astra adolet, tepidum procul alter spectat in austrum.
In medio quod nube quasi concrescit adacta,
Id Præsepe vocant. porro hoc Præsepe repente
Si sese ex oculis procul auferet, ardeat autem
Congruus aëriis late rubor ignis Asellis,
Nequaquam tenues agitabunt stagna procellæ:
At si sideribus similis lux duret, & illi
Tetra sit effigies, cadet altis nubibus imber
Lenior, & parco mox tellus rore madebit:
Sed boreæ si parte trucis velut indiga iustæ
Stella facis, lento marcescere cernitur igne,
Et procul alterius iuba late flagrat Aselli,
Protinus Æthiopum surget conuallibus auster:

At

At regione noti si lucem stella senescat,
Signis Riphæis aquilo crepitabit ab oris.
QVIN & terrenis cape rebus certa frequenter
Signa procellarum: nam cum traxere tumorem
Æquora prolixum, cum littora curua resultant
Sponte procul, neque cæruleus colliditur æstus:
Aut cum proceris vertex in montibus vltro
Perstrepit aërium, ventos instare docebunt.
ET cum parua fulix trepido petit arua volatu,
Stagna sinens, longasque iterat clangore querelas,
Indicat insanis freta mox canescere ventis.
Denique cum cælo tenduntur pura serena,
Sæuitura polo sunt flamina, primus in ipsa
Mox picturati conuertit pectoris artus
Sturnus edax, premat vt tenues vis obuia plumas,
Et ne post tergum pateat penetrabilis euro.
LATIPEDEMQVE anatem cernes excedere ponto
Sæpius, & summa nebulam se tendere rupe:
Iamque super latices florum volitare senectam,
Stellarumque comas rumpi procul æthere celso,
Decidere in terras, rutilarum spargere crines
Flammarum, & longos a tergo ducere tractus:
Inde etiam ventos mox adfore præmonet vsus.
QVOD si diuersis se passim partibus ignes
Excutiant, verret pelagus sine fine modoque
Turba procellarum, si duri limite ab euri,
Si regione noti, si lenis parte fauoni,
Aut de Bistonio mundi procul axe coruscat.
SI repetunt veterem ranæ per stagna querelam,
Vellera si cælo volitent, si discolor iris
Demittat gemino se fornice, circulus albam
Si stellam teter velut ambiat, æquora propt

Si crepitent volucres, si gurgite sæpius alto
Pectora mersentur, si crebro garrula hirundo
Stagna adeat, rutilæ cum sint primordia lucis:
Si matutinas vlulæ dant carmine voces,
Improba si cornix caput altis inserit vndis,
Flumine terga rigans, si sæuit gutture rauco,
Plurimus abruptis fundetur nubibus imber.
IMBER erit, totis cum bucula naribus auras
Concipit: & late pluuiis sola cuncta madebunt,
Cum proprias solers sedes formica relinquens,
Oua cauis effert penetralibus; aspera quippe
Tempestas, gelidusque dies, & frigidus æther,
Inserit internis terrarum redditus æstus,
Pectora cum curuo purgat gallinula rostro.
AGMINE cum denso circumuolitare videtur
Graculus, & tenui cum stridunt gutture corui,
Cum procera salum repetit clangore frequenti
Ardea: cum paruæ defigunt spicula muscæ,
Et si nocturnis ardentibus vndique testis,
Concrescunt fungi, si flammis emicet ignis
Effluus, aut lucis substantia langueat vltro,
Conuenit instantes prænoscere protinus imbres:
Denique cum patulum torrens Vulcanus ahenum,
Scintillas flamma circumlabente reliquit.
SI notus humentis Libyco trahit æthere nubes,
Si nimium ad montem nebularum crassus amictus
Tendatur, summo nudentur vertice saxa:
Et qua pontus item freta per distenta quiescit,
Nubila si longo se procumbentia tractu
Diffundunt cælo, & Thetidi terrisque supinis
Pax aderit, nusquam mundo ruet effluus imber.
SED cum tranquillo tenduntur crassa serena

Sub

Sub Ioue, venturæ prænoscere signa procellæ
Conuenit: & rursum cum perfurit aëris horror,
Inspice quam referant terris pelagoque quietem.
Inter prima tamen paruum Præsepe notatur,
Arduus excelso quod Cancer cardine voluit.
Hoc cum concretus tenuari cœperit aër,
Discutit imposita late sibi molis amictum.
Nanque sereniferi patet hoc in flabra aquilonis,
Cum minus & primo purgatur flamine venti
Tempore, tum propior modulatur noctua carmen,
Tum vespertinum cornix longæua resultat,
Tum corui crepitant, & ouantia gutture rauco
Agmina crebra vocant, tum nota cubilia læti
Succedunt pariter, tum pennis corpora plaudunt.
TVNC & Strymonias circunuolitare repente
Suspicies per aperta grues, vbi mitior annus
Sponte procellosum disiecerit aëra cæli.
Tunc quoque cum stellis hebes est lux omnibus vltro,
Nubila nec crassos circunduxere meatus,
Vt iubar occulerent flagrantibus obuia flammis:
Nec caligo inhibet rutilantis lampados ignes,
Orbe nec expleto sacra sidera Luna recondit:
Sed iam sponte sua stellarum lumina marcent,
Conuenit hibernæ prænoscere signa procellæ.
Nubila si cælo consistere, nubila ferri,
Si qua superfundi sibimet suspexeris vltro:
Gramina si carpit semesa petacius anser:
SI nocturna tibi cornix canit, hesperus æthra
Cum redit, innumero si cantu graculus instat,
Si matutino fringuilla resultat ab ore,
Si fugiunt volucres raptim freta turbida Nerei,
Orchilos infestus si floricomis hymenæis

Ima petit, terræ ſi denique paruus erithens
Succedit trepidæ ſcrupoſæ concaua rupis,
Cecropias ſi paſtus apis vicinus ad ipſa
Caſtra inhibet, florumque ſimul libamina mœſtæ
Proxima decerpunt: ſi Threiciæ per aperta
Sponte grues trepidant, nec ſeſe audacius æthræ
Committunt, pinnis vt longos ſæpe volatus
Formauere ſuper: ſi ſoluit aranea caſſes,
Tenuia ſi toto vehit auſter licia cælo,
Mox tempeſtates, & nubila tetra cientur.
QVID? maiora canam: cinis, cinis ipſe repente
Cum coit, albenti nix terras veſtit amictu,
Nix operit terras, rutilis vbi lumina prunis
Summa rubent, errantque breui caligine craſſa
Interius nebulæ, & denſo iam fomes in igni
Marceſcit penitus, pluuios mox arguet auſtros.
INDVIT immodicis cum ſemet floribus ilex:
(Indiga nam ſucci ligno natura rigenti eſt)
Et cum flore nouo, cum brachia glande grauantur
Vuentis cæli ſub nutrimenta latenter
Sponte operata docet. quin & lentiſcus amara,
Indicium eſt pluuiis: ter fœtum concipit arbos,
Terque nouos genitrix fructus alit: ipſaque trino
Flore renideſcens tria tempora prodit arandi.
Ter prorumpentis ſcillæ teres erigitur flos,
Sulcandique ſolum ter monſtrat tempus adeſſe.
SIC & crabronum rauca agmina, ſi volitare
Fine ſub autumni conſpexeris æthere longo,
Iam veſpertinus primo cum commouet ortus
Vergilias pelago, dices inſtare procellas.
Sique ſues lentæ, ſi lanæ ſedula nutrix,
Si capra dumoſis errans in ſaltibus, vltro

In Venerem pergat: quippe ollis vuidus aër
Excitat internum per viscera mota furorem:
Et tempestates & nubila protinus atra
Adstre præcipies: quin & gaudebit arator,
Quique solum iustis versabit mensibus anni,
Plebe gruum prima: gaudebit tardus arator
Agmine pigrarum: sic quadam lege deorum
His comes est imber. Pecudes si denique terram
Lanigeræ fodiant, caput aut tendatur in arcton,
Cum madidus per marmora turbida condit
Pleiadas occasus, cum brumæ in frigora cedit
Frugifer autumnus, ruet æthra concitus imber.
At ne perruptis terrarum dorsa lacunis
Infodiant pecudes: si vasto viscera hiatu
Discutiant terræ, veniet vis æthere toto
Dira procellarum, nix omnes vestiet agros,
Nix herbas lædet teneras, nix vret aristas.
At si contigerit plures ardere cometas,
Inualidas segetes torrebit siccior aër.
Nam quæ prorumpunt naturæ legibus vltro
Spiramenta soli, si iustus defuit humor,
Arida per cælum surgentia desuper æthra
Ignescunt flammis, mundique impulsa calore
Excutiunt stellas, & crebro crine rubescunt.
CONTEMPLATOR item, si longo plurima ponto
Agmina festinant volucrum, solidamque frequentes
Succedunt terram, sterilis desæuiet æstus,
Ac sitient agri: nam quæ circumflua tellus
Adluitur pelago, coquit altam siccior aër
Cespitis arentis ventis, citiusque calorem
Sentit humus sic cincta salo: fuga protinus ergo
Est auium in terras: pauet hos vt viderit æstus

Agricola, & sicco iam deflet mergite culmos.
Sed si tum modico producant agmina ab vndis,
Nec trepido passim versant conuexa volatu,
Lætitia est duris pastoribus, adfore parcos
Præsumunt imbres: sic in contraria semper
Vota homines agimur, nostrique cupidine fructus
Poscimus alterius dispendia: denique & ipsa
Solers natura, & rerum genitabilis ordo,
Certa suis studiis adfixit signa futuri.
NANQVE & ouis cupido si gramina tondeat ore
Insaturata cibi, decerpens latius agros,
Pastor id indicium pluuialis frigoris edet.
Et si persultans aries lasciuius herbas
Adpetit, aut sese sustollant saltibus hœdi:
Vel si iuge gregi cupiant hærere, nec vsquam
Matribus abscedant, & si sine fine modoque
Pabula delibent, cum tutas vesper adire
Compellat caulas, monstrabunt adfore nimbos:
BVBVS arator item trahit atræ signa procellæ,
Lambere si lingua prima hos vestigia forte
Viderit, aut dextrum prosternere corpus in armum.
Vel si prolixis auras mugitibus implent,
Pascua linquentes vix vespere. dat capra moti
Rursum signa poli, cum spinis ilicis atræ
Multa inhiat. docet hæc eadem sus horrida, cœno
Gurgitis illuuie si sæpius inuoluatur.
MARTIVS ipse lupus villarũ proxima oberrans,
Affectansque locos hominum, lectumque laremque
Sponte petens, crasso consurgere nubila cælo
Præmonet. Id parui cum stringunt denique mures,
Cum gestire solo, cum ludere forte videntur:
Portendit tibimet canis id præsentia multam.

Tellu-

Tellurem fodiens. tamen hæc tamen omnia rerum
Adfore vel primo nimbos mox sole docebunt,
Vel cum curriculis lux ibit cepta secundis,
Tertius aut verso cum venerit ortus Olympo.
NON spernenda tibi sint talia, sed memor vni
Adde aliud semper: si tertia denique signa
Proueniant, firmo venturum pectore fare:
Et transactorum solers componere mensum
Signa laborabis, si sic fluxere reperta,
Nequaquam trepidare pudor persuadeat vllos
Astrorum lapsus, astrorum protinus ortus
Discute, si casus similes & stella per æthram
Prodidit: exacti iam summa crepuscula mensis,
Et surgentis item primordia conscius artis
Fare sacræ. mensum confinia summa duorum
Cæca latent: luces hæc semper semet in octo
Inscia lunaris tendunt facis: ipse fideli
Perquires studio: & si quid tibi forte repertum,
Pluribus indiciis solers fulcire memento.

ARATI PHÆNOMENA PER GERMANICVM CÆSAREM IN LATINVM CONuersa, & in eadem Commentaria.

CÆLVM Circulis quinque distinguitur, quorum duo extremi maxime frigidi: Australis humillimus, & Aquilonius excelsissimus. His vtrinque proximi duo, Paralleli vocantur, vt ita dixerim, æque distãtes: ideo Tropicus vnus Solstitialis, alter Hibernus, per quem sol transiens ac tenens octauam partem Capricorni, solstitium hibernum facit: alter Æstiuus, per quem sol transiens ac tenens octauam partem Cancri, solstitium æstiuum facit. Medius est Æquinoctialis, qui octauam partem Arietis tenens, æquinoctium vernum facit: octaua Libræ, autumnale constituit. Vt Circuli in cælo, ita Zonæ in terra vocantur. Inhabitabiles frigidi circuli sunt, ob rigorem, quod ab his longissime sol abest: sub torrido quidam habitare putant Æthiopiæ maximam partem: item plurimas insulas Maris rubri, aliosque vertices eminentiasque terrarum nostris ampliores, sub Tropicis habitare nulli dubium est.

Noster Solstitialis Æstiuus est excelsus atque arduus. Diuisi autem sunt a nobis circulo Æquinoctiali, qui Antichthones nominantur, & videntur humiles atque depressi, qui Antipodes infra sunt: quod vt esse videatur, efficiunt flexus obliquitatesque terrarum, quas Antichthones & Antistochæ & Antisceptæ inhabitare

habitare dicuntur. Incipit autem Signifer, non ab extremo circulo, nec ad extremum extenditur: ſed ab intimo Tropico auſtrali, brumalique eodem, per Æquinoctialem ad ſummum ſolſtitialem, eundemque æſtiualem per medium (in his longitudo latitudoque) porrectus. Obliquæ circuli Signiferi partes, ccclxv. ſigna xij. partium ſingula tricenarum, quorum quædam minora, quædam ampliora, & populo Canophora dicuntur: ſed compenſatio quinque partibus creditur applicari, vt ſint omnes Signiferi partes, ccclxv. Horum incipientia ab Ariete, alia ſunt maſculorum naturalibus, alia fœminarum. Item quartum quoque eorum, aut tropicum, aut ſolidum, aut deforme. Incipiet dinumeratio ab Ariete. Signa tropicorum duo ſunt æquinoctialia, Aries & Libra: duo ſolſtitialia, Capricornus & Cancer. Tropicis maxima ſolida antepoſita, his deformia.

Hic eſt ſtellarum ordo, vtrorumque circulorum: Septentriones duplices ad auſtrum vertuntur, figura auerſis caudis inuicem ſibi aduerſantes: inter quas obliquus dilabitur Draco. Sub vnius namque pede eſt Serpentarius, cuius Serpentarij pedes attingunt frontẽ Scorpionis. A latere autem retro ſtat Cuſtos: ſub pedibus quidem eius Virgo, habens igneam in manibus ſpicam: retrorſus vero, veſtigiis eius adiacens Leo, medio æſtiuo ſolſtitio Cancer & Gemini. Genua autem Agitatoris caput Gemini attingunt: pedes autem eius Tauri

cornibus iunguntur, cuius Hœduli desuper obtinent locum Septentrionis. Habet autem Septentrio a dextris iuxta Coronam desuper, serpentem in manibus Serpentarij, & eum qui in Geniculo stat, & sinistro pede septentrionalis Draconis verticem calcans: vnum brachium Libræ, alterum dans Coronæ. nam ad minoris Septentrionis, vltimus pes Cephei continetur, Cycnum manu dextra apprehendens: super cuius alas Equus extendit pedem, & super equũ Aquarius extollitur, iuxta quem Capricornus est. sub Aquarij pedibus Piscis magnus austrinus. constituta ante Cepheum Cassiepeia: & a dorso Agitatoris Perseus pedem extendit: super Persei caput Cassiepeia pedibus properare videtur. Inter Cycnum igitur & eum qui in Geniculo stat, Lyra constituitur. In quorum medio desuper ab oriente Delphinus cognoscitur: sub cuius cauda est Aquila, in proximo habens Serpentarium. Sed iam de aquilonio circulo dictum est. nunc ad australem ordinem properemus.

Svb aculeo Scorpionis, Sacrarium constitutum est: sub corpore eius anteriora Centauri videntur, in quo est bestia. Conspicitur & Sagittarij pes summus ex alia parte sub australi circulo, prope Centauri membra, Hydræ cauda, & Coruus: ad genua Virginis, vrna est posita: à sinistris Orionis, qui & Incola, Fluuius, qui & Padus, necnon & Eridanus: sub pedibus Orionis, Lepus splendida effigie conspicitur. retrorsum vero a pedibus eius, Canis splen-
dida

dida refulget: post cuius caudam Nauis constituta est: ad Tauri pedem protendit manum Orion, pedibus Gemini appropinquant: Anticanis super caput Arietis non longe ab Andromedæ pedibus, Triangulus positus est: sub Ariete & Piscibus Cetus. connexio vero Piscium communem habet stellam.

ARATI PHAENOMENA.

AB Ioue principium magno deduxit Aratus
Carminis: at nobis genitor tu maximus auctor:
Te veneror, tibi sacra fero, doctique laboris
Primitias. Probat ipse deûm rectorque satorque,
Quantum etenim possint anni certissima signa,
Qua Sol ardentem Cancrum rapidissimus ambit,
Diuersasque secat metas gelidi Capricorni:
Quæue Aries & Libra æquant diuortia lucis:
Si non parta quies te præside, puppibus æquor,
Cultorique daret terras, procul arua silerent.
Nunc vocat audaces in cælum tollere vultus,
Sideraque & varios cæli cognoscere motus:
Nauita quid caueat, quid vitet doctus arator,
Quando ratem ventis, aut credat semina terris.
Hæc ego dum lætis cogor prædicere musis,
Pax tua tuque adsis nato, numenque secundes.

QVÆRITVR cur a Ioue incepit, & non a musis, vt Homerus? Conueniēs magis hoc existimauit principium Phænomenis, vti Iouem inuocaret, quod ipsorum carminum origo est

Iupiter. non ſolus autem ita cœpiſſe videtur Aratus, ſed & Crates comicus, a Veſta incipiens & profari carmina: Sophron in mimo, qui nuncius inſcribitur, a Veſta incipiens: Omnes inuocant Iouem omnium principem. Sed quæritur cuius Iouis meminerit, vtrumne fabuloſi, an naturalis? Et philoſophi quidem plurimi, naturalis aiunt eum Iouis meminiſſe. Sed Crates ait Iouem dictum cælum: inuocatum vero merito, quia in aëre & æthere ſunt ſidera: & Homerum dixiſſe Iouem in aliqua parte, cælũ: & ipſe Aratus, quũ dicit Herodotus Iouem dictum aëra. & Crates quidem eiusdẽ eſt opinionis, teſtemque eſſe Philonem comicum dicit. hoc autem cõſtat & ipſum dicere. Nam quia nihil aliud eſt Vox, quam percuſſus aër, videtur conueniẽter dixiſſe, quæ rei præſtent auctoritatẽ, plenas Ioue vias referens, & omneis hominum conuentus. Nihil eorum quæ in terra ſunt, ſine aëre eſt: ratione etiã, cuius omnes vſum deſideramus. nam cuncti mortales oſtendunt vſum ſuſpirio: & cum viuimus, aëre indigemus. At quod ait, Dextra monſtrat, ad auguria pertinet auiũ: propter quod & Stoici Iouem eſſe affirmant, qui per materiam manat ſpiritus, & ſimilis eſt noſtræ animæ. Zenodotus autem Ætolus & Diodorus aiunt, nec ad fabuloſi Iouis ſufficere eiuſmodi opinionem: eſſe enim talem cauſam Iouis, & conuenire omnes vias eo confertas, quas tanquam loco eius deſcribit. Dicendo autem, Etiam genus, oſtendit animæ immortalitatem. bene propterea quod ait: nouerat enim virtuti

aliquid

aliquid æmulum futurum. Dei igitur aduersus delicta lenem esse, proprium est; quoniam omnium parens affirmatur, & non solum hominum, sed etiam deorum.

CÆTERA quæ toto fulgent vaga sidera mundo,
Indefessa trahit proprio cum pondere cælum:
Axis at immotus semper vestigia seruat,
Libratasque tenet terras, & cardine firmo
Orbem agit extremum. Geminus determinat axem,
Quem Graij dixere polon: pars mersa sub vndas
Oceani, pars celsa sub horrifero aquilone.
Axem Cretææ dextra læuaque tuentur,
Siue Arcti, seu Romani cognominis Vrsæ,
Plaustrum ve: & facies stellarum est proxima vero,
Tres temone rotisque micant, sublime quaterna:
Si melius dixisse feras, obuersa refulgent
Ora feris, caput alterius super horrida terga
Alterius lucet: pronas rapit orbis, in ipsos
Decliueis humeros. veteris si gratia formæ,
Cressia vos tellus aluit, moderator olympi
Donauit cælo: meritum custodia fecit:
Quod fidæ comites prima incunabula magni
Viderunt Iouis, attonitæ cum furta parentis
Ærea pulsantes mendaci cymbala dextra,
Vagitus pueri patrias ne tangeret aures,
Dictæi exercent dominæ famuli Corybantes.
Hinc Iouis altrices, Helice Cynosuraque fulgent.
Dat Graiis Helice cursus maioribus astris,
Phœnicas Cynosura regit. sed candida tota,
Et liquido splendore Helice nitet, haud prius vlla,
Cum sol Oceano fulgentia condidit ora,
Stella micat cælo, septem quæ Cressia flammis.

Certior eſt Cynoſura tamen ſulcantibus æquor:
Quippe breuis totam fido ſe cardine vertit,
Sidoniamque ratem nunquam ſpectata feſellit.
Has inter medias, abrupti fluminis inſtar,
Immanis ſerpens ſinuoſa volumina torquet
Hinc atque hinc, ſuperatque illas mirabile monſtrum.
Cauda Helicen ſuperat, tendit ſimul ad Cynoſuram
Squammigero lapſu qua deſinit vltima cauda,
Hac caput eſt Helices, flexu comprenditur alto
Serpentis: Cynoſuræ ille explicat amplius orbes,
Sublatusque retro maiorem reſpicit Arcton.
Ardent ingentes oculi, caua tempora claris
Ornantur flammis, mento ſedet vnicus ignis,
Tempus dexterius quæ ſignat ſtella Draconis,
Quæque ſedet mento: lucet nouiſſima cauda,
Extremumque Helices ſidus micat, ac radiatur
Serpentis decline caput, qua proxima ſigna
Occaſus ortusque vno tanguntur ab orę,
Oceani tumidis ignotæ fluctibus Arcti,
Semper in occiduis ſeruantes ignibus axem.

VERTICES extremos circa quos Sphæra cæli voluitur, Polos Græci nuncupauerunt, e quibus vnus eſt auſtralis, qui terræ obiectus a nobis nũquam videtur: alter autẽ ſeptentrionalis, qui boreus vocatur, & nunquam occidit.

DVÆ ſunt Arcti, quarum maiorem vocant, Helicen: minorem, Canis caudam. Alterutra quidem horum capita deorſum, alterutra ſurſum aſpiciunt. Altera nanque Helice eſt, quæ apparet prima noctis: altera, puſilla quidem, ſed a nauigantibus obſeruatur. maria enim conturbat. Helicen autem dicit Heſiodus

Calliſto

Callisto Lycaonis regis filiam fuisse, & in Arcadia solitam cum Diana venari, & in montibus vagari, & a Ioue compressam, rem celasse Dianæ. Quam grauidam, nudam se lauantem cum aspexisset Diana in lauacro, partum eius accelerans, bestiam eam esse iussit: & dum esset vrsa, Arctum enixa est, quem Arcadem vocant. Amphis autem comicus poeta refert Iouem in Dianæ effigiem transfiguratũ in venatione Callisto oppressisse: tempore partus plena cum vexaretur, Dianæ culpam indicasse, & iratam Dianam in vrsam transfigurasse. Quæ dum in montibus vagaretur, a quibusdam pastoribus apprehensa, cum puero perducta est ad Lycaonem: post tempus in Lycæi Iouis templũ confugientem, cum eam Arcas filius sequeretur, quo eam nefas erat intrare, ab Arcadibus vtrique interfecti sunt. Iupiter autem vtrosque cæli astris intulit, Vrsamque eam nominauit. Ouidius a Iunone in bestiam conuersam scribit. Habet autem stellas, in capite septem, in singulis humeris singulas obscuras, in armo duas, in pectore vnam, in pede priore claras duas, in summa cauda claram vnam, in ventre claram vnam, in spina vnam, in crure posteriore duas, in extremo pede duas, super caudam tres: fiũt omnes, xxiiij. Porro Arctus minor a pluribus Phœnice, a Græcis Arctophylax, a nonnullis Canis cauda vocatur. Quam Sidones aspicientes continuo nauigant. Dicitur a Ioue inter astra collocatus, vt duplex honor Helices monstraretur. Agathosthenes quidem in Asiaticis carminibus, Cyno-

ſuram dicit Iouis fuiſſe nutricem, vnam ex Idę nymphis, a qua in Cretæ oppido Hyſtoe Nicoſtratus conſtituit portus, & circa eum locum Cynoſuram fuiſſe, cum Telchiniis qui dicuntur Curetes Idæi. Aratus Cynoſuram & Helicen Cretenſes Iouis nutrices fuiſſe dicit, ob quod ſunt cæleſti donatæ honore.

Habet autem ſtellas, in humero ſplendidam vnam, in pectore claram vnam, in ventre claram vnam, ſuper caudã claras tres: fiunt omnes ſeptem, ſupra alias decem, quæ præcedunt & dicuntur ludentes: & maxime altera quæ vocatur Polus, in quo a quibusdam putatur totus orbis circumuerti.

INTER ambas ergo Arctos, maximus flexuoſo corpore adiacens Draco, qui vtranque Arcton flexuoſo corpore ſemicingit, Helices ſuperuoluit caput, Phœnices circũcingit caudam. Hunc Pherecydes dicit inter aſtra collocatum beneficio Iunonis, eo quod cum nuberet Ioui Iuno, diis offerentibus munera, Terra quoque obtulerit aurea mala cũ ramis: quæ Iuno in hortum ſuum, qui erat apud Atlantem, inferri iuſſit, & Heſperides Atlantis filias cuſtodes poſuit, quæ cum a filiabus Atlantis ſubtraherentur & ſępe vexarentur, Iuno cuſtodẽ horti Draconem peruigilẽ implicuit arbori, quem Hercules interfecit, & illa aſtris intulit. Hunc alij Iouem aſtris intuliſſe dicunt, ob memoriam virtutis Herculis, Mineruæ obiectu; quem illa contortum cælo immiſit, & inter Septẽtriones locauit: Habet autem ſtellas, in capite ſplẽdidas

tres

tres in corpore vero vſque ad caudam, XII. ab inuicem diſtantes. Sunt autem omnes XV.

DRACO.

Haud procul effigies inde eſt defecta labore,
Non illi nomen, non magni cauſa laboris:
Dextro nanque genu nixus, diuerſaque tendens
Brachia, ſuppliciter panſis ad numina palmis,
Serpentis capiti figit veſtigia ſæua.

DRACONEM immenſæ magnitudinis, hortorum cuſtodem inſomnem, dum a Iunone ad cuſtodienda aurea mala eſſet conſtitutus, Hercules, cum ad mala aurea profectus fuiſſet, vt refert Panyaſis Heraclea, fertur peremiſſe: & iccirco inter aſtra a Ioue hunc laborem memoria dignum honoraſſe, & vtrosque ſideribus intuliſſe, ita vt in certamine fuerint eorum habitus, ſerpentis capite iam deſecto. qui ideo in genu ſtans, manibus ſurſum extenſis, dextro pede contra draconem porrecto pingitur, vt certaminis labor ſignificetur. Ideo pellem leonis in ſiniſtra manu habere fingitur, vt inſigne virtutis monſtretur, quia leonem inermis interfeciſſe narratur. Habet autem ſtellas, in capite vnam, in ſingulis humeris ſingulas ſplendidas, in ſiniſtro cubito vnam, in eadem manu vnam, in eodem brachio vnam, in ſiniſtro femore vnam, in dextra parte femoris duas, in coxa duas, in genu dextro vnam, in eadem tibia vnam, in crure duas, in eodem pede vnam, in dextra manu vnam, in claua quam eadem tenet manu, vnam, in leonina pelle quatuor. Sunt omnes vigintiquatuor.

CORONA.

CLARA *Ariadnææ propius ſtant ſigna Coronæ.*
Hunc illi Bacchus thalami memor addit honorem.

HÆC corona dicitur eſſe Ariadnes, quã Liber aſtris intuliſſe dicitur, dum eius nuptias dij in inſula Creta celebrarent, cogitãs præclaram facere, pro qua primũ noua nupta coronata eſt. Sed qui Cretica conſcripſit, refert, quia cum Liber ad Minoem regem veniſſet, vt Ariadnen filiam eius duceret vxorem, coronam dono Ariadnæ dediſſe Vulcani opere factam ex auro & gẽmis precioſis, & talis fulgoris fuit, vt Theſea ex Labyrintho liberaret, quæ poſt aſtris affixa eſt, cum in Naxon vtrique veniſſent. Signum amoris eius crines oſtendunt. & eſt ſtellis fulgentibus ſub cauda Leonis. Habet autem ſtellas nouem in circuitu poſitas, quarum tres ſunt ſplendidæ.

OPHIVCHVS.

TERGA *nitens ſtellis, a quo ſe vertice tollit,*
Succiduis genibus lapſum & miſerabile monſtrum,
Hic Ophiuchus erit, longe caput ante nitendo,
Et vaſtos humeros, tum cætera membra ſequuntur.
Illis languet honor humeris, manus integer ardor.
Luna etiam menſem cum pleno diuidit orbe,
Lux tenuis manibus, per quas elabitur Anguis
Preſſus vtraque manu, medium cingens Ophiuchum.
Scorpius ima pedum tangit, ſed planta ſiniſtra
In tergo reſidet, veſtigia dextera pendent.
Eſt impar manibus pondus, nam dextera paruam
Partem anguis retinet: per læuam attollitur omnis:
Quantumque a læua diſtantia Serta notantur,

Eri-

Erigitur tantum Serpens, atque vltima mento
Stella sub ætherea lucet crinita corona,
Ad quam si dorso peruadit lubricus Anguis,
Insignes cælum perfundunt lumine Chelæ.

Hic est Serpẽtarius qui super Scorpionem stat, tenens vtraque manu serpentem, qui ab astrologis dicitur fuisse Æsculapius filius Apollinis, qui cum medicinę arte vteretur, mortuos fertur suscitasse. Quamobrem iratus in eum Iouis, domum eius cum ipso fulminis ictu percussit. Rogatu autem Apollinis patris, Iupiter ei arte sua rursus post obitum defũcto animam restituisse ad vitam, & inter astra constituisse putatur. Habet autem stellas, in capite claram vnam, in singulis humeris claras singulas, in sinistra manu tres, in dextra quatuor, & duas ex eis claras: in singulis lumbis singulas, in singulis genibus singulas, in dextra tibia clarã vnam, in singulis pedibus singulas claras. sunt omnes XVII.

Serpens quem tenet in manibus, habet stellas in orificio duas, in flexura capitis spissas quatuor, in manu Ophiuchi duas claras, in prima flexura octo, in secunda, quam tenet in dextra manu, alias octo, in tertia vsque ad caudam sex. fiunt omnes stellæ serpentis triginta.

SCORPIVS.

Scorpivs sane inter astra a Ioue illatus est, pro eo quod ferũt ex terra ortum, summissumque qui Oriona interficeret, ob eius loquacitatem, quod ex venatione nullam se feram relinquere diceret: isque Oriona percussit & occi-

dit, & inde a Ioue aſtris illatus eſt, vt eius naturam futuri homines intelligerent. Nigidius autem dicit Scorpionem ad perniciem Orionis in inſula Chio in monte Chelippio ortum, voluntate atque ope Dianæ. Nam cum in monte Celſionio venaretur, irridens Dianam, contemnebat eius opera quæ in monte conſtituebat. Itaque Diana dicitur miſiſſe Scorpionē qui Orionem vita priuaret: poſtea ab Ioue impetraſſe, vt Scorpio in duodecim ſignorum memoria conſtitueretur. Hic ob magnitudinem in duo domicilia partitur. etenim ad aliud tendunt brachia eius, ad aliud corpus & cauda & aculeus. Habet autem ſtellas in vno quoque cornu duas, in ore vnam claram, in fronte duas, in dorſo claras tres, in ventre duas, in cauda quinque, in aculeo duas. ſunt omnes XIX. ex his quatuor quæ ſunt in Cornibus eius, duæ priores claræ, & duæ obſcuræ Libræ, aſſignantur, quam Chelas Græci dicunt.

ARCTOPHYLAX.

INDE Helicem ſequitur ſenior, baculoque minatus
Se velle Arctophylax, brachiorum munera cæcus
Icarus, ereptam penſauit munere ripam.
Non illi obſcurum caput eſt, non triſtia membra:
Sed proprio tamen vna micat ſub nomine flamma,
Arcturum dixere, ſinus qua vincula nodant.

BOOTES, qui & Arcturus, fertur eſſe cuſtos Plauſtri, eo quod Plauſtrum ſequitur, id eſt Septentriones, & quaſi ſuccinctus ſit Septentrionibus. Hunc dicunt Arcadem Iouis filium eſſe, de cuius poſt nomine Arcadia dicta eſt, quem

Ly-

Lycaon Pelaſgi filius, cum Iouem hoſpitio recepiſſet, infantem membratim lacerauit, & Ioui in epulis appoſuit, tentans Iouem, vtrũ deus eſſet. Iouis autem dicitur domum Lycaonis fulmine incendiſſe, eoque loco ciuitatem conſtructã quæ Trapezos appellata eſt: Lycaonem vero conuertiſſe in lupũ, Arcadem autem compactis membris ad vitam reduxiſſe, & cuidam caprario dediſſe nutriendum. Qui cum adulta iam ætate eſſet, matri inſcius vim inferre voluit: quos cum incolæ Lycæi montis occidere vellent, Iupiter vtrosque liberans, aſtris intulit: qui vt res geſta eſt, ita manent: illa Vrſæ naturæ, hic impetum faciens, quem Bootem Homerus vocat. Habet autem ſtellas, in dextra manu quatuor quæ non occidunt: in capite claram vnam, in ſingulis humeris ſingulas, in ſingulis mammillis claras ſingulas, in dextra parte corporis ſub mammilla obſcuram vnam, in dextro cubito claram vnam, inter vtraque genua claram vnam, & magnam quæ eſt Arcturus: in ſingulis pedibus ſingulas. fiunt omnes XIIII.

VIRGO.

FVLGET ſpica manu, maturisque ardet ariſtis,
Quam te diua vocant: tangunt mortalia ſi te
Carmina, nec ſurdam præbes venerantibus aurem,
Exoſa heu mortale genus, medio mihi curſu
Stabunt quadrupedes, & flexis lætus habenis,
Teque tuumque canam terris venerabile numen.
Aurea pacati regeres cum ſecula mundi
Iuſtitia, inuiolata malis, placidiſſima virgo,

Seu genus Aſtræi fueris, quem fama parentem
Tradidit aſtrorum, ſeu vero intercidit æuo
Ortus fama tui, mediis te læta ferebas
Sublimis populis, nec dedignata ſubire
Tecta hominum & puros mores ſine crimine, diua
Iura dabas, cultuque nouo rude vulgus in omnem
Formabas vitæ ſinceris artibus vſum.
Nondum veſanos rabies nudauerat enſes,
Nec conſanguineis fuerat diſcordia nota,
Ignotique maris curſus, priuataque tellus
Grata ſatis, neque per dubios auidiſſima ventos,
Spes procul amotas fabricata naue petebat.
Diuitias, fructusque dabat placata colono
Sponte ſua tellus, nec parui terminus agri
Præſtabat dominis ſigno tutiſſima rura.
At poſtquam argenti creuit deformior ætas,
Rarius inuiſit maculatas fraudibus vrbes,
Seraque ab excelſis deſcendens montibus, ore
Velato, triſtisque genas abscondita ripa,
Nulliusque larem, nullos adit illa penates. 1
Tantum cum trepidum vulgus cœtusque notauit,
Increpat, O patrum ſoboles oblita priorum,
Degeneres quæ habuit ſemperque habitura minores,
Quid me nunc habitus ſuper & mala vota vocatis?
Quærenda eſt ſedes nobis noua: ſecula veſtra, 2
Artibus indomitis tradent ſcelerique cruento.
Hæc effata, ſuper montes abit alite curſu,
Attonitos linquens populos, grauiora pauentes.
Ærea ſed poſtquam proles terris data, nec iam
Semina virtutis vitiis demerſa reſiſtunt: 3
Quisque priora tenet veſtigia, quisque ſecunda:
Ferrique inuento mens eſt lætata metallo,

Polluit & taurus mensas, assuetus aratro.
Deseruit propere terras iustissima Virgo,
Et cæli sortita locum, qua proximus illi
Tardus in occasum sequitur sua plaustra Bootes.
Virginis at placidæ præstanti lumine signat
Stella humeros, Helicenque ignis non clarior ambit,
Quique micat cauda, quique armum fulget ad ipsum,
Quique priora tenet vestigia, quique secunda
Clunibus hirsutis & qui sua sidera reddit:
Nanque aliæ quibus expletum ceruixque caputque,
Vatibus ignotæ priscis, sine honore feruntur.

AD adspectum autem Bootis Virgo constituta est, quæ Erigone dicta est, quæ inter Leoné & Libram in Zodiaco locum tenet. Hanc Hesiodus Iouis & Themidis filiam esse dicit, nomine Iustam. Hunc secutus Aratus dicit, quod cum esset immortalis, in terris morabatur, & a virorum aspectu se subtrahere solita, cum fœminis consulto ludere & conuersari videbatur, & ab eis Iusta vocabatur, & nondum inter homines nequitiam, neque nauigationem fuisse: sed illam in terris moratam, æquitatem hominibus præstitisse eo seculo quod aureum dicebatur. Sed postquam diminuti homines a pietate quieuerunt, illa cum eis minime conuersata est: postquam vero hominum mores in deterius versi sunt, in toto se e terris abstulit, & in ea parte cæli habitauit qua enumeretur. Nõnulli autem eam esse Cererem, eo quod spicas teneat: alij Atargatin. quidam vero Fortunam, pro eo quod sine capite astris infertur. Nigidius de Virgine ita refert: Virginem Iu-

ſtitiam dici ſiue Æquitatem, quæ ab hominibus receſſerit, & ad immortales merito transierit. Nam cum inter mortales conueniret omnibus locis conciliabulisque ſolitam conſiſtere, & præcipere hominibus ne temere a iuſtitia & æquitate diſcederent: qui quandiu monitis eius obedirent, diu in vita ſine cura & ſolicitudine futuros: ſed cum negligentius æquitatem obſeruantes declinarent, inſidiiſque, cupiditate & auaritia alter alterum deciperet, ab hominibus diſceſſiſſe, & digna cæleſti numero immortale præmium pietatis poſſedit. Habet autem ſtellas in capite obſcuram nimis vnam, in ſingulis humeris ſingulas, in vnaquaque ala obſcuras duas: ex eis quæ ſunt in dextra ala a parte humeri, eſt clara vna: & in ſingulis cubitis ſingulas, in ſigulis manibus ſingulas: illa quæ dextra, clarior eſt, & vocatur Spica: in tunica obſcuras ſex, in ſigulis pedibus ſingulas. ſunt omnes decem & nouem.

GEMINI.

Qva media eſt Helice, ſubiectum reſpice Cancrum:
At capiti ſuberunt Gemini.

Hi dicũtur Caſtor & Pollux, fratres Gemini maxima concordia: e quibus cũ vnus cecidiſſet in pugna quam aduerſus Athenienſes gerebãt, alter immortalitatẽ accepit, quos Iupiter vtroſque cælo intulit, ſideribuſque Geminos nominauit, qui Salutares ſunt appellati. Nam & horum ſtellæ ita ſe habent, vt occidente vna, oriatur altera. Alij volunt Zethum & Amphionem eſſe, ideo vnus zonam, alter lyram habet. Nigidius

dius deos Samothracas dixit, quorum argumẽtum nefas ſit enumerare, propter eos qui miniſteriis præſunt. item dicit Caſtorem & Pollucem, Tyndaridas, Geminorum honore decoratos, quod principes pacationis dicantur: quod mare totum prædonibus maleficisque pacatum reddidiſſent, & quo in tempore nauigauerint cum Iaſone atque Hercule ad pellem inauratam auferendam, multis laboribus tempeſtatibusque cõflicti, periculorum atque animorum experti, impendia laboribus liberare ſtuduerunt: atque cum a Ioue eſſent elati, petierunt a patre, vt ſibi liceret in eo cæli loco conſtitui, vnde mortalibus auxiliantes proſpicere poſſent. Quamobrem eis conceſſum eſt immortali memoria locoque conſtitui, & pleriſque mortalibus auxiliantes ſui conſpectus gratiam præbent. Quorum prior habet ſtellas, in capite claram vnam, in ſingulis humeris ſingulas claras, in dextro cubito vnam, in eadem manu vnam, in ſingulis genibus ſingulas, in ſingulis pedibus ſingulas. ſunt omnes nouem. Alter qui Propus appellatur, is iuxta cancrum eſt, habet ſtellas, in capite claram vnam, in ſingulis mãmillis ſingulas, in ſiniſtro cubito duas, in eadem manu vnam, in ſiniſtro genu vnam, in ſingulis pedibus ſingulas, in ſiniſtro pede vltimæ diſtantiæ vnam: quæ vocatur Propus. fiunt ſimul decem. Hi ſunt inter duodecim ſigna zodiaci circuli: ſed in medio circulo æquinoctiali tropici hiemalis, qui Auſtralis appellatur, ſita ſunt.

CANCER in aſtris poſitus eſſe dicitur, beneficio Iunonis: Quod cum Hercules cum Hydra ad fontem Lernæum depugnaret, hic Cancer Herculis pede morſu deprehendit, vt Panyaſis auctor dicit, quem miratus Hercules, calcatum contriuit, beneficioque Iunonis magnis honoribus decoratus eſt. idem duodecim ſignorum numero annumeratus. ſunt in hoc ſigno aliæ ſtellæ quas Græci ὄνους dicunt: Quod cum Liber a Iunone inſania obiecta fugeret, ad occurſus Dodonæi Iouis, eiusque in templo reſponſa peteret, vt Philiſcus refert, magni imbres cum grandine orti ſunt, ea parte qua tranſiturus erat. Aſinis e contrario tranſeuntibus per aquas, in vno ex his ſedens & ipſe tranſuectus eſt ſine periculo, & ab inſania liberatus. Vni autem ex his effeciſſe dicitur, vt voce humana loqueretur, & poſt paucum tempus cum Priapo cõtendere cœpit de membro naturali. Priapus compreſſum aſinum occidit. Iouis autem beneficio vtrique immortali honore donati, aſtris ſunt illati. Eſt & altera origo, quæ infertur ab aliis: Quod cum aduerſus gigantes dij bellum agerent, idem Liber & Vulcanus & Satyri aſinis inſidentes, profecti ſunt ad pugnam. Quod genus viſo tumultu, diro cum murmure rugiſſent, gigantes eorum voce territi fugerunt, & confeſtim dij de gigantibus triumphauerunt: & iccirco vna cum præſepio ſuo aſtris ſunt illati, & in ſigno nobilis Cancri poſiti, cuius curſum ad occaſum tendit. Habet autem ſtellas in cornibus anterio-

anterioribus duas claras, & tres obſcuras, quæ appellantur Nubilum: quod circa eum videtur, Præſepium dicitur: in ore vnam, in dextris pedibus ſingulas: ſunt quatuor obſcuræ. in ſiniſtris priores claras duas, in ſecundo vnam, in tertio vnam, in extremo minore vnam, in teſta duas. ſunt omnes XVI.

LEO.

--QVA poſterior pes,
Horrentesque iubas & fuluum cerne leonem.
Hunc vbi contigerit Phœbi violentior axis,
Accenſa in Cancro iam, tunc geminabitur æſtas.
Tunc lympha tenues, tunc eſt triſtiſſima tellus.
Et denſas lætus ſegetes bene condit arator.
Ne mihi tunc remis pulſet vaga cærula puppis:
Dem potius ventis excluſo vela rudente,
Excipiamque ſinu Zephyris ſpirantibus auras.

LEONEM beneficio Iunonis inter aſtra collocatum dicitur, eo quod virtute cæteras præcellat. Periandrus Rhodius refert eum ob primos labores Herculis memoriæ cauſa, honorifice aſtris illatum. Nigidius refert hunc Leonem nutritum apud Lunam iuſſu Iunonis, & in terra Arcadia in regione Nemeæ in ſpelunca * Mihdimon nomine fuerit, quam quidam Aphriſo dicunt, & iuſſũ Iunonis ad Herculis exitium dimiſſum, quem Hercules iuſſu Euryſthei interfecit cũ Molorcho hoſpite ſuo, cuius clauã pro viribus tributam principio eſt adeptus, cum qua Leonem interfecit. itaque poſtea claua pro gladio, pelle pro ſcuto reliquo tempore vti cœpit, & apud omnes mortales

gratus ob virtutem haberi cœpit: Iunoni porro magis odio esse. Quapropter leonem cælesti memoria dignatum voluntate Iunonis nos arbitramur. Hic notabilis & maximus inter signa est. Plerique volunt Nemeæ gymnicos ludos ob hunc Leonem institutos. hic totus figuratur. Habet stellas, in capite tres, in collo duas, in pectore claram vnam, in spina tres, in cauda media vnam, in vltima cauda claram vnam, in medio vētre vnam, sub pectore duas, in priore pede claram vnam, sub ventre vnam claram, in medio ventris vnam, in posteriore pede claram vnam, in genu posteriori claram vnam. fiunt omnes decem & nouem. Videntur aliæ stellæ obscuræ septem iuxta caudam eius, quæ vocantur crines Berenices, & sunt earum virginum quæ Lesbo perierunt. illa autem magna & clara quæ in pectore eius est, appellatur Tyberone.

ERICHTHONIVS.

Est etiam Aurigæ facies, siue inclyta forma,
Natus Erichthonius, qui curru sub iuga duxit
Quadrupedes, seu Myrtoas demersus in vndas
Myrtilos hunc potius species in sidera reddit.
Sic nulli cursus, sic ruptis mœstus habenis,
Perfidia Pelopis raptam gemit Hippodamiam.
Ipse ingens transuersus abit læuam Geminorum:
Maiorisque Vrsæ contra delabitur ora.
Numina præterea secum trahit: vna putatur
Nutrix esse Iouis, si vere Iuppiter infans
Vbera Cretææ mulsit fidissima capræ:
Sidere qua claro gratum te gestat alumnum:

Hanc

Hanc auriga humero totam gerit: at manus hœdos
Ostendit, nautis inimicum sidus in vndis.
Orbis ab oceano celsus rapit. haud semel hœdi
Iactatam videre ratem nautasque pauentes,
Sparsaque per sæuos morientum corpora fluctus.

Hic agitator Erichthonius dicitur fuisse Vulcani & Mineruæ filius. Qui Vulcanus cum Ioui fulmen efficeret, ab Ioue promissum cœpit, vt quidquid vellet præsumeret. ille Mineruam in coniugem petiuit. Iupiter imperauit Mineruæ vt virginitatem defenderet. Dumque cubiculum introirent, certando Vulcanus semen in pauimentum iecit, vnde natus est Erichthonius, quem Minerua in cista abscondit, draconeque custode apposito, duabus sororibus Aglauro & Pandroso commendauit. Hic primus currus homines equis iunctis docuit similes quadrigæ Solis facere. primum Panathenæa cõstituisse, arcem templumque ædificasse dicitur. Quem Iouis miratus astris receptum memoriæ tradidit. In hoc signo & Capra est, quam in humero portat, quæ Iouem nutriuit. Itemque eius filij Hœdi, quos auriga in brachio portat, qui fluctus significare dicuntur, noscuntur. Musæus de capra hoc refert: Datur Iouis infans nutriendus Themidi Altheæ quæ fuit domina capræ, quæ ex ea Iouem nutriuit. Esse autem hanc capram filiam Solis dicũt, cuius aspectus tam atrox fuisse dicitur, vt Titanes eam timerent, rogarentque matrem Terram, vt eam abderet. Terra autẽ in antro clausam Amaltheæ tradidit custodiendam, ibique

Iouem cum cura Amaltheæ educaſſe. Qui cum eſſet iuuenis, & ille contra Titanes inermis vellet pugnare, eius pellem dicitur acceptam pro ſcuto habuiſſe, quod ſemper Titanibus agitator timori fuerit: & dicebatur media pelle Gorgoneum caput habere. eo tectus tegmento capræ, tergo alterius pellis tecta reſtituit, vitæ etiam immortalitate donauit, cælique aſtris intulit, & eius pellem appellauit. Aliis placet agitatorem Myrtilum eſſe Mercurij filium OEnomai aurigam, & a patre Mercurio aſtris illatum, cuius caput nō multum diſtat ab Helice: genua apponuntur Geminis, pedes iuxta Tauri cornua. Habet autem ſtellas, in capite vnam, in ſingulis humeris ſingulas, ſed ea eſt clarior quæ in ſiniſtro humero eſt, & appellatur Capra: in ſingulis genibus ſingulas, in dextra manu vnam, in ſiniſtra duas, & ſuper ipſo brachio ſtellas duas, quæ vocantur Hœdi. ſunt omnes ſimul decem.

TAVRVS.

AVRIGÆ pedibus trux adiacet ignea Taurus
Cornua fronte gerens, & lucidus igne minaci,
Quem Liber ignarum cæli formando docebat:
Et caput, & patulas nares, & cornua Tauri:
Fronte micant Hyades: quæ cornua flamma ſiniſtri
Summa tenet. ſub hæc eadem, veſtigia dextra
Aurigæ, mediaque ligant compagine diuos.
Myrtilos exoritur ſummo cum Piſcibus orq;,
Totus cum Tauro lucet, ruit oceano bos
Ante, ſuper terras cum fulget Myrtilus orq;.

PORRO Taurum inter aſtra quidam putant poſi-

positum, propter Iouem quod in bouem sit fabulose conuersus. Nigidius hūc Iouem a Neptuno fratre per gratiam adduxisse, qui in figura Tauri sensum humanum haberet quem Iouis Sidonem misit, vt Europam Agenoris filiam ad se portaret, isque per pelagus Sidonem venit, ibique Europam inter æquales suas ludentem in templo Æsculapij cōspexit, eamque repentino arreptu collocatam suo tergo deuexit ad Iouem in insulam Cretam. Ob hāc igitur causam Iupiter Taurum sideribus dignatus est immortali memoria inferre. Eratosthenes dixit hunc esse qui coiit cum Pasiphae, cuius priores partes apparent, reliquum corpus non apparet propter fœmineum sexum. Spectat autem orientem. In signo autem Tauri frons & facies, Hyades vocātur, quas Pherecydes Athenæus nutrices Liberi dicit, quæ Dodonides nymphæ vocantur. Quæ cum a Lycurgo captiuitatem timentes, fugerent Thebas, ne sibi a Iunone aliquid paterentur, Iupiter cælo illatas sideribus honorauit, Hyadesque appellauit, quod nascente Libero eas inuenerit, quas in signum temporis posuit: vel quod sint pluuiales: ὕειν enim pluere est, quia earum ortus imbres concitat: vel quia in modum Υ literæ positæ sunt. Musæus & ista refert, Ex Atlante & Hya duodecim filiæ procreatæ sunt, & filius Hyas, quem dum ab apro vel leone occisum sorores omnes nimis diligētes flerent, obierūt. e quibus quinque stellas figuratas Hyades appellauerūt: septem autem, pleiades. Myrtilus autem quin-

que filias Cadmi esse dixit. Habet autem Taurus stellas, in capite quinque, quæ Hyades appellantur: id est in cornibus singulis singulas, in fronte duas, in naribus vnam: hæ sunt Hyades: in singulis genibus singulas, in vngue anteriore duas, in palearibus duas, in collo vnam, in dorso tres, e quibus nouissima splendida est: in ventre splédidam vnam, in pectore vná, in palla vnam. sunt omnes XVIII. ab excisione Tauri vsque ad id quod septem stellę, sunt quas quidam Pliades vel Pleiades dicunt, quæ non videntur simul, eo quod septima obscura sit.

CEPHEVS.

IASIDES etiam cælum cum coniuge Cepheus
Ascendit, totaque domo: quia Iuppiter auctor
Est generis. prodest maiestas sæpe parentis.
Ipse breuem patulis manibus stat post Cynosuram,
Diducto passim quantum latus a pede dextro,
Cepheus extremam tangit Cynosurida caudam:
Tantundem a læuo distat minor. vtraque iungit,
Regula. Cepheos vestigia baltheus ambit.

CEPHEVS in ordine quarto loco positus est, quem Septentrionalis circulus occupat, a pedibus vsque ad pectus: reliquus medius est Arcturo, Æstiuo tropico circulo. fuit ergo, sicut Euripides scribit, Æthiopum rex, Andromedæ pater, qui filiam suam ad cetũ dicitur exposuisse, quam Perseus saluauit: eiusque causa, & ipse pater beneficio Mineruæ sit astris illatus. Habet quidem stellas, in capite splendidas duas, in singulis humeris singulas, in singulis manibus singulas claras, in singulis cubitis obscuras sin-

ſingulas, in zona tres obliquatas, in dextra coxa vnam, in ſiniſtro genu duas, ſupra pedes quatuor, in vltimo pede vnam. ſunt omnes XIX.

CASSIEPEIA.

QVA latus afflexum ſinuoſi reſpicit Anguis,
Caſſiepeia virum reſidet ſublimis ad ipſum,
Clara etiam pernox cælo cum Luna refulget,
Sed breuis & paucis decorata in ſidere flammis,
Qualis ferratos ſubicit clauicula dentes,
Succutit, & foribus prædnucit vincula clauſtri:
Talis diſpoſitis ſtellis ipſa horrida vultu,
Sic tendit palmas ceu ſit planctura relictam
Andromedam, meritæ non iuſta piacula matris.

CASSIEPEIA interea (vt refert Sophocles carminum vates) dicitur præpoſuiſſe formam ſuam Nereidibus: ob quam rem ira Neptuni Ceto transmiſſo vaſtabatur eorum terra: expoſtulatamque Andromeden & Ceto propoſitam: ob quam rem longe habitus eorũ diuerſus eſt. ita autem eſt Caſſiepeia in ſella ſedens. Habet in capite ſtellam claram vnam, in ſingulis humeris ſingulas claras, in dextra mammilla claram vnã, in dextra manu claram & magnam vnam, in ſiniſtra manu claram vnam, in vmbilico claram & magnam vnam, in ſiniſtro femore duas, in eodem genu claram vnam, in vnoquoque angulo ſellæ in qua ſedet, ſingulas claras. ſunt omnes XIII.

ANDROMEDE.

NEC procul Andromede, totã quã cernere nondum
Obſcura ſub nocte licet, ſic emicat ore,
Sic magnis humeris candens nitet, ac media ambit,

Ignea substricta fulget qua Zonula palla,
Sed pene facies remanet, districtaque pandit
Brachia, ceu magni teneantur robore saxi.

ANDROMEDA filia fuit Cephei & Cassiepeiæ, quæ adamata est a Cupidine, & datum est responsum vt traderetur Ceto ad deuorãdum. Quæ suspensa inter duos montes, & exposita Ceto est cum omnibus ornamentis. a Perseo autem liberata est, & ob id Persea dicta: beneficioque Mineruæ astris recepta est. Euripides eam dicit intra astra collocatam vt labor Persei æternus pateret, manibus eius extensis, quẽadmodum Ceto opposita est. Quæ cum a Perseo liberata esset, neque patri, neque matri voluit commorari, sed continuo cum Perseo profecta est. Habet stellas, in capite claram vnam, in singulis humeris singulas, in singulis cubitis claras singulas, in dextra manu claram vnam, in eodem brachio claras duas, in zona tres, sub zona quatuor, in singulis genibus claras singulas, in dextro pede duas, in sinistro pede vnam. sunt omnes XXI.

EQVVS DIMIDIVS.

ANDROMEDÆ vero radiat qua stella sub ipsa
Aluo, fulget equus: tres armo, sed latera equis
Distinguunt spatiis: capiti tristissima forma,
Et ceruix sine honore obscuro lumine sordet.
Spumanti mandit sed qua ferus ore lupato,
Et capite & longe ceruice insignior exit
Stella nitens, armis laterique simillima magno.
Nec totam ille tamen formam per singula reddit.
Primo præstat equo, medio rapta ordine membra

Desti-

Destituunt, visus radiis hinc surgit imago.
Gorgonis hinc proles in Pierio Helicone,
Vertice cum summo nondum decurreret vnda,
Musæos fontes dextri pedis ictibus hausit.
Inde liquor genitus nomen tenet Hippocrenen.
Fontes nomen habent, sed Pegasus æthere summo
Veloces agitat pennas, & sidere gaudet.

EQVVS præterea dimidius est, priore parte patens vsque ad vmbilicum. Aratus dicit super Geniculatorem situm, & iam astris illatum, eo quod a cellsitudine Heliconis montis percusso pede dextro aquam produxit, quem liquorem Hippocrenen dicunt. Quidam pro eo quod Iouis eo vsus fuerit. Nonnulli vero Pegasum putant qui ad astra pro Bellerophontis interitu euolauerit. Euripides dicit Melanippen Chironis filiam esse, quæ compressa, grauida profugit in Pelion montem: & dum a patre comprehendi timeret, deorum misericordia conuersa in equum ad astra conscendit, cuius posteriores partes corporis propter fœminei sexus pudorem non videntur. Habet autem stellas, in facie claras duas, in capite claram vnam, in singulis auribus singulas claras, in maxilla vnam, in ala proxima capiti claram vnam, in humero eiusdem dextræ vnam, in media ala vnam, in extremis pennis vnam, in armo vnam, in pectore vnã, in spina vnam, in vmbilico claram vnam, in singulis genibus singulas, in singulis vngulis singulas. fiunt omnes XVIII.

ARIES.

INDE subest Aries, qui longe maxima torrens

Orbis, & ad finem spaciis non tardior oram
Peruenit, & quando grauiore Lycaonis Arctos
Axem vel tutor quem tanto gratior ille
Distantes cornu properat contingere metas.
Claraque non illi est facies, nec sidera possunt,
Officiat si Luna, sua virtute nitere.
Sed quærendus erit Zonæ ratione micantis,
Vt chelæ, candens aut baltheus Orionis.

Aries, vt Hesiodus & Pherecydes dicunt, inter astra collocatus est, propter Phrixum & Hellen Athamantis & Nebulæ filios. Qui cum nouercam occidere vellent, insani a Libero dicuntur effecti: qui dum in silua errarent, mater eis arietem aurata pelle fertur adduxisse: qui cum nauigare vellent, in mare proiecti sunt, quod pelagus ab Helles nomine Hellespontus vocatur. Helle autem (vt aiunt) a Neptuno saluata est, & ex ea puerum Pæonem genuit. Phrixus autem insidens præparato arieti, Colchos adductus est ad Æetam regem, ibique Arietem Marti immolauit, eique suam auream pellem cõcessit, antequã inter astra processisset, quam Draco custodiuit. Genitum autem hunc Arietem dicunt ex Neptuno & Theophane Altidis filia: quam cum adamasset, in insulam Crinnissam traduxit, inque ouem conuertit, cum qua in Arietem mutatus concubuit, ex qua Aries chrysouellus natus. Nigidius hunc Arietem dicit ducem & principem esse signorum zodiaci circuli. Immortali autem honore donatum, quod cum Liber exercitum in Aphricam duceret, & aquæ inopiam pateretur, subito Aries

ex arena exiuit, & Liberum cum ſuo exercitu ad aquam perduxit diuinitus. Hoc facto Liber eum Arietem Iouem Ammonem appellauit, eique fanum magnificum fecit, eo in loco in quo reperta eſt aqua, & abeſt ab Alexandria itinere dierum nouem, locus arenoſus & ſerpentum multitudine plenus, & ab arena Ammon eſt nominatus. Præterea Aries dux aquæ, immortalis mutatus, & cæli ſidera cõſecutus. Conuertit autem caput ad Taurum, ipſe autem aſſequitur aliis ſignis. Habet autem ſtellas, in capite vnam, in auriculis tres, in collo duas, in ſummitate pedum anteriorum ſingulorum ſingulas, in dorſo quatuor, in cauda vnam, in ventre tres, in ſummitate ſingulorum pedum posteriorum ſingulas. ſunt omnes XVIII.

DELTOTON.

EST etiam propiore deum cognoſcere ſigno,
Deltoton, ſi quis donum hoc ſpectabile Nili,
Diuitibus veneratum vndis in ſede notarit.
Tres illi laterum ductus, æquata duorum
Sunt ſpacia, vnius breuior, ſed clarior ignis.
Hinc Aries iuxta medium Deltoton habebit.

SVPER caput Arietis non longe ab Andromedæ pedibus adiacet ſignũ quod Græci ob ſimilitudinẽ Deltæ literæ, Deltoton vocãt: Latini autem ob proprietatem formæ, Triangulum dicunt. Quod quidam a Ioue per Mercurium inter aſtra poſitum dicunt, ſuper caput Arietis, pro eo quod obſcurum eſſe dicitur. Quidã vero dicunt Ægypti eſſe effigiem, ſtellis figuratam in tribus angulis, id eſt trigono, & Nilum talem

ambitum facere. Habet autem ſtellas tres, in ſingulis angulis ſingulas, e quibus vna eſt clarior.

PISCES.

INTER lanigeri tergum, & Cepheida mœſtam
Hinc vltra gemini Piſces, quorum alter in auſtrum
Tendit, Threicium boream petit alter, & audit
Stridentes auras, niueus quas procreat Hæmus.
Non illis liber curſus, ſed vincula cauda
Singula vtrunque tenent vno coëuntia nodo.
Nodum ſtella premit Piſcis qui reſpicit auras
Threicias. dextrā Andromedæ cernuntur ad vlnam.

PISCES hi ſunt, & maior Piſcis. Nigidius hos Piſces dicit in flumine Euphrate fuiſſe, & ibi ouum inueniſſe miræ magnitudinis, quod voluentes eiecerūt in terram, atque ita columbam inſediſſe, & poſt aliquot dies excluſiſſe eam Syriæ quæ vocatur Venus: maxime quæ miſericors ad homines pertinebat: quæque multa quæ ad vtilitatem hominibus verterentur, ea dicitur inueniſſe. Quæ, quoniam Iouis ſæpius a Mercurio laudari nominarique audiret, quod in deos religioſa, in hominibus officioſa diligenter fuerit, rogata a Ioue quod ſibi optanti tribui poſtularet: illa ait, Vt piſces qui ſuam originem ſeruaſſent, immortali præmio afficerentur. Iupiter in duodecim ſignis Piſces ſiderum ſplendore decorauit. Vnde hodie quoque Syri neque hos Piſces edunt, & columbas poteſtate decorant. Horum autem vnus aquilonius eſt, alter auſtralis, ex aduerſo caudis vtrinque poſitis. Habent inter ſe alligamentum luteum,

teum, continens vſque ad priores pedes arietis. Andromedæ autem humerus dexter, piſcis eſt ſignum. Habet idem aquilonius ſtellas duodecim. Alligamentum luteum, quo continentur in parte boreæ, habet ſtellas tres, in parte noti tres, ad orientem tres, ad occidentem tres. Auſtralis piſcis quindecim. ſunt omnes XXXIX.

PERSEVS.

TANTVS & ille micat, tantum occupat ab Ioue cæli.
Dextra ſublata ſimilis, prope Caſſiepeiam:
Sublimis fulget pedibus: properare videtur,
Et velle aligeris purum æthera tangere palmis.

PERSEVS quidem ex Danae & Ioue natus eſt. Iupiter enim in ſimilitudinem aurei imbris ſe transformans, oppreſſam deluſit Danaen, Acriſij regis Argiuorum filiam, quam pater a Ioue vt vitiatam cognouit, intra arcam includens, præcipitauit in mare: quæ delata ad Italiam, inuenta a quodam piſcatore, & oblata regi, eam ſibi fecit vxorem, vna cum Perſeo quem enixa eſt in mari. Qui miſſus ad Polydectem regem inſulæ Seriphi, acceptis a Mercurio talaribus, & a Vulcano harpe adamantina, per aëra iter faciens ad Gorgones Phorci filias veniſſe perhibetur, quæ angues pro crinibus dicuntur habuiſſe, quosque vidiſſent in lapides conuertere. Gorgones tres feruntur fuiſſe ſorores, vno oculo, vna pulchritudine inter ſe communicantes: quarum nomina putantur, primæ Stheno, ſecundæ Euryale, tertiæ Meduſa. Quidam vero eum a Minerua miſſum dicunt, & ab ea clypeum vitreum ac-

cepiſſe, per quem videre nec videri ab eis poſſet. Qui cum Gorgones dormientes inueniſſet, caput Meduſæ abſcidit & Mineruæ tradidit: quod illa in ſuo pectore aptauit, vt in bello terribilior eſſet. Perſeum autem inter ſidera collocauit. Habet autem ſtellas, in capite vnam, in ſingulis humeris claras ſingulas, in manu dextra claram vnam, in eodem cubito vnam, in manu ſiniſtra vnam, in dextra parte lumborum claram vnam, in ſiniſtro femore claram vnam, in ſingulis genibus ſingulas, in ſingulis tibiis ſingulas, in ſingulis pedibus ſingulas, in capite Gorgonis circunquaque tres, in harpe vnam. fiunt omnes XVIII.

PLEIADES.

SIDERA communem oſtendunt ex omnibus ignem.
Septem traduntur numero, ſed carpitur vna,
Deficiente oculo diſtinguere corpora parua.
Nomina ſed cunctis ſeruauit fida vetuſtas:
Electra, Alcyoneque, Celænoque Taygeteque,
Et Sterope, Meropeque ſimul, formoſaque Maia,
Cælifero genitæ, ſi vere ſuſtinet Atlas
Regna Iouis, ſuperosque, atque ipſo pondere gaudet.
Lumine non multo Pleias certauerit aſtris:
Præcipuo ſed honore oſtendit tempora bina:
Cum primum agricolam ventus ſupereminet auſter,
Et cum ſurgit hiems portu fugienda peritis.

PLEIADES a pluralitate Græci vocant: Latini, eo quod vere exoriantur, Vergilias dicunt. Dicit autem Pherecydes Athenæus, ſeptem ſorores fuiſſe, Lycurgi filias, ex Naxo inſula: & pro eo quod Liberum educauerunt, a Ioue

a Ione inter sidera sunt relatæ. Harum nomina putantur, Electra, Alcyone, Cæleno, Asterope, Merope, Taygete, Maia: quarum septima, vt ait Aratus, vix intueri potest, quam quidam præ timore Orionis fugisse putant: quidam a Sole persecutam arbitrantur, vocatamque Electram, quæ non sustinens videre casus pronepotum, fugerit. Vnde & illam dissolutis crinibus propter luctum ire asserunt, & propter comas, quidam Cometen appellant. Nonnulli vero Meropen esse autumant, quæ nupta a quodam viro nominata est Hippodamia. Musæus autem refert filias Atlantis fuisse septem, ex quibus sex claræ sunt, vna obscura. cum diis concubuerunt, tres cum Ioue, & ex Electra Dardanus, ex Maia Mercurius, ex Taygete Lacedæmon: cum Neptuno duæ, Alcyone, ex qua Herus: Cæleno, ex qua Lycus: cum Marte Asterope, ex qua OEnomaus: Merope, cum Sisypho. Magnam apud homines dignitatem habent.

LYRA.

Tempora læua premit Parthi subiecta draconis,
Summa genu subuersa tenet qua se Lyra voluit:

LYRAM inter astra collocatam dicunt, propter honorem Mercurij qui eam cõdidit ex testudinis similitudine, de Apollinis boum cornibus: qui intendit chordas septem Atlantidum numero. Regrediente igitur Nilo ad suos meatus, inter cætera relicta etiã testudo est, quę cum putrefacta fuisset & nerui eius extensi intra corium remansissent, percussa a Mercurio

ſonitum dedit: in cuius ſimilitudinem Mercurius Lyram fecit, quam poſtea Apollini datam, alij Orpheo dicunt, eo quod vnius ex muſis, id eſt Calliopæ ſit filius. fecit autem chordas nouem iuxta numerum muſarum. Tantæ nanque dicitur dulcedinis in modulando fuiſſe, vt arbores, ſaxa, beſtias, atque inferos commouerit ob coniugis Eurydices deſiderium ad inferos deſcendens. Qui cum Apollinem maximũ deorum honoraret, Liberum autem patrem a quo fuerat glorificatus minime glorificaret, ſedens in Pangeo monte, & exſpectans ſolis ortum, Liber indignatus miſit Bacchas, vt Æſchylus ſcribit, quæ eum membratim diſcerperent: collectiſque membris eius ſepelierunt eum in Leſbiis montibus: eius Lyram Muſæo dederunt, Iouemque rogauerunt, vt eius memoriam aſtris inferret. Habet autẽ ſtellas, in vtriſque pectinibus ſingulas, in cacumine chordarum ſingulas, in vtriſque humeris ſingulas, in fundo vnam, in modulo vnam, in tympano claram atque candidam vnam. ſunt omnes nouem.

CYGNVS.

CONTRA ſpectat auem, vel Phœbi quæ fuit olim,
Cygnus de thalamis candens, qui lapſus adulter
Furta Iouis falſa volucer ſub imagine texit.
Haud medij fulgoris erunt pennæ: vtraque lata,
Dexterior iuxta regalem Cepheos vlnam,
At læua fugit inſtantem ſibi Pegaſon ala.

CYGNVM dicunt inter aſtra conſtitutum, eo quod Iupiter in Cygnum transfiguratus euolauerit

lauerit

lauerit in ramum Atticæ regionis, ibique compresserit Nemesin, quæ & Leda dicitur (vt refert Crates tragœdiarum scriptor) quæ enixa est ouum, vnde nata est Helena: sed quoniam Iupiter rursus in cælum in Cycnum trāsfiguratus se recepit, vt fuit pennis tensus, simulacrum eius sideribus reliquit. Habet autem stellas, in capite claram vnam, in dextra ala quinque, vnam claram quæ est erga collum, in sinistra ala quinque, in pectore vnam, in cauda vnam, quæ est amplissima. sunt omnes XIIII.

AQVARIVS.

OCEANO mersus, sopitas condere flammas,
Imbres, occasus ortusque intercipit ora.
Et cum terrores auget nox atra marinos,
Multum clamatos frustra spectaueris ortus.
Tunc rigor, aut rapidus ponto tunc incubat auster,
Tarda ministeria, & nautis tremor alligat artus,
Et rationem animi temeraria pectora soluent.
Nulla dies oritur, quæ iam vacua æquora cernat,
Puppibus & semper tumidis ratis innatet vndis.
Interea tentare vndas iuuat, aspera sed cum
Assultat lateri deprensæ spuma carinæ,
Tunc alti curuos prospectant littore portus:
Inuentasque alij terras pro munere narrant,
Interea exanimat pauidos instantis aquæ mons:
Ast alij procul e terra iactantur in altum:
Munit & hos breue lignum, & fata instantia pellit,
Et tantum a leto, quantum rate fluctibus absunt.

PORRO Aquarius nomen accepisse dicitur, quod eius exortu imbres plurimi fiāt. Quidam volunt Ganymeden eum esse, Troili &

Callirrhoes filium, qui cum in Ida monte venaretur, ob nimiam pulchritudinem a Ioue adamatus, & per aquilã raptus, inter astra est collocatus. Dehinc Aquarius dictus est, quod vndas funderet. Nigidius Hydrochoon siue Aquariũ existimat esse Deucalionem Thessalum, qui maximo cataclysmo sit relictus cum vxore Pyrrha in monte Ætna, qui est altissimus in Sicilia. & posteaquam se & vxorem suam in terra relictum censuit, orbitatis & vastitatis misertus, ab Ioue precari cœpit, vt aut & ipsi interirent, aut hominum genus restituerent. Iupiter respondit, & per sortem indicauit, vt lapides quos ante se reperissent, post se iactarent. Reuersi itaque, quotquot Deucalion misit, viri fiebant: quos Pyrrha, fœminæ. Quo facto rursus hominum genus natum est: ob quam rem λαὸς Græce populus dicitur, quia lapis antiquitus Græce λάας appellabatur. Ab antiquis quidem dicitur Aristeus filius Apollinis fuisse, quem Apollo dicitur ex Cyrene procreasse, quam compressit in monte Orpheo, qui Cyrenis est appellatus. Aristeus dicitur omnibus artibus doctus fuisse, quibus cæteros homines ad bonos fructus vtilitatemque perducebat. Is cum Caniculæ signum pestiferum oriretur, & statim præsentes fructus læderentur, & homines diuturna pestilentia afficerentur, factum est vt a diis impetraretur, maxime Neptuno, Iouis fratre, ne tempestatibus & vẽtis pateretur genus humanum affici indignis calamitatibus. Itaque venia data, constitutum est

eſt a diis, vt Caniculæ ſtellæ exortu, venti perflarent dies circiter quadraginta, eiusque peſtilentiæ vim abſcinderent. Quapropter Ariſteus a diis inter aſtra eſt collocatus. Habet autem Aquarius ſtellas, in capite obſcuras duas, in ſingulis humeris ſingulas amplas, in ſiniſtro cubito vnam, in dextro cubito vnam, in ſingulis manibus ſingulas, in ſingulis mammillis ſingulas, ſub mãmillis ſingulas, in dextro lumbo vnam, in ſingulis genibus ſingulas, in dextra tibia vnã, in ſingulis pedibus ſingulas. ſunt omnes XVIII. Effuſio vero aquæ dextra læuaque, fit ſtellis XXXI. Quarum duæ ſplendidæ ſunt, cæteræ vero obſcuræ.

CAPRICORNVS ſane ſimilitudinem habet Ægipanos: habet enim poſteriorem partem Piſcis, priorem Capricorni: & hunc honorem dicitur aſſecutus, eo quod cum Ioue ſit nutritus. Epimenides dicit in Ida vtroſque nutritos, & ad Titanûm bellum cum Ioue eſſe profectum: quem Iuppiter victor aſtris intulit, quod eius opera dij armati eſſent: itemque matrem eius Capram, quod Dicolon inueniſſet in mari, ideo Piſcis cauda notatam. Nigidius Capricornum refert immortali honore donatum, quo tempore Typhon in monte Tauro ſpeluncam haberet, & Ægyptum incoleret, ab Iouequе cõceſſum habuiſſet, quemadmodum diis poſſet obſiſtere, cum eis conſiliũ panderet, ſi neque terras relinquere vellent: neque Typhonis immanitati reſiſtere, dij poſſent, inconſulte figuras immutauerunt, in quã quis vellet,

ſeu beſtiam, ſeu volucrem, ſeu piſcem pecudemve, Typhon ſe in capram transmutaſſet: itaque immortales figuris ignotis Typhonis ante oculos crebro verſabantur: vnde adhuc maxime pro diis multas beſtias obſeruant coluntque Ægyptij. Et cum venit Typhoni neminem deorum aduerſari, ſibimet vacuam cognouit dominantibus, arbitratus deos ſe veritos, propter metum: dominabatur imperitis fortunæ varietate, & periculi magnitudine inſtantis. Nam poſt XVIII. dies dicitur conſilium de eo repente a diis factum vt interficeretur: ob idque vſque hodie in Ægypto hos dies, id eſt XVIII. feſtos perpetuo, annis ſingulis inſtituerunt: in quibus diebus qui naſcitur, amplius quam eos non viuit. Typhon autem fulmine interficitur ab Apolline, in templo Ægypti Memphis, vbi mos fuit ſolio regio decorari reges qui regnabant. Ibi enim ſacris initiabantur primum, vt dicitur, reges, ſatis religioſe tunicati: & Tauro quem Apim appellant, iugum portare fas erat, quem deum maximum Ægyptij exiſtimant. & per vicum vnum duci, vt periti exiſtimabant, labore humanæ neceſſitatis, vt crudelius quæ ſub eis ſint abutantur. deducitur autem a ſacerdote Iſidis in locum qui nominatur Adytos. & iureiurando adigitur, neque menſem, neque diem intercalandum, quem in feſtum diem immutarent, ſed CCCLXV. dies peracturos, ſicut inſtitutũ eſt ab antiquis. Sed illo reuertamur vnde digreſſi ſumus. Igitur dij poſtea quam Typhonem pœna affecerunt & interfecerunt,

ſan-

sancta astrorum memoria decorauerunt, & ci nomen Ægyptij, Ægipana imposuerunt, quod cum tanti dij se in bestias cõuertissent, Typhon se in Capram transfigurabat: oppidumque magnificum in Ægypto ædificauerunt, quod Panopolin appellauerunt. Habet autem stellas, in singulis cornibus duas, in naribus clarã vnam, in capite claras duas, sub collo vnam, in pectore duas, in anteriore pede vnam, in summitate ipsius pedis vnam, in dorso septem, in ventre quinque, in caudæ extremitate claras duas. sunt omnes XXVI.

SAGITTARIVS.

BELLIGERVM Titan etiam cum cõtigit arcum,
Ducentemque ferunt sinuato spicula neruo,
Iam clausum ratione mare est, iam nauita portu
Infestam noctem fugit, ad longasque tenebras,
Signum erit exoriens nobis tum nocte suprema.
Scorpios ille micat super freta cærula cauda:
Insequitur grauis Arcus, & in lucem magis exit.
Tunc alte Cynosura repit, tunc totus in vndas
Mergitur Orion, humeris & vertice Cepheus.

PORRO Sagittarius Scorpione oriẽte ascendit, quo ascendente Orion occidit totus, & Cepheus a vertice & humeris cum manibus, in cuius signi regione zodiacus circulus humillimus est propter equina crura. Quidam negant, dicentes nunquam Centauros vllis sagittis vsos fuisse. Quidam autem dicunt, quod quadrupedes esse non videantur, sed stans bipes sagittarius. Hic autem homo equinis pedibus est, & caudam habet veluti sagittarij. Sositheus autem tragœdiarum scriptor, illum affirmat esse Cro-

tonem. Euphemes Musarum nutricis filium, & inhabitasse Heliconem, atque sagittis & venatu vitam exegisse, qui inter Musas sæpius commoratus, plausu cantus earum distinguebat, id est ad pedem manibus plaudebat, quo alij timerent. Hunc Musæ beneficio Iouis astris intulerunt, cuius artes, id est plausus & sagittæ, inter mortales mansere. Nigidius de Crotone idem dicit, sed non conuersatum cum Musis: sed dum illæ cantus chorosque celebrarent, hunc procul auditu repentino plausu ad pedem feriendo oblectare canentes, ob hoc eum a Ioue immortali memoria earum rogatu donatum, quod esset nutricis earum filius, idē Oceani nepos. Habet autem stellas, in capite duas, in arcu duas, in acumine sagittæ duas, in dextro cubito vnam, in eadem manu vnam, in ventre claram vnam, in spina duas, sub cauda duas, in anterioribus geniculis singulas. sunt omnes xv. Reliquæ vero septem, subter crura, similes quidem sunt posterioribus, quæ non ostenduntur, quod Centaurus duplex sit: iaculum autem eius, ex quo dicunt omnes Cyclopas ab Apolline interfectos, qui Iouis fulmina fuerant, absconditum fertur ad aquilonem, & peracta, ac potius sedata lite, assumptum, & ad pedes sagittarij inter astra collocatum. Habet autem stellas quatuor, in summo vnam, in medio obscuram vnam, in pennis duas, vnam vero splendidiorem aliis.

AQVILA.

VNGVIBVS innocuis Phrygiū rapuit Ganymedem

Et

Et cælo appositus custos quo Iuppiter arsit:
In puero, luit excidio quem Troia furorem.

AQVILAM ſane inter aſtra collocatam dicunt, propter Ganymedem Iouis miniſtrum, quem rapuit in cælum. eſt enim ea ſignum Iouis, quod cum dij omnes volucres inter ſe diuiderent, eam in portione ſortitus ſit Iouis. quod altius cunctis volantibus euolet, & pene inter omnes principatum teneat, & quod ſola auium Solis radiis non terreatur. Nanque ita eſt ſpectans ad orientem pennis tenſis. Aglaoſthenes dicit Iouem in aquilam transfiguratum, Naxiam regionem vbi nutritus fuerat petiiſſe, & regnum accepiſſe. Egreſſo vero de Naxo cum aduerſus Titanas proficiſceretur, & ſacrificium faceret, aquilam ei in auſpicio apparuiſſe, & fulmina miniſtraſſe, quam bono omine acceptam tutelæ ſuæ ſubieciſſe. Habet autem ſtellas, in capite claram vnam, in humeris ſingulis alarum ſingulas, in pectore obſcuram vnã. ſunt omnes quatuor. Sagitta autem quam tenet in pedibus, dicitur ſagitta Apollinis fuiſſe, cum qua Cyclopas interfecit, eo quod Iouis fulmina facerent, quod eo telo Æſculapius eius filius a Ioue eſſet interfectus: quam ſagittam aſtris illatam in memoriam virtutis ſuæ reliquit. Habet autem ſtellas quatuor, in ſummo vnam, in medio vnam, in pennis ſagittæ duas.

DELPHINVS.

SIDERA *quæ mundi pars celſior æthere voluit,*
Quæque vident boream, ventis aſſueta ſerenis

Diximus: hinc alius decliuis ducitur ordo,
Sentit & insanos obscuris flatibus austros.

NEPTVNVS, vt Artemidorus refert, Amphitriten voluit in coniugiũ accipere: quæ cum ob verecundiæ magnitudinem & virginitatis obseruantiam ad Atlantem confugisset, Neptunus post eam multos misit qui eam peterẽt, inter quos & Delphinum misit qui eam peteret. Quæ cum circa insulas Atlantis moraretur, reperit eam, nunciauitque Neptuno: quam ille suis persuasionibus ad suam perduxit voluntatem, Delphinoque maximos honores in mari tribuit, quem in astris intulit & in manu sua habere instituit. Habet autem stellas nouem, & ideo musicum signum dicitur, eo quod in numero musarum stellas habet, in ore vnam, in folio duas, in pinnulis ventris tres, in dorso vnam, in cauda duas. sunt omnes nouem. Delphinus autem non multum currit supra Capricornum.

ORION.

TELA, caput, magnisq; humeris, sic balteus ardet,
Sic vagina ensis, pernici sic pede fulget.

ORION qui & Incola dicitur, ante Tauri vestigia fulget, & dicitur Orion, ab vrina, id est ab inundatione aquarum. Tempore enim hiemis habet ortum cum mare & terras aquis & tempestatibus turbat. Hunc Romani Iugulam vocant, eo quod sit armatus, vt gladius stellarum luce terribilis & clarissimus: qui si fulget, serenitatem portendit: si obscuratur, tempestatem innuit imminere. Hunc Hesiodus dicit Neptuni & Euryales filiũ, cui dono datũ est a Neptuno,

vt super fluctus ambularet, veluti supra terram. Qui cum Chium venisset, Meropen OEnopionis filiam compressit, quem Oenopion ob iniuriam excæcauit, & de finibus suis expulit. ipse cum Lemnum venisset, a Sole dicitur ei lumina restituta esse, & reuersus est ad Oenopionem. qui cum a ciuibus terra absconderetur OEnopion, desperata eius inuẽtione, Cretam est profectus: vbi cum immodice venaretur, & a Diana corriperetur, ait se nullam feram in terris relicturum. Tellus indignata Scorpionem extulit miræ magnitudinis, qui pœnas magniloquẽtiæ eius exigeret, Iouis autem Orionem ob virtutem astris intulit. idem rogatu Dianę Scorpionem inter astra duodecim cælo collocauit, quorum contra magnitudinem stellæ quoque eorum amplissimæ sunt. Aristomachus autem dicit Erythrea quendam Thebis voto petisse, vt filium haberet: ad quem Iouis Mercurius & Neptunus hospitio deuenerũt: qui eis hostiam immolauit, vt filius nasceretur. cuius bouis pelle detracta, dij in eam vrinam fecere, iussuque Mercurij, terra obruta est, vnde puer supradictus est natus, quem Vrionem appellauerunt & astris intulerunt. Quidam autem dicunt Vrionem Methymnæum, qui cum esset citharæ potẽs, rex Corinthiorum Pyranthus nomine eum dilexit: qui cum a rege impetrasset vt ciuitatem arte sua illustraret, & magnum patrimonium acquisiuisset, consenserunt famuli cum nautis, vt eum interficerent: quem cum vellent interficere, petiit ab eis vt ante decantaret. Cũ autem

citharæ sonus cum voce eius audiretur, Delphini circum nauim venerunt, ille super vnum ex his se præcipitauit, qui eum sublatū ad Regem Pyrāthum Corinthum detulit. Delphinus subductis per ęstum aquis exanimatus est. Qui cum suos casus Pyrantho narrasset, iussit rex Pyranthus Delphinum sepeliri, & ei monumentum fieri. post aliquantulum temporis nauis qua Orion deuectus fuerat, Corinthum delata est. Nautas cum ad se adduci rex imperasset, & de Orione inquireret, dixerunt eum obiisse. Quibus ille, Crastino, inquit, die ad Delphini monumentum iurabitis: eosque custodiri mandauit, atque Orionem ita ornatum sicut se præcipitauerat, in monumento Delphini delitescere. Cum autem adducti per Delphini monumentum iurarēt Orionem obiisse, & de monumento prodiisset, illi eum videntes obmutuerunt, ibique regis imperio crucifixi sunt. Dehinc Iouis miseratione dicitur Orion cum Delphino inter astra positus. Nigidius autem refert quodam tempore Iouem cum cæteris diis apud Musæum Bisthoniorum regem hospitio dapsili copiosoque affectu prædito in hilaritate constituisse, vt in corio Tauri qui tunc immolatus fuerat, mingerent, eoque loco in corio terra obruta natus sit Orion: qui factus adolescens digna deorum forma atque egregia virtute incitatus, immortali memoria obtēperabat, quibus ortus dicebatur. Nam cum in Celinio venaretur, Dianam irridens contēnebat eius opera, quæ in monte constituebat. Itaque Diana mi-

misisse dicitur Scorpionem qui Orionem vita priuaret: Orion vita priuatus, sideribus illatus est. Habet autem stellas, in capite claras tres, e quibus media est splendidior cæteris: in singulis humeris singulas claras, in dextro cubito obscuram vnam, in eadem manu vnam, in zona tres, in gladio quem tenet in manu, tres: in singulis genibus singulas, in singulis pedibus singulas, in mantili tres. sunt omnes XVII. & decem ex eis obscuriores.

CANIS.

Cvm tetigit Solis radios, accenditur æstas,
Discernitque: ortu longe sata viuida firmat:
At quibus arctatæ frondes, aut languida radix,
Exanimat: nullo gaudet maiusue minusue
Agricola: & sidus primo speculator ab ortu.

Sirivs, stella est in medio Centro cæli, ad quam cũ Sol accesserit, duplicatur calor ipsius, & lãguore afficiuntur corpora humana. Sirium autem stellam vocatam putant, propter flammæ candorem. Latini autem illam Caniculam vocant, vnde & dies Caniculares dicuntur, quia quandiu Sol in ipsa est, pestifera est, sed pro qualitate adiacentium commutatur. nam aut vincitur, aut morbosis vtitur viribus. hinc est, quod cum certo tempore oritur, non semper est noxia. Quidam vero dicunt, Canem fuisse quæ Europæ cum dracone custos data est, quæ postea Minos vtraque accepit. Eandem postea ob medicinæ causam Procridi in munere datam, quæ postea Cephalus vtraque possedit, vir Procridis, qui eam ad Thebas duxit ad

vulpem Thebanorum agros infestantem: cui Cani fatum est, ne ab vllo posset interfici, itemque Vulpi. Iupiter vero Vulpem in lapidem cõuertit, & Canem astris intulit. Amphianus tragœdiarum scriptor refert, quod cum hominibus stellæ relinquerent locum, missus est legatus Canis ad Doloram: quam vt vidit, tempore tempestiuo adamauit. qui cum flagraret amore, nec posset frui, magis asperius vrebatur: calamitate accepta, & Deos adiutores inuocare cœpit. tunc Aquilo misit filios suos adolescentes, qui operam Cani traderent, & ipse flatu suo Canis ardorem sedauit, qui flatus Etesiæ dicitur: amoris autem memoria remansit.

Sunt qui aliter memorent. Icarius a Libero hospitio receptus est, qui ei in munere vtrem plenum vino tribuit, iussitque vt in reliquas terras propagaret. Icarius dehinc Athenæus, cum in terram Atticam ad posteros deuenisset, eis genus hoc suauitatis ostendit. pastores autem cum immoderatius biberent, ebrij facti conciderunt. Qui arbitrantes Icarium malum medicamentum sibi dedisse, eum fustibus interfecerunt. Icarium autem occisum Canis qui cum eo fuerat, Mæra nomine, vlulans, Erigone eius filiæ monstrauit vbi pater insepultus iaceret: quæ cum venisset, eius corpus sepeliuit, ipsaque se in monte Hymetto contulit, ibique laqueo sibi mortem consciuit. Tunc dicitur Liber a Ioue petiisse, vt Erigonem & Icarium astris inferret. Iouis autem audita eius petitione, Erigonem signum Virginis nominauit: Icarium autem

autem patrem eius, Arcturum. Qui cum exoritur, tempestates mari terræque efficit. cumque Athenas pestilentia oppimeret, ex oraculo responsum est cessaturam pestilentiam, si per annos singulos de frugibus & vindemia Icario & Erigonę primum delibaretur. Quod factum est ab Atheniensibus, qui diebus festis institutis aras constituerunt: ideo quia illam pendentem aspexerunt, quod est apud Græcos: ex quo factum est, vt soli oscillo iactarentur homines. Canis autem Icarij qui vlulans ante pedem pendentis Virginis mortuus est, Astrocyon nominatur, quod nos Canis stellam dicimus: qui ob eandem causam quando exoritur, summam pestilentiam hominibus facit. Habet autem stellas, in capite vnam, quæ Isis dicitur, claram: in lingua vnam, quam Sirium vel Canem vocāt, quæ magna est & splendida: in collo duas, in singulis humeris singulas obscuras, in pectore claras duas, in anteriore pede sinistro tres, in dextro vnam claram, in extremo supra dorsum tres, in ventre duas, in sinistro femore vnam, in posteriori pede sinistro vnam, in summitate caudæ vnam. fiunt omnes xx. Situm autem est hoc signum inter hiemalem tropicum, & arcticum subterraneum qui Australis vocatur.

DASYPVS.

Sic vtrunque oritur, sic occidit in freta sidus:
Tu paruum Leporem perpende sub Orionę.

LEPVS sub pedibus Antecanis & Orionis constitutus est. Hic dicitur Orionis canē fugere

venantis. Nam vt venatorem eum finxerunt aliqua de causa, ita Leporem ei ad pedes fugiẽtem finxerunt. Quidam negant tam nobilem, tamque magnum venatorem, de quo ante in Scorpione signo diximus, & postea in ipsius figura dicemus, oportere leporem venari. Callimachusque accusat eum, quod cum Dianæ scriberet laudes, eam leporino sanguine gaudere, & eos venari dixerit. Nonnulli a Mercurio inter astra collocatum dicunt propter nimiam velocitatem, siue quod inter quadrupedes plus pariat, & quosdam fœtus pariat, quosdam vero in ventre habeat, sicut Aristoteles philosophus ait, qui de animalium ratione disseruit. Antiquitus autem dicebatur in insula Lero nullum leporem fuisse, sed ex eorum ciuitate adolescens quidam studio generis ab exteris terris leporem fœminam produxit, & ad eius partum diligentissime quæ opus essent administrauit: itaque cum peperisset, & complures eius ciuitatis ad studium intendisset, & partim precio, partim beneficio mercati essent, omnes lepores alere cœperunt: quibus cum nihil daretur ad manducandum, impetu facto, omnia comederunt: quo facto insulam calamitas afflixit. itaque postea Leporis figuram astris contulerunt, vt homines meminissent nihil his exoptandum in vita, si insolenter vtantur lætitia, qua dolorem capere posterius cogantur. Habet autem stellas, in singulis auribus singulas, in pectore duas, in dorso nitidam vnam, in posterioribus pedibus singu-

ſingulas. ſunt autem omnes VII.

ARGO NAVIS.

AT cum decurrens inhibet iam nauita remos,
Auerſamque ratem votis damnatus ab orę,
Perlegit, optatam cupiens contingere terram:
Sed quia pars violata fuit coëuntia ſaxa,
Numine Iunonis tutus cum fugit Iaſon,
Hæc micat in cælo lateri non amplior, actus
Qua ſurgit malus, qua debet reddere proram,
Intercepta perit nulla ſub imagine forma:
Puppis demiſſo tantum ſtat lucida clauo.

POST Canis igitur magni caudam, ſecundum ſtellarum ordinem Nauis conſtituta eſt, quam quidam beneficio Mineruæ inter aſtra collocatam dicunt, quæque prima ab ea fabricata eſt, & mare quod antea inuium fuerat hominibus, peruium nautis ingenio fecit: quam notatam in cælo figurauit, ſed a gubernaculis vſque ad malum. Nonnulli dicunt Danaum Beli filium ex compluribus coniugibus quinquaginta filias habuiſſe: fratrem autem eius Ægyptum totidem filios. Danaum autem & filias eius interficere voluit, vt regnum paternum ſolus obtineret, easque filiis ſuis vxores a fratre popoſcit. Danaus autem cognita malitia, Mineruã inuocauit adiutricem: tunc primum dicitur Minerua nauim feciſſe, quæ Argos appellata eſt, cum qua Danaus ex Aphrica Argos profugit. Ægyptus filios ſuos ad perſequẽdum fratrẽ miſit. Qui poſtquã Argos venerunt, patruum impugnare cœperunt. Danaus autẽ vt vidit ſe eis obſiſtere nõ poſſe, dedit

eis filias suas, quæ patris iussu viros suos vna nocte interfecerunt: sola Hypermnestra Linũ seruauit: ob quod fanum illis factum est. cæteræ vero dicuntur apud inferos in dolium pertusum aquam ingerere. Habet autem Nauis stellas, in puppe quatuor, in catastroma quatuor, in malo summo tres, in singulis temonibus quinq;, sub carina quinq;. sunt omnes XXVI.

CETVS.

DIVERSO positum & borea vicina legenti,
Auster pistris agens duo sidera, perlegit vnum.
Nanque Aries supra Pistrim Piscesque feruntur:
Bellua sed ponti non multum præterit Amnem.

PORRO sub Ariete & Piscibus super fluuiũ Cetus in cæli regione collocatus est. Dicitur autem a Neptuno missus ad Cepheum propter inuidiam Nereidis, a qua contra Cassiepeiam & Andromedam exardescebat propter nimiã pulchritudinem. huic Ceto Andromeda proposita erat, quem Perseus interfecit, & ab Ioue astris illatus est, vt memoria actus maneret. Habet autem stellas, in caudæ extremo claras duas, a cauda vsque ad gibbum eius sex, sub ventre sex. sunt omnes XIIII.

ERIDANVS FLVVIVS.

PLANXERE ignotis Asiæ Phaëtontides vndis
Eridanus medius liquidis inter iacet astris.
Huius pars vndæ læuum ferit Orionis
Lapsa pedem, procul a motis qui Piscibus vsus,
Vincula coniectat nodus: cristam super ipsam,
Æquore Pistris adit. sunt illi libera cælo
Sidera, nonnullam specie reddentia formam:

Sub

Sub Leporisque latus, versam post denique puppim,
Inter & Eridanum, flexusque cauumque carinæ.
Atque hæc ipsa notat, si nullam ferre figuram,
Sunt etiam toto sparsi sine nomine mundi
Inter signa ignes etiam, quibus & sua desit
Forma, per oppositi noscuntur lumina signi.

FLVVIVS, vt superius diximus, subter Cetum collocatus est. cæli regione cernitur, ad quam sinister Orionis pes extenditur. Ab Arato & Pherecyde Eridanus Padus esse putatur: & ideo inter astra collocatus, quod a meridianis partibus dirigere cernitur. Hesiodus autem dicit eum inter astra collocatum, propter Phaëthonta, Solis & Clymenes filium, qui dicitur currum patris ascendisse. Cumque a terra altius leuaretur, præ timore in Eridanum fluuium, qui & Padus dicitur, cecidit, ab Ioue fulmine percussus: & omnia ardere cœperunt: causaque extinguendi vniuersos amnes immissos esse, omneque mortalium genus interiisse, præter Pyrrham & Deucalionem. Sorores quoque Phaethontis flentes, in arbores populos versæ sunt, lacrymæque earum in Electrum durare dicuntur, Heliadesque appellatæ. ipsas autem nomina habuisse, Merope, Helie, Ægle, Ægiale, Petre, Phœbe, Chærie, Dioxippe. Cycnus quoque rex Liguriæ Phaethontis propinquus dũ fleret, in Cycnum conuersus est: id quoque monens flebile canit. A quibusdam vero Nilus, qui & Gion existimatur, & ideo inter sidera collocatus, quod a meridianis partibus cursum dirigat. Est autem

ſidus multarum ſtellarum luce adornatum, & ſubiacet ei ſtella quæ vocatur Canopus, ſiue Ptolemæon ſplendens: tangitque temonem Nauis. apparet autem humillima, eo quod circa terram eſſe videtur, & nullum ſidus inferius apparet, ob quod terreſtris vocatur. Habet autem ſtellas, in primo flexu quatuor, in ſecundo tres, in tertio tres, vſque ad nouiſſimum ſeptem, quas dicunt in ore Nili fluuij eſſe. ſunt omnes XVII.

PISCIS.

Infimvs Hydrochoos ſed qua veſtigia figit,
Sunt aliæ ſtellæ, quæ caudam bellua flectit,
Quæque caput Piſcis, media regione locatæ:
Nullum nomen habent, nec cauſam nominis vllam:
Sic tenuis cunctis iam pene euanuit ardor:
Nec procul hinc dextra diffundit Aquarius vndas,
Atque imitata cadunt errantis ſigna liquoris.
E quibus vna magis ſub cauda flamma relucet
Squammigeræ piſtris: pedibus ſubit altera ſigni
Fundentis latices: eſt & ſine honore corona,
Ante Sagittiferi multum pernicia crura.

Piscis magnus, cuius nepotes dicuntur Piſces qui in circulo zodiaco conſtituti ſunt, dicitur in aſtra collocatus, eo quod decidens in Boeth ſtagno, Phacetis filia Veneris, in Piſcem ſit transfigurata, quam Syri deam nominauerunt. Quidam autem dicunt quod de ſtagno filiam Veneris ſaluauerit. Vnde vſque hodie Syri Piſces argenteos in templo ſacrauerunt. Eſt autem ſignum in parte auſtrali, quod Piſcibus orientibus oritur, quem Piſcem dicũt Aquarij

vrnæ

vrnæ habere effusionem. Habet autem stellas XII. e quibus vna fertur esse sub pedibus Aquarij, & tres in brachiis eius. Ipsæ autem clariores esse cæteris noscuntur. Inter hæc sunt astra siue signa quæ Planetæ appellantur.

OCEANVM *occasu tangit tanto & magis arte,*
Thuribulum metæ vim cælo suscipit, & iam
Præcipiti tractu vastis dimittitur vndis.
Multa dedit natura homini rata signa salutis,
Venturamque nouis cladem depellere suasit.
Inter certa licet numeres sub nocte cauenda,
Thuribulum. nam si sordebunt cætera cæli
Nubibus obductis, illo splendore timeto,
Ne pacem pelagi soluat violentior auster.
Tunc mihi siccentur astricto cornua velo,
Erigat, emittatque latus per inane rudentes.
Quod si deprensa turbauit lintea puppis,
Incubuitque sinu laxo, vel mergitur vndis
Prona ratis, soluetque inimicum Nerea prora:
Vel si perspexit seruator Juppiter æger,
Vltima persoluunt iactata vota salutis:
Nec metus ante fugit, quam pars effluxerit orbis,
Quæ boream cælum spectantibus indicet ortum.

SACRARIVM qui & Pharus dicitur, est signum nauigantibus semper cõtrarium, quod sequitur Scorpionis caudam. Quod quidam locatum inter astra dicunt, quod in eo dij primum mutuo coniurationem fecerunt, cum Iouis contra Saturnum fecit, quod memoriæ non solum astris illatum, sed etiam hominibus hoc haberet institutũ, quia in agonibus & ludis quinquennalibus coronæ habentur,

& fœderis teſtes adhibentur, itemque vates per quos futura reſpondentur in Sympoſiis domibus conſecrantur: & iure Iupiter igneum ſibi velamen, ne eius fulminum potentia deprehenderetur, adhibuit. Habet ſtellas quatuor, duas in ſuperficie, in qua prunæ fuiſſe dicuntur, duas in vaſe eius.

CENTAVRVS.

INDE per ingentes coſtas, per crura, per armos,
Naſcitur intacta Sonipes ſub Virgine dextra,
Seu prædam e ſiluis portat, ſeu dona propinqua
Placatura deos, cultor Iouis admouet aræ.
Hic erit ille pius Chiro, tutiſſimus omnes
Inter nubigenas, & magni doctor Achillis.
Hic humero medium ſcindens iter ætheris alti,
Si tenuem traxit nubem ſtellasve recondit,
Toto clarus equo, venientes nunciat euros.

CENTAVRVS dicitur Saturni & Philyræ filius. nam Saturnus cum Iouem filium quæreret in Thracia, cum Philyra Oceani filia in equum verſus dicitur concubuiſſe, & ex ea Chironem Centaurum natum artis medicinæ inuentorem, ipſamque in arborem φίλυραν, hoc eſt tiliam verſam eſſe, & habitaſſe Chironem in Pelio monte inter homines æquiſſimum, a quo Æſculapius medicina, Achilles cithara, in aſtrologia Hercules literis inſtructi ſunt: cuius hoſpitio cum Hercules vteretur, ſicut Antiſthenes dicit, e pharetra ſagitta lapſa dicitur pedem eius vulneraſſe, acceptoque vulnere illum animam exhalaſſe, & ab Ioue aſtris illatũ. eſt autem ſignum ad aſpe-

ctum

tum Sacrarij. Vnde & ad idem Sacrarium sacrificare videtur. Habet stellas in capite obscuras tres, in singulis humeris singulas claras, in dextro cubito vnam, in eadem manu vnam, in medio pectore vnam, in spina duas, in vẽtre splendidas duas, in dextro lumbo claram vnam, in cauda tres, in singulis genibus retrorsus duas, in vtroque armo vnam, in vtrisque pedibus anterioribus singulas. fiunt omnes XXXIII. Quidam arbitrantur tenere in sinistra manu arma & Leporem: in dextra vero bestiolam quæ θηρίον appellatur, & βύρσαν, id est vtrem vini plenum, in quo libabat diis in Sacrario. Habet autem stellas bestiola, in capite vnam, in spina claram vnam, in cauda duas, in summo pede posteriore claram vnam, in anteriori pede vnam claram, in thyrso tres. sunt omnes XXXIII.

HYDRA.

HIC primos ortus Crater premit vlterioris,
Vocalis rostro Corui, super Hydraque lucet.

HYDRA, super cuius caudam Coruum sedere dicunt, & in medio Vrnam asserunt, est signum in parte australi, caput deflexum habens ad Cancrum, cuius sinuosi corporis medietas est connexa sub Leone, caudam vero extendit ad Centaurum, supra quam sedet Coruus: qui Coruus ideo inter astra collocatus dicitur, eo quod fuerit in tutela Apollinis, a quo missus ad fontem, vt diis ad libandum aquam deferret: cum vidisset arbores grossos ficus habentes, volans consedit in eis donec maturæ fierent, & aquam deferre distulit: post paucos autem dies

peracto sacrificio, cum ille ficos comedisset, & se diis peccasse sensisset, denuo ad fontem vt aquam hauriret rediit, & ab Hydra exterritus vas vacuum reportauit, dicẽs excessisse aquam quæ fuerat in fonte. cognoscens Apollo sibi Coruum peccasse, prohibuit eum eo tempore aquam bibere, vt Aristoteles dicit in eo libro qui de Bestiis scribitur. Et Isidorus in naturalibus, vel in physicis memoriæ tradidit, quod ipse peccati pœnas daret, qui & postea astris illatus est. Crater autem in medio angue positus est: caudam autẽ anguis Coruus appetit rostro, neque potest iuxta accedere vt bibat. Habet anguis stellas in capite, claras tres, in prima flexura sex, & vna ex eis obscura ad vltimum: in secũda flexura tres, in tertia quatuor, in quarta duas, in quinta vsque ad caudam octo claras. fiunt omnes XXVI. Paululum sub prima flexura Crater siue Vrna situs est, inclinatus ad genua Virginis. Habet stellas in labris obscuras duas, per singula latera tres, in fundo duas. sunt omnes X. Coruus autem qui est ad vltimam eius caudam, spectans ad occasum, habet stellas, in capite claram vnam, in ala duas, in cauda tres, in pedibus singulas ab vnguibus. sunt omnes sex. omnes simul fiunt XXXXIII.

* *

ÆTHERIVM venit thalamũ super imbribus atrũ,
Et tonitru, crebraque abscondit grandine terras.
Temperat in Geminis annum, nec crede sereno,
Nubila nec diuturna putes cum sidere Cancri
Fons erit ardentis, tamen hoc in littore certum

Fla-

Flagrantis placide lucens hic temperat annum.
Cum posuit sedem Nemeæis finibus astrum,
Virgineque & Libra, semper pendentia tantum
Nubila continua magis in statione manebunt.
Nunc quoque nulla fides cælum cum Scorpion acer
Stat super: incerta nanque omnia lege feruntur:
Heu quantis terras tum Iuppiter ignibus omnes
Obruet, aut glomerata cadet quam densa per astra
Immitis grando cælo, quam sæpe sonabit,
Cum spatium attigerit tendentis singulaque ignis,
Non terris imbres, ponto non flamina deerunt,
Et cæli terret sonitus mortalia corda,
Cum sedem Ægoceri Cithereius attigit ignis.
Horridus at gelidos portendit Aquarius ignes,
Hibernæque cadunt pluuiæ, concretaque grando.
Piscibus a geminis sub prima recurrerit astra,
Hesperus, hæc tibi signa feret, cum lucifer ora
Ingreditur Venus alma polum: sed vbi Hesperus ignes
Prouocat ætherios, & noctem ducere terris
Incipit, exoriens ecce hæc Citherea mouebit.
Vere caueto imbres, & fulmina culmine ab alto,
Phryxeum rutilo pecus irradiauerit astro
Nubila, commixtusque fragor pluuialibus vndis,
Flaminaque assiduo terris tum stantia pulsu.
E cælo diri deiecti grandinis ictus,
Vere magis nitido Tauri cum sidere fulsit.
Appota Geminis eadem constantia præstat,
Cum dederit soles, inducit nubila cælo:
Nubila cum fuerint, subitos mirabere soles:
Et modo te vento gelido, modo protinus imber
Lucens alterna superabit nube serena.
Sin leuis ingressa est spaciosi sidera Cancri,

Pacem mundus habet, non nulli corpore soles
Pestiferi incendunt, non sidera densa solutos
Astringunt artus: alieno tempore lenis.
Omnia pacato tum sidere temperat aër.
Ac rapidis idem ne solibus æstuet orbis,
Efficient magni conspectu signa Leonis.
Virgine erunt pluuiæ, plerique in nube fragores,
Concaua quos reddunt incluso nubila vento.
Detrahit autumno pluuias, eademque repellit,
Nubibus assiduis, cælumque ob frigora prima,
Extremum autumni superent glacialia terra.
Scorpios at raris ne quis caua terra grauetur,
Horrebit pluuiis. ad diros omnia nimbos,
Continuosque ruit, cum per sinuosa tenetur
Cornua Centauri rapida distincta sagitta.
Ægoceros imbres, & crebro lumine ruptos
Nubibus elidet sonitus, tremuloque nitore
Flagrantis teli mortalia numina vincent.
Hæc eadem fundens prædicit Aquarius imbrem.
Extremis sæuis maria increbrescere ventis,
Ostendunt Pisces Veneris quos stella notarit.
Et quoniam certis exstat via cognita signis,
Accipe quid moueat mundo Cyllenius ignis,
Si modo Phœbei flammas euaserit axis,
Matutina ferens solitos per sidera cursus.
Cum pecudum villis auratum fulserit astrum,
Ventorumque graues, & diræ grandinis ira,
Non intermisso patienti tempore surgent.
Quin pluuias alias etiam in regione notabis
Affore non omni: nanque est tunc imber in aruis.
Ast vbi se Taurus sinuatis cornibus effert,
Grandine significat. Geminis tranquilla sereni

Et placidum nautis spondet cælumque fretumque,
Nubila atque imbres, æstus ac frigora miscet.
Certior ardor erit, quanuis iuuet aura fauonI,
Cum vasti calida radiabit sede Leonis.
Templa sed ætherei simul ac possederit ignis,
Omnia mixta firet, pluuias meditabitur ingens,
Vndique grando venit, rumpuntur culmina nimbis.
Centauri attigerit cum iam Cyllenius arcus,
Aut vbi consurgit Capricornus & ipse biformis,
Aut subitos cælo deducet crebrius imbres,
Fulminis aut iactu magnum perrumpit Olympum.
Nulla serenato Capricornus nubila cælo
Comparat, aut gelidos flatus, cælique fragores.
Non alio melius signo prædicere possis.
Piscibus hæc eadem quanuis cognoscere fas sit,
Quandoquidem exoritur mundo Cyllenius ignis.
Quid faceret primum modo cum lumine Solis,
Tempus & occasu moneat quoque discere Phœbi.
Ver erit hibernis totum exsecrabile nimbis,
Et crebro tonitru iunget florentia rura,
Spesque nouæ segetis quatientur grandinis ictu,
Vretur cælum, magni cum regna tonantis
Ingrediens pecudis ingreditur aurea terga,
Hinc & Agenorei stellantia cornua Tauri,
Quidue ferant Gemini, rapido quid sidere Cancer,
Si penitus quæras: Taurum sæuire videbis,
Grandine nec contra ferri ratione probanda,
Aut Cancro, aut Geminis: calidus vestigia seruat.
Hic quo dicta Leo sæuisque caloribus ardet.
Flatus at Geminis miscet tranquilla serenis,
Spiciferæque manu tendenti libera nutu
Dissentit diua: sed vt hæc ventura serena

Nunciat, & ventis ceſſat mare, ceſſat & aër.
Scorpios in pluuias rarus, ſed nubibus atris
Creber agit nimbos: & ſæua tonitrua portat,
Clara Sagittiferi tetigit cum lumina ſigni.
Ægocero ſemper cælo leuis excidit imber.
Frigidus at rapidis horrebit Aquarius euris,
Brumaleſque dabit pluuias, atque igne perenni
Cum ſonitu quatiet nubes ſecura laboris,
Non fruſtrans animum certo me limite ducat.
Hæc eadem tibi ſigna dabunt non irrita Piſces.

SOLEM per ſeipſum conſtat moueri, no[n] cum mundo verti, ſed in zodiaci circuli obliquitate curſum peragrare, paulo ſuperius diximus: qui cum per trecentos ſexagintaquinqu[e] dies, & quadrantem, zodiacum luſtret, & ſingula tricenis diebus deniſque horis ac ſemiſſe, i[d] eſt dimidia hora, transcurrat incremento dimidiarum horarum quarto anno vnũ diem complet, quem bisſextum nuncupant, qui dies conficitur ex quadrantibus. Nam cum duodecie[s] ſemis ſex horas integras faciant, id eſt quadrantem, hic quadrãs quater ductus vigintiquatuo[r] horas perficit: idem vnum diem cum ſua noct[e] complet, & in quarto bisſextum, vt præfati ſumus, efficit. Sol interea dum igneus ſit, præ nimio motu conuerſionis ſuæ amplius incaleſcit: cuius ignem dicunt philoſophi aqua nutriri, & e contrario elemento virtutem luminis & caloris accipere: vnde videmus eum ſæpius madidum atque rorantem. Tunc autem eclipſin patitur, quod Latine defectio dicitur, quoties Luna xxx. ad eandem lineam qua Sol vehitur, per-

peruenit, eique se obiiciens eum obscurat, vnde deficere nobis videtur, cum ei orbis Lunæ opponitur. Signa enim tempestatis vel serenitatis hoc modo astrologi mundi cognoscenda esse dixerunt. Virgilius nanque ait, Si Sol in ortu suo maculosus sit, atque sub nube latens: aut si dimidia pars eius apparuerit, imbres futuros. item Varro ait, Si exoriens concauus videtur, ita vt e medio fulgeat, & radios faciat, partim ad aquilonem, partim ad austrũ, tempestatem humidam & ventosam futuram innuit: item, si Sol, inquit, rubeat in occasu, sincerus dies erit: si palleat, tempestatem significat. Nigidius quoque ait, Si pallidus Sol in nigras nubes occidat, aquilonem ventum significat. Hunc etiam Græci Apollinem appellauerunt, a quo se spiritum accipere arbitrantur. ἀπόλλων enim Græce, Latine perdens dicitur, quod feruore suo omnem succum virentium decoquendo perdat herbarum. Hunc etiam diuinationis deum esse voluerunt, siue quod Sol omnia obscura manifestat in luce, siue quod in suo processu, & occasu eius orbita multimodos significationum monstret effectus. Sol dicitur, aut ex eo quod solus sit, aut quod solito per dies surgat & occidat. Hunc etiã sine barba pingunt, quia occidendo & nascẽdo semper est iunior, siue quod nunquam in sua virtute deficiat, vt Luna quæ crescit aut minuitur. Huic quoq; illam ob causam, quod aut quadripartitis temporũ varietatibus anni circulum peragat, id est verni, æstatis autũni, & hiemis: aut quod quadripartito limite

diei metitur ſpacium. Vnde & ipſis equis condigna nomina poſuerunt, id eſt Erythræus, Æthon, Lampros, & Philogæus. Erythræus Græce ruber dicitur, quod a matutino lumine rubicundus exſurgat. Æthon lucidus dicitur, quod tertia hora inſtāte lucidior fulgeat. Lampros vero lucens vel ardēs dicitur, quod fit dum ad vmbilicum diei contra arcticum conſcenderit circulum. Philogæus Græce terram amans dicitur, quod hora nona procliuior vergens occaſui pronus incumbat.

LVNA terris vicinior eſt quā Sol, ſiue quam cætera errantia ſidera. Vnde & breuiore orbe celerius peragit curſum ſuum. Nam iter quod Sol trecentis & ſexagintaquinque diebus & ſex horis peragit, Luna vigintiſeptē diebus & octo horis percurrit. ſingula vero ſigna Sol tricenis diebus & denis horis ac ſemiſſe. Luna autem binis diebus, & ſemis hora, beſſe vnius, perlabitur. Vnde fit vt quantum ſpatij in zodiaco Lu- 1
na percurrit, tantum Sol tredecim diebus expleat. Hanc quidam philoſophorum dicunt proprium lumen non habere, globique eius vnam partem eſſe lucifluam, aliam vero obſcuram &paulatim ſe vertendo diuerſas formas ef- 2
ficere. Alij contra aiunt, Lunam globum ſuum habere, ſedignem a Sole concipere, & quātum percutiturardeſçere, & quantum a Sole diſcedit augeri. Cum vero contra ſteterit, feritur ex aduerſo & velut ſpeculum, non vim, ſed imagi- 30
nem reddit, vnde & defectum patitur, ſi inter ipſam& Solem vmbra terræ interueniat. Hac enim

enim creſcente vniuerſa gignentia pubeſcunt, tenueſcente tenuantur: humor etiam & ſpiritus omnis augeſcit. tumeſcit oceanus. quod diuerſo cæli & vagantium ſtellarum temperatur, atque deteritur & infra fluit, id excipit Luna & Soli tradit. quo & animalia vigeſcunt, & humus quodammodo animatur genitali calore, & vt ita dixerim, viua plurimum valent in originibus quam in ortu ſunt: languent in occaſu. Ortum facit in ſtella quam Sol præterit, deinde ſtatione matutina cum a quinto loco Solis ſteterit, in eodem manet ſigno, donec ab eodem Sole moueatur, quæ contraria eſt Soli. mane occidit, oritur ſimul nocte, & vocatur Chronicos. Deinde rurſus altero latere, a quinto ſigno deprehenſa poſtmeridiana, ſtationem facit, donec ingreſſo Sole idem ſignum ſub radiis eius deliteſcens in totum occidat. Aſpiciunt inter ſe ſtellæ ex tertio ſigno quod dicitur Trigonum, & habent maxime confuſionem: item a quarto ſigno, quod Tetragonon & Centrum vocatur, & in alterutrum maxime præſtant effectũ. item ex contrario, quod eſt ſeptimum ſignum & Diametron vocatur, quæ maxime aduerſum cętera disſident. vel leuiter aſpiciunt, vt ſextum quod dicitur Hexagonõ. Signa tropica peregrinis nationibus pręſunt, & omnino motibus & conſiliis ſubinde variantur, atque permutãtur. Biformia generatione, rerum omnium repetitionem ſignificãt, & interim dilationem. Solida vehementer & inſtanter efficiunt, & ad exitum vel proſpera

vel aduerſa perducunt, ſicut aſpiciuntur a ſtellis, vel fauentibus, vel repugnantibus. Iam vero quia de eius curſu vel ordine ſub breuitate diximus, reſtat vt quid de ea Gentiles ſenſerint edicamus. Lunam gentiles Dianam germanam Solis, quem Apollinem nuncupabant, fuiſſe dixerunt, & ſicut a Sole ſpiritum, ita ſe a Luna corpus accipere arbitrabantur. Dicebant enim eam viarum præſidem, & virginem, eo quod in via nihil pariat. idcirco igitur ambo ſagittas habere dicuntur, quod ipſa duo ſidera de cælo radios vſque ad terram emittant, ideo faces, quia Luna illuminat, Sol & illuminat & exurit. ideo bigam Luna dicitur habere, ſiue propter velocitatem, ſiue pro eo quod nocte & die apparet. ideo vnum Equum album & alium nigrum dicitur habere, eo quod hieme & æſtate plus luceat quam vere & autumno. Diana autem Luna dicta eſt, quaſi diana, eo quod die ad nocte apparet ipſa, & Luna eo quod luceat, & Triuia eo quod tribus fungatur figuris, de qua Virgilius ait, Tria virginis ora Dianæ. nam eadem Luna, eadem Diana, eadem Proſerpina vocatur, id eſt cæleſtis, terreſtris, & infernalis. De qua quidam, Denique cum Luna eſt, ſubluſtri ſplendet amictu: Cum ſuccincta iacet calamis, Latonia virgo eſt. Lunam voluerunt etiam apud inferos Proſerpinam, ſeu quod nocte luceat, ſiue quod humilior currat & terris præſit: vnde bigam boum habere dicitur, illo videlicet pacto quod detrimenta & augmenta non ſo-

ſolum terra, ſed & lapides vel cerebra animantium, & quod magis incredibile ſit, etiam lætamina ſentiunt, quæ in Lunæ incrementis eiecta vermiculos parturiant. Ipſam Dianam ortam nemoribus volunt, ſimili modo quod arborum ac fruticum ſucco augmenta inducat. Denique crementis Lunæ absſciſſa ligna furfuraceis tinearum terebraminibus fiſtulaſcunt. Nemoribus quoque adeſſe dicitur, quod omnis venatio plus nocte quam die dormiat. Endymionem vero paſtorem amaſſe dicitur, duplo ſcilicet modo: ſeu quod primus hominum Endymion curſum Lunæ inuenerit, vnde & triginta annos dormiſſe dicitur: quia nihil aliud in vita ſua, niſi huic repertioni ſtuduit, ſicut Mnaſeas in primo libro de Europa ſcribens tradidit: ſiue quod Endymionem amaſſe fertur, quia nocturni roris humor, qui eſt ſiderum, quique ipſius Lunæ animandis herbarum ſuccis inſudetur, & paſtoralibus proſit ſucceſſibus. Præterea ſigna tempeſtatis vel & ſerenitatis in ea videri poſſe antiqui dixerunt. Nigidius ait, ſi Luna in ſummo circulo maculas nigras habuerit in primis partibus menſis, imbres futuros ſignificat: Si in medio, nũc cum plena ſint in eo cornicula, ſerenitatem. Cæterum ſi rubet quaſi aurum, ventos oſtendit. fit enim ventus ex aëris denſitate, qua obducti Sol & Luna rubeſcunt: itẽ ſi cornua eius tetra fuerint nebula, tẽpeſtas futura eſt. Aratus autẽ dicit, Si aquiloniũ cornu Lunæ eſt porrectius, aquiloniũ imminere.

Item ſi cornu auſtrale ſit erectius, notum imminere. Quarta autẽ Luna index futurarũ certiſſima habetur aurarum. Vnde & Vergilius, Si in ortu quarto: nanque is certiſſimus auctor.

A BRVMA in fauonium CÆSARI nobilia ſidera, ſignificant. III. cal. Ianuarias matutino Canis occidens, quo die Atticæ & finitimis regionibus Aquila veſpere occidere traditur. Pridie nonas Ianuarias Cæſari Delphinus matutino exoritur, & poſtero exoritur Fidicula, quãdo Sagitta veſperi occidit. Item quinto idus Ianuarias eiuſdem Delphini veſpertinus occaſus & continui dies hiemis Italiæ, cum Sol in Aquarium ſentitur trãſire, quod fere XVIII. cal. Febr. euenit. VIII. Febr. Regia ſtella appellata Tuberoni, in pectore Leonis occidit matutino, & pridie non. Febr. Fidicula veſperi occidit.

A Fauonio in æquinoctium Cæſari ſignificant IIII. calen. Mart. quatriduum varie, & VIII. calen. Mart. hirundinis viſus, & poſtero die arcturi exortus veſpertinus. Item nonas Mart. Cæſar Cancri exortu id fieri obſeruauit. VIII. Idus Mart. aquilonis Piſcis exortus, & poſtero die Orionis exortus, & in Attica Miluus apparere obſeruatur. Idibus Martiis Cæſar ferales ſibi notauit Scorpionis occaſus. III. cal. Aprilis Italiæ Miluus oſtenditur. XII. cal. Apriles Equus occidit matutino.

Æquinoctium vernum VIII. cal. Aprilis peragi videtur. Ab eo ad Vergiliarum exortum matutinum Cæſari ſignificant. III. non. April. in Attica Vergiliæ veſpere occultantur. Item

poſt

post pridie nonas Apriles in Bœotia & Chaldæis Orion & gladius eius incipiunt abscondi. Cæsari VI. Idus Aprilis significat imbres Libræ occasus. XIIII. cal. Maias succulæ occidunt vespere, sidus vehemens, & terra marique turbidum. XVI. cal. Maias, in Attica occidunt vesperi, Cæsari. XV. cal. Mai. quatriduum significant. XII. cal Mai. Assyriis succulæ occidunt vesperi, quod vulgo appellatur sidus parilicium, quoniam XI. cal. Maias vrbis Romæ natalis habetur, quo fere serenitas redditur. claritatem obseruationis membrorum augmento, Hyadas appellantibus Græcis, quod nostri a similitudine cognominis vocabulum eis stellis propter succos impositum arbitrantur: imperiti appellauere Succidas. Cæsari VIII. cal. Maias notantur dies. VII. cal Maias Ægypto Hœdi exoriuntur. VI. cal. Mai. Bœotiæ & Atticæ Canis vespere occultatur, & Fidicula mane oritur. V. cal. Maias, Assyriis Orion totus absconditur. Quarto auté cal. Maias Assyriis Canis. VI. non. Maias Cæsari Succulæ matutino exoriuntur, & VIII. Idus Mai. Capella pluuialis. Ægypto autem eodem die Canis vesperi occultatur. Sic fere in VI. Idus Mai. qui est Vergiliarum exortus, decurrunt sidera.

A Vergiliarum exortu significant Cæsari post pridie Idus Mai. Arcturi occasum matutinum. III. idus Mai. Fidiculæ exortus. XII. cal. Iunias Capella vesperi occidit: & in Attica Canis. XI. cal. Iunias Cæsari Orionis gladius occidere incipit. III. non. Iunias Assyriis

Aquila oritur veſperi. VII. idus Iunias Arcturus matutino occidit Italiæ. IIII. idus Iunias Delphinus oritur in Ægypto. XI. cal. Iulias eiuſdem Orionis gladius Cæſari occidere incipit. VIII cal. Iulias, longiſſimus dies totius anni, & nox breuiſſima Solſtitium conficit.

A Solſtitio ad Fidiculæ occaſum, VI. cal. Iulias Cæſari Orion exoritur: Zona autem eius Aſſyriis. IIII. non. Iulias, Ægypto vero eadem die Procyon æſtuoſus matutino oritur: quod ſidus apud Romanos non habet nomen, niſi Canicula, quam volumus intelligere minorem Canem, vt in aſtris pingitur, ad æſtum maxime pertinens, ſicut paulo poſt docebimus. IIII. non. Iulias Chaldæis corona occidit matutino. Atticæ Orion totus eadem die exoritur. Pridie idus Iulias, Ægypto Orion deſinit exoriri. XV. calen. Auguſtas, Aſſyriis Chiron exoritur. Deinde poſt triduum fere vbique confuſum inter omnes ſidus, indicans quod Canis ortu vocatus, Sole partem primam Leonis ingreſſo cum fit Solſtitium: quod ſidus accendit Solem & magnam æſtus obtinent cauſam. XVI. cal. Auguſt. Ægypto Aquila occidit matutino, Eteſiarumque Prodromi flatus incipiunt, quod Cæſar X. cal. Auguſt. ſentire Italiam exiſtimauit: Aquila Atticæ matutino occidit. VIII. idus Auguſt. Arcturus medius occidit. III. idus Aug. Fidicula occaſu ſuo autumnum inchoat, aut annotat. ſed vera ratio id fieri inuenit pridie idus Auguſt. Equus oritur veſperi, & Cæſari. Ægypto Delphinus occidit. XI. cal. Septem-

Septembres Aſſyriis ſtella, quæ Anteuindemiator appellatur, exoriri mane incipit, vindemiæ maturitatem promittens, cuius argumento erunt agni colore mutati, & Aſſyriis quinto cal. Septemb. Sagitta occidit, Eteſiæque deſinunt. Anteuindemiator Ægypto nonis Septembribus oritur. Atticæ Arcturus matutino, & Sagitta occidit mane. v. idus Septemb. Cæſari Capella oritur veſperi: Arcturus vero pridie idus Septemb. imbres vehemẽtiſſimos ſignificat, terra marique. Ratio eius hæc traditur, ſi Delphino occidente imbres fuerint, non defuturi ſunt per Arctu. eius ſigni ortum ſeruat hirundinum habitus. nanque deprehenſæ intereunt. XVI. cal. Octob. Ægypto Spica quam tenet Virgo, oritur matutino, Eteſiæque deſinunt. XI. cal. Octobres commiſſura Piſcium occidit, ipſumque Equi ſidus VIII. cal. Octob. III. cal. Octobr. Hœdi oriuntur, cal. Octobribus Capella matutino exoritur. VI. nonas Octobr. Atticæ Corona exoritur mane. V. nonas Octob. Heniochus occidit matutino. IIII. non. Octob. Cæſari Corona exoriri incipit, & pridie non. occidunt Hœdi veſperi. VIII. idus Octobr. Cæſari fulgens in Corona ſtella exoritur. & tertio idus Vergiliæ veſperi exoriuntur. XVIII. calend. Nouembr. ſuculæ veſperi oriuntur. Pridie calend. Nouembr. Cæſari Arcturus occidit, & Succulæ exoriuntur cum Sole. quarto nonas Nou. Arcturus occidit veſperi, & idus Nou. Atticæ Vergiliæ occaſu ſuo hiemem inchoant. Quinto idus

Orionis gladius occidere incipit. Deinde III. idus Vergiliæ occidunt, occaſum matutinum Vergiliarum Heſtodes. natura huius quoque nominis Heſtodis aſtrologiam tradidit fieri.

In æquinoctio autũni cõfitetur quod Thales XXV. die ab æquinoctio, Anaximander, XXXI. Euctemon XLVIII. nos autem ſequentes obſeruationem Cæſaris, XLV. die ab æquinoctio dicimus fieri.

Ante omnia autem duo eſſe nomina cæleſtis iniuriæ meminiſſe debemus. Vnum quod Tempeſtates vocamus, in quibus grandines, procellæ, cæteraque ſimilia intelliguntur, quæ cum plenilunio acciderint, vi maiore impelluntur. Hæc ab horridis ſideribus exeũt (vt ſæpius diximus) veluti Arcturo, Orione, Hœdis. Alia ſunt illa quæ ſilente cælo, ſerenis noctibus fiunt, nullo ſentiente, niſi cum facta ſunt publica: & magnæ ſunt differentiæ a prioribus, aliis rubiginem, aliis vredinem, aliis caliginem impellentibus: omnibus vero ſterilitatem. De his nunc dicemus, quæ ante nos a nullo ſunt prodita. Prius cauſas reddemus eorum quæ ſunt præter lunarem, & quæ paucis cæli locis conſtant. Nanque Vergiliæ primatum tenent ad fructus, quarum exortu æſtas incipit, occaſu hiems ſemeſtri ſpacio intra ſe, & meſſes vindemiaſque, & omnium maturitatem amplexantur. Eſt præterea in cælo qui vocatur Lacteus circulus, etiam viſu facilis: huius defluuio velut ex vbere aliquo ſata cuncta lacteſcunt, duorum ſiderum obſeruatione: Aquilæ in ſepten-

tionali

trionali parte, & in austrina Caniculæ, cuius mentionem suo loco fecimus. Ipse circulus fertur per Sagittarium & Geminos, solis centrum infra æquinoctialem circulum secans, commissuras eorum obtinente, hinc Aquila, illinc Canicula. ideo effectus vtriusque ad omnes frugiferas pertinet terras, quoniam in his tantum locis solis terræque centra congruunt. Igitur horum siderum diebus, si purus atque mitis aër genitalem illum lacteumque succum transmiserit in terras, læta adolescunt sata: si luna qua dictum est ratione roscidum frigus asperserit, admixta amaritudo, vt in lacte puerperium necat. Modus in terris huius iniuriæ, quam fecit in quacunque conuexitate comitatus vtriusque causæ, & ideo non pariter in toto orbe sentitur, vt nec dies. Aquilam diximus in Italia exoriri XIII. calen. Ianuarias: nec patitur ratio naturæ quicquam in satis ante eum diem spei esse certæ. Si vero interlunium incidat, omnes hibernos fructus lædi necesse est. Rudis fuit priscorum vita, atque sine literis, non minus tamen ingeniosam fuisse in illis obseruationem apparebit, quam nunc esse rationem. Tria nanque tempora fructibus metuebant, propter quod instituerunt ferias, diesque festos: Rubigalia, Floralia, Vinalia. Rubigalia Numa constituit anno regni sui XI. quæ nunc aguntur, ad VII. cal. Maij. quoniam tunc fere segetes rubigo occupat. Hoc tempus Varro determinat, Sole Tauri partem decimam obtinente, sicut tunc ferebat ratio: sed vera causa est, quod post dies XIX.

ab Æquinoctio verno, per id quatriduum varia gentium obseruatione. In quarto calend. Maij Canis occidit, sidus & per se vehemens, & cui prçoccidere Caniculam necesse sit. idem itaque Floralia quarto cal. eiusdem instituerunt, vrbis anno DXVI. ex oraculis Sibyllæ, vt omnia bene deflorescerent. Hunc diem Varro determinat, Sole Tauri partẽ quartamdecimam obtinente. Ergo si in hoc quatriduũ inciderit plenilunium, fruges & omnia quæ florebũt lædi necesse erit. Vinalia priora quæ ante hos dies sunt, IX. cal. Mart. degustãdis vinis instituta, nihil ad fructus attinent, nec quæ adhuc diximus, ad vites oleasque, quoniam earum conceptus exortu Vergiliarum incipit, ad sextum Idus Maij, vt docuimus. Aliud hoc quatriduum est, quod neque rore sordere velint. exhorrent enim frigidum sidus Arcturi postridie occidens, & multominus plenilunium incidere. Quarto nonas Iunias iterum Aquila exoritur vesperi, decretorio die florentibus oleis vitibusque, si plenilunium incidat in eum, equidem & solstitium octauo calend. Iunias in simili casu dixerim & Canis ortum post dies a solstitio XXIII. sed interlunio accidente, quoniam vapore constat culpa, acinique præcoquuntur in callum. Rursus plenilunium nocet ad quartum nonas Iulias, cum Ægypto Canicula exoritur, vel certe XVI. cal. August. cum Italiæ, item quarto calend. August. cum Aquila occidit, vsque in X. calend. eiusdem. Extra has causas sunt Vinalia altera quæ aguntur XIII. cal. Septemb. & Varro, a Fidicula inci-

pien-

piente occidere mane determinat: quod vult initium autumni esse, & hũc diem festum tempestatibus leniendis esse institutum. Nunc Fidiculam occidere sexto Idus Aug. obseruatur. Intra hæc constat cælestis sterilitas: neque negauerim posse eam permutari arbitrio legentium locorum æstimantium naturas, sed a nobis rationem esse demonstratam satis est: reliqua obseruatione cuiusque cõstabunt. Alterutrum quidem fore in causa, hoc est plenilunium, aut interlunium, non erit dubium, & in hoc mirabilem admirari benignitatem Naturę succurritiam: primum hanc iniuriam omnibus annis accidere non posse, propter stato siderum cursus, nec nisi paucis noctibus anni: idque quando sit futurum facile nosci: ac ne per omnes menses timeretur, earum quoque lege diuisum æstate interlunia, præter quam biduo secura esse hieme plenilunia, nec nisi ęstiuis breuissimisque noctibus metui: non diebus item valere. Præterea tam facile intelligi, vt formica minimum animal interlunio quiescat, plenilunio & etiã noctibus operetur. Auem Param oriente Sirio ipso die non apparere, donec occidat. e diuerso Virionem prodire ipso Solstitij die. Neutrum vero Lunæ statum noxium esse, ne noctibus quidẽ nisi serenis, & omni aura quiescente: quoniam neque in nube, neque in flatu cadunt rores: sic quoque non sine remedio. Sarmenta aut palearum aceruos, & euulsas herbas, fruticesque per vineas camposque cum timebis, incendito. fumus medebitur

hic e paleis & contra nebulas auxiliatur, vbi nebulæ nocent. Quidam tres cancros viuos cremari iubent in arbustis, vt carbunculi non noceant. Alij siluri carnem leuiter vri a vento, vt per totam vineam fumus dispergatur. Varro auctor est, quod si Fidiculæ occasu, quod est initium autumni, vna pica consecretur inter vites, minus nocere tempestates. Archibius ad Antiochum Syrię regem scripsit, si fictili nouo obserata obruatur rubeta rana in media segete, non esse noxias tempestates.

VERTICES extremos circa quos cæli sphęra voluitur, Polos nuncupauere, e quibus vnus est septẽtrionalis, qui boreus appellatur, qui nunquam occidit. Alter australis, qui terræ obiectus a nobis nunquam videtur. Et austronotus dicitur, quam quidam dicũt esse Tethyn Oceani vxorem, nutricem Iunonis, quæ fingitur in Oceano prohiberi occidere. Hæc habet stellas, in capite septem nõ claras, in vtraque aure duas, in armo vnam, in pectore claram vnam, in pede priori vnam, in femore posteriori duas, in pede extremo posteriori duas, in cauda tres. Sunt omnes xx.

VETE-

VETERVM POETARVM ASTRONOMICA FRAGMINA

A IOSEPHO SCALIGERO COLLECTA.

TV forte in luco lentus vaga carmina gignis:
Argutosque inter latices, & musica flabra
Pierio liquidam perfundis nectare mentem.
At nos congeries obnubit turbida rerum,
Ferrataeque premunt milleno milite curae.
Legicrepi tundunt. latrant fora, classica turbant.
Et trans Oceanum ferimur porro vsque, niuosus
Quum teneat Vasco, nec parcat Cantaber horrens.
En quibus indicas, vt crinem frondea Phoebi
Succingant, ederaeue comas angustius vmbrent.
En quos flammantem iubeas volitare per Aethram.
Quin mage praeueniens Aquilas vis pigra Elefantum
Praecurret, volucremque pigens testudo Molossum:
Quam nos rorifluam sectemur carmine Lunam.
Sed tamen, incuruus per pondera terrea nitens,
Dicam quur fesso liuescat circulus orbe:
Purpureumque iubar niuei quur tabeat oris.
Non illam, vt populi credunt, nigrantibus antris
Infernas vlulans mulier praedira sub vmbras
Detrahit altiuago e speculo: nec carmine victa
Vel rore Stygias * *
Vincibilemque petit clamorem. Quippe per aethram,
Qua citimus limes dispescit turbida puris,
Inuiolata meat. Sed vasto corpore Tellus,
Quae medium tenet ima polum, dum lumina Fratris

Detinet umbriferis metis: tum sidere crasso
Pallescit teres umbra rotæ, dum transeat axem.
Aggerei velox tumuli, speculoque rosanti
Fraternas reparet per cælum libera flammas.
Sed quia mira putas, quur, quum vis maxima Solis
Bis nouies maior clueat, quam terreus orbis,
Non circuncingat terrestres lumine metas:
Sume ratum rationis opus. nanque aspice Phœbum,
Quam sublimis eat conuexa per aurea Mundi,
Quamque humilem terram collustret curribus altis:
Hic ingens utcunque libet vel desuper ignes
Sparserit, obliquo vel cum radiauerit axe,
In terram radij franguntur. Cætera Solis
Lumina, qua maior iaculis radiantibus exit,
Nil obstante globo, tendunt per inania vasta:
Donec Pyramidis peragat victa umbra cacumen.
Per quam quum Phœbe validos agit uda iugales,
Infima vicinis nonnunquam decolor umbris
Fratre caret, vacuoque exsanguis deficit ore.
Quur autem sola spolietur lumine Luna,
Nil vero mirum est. quippe illam lucis egentem
Lux aliena fouet: quam quum pars proxima metæ
Inuidet, exspectat radios male cærula Fratris.
At chorus astrorum reliquus non tangitur umbris.
Et proprium cunctis iubar est, nec Sole rubescunt.
Sed sudum * * *
Porro ultra Solem rapitur cum vertice cæli.
Iam quur semenstri non semper palleat orbe,
Inflexi præstant obliquo tramite cursus.
Nanque vagans errore rato quum deuia tortos
Colligit anfractus, metam Sol eminus exit,
Intorquetque peplum noctis, radiatque sororem.

Hæc eadem ratio est, subitis quur frangitur umbris
Augusti Solis rutilum iubar: indiga lucis
Quando inter terram, & Solem rota corporis almæ
Luna meat, fratrem rectis obiectibus arcens.

MENSIVM DESCRIPTIO.

Dira patet Iani Romanis ianua bellis.
Vota Deo Diti februa mensis habet.
Incipe Mars: anni felicia fata reduce.
Tunc Aries Veneri lintea serta legit.
Dulcia, Maia, tuis dulcia exagona Nonis.
Arce poli Geminos Iulius ecce locat.
Iulius ardenti diuertit lumina Solis
Aere: flammigero cuncta Leone calent.
Poma legit virgo maturi mitia Solis.
Fundit, & October vina Falerna lacis.
Aret tota soli species vi dura Nepai.
Munde December amat te genialis hyems.

EORVNDEM MENSIVM PICTVRA.

IANVARIVS.

Hic iam mensis sacer est. en aspice, vt aris
Tura micent: fumant vt pia tura Lares.
Annorum, seclique caput: natalis honorum:
Purpureos fastis qui numerat proceres.

FEBRVARIVS.

At quem cæruleus nodo constringit amictus,
Quique paludicolam prendere gaudet auem,
Dædala quem iactu pluuio circumuenit Iris,
Romuleo ritu februa mensis habet.

MARTIVS.

Cinctum pelle Lupæ promptum est cognoscere mensem.
Mars olli nomen, Mars dedit exuuias.

Tempus ver, hœdus petulans, & garrula hirundo
Indicat, & sinus lactis, & herba virens.

APRILIS.

Contectam myrto Venerem veneratur Aprilis.
Lumen iuris habet, quo nitet alma Ceres,
Cereus & dextra flamas diffundit odoras.
Balsama nec desunt, quis redolet Paphie.

MAIVS.

Cunctas veris opes, & picta rosaria gemmis
Liniger in calathis, aspice, Maius habet:
Mensis Atlantigenæ dictus cognomine Maiæ.
Quem merito multum diligit Uranie.

IVNIVS.

Nudus membra dehinc solares respicit horas
Iunius: ac Phœbum flectere monstrat iter.
Lampas maturas Cereris designat aristas.
Floralesque fugas lilia fusa docent.

IVLIVS.

Ecce coloratos ostentat Iulius artus.
Crines cui rutilos spicea serta ligat.
Morus sanguineos præbet grauidata racemos:
Quæ medio Cancri sidere læta viret.

AVGVSTVS.

Fontanos latices, & lucida pocula vitro
Cerne vt demerso torridus ore bibat,
Aeterno Regni signatus nomine mensis,
Latona genitam quo perhibent Ecaten.

SEPTEMBER.

Surgentes acinos, varius & præsecat vuas
September, sub quo mitia poma iacent:
Captiuam filo gaudens religasse lacertam,
Quæ suspensa manu mobile ludit opus.

OCTO-

OCTOBER.

Dat prensum leporem, cumq; ipso palmite fœtus
October: pingues dat tibi ruris aues.
Iam Bromios spumare lacus, & musta sonare
Apparet. vino vas calet ecce nouo.

NOVEMBER.

Carbaseo post hunc artus inductus amictu
Memphidos antiquæ sacra, Deamq; colit.
A quo vix auidus sistro compescitur anser,
Deuotusq; satis incola Memphidiis.

DECEMBER.

*Annua sulcatæ * coniecti semina terræ*
Pascit hiems. pluuio de Ioue cuncta madent.
Annua nunc reuocet Saturno festa December.
Nunc tibi cum domino ludere, verna, licet.

EORVNDEM PICTVRA.

Fulget honorificos inductus Mensis amictus
Signans Romuleis tempora Consulibus.
Rustica Bacchigenis intentans arma nouellis
Hic meruit Februi mensis habere Dei.
Martius in campis ludens simulacra duelli
Ducit Cinyphii lactea dona gregis.
Sacra Dioneæ referens solennia matri
Lascinus crotalis plaudit Aprilis ouans.
Maius Atlantiados gnatæ dignatus honore
Expoliat pulchris florea serta rosis.
Sanguineis ornans æstiua prandia moris
Iunius: huic nomen fausta Iuuenta dedit.
Quintilis mensis Cereali germine gaudens,
Iulius a magno Cæsare nomen habet.
Augustum penitus torret Phaetontius ardor,
*Quem recreat fessum gillo, * faula melo.*

Aequales Libræ September digerit horas:
Cum botruis captum rete ferens leporem.
Conterit October lasciuis calcibus uuas:
Et spumant pleno dulcia musta lacu.
Arua Nouember arans, fœcundo nomine bestiæ
Cum terit, & sentit pinguis oliua molas.
Pigra suum cunctis commendat Bruma Decembrem,
Cum solers famulis tessera iungit heros.

FRAGMENTVM P. TER. VARRONIS ATACINI, EX CHOROGRAPHIA.

Vidit & ætherio mundum torquerier axe,
Et septem æternis sonitum dare vocibus orbes
Nitentes alijs alios: quæ maxima Diuis
Lætitia stat: tum longe gratissima Phœbi
Dextera, consimiles meditatur reddere voces.
At quinq; ætherijs Zonis accingitur Orbis.
Ac vastant imas hiemes, mediamq; calores.
Sic terræ extremas inter mediamq; coluntur.
Qua Solis calido nunquam rota ferueat igne.
Ergo inter Solis stationem, ac sidera septem
Exporrecta iacet Tellus. Huic extima fluctu
Oceani interior Neptuno cingitur ora.
Qu * Europa *
Clauditur Oceano, Libyco mare, flumine Nilo.

EIVSDEM EX EADEM, SITVS VENTORVM.

Omniuomo Oceano Hyperion fulgurat Euro.
Arctæo plaustro Boreas bacchatur ab Aeno.
Hesperio Zephyro sed Orion voluitur Istro.
Fuluo, acriq; Noto vaga Cynthia proruit Afro.

QVATVOR TEMPORVM PICTVRA

Carpit blanda suis Ver almum dona rosetis.

Torrida

Torrida collectis exultat frugibus Aestas.
Indicat Autumnum redimito palmite vertex.
Frigore pallet Hiems designans alite tempus.

Q. CICERONIS DE XII. SIGNIS.

Flumina verna cient obscuro lumine Pisces.
Curriculumq; Aries aequat noctisq; diiq;.
Cornua quem comunt florum praenuncia Tauri.
Aridaq; aestatis Gemini primordia pandunt.
Longaq; iam minuit praeclarus lumina Cancer,
Languificusq; Leo proflat ferus ore calores.
Post modicum quatiens Virgo fugat orta vaporem.
Autumni reserat portas, aequatq; diurna
Tempora nocturnis dispenso sidere Libra.
Et foetos ramos denudat flamma Nepai.
Pigra Sagittipotens iaculatur frigora terris.
Bruma gelu glacians iubare spirat Capricorni.
Quam sequitur nebulas rorans liquor altus Aquarij,
Tanta supra, circaq; vigent ubi flumina. Mundi
At dextra laeuaq; ciet rota fulgida Solis
Mobile curriculum: & Lunae simulacra feruntur.
Squama sub aeterno conspectu torta Draconis
Eminet: hunc inter fulgentem sidera septem
Magna quatit stellans: quam seruans serus in alta
Conditur Oceani ripa cum luce Bootis.

QVINQVE ZONÆ, M. TER. VARRONIS.

Mundus domus est maxima rerum.
Quinque altitonae hanc framine zonae
Cingunt: per quas limbus pictus
Bissex signis stellimicantibus
Altus in obliquo aethere, Lunae
Bigas, Solisq; receptat.

EX AVSONII EDYLLIIS,

Cui præcedentium quoque epigrammatum maxima pars adſcribitur.

SIGNA CÆLESTIA.

AD Boreæ partes, Arcti iunguntur, & Anguis.
Poſt has Arctophylax, pariterq; Corona, Genuq;
Prolapſus, Lyra, Auis, Cepheus, & Caſſiepea,
Auriga, & Perſeus, Deltoton, & Andromedæ aſtrũ,
Pegaſus, & Delphinus, Telum, Aquila, Anguitenẽſq;.
Signifer inde ſubeſt. bis ſex & ſidera complent.
Hic Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo,
Libra, Scorpius, Arcitenens, Capricornus, & Vrnam
Qui tenet, & Piſces. Poſt hos in partibus Auſtri
Orion, Procyon, Lepus, ardens Sirius, Argo,
Hydrus, Chiron, Turibulum quoque, Piſcis & ingens.
Hunc ſequitur Piſtrix, ſimul Eridanique fluenta.
Sed vaga præterea dicuntur lumina ſeptem,
Luna, & Mercurius, Venus, ac Sol, Mars quoq; fulgens.
Hic Iouis & ſidus ſuper omnia ſidera lucens
Celſior his Saturnus, tardior omnibus aſtris.

RATIO DIERVM ANNI VERTENTIS.

Nonaginta dies, & quatuor, ac medium, Sol
Conficit, a tropico in tropicum dum permeat aſtrum,
Octipedem in Cancrum Phryxeo ab Ariete pergens.
Hoc ſpatio æſtiui pulſuſque, & meta diei.
Semidiemque, duoſque dies, decieſque nouenos,
A Cancro in Chelas æquatæ tempora noctis
Atque dij, curſu peragit Sol aureus altero,

Autumni æstatisque simul confinia miscens.
Vnde autumnales transcurrens ordine menses,
Ad tropicum pergit signum gelidi Capricorni,
Octo dies, decies octonis insuper addens,
Quadrantemque dij. Quincto qui protinus anno
Mense Numæ extremo nomen capit embolimæi.
Inde ad Agenorei festinans cornua Tauri,
Scandit Larigeri tropicum Sol aureus astrum,
Nonaginta dies decreto fine coercens.
Hic tibi circus erit semper vertentibus annis,
Ter centum, ac senis decies, & quinque diebus.

DE NOMINIBVS SEPTEM DIERVM.

Nomina, quæ septem vertentibus apta diebus
Annus habet, totidem errantes fecere planetæ.
Quos indefessa voluens vertigine Mundus,
Signorum obliqua iubet in statione vagari.
Primum, supremumque diem radiatus habet Sol.
Proxima fraternæ succedit Luna coronæ.
Tertius assequitur Titania lumina Mauors.
Mercurius quarti sibi vindicat astra diei.
Inlustrant quintam Iouis aurea sidera Zonam.
Sexta salutigerum sequitur Venus alma parentem.
Cuncta supergrediens Saturni septima lux est.
Octauum instaurat reuolubilis orbita Solem.

MENSES ET QVATVOR ANNI TEMPORA.

Æternos menses, & tempora quattuor anni,
Quattuor ista tibi subiecta monosticha dicent.
Martius, Aprilis, Maius sunt tempora VERIS.
Iulius, Augustus, nec non & Iunius, ÆSTAS.
Septembri, Octobri, AVTVMNVS, *totoque Nouembri.*
BRVMALES, *Ianus, Februarius, atque December.*

DE MENSIB. MONOSTICHA.

Primus Romanas ordiris Iane Calendas.
Februa vicino mense Numa instituit.
Martius antiqui primordia protulit anni.
Fetiferum Aprilem vindicat alma Venus.
Maiorum dictus patrum de nomine Maius.
Iunius ætatis proximus est titulo.
Nomine Cæsareo Quinctilem Iulius auget.
Augustus nomen Cæsareum sequitur.
Autumnum Pomona tuum September opimat.
Triticeo October fœnore ditat agros.
Sidera præcipitas pelago intempesta Nouember.
Tu genialem hiemem feste December agis.

DE MENSIBVS ALIA MONOSTICHA.

Dira patet Iani Romanis ianua bellis,
Vota deo Diti Februa mensis habet.
Incipe Mars anni felicia fata reduci.
Tunc Aries Veneri lutea serta legit.
Dulcia, Maia, tuis lucent examina Nonis.
Arce poli Geminos Iunius ecce locat.
Iulius ardenti diuertit lumina Solis
Aere. Flammigero cuncta Leone calent.
Poma legit virgo maturi mitia Solis.
Fundit & October vina Falerna lacis.
Aret tota soli species vi dura Nepai.
Inde December amat te genialis hiems.

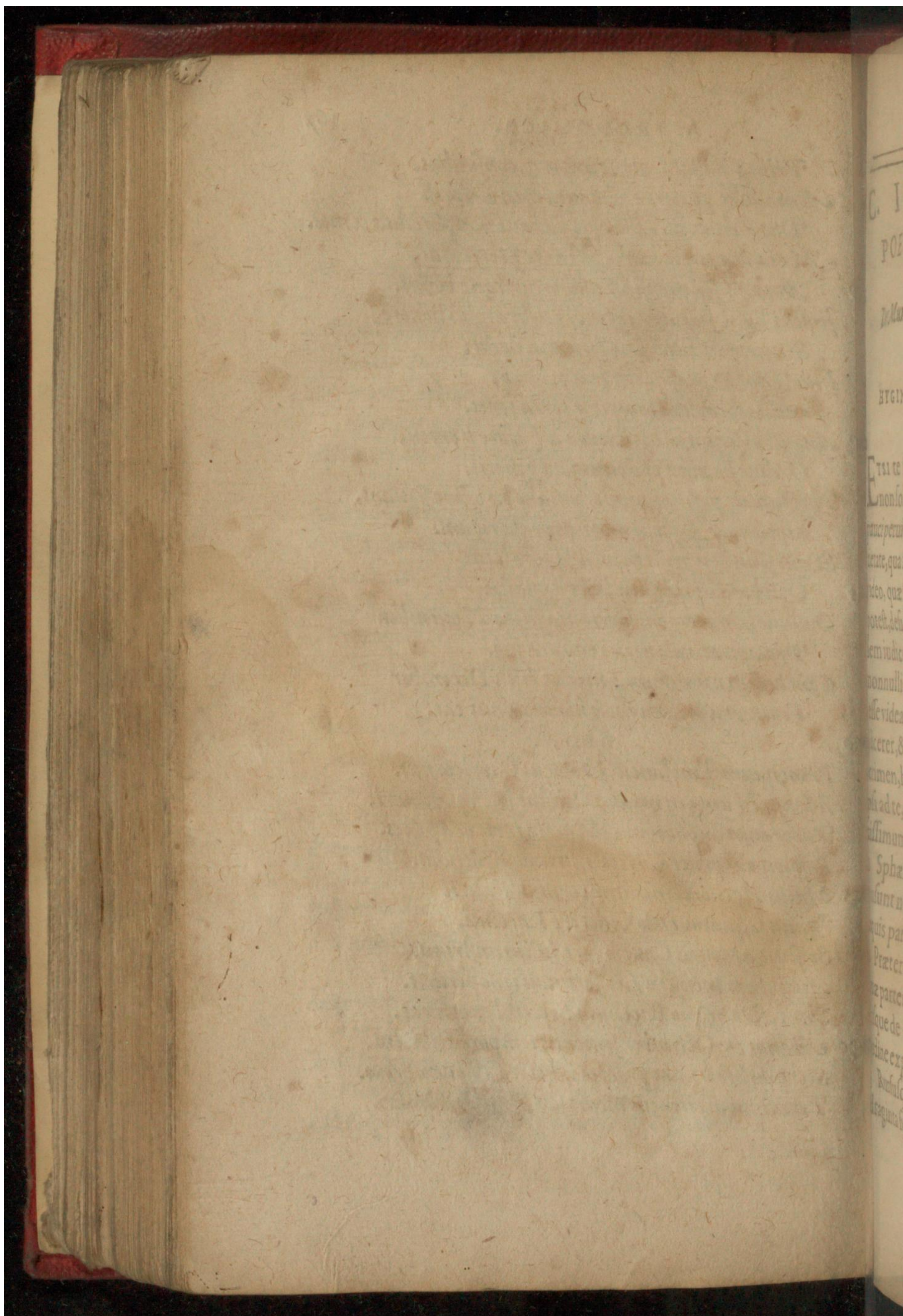
DE MENSIBVS DISTICHA.

Iane noue, primo qui das tua nomina mensi,
Iane bifrons, spectans tempora bina simul.
Post, superum cultus, vicino Februa mense.
Dat Numa cognatis Manibus inferias.
Martius & generis Romani præsul, & anni,

Prima dabat Latiis tempora consulibus.
Æneadûm genitrix vicino nomen Aprili
Dat Venus: est Marti nanque Aphrodita comes.
Maia dea, an maior, Mai, te fecerit ætas,
Ambigo: sed mensi est auctor uterque bonus.
Junius hunc sequitur duplici celebrandus honore,
Seu nomen Iuno, siue Iuuenta dedit.
Inde Dionæo præfulgens Iulius astro,
Æstatis mediæ tempora certa tenet.
Augustus sequitur cognatum a Cæsare nomen,
Ordine sic anni proximus, ut generis.
Nectuntur post hos, numerumque ex odine signant,
September Bacchi munere prœla rigans:
Et qui sementis per tempora, fenore lætus
October, cupidi spem fouet agricolæ:
Quique salo mergens sollemnia signa Nouember
Præcipitat, cælo mox reditura suo.
Concludens numerum, genialia festa December
Finit: ut a bruma mox nouus annus eat.

BEDÆ.

Principium Jani sancit Tropicus Capricornus.
Mense Numæ in medio Sol distat sydere Aquari.
Procedunt duplices in Martia tempora pisces.
Respicis Apriles Aries Phrixæe Kalendas.
Maius Agenorei miratur cornua Tauri.
Iunius æquatos cœlo videt ire Laconas.
Solstitio ardentis Cancri fert Iulius austrum.
Augustum mensem Leo feruidus igne perurit.
Sydere Virgo tuo Bacchum September opimat.
Æquat & Octimber sementis tempore Libram.
Scorpius hibernum præceps iubet ire Nouembrem.
Terminat arcitenens medio sua signa Decembri.

C. IVL. HYGINI POETICON ASTRONOMICON,

De Mundi & Sphæræ ac vtriusque partium declaratione.

HYGINVS M. FABIO PLVRIMAM SALVTEM.

ETSI te studio grammaticæ artis inductum, non solum versuum moderatione, quam pauci peruiderunt, sed historiarum quoque varietate, qua scientia rerum perspicitur, præstare video, quæ facilius etiam scriptis tuis perspici potest, desiderans potius scientem quam liberalem iudicem: tamen quo magis exercitatus, & nonnullis etiam sæpius in his rebus occupatus esse videar, & ne nihil in adolescentia laborasse dicerer, & imperitorum iudicio, desidię subirem crimen, hoc velut rudimento scientiæ nisus scripsi ad te, non vt imperito monstrãs, sed vt scientissimum commonens:

Sphæræ figurationem, circulorumque qui in ea sunt notationem, & quæ ratio fuerit vt non æquis partibus diuiderentur.

Præterea, terræ marisque definitionem: & quæ partes eius non habitantur, vt multis iustisque de causis hominibus carere videantur, ordine exposuimus.

Rursusque redeũtes ad sphæram, duo & quadraginta signa nominatim pernumerauimus.

4 Exinde vniuscuiusque signi historias causam que ad sidera perlationis ostendimus.

5 Eodem loco nobis vtile visum est, persequi eorum corporum deformationes, & in his numerum stellarum.

6 Nec prætermisimus ostendere ad septem circulorum notationem, quæ corpora aut partes corporum peruenirent, & quemadmodum ab his diuiderentur.

7 Diximus etiam in æstiui circuli definitione quærentes quare non idem hiemalis vocaretur: & quid eos fefellerit, qui ita senserint: & quid in ea parte sphæræ solis efficiat cursus.

8 Præterea, quare circulos in octo partes diuideremus, ordine exposuimus.

9 Scripsimus etiam quo loco circulus æquinoctialis foret constitutus, & quid efficeret ad eu peruenions sol.

10 In eiusdem circuli demonstratione ostendimus, quare Aries inter sidera celerrimus diceretur.

11 Pauca præterea de hiemali circulo diximus.

12 Exinde zodiacum circulum definiuimus, & eius effectus: & quare potius duodecim signa quam vndecim numerarentur: quid etiam nobis de reliquis circulis videretur.

13 His propositis rebus, ad id loci venimus, vt exponeremus, vtrũ mundus ipse cum stellis suis verteretur, an mundo stante, vagæ stellæ ferrentur: & quid de eo nobis & compluribus videretur, & qua ratione ipse mundus verteretur.

14 Pręterea quare nonnulla signa celerius exorta se-

a serius occiderent: nonnulla etiam cæteris tardius exorta, citius ad occasum peruenirent: quare etiam quæ signa pariter oriantur, non simul occidant.

15 Eodem loco diximus, quare non essent in sphæra superiora interioribus hemicycli æqualia: & quot modis stellas videre non possimus.

16 Præterea scripsimus in duodecim signorum ortu, quæ de reliquis corpora exoriri, & quæ eodem tempore occidere viderentur.

17 Deinde ordine perscripsimus, vtrum sol cū mundo fixus verteretur, an ipse per se moueretur, & cum ipse per se moueatur, & contra duodecim signorum ortus eat, quare videatur cum mundo exoriri & occidere.

18 Deinde protinus de Lunæ cursu pauca proposuimus: & vtrum suo, an alieno lumine vteretur: Eclipsis Solis & Lunæ quomodo fieret: quare Luna per eundem circulum iter faciens, celerius sole currere videatur: & quid fefellerit eos, qui ita senserint.

19 Quinque stellæ quantum habeant interuallum: & vtrum quinque sint an septem: & vtrum quinque certe errēt, an omnes: & quinque quomodo currant.

20 Diximus etiam qua ratione priores astrologi non eodem tempore signa & reliquas stellas uerti dixerint: & quare metam diligentissime obseruasse videantur. & quid reliquos fefellerit eadem causa. In his igitur tam multis & variis rebus, non erit mirum aut pertimescendum, quod tantum numerum versuum scripserimus:

neque enim magnitudinem voluminis, ſed rerũ multitudinem peritos conuenit ſpectare. Quod ſi longior in ſermone viſus fuero, nõ mea facunditate, ſed rei neceſſitate factum exiſtimato: nec ſi breuius aliquid dixero, minus idem valere confidito, quam ſi pluribus eſſet audiendum verbis. Etenim præter noſtram ſcriptionem ſphæræ, quæ fuerunt ab Arato obſcurius dicta, perſecuti planius oſtẽdimus: vt penitus id quod cœpimus, exquiſiſſe videremur. Quod ſi vel optimis vſus auctoribus effeci, vt neque breuius neque verius diceret quiſpiam, non immerito fuerim laudari dignus a vobis, quæ vel ampliſſima laus hominibus eſt doctis: ſi minus, non deprecamur in hac confectione noſtram ſcientiam ponderari. Ideoque maioribus etiam niti laboribus cogitamus, in quibus & ipſi exerceamur, & in quibus volumus nos probare quid poſſimus. etenim neceſſaria noſtris hominibus ſcientiſſimis maximas res ſcripſimus: non leuibus occupati rebus, populi captamus exiſtimationem. Sed ne diutius de eo quod negligimus loquamur, ad propoſitũ veniemus, & initium rerum demonſtrabimus.

I MVNDVS appellatur is, qui conſtat ex ſole, & luna, & terra, & omnibus ſtellis.

SPHÆRA eſt ſpecies quædam in rotundo conformata, omnibus ex partibus æqualis apparens, vnde reliqui circuli finiuntur. Huius autem ſphęrę neque exitus, neque initium poteſt definiri, ideo quod in rotundo omnes tractus & initia & exitus ſignificari poſſunt.

CENTRVM eſt, cuius ab initio circunductio ſphæræ

ſphæræ terminatur, ac terræ poſitio conſtituta declaratur.

DIMENSIO, quæ totius oſtenditur ſphæræ, eſt cum ex vtriſque partibus eius ad extremam circunductionem recte vt virgulæ perducuntur: quæ dimenſio a compluribus Axis eſt appellata. Huius autem cacumina, quibus maxime ſphæra nititur, Poli appellãtur, quorum alter ad aquilonem ſpectans, Boreus: alter oppoſitus auſtro, Notius eſt dictus.

SIGNIFICATIONES quædam in circunductione ſphæræ circuli appellantur. E quibus Paralleli dicuntur, qui ad eundem polum conſtituti finiuntur. Maximi autem ſunt, qui eodem centro quo ſphæra, continentur. Horizon appellatur is, qui terminat ea quæ perſpici aut non videri poſſunt: hic autem incerta ratione definitur: quod modo polo ſubiectas, & circulis his qui Paralleli dicuntur: modo duobus extremis & æqualibus nixus: modo aliis partibus adiectus terræ, peruidetur ita, vtcunque fuerit ſphæra collocata.

POLVS is qui Boreus appellatur, peruideri poteſt ſemper: Notius autem ratione diſſimili, ſemper eſt a conſpectu remotus. Naturalis autem mundi ſtatio, Φυσικὴ dicitur. Ea eſt in Boreo polo finita, vt omnia e dextris partibus exoriri, in ſiniſtris occidere videãtur. Exortus enim eſt, ſubita quædam ſpecies obiecta noſtro conſpectui: Occaſus autem pari de cauſa, vt erepta ab oculis viſa.

In finitione mũdi, circuli ſunt Paralleli quin-

que, in quibus tota ratio sphęræ consistit, præter eum qui Zodiacus appellatur: qui quod non v[illegible] ceteri circuli, certa dimensione finitur, & incli-natio ralis videtur, λοξὸς a Græcis est dictus. Quinque autem quos supra diximus, sic in sphæra metiuntur, initio sumpto a polo qui Boreus appellatur, ad eum qui Notius & Antarcticus vocatur. In triginta partes vnũquodque hemisphærium diuiditur, ita vti dimęnsio significari videatur in tota sphæra per sexaginta partes factas. Deinde ab eodem principio Boreo sex partibus ex vtraque finitione sumptis, circulus ducitur, cuius centrum ipse est Polus finitus: qui circulus Arcticus appellatur, quod intra eum Arcti simulacra vt inclusa perspiciuntur: quæ signa a nostris vrsarum specie ficta, Septentriones appellantur.

Ab hoc circulo de reliquis partibus quinque sumptis, eodem centro quo supra diximus, circulus ducitur, qui θερινὸς τροπικὸς appellatur, ideo quod sol cum ad eum circulum peruenit, æstatẽ efficit eis qui in aquilonis finibus sunt: hiemem autem eis quos austri flatibus oppositos ante diximus. Pręterea, quod vltra eum circulum sol non transit, sed statim reuertitur, τροπικὸς est appellatus.

Ab hac circuli significatione quatuor de reliquis partibus sumptis, ducitur circulus Æquinoctialis, a Græcis ἰσημερινὸς appellatus, ideo quod sol cum ad eum orbem peruenit, æquinoctium conficit. Hoc circulo facto, dimidia sphæræ pars constituta perspicitur.

E contra-

E contrario item ſimili ratione a Notio polo ex partibus ſumptis, vt ſupra de Boreo diximus, circulus ductus ἀνταρκτικὸς vocatur: quod contrarius eſt ei circulo, quem arcticon ſupra definimus.

Hac definitione ſphæræ, centroque poli qui Notius dicitur, quinque partibus ſumptis circulus χειμερινὸς τροπικὸς inſtituitur, a nobis Hiemalis, a nonnullis etiam Brumalis appellatus, ideo quod ſol cum ad eum circulũ peruenit, hiemem efficit his qui ad aquilonem ſpectant: æſtatem autem, his qui in auſtri partibus domicilia conſtituerunt. Quanto enim abeſt longius ab illis qui in aquilonis habitant finibus, hoc hieme maiore conflictantur: æſtate autem, hi quibus ſol appoſitus peruidetur: itaque Æthiopes ſub vtroque orbe neceſſario fiunt.

Ab hoc circulo ad æquinoctialem circulum, reliquæ fiunt partes quatuor, ita vti ſol per octo partes ſphæræ currere videatur. Zodiacus autem circulus ſic vel optime definiri poterit, vt ſignis dictis, ſicut poſtea dicemus, ex ordine circulus perducatur.

Qui autem Lacteus vocatur, contrarius æquinoctiali, vbi oportet vt eum medium diuidere, & ſol ad eum peruenire videatur, ſemel in eo loco vbi aquila conſtituitur: iterum autem ad eius ſigni regionẽ, quod προκύων vocatur. Duodecim ſignorum partes ſic diuiduntur: Quinque circuli de quibus diximus ſupra, ita finiuntur, vt vnuſquiſque eorum diuidatur in partes duodecim,

& ita ex eorum punctis lineæ perducantur, qua circulos significent factos, in quibus duodecim signa describantur. Sed a nonnullis imperitioribus quæritur, quare non æquis partibus circuli finiantur, hoc est, vt de triginta partibus quinas partes diuidantur, & ita circuli pari ratione ducantur: id facilime defendi posse confidimus. Cum enim media sphæra diuisa est, eius circuli nullus potest æqualis esse: qui quamuis proxime eum accedat, tamen minor esse videatur. Itaque qui primum sphæram fecerunt, cum vellent omnium circulorum æquas rationes esse, pro rata parte voluerunt significare, vt quanto magis a polo discederetur, eo minorem numerum partium sumerent in circulis metiendis, quo erat necesse his maiorem circulum definire. Quod etiam ex ipsa sphæra licet intelligere, quanto magis a polo discedes, eo maiores circulos fieri necesse est: & hac re minorem numerũ duci, vt pares eorum videantur effectus. Et si non in triginta partes vnumquodque hemisphæriũ diuidatur, sed in alias quotlibet finitiones, tamen eo ratio peruenit eius, ac si triginta partes fecisset. Zodiacus circulus tribus his subiectus, de quibus supra diximus, ex quadam parte contingit æstiuum & hiemalem circulum, æquinoctialem autem medium diuidit. Itaque sol per Zodiacum circulum currens, neque extra eum transiens, necessario cum his signis quibus innixus iter conficere videtur, peruenit ad eos quos supra diximus orbes, & ita quatuor tempora definit,

nit. Nam ab Ariete incipiens, ver oſtẽdit: & Taurum & Geminos tranſiens, idem ſignificat. Sed iam capitibus Geminorum circulum æſtiuum tangere videtur, & per Cancrum & Leonem tranſiens & Virginem, æſtatem efficit. Et rurſum a Virginis extrema parte tranſire ad æquinoctialem circulum perſpicitur. In Libra autem æquinoctium conficit, & autumnum ſignificare incipit, ab hoc ſigno tranſiens ad Scorpium & Sagittarium. Deinde protinus incurrit in hiemalem circulum, & a Capricorno, Aquario, Piſcibus, hiemem tranſigit. Itaque oſtenditur non per tres ipſos circulos currere, ſed Zodiacum tranſiens ad eos peruenire. Sed quoniam de his rebus diximus, nunc Terræ poſitionem definiemus, & Mare quibus locis interfuſum videatur, ordine exponemus.

2 TERRA mundi media regione collocata, omnibus partibus æquali diſſidẽs interuallo, centrum obtinet ſphæræ. Hãc mediam diuidit Axis in dimenſione totius terræ. Oceanus autem regione circunductionis ſphæræ profuſus, prope totius orbis alluit fines. Itaque & ſigna occidentia in eum decidere exiſtimantur: ſic igitur & terras contineri, poterimus explanare. Nam quæcunque regio eſt quæ inter Arcticum & Æſtiuũ ſinem collocata eſt, ea diuiditur trifariam, e quibus vna pars, Europa: altera, Aſia: tertia, Africa vocatur. Europam igitur ab Africa diuidit mare ab extremis Oceani finibus & Herculis columnis. Aſiam vero & Libyam cum Ægypto diſter-

minat os Nili fluminis quod Canopicō appellatur. Asiam ab Europa Tanais diuidit, bifariam se coniiciens in paludem quæ Mæotis appellatur. Hac igitur definitione facile peruidetur, mare omnibus adiectum finibus terræ.

Sed ne videatur nonnullis mirum, cum sphæra in sexaginta partes diuidatur, vt ante diximus, quare definimus ab æstiuo circulo ad arcticum finem dumtaxat habitari: sic vel optime defendimus. Sol enim per mediam regionem sphæræ currens, nimium his locis efficit feruorem. Itaque quæ finis est ab æstiuo circulo ad hiemalem, ea terra a Græcis διακεκαυμένη vocatur: quod neque fruges propter exustam terram nasci, neque homines propter nimium ardorem durare possunt: extremæ autem regiones sphæræ duorum circulorum, quorum alter Boreus, alter Notius vocatur, fine Arctici circuli & eius qui Antarcticus vocatur, non habitantur, ideo quod sol ab his circulis semper est longe, venti quoque assiduos habent flatus. Quamuis enim sol perueniat ad Æstiuum circulum, tamē longe ab Arctico videbitur fine: id ita esse, hinc quoque licet intelligere: Cum enim sol peruenit ad eum circulum qui Hiemalis vocatur, & efficiat nobis qui prope eum sumus cōstituti, nimium frigus, quid arbitramur eis locis frigoris esse, qui longius etiā absunt a nobis? Quod cum in hac parte sphæræ fiat, idem in altera parte definitū putabimus, ideo, quod similes eius sunt effectus. Præterea hinc quoque intelligimus illic maximum frigus, & in æstiuo circulo calorem esse: quod quæ terra habitatur

habitatur. Eos tamen videmus qui proxime sint Arcticum finem, vti braccis & eiusmodi vestitu vestium: qui autem proximi sint æstiuo circulo, eos Æthiopas & perusto corpore esse. Habitatur autem sic temperatissimo cœlo, cum inter æstiuum circulum & Arcticum finem hęc perueniat temperatio: quod ab Arctico circulo frigus, ab æstiuo feruor exortus in vnum concurrens efficit: media finem temperatam, quæ habitari possit. Itaque cum sol ab eo loco discessit, hieme necessarie conflictamur, quod ventum exorientem non reuerberat sol. Quod cum veniat in hac definitione, illud quoque fieri posse videmus, vt Hiemali circulo nobis ad Antarcticum finẽ habitari possit: quod pares eodem perueniant casus. Certum quidem esse nemo contendit, neque peruenire eo potest quisquã propter interiectum terræ, quæ propter ardorem non habitatur. Sed cum videmus hanc regionem sphærę habitari, illam quoque in simili causa posse constitui suspicamur.

3 SED quoniam quę nobis de terræ positione dicenda fuerunt, & sphæram totam definiuimus, nunc quæ in ea signa sunt, singulatim nominabimus. E quibus igitur primum duas Arctos, & Draconem: deinde Arctophylaca cum Corona dicimus: Ceteum, qui Engonasin vocatur: Exinde Lyram cum Olore, & Cepheo, & eius vxore Cassiepeia, filiaque Andromeda, & genero Perseo: dicimus etiam protinus Aurigam, a Græcis ἡνίοχον appellatum: Ophiuchum prætereca cum Sagitta & Aquila, paruoque Delp hine. Inde

Equum dicimus, cum eo ſidere quod Deltoton vocatur. His corporibus enumeratis, ad duodecim Signa perueniemus. Ea ſunt hęc, Aries, Taurus, Gemini: deinde Cancer cum Leone & Virgine: præterea Libra, dimidia pars Scorpionis, & ipſe Scorpius cum Sagittario & Capricorno: Aquarius autem cum Piſcibus reliquas habet partes. His enumeratis, ſuo ordine eſt Cetus cũ Eridano flumine, & Lepore. Deinde Oriõ cũ Cane, & eo ſigno quod Γροκύων dicitur. Præterea eſt Argo cum Centauro, & Ara: deinde Hydra cum Piſce qui Notius vocatur. Horum omnium non inutile videtur hiſtorias proponere: quæ certe aut vtilitatem ad ſcientiam, aut iocunditatem ad delectationem afferent lectori. Igitur, vt ſupra diximus, initium eſt nobis Arctos maxima.

4 HANC autem Heſiodus ait eſſe Calliſto nomine, Lycaonis filiam, eius qui in Arcadia regnauit: eamque ſtudio venationis inductam, ad Dianam ſe applicuiſſe: a qua non mediocriter eſſe dilectam, propter vtriuſque comſimilem naturam. Poſtea autem ab Ioue compreſſam, veritam Dianæ ſuum dicere euentum, quod diutius celare non potuit: nam iam vtero ingraueſcente, prope diem partus in flumine corpus exercitatione defeſſum cum recrearet, a Diana cognita eſt non conſeruaſſe virginitatem: cui dea pro magnitudine ſuſpicionis non minorem retribuit pœnam: erepta enim facie virginali, in vrſæ ſpeciem eſt conuerſa, quæ Græce ἄρκτος appellatur. In ea figura corporis Arcada procreauit. Sed, vt ait Amphis comœdiarum ſcriptor, Iupiter

piter simulatus effigiem Dianæ, cum virginem venantem vt adiutans persequeretur, amotam a conspectu aliarum compressit: quæ rogata a Diana quid ei accidisset, quod tam grādi vtero videretur, illius peccato id euenisse dixit. itaque propter eius responsum, in quam figuram supra diximus, eam Diana conuertit. Quæ cum in silua vt fera vagaretur, a quibusdam Ætolorum capta, ad Lycaonem pro munere in Arcadiā cum filio est deducta. Ibi dicitur inscia legis, in Iouis Lycæi tēplum se coniecisse: quam confestim filius est secutus. Itaque cum eos Arcades insecuti, interficere conarentur, Iupiter memor peccati, ereptā Callisto cum filio inter sidera collocauit, eamque Arctum, filium autem Arctophylaca nominauit, de quo postea dicemus. Nōnulli etiam dixerunt, Cum Callisto ab Ioue esset compressa, Iunonem indignatam in vrsam eam conuertisse: quam Dianæ venāti obuiam factam, ab ea interfectam, & postea cognitam inter sidera locatam. Sed alij dicunt, cum Callisto Iupiter esset in siluam persecutus, Iunonem suspicatam id quod euenit, contendisse vt eum manifesto diceret deprehendisse. Iouem autem quo facilius suum peccatum tegeretur, in vrsæ speciem conuersam reliquisse: Iunonem autem in eo loco pro virgine vrsam inuenisse, quam Dianæ venanti, vt eam interficeret, demonstrasse: quod factum vt perspiceretur Iouem ægre tulisse, effigiem vrsæ stellis figuratam constituisse. Hoc signum vt complures dixerunt non occidit. Qui volunt aliqua de causa esse institutum, negāt Tethyn Oceani vxo-

rem id recipere, cum reliqua sidera eo perueniant in occasum: quod Thetis Iunonis sit nutrix, cui Callisto succubuerit vt pellex. Arietibus autem Tegeates historiarum scriptor, non Callisto, sed Megisto dicit appellatam: & non Lycaonis sed Cetei filiam, Lycaonis neptem. Præterea Cetea ipsum Engonasin nominari. Reliqua autem superioribus conueniunt: quæ res in Nonacri monte Arcadiæ gesta demonstratur.

ARCTOS MINOR. Hanc Aglaosthenes qui 1
Naxica conscripsit, ait Cynosuram esse vnam de Iouis nutricibus ex Idæis nymphis: ab eius quoque nomine & vrbem quæ Hestiea vocatur, a Nicostrato & sodalibus eius constitutam, & portum qui ibi est, & agri maiorem partem Cynosuram appellatam. Hanc autem inter Curetas fuisse, qui Iouis fuerunt administri. Nonnulli etiam Helicen & Cynosuram nymphas esse Iouis nutrices dicunt: & hac re etiam pro beneficio in mundo collocatas, & vtrasque Arctos appellatas 2
esse, quas nostri Septentriones dixerunt: sed maiorem arcton complures plaustro similem dixerunt, & ἅμαξαν Gręci appellauerunt. Cuius hæc memorię prodita est causa: In initio qui sidera peruiderunt, & numerum stellarum in vnaquaque specie corporis constituerunt, & non Arctum, sed Plaustrum nominauerunt. Ex septem stellis, duæ quæ pariles & maxime in vno loco viderentur, pro bobus haberentur: reliquæ autem quinque figuram plaustri simularent. Itaque & quod proximum huic est signum Bootem nominari voluerunt: de quo posterius plura dicemus.

mus.

mus. Aratus quidem non hac re Bootem, nec illud Plaustrum dicit appellari: sed quod Arctos videatur vt Plaustrum circa Polum, qui Boreus appellatur, versari: & Bootes agitare eam dicatur. In quo non mediocriter videtur errare. Postea autem de septem stellis, vt Parmeniscus ait, quinque & viginti sunt a quibusdam astrologis constitutæ, vt Vrsæ species, nō septem stellis perficeretur. Itaque & ille qui antea plaustrum sequens, Bootes appellabatur, Arctophylax est dictus, & iisdē temporibus quibus Homerus fuit, hæc Arctos est appellata. de Septentrionibus ille enim dicit, hanc vtroque nomine, & Arcton & Plaustrum nominari: Bootem autem nusquam meminit Arctophylaca nominari. Incidit etiam compluribus erratio, quibus de causis minor Arctos Phœnice appelletur & illi qui hanc obseruant, verius & diligentius nauigare dicantur: & quare si hæc sit certior quam maior, non omnes hanc obseruent: qui non intelligere videntur de qua historia sit profecta ratio, vt Phœnice appelletur. Thales enim qui diligenter de his rebus exquisiuit, & hanc primus Arcton appellauit, natione fuit Phœnix, vt Herodotus Milesius dicit. Igitur omnes qui Peloponnesum incolunt, priore vtuntur Arcto. Phœnices autem quam a suo inuentore acceperunt, obseruant: & hanc studiosius perspiciendo, diligentius nauigare existimantur, & vere eam ab inuentoris genere Phœnicen appellant.

SERPENS. Hic vasto corpore ostēditur inter duas Arctos collocatus: qui dicitur aurea mala

Hesperidum custodisse, & ab Hercule interfectus, ab Iunone inter sidera collocatus. quod illius opera Hercules ad eum est profectus, qui hortum Iunonis tueri solitus existimatur. ait enim Pherecydes, Iunonem cum duceret Iupiter vxorem, Terram inuenisse ferentem aurea mala cum ramis: Iunonem admiratam, petiisse a Terra vt in suis hortis sereret, qui erant vsque ad Atlantem montem. Cuius filiæ cum sæpius de arboribus mala decerperent, Iuno dicitur hunc ibi custodem posuisse: hoc etiam signi erit, quod in sideribus supra eum Draconem, Herculis simulacrum ostenditur, vt Eratosthenes demonstrat: quare licet intelligere, hunc maxime Draconē dici. nonnulli etiam dixerunt hunc Draconem a gigantibus Mineruæ obiectum esse, cum eos oppugnaret: Mineruam autem arreptum draconem contortum ad sidera iecisse, & ad ipsum axem cæli fixisse: itaque eum adhuc implicato corpore videri, vt nuper ad sidera perlatum.

ARCTOPHYLAX. De hoc fertur, vt sit Arcas nomine, Callistus & Iouis filius, quem dicitur Lycaō, cum Iupiter ad eum in hospitiū venisset, cum alia carne concisum pro epulis apposuisse. studebat enim scire, si deus esset qui suum hospitium desideraret. Quo facto non minore pœna est affectus. nam statim Iupiter mensa proiecta, domum eius fulmine incendit: ipsum autem in lupi figuram conuertit: at pueri membra collecta & composita in vnum, dedit cuidam Ætolorum alendum, qui adolescēs factus, in siluis cum venaretur, inscius vidit matrem in vrsæ speciem conuer-

cōuersam, quā interficere cogitās, persecutus est in Iouis Lycæi tēplū: quo & qui accessisset, mors pœna erat Arcadum lege. Itaque cum vtrunque necesse esset interfici, Iupiter eorum misertus, ereptos inter sidera collocauit, vt ante diximus. Hic autem e facto sequens Vrsam perspicitur, & Arctum seruans Arctophylax est appellatus. Nonnulli hunc Icarium Erigones patrem dixerunt, cui propter iustitiam & pietatem existimatur Liber pater vinum & vitem & vuam tradidisse, vt ostenderet hominibus quomodo sererentur, & quid ex eo nasceretur; & cum esset natum, quomodo eo vti oporteret. Qui cum seuisset vitem, & diligentissime administrando floridā fal-ce fecisset, dicitur hircus in vineam se coniecisse, & quę ibi tenerrima folia videret, decerpsisse: quo facto, Icarium irato animo tulisse, eumque interfecisse, & ex pelle eius vtrem fecisse, ac vento plenum præligasse, & in medium proiecisse, uosque sodales circum eum saltare coegisse. Itaque Eratosthenes ait: Ικαρίου ποὶ πρῶτα περὶ άγον ὠρχήσαντο. Alij dicunt Icarium cum a ibero patre vinum accepisset, statim vtres ple-os in plaustrum imposuisse. hac re etiam Bootē pellatum: qui cum perambulans Atticorum es pastoribus ostenderet, nonnulli eorum a-iditate pleni, nouo genere potionis inducti mno consopiuntur: atque alius aliam se in par-m reiiciunt, vt semimortua membra iactantes, a ac decebat loquebantur. Reliqui eorum ar-rati venenum ab Icario datum pastoribus, vt rum pecora abigeret in suos fines, Icarium in-

terfectum in puteum deiecerunt: sed vt alij demonstrant, secundum arborem quandam defoderunt. Qui autem obdormierant experrecti, cũ se nunquã melius quieſſe faterentur, ac requirerent Icarium, vt pro beneficio muneraretur, interfectores eius animi conſcientia permoti, ſtatim ſe fugæ mandauerunt, & in inſulam Ætolorum peruenerunt: a quibus vt hoſpites recepti, domicilia ſibi conſtituerunt. At Erigone Icarij filia permota deſiderio parentis, cum eum non redire videret, ac perſequi conaretur, canis Icarij, cui Mera fuerat nomen, vlulans vt videretur obitum domini lachrimari, rediit ad Erigonen, cui non minimam cogitatæ mortis ſuſpicionem oſtendit: neque enim puella timida ſuſpicari debebat niſi patrem interfectum, qui tot dies ac menſes abeſſet. At canis veſtem eius tenens dẽtibus, perduxit ad cadauer. Quod filia ſimul ac vidit, deſperata ſpe, ſolitudine ac pauperie oppreſſa, multis miſerata lachrimis, in eadem arbore qua parens ſepultus videbatur, ſuſpendio ſibi mortem conſciuit. Cui canis mortuæ ſpiritu ſuo parentauit: nonnulli enim hunc in puteum ſe deieciſſe dixerunt Anygrum nomine: quare poſtea neminem ex eo puteo bibiſſe, memoriæ tradiderunt. Quorum caſum Iupiter miſeratus, in aſtris corpora eorum deformauit. Itaque complures Icarium, Bootem: Erigonem, Virginem nominauerunt, de quo poſterius dicemus: Canem autem ſua appellatione & ſpecie Caniculã dixerunt: quæ a Græcis, quod ante maiorem Canem

nem

nem exoritur, προκύων appellatur. Alii hos a Libero patre figuratos inter sidera dicunt. Interim cum in finibus Atheniensium multæ virgines sine causa suspendio sibi mortem consciscerent, quod Erigone moriens erat precata, vt eodem leto filiæ Atheniensium afficerentur quo ipsa foret obitura, nisi Icarij mortem persecuti, & eũ forent vlti. Itaque cum id euenisset, vt ante diximus, petentibus eis Apollo dedit responsum: Si vellent euentu liberari, satisfacerent Erigonæ. Qui quod ea se suspenderat, instituerunt, vti tabula interposita pendente, funibus se iactarent, vt qui pendens vento mouetur: quod sacrificium solenne instituerunt. Itaque & priuatim & publice faciunt, & id Aletidas appellant: quod eam patrem persequentem cum cane, vt ignotam & solitariam oportebat, mendicam appellabant, quas Græci ἀλήτιδας nominant. Præterea Canicula exoriens, æstu eorum loca & agros fructibus orbabat: & ipsos morbo affectos, pœnas Icario cum dolore sufferre cogebat, eo quod latrones recepissent. Quorum rex Aristeus Apollinis & Cyrenes filius, Actæonis pater, petit a parente quo facto a calamitate ciuitatem posset liberare: quem deus iubet multis hostiis expiare Icarij mortem, & ab Ioue petere, vt quo tempore Canicula exoriretur, dies quadraginta ventum daret qui æstui caniculæ mederetur. Quod iussum Aristeus confecit, & ab Ioue impetrauit vt Etesiæ flarent: quas nonnulli Etesias dixerunt, quod quotannis certo tempo-

re exoriuntur: ἔτος enim Græce, annus est Latine. Nonnulli etiam Etesias appellauerunt, quod expostulatæ sunt ab Ioue, & ita concessæ. Sed hoc in medio relinquamus, ne nos omnia præripuisse existimemur. Sed vt ad propositum reuertamur, Hermippus qui de sideribus scripsit, ait, Cererē cum Iasione Thusci filio concubuisse: quamobrem fulmine percussum complures cum Homero dixerunt. Ex his, vt Petellides Gnosius historiarum scriptor demonstrat, nascūtur filij duo Philomelus & Plutus: quos negant inter se conuenisse: nam Plutum qui ditior fuerit, nihil fratri suo de bonis concessisse: Philomelum autem necessario adductum, quodcunque habuerit, ex eo boues duos emisse, & ipsum primum plaustrum fabricatum esse: itaque arādo & colendo agros, ex eos se aluisse: cuius matrem inuentum miratam, vt arantem eum inter sidera constituisse, & Bootem appellasse. Ex hoc autem Pareanta demonstrant natum, qui de suo nomine Parios & oppidum Paron appellauit.

Corona. Hæc existimatur Ariadnes fuisse, a Libero patre inter sidera collocata. Dicitur enim in insula Dia cum Ariadne Libero nuberet, hanc primum coronam muneri a Venere & Horis accepisse, cum omnes dij in eius nuptiis dona conferrent. Sed (vt ait qui Cretica conscripsit) quo tempore Liber ad Minoa venit, cogitans Ariadnen comprimere, hanc coronam ei muneri dedit: qua delectata, non recusauit conditionem stupri. Dicitur etiam a Vulcano facta ex auro & Indicis gemmis, per quas Theseus existima-

tur de tenebris Labyrinthi ad lucẽ venisse: quod aurum & gemmæ in obscuro fulgorem luminis efficiebant. Qui autem Argolica conscripserunt, hanc afferunt causam: quod Liber cum impetrasset a parente vt Semelem matrem ab Inferis reduceret, & quærens ad eos descensionem, ad Agriuorum fines peruenisset, obuiam ei quendam factum nomine Hypolipnum, hominem dignum eius seculi, qui petenti Libero descensionem monstraret. Hunc autem cum vidisset Hypolipnus puerum ætate miranda corporis pulchritudine reliquis præstantem, mercedem petisse ab eo quæ sine detrimento eius daretur. Liberum autem matris cupidum, si eam reduxisset, iurasse, quod vellet, se facturum: ita tamen, quod deus homini non pudenti iuraret: pro quo Hypolipnus descensum monstrauit. Igitur cum Liber ad eum locum venisset & vellet descendere, coronam quam a Venere muneri acceperat, deposuit in eo loco, qui στέφανος est e facto appellatus: noluit enim secum ferre, ne immortale donũ mortuorum tactu coinquinaretur. Qui cum matrem incolumẽ reduxisset, Coronam dicitur inter astra collocasse, vt æterna memoria nominis nosceretur. Alij dicunt hanc Coronam Thesei esse, & hac re propter eum collocatam. Nam qui in astris dicitur Engonasin, is Theseus esse existimatur, de quo posterius plura dicemus. Dicitur enim, cum Theseus Cretam ad Minoa cum septem virginibus & sex pueris venisset, Minoa de virginibus Eribœam quandam nomine, candore corporis inductum, comprimere voluisse; quod

cum Theſeus ſe paſſurum negaret, vt qui Neptuni filius eſſet, & valeret, contra tyrannum pro virginis incolumitate decertare. Itaque cum iam non de puella, ſed de genere Theſei controuerſia facta eſſet, vtrum is Neptuni filius eſſet necne, dicitur Minos aureum anulum de digito ſibi detraxiſſe, & in mare proieciſſe: quem referre iubet Theſeum, ſi vellet ſe credi Neptuni filium eſſe: ſe enim ex Ioue procreatum facile poſſe declarare. Itaque comprecatus patrem petiit aliquid ſigni, vt ſatisfaceret ſe ex eo natum: ſtatimque tonitru & fulgure cœli, indicium ſignificationis feciſſe. Simili de cauſa Theſeus ſine vlla precatione aut religione parentis, in mare ſe proiecit: quem cōfeſtim delphinum magna multitudo mari prouoluta, leniſſimis fluctibus ad Nereidas perduxit: a quibus anulum Minois, & a Thetide coronam, quam nuptiis a Venere muneri acceperat, retulit, compluribus lucentem gemmis. Alij autem a Neptuni vxore accepiſſe dicunt. Corouam Ariadnæ Theſeus dono dicitur dediſſe, cum ei propter virtutem & animi magnitudinem vxor eſſet conceſſa: hanc autem poſt Ariadnes mortem, Liberum inter ſidera collocaſſe.

EN GONASIN. Hunc Eratoſthenes Herculem dicit, ſupra draconem collocatum, de quo ante diximus, eumque paratum vt ad decertandum, ſiniſtra manu pellem leonis, dextra clauam tenentem. Conatur interficere draconem Heſperidū cuſtodem, qui nunquam oculos operuiſſe ſomno coactus exiſtimatur, quo magis cuſtos appoſitus eſſe demonſtratur. De hoc etiam Panyaſis in

Heraclea

Heraclea dicit. Horum igitur pugnam Iupiter admiratus,inter astra constituit.Habet enim draco caput erectum: Hercules autem dextro genu nixus, sinistro pede capitis eius dextram partem opprimere conatur: dextra manu sublata vt feriens,sinistra proiecta cum pelle leonis, vt quam maxime dimicans appareat·etsi sit,qui negat hoc quenquam (vt Aratus) posse demõstrare: tamen conabimur, vt aliquid verisimile dicamus. Arie-thus autem,vt ante diximus, hunc Cetea Lycaonis filium, Megistus patrem dicit: qui videtur vt lamentans filiam in vrsæ figuram conuersam, genu nixus palmas diuersas tendere ad cælum, vt eam sibi dij restituant.Hegesianax autem Thesea dixit esse, qui Trœzene saxum extollere videtur: quod existimatur Ægeus sub eo saxo Ellopium ensem posuisse, & Æthræ Thesei matri prædixisse,ne ante eum Athenas mitteret, quam sua virtute lapide sublato,potuisset gladium patri referre.Itaque niti videtur,vt quam altissime possit lapidem extollat. Hac etiam de causa nonnulli Lyram, quæ proxima ei signo est collocata, Thesei esse dixerunt: quod vt eruditus omni genere artium,Lyram quoque didicisse videbatur. Idque Anacreon dicit: ἀγχοῦ δαὶ τοῦ Θησέος ἐστὶ λύρη. Alij autē Thamyrin a Musis excæcatum, vt supplicem ad genua iacentem dicunt.Alij Orphea a Thraciis mulieribus interfici, quod viderit Liberi patris initia.Æschylus autē in fabula quæ inscribitur Προμηθεὺς λυόμενος, Herculem ait esse non cum dracone, sed cum Liguribus depugnantem.Dicit enim, quo tempore Hercules a

Geryone boues abduxerit, iter fecisse per Ligurum fines: quos conatos ab eo pecus abducere, manus contulisse, & complures eorum sagittis confixisse. Sed postquam Herculem tela deficerent, multitudine barbarorum & inopia armorum defessum, se ingeniculasse, multis iam vulneribus acceptis. Iouem autem misertum filij, curasse vt circa eum magna lapidum copia esset: quibus se Herculem defendisse, & hostes fugasse. Itaque Iouem, similitudinem pugnantis inter sidera constituisse. Hunc etiam nonnulli Ixiona brachiis vinctis esse dixerunt: quod vim Iunoni voluerit afferre. Alij Promethea in monte Caucaso vinctum.

LYRA. Inter astra constituta est, hac, vt Eratosthenes ait, de causa: quod initio a Mercurio facta de testudine, Orpheo est tradita: qui Calliopes & OEagri filius, eius rei maxime studiosus. Itaque existimatur suo artificio feras etiam ad se audiendum allicuisse: qui querens vxoris Eurydices mortem, ad Inferos descendisse existimatur, & ibi deorum progeniem suo carmine laudasse, prȩter Liberum patrem: hunc enim obliuione ductus prætermisit, vt OEneus in sacrificio Dianam. Postea igitur Orpheus, vt complures dixerunt, in Olympo monte, qui Macedoniã diuidit a Thracia: sed, vt Eratosthenes ait, in Pangæo sedens, cum cantu delectaretur, dicitur Liber ei obiecisse Bacchas, quæ corpus eius discerperent interfecti. Sed alij dicunt, quod initia Liberi sit speculatus, id ei accidisse: Musas autem collecta membra sepulturæ mandasse, & lyram

quo

quo maxime potuerant beneficio, illius memoriæ causa figuratam stellis inter sidera constituisse Apollinis & Iouis voluntate: quod Orpheus Apollinem maxime laudaret, Iupiter autem filio beneficium concessit. Alij autem dicunt Mercurium, cum primum lyram fecisset, in Cyllene monte Arcadiæ, septem chordas instituisse ex Atlãtidum numero: quod Maia vna ex illarũ numero esset, quæ Mercurij est mater. Deinde postea cum Apollinis boues abegisset, deprehensus ab eo, quo sibi facilius ignosceret, petenti Apollini vt liceret dicere se inuenisse lyram, concessit, & ab eo virgulam quandam muneri accepit: quam manu tenens Mercurius, cum proficisceretur in Arcadiam, & vidisset duos dracones inter se coniuncto corpore, alium alium appetere, vt qui dimicare inter se videretur, virgulam inter vtrunque subiecit, itaque discesserunt: quo facto eam virgulam pacis causa dixit esse constitutam. Nonnulli etiam cum faciunt Caduceos, duos dracones implicatos virgula faciunt: quod initium Mercurio fuerat pacis. Eius exemplo & athletæ, in reliquis eiusmodi certationibus virgula vtuntur. Sed vt ad propositum reuertamur. Apollo lyra accepta dicitur Orphea docuisse: & postquam ipse citharam inuenerit, illi lyram concessisse. Nonnulli etiam dixerunt, Venerem cum Proserpina ad iudicium Iouis venisse, cui earum Adonin concederet: quibus Calliopen ab Ioue datam iudicem, quę musa Orphei est mater. Itaque iudicasse, vti dimidiam partem anni earum vnaquæque possideret. Venerem

autem indignatam, quod non sibi proprium cō-cessisset, obiecisse omnibus quæ in Thracia essēt mulieribus, vt Orphea amore inductæ, ita sibi quęque appeteret, vt membra eius discerperent: cuius caput in mare de monte perlatum, fluctibus in insulam Lesbon est reiectum: quod ab his sublatum & sepulturæ est mandatum: pro quo beneficio ad musicam artem ingeniosissimi existimantur esse. Lyra autem a Musis, vt ante diximus, inter astra constituta est. Nonnulli aiunt, quod Orpheus primus puerilem amorem induxerit, mulieribus visum contumeliam fecisse illis: ab hac re interfectum.

OLOR. Hunc Græci κύκνον appellant, quem complures propter ignotam illis historiam, cō-muni genere auium ὄρνιν appellauerunt: de quo hæc memoriæ prodita est causa: Iupiter cum amore inductus, Nemesin diligere cœpisset, neque ab ea vt secum concumberet impetrare potuisset, hac cogitatione amore est liberatus: iubet enim Venerem aquilæ similatam, sequi, seseque ipse in olorem conuertit, & vt aquilam fugiens ad Nemesin confugit, & in eius gremio se collocauit: quem Nemesis non aspernata, amplexum tenens, somno est consopita: quam dormientem Iupiter compressit, ipse autem auolauit: & quod ab hominibus alte volans cælo videbatur, inter sidera dictus est esse constitutus: quod ne falsum diceretur, Iupiter e facto eum volantem, & aquilam sequentem, collocauit in mundo. Némesis autem, vt quæ auium generi esset iuncta, mensibus actis, ouum pro-

creauit:

creauit: quod Mercurius auferens, detulit Spartam, & Lædæ ſedēti in gremium proiecit, ex quo naſcitur Helena, cæteras corporis ſpecie præſtans, quam Lęda ſuam filiam nominauit. Alij autem cum Læda Iouem concubuiſſe in olorem conuerſum, dixerunt: de quo in medio relinquimus.

CEPHEVS. Hūc Euripides cum cæteris, Phœnicis filium, Æthiopum regem eſſe demonſtrauit. Andromedæ patrem, quam Ceto propoſitā notiſſimæ hiſtoriæ dixerunt. hanc autem Perſeum a periculo liberatam, vxorem duxiſſe. Itaque vt totum genus eorum perpetuo maneret, ipſum quoque Cephea inter ſidera ſuperiores numeraſſe.

CASSIEPEIA. De hac Euripides & Sophocles & alij complures dixerunt, vt gloriata ſit ſe forma Nereidas præſtare: pro quo facto inter ſidera ſedens in ſiliquaſtro conſtituta eſt: quæ propter impietatem vertente ſe mundo reſupinato capite ferri videtur.

ANDROMEDA. Hæc dicitur Mineruæ beneficio inter aſtra collocata, propter Perſei virtutem quod eam Ceto propoſitam a periculo liberarat: nec enim ab ea minorem animi beneuolentiam pro beneficio accepit. Nā neque pater Cepheus neque Caſſiepeia mater ab ea potuerunt impetrare, quin parentes & patriam relinquēs Perſea ſequeretur. Sed de hac Euripides hoc eodem nomine fabulam commodiſſime ſcribit.

PERSEVS. Hic nobilitatis cauſa, & quod inuſitato genere concubitionis eſſet natus, ad ſidera

dicitur peruenisse: qui missus a Polydecte Magnetis filio ad Gorgonas, a Mercurio qui eum dilexisse existimatur, talaria & petasum accepit: præterea galeam, qua indutus ex aduerso nō poterat videri. Itaque Græci ἄιδος galeam dixerunt esse: non vt quidam inscientissime interpretantur, eum Orci galea vsum: quæ res nemini docto potest probari. Fertur etiam a Vulcano falcem accepisse ex adamante factā, qua Medusam Gorgonem interfecit: quod factum nemo conscripsit. Sed vt ait Æschylus Tragœdiarum scriptor in Phorcys, Grꝗ fuerunt Gorgonum custodes: de quo in primo libro Genealogiarum scripsimus: quæ vtræque vno oculo vsæ existimantur, & ita suo quæque tempore accepto oculo vigilias egisse. Hunc Perseus vna earum tradente, exceptum in paludem Tritonida proiecit. Itaque custodibus excæcatis, facile Gorgonem somno consopitam interfecit: cuius caput Minerua in pectore dicitur habere collocatum. Euhemerus quidem Gorgonem a Minerua dicit interfectā: de quo alio tempore plura dicemus.

HENIOCHVS Hunc nos Aurigam Latine dicimus, nomine Erichtonium, vt Eratosthenes monstrat: quem Iupiter cum vidisset primum inter homines equos quadrigis iunxisse, admiratus est ingenium hominis, ad Solis inuenta accessisse: quod is princeps quadrigis inter deos est vsus: sed Erichthonius & quadrigas, vt ante diximus, & sacrificia Mineruæ, & templum in arce Atheniensium primus instituit: de cuius progenie Euripides ita dicit: Vulcanum Mineruæ pulchritu-

di ne

dine corporis inductum,petiiſſe ab ea vt ſibi nu-
beret.neque impetraſſe : & cœpiſſe Mineruam
ſeſe occultare in eodem loco , qui propter Vul-
cani amorẽ Hephæſtius eſt appellatus: quo per-
ſecutum Vulcanum,ferunt cœpiſſe ei vim affer-
re:& cum plenus cupiditatis ad eam vt cõplexui
ſe applicaret ferretur,repulſus effudit in terrã vo-
luptatẽ. Quo Minerua pudore permota , pede
puluerem iniecit. Ex hoc autem naſcitur Eri-
chthonius anguis ,qui ex terra & eorũ diſſenſio-
ne nomen poſſedit. Eum dicitur Minerua in ci-
ſtula quadam vt myſteria contectum , ad Ere-
chthei filias detuliſſe,& his dediſſe ſeruãdũ:qui-
bus interdixit,ne ciſtulam aperirent. Sed vt ho-
minum eſt natura cupida , vt eo magis appetant
quo interdicatur: ſæpius virgines ciſtulam ape-
ruerunt,& anguem viderunt: quo facto inſania a
Minerua iniecta , de arce Athenienſium ſe præ-
cipitauerunt: anguis autem ad Mineruæ clypeũ
confugit,& ab ea eſt educatus. Alij autẽ anguina
tantum crura habuiſſe Erichthonium dixerunt,
eumque primo tempore adoleſcentię ludos Mi-
neruæ Panathenæa feciſſe , & ipſum quadrigis
concurriſſe,pro quibus factis inter ſidera dicitur
collocatus.Nonnulli etiam qui de ſideribus ſcri-
pſerunt,hunc natione Argeum,Orſilochum no-
mine , primum quadrigarum inuentorem eſſe
dixerunt,& pro inuentione ſiderum locum poſ-
ſediſſe. Alij autem hunc Mercurij filium ex Elicia
natum nomine Myrtilum , Oenomai aurigam
definierunt,cuius poſt notam omnibus mortem
apparens corpus in mũdo conſtituiſſe exiſtima-

tur. Huius in humero ſiniſtro Capra inſtare & in manu ſiniſtra Hœdi videntur formati: De quibus nonnulli ita dicunt: Olenum quendam fuiſſe nomine Vulcani filium: ex hoc duas nymphas Ægam & Helicen natas, quæ Iouis fuerunt nutrices. Alij autem etiam ab his vrbes quaſdam appellari dixerunt, & Olenon in Aulide, Helicen autem in Peloponneſo, & Ægam in Æmonia ibi nominari: de quibus Homerus in Iliados ſecundo dicit. Parmeniſcus autem ait, Meliſſea quendam fuiſſe Cretæ regem: ad eius filias Iouem nutriendum eſſe delatum: quæ quod lac non habuerint, caprã ei admiſiſſe, Amaltheam nomine, quæ eũ dicitur educaſſe. Hanc autem geminos hœdos ſolitam eſſe procreare, & fere eo tempore peperiſſe, quo Iupiter nutriendus eſt allatus. Itaque propter beneficium matris & hœdos quoque dicitur inter ſidera collocaſſe. Hos autem Hœdos Cleoſtratus Tenedius dicitur primus inter ſidera oſtendiſſe. Muſæus autem dicit Iouem nutritum a Themide & Amalthea nympha, quibus eum mater Ops tradidiſſe exiſtimatur: Amaltheam autem habuiſſe capram quandam vt in deliciis, quæ Iouem dicitur aluiſſe. Nonnulli etiam Ægã Solis filiam dixerunt, multis candore corporis præſtantem, cui contrarius pulchritudini horribilis aſpectus exiſtebat: quo Titanes perterriti petierunt a Terra vt eius corpus obſcuraret: quã Terra ſpecu quodã celaſſe dicitur in inſula Creta: quæ poſtea Iouis fuiſſe nutrix, vt ante oſtendimus, demonſtratur. Sed cum Iupiter fidens adoleſcentia, bellum contra Titanas appararet: re-

sponſum eſt ei, ſi vincere vellet, vt αἰγὸς pelle tectus & Capite Gorgonis, bellum adminiſtraret, quam Ægida Græci appellauerunt. Itaque facto eo quod ſupra declarauimus, Iupiter Titanas ſuperans regnum eſt adeptus, & reliqua oſſa αἰγὸς caprina pelle contecta, anima donauit, & ſtellis figuratam memoriæ commendauit: & poſtea quibus ipſe vicerat tectus, Mineruæ conceſſit. Euhemerus ait Ægam quãdam fuiſſe Panos vxorem: eam ab Ioue compreſſam peperiſſe: quem viri ſui Panos diceret filium. Itaque puerum Ægipana, Iouem vero Ægiochũ dictum: qui, quod eum diligebat plurimum, inter aſtra capræ figura, memoriæ cauſa collocauit.

OPHIVCHVS, qui apud noſtros ſcriptores Anguitenens dictus eſt, ſupra Scorpionem conſtitutus, tenens manibus anguem medium corpus eius implicantem. Hunc complures Carnabonta dixerunt nomine, Getarũ regem, qui ſunt in Myſia regione, fuiſſe: qui eodem tempore regno eſt potitus, quo primum ſemina frugum mortalibus tradita eſſe exiſtimantur. Ceres enim cũ ſua beneficia largiretur hominibus, Triptolemũ, cuius ipſa fuerat nutrix, in curru draconum collocatum (qui primus hominum vna rota dicitur vſus, ne curſu moraretur) iuſſit omnium nationũ agros circumeuntem ſemina partiri, quo facilius ipſi poſterique eorum a fero victu ſegregarentur. Qui cum perueniſſet ad eum, quem ſupra diximus, Getarum regem, ab eo primum hoſpitaliter acceptus: deinde, non vt beneficus aduena & innocẽs, ſed vt crudeliſſimus hoſtis inſidiis captus,

aliorũ paratus producere,ſuã pene perdidit vitã. Carnabontis enim iuſſu cũ draco vnus eorũ eſſet interfectus,ne cum Triptolemus ſenſiſſet inſidias ſibi parari, curru præſidium ſibi conſtituere ſperaret: Ceres eo veniſſe, & erepto adoleſcenti currum,dracone altero ſubiecto, reddidiſſe: regem pro cœpto maleficio pœna non mediocri affeciſſe. Hegeſianax enim dicit, Cererem memoriæ hominum cauſa ita Carnabonta ſideribus figuraſſe,manibus tenentem draconem,vt interficere exiſtimetur: qui ita vixerat acerbe, vt iocũdiſſimam ſibi conſciſceret mortem. Alij autem Herculem eſſe demonſtrant, in Lydia apud flumen Sagarim anguem interficientem: qui & homines complures interficiebat, & ripam frugibus orbabat. Pro quo facto ab regina Omphala quæ ibi regnabat, multis ornatum muneribus Argos remiſſum: ab Ioue autem propter fortitudinem inter ſidera collocatum. Nonnulli etiam Triopam Theſſalorum regem dixerunt eſſe: qui cum ſuum domicilium tegere conaretur, Cereris ab antiquis collocatum diruit templum. Pro quo facto a Cerere fame obiecta, nunquam poſtea frugibus vllis ſaturari potuiſſe exiſtimatur. Nouiſſime prope ad terminum vitę dracone obiecto,mala plurima perpeſſus, aliquando mortẽ adeptus,inter aſtra Cereris voluntate eſt conſtitutus. Itaque adhuc videtur eum draco circumplexus æterna mœrentem afficere pœna. Polyzelus autem Rhodius hunc Phorbanta nomine demonſtrat, qui Rhodiis auxilio maximo fuiſſe demonſtratur. Nam cum eorum inſulam ſerpentium

tium

rum multitudine occupatam, ciues Ophiusam appellassent, & in ea multitudine ferarum draco fuisset ingenti magnitudine, qui plurimos eorum interfecisset, & patria denique deserta carere coegisset, dicitur Phorbas Triopæ filius ex Hiscil. Myrmidonis filia natus, eo tempestate delatus, omnes feras & eum draconem interfecisse: qui cum maxime Apollini dilectus esset, locatus inter sidera dicitur, vt interficiens draconem, laudis & memoriæ causa videretur. Itaque Rhodij quotiescunque a litore longius prodeunt, classes prius sacrificant Phorbantis aduentui, talis vt illis euentus inopinatæ virtutis accidat ciuibus qualis inscium Phorbanta futuræ laudis ad sidera gloriæ pertulit casus Complures etiam astrologi hunc Æsculapium finxerunt, quem Iupiter Apollinis causa inter astra collocauit. Æsculapius enim cum esset inter homines, & tantum medicina cæteris præstaret, vt non satis ei videretur hominum dolores leuare, nisi etiam mortuos reuocaret ad vitam, nouissime fertur Hippolytum, qui iniquitate nouercæ, & inscientia parentis erat interfectus, sanasse, ita vti Eratosthenes dicit. Nonnulli Glaucum Minois filium eius opera reuixisse dixerunt: pro quo vt peccato, Iouem domum eius fulmine incendisse: ipsum autem propter artificium & Apollinem eius patrem inter sidera anguem tenentem constituisse. Vt quidam dixerunt, hac de causa anguem dicitur tenere: quod cum Glaucum cogeretur sanare, conclusus quodam loco secreto, bacillum tenens manu, cum quid ageret cogitaret, dicitur anguis ad ba-

cillum eius arrepsisse: quem Æsculapius mente commotus interfecit, bacillo fugientem feriens sæpius. Postea fertur alter anguis eodem venisse, ore ferens herbam, & in caput eius imposuisse: quo facto, vtrosque loco fugisse: quare Æsculapium vsum, & eadem herba Glaucum reuixisse. Itaque anguis & in Æsculapij tutela, & in astris dicitur collocatus: qua consuetudine ducti posteri eius tradiderunt reliquis, vt medici anguibus vterentur.

SAGITTA. Hanc vnam de Herculis telis esse demonstrant, qua Aquilam dicitur interfecisse, quæ Promethei iocinora fertur exedisse: de quo pluribus verbis dicere non inutile videtur. Antiqui cum maxima cerimonia deorum immortalium sacrificia administrarent, soliti sunt totas hostias in sacrorum cōsumere flamma. Itaque cū propter sumptus magnitudinem sacrificia pauperibus non obtingerent, Prometheus qui propter excellentiam ingenij miram, homines finxisse existimatur, recusatione dicitur ab Ioue impetrasse, vt partem hostiæ in ignem coniicerent, partem in suo consumere nt victu: idque postea consuetudo confirmauit. Quod cum facile a deo, nō vt ab homine auaro impetrasset, ipse Prometheus immolat tauros duos. quorum primum iocinora cum in ara posuisset, reliquam carnem ex vtroque tauro in vnum compositam corio bubulo texit: ossa autem quæ circa fuerunt reliqua, pelle contecta in medio collocauit, & Ioui fecit potestatem vt quam vellet eorum sumeret partem. Iupiter autem etsi non pro diuina fecit cogita-

[c]itatione, neque vt deũ licebat, omnia quæ de[b]uit ante prouidere: sed (quoniam credere insti[t]uimus historiis) deceptus a Prometheo, vtrunque putans esse taurum, delegit ossa pro sua dimi[d]ia parte. Itaque postea in solennibus & religiosis [s]acrificiis carne hostiarum consumpta, reliquias quæ pars fuit deorum, eodem igni comburunt. Sed vt ad propositum reuertamur: Iupiter cum factum resciisset, animo permoto mortalibus eripuit ignem: ne Promethei gratia plus deorum potestate valeret, neue carnis vsus vtilis hominibus videretur, cum concoqui non posset. Prometheus autem consuetus insidiari, sua opera ereptum mortalibus ignem restituere cogitabat. Itaque cæteris remotis, deuenit ad Iouis ignem: quo diminuto & in ferulam coniecto, lætus vt volare, non currere videretur, ferulam iactans, ne spiritus interclusus vaporis extingueret in angustia lumen. Itaque homines adhuc plerunque qui lætitiæ fiunt nuncij, celerrime veniunt. Præterea in certatione ludorum cursoribus instituerunt ex Promethei consuetudine, vt currerent lampadem iactantes. Pro quo Iupiter facto mortalibus parem gratiam referens, mulierem tradidit his, quam a Vulcano factam deorum voluntate omni munere donauit, itaque Pandora est appellata: Prometheum autem in monte Scythiæ nomine Caucaso ferrea catena vinxit: quem alligatum ad triginta milia annorum Æschylus tragœdiarum scriptor ait. Præterea admisit ei aquilam, quæ assidue noctu renascentia iocinora exesset. Hanc autem aquilam nonnulli ex Typhone & Echid-

na natam: alij ex Terra & Tartaro: complures Vulcani factam manibus demonstrant, animamque ei ab Ioue traditam dicunt. Sed de eius solutione hæc memoriæ prodita est causa: Cum Iupiter Thetidis connubium pulchritudine corporis inductus peteret, neque a timida virgine impetraret, neque ea re minus efficere cogitaret, illo tempore Parcæ feruntur cecinisse fata, quæ perfici natura voluit rerum. dixerunt enim, quicunque Thetidis fuisset maritus, eius filium patre fore laude clariorem: quod Prometheus non voluntate, sed necessitudine vigilans, auditũ Ioui nunciauit: qui veritus id quod ipse Saturno patri fecisset in simili causa, ne patris regno priuatus cogeretur, destitit Thetin velle ducere vxorem: & Prometheo pro beneficio meritam retulit gratiam, eumque vinculis liberauit: neque id quod fuerat iuratus, remisit vacuum omni alligationi futurum. Sed memoriæ causa ex vtraque re, hoc est lapide & ferro, digitum sibi vinciri iussit: qua consuetudine homines vsi, quo satisfacere Prometheo viderentur, anulos lapide & ferro conclusos habere cœperunt. Nonnulli etiam coronam habuisse dixerunt, vt se victorem impune peccasse diceret. Itaque homines in maxima lætitia victoriisque coronas habere instituerunt: id in exercitationibus & cõuiuiis perspicere licebit. Sed, opinor, ad initium causæ & interitum Aquilæ reuertamur. Hercules missus ab Euristheo ad Hesperidum mala, nescius viæ deuenit ad Promethea, quem in Caucaso mõte vinctum fuisse supra diximus: a quo via demonstrata

victoriæ,

victoriæ, dum iter faceret, contendit vt & draconem, de quo ante diximus, interfectum diceret, & gratiam pro beneficio referret: nam confestim honorem quem potuit, reddidit merenti. Qua dimissa homines instituerunt, vt hostiis immolatis iocinora consumerent in deorum altaribus, vt exsaturare eos pro visceribus Promethei viderentur. Vt Eratosthenes autem de Sagitta demonstrat, hac Apollo Cyclopas interfecit, qui fulmen Ioui fecerunt, quo Æsculapium interfectum complures dixerunt. Hanc autem sagittam in Hyperboreo monte Apollinem defodisse. Cũ autem Iupiter ignouerit filio, ipsam sagittam vẽto ad Apollinem perlatam cum frugibus, quæ eo tempore nascebātur. Hanc igitur ob causam inter sidera demonstrant.

AQVILA. Hæc est quæ dicitur Ganymedẽ rapuisse, & amanti Ioui tradidisse: hanc etiã Iupiter primus ex auiũ genere sibi delegisse existimatur: quæ sola tradita est memoriæ, cõtra solis exoriẽtis radios contendere volare: itaque super Aquariũ volare videtur. Hũc enim cõplures Ganymedẽ esse finxerũt. Nonnulli etiã dixerunt Meropẽ quendã fuisse, qui Coõ insulã tenuerit regno, & a filiæ nomine Coon, & homines ipsos a se Meropas appellaret. Hunc autẽ habuisse vxorẽ quandã nomine Ethemeam, genere Nympharum procreatã: quæ cum desierit colere Dianam, ab ea sagittis figi cœpit, tandemque a Proserpina viua ad inferos arrepta est: Meropem autẽ desiderio vxoris permotũ, mortẽ sibi consciscere voluisse: Iunonem autem misertam eius in Aquilam

corpus eius conuertiſſe, & inter ſidera conſtituiſ-ſe: ne ſi hominis effigie eum collocaret, nihilo minus memoriam tenens, cõiugis deſiderio mo-ueretur. Aglaoſthenes autem qui Naxica ſcripſit, ait Iouem Cretæ ſurreptum, Naxum delatum, & ibi eſſe nutritum: qui poſtquam peruenerit, ad vi-rilẽ ætatem, & voluerit bello laceſſere Titanas, ſacrificanti ei Aquilam auſpicatam: quo auſpicio vſum eſſe, & eam inter aſtra collocaſſe. Nonnulli etiam dixerunt Mercurium, alij autem Anaplad-pulchritudine Veneris inductum in amorem in-cidiſſe: & cum ei copia non fieret, animum, vt cõ-tumelia accepta defeciſſe: Iouem autem miſer-tum eius, cum Venus in Acheloo flumine corpu-ablueret, miſiſſe aquilam quæ ſoccum eius i-Amythaoniam Ægyptiorum delatum Mercuri-traderet: quem perſequens Venus ad cupientem ſui peruenit: qui copia facta, pro beneficio Aqui-lam in mundo collocauit.

DELPHINVS. Hic qua de cauſa ſit inter aſtra collocatus, Eratoſthenes ita cum cæteris dici-Neptunum quo tempore voluerit Amphitritem ducere vxorem, & illa cupiens conſeruare virgi-nitatem, fugerit ad Atlãta, complures eam quæ-ſitum dimiſiſſe: in his & Delphina quendam no-mine, qui peruagatus inſulas, aliquando ad virgi-nem peruenit, eique perſuaſit vt nuberet Neptu-no, & ipſe nuptias eorum adminiſtrauit: pro quo facto inter ſidera Delphini effigiem collocauit. Et hoc amplius: qui Neptuno ſimulacra faciunt, Delphinum aut in manu, aut ſub pede eius con-ſtituere videmus, quod Neptuno gratiſſimum

eſ

eſſe arbitrantur. Aglaoſthenes autem qui Naxica conſcripſit, Tyrrhenos ait fuiſſe quoſdam nauicularios, qui puerum etiam Liberum patrem receptum, vt Naxum cum ſuis comitibus tranſuectum, redderent nutricibus Nymphis: a quibus eum nutritũ & noſtri in progenie deorum eſſe, & complures Græci dixerunt. Sed vt ad propoſitum reuertamur, nauicularij ſpe prædæ inducti, nauem auertere voluerunt: quod Liber ſuſpicatus, comites ſuos iubet ſymphoniam canere: quo ſonitu inaudito Tyrrheni, cum vſque adeo delectarentur, vt etiam in ſaltationibus eſſent occupati, cupiditate ſaltandi ſe in mare proiecerunt inſcij. & ibi delphini ſunt facti: quorum cogitationem cum Liber memoriæ hominum tradere voluiſſet, vnius effigiem inter ſidera collocauit. Alij autem dicunt, hunc eſſe Delphina, qui Ariona citharœdum ex Siculo mari Tænarum tranſuexit: qui cum cæteros artificio præſtaret, & circum inſulas quæſtus cauſa vagaretur, ſeruuli eius arbitrati plus in perfidioſa libertate cõmodi, quam in placida ſeruitute eſſe, cogitare cœperũt, vt domino in pelagus proiecto, bona eius inter ſe partirentur. qui cum cogitationem eorum ſenſiſſet, petiit non vt dominus a ſeruis, & innocens ab improbis, ſed vt parens a filiis, vt ſe liceret ornare, qua ſæpe vicerat veſte, quoniam nemo eſſet alius qui, vt ipſe, ſuum quęſtu proſequeretur euentum. Quod cum impetraſſet, cithara ſumpta, ſuam cœpit deflere mortem: quo ſonitu inducti delphines, e toto mari pronatant ad Arionis cantum. Itaque deorum immortalium pote-

ſtate inuocata, ſuper eos ſe deiecit: quorum vnus Ariona exceptum pertulit ad Tænarium litus. Cuius memoriæ cauſa, quæ ibi ſtatua eſt Arionis, in ea delphini ſimulachrum affixum videtur: pro qua re inter ſidera ab antiquis aſtrologis eſt figuratum. Serui autem, qui ſe putabant ſeruitute elapſos, tempeſtate Tænarum perducti, a domino comprehẽſi, non mediocri ſupplicio ſunt affecti.

EQVVS. Hunc Aratus & alij complures, Pegaſum Neptuni & Meduſæ Gorgonis filium dixerunt: qui in Helicone Bœotia monte vngula feriens ſaxum, fontem aperuit, qui ex eius nomine Hippocrene eſt appellatus. Alii dicunt, quo tempore Bellerophontes ad Prœtum Abantis filium, Argiuorum regem deuenerit, Antiam regis vxorem hoſpitis amore inductam, petiiſſe ab eo vti ſibi copiam faceret, promittens ei coniugis regnum. Quæ cum impetrare non poſſet, verita ne ſe ad regem criminaretur, occupat: eum ſibi vim afferre voluiſſe Prœto dicit. Qui quod eum dilexerat, noluit ipſe ſupplicium ſumere, ſed quod æquum eſſe ſciebat, mittit eum ad Iobatẽ Antiæ patrem, quam alij Sthenobœam dixerunt: vt ille filiæ pudicitiam defendens, Bellerophontẽ obiiceret Chimæræ, quæ eo tempore Lyciorum agros flamma vaſtabat. Vnde victor profugiens, poſt fontis inuentionem cum ad cælum contenderet euolare, neque longe iam abeſſet, deſpiciẽs am ad terram, timore permotus decidit, ibique eriſſe dicitur: equus autem ſubuolaſſe, & inter dera ab Ioue conſtitutus exiſtimatur. Alij non criminatum ab Antia, ſed ne ſæpius audiret quod noller

nollet, aut precibus eius moueretur, profugiſſe Argis dixerunt. Euripides autem in Menalippa, Hippen Chironis centauri filiam Thean antea appellatam dicit: quæ cum aleretur in monte Pelio, & ſtudium in venando maximum haberet, quodam tempore ab Æolo Hellenis filio Iouis nepote perſuaſam, concepiſſe: cumque iam partus, appropinquaret, profugiſſe in ſyluam, ne patri, cum virginem ſperaret, nepotem procreaſſe videretur. Itaque cum parens eã perſequeretur, dicitur illa petiſſe a deorum poteſtate, ne pariens a parente conſpiceretur. Quæ deorum voluntate poſtquam peperit, in equam conuerſa, inter aſtra eſt conſtituta. Nonnulli eam vatem dixerunt fuiſſe: ſed quod deorum conſilia hominibus ſit enunciare ſolita, in equam eſſe conuerſam. Callimachus autem ait, quod deſierit venari & colere Dianam, in quam, ſupra ſpeciem diximus, eam Dianam conuertiſſe. Hæc dicitur etiam hac re non eſſe in conſpectu Centauri, quem Chirona eſſe nonnulli dixerunt: & etiam dimidiam apparere, quod noluerit ſciri, ſe fœminam eſſe.

DELTOTON. Hoc ſidus velut litera eſt Græca in triangulo poſita: itaque appellatur; quod Mercurius ſupra caput Arietis ſtatuiſſe exiſtimatur ideo, vt obſcuritas Arietis huius ſplendore, quo loco eſſet, ſignificaretur, & Iouis nomine, Διὸς, primã literã deformaret. Nonnulli Ægypti poſitionem: alij, qua Nilus terminaret Æthiopiã & Ægyptum dixerunt: alij Siciliam figuratam putauerunt: alij quod orbem terrarum ſuperiores

trifariam diuiserunt, tres angulos esse constitutos dixerunt.

ARIES. Hic existimatur esse, qui Phrixum trãstulisse & Hellen dictus est per Hellespontum: quem Hesiodus & Pherecydes ait habuisse aureã pellem: de qua alibi plura dicemus. Sed Hellen decidisse in Hellespontum, & a Neptuno compressam, Pæona procreasse complures, nonnulli Hedonum dixerunt. Præterea Phrixum incolumem ad Æetã peruenisse, arietem Ioui immolasse, pellem in templo fixisse, & arietis ipsius effigiem ab Nube inter sidera constitutam, habere tempus anni quo frumentum seritur: ideo quod hortum seuerit ante, quæ maxime fugæ fuit causa. Et Eratosthenes ait, arietem ipsum sibi pellem auream detraxisse, & Phrixo memoriæ causa dedisse, ipsum ad sidera peruenisse: quare, vt supra diximus, obscurius videatur. Hunc autem nonnulli dixerunt in oppido Orchomenio, quod est in Bœotia, natum. Alij in Salonum Thessaliæ finibus procreatum. Alij dicunt Crethea & Athamantem cum aliis pluribus Æoli filios fuisse. Nõnulli etiam Athamantis filium Salmonea esse, Æoli nepotem dixerunt. Crethea autem habuisse Demodicen vxorem, quam alij Biadicen dixerũt. Hanc autem Phrixi Athamantis filii corpore inductam, in amorem incidisse: neque ab eo vt sibi copiam faceret, impetrare potuisse: itaque necessario coactam, criminari eum ad Crethea cœpisse, quod diceret ab eo vim sibi pene illatã, & horum similia mulierum consuetudine dixisse. Quo facto Crethea, vt vxoris amantem & regem decebat,

bat,

bat, permotum, Athamanti vt de eo supplicium sumeret persuasisse. Nubem autem interuenisse, & ereptum Phrixum & Hellen eius sororem in Arietem imposuisse &, per Hellespontum quam longissime posset, profugere iussisse. Hellen decidisse, & ibi debitũ naturæ reddidisse, & ex eius nomine Hellespontum appellatum. Phrixum Colchos peruenisse, &, vt ante diximus, Arietis interfecti pellem in templo fixisse: ipsum autem a Mercurio ad Athamantem esse reductum: qui patri eius satisfecerit, eum innocentia confisum profugisse. Hermippus autem dicit, quo tempore Liber Africam oppugnauerit, deuenisse cum exercitu in eum locum, qui propter multitudinẽ pulueris Hammodes est appellatus. Itaque cum in maximum periculum deuenisset, quod iter necessario faciendum esse videbat, accessit eo, vt aquæ maxima penuria esset: quo facto exercitus ad defectionem maximam venire cogebatur. Qui quid agerent dum cogitant, Aries quidam fortuitu ad milites eorum errans peruenit: quos cũ vidisset, fuga præsidium sibi parauit. Milites autẽ qui eum fuerant conspicati, etsi puluere & æstu pressi vix progrediebantur, tamen vt prædam ex flamma petentes, arietem sequi cœperunt vsque ad eum locum, qui Iouis Hammonis postea templo constituto est appellatus. Quo cum peruenissent arietem quem consecuti fuerant, nusquam inuenire potuerũt: sed quod magis his fuerat optandum, aquæ magnam copiam in eo loco nacti sunt, corporibusque recuperatis Libero statim nunciauerũt. Qui gauisus, ad eos fines exerci-

tum deduxit, & Iouis Hammonis templum cum arietinis cornibus ſimulacro facto conſtituit. Arietem inter ſidera figurauit, ita, vt cum Sol in eius foret ſigno, omnia naſcentia recrearentur, quæ veris tempore confiunt: hac re maxime, quod illius fuga Liberi recreauit exercitum. Prętereа XII. ſignorum principem voluit eſſe: quod illius optimus exercitui fuerit ductor. Sed de Hammonis ſimulacro, Leon qui res Ægyptias conſcripſit, ait: Cum Liber Ægyptum & reliquos fines regno teneret, & omnia primus hominibus oſtendiſſe diceretur, Hammonem quendam ex Africa veniſſe, & pecoris multitudinem ad Liberum adduxiſſe, quo facilius & eius gratia vteretur, & aliquid primus inueniſſe diceretur. Itaque pro beneficio ei Liber exiſtimatur agrum dediſſe qui eſt contra Thebas Ægyptias: & qui ſimulacra faciunt Hammonis, capite cornuto inſtituunt, vt homines memoria teneant, eum primum pecus oſtendiſſe. Qui autem Libero factũ voluerunt aſſignare, quod non petierit ab Hammone, ſed vltro ad eum ſit adductus, Liberi cornuta ſimulacra fecerunt, *& Arietem memoriæ cauſa inter ſidera fixum dixerunt.

TAVRVS. Hic dicitur inter aſtra eſſe conſtitutus, quod Europam incolumem tranſuexerit Cretam, vt Euripides dicit. Nonnulli aiunt, cũ in bouẽ ſit cõuerſa, vt Iupiter ei ſatisfacere videretur, inter ſidera conſtituiſſe: quod eius prior pars appareat vt tauri, ſed reliquum corpus obſcurius videatur. Spectat autem ad exortum ſolem: cuius oris effigiem quæ continens ſtellæ, Hyades appellantur.

pellantur. Has autem Pherecydes Atheniensis Liberi nutrices esse demõstrat, numero septem, quas etiam antea Nymphas Dodonidas appellatas. Harum nomina sunt hæc: Ambrosia, Eudora, Phesyle, Coronis, Polyxo, Phæo, Thyene. Hæ dicuntur a Lycurgo fugatæ, & præter Ambrosiã omnes ad Tethyn profugisse, vt ait Asclepiades. Sed vt Pherecydes dicit, ad Thebas Liberũ perlatum Iunoni tradiderunt. Quam ob causam ab Ioue gratia eis est relata, quod inter sidera sunt constitutæ. Pleiades autem appellatæ sunt, vt ait Mnaseas, quod ex Atlante & Pleione Oceani filia sint quindecim filiæ procreatæ, quarum quinque Hyades appellatas demonstrat, quod earum Hyas fuerit frater, a sororibus plurimum dilectus: qui cum venans a leone esset interfectus, quinque de quibus supra diximus lamentationibus assiduis permotæ dicũtur interisse: quare eas, quod plurimum de eius morte laborarent, Hyadas appellatas. Reliquas autem decem sorores deliberasse de sororum morte, & earum septem sibi mortem consciisse: quare, quod plures idem senserunt, Pleiadas dictas. Alexander autem Hyadas ait dictas, quod Hyantis & Bœotiæ sunt filiæ: Pleiadas autem quod ex Pleione Oceani filia, & Atlante sunt natæ. Hæ numero septem dicuntur: sed nemo amplius quam sex videre potest. Cuius causa proditur hæc, quod de septem, sex cum immortalibus concubuerunt, tres cum Ioue, duæ cum Neptuno, vna cum Marte, reliqua autem Sisyphi fuisse vxor demonstratur. Quarum ex Electra & Ioue, Dardanum: ex Maia, Mercuriũ: ex Taygete

Lacedæmona procreatum: ex Alcyone autem & Neptuno, Hyrea: ex Celeno Lycum & Nyctea natum. Martem autem ex Sterope OEnomaum procreasse, quam alij Oenomai dixerunt vxorẽ: Meropem autem Sisypho nuptã Glaucũ genuisse quem complures Bellerophontis patrẽ esse dixerunt. Quare propter reliquas sorores eius inter sidera constitutam. sed quod homini nupserit, stellam eius obscuratam. Alii dicunt Electram non apparere ideo quod Pleiades existimentur choream ducere stellis. Sed postquam Troia sit capta, & progenies eius quę a Dardano fuerit, sit euersa, dolore permotam, ab his se remouisse, & in circulo qui Arcticus dicitur cõstitisse: & quodam longo tempore lamentantem capillo passo videri, itaque e facto Cometem esse appellatam. Sed has Pleiadas antiqui astrologi seorsum a Tauro deformauerunt, vt ante diximus, Pleiones & Atlantis filias, quæ cum per Bœotiam cum puellis iter faceret, Oriona concitatum voluisse ei vim afferre, illam fugere cœpisse: Oriona autẽ secutũ esse annis septẽ, neque eam inuenire potuisse. Iouẽ autẽ puellarũ misertum, inter astra constituisse: & postea a nonnullis astrologis caudam Tauri appellatas. Itaque adhuc Orion fugientes eas ad occasum sequi videtur. Eas stellas Vergilias nostri appellauerunt, quod post ver exoriuntur: & hæ quidem ampliorem cæteris habent honorem: quod in earum signo exoriente Sole, æstas significatur: occidente autem, hiems ostenditur, quod aliis nõ est traditum signis.

GEMINI.

GEMINI. Hos complures astrologi Castorem & Pollucẽ esse dixerũt: quos demonstrant omniũ fratrum inter se amantissimos fuisse, quod neque de principatu contenderũt, neque vllam rem sine cõmuni consilio gesserũt. Pro quibus officiis eorũ Iupiter inter notissima sidera eos cõstituisse existimatur. Neptunũ autẽ pari cõsilio munerasse: nam equos his quibus vtuntur, donauit: & dedit potestatem naufragis saluti esse. Alij dixerũt Herculem esse & Apollinẽ. Nõnulli etiã Triptolemum, quem supra diximus, & Iasiona a Cerere dilectos, & ad sidera perlatos. Sed qui de Castore & Polluce dicunt, hoc amplius addũt, vt Castor in oppido Ariadnis sit occisus, quo tẽpore Lacedæmonij cũ Atheniẽsibus bellũ gesserũt. Alij aũt cũ oppugnarent Spartã Lynceus & Idas, ibi perisse dixerũt. Pollucem ait Homerus concessisse fratri dimidiam vitam: itaque alternis diebus eorum quenque lucere.

CANCER. Hic dicitur Iunonis beneficio inter astra collocatus: quod cũ Hercules cõtra Hydram Lernæã constitisset, ex palude pedem eius mordicus arripuisset: qua de re Herculem permotum, eum interfecisse: Iunonem autem inter sidera constituisse, vt esset cum duodecim signis, quæ maxime solis cursu continentur. In eius deformationis parte sunt quidam qui Asini appellantur: a Libero in testa Cancri duabus stellis figurati. Liber enim a Iunone furore obiecto, dicitur mente captus fugisse per Thesprotiam, cogitans ad Iouis Dodonæi templum peruenire, vnde peteret responsum, quo facilius

ad priſtinum ſtatum mentis perueniret: ſed cum veniſſet ad quandam paludem magnam quam tranſire non poſſet, de quibuſdam duobus aſellis obuiis factis dicitur vnum deprehendiſſe eorum, & ita eſſe tranſuectus, vt omnino aquam non tetigerit. Itaque cum veniſſet ad templum Iouis Dodonæi, ſtatim dicitur furore liberatus, & aſellis gratiam retuliſſe, & inter aſtra eos collocaſſe. Nonnulli etiam dixerunt aſino illi quo fuerat vectus, vocem humanam dediſſe. Itaque poſtea eũ cum Priapo de Natura contendiſſe, & victum ab eo interfectum. Pro quo Liberum eius miſertũ in ſideribus annumeraſſe. Et vt ſciretur id pro deo, non pro homine timido (quia Iunonem fugerit) feciſſe, ſupra cancrum conſtituit, qui deæ beneficio fuerat affixus aſtris. Dicitur etiam alia hiſtoria de Aſellis, vt ait Eratoſthenes: Quo tempore bello gigantibus indicto, ad eos oppugnandos omnes deos cõuocauit, veniſſe Liberum patrem, Vulcanum, Satyros, Silenos aſellis vectos: qui cum non longe ab hoſtibus abeſſent, dicuntur aſelli pertimuiſſe, & ita pro ſe quiſque magnũ clamorem & inauditum gigantibus feciſſe, vt omnes hoſtes eorum clamore in fugam ſe coniecerint, & ita ſint ſuperati. Huius ſimilis eſt hiſtoria de buccina Tritonis. Nam is quoque fertur, cum concham inuentam excauaſſet, ſecum ad gigantes tuliſſe, & ibi ſonitum quendam inauditũ per concham miſiſſe. Hoſtes autem veritos ne qua eſſet immanis fera ab aduerſariis adducta, cuius eſſet ille mugitus, fugæ ſe mandaſſe, & ita victos in hoſtium poteſtatem perueniſſe.

LEO. Hic dicitur a Ioue constitutus, quod omnium ferarum princeps esse existimatur: Nonnulli etiam hoc amplius dicunt, quod Herculis prima fuerit hæc certatio, & quod eum inermis interfecerit. De hoc & Pisandrus & cōplures alij scripserūt: cuius supra simulacrum proximum est virgini. Sunt aliæ VII. stellæ ad caudam Leonis in triangulo collocatæ, quas crines Berenices esse Conon Samius mathematicus & Callimachus dicit: cum Ptolemæus Berenicem Ptolemæi & Aristonis filiam sororem suam duxisset vxorem, & paucis post diebus Asiam oppugnatam profectus esset, vouisse Berenicen, si victor Ptolemæus redisset, se detonsuram crinem: quo voto damnatum crinem in Veneris Arsinoes Zephyritidis posuisse templo: eūque postero die non comparuisse: quod factum cum rex ægre ferret, Conon mathematicus (vt ante diximus) cupiens inire gratiam regis, dixit crinem inter sidera videri collocatum: & quasdam vacuas a figura septem stellas ostendit quas esse fingeret crinem. hanc Berenicen nonnulli cum Callimacho dixerunt equos alere, & ad Olympia mittere consuetam fuisse. Alij dicūt hoc amplius, Ptolemæum Berenices patrem multitudine hostium perterritum, fuga salutem petisse: filiam autem sæpe consuetā, insiliisse in equum, & reliquam exercitus copiam constituisse, & complures hostium interfecisse, reliquos in fugam coniecisse, pro quo etiam Callimachus eam magnanimam dixit. Eratosthenes autem dicit & virginibus Lesbiis dotem quam cuique relictam a parente nemo solueret, iussisse

reddi:& inter eas conſtituiſſe petitionem.

VIRGO. Hanc Heſiodus Iouis & Themidis filiam dicit: Aratus autem Aſtræi & Auroræ filiã exiſtimari, quod eodem tempore fuerit cum aurea ſecula hominum, & eorum principem fuiſſe demonſtrat: quam propter diligentiam & æquitatem, Iuſtitiam appellatam: neque illo tempore ab hominibus exteras nationes bello laceſſitas eſſe, neque nauigio quenquam vſum eſſe, ſed agris colendis vitam agere conſueuiſſe. Sed poſt eorum obitum qui ſint nati, eos minus officioſos, magis auaros cœpiſſe fieri: quare minus Iuſtitiam inter homines fuiſſe conuerſatam. Denique eam perueniſſe vſque eo, dũ diceretur: Heu heu genus hominũ natũ. Itaque iã nõ potuiſſe pati amplius, & ad ſidera euolaſſe. Sed hãc alij Fortunã, alij Cererẽ dixerũt: & hoc magis nõ conuenit inter eos, quod caput eius nimium obſcurum videtur. Nonnulli etiam Erigonen Icarij filiam dixerunt, de qua ſupra diximus. Alij autem Apollinis filiam ex Chryſothemi natam, & infantem Parthenon nomine appellatam: eamque quod parua interierit, ab Apolline inter ſidera collocatam.

SCORPIVS. Hic propter magnitudinẽ membrorum in duo ſigna diuiditur, quorũ vnius effigiem noſtri Librã dixerunt. Sed omnino totũ ſignum hac de cauſa ſtatutum exiſtimatur, quod Orion cum venaretur, & in eo exercitatiſſimum ſe eſſe confideret, dixiſſe etiã Dianæ & Latonæ, ſe omnia quæ ex terra exoriãtur, interficere valere. Quare Terram permotam, Scorpionem miſiſſe,

qui

qui eum interficere demonstratur. Iouem autem vtriusque animum admiratum, Scorpionem inter astra collocasse, vt species eius hominibus documento esset, ne quis eorum de aliqua re sibi confideret. Dianam autem propter studiũ Orionis petisse a Ioue, vt idem illi beneficium daret petenti, quod Terræ vltro tribuisset. Itaque eum constitutum, vt cum Scorpius oriatur, Orion occidat.

SAGITTARIVS. Hunc complures Centaurũ esse dixerunt: alij autẽ hac de causa negauerunt, quod nemo Centaurus sagittis sit vsus. Hic autẽ quæritur, cur equinis cruribus sit deformatus, & caudã habeat vt Satyri. Dicunt enim nõnulli hũc esse Crotũ nomine, Euphemes Musarũ nutricis filium, vt ait Sositheus tragœdiarum scriptor: cũ domiciliũ in mõte Helicone habuisse, & cũ Musis solitum delectari, nonnunquã etiam studio venationis exerceri. Itaque pro merita diligentia magnã laudem assecutum. nam & celerrimum in syluis, & acutissimũ in musis factum esse. Pro quo studio illius petisse Musas ab Ioue, vt in aliquo astrorum numero deformaretur. Itaque Iouẽ fecisse, vt cum omnia illius artificia vno corpore vellet significare, crura eius equina fecisse, quod equo multum sit vsus: & sagittas pro ingenio adiunxisse, vt ex his & acumen & celeritas esse videretur: Caudam satyricam in corpore fixisse, quod non minus hoc Musæ, quam Liber Satyris sit delectatus. Ante huius pedes stellæ sunt paucæ in rotundo deformatæ, quas coronam eius vt ludentis abiectam, nonnulli dixerunt.

CAPRICORNVS. Huius effigies ſimilis eſt Ægipani: quem Iupiter, quod cum eo erat nutritus, in ſideribus eſſe voluit, vt Capram nutricem, de qua ante diximus. Hic etiam dicitur, cum Iupiter Titanas oppugnaret, primus obieciſſe hoſtibus timorem qui πανικὸς appellatur, vt ait Eratoſthenes: hac etiam de cauſa eius inferiorem partem piſcis eſſe formationẽ, quod muricibus, id eſt maritimis conchyliis, hoſtes ſit iaculatus pro lapidum iactatione. Ægyptij autem ſacerdotes & nonnulli poetę dicunt, cum complures dij in Ægyptum conueniſſent, repente veniſſe eodem Typhona acerrimum giganta, & maxime deorum inimicum: quo timore permotos in alias figuras ſe conuertiſſe, Mercurium factum eſſe Ibin, Apollinem autem quæ Threicia auis vocatur: Dianam merulam ſimulatam. Quibus de cauſis Ægyptios ea genera violari non ſinere demonſtrant: quod deorum imagines dicantur. Eodem tempore Pana dicunt in flumen ſe deieciſſe, & poſteriorem partem corporis, effigiem piſcis, alteram autem hirci feciſſe, & ita a Typhone profugiſſe: cuius cogitatum Iouem admiratũ, effigiem eius inter ſidera fixiſſe.

AQVARIVS. Hunc complures Ganymedem eſſe dixerunt: quem Iupiter propter pulchritudinem corporis ereptum parentibus, deorum miniſtrum feciſſe exiſtimatur. Itaque oſtenditur vt aquam aliquo infundens. Hegeſianax autem Deucaliona dicit eſſe: quod eo regnante, tanta vis aquæ ſe de cœlo profuderit, vt cataclyſmus factus eſſe diceretur. Eubulus autem Cecropem

demon-

demonſtrat eſſe, antiquitatem generis commemorans,& oſtendens antequam vinum traditum ſit hominibus,aqua in ſacrificiis deorum vſos eſſe,& ante Cecropem regnaſſe, quam vinum ſit inuentum.

PISCES. Diogenetes Erythracus ait, quodam tempore Venerem cum Cupidine filio in Syriam ad flumen Euphratem veniſſe, & eodem loco repente Typhona giganta, de quo ſupra diximus, apparuiſſe. Venerem autem cum filio in flumen ſe proieciſſe, & ibi figuram piſcium forma mutaſſe: quo facto, periculo eſſe liberatos. Itaque poſtea Syros qui his locis ſunt proximi, deſtitiſſe piſces eſitare, quod vereantur eos capere: ne ſimili cauſa aut deorum præſidia impugnare videantur, aut eos ipſos captare. Eratoſthenes autem ex eo piſce natos homines dicit: de quo poſt dicemus.

CETVS. De hoc dicitur quod a Neptuno ſit miſſus, vt Andromedam interficeret, de qua ante diximus: ſed a Perſeo ſit interfectus, propter immanitatem corporis,& per illius virtutem inter ſidera collocatus.

ERIDANVS. Hũc alij Nilum, complures etiã Oceanum eſſe dixerunt. Qui autem Nilum volũt vocari, propter magnitudinem eius & vtilitatem, æquiſſimum eſſe demonſtrant: præterea quod infra eum quædam ſtella ſit, clarius cæteris lucẽs, nomine Canopos appellata: Canopos autem inſula flumine alluitur Nilo.

LEPVS. Hic dicitur Orionis Canem fugere venantis. Nam cum, vt oportebat, eum venatorẽ

finxiſſent, voluerunt etiam hoc ſignificare aliqua de cauſa: itaque leporem ad pedes eius fugientē finxerunt. quem nonnulli a Mercurio conſtitutū dixerunt, eique datum eſſe præter cætera genera quadrupedum, vt alios pareret, alios haberet in ventre. Qui autem ab hac cauſa diſſentiunt, negant oportere tam nobilem & tam magnum venatorem, de quo & ante in Scorpionis ſigno diximus, oportere fingi leporem venari: Callimachum quoque accuſari, quod cum Dianæ ſcriberet laudes, eam leporum ſanguine gaudere, & eos venari dixiſſet. Itaque Oriona cum Tauro decertantem fecerunt. Leporis autem hanc hiſtoriam memoriæ prodiderunt: Apud antiquos in inſula Lero nullum leporem fuiſſe, ſed ex eorum ciuitate adoleſcentium quendam ſtudio generis inductum, ab exteris finibus leporem fœminam prægnantem attuliſſe, & ad eius partum diligentiſſime miniſtraſſe. Itaque cum peperiſſet, compluribus eius ciuitatis ſtudium incidiſſe, & partim precio, partim beneficio mercatos, omnes lepores alere cœpiſſe. Itaque non longo interuallo tantam multitudinem leporum procreatam, vt tota inſula ab his occupata diceretur: quibus cum ab hominibus nihil daretur, in ſemina eorū impetu facto omnia comederunt. Quo facto incolæ calamitate affecti, cum fame forēt oppreſſi, cōmuni conſilio totius ciuitatis vix denique eos ex inſula abegiſſe dicuntur. Itaque poſtea leporis figurā in aſtris cōſtituiſſe, vt homines meminiſſēt nil eſſe tam exoptandū in vita, quin ex eo plus doloris quam lætitiæ capere poſterius cogerentur.

ORION.

ORION. Hunc Hesiodus Neptuni filium dicit, ex Euryale Minois filia natum. Concessum autem ei, vt supra fluctus curreret, vt in terra: quemadmodum Iphiclo datum dicitur, vt supra aristas curreret, nec eas infringeret. Aristomachus autem dicit quendam Erythrea fuisse Thebis, Pindarus autem in insula Chio. Hunc autem cum Iouem & Mercurium hospitio recepisset, petisse ab his vt sibi aliquid liberorum nasceretur. Itaque quo facilius petitum impetraret, bouem immolasse, & his pro epulis apposuisse: quod cum fecisset, poposcisse Iouem & Mercurium, quod corium de boue fuisset detractum, & quod fecerant vrinæ in corium infudisse, & id sub terra poni iussisse: ex quo postea natum puerum, quem Erythreus e facto Vriona nomine appellaret: sed vetustate & consuetudine factum est, vt Orion vocaretur. Hic dicitur Thebis Chium venisse, & OEnopionis filiam Meropem per vinum cupiditate incensus compressisse: pro quo facto ab OEnopione excæcatus, & de insula eiectus. Existimatur autem Lemnum ad Vulcanum peruenisse, & ab eo quendam ducem Cedaliona nomine accepisse: quem collo ferens ad Solem venisse, & ab eo sanatus, vt se vlcisceretur, Chium reuertisse, OEnopiona autem a ciuibus sub terra custoditum esse. Quem postquam se inuenire posse desperaret Orion, in insulam Cretam peruenisse, & ibi venari cœpisse cum Diana, & ei polliceri quæ supra diximus, & ita ad sidera peruenisse. Nonnulli autem aiunt, Oriona cum OEnopione prope nimia coniunctum ami-

citia vixiſſe: & quod ei voluerit ſuum ſtudium in venando probare, Dianę quoque pollicitum quę ſupra diximus, & ita interfectum. Alij dicunt cum Callimacho, cum Dianæ vim voluerit afferre, ab ea ſagittis eſſe confixum, & ad ſidera propter venandi conſimile ſtudium deformatum. Iſter autē dicit Oriona a Diana eſſe dilectum, & pene factū vt ei nupſiſſe exiſtimaretur. Quod cum Apollo ægre ferret, & ſæpe eam obiurgans nihil egiſſet, natantis Orionis longe caput ſolum videri conſpicatus, contendit cum Diana, eam non poſſe ſagittam mittere ad id quod nigrum in mari videretur. Quę cum ſe vellet in eo ſtudio maxime artificem dici, ſagitta miſſa caput Orionis traiecit. Itaque eum cum fluctus interfectum ad litus eieciſſet, & ſe eum Diana percuſſiſſe plurimum doleret, multis eius obitum proſecuta lacrimis, inter ſidera ſtatuiſſe exiſtimatur. Sed quæ poſt mortem eius Diana fecerit, in eius hiſtoriis dicemus.

CANIS. Hic dicitur ab Ioue cuſtos Europa appoſitus eſſe, & ad Minoa perueniſſe. quem Procris Cephali vxor laborantem dicitur ſanaſſe, & pro eo beneficio Canem munere accepiſſe, quod illa ſtudioſa fuerit venationis: & quod Cani fuerat datum, ne vlla fera præterire eum poſſet. Poſt eius obitum Canis ad Cephalum peruenit, quod Procris eius fuerat vxor: quem ille ſecum ducens Thebas peruenit, vbi erat vulpes cui datum dicebatur, vt omnes Canes effugere poſſet. Itaque cū in vnum perueniſſent, Iupiter neſcius quid faceret, vt Iſter ait, vtroſque in lapides conuertit. Nonnulli hunc Canem Orionis eſſe dixerunt, &

quod

quod ſtudioſus fuerit venandi, cum eo Canem quoque inter aſtra collocatum. Alii autem Icarij Canem eſſe dixerunt, de quo ante diximus: quæ multa propoſita ſuos habent auctores. Sed Canis habet in lingua ſtellam vnam, quæ ipſa Canis appellatur: in capite autem alteram, quam Iſis ſuo nomine ſtatuiſſe exiſtimatur, & Sirion appellaſſe, propter flammæ candorem: quod eiuſmodi ſit, vt præter cæteras lucere videatur. Itaque quo magis eam cognoſcerent, Sirion appellaſſe.

PROCYON. Hic ante maiorem Canem exoriri videtur, ſed a nonnullis Orionis eſſe exiſtimatur. hac etiam de cauſa Procyon eſt appellatus, ſed iiſdē omnibus hiſtoriis, quibus ſuperior Canis annumeratur.

ARGO. Hanc nonnulli propter celeritatem Græce dixerunt Argo appellatam: alij, quod Argus eius fuerit inuentor. Hanc autem primam in mari fuiſſe complures dixerunt: & hac re maxime ſtellis eſſe figuratam. Hanc nauim factam Pindarus ait in Magneſia oppido, cui Demetrias eſt nomen. Callimachus autem in iiſdem finibus ad Apollinis Actij templum, quod Argonautæ proficiſcentes ſtatuiſſe exiſtimantur in eo loco qui Pagaſæ vocatur, ideo quod nauis Argo ibi primũ compacta dicitur, quod eſt Græce παγάσαι. Homerus hunc eundem locum in Theſſaliæ finibus eſſe demonſtrat. Æſchylus autē, vt nonnulli aiũt, a Minerua quādā materiā loquentē eodē eſſe cōiunctā. Sed huius nō tota effigies inter aſtra videtur: diuiſa enim eſt a puppi vſque ad malũ: ſignificans, ne homines fractis nauibus pertimeſcerēt.

CENTAVRVS. Hic dicitur nomine Chiron, Saturni & Philyræ filius esse, qui non modo cæteros Centauros, sed homines quoque iustitia superasse, Æsculapium & Achillem nutrisse existimatur: pietate igitur & diligentia effecit, vt inter astra numeraretur. Apud hunc Hercules cum diuerteretur, & simul cum Chirone sedens sagittas consideraret, fertur vna earum decidisse supra pedem Chironis, & ita eum interfecisse. Alij autem dicunt Centaurum miratum, quod tam breuibus sagittis tam magna corpora Centaurorum interfecerit, ipsum contendere arcum conatum: itaque ex eius manu sagittam prolapsam, in pedem eius incidisse: pro qua re Iupiter eius misertus, inter sidera eum constituit cum hostia quam supra aram tenens immolare videtur. Hunc alij Pholon esse Centaurum dixerunt, eum qui aruspicio præter cęteros plurimum valuisset: itaque ad Aram cum hostia venire Iouis voluntate figuratum.

ARA. In hac primum dij existimantur sacra & coniurationem fecisse, cum Titanas oppugnare conarentur: eam autem Cyclopas fecisse. Ab ea consuetudine homines dicuntur instituisse sibi, vt cum aliquam rem efficere cogitarent, prius sacrificarent, quam agere incœpissent.

HYDRA, in qua Coruus insidere, & Crater positus existimatur, de qua hanc habemus memoriæ proditam causam: Coruus Apollinis tutela vsus eo sacrificante missus ad fontem aquam puram petitum, vidit arbores complures ficorum immaturas: eas exspectans dum maturescerent,

rent, in arbore quadam earum consedit. Itaque post aliquot dies coctis ficis, & a Coruo compluribus earum comesis, exspectans Apollo Coruum, vidit eum cum Cratere pleno volare festinantem. Pro quo admisso eius dicitur, quod diu moratus sit, Apollinem, qui coactus mora Corui alia aqua est vsus, hac ignominia eum affecisse, vt quandiu fici coquerentur, Coruus bibere non possit, ideo quod guttur habeat pertusum illis diebus. Itaque cum vellet significare sitim Corui, inter sidera constituit Cratera, & supposuit Hydram quæ Coruum sitientem moraretur: videtur enim rostro caudam eius extremam verberare, vt tanquam sinat se ad Crateram transire. Ister autem & complures dixerunt, Coronida Phlegyæ filiam fuisse: hanc autem ex Apolline Æsculapium procreasse, sed postea Ischyn Elati filium cum ea concubuisse. Quod cum videret Coruus, Apollini nunciasse: qui cum fuerit antea candidus, pro incommodo nuncio eum nigrum fecisse, & Ischyn sagittis confixisse. De Cratera autem hanc historiam Philarchus scribit: In Chersoneso quæ confinis est Troiæ, vbi Protesilai sepulchrum statutum complures dixerunt, vrbs Phlagusa nomine dicitur, in qua Demiphon quidam cum regnaret, incidit eorum finibus repentina vastitas & ciuium internecio miranda: quare Demiphonta permotum ferunt misisse ad Apollinis oraculum, quærens remedium vastitatis. Responso autem dato vt quotannis vna de nobilium genere

virgo diis penatibus eorum immolaretur: Demiphon omnium filias præter ſuas ſorte ductas interficiebat, vſque dum cuidam ciuiũ loco nobiliſſimo eorum nato perdoluit incœptum Demiphontis: qui negare cœpit de ſua filia ſe paſſurum ſortiri, niſi eodem regis filiæ eſſent coniectæ. Quo facto rex permotus, illius filiam ſine ſorte ductam interfecit: quod Matuſius nomine, virginis pater, inſtanti tempore ſimulauit ſe patriæ cauſa non ægre ferre factum: potuiſſet enim poſtea ſorte ducta nihilominus interire: quod paulatim dies regi in obliuionem perduxit. Itaque cum ſe prope amiciſſimum regi virginis pater oſtendiſſet, ſolenne ſacrificium ſe habere dixit, eumque & filias eius ad id conficiendum inuitauit: qui nihil aliter futurum ſuſpicatus, filias ante miſit, vt ipſe occupatus in re ciuili poſtea veniret. Quod cum exoptanti Matuſio accidiſſet, filias eius interfecit, & ſanguinem earum cum vino in cratere mixtum aduenienti regi pro potione dari iuſſit. Qui cũ filias deſideraret, & quid his factum eſſet reſciſſet, Matuſium cum cratere in mare proiici iuſſit: quo facto mare quo ille eſt proiectus, memoriæ Matuſium mare vocatum eſt: portus autem adhuc Crater appellatur: quem antiqui aſtrologi ſtellis deformauerunt, vt homines meminiſſent, Maleficium neminem temere lucrari poſſe: neque obliuionem inimicitiarum fieri ſolere. Nonnulli cum Eratoſthene dicunt, eum Cratera eſſe quo Icarius ſit vſus, cum hominibus oſtenderet vinum. Alij autem dolium eſſe, quo Mars ab Etho & Ephialte ſit coniectus.

PISCIS.

PISCIS, qui Notius appellatur. Hic videtur ore aquam excipere a ſigno Aquarij: qui laborantem quondam Iſin ſeruaſſe exiſtimatur: pro quo beneficio ſimulacrum piſcis, & eius filiorum, de quibus ante diximus, inter aſtra conſtituit. Itaque Syri complures piſces non eſitant, & eorum ſimulacra inaurata pro diis penatibus colunt. De hoc & Hegeſias ſcribit.

RELIQVVM eſt nobis de quinque ſtellis, quas complures, vt erraticas, ita πλανήτας Græci dixerunt. Quarũ vna eſt Iouis nomine Phaethon, quem Heraclides Ponticus ait, quo tempore Prometheus homines finxerit, hic pulchritudine corporis reliquis præſtantem feciſſe, eũque ſupprimere cogitare, atque vt certum redderet Cupidinem, Ioui nunciaſſe. Quo facto miſſum Mercurium ad Phaethonta, perſuaſiſſe vt ad Iouem veniret, & immortalis fieret: itaque eum inter aſtra collocatum.

SECVNDA ſtella dicitur Solis, quam alij Saturni dixerunt. Hanc Eratoſthenes a Solis filio Phaethonta appellatam dicit: de quo complures ſcripſerunt, vt patris inſcienter curru vectus, incenderit terras: quo facto ab Ioue fulmine percuſſus, in Eridanum deiectus eſt, & a Sole inter ſidera perlatus.

TERTIA eſt ſtella Martis, quam alij Herculis dixerunt, Veneris ſequens ſtellam; hac (vt Eratoſthenes ait) de cauſa: Quod Vulcanus cum vxorẽ Venerẽ duxiſſet, & propter eius obſeruãtiã Marti eius copia non fieret, vt nihil aliud aſſequi videretur, niſi ſua ſtella Veneris ſidus perſequi a

Venere impetrauit. Itaque cum vehementer eum amor incenderet, rem significans, e facto stellam Pyroenta appellauit.

QVARTA stella est Veneris, Lucifer nomine: quam nonnulli Iunonis esse dixerunt. Hunc eũdem Hesperum appellari multis traditum est historiis. Hic autem omnium siderum maximus esse videtur. Nonnulli autem hunc Auroræ & Cephali filium esse dixerunt, pulchritudine multis præstantem: ex qua re etiam cum Venere dicitur certasse, vt etiam Eratosthenes dicit, eum hac de causa Veneris appellari: exoriente sole, & occidente videri: quare, vt ante diximus, iure hunc & Luciferum, & Hesperum nominatum.

QVINTA stella est Mercurij nomine Stilbon: sed hæc est breuis & clara. hæc autem Mercurio data existimatur, quod primus menses instituerit, & peruiderit siderum cursus. Euhemerus autem primam ait Venerem astra constituisse, & Mercurio demonstrasse.

PRÆTE-

PRÆTEREA ostenditur circulus quidam in sideribus, candido colore, quẽ Lacteum esse nonnulli dixerũt. Eratosthenes enim dicit Mercurio infanti insciam puero Iunonem dedisse lac: sed postquam eum rescierit Maiæ filium esse, reiecisse eum a se, & ita lactis profusi splendorem inter sidera apparere. Alij dixerunt dormienti Iunoni Herculem suppositum, & experrectam, id quod supra diximus, fecisse. Alij autem Herculem propter nimiam auiditatem lactis multitudinem appetisse, neque in ore continere potuisse: quod ex ore eius profusum, circulum signasse. Alij dicunt quo tempore Ops Saturno lapidem pro partu attulit, iussisse ei lac præbere: quæ cum præssisset mammam, profuso lacte circulum deformatum, quem supra demõstrauimus. Nos autem omnium corporum deformationem dicere instituemus.

IGITVR incipiemus a polo Boreo protinus dicere, quo vtræque Arcti nixæ vehuntur, Arctico circulo clauſæ, & ita collocatæ, vt alternis vnaquæque earum reſupinata caput alterius tegere videatur, ita tamen, vt caput eius quæ ſuperior fuerit, ad caudam inferioris contendat. Harum maior in extremo circulo pedes habet fixos. Præterea habet in capite ſtellas VII, omnes obſcuras, in vtriſque auribus binas, in humero claram vnam, in pede nouiſſimo duas, in ſummo interſcapilio vnam, in crure de poſterioribus primo, vnam: in pede priori duas, in cauda ipſa tres. Ita totius ſideris ſtellæ ſunt omnino XXI.

Minor autem habet in ſtationis vnoquoque loco ſtellas ſingulas clare lucentes, & ſupra caudam tres: omnino ſeptem: ſed in prioribus caudæ ſtellis vna eſt infima quæ Polus appellatur, vt Eratoſthenes dicit, per quem locum ipſe mũdus exiſtimatur verſari. Reliquæ autem duæ χορευταὶ dicuntur, quod circum polum verſentur.

DRACO inter duas Arctos collocatus, videtur corporis ſinu facto Arctum minorẽ ita cõcludere, vt pene pedes eius tangere videatur: cauda autẽ flexa, caput maioris attingere: & ſuo capite tanquam reducto circulum Arcticum' tangens, corpus vt in ſphæram complicari: & ſi quis diligentius attenderit, videre poterit caput Draconis ad maioris Vrſæ regionem caudæ collocatum. Hic habet in vtroque tempore ſtellas ſingulas, in oculis ſingulas, in mento vnam, & toto corpore reliquo paſſim diſpoſitas decem: ita vt omnino ſtellarum ſit XV.

ARCTOPHYLAX.

Huius manum sinistram circulus Arcticus includit ita, vt neque occidere neque exoriri videatur: ipse autem positus ab Arctico circulo ad Æstiuum definitur, inclinatus in longitudinem, dextro pede Æstiuo circulo nixus. Huius humeros & pectus a reliquo corpore diuidit circulus, qui per vtrosque polos transiens, tangit Arietem & Chelas. Hic quidem cum Tauro,& Geminis, & Cancro, & Leone occidit : ideo sero occidere dicitur, quod magis erectus a pedibus peruenit ad terrã: at exoriens citius quam Chelæ videtur. Habet autem in manu sinistra stellas quatuor, quæ nunquam occidere dicuntur : in capite stellam vnam : in vtroque humero singulas , in vtraque mamma singulas , sed clariorem dextram,& sub ea alteram obscuram,& in cubito dextro cla-

ram

ram vnam: in zona vnam clarius cæteris lucentẽ: hæc stella Arcturus appellatur. in vtrisque pedibus singulas, quæ omnino sunt XIIII.

CORONAM humero sinistro prope contingere Arctophylax videtur: quæ autem Engonasin dextri pedis calce coniungit, hæc Cancro & Leone exoriente occidere, cum Scorpione exoriri perspicitur. Habet autem nouem stellas in rotundo dispositas: sed ex his tres clarius cæteris lucentes.

EN GONASIN. Hic poſitus inter duos circulos, Arcticum & Æſtiuum, vtriſque pedibus & dextro genu, quem ante diximus, Arcticum circulũ finit, ita tamen, vt dextero pede prioribus digitis circulum terminet, ſiniſtro autẽ toto caput Draconis opprimere conetur: Humeris autem velut ſuſtinẽs circulum Æſtiuum, & manu dextra proiecta tangens: læuam autem e regione ad ſiniſtrũ genu porrigens, æquali interuallo circuli Æſtiui & genu ſiniſtri. His occidens capite prius quam reliquo corpore deuenit ad terram: qui cum totus occidit, vt pendere pedibus ex Arctico circulo videatur: exoriens ante pedibus quam reliquis membris. Habet autem in capite ſtellam vnam, in ſiniſtro brachio vnam, in vtroque humero ſingulas clare lucẽtes: in manu ſiniſtra vnam, in dextro cubito alterã: in vtroque latere ſingulas, ſed clari-

clariorem in ſiniſtro: in dextero fœmore duas, in genu vnam, in poplite vnam, in crure duas, in pede vnam quæ dicitur clara, in ſiniſtra manu, quatuor, quas pellem Leonis eſſe nonnulli dixerunt.

LYRA.

Hæc poſita eſt cõtra regionẽ eius qui eſt inter genu & manũ ſiniſtrã eius qui Engonaſin vocatur, cuius ipſa teſtudo ſpectat ad Arcticum circulum ſummum autem cacumen ad polum Notium contendere videtur. Hæc Lyra Virgine exoriẽte occidere, cum Sagittario exoriri perſpicitur. Habet autem in ipſis teſtudinis lateribus ſingulas ſtellas: in ſummis cacuminibus eorum, quę in teſtudine vt brachia ſunt collecta, ſingulas: in mediis iiſdem, quos humeros Eratoſthenes fingit, ſingulas: in ſcapulis ipſius teſtudinis, vnam in ima Lyra, quæ vt baſis totius videtur, vnam.

OLOR. Huius vna ala eſt ad circunductionem huius circuli qui Arcticus vocatur, contingens extremum pedem ſiniſtrum eius qui Engonaſin vocatur: ſiniſtram autem alam habet paululum extra circulum Æſtiuum, pene coniungens pedibus Pegaſi. Æſtiuus autem circulus roſtrum eius a reliquo corpore diuidit. Cauda iungitur extrema cum capite Cephei. Hic cum virgine & Chelis occidens, prius capite quam reliquis membris deuenit ad terram: exoritur autem cum Capricorno. Hic habet in capite ſtellã clare lucentem vnam: in collo alteram pari fulgore, in vtriſque pennis quinas. ſupra caudam, vnam. omnino habet ſtellas XIII.

CEPHEVS

a tergo minoris Arcti conſtitutus, includitur Arctico circulo a pedibus ad pectus, vt præter humeros & caput eius nihil occidere videatur: neque longe abeſt a flexu Draconis, quem capite primum efficere videtur. Cepheus autem manibus vtriſque proiectis figuratus, tanto diſſidet interuallo a pedibus Arcti minoris, quantum ſpaciũ inter pedes Cephei videtur. Huius caput Scorpione exorto occidere, cum Sagittario exoriri perſpicitur. Hic autem habet in capite ſtellas duas, in manu dextera vnam: item in cubito obſcuram vnã, in ſiniſtra manu & humero ſingulas, in dextero humero vnã: in zona quæ medium eius diuidit corpus, tres ſtellæ claræ videntur, in latere dextero obſcura vna: in ſiniſtro genu duæ, in vtriſque pedibus ſingulæ: ſupra pedes, ſtellæ quatuor. Hic totus omnino eſt ſtellarum XVIIII.

CASSIEPEIA ſedés in ſiliquaſtro, collocata eſt, cuius ſedilis & ipſius Caſſiepeiæ pedes poſiti in ipſa circunductione circuli qui Arcticus vocatur : effigies autem corporis ad Æſtiuum circulum peruenit, quam capite & dextera manu tangit. Hanc prope mediam diuidit circulus is qui Lacteus appellatur : proxime Cephei ſignum collocatum. Hæc occidens Scorpione exoriente, capite cum ſedili reſupina ferri perſpicitur, exoriri autem cum Sagittario. Huius in capite ſtella oſtenditur vna: in vtroque humero vna, in papilla dextera, clara vna: in lumbis magna vna, in ſiniſtro femore duæ: in genu vna, in pede dextro vna, inquadrato qua ſella deformatur, in angulis vtriſque ſingulæ clarius cæteris lucentes, Hæc igitur eſt omnino ſtellarum XIII.

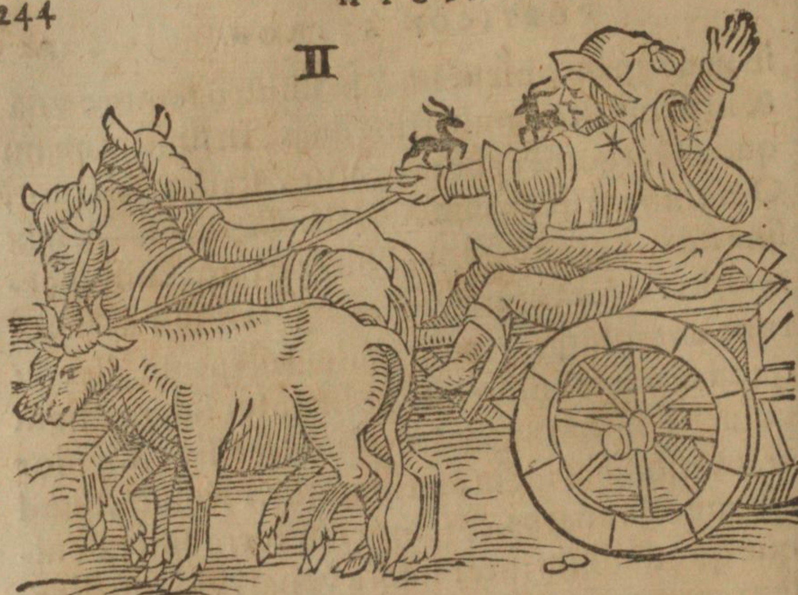
ANDROMEDA proxime Caſſiepciã, ſupra caput Perſei breui interuallo diſſidente collocata perſpicitur, manibus diuerſis vincta, vt antiquis hiſtoriis eſt traditum. Cuius caput equi Pegaſi ventri coniungitur: eadé enim ſtella & vmbilicus Pegaſi & Andromedæ caput appellatur. Huius mediũ pectus & manũ ſiniſtrã circulus Æſtiuus diuidit. Occidit autẽ cum Piſce de duobus ſecundo, quem Andromedæ ſubiectum brachio ſupra diximus, exoriente Libra & Scorpione, capite prius quam reliquo corpore perueniẽs ad terram. Exoritur autem cum piſcibus & Ariete. Hæc, vt ſupra diximus, habet in capite ſtellam clare lucentem vnam: in vtroque humero vnam: in cubito dextro vnam, in ipſa manu vnam: in ſiniſtro cubito vnam, in brachio vnam, in manu alteram: in zona tres, ſupra zonã quatuor: in vtroque genu vnam, in pedibus autem binas. Ita omnino eſt ſtellarum XX.

PERSEVS. Huius ſiniſtrum crus & humerũ læuum circulus Æſtiuus a reliquo corpore diuidit. Ipſe manu dextra Arcticum circulum tangit: dextro pede caput Aurigę premere velut currens videtur. Idem occidens Sagittario & Capricorno exorto, inclinatus caput verſus, cum Ariete & Tauro rectus exoritur. Habet autem in vtroque humero ſtellam vnam: in manu dextra clare lucétem vnam, qua falcem tenere dicitur, quo telo Gorgonem interfecit: in ſiniſtra alteram, qua caput Gorgonis tenere exiſtimatur. Habet præterea in ventre ſtellam vnam, in lumbis alteram: in dextro femore vnam, in genu vnam, in tibia vnã, in

in pede vnam obſcuram, in ſiniſtro femore vnã & in genu alteram: in tibia duas, in ſiniſtra manu quod Gorgonis caput vocatur, ſtellas quatuor. Omnino eſt ſtellarum XVIIII. Caput eius & falx ſine ſideribus apparent. Hunc Aratus cum diceret inter ſidera κεκονισμένον figuratum, acceperunt complures, eum pulueruleutum dicere: quod minime conuenit, poſſe inter ſidera etiam puluerulentum apparere: quod ſi eſſet, dignior erat Orion, cui idem aſcriberetur. Primum, quod aſſidue eſt venatus, & ſemper in terra fuit: denique quod adhuc inter ſidera venari videtur: Perſeus autem qui aſſidue volaret, non poteſt puluerem habere. Quid igitur? Cum vellet Aratus eum currentem obſcure ſignificare, vſus Ætolorum conſuetudine, eum κεκονισμένον dixit: Ætoli enim cum volunt aliquem decurrere ſignificare, ἀποκονίσαι dicunt, id quod Aratus voluit demõſtrare, non vt illum volantem aſſidue, puluerulentum dicat, quod a multis perperam eſt intellectum.

♊

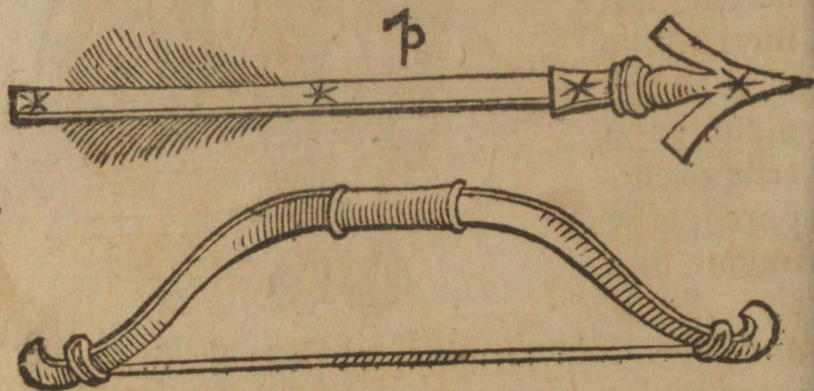

HENIOCHVS autem circulo Æſtiuo genuũ
fine, prætereaab humero ſiniſtro vſque ad zonã
diuiditur ab eo quem ſupra Lacteum orbem di-
ximus. Huius dexter pes Tauri ſiniſtro cornu
ſtella coniungitur vna, manibus vt lora tenens fi-
guratur. Cuius in humero ſiniſtro Capra, in manu
autem duo Hœdi duabus ſtellis formati dicuntur.
Totus autem pedibus Perſei ſubiectus, caput ha-
bens contra vrſæ maioris aſpectum. Hic occide-
re Sagittarij & Capricorni exortu videtur: exori-
ri autem, Ophiucho & Engonaſin occidentibus.
Habet præterea in capite ſtellam vnã: in vtroque
humero vnã, ſed in ſiniſtro clariorem, quæ Capra
vocatur: in vtroq; cubito vnã, in manu duas, quæ
Hœdi appellãtur, ſtellis prope occidẽtibus facti.

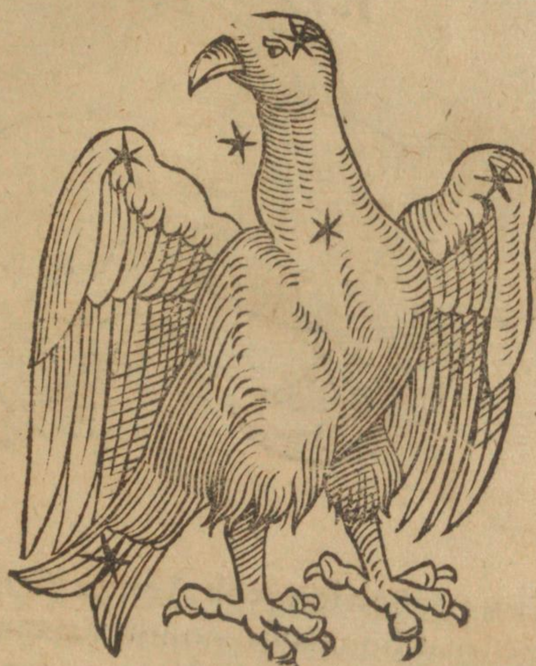
OPHIVCHVS inclinatus a capite, vt qui reſupinari videtur, manibus anguẽ tenere figuratus. Huius autem humeri Æſtiuo circulo diuiduntur a reliquo corpore. Ipſe genuum fine ab Æquinoctiali circulo terminatur, pede ſiniſtro premens oculos, dextro autem teſtudini Scorpionis innixus. Anguis autem qui ab eo tenetur, prope extremo ore Coronam cõtingit, medium vt præcingens Ophiuchum, a cauda breuior quam ſuperiori corpore, qua manus ſiniſtra ipſius ſigni figuratur: ita tamen, vt extrema cauda circulum Æquinoctialem cum Aquilæ cauda iungat. Occidens exortu Geminorum, Cancri & Leonis, peruenit ad terram: exoriens autem cum Scorpione & Sagittario, apparet. Hic habet in capite ſtellam vnam, in vtroque humero ſingulas, in ſiniſtra

manu tres, in dextra quatuor, in lumbis duas, in vtroque genu ſingulas, in dextro crure vnam, in vtroque pede ſingulas, ſed clariorem in dextro. Itaque eſt omnino ſtellarum XVII. Anguis autem habet in ſummo capite duas, ſub capite quatuor vno loco omnes. Ad manū ipſius Ophiuchi ſiniſtrā, duas, ſed quæ maxime ad corpus eius accedit, clariorē: & in dorſo Anguis ad ipſā corporis coniunctionē quinque. & in prima curuatura caudę quatuor: in ſecūda, caput verſus, ſtellas ſex. Ita eſt omnino, trium & viginti ſtellarum.

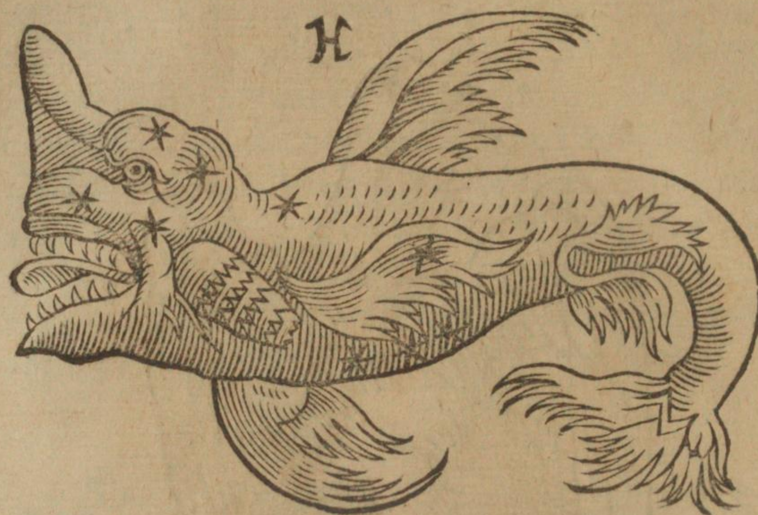

SAGITTA inter duos circulos, Æſtiuum & Æquinoctialem, ſuper Aquilæ ſignum poſita, diuiditur ab eo circulo qui vtrique polo ſubiectus ad Cancrum & Capricornum peruenit. Huius acumen ad Equi pedum regionem ſpectat: altera pars ad humeros Ophiuchi tendit. Hæc occidit Virginis ortu: oritur autem cum Scorpione. Habet omnino ſtellas quatuor, quarum vna in principio materiæ, altera in medio, duæ reliquæ in eo loco quo ferrū ſolet affigi diuerſæ videntur.

AQVILA

AQVILA ala dextra non multum extra circulum Æquinoctialem prodire, ſiniſtra autem non lõge a capite Ophiuchi figurata videtur. Præterea roſtrum eius a reliquo corpore diuidit circulus quem ſupra diximus a Cancro ad Capricornum peruenire: media autem finitur ab eo quem ſupra Lacteum orbem demõſtrauimus eſſe. Hæc occidit exorto Leone. Exoritur autem cum Capricorno, habens in capite ſtellam vnam, in vtraque penna vnam, in cauda vnam.

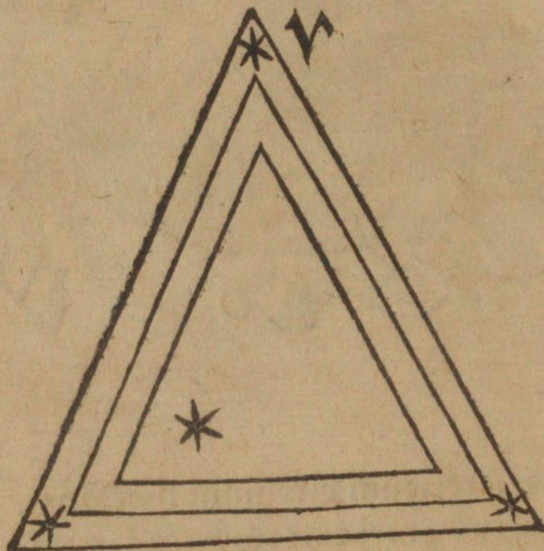
DELPHIN non longe ab Aquilæ ſigno figuratus, incuruatione caudæ nouiſſimæ tangit Æquinoctialis circuli circũductionem, capite prope contingens equi Pegaſi roſtrum. Hic exoritur cum ſagittarij poſteriore parte. Occidit autem cũ Virgo exorta eſt ad capitis finem. Habet autem in capite ſtellas duas, ſupra caput ad ceruicẽ verſus, duas: ad ea quæ in ventre velut pennæ videntur, habet ſtellas tres: in ſcapulis autem, vnam; in cauda, duas. Omnino eſt ſtellarum decem.

EQVVS

EQVVS Arcticum circulum ſpectans, pedibus Æſtiuo orbe niti, extremo ore caput Delphini tangere videtur, Aquarij manum dextram ceruice ſua coniũgens, & vtriſque Piſcibus clauſus, quos in duodecim ſignis poſtea demonſtrabimus. Huius in ſtellis corpus apparet vſque ad vmbilicum deformatum: qui occidit cum Piſce de duobus primo, qui ſupra tergum eius eſt fixus. Exoritur cum Aquario toto, & cum Piſce, cum quo & occidit manus Aquarij dextra. Hic habet in roſtro ſtellas duas obſcuras, in capite vnam, in maxilla vnam, in vtriſque auribus ſingulas, in ceruicibus quatuor obſcuras, ſed maxime lucet quæ capiti proxima apparet: in humero claram vnam, in pectore vnam, in interſcapilio vnam, in vmbi-

lico nouissimam vnam, quæ Andromedæ caput vocatur, in genibus vtrisque singulas, in vtrisque poplitibus singulas. ita est omnino stellarum XVII.

DELTOTON autem in triangulũ deformatur, æquis lateribus duobus, vno breuiore, sed prope æquali reliquis, inter æstiuũ & æquinoctialem circulum supra caput Arietis, non longe ab Andromedæ dextro crure, & Persei manu sinistra collocatum: cum Ariete toto occidens, exoriẽs autem cum eiusdem dimidia priore parte. Habet stellam in vnoquoque angulo vnam.

NVNC

NVNC protinus XII. signorum figurationem dicemus, quorum est princeps Aries.

ARIES in Æquinoctiali circulo consistens, caput ad exortum habens conuersum, occidens a primis pedibus, & exoriens caput infra Triangulum, quod & supra diximus, tenens collocatum, pedibus prope caput contingens Pistricis. Habet autem in capite stellam vnam, in cornibus tres, in ceruice tres, in pede priore de primis vnam, in interscapilio quatuor, in cauda vnam, sub ventre tres, in lumbis vnam, in pede posteriore vnam. Omnino est stellarum XVIII.

TAVRVS ad ortum ſignorum dimidia parte collocatus, vt incipere genu ac defigere ad terrã videtur, caput eodem habens attentum. Genua eius a reliquo corpore diuidit circulus Æquinoctialis. Cornu ſiniſtro, vt ſupra diximus, coniungitur cum ſiniſtro pede eius qui Auriga appellatur. Inter huius finitionem corporis & Arietis caudã, ſtellæ ſunt ſeptẽ, quas Vergilias noſtri, Gręci autẽ πλειάδας appellauerunt. Hic auerſus oritur & occidit. Habet autem in cornibus ſingulas ſtellas, ſed in ſiniſtro clariorem: vtriſque oculis ſingulas, in fronte media vnam: ex quibus locis cornua naſcuntur, ſingulas, quæ ſeptem ſtellę Hyades appellantur: etſi nonnulli quas duas diximus nouiſſime, ſtellas negauerunt eſſe, vt omnino Hyades eſſent quinque. Præterea in ſiniſtro genu priore habet ſtellam vnam, & ſupra vngulam, vnam: in dextro genu vnam, & in interſcapilio tres, nouiſ-

ſimã earum cæteris clariorem: in pectore vnam. Quæ ſunt omnino, præter Vergilias, XVIII.

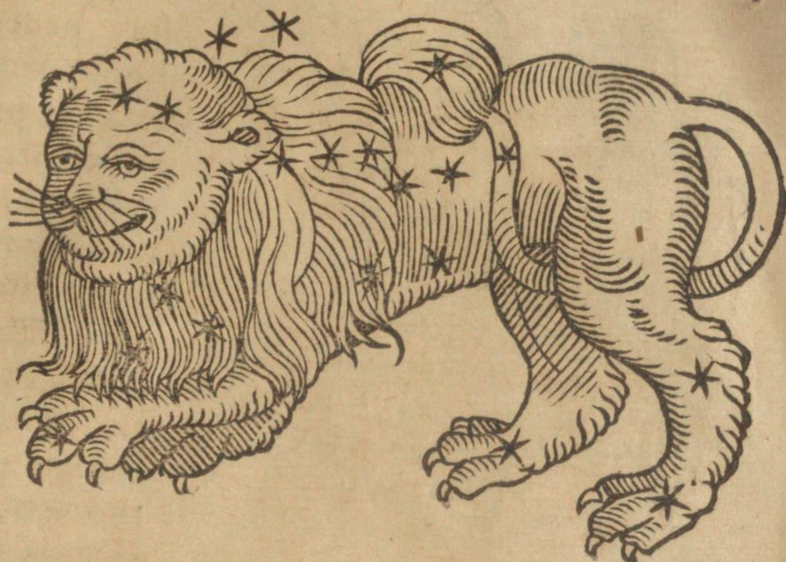
GEMINI ab aurigæ dextra parte ſupra Oriona collocati videntur, ita tamen, vt Oriõ inter Taurũ & Geminos ſit conſtitutus. Capita eorum diuiduntur a reliquo corpore, circulo eo qui æſtiuum definire ſupra eſt dictus vt complexa corpora inter ſe tenentes.

Occidunt directi a pedibus: exoriuntur autem inclinati vt iacẽtes. Sed de his qui Cancro eſt proximus, habet in capite ſtellã vnã clarã, in vtriſque humeris ſingulas claras, in dextro cubito vnã, in genibus vtriſq; ſingulas, in pedibus vtriſque ſingulas: alter autẽ in capite vnã, in vtriſque mammis ſingulas, in ſiniſtro humero vnam, in pedibus vtriſque ſingulas, & infra ſiniſtrum pedem vnam, quæ πρόπους appellatur.

CANCER. Hunc medium diuidit circulus Æſtiuus ad Leonem, & ad exortus ſpectantem, paululum ſupra caput Hydræ collocatum, Occidentem & Orientem poſteriori corporis parte. Hic autem habet in ipſa teſta ſtellas duas, quæ Aſini vocantur, de quibus ante diximus: in dextris pedibus ſingulas obſcuras, in ſiniſtro primo pede duas, & in ſecundo duas obſcuras, in tertio vnã, in quarto primo vnam obſcurã, in ore vnã, in ea quæ Chela dexterior dicitur, tres ſimiles, non grãdes, in ſiniſtra ſimiles duas. Omnino eſt ſtellarum XVII.

LEO Spectans ad occaſum ſupra corpus Hydræ, a capite qua Cancer inſtat, vſque ad mediam partem eius conſtitutus, medius æſtiuo circulo diuiditur, vt ſub ipſo orbe priores pedes habeat collocatos: occidens a capite & exoriens. Hic habet in capite ſtellas tres, in ceruicibus duas, in pectore vnam, in interſcapilio tres, in media cauda vnam, in extrema alterã, ſub pectore duas, in pede priore vnam claram, in vẽtre claram vnam, & infra alteram magnam: in lumbis vnam, in poſteriori genu vnam, in pede poſteriori vnam claram. Ita omnino eſt ſtellarum XVIIII.

VIRGO infra pedes Bootis collocata, capite posteriorem partem Leonis, dextra manu circulum Æquinoctialẽ tangit: ac inferiorem partem corporis ſupra Coruum & Hydræ caudam habere perſpicitur, occidens capite prius quam cæteris membris. Huius in capite eſt ſtella vna obſcura, in vtriſque humeris ſingulæ, in vtriſque pennis binæ, quarum vna ſtella quæ eſt in dextra penna ad humerum defixa, προτρυγητὴρ vocatur. Præterea habet in vtriſque manibus ſingulas ſtellas, quarum vna quę eſt in dextra manu, maior & clarior; ea cum ſpicis eſſe dicitur. In veſte autẽ habet paſſim diſpoſitas ſtellas ſeptem, & in vtriſque pedibus ſingulas. Ita eſt omnino ſtellarum XVIII.

SCORPIVS. Huius prior pars quæ Chelę dicũtur, ita premuntur ab Æquinoctiali circulo, vt eum ſuſtinere videantur. Ipſe autem pedibus Ophiuchi, de quo ſupra diximus, ſubditus, extrema cauda circulum Hiemalem contingere videtur: neque longe eſt ab eo ſigno, quod pro hoſtia Cẽtaurus ferre perſpicitur. Occidit autem inclinato corpore, exoritur autẽ erectus a Chelis. Hic habet ſtellas in his quæ Chelæ dicuntur, in vnaquaque earum binas, ex quibus primæ ſunt clariores: prętereа habet in fronte ſtellas tres, quarum media eſt clariſſima, in interſcapilio tres, in ventre duas, in cauda quinque, in acumine ipſo quo percutere exiſtimatur, duas. Ita eſt omnino ſtellarum XVIIII.

SAGITTARIVS autem ſpectans ad occaſum Centauri corpore figuratur, velut mittere incipiens ſagittas, a pedibus vſque ad humeros in Hiemali circulo collocatus, ita vt caput ſolum eius extra eum circulum quem ſupra diximus, apparere videatur: cuius arcus Lacteo circulo medius diuiditur. Ante pedes huius eſt quædam corona ſtellis effecta, de qua prius diximus. Hic pręceps occidit, exoritur directus. Habet autem in capite ſtellas duas, in arcu duas, in ſagitta vnam, in dextro cubito vnam, in manu priori vnam, in ventre vnam, in interſcapilio duas, in cauda vnam, in priori genu vnam, in pede vnam, in inferiori genu vnam, in poplite vnam. Omnino eſt ſtellarum XV. Corona autem Centauri eſt ſtellarum VII.

CAPRICORNVS ad occaſum ſpectans, & totus in Zodiaco circulo deformatus, cauda & toto corpore medius diuiditur ab Hiemali circulo: ſuppoſitus Aquarij manui ſiniſtræ : occidit præceps, exoritur autem directus. Sed habet in naſo ſtellam vnam, infra ceruices vnam, in pectore duas, in priore pede vnam, in priore eodem alteram, in interſcapilio ſeptem, in ventre quinque, in cauda duas. Omnino eſt ſtellarum viginti.

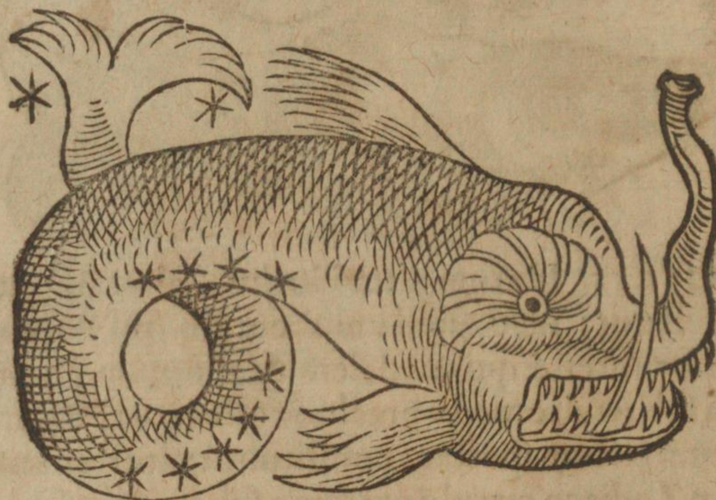

AQVARIVS pedes habet in Hiemali circulo defixos, manum autem sinistram vsque ad Capricorni porrigens tergus, dextra iubam Pegasi prope contingens, spectat ad exortus. Qui cum ita sit figuratus, necesse est corpore eũ prope resupinato videri. Effusio aquæ, peruenit ad eum Piscem qui solitarius figuratur, de quo posterius dicemus. Sed Aquarius & occidit & exoritur capite prius quam reliquis membris. Hic habet in capite stellas duas obscuras, in vtrisque humeris singulas magnas, in sinistro cubito vnam grandem, in manu priori vnam, in vtrisque mammis singulas obscuras, in lumbo interiori vnam, in vtrisque genibus singulas, in dextro crure vnam, in vtrisque pedibus singulas. Omnino est stellarum quatuordecim. Effusio aquæ cum aquario ipso est stellarum triginta. Sed in his omnibus prima & nouissima clara.

PISCES. Horum, alter Notius, alter Boreus appellatur: ideo quod vnus eorum qui Boreus dicitur, inter Æquinoctialem & Æstiuum circulum sub Andromedæ brachio collocatus, & Arcticum polum spectans constituitur: alter autem est in Zodiaco circulo extremo sub scapulis Equi non longe ab æquinoctiali circulo collocatus, spectans ad occasum. Hi Pisces quibusdam stellis vt lineola ab Arietis pede primo coniunguntur: quorum inferior ante occidere & exoriri videtur. Habet autem stellas XVII. Et Boreus omnino XII. Coniunctio eorum habet ad Aquilonem spectans stellas tres, ad alteram partem tres, ad exortum tres, in commissura tres. omnino duodecim. Horum coniunctionem, quæ a pede Arietis primo notatur, Aratus Græce σύνδεσμον ὑπουράνιον, Cicero Nodum cælestem dicit: qui vtrique volunt significare, eum nodum non solum piscium, sed etiam totius sphæræ esse: quo enim

loco circulus ab Arietis pede μεσημβρινὸς dicitur, qui meridiem ſignificet: & quo loco is circulus Meſembrinos coniungitur, & tranſit æquinoctialem circulum, in ipſa coniunctione circulorum nodus Piſcium ſignificatur: quare eum nō modo Piſcium, ſed etiam cæleſtium nodum appellauerunt.

PISTRIX a media cauda diuiditur ab Hiemali circulo, ſpectans ad exortus, roſtro prope poſteriorem Arietis pedem iungens: huius priorem partem corporis quæ ſpectat ad exortum, prope alluere flumen Eridanus videtur. Hæc occidit exorto Cancro & Leone: exoritur autem cum Tauro & Geminis. Sed habet in extrema cauda ſtellas duas obſcuras, ab eo loco vſque ad reliqui corporis curuaturam, quinque; ſub ventre ſex. omnino ſunt tredecim.

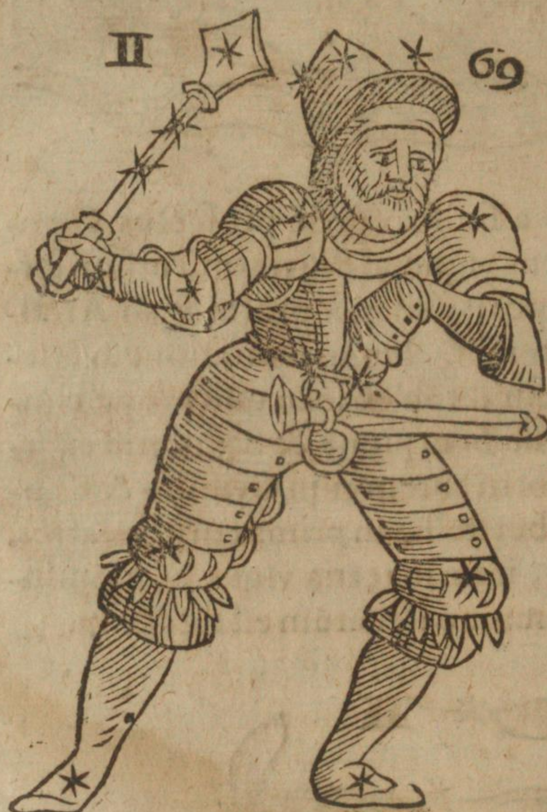

ERIDANVS a ſiniſtro pede profectus Orionis, & perueniens vſque ad Piſtricem, rurſum diffunditur ad Leporis pedes, & protinus ad Arcticum circulum tendit. Huius figurationem Hiemalis circulus diuidit ab eo loco quo prope coniũgitur Ceto. Hic Scorpione & Sagittario exorto occidere: exoriri autem cum Geminis & Cancro videtur. Habet ſtellas in prima curuatura tres, in ſecunda tres, item in tertia vſque ad nouiſſimam, ſeptem. omnino ſtellarum eſt tredecim.

LEPVS autem infra ſiniſtrum pedem Orionis per Hiemalem circulum fugiens, & ab eo

Inferiori parte corporis diuisus. occidit Sagittario exorto, oritur cum Leone. Habet autem stellas in vtrisque auribus singulas, in corpore passim dispositas duas: in pedibus prioribus singulas. ita sunt omnino sex.

ORION.

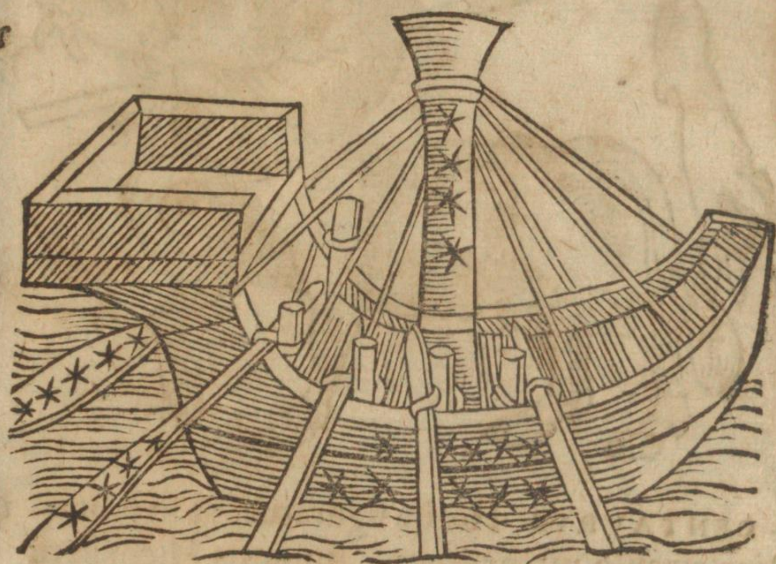
Hunc a zona & reliquo corpore Æquinoctialis circulus diuidit, cum Tauro decertantem collocatum, dextra manu clauã tenentem, & incinctũ ense spectanté ad occasũ, & occidentem exortu Scorpionis posteriori parte, & Sagittario exoriente, cum Cancro autem toto corpore pariter exsurgentem. Hic habet in capite stellas tres claras, in vtrisque humeris singulas, in dextro cubito obscuram vnam, in manu similem vnam, in zona tres, in eo quo gladius eius deformatur, tres obscuras, in vtrisque genibus singulas claras, in pedibus singulas. Omnino XVII.

CANIS Leporem fugientem perſequens, poſterioribus pedibus diuiditur ab Hiemali circulo, pedem dextrum Orionis pene ſuo capite cõtingens, capite ad occaſum ſpectans, ſed caput ad æquinoctialem circulum tendit: Occidens oriente Sagittario, exoriens autem cum Cancro. Hic Canis habet in lingua ſtellam vnam, quæ Canis appellatur: in capite autem alterã, quam nonnulli Sirion appellant, de quo prius diximus. prę-terea habet in vtriſque auribus ſingulas ſtellas obſcuras, in pectore duas, in pede priore tres, in interſcapilio tres: in ſiniſtro lumbo vnam, in pede poſteriori vnam, in pede dextro vnam, in cauda quatuor. Omnino, viginti.

ΠΡΟΚΥ'ΩΝ. Hic in Lacteo circulo defixus, pedibus Æquinoctialem circulum tangit. Spectat ad occaſum, vt inter Geminos & Cancrum conſtitutus: qui quod ante maiorem Canem exoritur, προκύων eſt appellatus. Hic autem occidit exorto Capricorno, exoritur cum Leone. Sed omnino eſt ſtellarum trium.

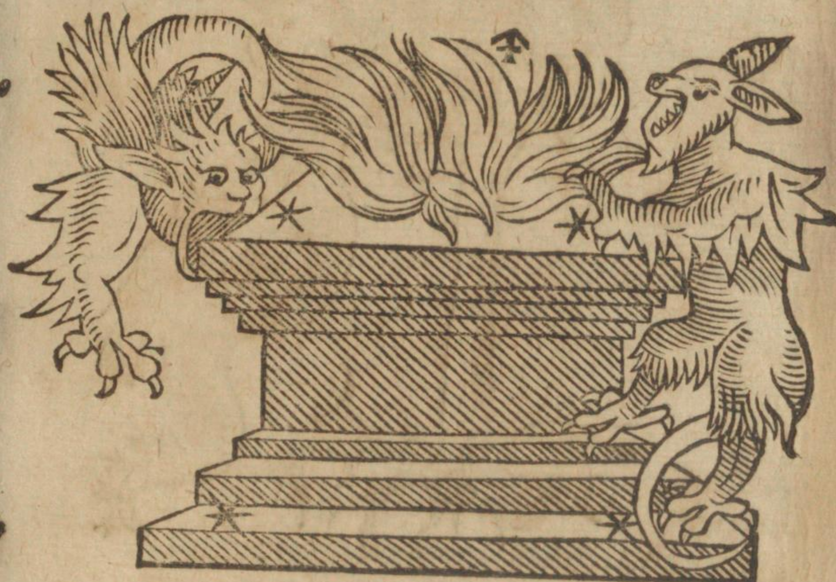

ARGO. Huius puppis Hiemalem circulum & maioris Canis caudam contingens inferiore parte, nouissime nauis inclinata, Antarcticum circulum tangit. Occidens Sagittario & Capricorno exorto vt in mari collocata, exoriens autem cum Virgine & Chelis. Hæc habet in puppi ad singula gubernacula, ad primum stellas quinque, ad alterum quatuor, circum carinam quinque, & sub reiectu quinque, ad malum IIII. Ita tota est stellarum vigintitrium. Quæ quare non sit tota in mundo collocata, prius diximus.

CENTAVRVS. Hic ita figuratur, vt in Antarctico circulo niti pedibus , humeris Hiemalem ſuſtinere videatur : capite prope caudam Hydræ contingens, hoſtiam dextra manu tenens ſupinã, quæ pedibus & extremo ore circulum Hiemalẽ tangit, inter eum & Antarcticum orbem collocata. Centauri autem crura a reliquo corpore diuidit circulus qui Lacteus vocatur. Hic ſpectans ad ortus ſignorum, totus occidit Aquario & Piſcibus exortis. oritur autem cum Scorpione & Sagittario. Habet autem ſtellas ſupra caput tres obſcuras, in vtriſque humeris ſingulas claras, in cubito ſiniſtro vnam, in manu vnam , in medio pectore equino vnam, in prioribus poplitibus vtriſque ſingulas, in interſcapilio quatuor , in ventre duas claras, in cauda tres , in lumbo equino vnã, in genibus poſterioribus ſingulas , in poplitibus ſingulas. Omnino ſunt XXIII. Hoſtia autem ha-

bet in cauda ſtellas duas, in pede de poſterioribus primo vnam, & inter vtroſque pedes vnam, in interſcapilio vnam claram, & in priore parte pedũ vnam, infra alteram: in capite tres diſpoſitas. omnino ſunt numero decem.

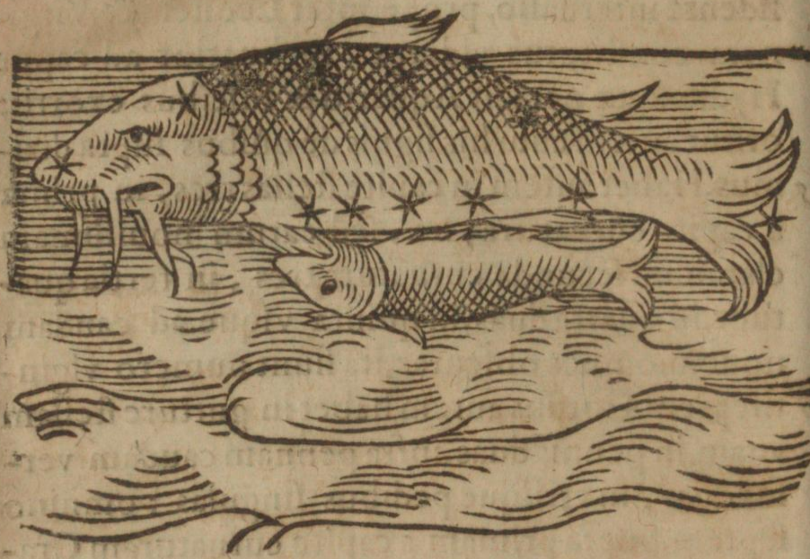
ARA propter Antarcticum circulum tãgens inter Hoſtiæ caput & Scorpionis caudam extremam collocatur. Occidens Arietis exortu, exoriens cum Capricorno. Hæc habet in ſummo cacumine circuli vbi formatur, ſtellas duas, & in imo altaris duas. Et ita eſt omnino ſtellarum quatuor.

HYDRA trium ſignorum longitudinem occupans, Cancri, Leonis & Virginis, inter æquinoctialem & Hiemalem circulum collocatur, ita tamen, vt caput eius contendens ad ſignum id quod προκύων vocatur, & totius Hydræ prope quarta pars inter Æſtiuum & Æquinoctialem circulum videatur. Cauda autem extrema pene Centauri caput tegens, ſuſtinet in dorſo Coruum, roſtro corpus eius tundentem, & toto corpore ad Cratera tendentem: qui ſatis longo diſ-

ſidente

ſidente interuallo, prope inter Leonem & Virginem conſtitutus videtur, inclinatior ad caput Hydræ, quæ occidit Aquario & Piſcibus exortis: oritur autem cum his ſignis de quibus ſupra diximus. Habet autem in capite ſtellas tres, in prima a capite curuatura, ſex, ſed earum nouiſſimam claram: in ſecunda curuatura tres, in tertia quatuor, in quarta duas, in quinta vſque ad caudam nouem, omnes obſcuras, ita fiunt numero vigintiſeptem. Coruus autem habet in gutture ſtellam vnam, in pennis duas, infra pennam caudam verſus duas, in vtriſque pedibus ſingulas: omnino ſeptem. Supra primam a capite curuaturam Crater poſitus, habet in labris ſtellas duas, infra autem anſas duas obſcuras, in medio Cratere duas, ad fundum duas. Omnino ſunt octo.

PISCIS autem qui Notius dicitur, inter Hiemalem & antarcticum circulum media regione collocatus, ſpectare ad exortum videtur, inter Aquarium & Capricornum, ore excipiens aquam quæ funditur Aquario. Hic occidit oriente Cancro, exoritur autem cum Piſcibus. Sed eſt ſtellarum omnino duodecim.

Quæ ad figurationem ſiderum pertinent, ad hunc finem nobis erunt dicta, reliqua protinus dicemus.

QVONIAM in initio ſphæræ circuli quinque quomodo efficerentur oſtendimus, neque eos corpore ſiderum notauimus: & ſi duo nouiſſimi nihil ad Solis curſum pertinent, hoc eſt Arcticos & Antarcticos, de mediis tribus dicemus. Sed quoniam Aratus quatuor circulis ſphæram plurimum valere dicit, neque eorum aperte quenquam demonſtrat, voluntatem noſtram apertius oſtendemus. Et quemadmodum in initio fecimus, a Boreo polo dicemus.

IGITVR Æſtiuum circulum vnum de quatuor eſſe dicemus, qui θερινὸς τροπικὸς vocatur, quo circulo æſtatem confici demonſtrauimus: & ſi non nemo dubitat, quare non vtrique circuli, hoc eſt Æſtiuus & Hiemalis vno nomine appellētur: ideo quod quem nos Æſtiuum diximus, nōnullis Hiemalis fiat: & quo circulo hiemem effici diximus, eo circulo aliis æſtas ſit. Qui ſi voluerint intelligere id ad noſtram collocationem mundi eſſe demonſtratum, qui inter Æſtiuum circulum & Arcticum ſumus conſtituti, non ad illorum ſphæram, qui ab Hiemali circulo Antarcticum habitantes, nobis Antipodes dicuntur, facilius ad noſtram acceſſerint voluntatem. Si quis enim voluerit eorum quos Antipodas diximus, quod inferiore a nobis circulo conſtituti videntur, ſphæram facere, non immerito noſtrum Hiemalem ſibi Æſtiuum ciruclum finxerit: aut ſi quis ſcriptor eorum mentionem faciens, obſcure voluerit Antipodas demonſtrare, & dixerit quibus in Capricorno ęſtas ſumma, aut in Cancro hiems maxima fiat, non imperita ratione acutiſſime di-

xiſſe videbitur. quodcunque enim noſtris circulis contrarium dixerit , id illis erit rectum.ſed ne longiore ſermone præter conſuetudinem vtamur,ad inceptum reuertamur.

IN ÆSTIVO circulo,de quo primum dicere inſtituimus, hæc ſigna ſiue partes eorum perſpiciuntur:Capita Geminorum, Aurigæ genu vtrũque,Perſei crus,& humerus ſiniſter. Andromeda autem a pectore, ſed manu ſiniſtra , diuiditur. Atque ita euenit,vt caput eius cum toto pectore & manu dextra , videatur eſſe inter Æſtiuum & Æquinoctialẽ circulum: reliquũ autẽ corpus inter Æſtiuũ & Arcticũ finẽ.Præterea in eodẽ Æſtiuo circulo pedes equi Pegaſi poſiti vidẽtur,& caput a reliquo corpore diuiditur Oloris, & alæ ſiniſterioris vt volãtis,pars,nõ magna.Ophiuchus humeris,vt circulum ſuſtinere videtur. Virgo prope contingens a capite, inter hunc & Æquinoctialem circulum collocata eſt , vt fulgens ad Auſtrum. Leo a pectore ad lumbos diuiditur, vt caput eius & corporis ſuperior a cruribus pars, inter hunc & Arcticum circulum videatur: inferior autem pars , inter Æſtiuum & æquinoctialem circulum. Cancer autem ſic diuiditur medius , vt inter duos oculos eius circulus traiectus exiſtimetur.In his ſignis , & hoc , vt ante diximus, circulo cum vehitur Sol, euenit vt nobis qui hac inclinationẽ mundi vtimur,ſint diei de partibus octo partes quinque , noctis autem tres. Neque ita tamen vt ex horologiis , ſed ex ſphæræ ratione.Cum enim ſphæram ita conſtitueris,vt circirculus is qui Arcticus vocatur , ſemper ap-

pareat,

pareat, nunquam autem Antarcticus exoriatur, atque ita sphæra est constituta: si voles Æstiuum circulum diuidere in partes octo, ex his inuenies partes quinque in sphæra apparere, tres autem infra tanquam sub terra esse.

8 AT ALIQVIS dixerit, cur sphæræ circulos diuidamus in partes octo, potius quam duodecim, aut quot libuerit alias partes? Hic non sphæram, sed se fallere hac ratione inuenietur fere. Si enim ita fecerit ex æstiuo circulo partes duodecim, ex his partes septem, & dimidium partis apparere: quatuor autem & dimidium sub terra inueniet esse. Itaqne euenit, vt cum ad septem partes addita dimidia sit, simili ratione ad partes quatuor accedat pars dimidia, & fiant supra terram partes septem, & dimidium partis: reliquum autem sub terra quod est partes quatuor & dimidium. Igitur oportet intelligere; vt non in minutis partibus & dimidiis fiat, sed certis numeris conficiatur, vt enenit in partibus octo. Præterea quoniam sphæra diuisa in partes triginta, euenit, vt ab æstiuo ad Hiemalem sint partes octo; nimirum certe eos circulos diuidemus in partes octo. Præterea quoniam ab æstiuo circulo ad Æquinoctialem sunt partes quatuor de XXX. & rursus ab Æquinoctiali circulo ad Hiemalem de partibus triginta partes quatuor, & ita nihilominus Æquinoctialis ipse per se circulus medius diuiditur, vt dimidia pars eius sit sub terra, de partibus octo partes quatuor, & totidem supra, & tota ratio ad octauam partem perueniat: non dubium est, quin recte diuidatur

in partes octo. Præterea cum Sol per hos circulos currens iter annuum conficere videatur, & ab omnium ſignorum octaua parte, vt poſterius dicemus, incipiat exoriri, vt ad aliud ſignum tranſeat, neque vlla alia parte ſigni vtatur, recte ipſi quinque circuli diuiduntur in partes octo. Præterea cum ſeptem ſidera ad eũdem ſtatum reuertantur, vt quibuſdam placuit, vt cuiuſmodi dies hodiernus fuerit in Solis aut Lunæ tempeſtate, eiuſdem modi octauo anno ſit futurus, vere ſphęra quoque diuidetur in partes octo. Præterea cũ videamus octauo quoque die eiuſdem ſideris horam primam, aut quamlibet denique eſſe, vt cuius hodie fuerit hora prima, eiuſdem octauam quoque futuram: veriſſimum eſt ipſam quoque ſphæram mundi, vnde horæ ſumuntur, diuidi in partes octo. Sed ne reliqua prætermittamus in hoc occupati, ad propoſitum reuertamur.

9 SECVNDVS ab Æſtiuo Æquinoctialis eſt circulus, in quo hæc ſigna & partes eorum perſpici poſſunt: Aries totus omnibus pedibus innixus videtur.

10 Hunc autem Aratus omnium ſiderum celerrimum eſſe demonſtrat, etiam minori Arcto, quæ breui ſpacio vertitur: præſtare id quod velit eſſe ſic poterimus vel facillime intelligere. Cum ſit enim maximus circulus æquinoctialis in ſphęra, in eoque Aries vt affixus videatur, quomodocunque fuerint figuræ corporum collocatæ, vt ad eundem locum perueniant, neceſſe eſt ſemel verti ſphæram. Quod cum fiat, & Aries in maximo circulo, & eodem tempore ad locum quo re-

liqua ſidera perueniant, neceſſe eſt eum celerrimum dici. Sed nos ad circuli effectionem veniemus, & reliqua dicemus. In eodem Tauri genua vt fixa perſpiciuntur, etſi nonnulli ita finxere, vt vno genu, hoc eſt dextro nixus, ſiniſtro prope cõtingere videatur: de hoc in medio relinquemus. Sed in eodem circulo zona Orionis, vt ipſo circulo præcinctus exiſtimetur. Hydra flexu a capite primo vt ceruicibus erectis Cancrum contingere videatur: & ex inferiore corpore Hydrę Crater cum Coruo velut fixus eſſe circulo conſpicitur. Item paucæ ſtellæ Chelarum, eodem adiunguntur. Ophiuchi genua eodem circulo a reliquo corpore diuiduntur. Aquila ſiniſteriore penna pene contingens figurata eſt. Eodemque circulo caput Pegaſi cum ceruicibus nititur. His corporibus ſignorum æquinoctialis circulus finitur. Quo Sol cum peruenit, bis vno anno conficit æquinoctium, hoc eſt in Ariete & Chelis: in hac enim parte ſphæræ & ver & autumnus confici exiſtimatur: ita vt ver ſit in Ariete, autumnus in priore parte Scorpionis, quod ſignum nonnulli Libram dixerunt. Per hunc circulum tranſiens Sol ab Ariete ad Chelas, efficit ſex menſium diẽ his locis qui intra Arcticum videntur orbem: noctem autem his qui Antarctico circulo ſunt clauſi: quare magis his locis nemo poteſt durare. Et rurſus ab Autumno vſque ad ver, hoc eſt a Chelis vſque ad Arietem perueniens, efficit his locis ſex menſibus perpetuis diem, in quibus ante noctem demonſtrauimus: econtrario autem noctem his qui Boreo polo ſunt proximi: ſed de hoc ante di-

ximus : neque enim mirum est hac collatione ſphæræ id euenire. Erecto enim Boreo polo neque vnquam occidente euenit, vt corpora quoque quæ ei proxima ſunt circulo, ſero occidere videantur. Id ex hoc intelligere licebit: Cum in his partibus ſphæræ habitetur, quæ pars eſt ab Æſtiuo circulo, ad orbem qui Arcticos vocatur, & de Arctico circulo, hoc eſt de duabus Vrſis & Dracone, caput Draconis maxime niti ipſo circulo videatur, ita vt is qui Engonaſin vocatur, inter Æſtiuum & Arcticum locatus, caput Draconis premere intelligatur: quicunque, vt ante diximus, ad ipſum caput Draconis habitant, ita longo die vtuntur, vt ne tertia quidem horæ pars in vnaquaque nocte his obtingat. Itaque Aratus ait:

Κείνη που κεφαλὴ τῇ νήχεται ἧχί περ ἀκραὶ
Μίσγονται δύσιές τε καὶ ἀντολαὶ ἀλλήλῃσι.

Item Cicero dicit:

Quod caput hic paulum ſeſe ſubitoque recondit,
Ortus vbi atque obitus, parte admiſcentur in vna.

De hoc Homerus quoque in Odyſſea ita breuem noctem eſſe dicit, vt paſtores cum alij exigant, alij reducant pecus, poſſit alius alium audire, cum vnus propter noctem pecus reducat, alter propter lucem exigat: ſed nos ad propoſitũ reuertamur.

II TERTIVS ab Æſtiuo circulo Hiemalis vocatur, his corporibus & eorum partibus finitur: nã medium Capricornum diuidens & pedes Aquarij, per caudam Piſtricis vt traiectus videtur. Diuidit etiam Leporem fugientem a cruribus, &

qua-

quadam parte corporis, & Canis ſequẽtis pedes & Nauis ipſius puppim, Centaurique ceruices a reliquo corpore diuidit. Scorpionis extrema cauda, quod acumen vocatur, eodem circulo coniũgitur. Sagittarij arcus eodem orbe deformatur. Huius orbis infra terram ſunt de partibus octo partes quinque, ſupra terram autem tres. Itaque fit breuior dies nocte, vt ante demonſtrauimus.

12 QVARTVM circulũ Zodiacum eſſe Aratus demonſtrat, de quo ante diximus, & poſterius dicemus. Sed Aratus non, vt reliqui aſtrologi, ab Ariete duodecim ſigna demonſtrat, hoc eſt vere incipiente: ſed a Cancro, hoc eſt ipſa æſtate. Nos autem (quoniam ab Ariete incipimus) ita protinus dicemus. In hoc enim circulo ſic duodecim ſigna figurantur: Aries, Taurus, Gemini: in his tribus ſignis ver demonſtratur, & æquinoctium vernum. Cancer, Leo, Virgo: in his ſignis maxime æſtas conficitur: ſed ſol incipit a Virgine iam tranſire ad æquinoctium autumnale. Chælæ, Scorpius, Sagittarius: in his tribus ſignis autumnus efficitur & æquinoctium autũnale. Capricornus, Aquarius, Piſces: in his tribus ſignis ſol hiemem conficere demonſtratur. Et ſi nulla ſunt ſigna XII. ſed XI. ideo quod Scorpio magnitudine ſui corporis duorum locum occupat ſignorum, e quibus prior pars Chelæ, reliqua autem Scorpio vocatur. Priores enim aſtronomici, cum omnes res ad duodecim partes reuocarent, vt menſes, & horas, & latitudinem ſignorum: itaque & ſigna, per quæ res omnes ſignificantur, duodecim voluerunt eſſe.

SED quoniam ſeptem circulis in procemio propoſitis, de quatuor circulis mentionem fecimus, ne ſeptē ex ordine demōſtratis, aliquid a nobis obſcurius dictū videatur, de ſeptē ſuperāt tres, Arcticus, Antarcticus, & ille qui Lacteus vocatur. Itaque de his dicere incipiemus. Arcticon igitur orbem ſuſtinet caput Draconis cum reliqua corporis parte. Cepheus autem pectore ſuo circulū iungit. eodem orbe nitūtur & pedes maioris Vrſæ, præterea ſedile Caſſiepeiæ cum pedibus eius nititur ipſi circulo ſiniſtro pede, genuque dextro: & pedis prioribus digitis eius qui Engonaſin vocatur: & manus ſiniſtra Bootis exteriori parte circuli peruenit coniuncta. Ad Antarcticon autem circulum peruenit extrema nauis Argo, pedeſq; Centauri poſteriores adiunguntur: priores autem prope contingere, & Ara videtur prope affixa, Eridanique fluminis extrema ſignificatio.

RELIQVVM eſt nobis definire quem ſupra Lacteum orbem demonſtrauimus. Ipſe enim diuidit Oloris extremam ſiniſtram pennam, quæ extra Æſtiuum peruenit finem. Præterea tranſit manum dextram Perſei, & ab humero ſiniſtro Aurigæ perueniens ſub manum eius dextram, & Geminorum genua, & pedes eius ſigni quod προκύων vocatur. Hic diuidens Æquinoctialem & æſtiuum circulum, tangit extremum finem mali qui in Argo naue defixus videtur: deinde rurſus reuertens, genua Cētauri diuidit a reliquo corpore, & extremam caudam terminat Scorpionis, & arcum medium Sagittarij, & Aquilæ dimidiam partem, per eius tranſiens pennas.

QVONIAM de huiuſce rebus expoſuimus ordine, mundi rationem & quemadmodum moueatur, protinus dicemus: & in duodecim ſignorum exortu ea quæ deinde corpora conſequantur, & quæ perueniant ad occaſum. Conuenit nobis mundum ab exortu ad occaſum verti, ideo quod videmus ſtellas exorientes ad occidentem conuerti. Sic enim primum poterimus ſcire, qui ſint exortus, & qui occaſus. Si enim noſtrum aliquis aſtiterit contra exorientem, neceſſe eſt Arctos nobis a ſiniſtris partibus eſſe. Cum id ita fiat, illud quoque neceſſe eſt, vt omnia a dextris partibus exorta, in ſiniſtris occidere videantur, de quo & ante diximus. Igitur cum videamus ſtellas exoriri & occidere, neceſſe eſt mundum quoque cum ſtellis verti. Sed nonnulli aiunt nihilominus id euenire poſſe, vt ſi ſtante mundo, ſtellæ exoriátur & occidant, quod fieri non poteſt. Si enim ſtellæ vagæ feruntur, neque mundus ipſe vertitur, non poſſunt corpora ſtellis figurata incolumia & certa permanere. Illud enim videmus, in toto mundo ſtellas erraticas eſſe quinque, neque horum curſum quenquam poſſe definire: Aratũ ipſum negare, ſe difficiles eorum curſus interpretari poſſe. Quomodo igitur cum quinque ſtellas nemo poſſit obſeruare, tot milia quiſquam poſſit peruidere, niſi qui permittat, hic curſus ſtellarum poſſe eſſe, & nihilominus figuras corporum permanere: quod ſi non eſt, tota ſphæra ad irritum reuocabitur. Quicunque enim ſphæram fecerit, non poterit efficere, vt ſphæra ſtante nihilominus ſtellæ verſentur. Illud etiam videmus in ex-

trema cauda Draconis, ſtellam eſſe quæ in ſe vertatur, & in eodem loco conſtet. Quod ſi omnes ſtellæ vagę feruntur, hanc quoque loco moueri neceſſe eſt, quod non euenit. Igitur neceſſe eſt mundum quoque non ſtellas verti.

Quoniam oſtendimus mundum cum ſtellis potius quam ſtellas per ſe verti, nunc reliqua dicemus. Cum enim traditum ſit nobis, prius noctem quam diem fieri, noctem dicemus vmbram terræ eſſe, eamque obſtare lumini ſolis. Et ſi nonnulli dixerunt in ſolis curſu euenire, vt cū peruenerit ad eum locum, vbi occidere dicatur, ibi mōtium magnitudine a nobis lumen auerti ſolis, & ita noctē videri: quod ſi ita ſit, nimirū eclipſin ſolis verius quā noctē dixerimus. Sed aliter eſſe ex ipſa ſphæra intelligere licebit. Horizon enim diuidens ea quæ vidētur, & quæ nō apparēt, ita definit ſphærā, vt ſemper ſex ſigna de duodecim in hemiſphærio videātur ſupra terrā, ſex autē ſigna ſint infra ſub terra. Igitur cū in vno eorū Sol nixus ferri videatur, ab eo circulo qui Horizō vocatur, exoritur, itaq; incipit lucere, cūque nihilominus ipſe mundus vertatur cū reliquis ſignis. Sed quo facilius intelligatur, ponamus ſolē eſſe in Ariete, a quo duodecim ſigna inſtituimus numerare. Igitur cū ſol ſit in Ariete exoriēte, dies eſt: qui cū vertēte ſe mūdo peruenit ad eū circulū qui Meſembrinus vocatur, efficit diei partē dimidiā. Sed ſic etiā facilius intelligitur, & rurſus ab eodē Ariete incipiemus. Cū Aries eſt exortus, præter eū hæc ſigna ſunt in ſuperiore hemiſphærio: Piſces, Aquarius, Capricornus, Sagittarius, Scorpio. Horū

cum

cũ tria ſigna occiderint, hoc eſt, Scorpius, Sagittarius, Capricornus, exorta ſunt tria ſignaſque Arietẽ ſequũtur, hoc eſt, Taurus, Gemini, Cancer. Tũ fieri dimidiũ diẽ neceſſe eſt, & Arietem peruenire ad eũ quẽ meſembrinũ eſſe circulũ ſupra diximus. Cũ autẽ cũ reliquis ſignis ipſe Aries occidit, & exortus eſt Leo, Virgo: tũ Chelæ exoriũtur, & in ſuperiore hemiſphærio vehũtur. Quæ cũ occiderint, rurſus Aries exortus efficiet lucẽ. Sed ne in dubiũ veniat, cũ Ariete occidẽte dixerimus Chelas exoriri, quid de reliquis ſignis ſine ſphęra poſſit intelligi, ſic inuenietur: In quocũque ſigno Sol fuerit exoriẽs, quodcunque ab eo ſigno ſeptimo loco fuerit, id noctu primũ exorietur, & ita conficiet curſum: mundus enim ipſe ſemel in die ac nocte verti videtur. Itaque euenit, vt ipſa ſigna duodecim ſemel in die ac nocte videri poſſint. Sed ne Solis curſus, de quibus poſtea ſumus dicturi, potius quã quod ante cœpimus enumeremus, ad inceptum reuertemur. Diximus enim principium mundi eſſe noctem, deinde diem. Inter noctem & diẽ, pręter vmbrã terræ nihil intereſſe arbitramur. Sed quoniã ſignorũ ſupra & corporum exortus inſtituimus, ad hoc perueniemus.

14.15 IGITVR vertente ſe mundo per vtroſque Polos & per Axem, quem ſupra Dimenſionem ſphæræ diximus eſſe, & ita ſphæra collocata, vt vnus Polus ſemper ſit ſupra terram, alter nunquã exoriatur, neceſſe eſt Arctos quoque & reliqua corpora quæ ſunt in Arctico circulo, nunquam occidere, reliqua autem omnia exoriri & occidere, quod inferiora ſunt ab eo circulo quẽ nun-

quam occidere diximus. Id enim poſſe fieri hæc edocet cauſa. Videmus caput extremum Draconis, quod maxime Arcticon extra circulum prominet, quodam tempore ita occidere exiſtimatur, vt exortus cum occaſu permiſceatur, vt & ante diximns. Si autem pars aliqua occidere de ſummo circulo videtur, neceſſe eſt omnia quæ ſunt inferiora, exoriri & occidere. Igitur cõuenit nobis ſidera; vertente mundo occidere & exoriri. Præterea hac inclinatione cæli, cum vnus circulus ita ſit erectus vt nunquam occidat, alter ita ſit terræ ſubiectus, vt nũquam exoriatur, quicũque circuli fuerint in ſphæra, hoc eſt ab Æquinoctiali ad polum qui Boreus appellatur, nullus erit eorũ qui non maiorem partem circunductionis habeat ſupra terram: qui autẽ ab Æquinoctiali fuerint circulo ad eum polum qui Notius appellatur, omnes inferiorem partem maiorẽ habebunt quam ſuperiorem: & quãto magis ad Polum Notium acceſſerint, hoc maiorem partem ſub terra habere perſpicientur: & quanto magis ad Boreũ finem venerint, hoc maiorem partem circuli ſupra terram tenere videbuntur: quo enim erectior ipſe Polus fuerit, hoc magis & circuli eius erectiores videbuntur. Quod cum ita ſit, ſi duo ſidera ſimul fuerint orta, vnum ab Arctico, alterũ ab Antarctico circulo, ſerius occidet id ſidus quod ab Arctico circulo fuerit exortum: ideo quod maiorem habet circunductionem ſphæræ, quã quod a Notio polo eſt ortum. Si autem ſimul occiderint, ſerius exorietur id ſignum, quod ab Antarctico fuerit exortum, ideo quod tota illa collo-

catio

catio mundi maiorem partem habeat ſub terra, quam illa pars quæ in Boreo polo eſt finita. Et nõ modo ſigna quæ ſunt ad Arcticum finem collocata, præſtantibus corporibus, aut ſerius occidũt & ante exoriuntur, quam ea quæ Notio polo depinximus : ſed ipſa quoque corpora inter ſe diſſentiunt: vt ſi quod inferius ſit ſignum, & id cum ſuperiore exoriatur, tamen ſerius occidat. E contrario itaque ſi qua ſunt ſigna ab Æquinoctiali circulo ad Notium polum figurata, horum ſi qua ſigna pariter exorta fuerint, citius occident quam ea quæ proxime Polum accedunt. Euenit etiam, vt non modo quæ ſimul ſint exorta ſidera, ex his ſerius occidant, quę proxime Arcticum circulum ſunt collocata, ſed etiam ſi qua eorum ante exorta fuerint, quæ ſunt ad Notium polum finita, tamen ante occidant quam ea corpora, quæ in Boreo polo figurata eſſe ſupra demonſtrauimus, ideo quod maiore circunductione ſphæræ vtuntur ea corpora, quæ ab Æquinoctiali circulo ad Arcticum finem ſunt conſtituta. Igitur oſtendimus, qua inclinatione mundi ſphæra ſit conſtituta. Nunc ad duodecim ſigna reuertemur, & quorum exortu quæ de reliquis corporibus occidãt aut oriantur, commemorabimus, & initium ab Ariete faciemus.

16 ARIETIS exortu, ſiniſtra pars Andromedę prouenire, Ara autem occidere videtur. Cum eodem ſidere exoritur & Perſei caput vſque ad vmbilicum, vt dubiũ fere videatur, zona eius vtrum vſque extremo Ariete, an Tauro primum exoriente prodeat ad lucem.

Tauro autē exorto quæ prius dubia fuerunt, omnia ſunt certa. Nam & Ara omnino occidit, & Perſeus totus eſt ortus, & Aurigæ caput cū reliquo corpore duntaxat ad ſiniſtrū pedem videtur, & Piſtrix a cauda exoriens perſpicitur. Hoc ſigno primum occidere Bootes videtur: etſi cum quatuor ſignis occidit, neque tamen totus ad terram poteſt peruenire: nam manus eius ſiniſtra circulo Arctico concluſa, neque oritur neque occidit.

Geminis exorientibus, tota iam Piſtrix & fluminis Eridani prior pars apparet, & Orion exoriri videtur: occidit autem Ophiuchus a pedibus genuum fine.

Cancer exoriens obſcurat dimidiam partem Coronæ Piſtriciſque caudam, & Notium piſcem: & caput cum reliquo corpore ad vmbilicum eius qui En gonaſin vocatur. Ophiuchum a genibus ad humeros, & Anguem totum præter caput & ceruicem, quæ ex Æſtiuo circulo tendit ad coronam. Bootem prope totum terra tenet tectum. Exoritur autem & Orionis corpus ad zonam, & Eridanus totus apparet.

Exortu Leonis reliqua pars occidit Coronæ, cum capite & ceruicibus Anguis & Ophiucho: En gonaſin autem qui vocatur, eius præter ſiniſtrum genu & pedem nihil apparet, & Bootes totus obſcuratur: exoritur autem caput Hydræ cum Lepore toto, & Procyon cum pedibus prioribus Canis & Aquila tota.

Virgo autem exoriens, non pauca ſidera obſcurat. nam ſtatim Lyra occidit cum ſagitta & Delphi-

Delphino, & Oloris a capite corpus ad caudam prope occidit, & Fluminis prior pars & Equi caput cũ ceruicibus: exoritur autẽ Hydra sine Crateris; & Canis totus & nauis Argo sine totius veli.

Chelis exorientibus videtur & Bootes exoriẽs totus, & tota nauis apparet Argo Hydraque, prę ter cacumen extremum caudæ, quod est sub terra. Exoritur etiã genu & sura eius dextra qui Engonasin vocatur. Hunc eadem nocte occidere & exoriri licet videre: reliquum autem corpus, cum Scorpionis & Sagittarij prouenit parte. Præterea cum Chelis exoritur cauda Centauri, occidit reliquũ Pegasi corpus: & Oloris extrema cauda, & Andromedæ caput cũ vmbilico Pegasi: & Pistrix reliquo corpore ad ceruices, vt caput eius solum videatur: & caput Cephei pendẽs ad Pistricis occasum, cũ manibus & humeris peruenit ad terrã.

Scorpione exoriẽte duæ partes Fluminis occidunt, & reliquũ corpus Andromedæ cum capite Cephei. Occidit etiam Cepheus capite ad humeros, quæ pars est extra Arcticũ circulũ constituta: obscuratur etiã Cassiepeia resupina occidẽs: exoritur autẽ Corona, quæ ante Centauri pedes iacere existimatur: & Hydræ reliquũ quod caudã esse supra diximus. Prouenit etiã & corpus Centauri, quod equina figura videtur, & ipsius hominis caput, & hostia quã tenere eũ supra diximus: denique ad id corpus qua sine pedes eius sunt priores: Ophiuchi autẽ duntaxat caput exoritur, & ipsius Anguis caput quod est contra Cancrum.

Sagittariũ exorientẽ Ophiuchus totus exoriẽs insequitur, & Anguis qui ab eo tenetur, caput

eius qui Engonasin vocatur, & sinistra manu eiusdem: deinde Lyra tota cum Cephei capite & humeris exit ad lucem. Occidit autem Canis maior, cum Orione toto, & Lepore, & Aurigę superiore parte corporis: præterea caput & pedes eius: occidit etiam totus Perseus præter crus & pedem dextrum. Argo autem puppim solam relinquens, peruenit ad terram.

Capricornus exoriens, hæc sidera ad terram premere videtur, reliquam figuram nauis, & signum quod Procyon vocatur. Eodem tempore & reliquum corpus occidit Persei. Exoritur autē Olor cum Aquila, & Sagitta, & Ara, quam proximam esse Notio polo diximus.

Aquarius exoriens ad dimidiam partem corporis Equi pedes secum de terra ducit, & caput cum ceruice Pegasi. At contra Centaurus a cauda ad humeros virilis corporis occidit cum Hydræ capite & ceruicibus.

Piscibus exorientibus occidit reliquum Hydrę corpus, & ipse Centaurus: exoritur autem Piscis qui Notius vocatur, & Andromedæ dextra pars corporis.

SOL.

SIC igitur exorientibus duodecim ſignis, reliqua corpora occidere & exoriri videntur. Sed vt ante diximus, nunc protinus de ſolis curſu dicemus. Neceſſe eſt enim ſolem, aut ipſum per ſe moueri, aut cum mundo verti vno loco manentem. Quod ſi maneret, neceſſe erat eodem loco occidere & exoriri, a quo pridie fuerat exortus, quemadmodum ſigna eodem loco ſemper oriuntur & occidunt. Præterea ſi ita eſſet, neceſſe erat dies & noctes omnes æquales eſſe: vt quam longus hodiernus fuerit, tam longus ſemper ſit futurus. Item nox ſimili ratione ſemper ęqualis permaneat. Quod quoniam non eſt, illud quoque neceſſe eſt, cum videamus eſſe dies inæquales, & ſolem alio loco hodie occaſurum, & alio heri occidiſſe. Si igitur aliis locis oritur & occidit, neceſſe eſt eum moueri, non ſtare. Solem

autem contra mundi motum currere, ſic poſſumus intelligere: euenit enim, vt duabus ex cauſis ſidera non poſſimus videre. Quarum vna eſt, cum abierint infra terram, noſtrum quoque effugere conſpectum, ita vt inferiori hemiſphærio oſtenditur. Altera autem eſt ratio, quod propter fulgorem Solis, & vim maximam luminis, ſidera obſcurentur: ſiue quod ſtellis obſiſtit, ne candor earũad noſtros perueniat aſpectus: ſiue ſui magnitu dine luminis officit oculis noſtris, ne præter eius ignem aliam ſuperiorem rẽ perſpiciamus, quod magis veriſimile videtur. Neque enim Solis ignẽ eiuſmodi videmus, cuiuſmodi reliquos ignes intelligimus: ſed ita lumen auertit noſtrum, vt ipſe quoque nobis non igneus, ſed albus videatur eſſe. Præterea in vnaquaque nocte vndecim ſigna neceſſe eſt apparere, ideo quod vno ſigno Sol ipſe ſuo lumine obſcurat: cum eo enim ſigno & occidere & exoriri videtur. Nonnulli dicunt nos duodecim ſigna duntaxat hac ratione perſpicere poſſe, ſi in eius ſigni prima nouiſſimaq; parte cõſiſtat. Habent enim duodecim ſigna partes eiuſcemodi, vt vnumquodque eorum in longitudine habeat partes triginta, in latitudine autem partes duodecim. Itaque euenit, vt in lõgitudine ſignorum annus ſit, in latitudine autem ſinguli dies ſint. In prima parte Signi nihilominus nos reliquum corpus eius Signi, videre poſſe nonnulli dicunt. Simili ratione, & ſi fuerit in extrma parte Signi, quod fieri non poteſt. Nam cúm ſol ſit in qualibet parte Signi, & exoriatur, ita magnum videtur habere fulgorem, vt omnia ſidera obſcuret.

ret. Illud tamen poteſt euenire, vt cum Sol ſit in prima parte Signi & occidat, reliquum corpus eius Signi appareat. Sed certius & verius eſt, vndecim Signa quã duodecim apparere poſſe. Præterea quæritur, quare Sol contra mundi inclinationem currẽs, videatur cũ ipſa ſua ſphæra occidere & verti. Nã ſi Sol contra ſiderum occaſum curreret, de Ariete ad Piſces, nõ ad Taurũ trãſiret. Exoriri etenim Piſces prius quam Aries, & occidere perſpiciuntur: & ita mundus verti videtur, vt prius Piſces quã Aries occidãt. Itaque diebus triginta Sol in Ariete currens, & eius corpus obſcurans, ſic duntaxat apparet Sol, vt ex eo loco quo Aries ante exoriri videatur: & poſt dies triginta, Sol videatur ab eodẽ loco ſurgere, ex quo loco Taurus ante exoriri videbatur. Igitur apparet ſolem ab Ariete ad Taurum tranſire. Quod ſi ita eſt, neceſſe eſt eum cõtra mundi inclinationẽ currere. Quare autem euenit, vt ante diximus, quod videtur cũ mundo Sol verti: eius ſimilis hęc eſt cauſa: Vt ſi quis in nauiculæ roſtro ſedens, inquirat ad puppim tranſire, & nihilominus ipſa nauis iter ſuum conficiat: ille quidem videbitur contra nauiculæ curſum ire, ſed tamen eodẽ perueniet quo nauis. Hoc autẽ ſic etiam facilius intelligetur, ſi nauim diuiſeris in partes trecentas ſexaginta, quẽadmodũ Sol diebus trecentis ſexaginta ſimul mundũ trãſigit. Eodẽ modo, vt ante diximus, ſi nauis ſit diuiſa, & in vna parte de trecẽtis ſexaginta cõſtituatur quilibet eorũ: nauis autẽ habet vnius diei curſũ, ille quidẽ cõtra nauim ire, ſed cũ ea ad locũ definitũ peruenire intelligetur,

Non enim extra nauim eſt, quia roſtro ad puppim tranſit, ſed ipſa naui continetur: item Sol cum per ipſum mundum iter conficiat, & eo cõtineatur, videtur contra mundum ire, ſed cum eo peruenit ad occaſum. Cum enim mundus trecenties & ſexagies ſe conuerterit, tunc Sol iter annuum conficit.

LVNA.

QVONIAM de Sole quæ viſa ſunt nobis vtiliſſima eſſe, literis mandauimus, nunc de Luna dicemus. Etſi alta conati perſcribere, velut natura voluminis ad hoc loci deuenimus, ne nonnullis incaute huius rationem relinquentes, aut propter magnum laborem defeciſſe, aut inſcientia ſuperati non valuiſſe perſequi videamur. Nos autem non illorum exiſtimationis timendæ cauſa perſequi conſuetudinis noſtræ rationem demonſtraſſe inſtituimus, ſed quod alterius quæri

volumen

volumen hoc perlecto noluimus:nec tandiu rem cogitatam ſcripto aliorum ad deſiderium adducere. Præterea cum reliqua omnia diligentiſſime perſecuti fuerimus,alienum videtur eſſe , nos non eandem perſequi cauſam . Quare, ſicut ante diximus,ad inceptum reuertemur, & neceſſario totidem verbis de Luna ac Sole dicemus,ita: Lunam per alios exortus & occaſus neceſſe eſt moueri,non ſtare:idque facilius, quam de Sole licet intelligere:neque enim tam magnus ardor eius eſt,vt officiat oculis noſtris,neque vt Sol diestriginta vno quoque ſigno vehitur,vt difficile ſit intellectu,quanta particula luminis aut ipſius ſigni ſupereſſe videatur,cum ad aliud trāſierit ſignum. Luna enim cum duodecim ſigna diebus triginta percurrat,licet intelligere , duobus diebus & ſex horis Lunam in alio ſigno eſſe:haec autem,cum a Sole lumen accipiat,& ita nobis lucere videatur, non eſt veriſimile de tam multis cauſis , potius eā conſtare quam moueri. Si enim ſuo lumine vteretur,illud quoque ſequebatur , eam ſemper æqualem eſſe oportere,nec die triceſimo tam exilem aut omnino nullam videri,cum totum tranſegerit curſum, ſola autem ad aliud tranſire ſignū intelligatur : Præterea ſi ſuo lumine vteretur,huius nunquam eclipſin fieri oportebat. Sed ne dubium fiat,quare ſolis eclipſis fieri poſſit,qui vtriſque lumen dare ſupra ſit dictus : Lunæ autē non facile fiat,cum alieno lumine vtatur:eius hæc veriſſima,vt arbitramur,eſt cauſa. Luna enim cum ex toto mundo & omnibus ſtellis maxime terræ proxima videatur, & ad acies noſtras perueniat;

& quodam tempore torrens perueniat ad eundē locū ſigni, quo Sol vehitur, obſcurare lumē eius a noſtro conſpectu videtur. Hoc autem maxime euenit die nouiſſimo, cum Luna trāſierit in duodecim ſigna, & cum Sol ad aliud ſignum tranſire videatur, & proxima fiet illi. Quod euenire ſic etiam poteſt intelligi: Vt ſi quis alicui manum planam ad oculos admouerit, quāto magis ſic fecerit, hoc minus ille videre poterit: & quanto longius ab eo diſceſſerit, hoc magis illi omnia poterunt apparere. ſimili ratione, cum Luna ad Solis locum peruenit, tunc proxima eius videtur eſſe, & radios eius obturare, vt lumen eiicere non poſſit. Cum autem Luna ab eo loco diſceſſerit, tunc Sol lumen eiicit, & ita ad noſtra adiicit corpora.

Lunæ autem eclipſis ſic euenit: Cum prope vna dimēſione ſit Luna, cum abierit Sol ſub terram, duntaxat hoc modo, vt per mediam terrā, ſi quid directum traieceris, cōtingere poſſit Solem ſub terram, Lunam autem ſupra terrā. Quod cum ita euenit, neceſſe eſt Solis radios propter magnitudinem terræ ita eſſe dimiſſos, vt lumen eius quo Luna lucet, non poſſit ad eam peruenire: & ita exiſtimatur fieri eclipſis Lunæ. Quæ ſi ſuo lumine vteretur, licebat ne apparere quidē nunquam Solem, ideo quod Luna nihilominus luceret. Sic nanque accipit lumen, vt luceat cum Sol venerit per terras, ſed non vt aliquem locum concluſiorem totumque ſpacium impleat lumine. Si quis noſtrum ſteterit in eo loco quo Sol maxime lucet, reliquis partibus lumen a So-

le ac-

le accipiens præbebit: id in Luna fieri inuenitur, eam Solis lumine accepto, lucere reuibratione. Nonnulli exiſtimant, cum dicitur Sol in Ariete aut in quolibet ſigno eſſe, eum ſupra ipſas ſtellas Arietis iter facere. Qui autem hac ratione vtuntur, longe a vera ratione errant. Nam neque Sol, neque Luna proxime ſidera apparent. Hac etiam de cauſa nonnulli ſeptem ſtellas erraticas finxerunt, adiungentes eodem Solem & Lunã, quod cum quinque ſtellis feruntur: Luna enim proxime terra eſt, itaque triginta diebus totum mundum exiſtimatur tranſire. Id hac euenit ratione: ſi circulos quos intra Zodiaci ambitum fecerit, eoſque hoc interuallo finxerit, vt terra ſit tn medio, & vnam a terra ad Lunam menſionem fecerit, quam Græci τόνον appellauerunt. Hunc autem, quia certum ſpacium non potuerunt dicere, tonon dixerunt. Igitur abeſt Luna a terra, tono vno. Hac igitur re, quod breuiſſimo circulo deuehitur, diebus triginta ad primum peruenit circulum. Ab hoc circulo abeſt circulus ſemitonio: quo Mercurij ſidus vehitur. Itaque diebus triginta ad alterũ ſignũ tranſiens tardius, ab hoc circulo abeſt tono dimidio: quo loco iter ſuũ Veneris dirigit aſtrũ, tardius quã Mercurij ſtella cõficiẽs curſum trãſit enim ad aliud ſignũ diebus triginta. Supra huius ſtellam Solis eſt curſus, qui abeſt ab Heſpero, quę eſt Veneris ſtella, medietate toni. Ita cum inferioribus pariter peruolãs anno vno duodecim ſigna percurrit, triceſimo die ad aliud tranſiens ſignum. Supra ſolem igitur & eius circulum, Martis eſt ſtella, quæ abeſt a Sole

tono dimidio. Itaque dicitur diebus ſexaginta ad aliud ſignum tranſire. Supra hunc orbem Iouis eſt ſtella, quæ abeſt a Martis, hemitonio. Itaque vno anno ad alterum tranſit ſignum. Nouiſſima ſtella Saturni, quæ maximo vehitur circulo : hæc autem tono diſtat a Ioue. Itaque annis triginta duodecim percurrit ſigna. Ab ipſorum tamen ſiderum corporibus Saturnus abeſt tono vno & dimidio. Hac igitur ratione potes ſcire, neque Solem neque Lunam contingere ſtellas, & nihilominus per zodiacum circnlum verti. Hinc etiam poſſumus intelligere, Lunam maiorem eſſe Sole. Omnia enim quæ proxima ſunt nobis, maiora neceſſe eſt eſſe, quam quæ longo diſſidente interuallo videmus. Igitur Lunam videmus proxime nos eſſe. neque eam maiorem noſtro aſpectui eſſe quam Solem. Illud quoque neceſſe eſt, cum Sol longe abſit a Luna, & a nobis maior videtur, ſi prope acceſſerit, multo maiorem futurum. Præterea neceſſe eſt, vt ante diximus, aut nullam ſtellam erraticam eſſe, aut Solem pariter cum Luna vt reliquas ſtellas errare. Si enim quiſquam mihi poteſt demonſtrare quinque ſtellarum curſum, & dicere, quod hodie coram earum quæque ad aliud tranſeat ſignum, quemadmodum de Sole & Luna fieri videmus, & nihilominus ſuum efficit curſum, non eſt erratica. Si autem dubium eſt, quod hodie tranſeat, & ad aliud ſignum compari ratione cum Luna feratur, & ſuum circulum dirigat, quemadmodum ſtellæ quæ ſunt dubiæ, neceſſe eſt has quoque errare: ſed non euenit vt errent, præſertim cum ſuo tempore ad curſum reuer-

uer-

uertantur. Igitur ne ſtellæ quidem, cum certo tẽpore ad ſuum ſignum reuertantur, poſſunt errare, niſi forte volumus accipere excuſationem, quod duo corpora magna facilius poſſint obſeruari quam ſingulæ ſtellæ, quæ non certos curſus conficientes videntur apparere.

VENVS.

STELLAS quinque nonnulli has aiunt eſſe: Veneris, Mercurij, Iouis, Saturni, & Martis. E quibus eſſe maximam colore candido, nomine Heſperum, & eam appellari Venerem. Hæc ſtella nõ abeſt a Sole longius duobus ſignis infra eius circulum collocata, ſicut ante diximus: apparens maxime noctu, ſed toto menſe non plus indeficiens poteſt videri. ſed totus Heſperus incertos efficit curſus, non eodem tempore ad præteritũ tranſiens ſignum.

MERCVRIVS.

SECVNDA stella est Mercurii, nomine στίλβων, totus acuto lumine, sed in aspectu non magnus. hic autem a sole non longius abest signo vno, qui semper eosdem cursus efficiens, modo nocte prima, modo autem ad Solis exortus incipit apparere. nonnunquam etiam perpetuũ signis quatuor est cum sole: rediens autem, cum sole non amplius est, quam tertiam partem signi.

Iouis

IVPITER.

IOVIS autem ſtella, nomine Φαέθων, corpore eſt magnus: figura autem ſimilis Lyræ. hic autem duodecim ſigna annis totidem transire exiſtimatur: & vnoquoque anno nuſquam apparere dicitur, non minus dies triginta, non plus quadraginta: ſed tum maxime obſcuratur, cum occidit cum ſole. Exoriens autem apparet ante quam ſol.

SATVRNVS.

SOLIS stella nomine Φαίνων, corpore est magno, colore autem igneo: similis eius stellæ', quæ est in humero Orionis dextro. Hic per duodecim signa assiude ferri videtur: nõnunquam etiam cũ solis ipsius sideribus apparet, modo aliis partibus adiectis circuli. Hanc stellam nonnulli Saturni esse dixerunt. Redire autem ad signum annis triginta, & quotannis non apparere, non minus dies triginta, nec amplius quadraginta.

RELI-

MARS.

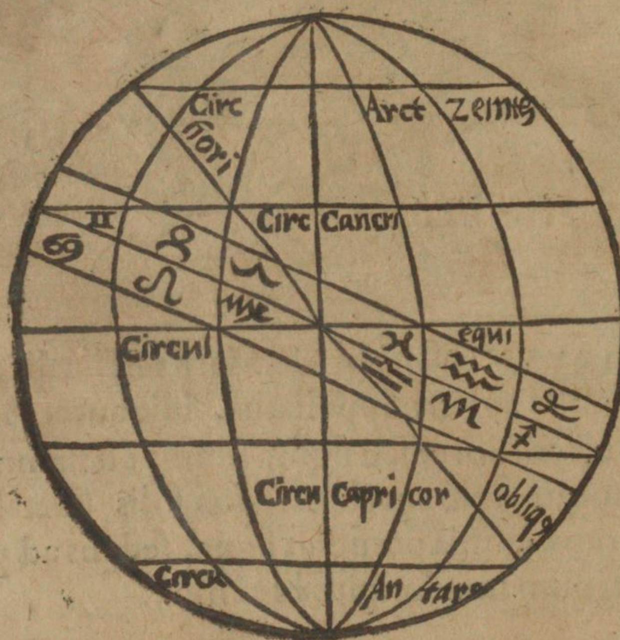

RELIQVVM est nobis de Martis stella dicere, quæ nomine πυρόεις appellatur. Hic autem non magno est corpore, sed figura similis est flammæ. Nonnunquam autem cum ipsius solis sideribus concurrens, omnia peruolat signa, sedens ad primum signum non longius biennio.

QVOD ad quinque stellas attinet, hucusque satis arbitramur dictum : nunc autem demonstrabimus, quibus de causis menses intercalentur, quoniam tempus omne metimur die & nocte, mense & anno. De quibus diem nobis diffinierunt, quādiu sol ab exortu ad occasum perueniat: noctis autem spacium constituerunt esse, quandiu sol ab occasu rursum ad exortum reuertatur: mensem autem, quandiu Luna Zodiacum circu-

lum perducat: annum voluerunt esse cum sol ab Æstiuo circulo redit, & Zodiacum ad id signum vnde incipiebat, permetitur. : : : : :

CÆTERA DESIDERANTTR.

CAMERARII carmen, quo nomina omnium siderum cælestium complexus est.

NOMINA *disce puer veterum studiose laborum*
Sidera, & cæli cognosce micantia signa:
Signa vocant, quibus illa vides insignia templa,
Sed numerum denum quater atque octo esse derderũt.
Vrsæ summa tenent Aquilonis frigora, per quas
Ingens in morem fluuij perlabitur Anguis.
Hũc subit Arctophylax, sed & hũc mox gẽma Corona,
Inde Genu nixus, post quem Lyra, deinde Volucris.
Tum Cepheus & Cassiepe, tum Vector & ille
Falcatum extollens cæsa ensem Gorgone Perseus.
Hinc Deltoton & Andromede, hinc stas Pegase, sed te
Delphin excipit, hũc Telũ, hoc Aquila, Anguitenẽsq.
Signifer hæc sequitur decliui circulus orbe,
In quo Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo,
Chelæ, Scorpius, Arcitenens, Caper, Amphora, Pisces.
At Notus vndifero tenet hæc simulachra sub axe,
Armatum Oriona, Canem in quo Syrius ardet.
Quis Procyonque Lepusque & Iasonis additur Argo,
Hydrusque & Centaurus, & Ara incognita nobis,
Tum Notius piscis, Cetusque ac Eridani vnda.

